STATII

SYLVARVM LIBRI V.

THEBAIDOS LIBRI XII.

ACHILLEIDOS LIBRI II.

O D 4

PARISIIS
Apud Simonem Colinæum.
1 5 3 0

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

☙ STATII PAPINII NEAPOLITANI SYLVARVM LIBER PRIMVS AD STELLAM.

d Iu,multúmq; dubitaui Stella iuuenis optime,& in ſtudijs noſtris eminentiſſime qua parte voluiſti, an hos libellos qui mihi ſubito calore,& quadam feſtinandi voluptate fluxerant, cum ſinguli de ſinu meo prodijſſent, congregatos ipſe dimitterē. Quid enim oportet huius quoq; authoritate editionis onerari? quod adhuc pro Thebaide mea(quanuis me reliquerit)timeo. Sed & Culicem legimus,& Batrachomyomachiam etiam agnoſcimus. Nec quiſquam eſt illuſtrium Poetarum, qui non aliquid operibus ſuis,ſtilo remiſſiore præluſerit. Quid quod hæc ſerum erat continere,cum illa vos certe(quorum honori data ſunt)haberetis. Sed apud cæteros neceſſe eſt multū illis pereat ex venia,cum amiſerint,quam ſolam habuerint,gratiā celeritatis. Nullum enim ex illis biduo longius tractum,quædam & ſingulis diebus effuſa. Quāuis metuo ne verum iſtuc,verſus quoq; ipſi de ſe probent. Primus libellus Sacroſanctum habet teſtem. Sumendum enim erat à Ioue principium. Cæterum hos verſus,quos in equum maximū feci,indulgentiſſimo Imperatori poſtero die,quàm dedicauerat opus,tradere iuſſus ſum. Potuiſti illud(dicet aliquis)& ante vidiſſe. Reſpondebis illi tu Stella chariſſime,qui Epithalamiū tuum,

quod mihi iniunxeras, ſcis biduo ſcriptum. Audacter me hercle, ſed tamen CCLXXII hexametros habet, & fortaſſe tu pro collega mētieris. Manlius certe Vopiſcus vir eruditiſſimus, & qui præcipue vindicat à ſitu literas iam penè fugiētes, ſolet vltro quoque nomine meo gloriari, & villam Tiburtinā ſuam deſcriptam à nobis vno die. Sequitur libellus Rutilio Gallico Valenti dedicatus. De quo nihil dico, ne videar defuncti teſtis occaſione mentiri. Nam Claudij Etruſci teſtimoniū eſt. Qui balneolum à me ſuū intra moram cœnæ recepit. In fine ſunt Kalēd. Decemb. quibus vtiq; creditur. Noctem enim illam feliciſſimam habēt, & voluptatibus publicis inexpertam.

EQVVS MAX. DOMITIANI.

Væ ſuper impoſito moles gem-
mata coloſſo
1 Stat Latium complexa forum,
Cælóne peractum
Fluxit opus, Siculis an cõforma-
ta caminis
Effigies, laſſum Steropem, Brontémq; reliquit?
Ante Palladiæ talem Germanice nobis
Effinxere manus? qualem modo frena tenentem
Rhenus, & attoniti vidit domus ardua Daci?
Nunc age fama prior, notum per ſecula nomen
Dardanij miretur Equi, cui vertice ſacro
Dindymon, & cæſis decreuit frondibus Ida.
Hunc neq; diſciſſis cæpiſſent Pergama muris,
Nec grege permixto pueri, innuptæq; puellæ,
Ipſe nec Æneas, nec magnus duceret Hector.
Adde, quòd ille nocens, ſæuóſq; amplexus Achiuos,
Hunc mitis commendat Eques. iuuat ora tueri
Mixta notis belli, placidámq; gerentia pacem.
Nec veris maiora putes. par forma, decórq;,
Par honor. exhauſtis Martem non amplius armis
Biſtonius portat Sonipes, magnóq; ſuperbit
Pondere, nec tardo raptus propè flumina curſu
Fumat, & ingenti propellit Strymona flatu.
Par operi ſedes. hinc obuia limina pandit
Qui feſſus bellis, aſſertæ munere prolis,

Primus iter noſtris oſtendit in æthera Diuis.
Diſcitur è vultu quantum tu mitior armis,
Qui nec in externos facilis ſæuire furores
Das Catis, Daciſq; fidem: te ſigna ferente
Et minor in leges iret Gener, & Cato caſtris.
At laterum paſſus hinc Iulia templa tuentur,
Illinc Belligeri ſublimis regia Pauli.
Terga Pater, blandóq; videt Concordia vultu.
Ipſe autem puro celſum caput aëre ſeptus,
Templa ſuperfulges, & proſpectare videris,
An noua contemptis ſurgant palatia flammis
Pulchrius? an tacita vigilet face Troicus ignis?
Atq; exploratas iam laudet Veſta miniſtras?
Dextra vetat pugnas, læuam Tritonia virgo
Non grauat, & ſectæ prætendit colla Meduſæ.
Ceu ſtimulis accendat equum. nec dulcior vſquam
Lecta deæ ſedes. nec ſi Pater ipſe teneres
Pectora, quæ mundi valeant euoluere curas.
Et quis ſe totis Temeſe dedit hauſta metallis.
It tergo demiſſa chlamys. latus enſe quieto
Securum. magnus quanto mucrone minatur
Noctibus hibernis, & ſidera terret Orion.
At Sonipes, habitus: animóſq; imitatus equeſtris,
Acrius attollit vultus, curſúmq; minatur,
Cui rigidis ſtant colla iubis. viuúſq; per armos
Impetus, & tantis calcaribus ilia late
Suffectura patent vacuæ pro ceſpite terræ,
Ænea captiui crinem tegit vngula Rheni.
Hunc & Adraſteus viſum extimuiſſet Arion.
Et pauet aſpiciens Ledæus ab æde propinqua

Cyllarus. hic domini nunquam mutauit habenas
Perpetuis frenis, atq; uni ſeruiet aſtro.
Vix ſola ſufficiunt inſeſſáq; pondere tanto
Subter anhelat humus. nec ferro, aut ære laborant,
Sed Genio. teneat quanuis æterna crepido,
Quæ ſuper ingeſti portaret culmina montis,
Cæliferiq; attrita genu duraſſet Atlantis.
Nec longe traxere moræ, iuuat ipſa labores
Forma Dei præſens. operiq; intenta Iuuentus
Miratur plus poſſe manus. ſtrepit ardua pulſu
Machina. continuus ſeptem per culmina montes
It fragor, & magnæ fingit uaga murmura Romæ.
Ipſe loci cuſtos, cuius ſacrata Vorago,
Famoſúſq; lacus, nomen memorabile ſeruat,
Innumeros aëris ſonitus, & uerbere crudo
Vt ſenſit mugire forum, mouet horrida ſancto
Ora ſitu, meritáq; caput uenerabile quercu.
Ac primum ingentes habitus, lucémq; coruſcam
Expauit maioris equi, térq; ardua merſit
Colla lacu trepidus, lætus mox præſide uiſo.
Salue magnorum proles, Genitórq; deorum,
Auditum longe numen mihi. nunc mea felix
Nunc ueneranda palus, cum te propè noſſe, tuúmq;
Immortale iubar uicina ſede tueri
Conceſſum ſemel author ego, inuentórq; ſalutis
Romuleæ. tu bella Iouis, tu prælia Rheni,
Tu ciuile nefas, tu tardum in fœdera montem,
Longo marte domas. quòd ſi te noſtra tuliſſent
Secula, tentaſſes me non audente, profundos

I re lacus, ſed Roma tuas tenuiſſet habenas.
C edat equus latiæ, qui contra templa Diones,
C æſarei ſtat ſede fori. quem tradere es auſus
P ellæo Liſyppe duci, mox Cæſaris ora
A urata ceruice tulit. vix lumine feſſo
E xplores. quàm longus in hunc deſpectus ab illo.
Q uis rudis vſqueadeo, qui non vt viderit ambos,
T antum dicat equos, quantum diſtare regentes?
N on hoc imbriferas hyemes opus, aut Iouis ignem
T ergeminum. Æolij non agmina carceris horret,
A nnorúmve moras, ſtabit dum terra, polúſque,
D um Romana dies. huc & ſub nocte ſilenti
C um ſuperis terrena placent, tua turba, relicto
L abetur cælo, miſcebitque oſcula iuxtà.
I bit in amplexus Natus, fratérque, patérque,
E t ſoror. vna locum ceruix dabit omnibus aſtris.
V tere perpetuum Populi, magnique Senatus
M unere, Apelleæ cuperent te ſcribere ceræ,
O ptaſſétque nouo ſimilem te ponere templo
A tticus, Elæi ſenior Iouis. & tua mitis
O ra Taras, tua ſidereas imitantia flammas
L umina, contempto mallet Rhodos aſpera Phœbo.
C ertus ames terras, & quæ tibi templa dicamus
I pſe colas, nec te Cæli iuuet aula. tuóſque
L ætus huic dono videas dare thura Nepotes.

EPITHALAMION STELLAE, ET VIOLANTILLAE.

Vnde ſacro Latij ſonuerunt carmine montes?
Cui Pæan noua plectra moues? hūeróq; comáti
Facundum ſuſpendis ebur? procul ecce canoro
Demigrant Helicone deæ, quatiúntq; nouena
Lampade, ſolennem thalamis coëuntibus ignem,
Et de Pierijs vocalem fontibus vndam.
Quas inter vultu petulans Elegia, propinquat
Celſior aſſueto. diuáſq; hortatur, & ambit
Alternum factura pedem: decimámq; videri
Se cupit: & medias fallit permixta ſorores.
Ipſa manu nuptam genitrix Æneïa ducis
Lumine demiſſam: & dulci probitate rubentem.
Ipſa toros, & ſacra parat: cœtúq; latino
Diſſimulata deam. crinem, vultúmq;, genáſq;,
Temperat: atq; noua geſtit minor ire marita.
Noſco diem, cauſáſq; ſacri, te concinit iſte
Pande fores: te Stella chorus, tibi Phœbus, & Euan,
Et de Mænalia volucer Tegeaticus vmbra
Serta ferunt: nec blandus Amor, nec Gratia ceſſat
Amplexum nineos optatæ coniugis artus
Floribus innumeris, & olenti ſpargere thymbra.
Tu modo fronte Roſas, Violis modo Lilia mixta
Excipis: & dominæ niueis à vultibus obſtas.
Ergo dies aderat Parcarum conditus albo
Vellere, quo Stellæ, Violantillǽq;, profeſſus
Clamaretur hymen: cedant curǽq;, metúſq;,

Ceſſent mendaces obliqui carminis aſtus.
Fama tace. ſubijt leges, & frena momordit
Ille ſolutus amor. conſumpta eſt fabula vulgi.
Et narrata diu viderunt oſcula ciues.
Tu tamen attonitus (quanuis data copia tantæ
Noctis) adhuc optas, promiſſáq; numine dextro
Vota paues. pone ò dulcis ſuſpiria Vates,
Pone, tua eſt. licet expoſitum per limen aperto
Ire, redire, gradu. iam nuſquam ianitor, aut lex,
Aut pudor, amplexu tandem ſatiare petito
Coniugis, & duras pariter reminiſcere noctes.
Digna quidem merces. & ſi tibi Iuno labores
Herculeos, Stygijs & ſi concurrere monſtris
Fata darent, ſi Cyaneos raperere per æſtus
Hanc propter tutum, Piſæa lege trementem
Currere, & Oenomai fremitus audire ſequentis.
Nec ſi dardania Paſtor temerarius Ida
Sediſſes, hæc dona forent. nec ſi Alma per auras
Te potius prenſa veheret Titonia biga.
Sed quæ cauſa toros, inopináq; gaudia vati
Attulit, hic mecum dum feruent agmine poſtes,
Atriáq;, & multa pulſantur limina virga,
Hic Eratò iucunda doce. vacat apta mouere
Colloquia, & docti norunt audire Penates.
Forte Serenati qua ſtat plaga lactea Cæli:
Alma Venus thalamo, pulſa modo nocte iacebat.
Amplexu duro Getici reſoluta mariti.
Fulcra, toróſq; deæ, tenerũ premit agmen Amorum,
Signa petunt. quas ferre faces, quæ pectora figi

Imperet, an terris ſæuire, an malit in vndis,
An miſcere deos, an adhuc vexare tonantem?
Ipſi animus nondum, nec cordi fixa voluntas,
Feſſa iacet ſtratis. vbi quondam conſcia culpæ
Lemnia repſerunt deprenſo vincula lecto.
Hic puer è turba volucrum. cui plurimus ignis
Ore, manúq; leui nunquam fruſtrata ſagitta,
Agmine de medio: tenera ſic dulce profatus
Voce, pharetrati preſſere ſilentia fratres.
Scis vt Mater, ait, nulla mihi dextera ſegnis
Militiæ. quemcunq; Hominum, Diuúmq; dediſti,
Vritur. at quondam lachrymis, & ſupplice dextra,
Et votis, precibúſq;, virum concede moneri
O genitrix. duro nec enim ex Adamante creati,
Sed tua turba ſumus. clarus de gente latina
Eſt iuuenis, quem patritijs maioribus ortum
Nobilitas gauiſa tulit, præſagáq; formæ
Protinus è noſtro poſuit cognomina cælo.
Hunc egomet tota quondam (tibi dulce) pharetra
Improbus, & denſa trepidantem cuſpide fixi.
Quamuis auſonijs multum gener ille petitus
Matribus, edomui, victum, dominæq; potentis
Ferre iugum. & longos iuſſi ſperare per annos.
Aſt illam ſumma leuiter (ſic nanq; iubebas)
Lampade, parcentes, & inermi ſtrinximus arcu.
Ex illo quantos iuuenis premat anxius ignes
Teſtis ego, attonitus quantum me nocte, diéq;
Vrgentem ferat. haud vlli vehementior vnquam
Incubui Genitrix. iteratáq; vulnera fixi.

Vidi ego,& immiti cupidum decurrere campo
Hippomenem,nec ſic meta pallebat in ipſa.
Vidi & Abydeni iuuenis certantia remis
Brachia: laudauiq; manus,& ſæpe natanti
Præluſi,minor ille calor:quo ſæua tepebant
Æquora.tu veteres iuuenis tranſgreſſus amores.
Ipſe ego te,tantos ſtupui ſupereſſe per æſtus:
Firmauiq; animos,blandiſq; madentia plumis
Lumina deterſi. quoties mihi queſtus Apollo.
Sic vatem mœrere ſuum,iam mater amatos
Indulge thalamos.noſter comes ille,piuſq;
Signifer,armiferos poterat memorare labores,
Claráq; facta virum,& torrẽtes ſanguine campos.
Hinc tibi plectra dedit:mitiſq; incedere vates
Maluit,& noſtra laurum ſubtexere myrto.
Hic iuuenum lapſus,ſuáq; haud heſterna reuoluit
Vulnera.prò quanta eſt Paphij reuerentia Mater
Numinis,hic noſtræ defleuit fata Columbæ.
Dixerat.& tenera Matris ceruice pependit
Blandus,& admotis tepefecit pectora pennis.
Illa refert,vultu non aſpernata rogari.
Grande quidem,rarúmq; viris:quos ipſa probaui,
Pierius votum iuuenis cupit.hanc ego,formæ
Egregium mirata decus. cui gloria patrum,
Et generis certabat honos,tellure cadentem
Excepi,fouiq; ſinu:nec colla,genáſq;
Comere,nec pingui crinem deducere amomo
Ceſſauit mea Nate,manus.mihi dulcis imago
Proſiluit. celſæ procul aſpice frontis honores.

Suggeſtúmq́ꝫ comæ.ſatias metire,quid vltra
Emineat matres.quantum Latonia Nymphas
Virgo premit, quantúmq́ꝫ egomet Nereidas exto.
Hæc & cæruleis mecum conſurgere digna
Fluctibus,& noſtra potuit conſidere concha.
Et ſi flammiferas potuiſſet ſcandere ſedes,
Hdſq́ꝫ intrare domos,ipſi erraretis amores.
Huic quanuis cenſus dederim largita beatos,
Vincit opes animo:queritur iam Seras auaros
Anguſtum ſpoliare nemus,Clymeneáq́ꝫ deeſſe
Germina,nec virides ſatis illachrymare ſorores.
Vellera Sidonio iam pauca rubeſcere tabo,
Raráq́ꝫ longæuis niuibus cryſtalla gelari.
Huic Hermum,fuluóq́ꝫ Tagum decurrere limo.
Nec ſatis ad cultus.huic inda monilia Glaucum
Proteáq́ꝫ,atq́ꝫ omnem Nereida quærere iuſſi.
Hanc ſi Theſſalicos vidiſſes Phœbe per agros,
Erraret Daphne.ſecura in littore Naxi
Theſéum iuxta foret hæc conſpecta cubile,
Gnoſida deſertam profugus liquiſſet & Euan.
Quòd niſi me longis placaſſet Iuno querelis,
Falſus huic pennas,& cornua ſumeret æthræ
Rector,in hanc vero cecidiſſet Iuppiter auro.
Sed dabitur iuueni, cui tu mea ſumma Poteſtas
Nate cupis.thalami quanuis iuga ferre ſecundi
Sæpe neget mœrens. ipſam iam cedere ſenſi,
Inq́ꝫ vicem tepuiſſe viro.Sic fata,leuauit
Sidereos artus,thalamiq́ꝫ egreſſa ſuperbum
Limen,amyclæos ad frena citauit olores.

Iungit Amor, lætámq; vehens per nubila matrem
Gemmato temone ſedet. iam Tybridis arces
Iliacæ, pandit nitidos domus alta Penates.
Claráq; gaudentes plauſerunt limina Cycni.
Digna deæ ſedes nitidis nec ſordet ab aſtris.
Hic Libybus, Phrygiúſq; Silex, hic dura Laconum
Saxa virent, hic flexus Onyx, & concolor alto
Vena mari, rupéſq; nitent: quis purpura ſæpe
Oebalis, & Tyrij moderator liuet aheni.
Pendent innumeris faſtigia nixa columnis:
Robora Dalmatico lucent ſatiata metallo.
Excludunt radios ſyluis decuſſa vetuſtis
Frigora. perſpicui viuunt in marmore fontes.
Nec ſeruat natura vices, hic Sirius alget,
Bruma tepet, verſúmq; domus ſibi temperat annum.
Exultat viſu, tectiſq; potentis Alumnæ
Non ſecus Alma Venus, q̃ ſi Paphon æquore ab alto,
Idaliáſq; domos, Ericináq; templa ſubiret.
Tunc ipſam ſolo reclinem affata cubili
Quonam hic vſq; ſopor, vacuiq; modeſtia lecti
O mihi laurentes inter dilecta puellas?
Quis morum, fideiq; modus? nunquámne virili
Submittere iugo? veniet iam triſtior ætas.
Exerce formam, & fugientibus vtere donis.
Non ideo tibi tale decus, vultúſq; ſuperbos,
Méq; dedi, viduos vt tranſmittare per annos
Ceu non chara mihi. ſatis ò, nimiúmq; priores
Deſpexiſſe procos, at enim hic tibi ſanguine toto
Deditus, vnam omnes inter miratur, amátq;

Nec formæ, nec ſtirpis egens. nam docta per vrbem
Carmina, qui iuuenes, quæ non didicere puellæ?
Hunc & biſſenos (ſic indulgentia pergat
Præſidis Auſonij) cernes attollere faſces
Ante diem, certe iam nunc Cybeleia nouit
Limina, & Euboicæ carmen legit ille Sibyllæ.
Iámq; parens latius (cuius prænoſcere mentem
Fas mihi) purpureos habitus, iuueniq; curule
Indulgebit ebur. Dacas (quæ eſt gloria maior)
Exuuias, laurósq; dabit celebrare recentis.
Ergo age, iunge toros, atq; otia deme iuuentæ.
Quas ego non gentes, quæ non face corda iugaui?
Alituum, pecudúmq; mihi, duriq; ferarum
Non renuere greges. ipſum in connubia terræ
Æthera (cum pluuijs rareſcunt nubila) ſoluo.
Sic rerum ſeries, mundiq; reuertitur ætas.
Vnde nouum Troiæ decus, ardentúmq; deorum
Raptor erat? Phrygio ſi non ego iuncta marito?
Lydius vnde meos iteraſſet Tybris iulos?
Quis ſeptem geminæ poſuiſſet mœnia Romæ
Imperij latiale caput? niſi Dardana furto
Cœpiſſet Martem, nec me prohibente, ſacerdos?
His mulcet dictis, tacitúmq; inſpirat amorem
Connubij, redeunt animo iam dona, precéſq;,
Et lachrymæ, vigiléſq; viri propè limina queſtus.
Aſteris & Vatis totam cantata per vrbem,
Aſteris ante dapes, nocte Aſteris, Aſteris ortu?
Quantum non clamatus Hylas iámq; aſpera cœpit
Flectere corda libens, & iam ſibi dura videri.]

Macte toris Latios inter placidiſſime vates,
Quod durum permenſus iter.cœptiq; laboris
Prendiſti portus.tumide ſic tranſfuga Piſæ
Amnis,in externos longe flammatus amores,
Flumina demerſo trahit intemerata canali.
Donec Sicanios tandem prolatus,anhelo
Ore bibat fontes,miratur dulcia Nais
Oſcula,nec credit pelago veniſſe maritum.
Quis tibi tunc alacri,cæleſtum munere claro
Stella dies?quanto ſalierunt pectora voto?
Dulcia cum dominæ dexter connubia vultus
Annuit.ire Polo,nitidóſq; errare per axes
Viſus. amyclæis minus exultauit arenis
Paſtor,ad Idæas Helena veniente carinas.
Theſſala nec talem viderunt Peléa Tempe
Cum Thetin æmonijs Chiron accedere terris
E recto proſpexit equo. quàm longa morantur
Sidera:quàm ſegnis votis Aurora mariti.
At procul vt Stellæ thalamos ſenſere parari
Latous vatum Pater:& Semeleius Euan,
Hic mouet Ortygia,mouet hic rapida agmina Nyſa,
Hinc Lycij montes,gelidæq; vmbracula Thymbræ,
Et Parnaſus honos,illi pangea reſultant,
Iſmaráq;,& quondam genialis littora Naxi.
Tunc charas iniere fores,comitiq; canoro
Hic Chelyn, hic flauam maculoſo Nebrida tergo,
Hic thyrſos, hic plectra ferit,hic enthea lauro
Tempora, Minoa crinem premit ille corona.
Vix dum emiſſa dies,& iam ſocialia præſto

O mina iam feſta feruet domus vtraq; pompa.
F ronde virent poſtes,& feruent compita flammis,
E t pars immenſæ gaudet celeberrima Romæ.
O mnis honos,cuncti veniunt ad limina faſces.
O mnis plebeio teritur prætexta tumultu.
H ic eques,hic iuuenum queſtus,ſtola mixta laborat,
F elices vtroſq; vocant. ſed in agmine plures
I nuidêre viro.iam dudum poſte reclinis
Quærit Hymen thalamis,intactum dicere carmen
Quo vatem mulcere queat.dat Iuno verenda
V incula,& inſigni geminat concordia teda.
H ic fuit ille dies.noctem canat ipſe maritus.
Quantum noſce licet,ſic victa ſopore doloſo
M artia fluminea poſuit latus Ilia ripa.
N on talis niueos ſtrinxit Lauinia vultus
C um Turno ſpectante rubet.non Claudia talis
R eſpexit populos mota iam virgo carina.
N unc opus Aonidum comites,tripodúmq; miniſtri
D iuerſis certare modis,eat Enthea vitris,
A tq; ederis redimita cohors,vt pollet ouanti
Quiſq; lyra.ſed præcipue qui nobile greſſu
E xtremo fraudatis opus.date carmina feſtis
D igna toris.hunc ipſe choro plaudente,Philetas,
C allimachúſq; ſenex,vmbróq; Propertius antro,
A mbiſſent laudare diem,nec triſtis in ipſis
N aſo Tomis,diuéſq; foco lucente Tibullus.
M e certe non vnus amor,ſimpléxq; canendi
C auſa trahit,tecum ſimiles,iunctǽq; Camœnæ
S tella mihi,multúmq; pares bacchamur ad aras,

Et ſociam doctis haurimus ab amnibus vndam.
At te naſcentem gremio mea prima recepit
Parthenope, dulciſq; ſolo tu gloria noſtro
Reptaſti, nitidum conſurgit ad æthéra tellus
Euboïs, & pulchra tumeat Sebetos alumna.
Nec tibi ſulfureis Lucrinæ Naïdes antris
Nec Pompeiani placeant magis otia Sarni.
Eia age, præclaros Latio properate nepotes,
Qui leges, qui caſtra regant, qui carmina ludant.
Acceleret partu decimum bona Cynthia menſem.
Sed parcat Lucina precor. túq; ipſe parenti
Parce puer. ne mollem vterum, ne ſtantia lædas
Pectora. cúmq; tuos tacito natura receſſu
Formarit vultus, multum de patre decoris
Plus de matre feras. at tu pulcherrima forma
Italidum tandem merito poſſeſſa marito
Vincla diu quæſita foue. ſic damna decoris
Nulla tibi, longæ viridis ſic flore iuuentæ
Perdurent vultus, tardéq; hæc forma ſeneſcat.

TIBVRTINVM MANLII VOPISCI.

Cernere facundi Tibur glaciale Vopiſci,
Si quis & inſerto geminos Aniene penates,
Aut potuit ſociæ commercia noſcere ripæ,
Certantéſq; ſibi dominum defendere villas,
Illum nec calido latrauit Sirius aſtro,
Nec grauis aſpexit Nemees frondentis alumnus.
Talis hyems tectis, frangunt ſic improba Solem
Frigora, Piſæúmq; domus non æſtuat annum.

Viſa manu tenera tectum ſcripſiſſe voluptas,
Tunc Venus Idalijs vnxit faſtigia ſuccis,
Permulſitq; comas, blandúmq; reliquit honorem
Sedibus, & volucres vetuit diſcedere natos.
O longum memoranda dies. quæ mente reporto
Gaudia? quàm laſſos per tot miracula viſus?
Ingenium quàm mite ſolo, quæ forma beatis
Arte manus conceſſa locis? non largius vſquam
Indulſit natura ſibi. nemora alta citatis
Incubuere vadis, fallax reſponſat imago
Frondibus, & longas eadẽ fugit vmbra per vndas.
Ipſe Anien (miranda fides) infráq;, ſupérq;
Saxeus. hic tumidam rabiem, ſpumoſáq; ponit
Murmura, ceu placidi veritus turbare Vopiſci,
Pieriósq; dies, & auentes carmina ſumnos.
Littus vtrunq; domi. nec te mitiſſimus amnis
Diuidit. alternas ſeruant Prætoria ripas,
Non externa ſibi, fluuiúmve obſtare queruntur.
Seſtiacos nunc Fama ſinus, Pelagúſq; natatum
Iactet, & audaci iunctos Delphinas Ephœbo.
Hic æterna quies, nullis hic iura Procellis.
Nuſquã feruor aquis. datur hic tranſmittere viſus,
Et voces, & penè manus. ſic Chalcida fluctus
Expellunt fluuij, ſic diſſociata profundo
Brutia, ſicanium circunſpicit ora Pelorum.
Quid primũ, mediúmve canam? quo fine quieſcam?
Auratáſne trabes? an Mauros vndiq; poſtes?
An picturata lucentia marmora vena
Mirer? an emiſſas per cuncta cubilia lymphas?

H uc oculis, huc mente trahor, venerabile dicam
L ucorum ſenium? te quæ vada fluminis infra
C ernis? an ad ſyluas, quæ reſpicis Aula tacentis?
Quà tibi tota quies, offenſáq; turbine nullo
N ox ſilet, & nigros imitantia murmura ſomnos.
A n quæ graminea ſuſcepta crepidine fumant
B alnea, & impoſitum ripis algentibus ignem?
Quáq; Vaporiferis iunctus fornacibus Amnis
R idet anhelantes vicino flumine nymphas.
V idi artes, veterúmq; manus, variiſq; metalla
V iua modis, labor eſt auri memorare figuras,
A ut ebur, aut dignas digitis contingere gemmas.
Quicquid & argento primum, vel in ære Myronis
L uſit, & enormes manus eſt experta Coloſſos.
D um vagor aſpectu, viſúſq; per omnia duco
C alcabam, nec opinus opes. nam ſplendor ab alto
D efluus, & nitidum referentes aëra teſtæ
M onſtrauere ſolum, varias vbi picta per artes
G audet humus, ſuperántq; nouis Aſarota figuris.
E xpauere gradus. quid nunc ingentia mirer?
A ut quid partitis diſtantia tecta trichoris?
Quid te? quæ medijs ſeruata penatibus arbor
T ecta per, & poſtes liquidas emergis in auras
Quo non ſub domino ſæuas paſſura bipennes?
E t nunc ignaro forſan vel lubrica Naïs,
V el non abruptos tibi demet Hamadryás annos.
Quid referam alternas gemino ſuper aggere mẽſas?
A lbentéſq; lacus? altóſq; in gurgite fontes?
T éq; per obliquum penitus quæ laberis amnem

Martia? & audaci tranſcurris flumina plumbo?
An ſolùm Ionijs ſub fluctibus Elidis amnem
Dulcis ad Ætneos deducat ſemita portus?
Illis ipſe antris Anienus, fonte relicto,
Nocte ſub arcana glaucos exutus amictus,
Huc, illuc fragili proſternit pectora muſco.
Aut ingens in ſtagna cadit, vitreáſq; natatu
Plaudit aquas, illa recubat Tiberinus in vmbra.
Illic ſulfureos cupit Albula mergere crines.
Hæc domus, Ægeriæ nemoralem abiungere Phœben,
Et Dryadum viduare choris algentia poſſit
Taygeta, & ſyluis arceſcere Pana Lycæis.
Quod ni templa darent alias Tirynthia ſortes,
Et Præneſtinæ poterant migrare Sorores.
Quid bifera Alcinoi laudem pomaria? vóſq;
Qui nunquam vacui prodiſtis in æthéra rami?
Cedant Telegoni, cedant Laurentia Turni
Iugera, Lucrinæq; domus, littúſq; cruenti
Antiphatæ. cedant vitreæ iuga perfida Circes,
Dulichijs vlulata Lupis, arcéſq; ſuperbæ
Anxuris, & ſedes phrygio quas mitis Alumno
Debet anus, cedant quæ te iam ſolibus arctis
Auia nimboſa reuocabunt littora bruma.
Scilicet hic illi meditantur pondera mores.
Hic premitur fœcunda quies, virtúſq; ſerena
Fronte grauis, ſanúſq; decor, luxúq; carentes
Delitiæ. quas ipſe ſuis digreſſus Athenis
Mallet deſerto ſenior Gargetius horto.
Hæc per & ægeas hyemes, Pliadúmq; niuoſum

Sydus, & Olenijs dignum petiſſe ſub aſtris.
Si Maleæ credenda ratis, Siculóſq; per æſtus
Sit via, cur oculis ſordet vicina voluptas?
Hic tua tiburtes Faunos chelys, & iuuat ipſum
Alciden, dictúmq; lyra maiore catillum.
Seu tibi pindaricis animus contendere plectris,
Siue chelyn tollis heroa ad robora, ſiue
Liuentem ſatyram nigra rubigine turbes,
Seu tua non alia ſplendeſcat epiſtola cura,
Digne Midæ, Crœſiq; bonis, & perſide Gaza.
Macte bonis animi. cuius ſtagnantia rura
Debuit, & flauis Hermus tranſcurrere ripis,
Et limo ſplendente Tagus. ſic docta frequentes
Otia, ſic omni detectus pectora nube
Finem Nectoreæ precor egrediare ſenectæ.

SOTERIA PRO RVTILIO GALLICO.

Estis iò ſuperi, nec inexorabile Clotho
Voluit opus, videt alma pios Aſtrea, Iouiq;
Conciliata cadit, dubitatáq; ſidera cernit.
Gallicus es cælo, dis es Germanice cordi.
Quis neget? erubuit tanto ſpoliare miniſtro
Imperium Fortuna tuum. ſtat proxima ceruix
Ponderis immenſi, damnoſáq; fila ſenectæ
Exuit, atq; alios melior reuireſcit in annos.
Ergo alacres, quæ ſigna colunt vrbana, cohortes,
Inq; ſinum quæ ſæpe tuum fora turbida queſtu
Confugiunt Legéſq;, vrbéſq; vbicunq; togatæ,

Quæ tua longinquis implorant iura querelis,
Certent lætitia.noſtérq; ex ordine collis
Confremat, & ſileant peioris murmura famæ.
Quippe manet,longúmq; æuo redeunte manebit,
Quem penes intrepide mitis cuſtodia Romæ.
Nec tantum induerint fatis noua ſecula crimen,
Aut inſtaurati peccauerit ara Terenti.
Aſt ego nec Phœbum(quanquam mihi ſurda ſine illo
Plectra)nec Aonias decima cum Pallade diuas,
Aut mitem Tegeæ,Dircéſve hortabor alumnum.
Ipſe veni,viréſq; nouas,animúmq; miniſtra,
Qui caneris.docto nec enim ſine carmine cantus
Auſoniæ decora ampla togæ,centúmq; dediſti
Iudicium,mentémq; viris.licet Enthea vatis
Excludat Pimplæa ſitim.nec conſcia detur
Pirene,largos potius mihi gurges inhauſtus,
Qui rapitur de fonte tuo.ſeu plana ſolutis
Cum ſtruis orſa modis.ſeu cum tibi dulcis in artem
Frangitur,& noſtras curat facundia leges.
Quare age,ſi Cereri ſua dona,merúmq; Lyæo
Reddimus,& diues prædæ,tamen accipit omni
Exuuias Diana tholo,captiuáq; tela
Bellipotens,nec tu quando tibi Gallice maius
Eloquium,fandíq; opibus ſublimis abundas,
Sperne coli tenuiore lyra,vaga cingitur aſtris
Luna,& in oceanum riui cecidere minores.
Quæ tibi ſollicitus perſoluit præmia morum
Vrbis amor?quæ tum Patrúmq;,Equitúmq;,notaui
Lumina,& ignaræ plebis lugere potentes?

N on labente Numa timuit ſic curia felix.
P ompeio, nec ceſſus eques, nec fœmina Bruto,
H oc illud. triſtis inuitum audire catenas,
P arcere verberibus, nec qua iubet alta poteſtas
I re, ſed armatas multum ſibi demere vires,
D ignariq; manus humilis, & verba precantum,
R eddere iura foro, nec proturbare curules,
E t ferrum mulcere toga. ſic itur in alta
P ectora, ſic mixto reuerentia fidit amori.
I pſa etiam cunctos grauis inclementia fati
T erruit, & ſubiti præceps iuuenile pericli
N il cunctante malo. non illud culpa ſenectæ,
(Quippe ea biſſenis vix dum orſa excedere luſtris.)
S ed labor intendens, animiq; in membra vigentis
I mperium, vigiléſq; ſuo pro Cæſare curæ,
D ulce opus. hinc feſſos penitus ſubrepſit in artus
I nſidioſa quies, & pigræ obliuia vitæ.
T unc Deus, Alpini qui iuxta culmina dorſi,
S ignat apollineos ſancto cognomine lucos,
R eſpicit. Heu tanti pridem ſecurus Alumni,
P rogreſſúſq; moras, hic mecum Epidauria proles,
H inc alti gaudens datur aggredienda facultas.
I ngentem recreare virum teneamus adorti.
T endatis iam fila colos, nec fulminis atri
S it metus, has vltro laudarit Iuppiter artes.
Nam neq; plebeiam, aut dextro ſine numine cretam
S eruo animã, atq; adeo breuiter dum tecta ſubimus,
E xpediam genus ipſe ſuis, præmiſſáq; retro
N obilitas, nec origo latet, ſed luce ſequente

Vincitur,& magno gaudet ceſſiſſe nepoti.
Prima togæ virtus. illa quoq; clarus,& ingens
Eloquio. mox innumeris exercita caſtris,
Occiduas,primáſq; domos.& ſole ſub omni
Permeruit iurata manus. nec in otia pacis
Permiſſum laxare animos,ferrúmq; retingi.
Hunc Galatia vigens auſa eſt inceſſere bello.
Hunc quoq; pérq; nouem timuit Pamphilia meſſes:
Pannoniúſq; ferox,arcúq; horrenda fugaci
Armenia,& patiens Latij iam pontis Araxes.
Quid geminos faſces? magnæq; iterata reuoluam
Iura Aſiæ?velit illa quidem ter habere,quatérq;
Hunc ſibi. ſed reuocant faſti,maiórq; curulis
Nec promiſſa ſemel. libyci quid mira tributi
Obſequia?& miſſum media de pace triumphum
Laudem,& opes tantas?nec qui mandauerat,auſus
Expectare fuit. gaudet Traſimenus,& Alpes,
Cannenſéſq; animæ,primúſq; inſigne tributum
Ipſe palam lacera poſcebat Regulus vmbra.
Non vacat Arctoas acies,Rhenúmq; rebellem,
Captiuæq; preces Veledæ,& quæ maxima nuper
Gloria depoſitam Dacis pereuntibus vrbem
Pandere.cum tanti lectus rectoris,habenas
Gallice,fortuna non admirante ſubiſti.
Hunc igitur(ſi digna loquor)rapiemus iniquo
Nate Ioui. rogat hoc Latiæ pater inclytus vrbis,
Et meruit. neq; enim fruſtra mihi nuper honora
Carmina patritio pueri ſonuiſtis in oſtro.
Si qua ſalutifero gemini Chironis in antro

Herba tholo quocunq; tibi Troiana recondit
Pergamus,aut medicis felix Epidaurus arenis
Educat: idæa profert quam Creta ſub vmbra
Dictami florentis opem. quóq; anguis abundat
Spumatu,iungam ipſe manus. atq; omne benigne
Virus,odoriferis Arabum quod doctus in aruis,
Aut amphryſiaco paſtor de gramine carpſi.
Dixerat. inueniunt poſitos iam ſegniter artus,
Pugnantémq; animam. ritu ſe cingit vterq;
Pæonio,monſtrántq; ſimul,paréntq; volentes.
Donec letiferas vario medicamine peſtes,
Et ſuſpecta mali ruperunt nubila ſomni.
Adiuuat ipſe Deus:morbóq; valentior omni
Occupat auxilium. citius non arte refectus
Thelephus æmonia, nec quæ metuentis Atridæ
Sæua machaonio coierunt vulnera ſucco.
Quis mihi tot cœtus inter,populiq;,patrúmq;
Sit curæ, votiq; locus? tamen ardua teſtor
Sidera. téq; pater vatum Tymbræe:quis omni
Luce mihi? quis nocte timor? dum poſtibus hærens
Aſſiduus:nunc aure vigil,nunc lumine,cuncta
Auguror. immenſæ veluti connexa carinæ
Cymba minor, cum ſæuit hyems, pro parte furenti
Parua receptat aquas:& eódem voluitur auſtro.
Nectite nunc lætæ, candentia fila ſorores
Nectite:nemo modum tranſmiſſi computet æui,
Hic vitæ natalis erit. tu troica dignus
Secula,& Euboici tranſcendere pulueris annos,
Neſtoreóſq; ſitus: qua nunc tibi pauper acerra

Digna litem? nec ſi vacuet Meuania valles,
Aut præſtent niueos Clitumna noualia tauros:
Sufficiam. ſed ſæpe deis hos inter honores
Ceſpes, & exiguo placuerunt farra ſalino.

BALNEVM ETRVSCI.

Non Helicona graui pulſat chelys Enthea plectro
Nec laſſata voco toties mihi numina muſas.
Et te Phœbe choris, & te dimittimus Euan,
Tuq; inimica feræ volucer Tegeæ ſonoræ
Terga premas. alios poſcunt mea carmina cœtus
Naidas vndarum dominas, regémq; coruſci
Ignis, adhuc feſſum, ſiculáq; incude rubentem
Elicuiſſe ſatis. paulum arma nocentia Thebæ
Ponite, dilecto volo laſciuire ſodali.
Iunge puer cyathos, atq; enumerare labora:
Cunctantémq; intende chelym, diſcede labórq;
Curáq;, dum nitidis canimus gemmantia ſaxis
Balnea, dúmq; procax myrtis, ederíſq;, ſoluta
Fronte, verecundo Clio mea ludit etruſco.
Ite deæ virides, liquidóſq; auertite vultus,
Et vitreum teneris crinem redimite corymbis,
Veſte nihil tectæ. quales emergitis altis
Fontibus, & viſu ſatyros torquetis amantes.
Non vos quæ culpa decus infamaſtis aquarum
Sollicitare iuuat. procul hinc, & fonte doloſo
Salmacis, & viduæ Crebrenidos arida luctu
Flumina, & Herculei prædatrix cedat alumni.
Vos mihi quæ Latium, ſeptenáq; culmina Nymphæ
Incolitis, Tybrímq; nouis attollitis vndis,

Quas præceps Anien, atq; exceptura natatus
Virgo iuuat, marſáſq; niues, & frigora ducens
Martia, præceſſis quarum vaga molibus vnda
Creſcit, & innumero pendens tranſmittitur arcu.
Veſtrũ opus aggredimur. veſtra eſt quã carmĩe molli
Pando domus. non vnquam alijs habitaſtis in antris
Ditius, ipſa manus tenuit Cytherea mariti,
Monſtrauitq; artes. neu vilis flamma caminos
Vreret, ipſa faces volucrum ſuccendit amorum.
Non huc admiſſæ Thâſos, aut vndoſa Cariſtos.
Mœret Onyx longe, queritúrq; excluſus Ophites.
Sola nitet flauis Nomadum deciſa metallis
Purpura, ſola cauo Phrygiæ quam Synados ántro
Ipſe cruentauit maculis lucentibus Atys,
Quáſq; Tyrus nineas ſecat, & ſidonia rupes.
Vix locus Eurotæ viridis, cum regula longo
Synada diſtinctu variat, non lumina ceſſant.
Effulgent cameræ, vario faſtigia vitro
In ſpecies, animóſq; nitent: ſtupet ipſe beatas
Circumplexus opes, & parcius imperat ignis.
Multus vbiq; dies, radijs vbi culmina totis
Perforat: atq; alio Sol improbus vritur æſtu.
Nil ibi plebeium. nuſquam Temeſea notabis
Æra, ſed Argento felix propellitur vnda:
Argentóq; cadit, labríſq; nitentibus, inſtat
Delitias mirata ſuas, & abire recuſat.
Extra autem niueo qui margine cœrulus amnis
Viuit, & in fundum ſummo patet omnis ab imo.
Cui non ire lacu, prigróſq; exoluere amictus

Suadeat?hoc mallet naſci Cytherea profundo.
Hic te perſpicuum melius Narciſe videres.
Hic velox Hecate velit & deprehenſa lauari.
Quid nunc ſtrata ſolo referam tabulata?crepantis
Auditura pilas, vbi languidus ignis inerrat
Ædibus,& tenuem voluunt hypocauſta vaporem?
Nec ſi baianis veniat nouus hoſpes ab oris
Talia deſpiciat(fas ſit componere magnis
Parua)Neronea nec qui modo lotus in vnda
Hic iterum ſudare neget:macte oro nitenti
Ingenio,curáq; puer tecum iſta ſeneſcant,
Et tua iam melius diſcat fortuna renaſci.

KAL. DECEMB. SATVRNALES.

Et Phœbus Pater,& ſeuera Pallás,
Et Muſæ procul ite Feriatæ.
Iani vos reuocabimus Kalendis.
Saturnus mihi compede exoluta
Et multo grauidus mero December,
Et ridens iocus,& ſales proterui
Adſint,dum refero diem Beatam
Læti Cæſaris, ebriámq; partem.
Vix Aurora nouos mouebat Ortus.
Iam bellaria adorea pluebant.
Hunc rorem veniens profudit Eurus.
Quicquid nobile ponticis Nucetis,
Fœcundis cadit aut iugis Idúmes,
Quod ramis pia germinat Damaſcus,
Et quas præcoquit Eboſia cannas

Largis gratuitum cadit rapinis.
Molles Caioſi, Lagunculiq́;
Et maſſis amerina non peruſtis;
Et muſtaceus,& latente Palma
Prægnantes Cariotides cadebant.
Non tantis Hyàs inſerena nimbis,
Terras obruit,aut ſoluta Pliàs
Qualis per cuneos hyems Latinos
Plebem grandine concutit ſerenam.
Ducat nubila Iuppiter per orbem,
Et latis pluuias minetur agris,
Dum noſtri Iouis hi ferantur imbres.
Ecce autem caueas ſubit per omnis
Inſignis ſpecie, decora cultu
Plebes altera non minor ſedente.
Hi Panaria, candidáſq; mappas
Subuectant, epuláſq; lautiores.
Illi marcida vina largiuntur.
Idæos totidem putes miniſtros.
Orbem, qua melior ſeueriórq; eſt,
Et gentes alis inſimul togatas.
Et cum tot populos beata paſcas,
Hunc Annona diem ſuperba neſcis.
I nunc,ſecula compara vetuſtas
Antiqui Iouis,aureúmq; tempus.
Non ſic libera vina tunc fluebant:
Nec tardum ſeges occupabat annum,
Vna veſcitur omnis ordo,menſa,
Parui, Fœmina, Plebs,Eques,Senatus,

Libertas reuerentiam remiſit.
Et tu quinetiam (quis hoc vocare?
Quis promittere poſſit hoc deorum?)
Nobiſcum ſocias dapes iniſti
Iam ſe (quiſquis is eſt) inops, beatus,
Conuiuam ducis eſſe gloriatur.
Hos inter fremitus, nouóſque luxus
Spectandi leuis effugit voluptas.
Stat ſexus rudis inſciúſque ferri.
Et pugnas capit improbus viriles.
Credas ad Tanaim, ferúmque Phaſin,
Thermodontiacas calere turmas.
Hic audax ſubit ordo Pumilonum,
Quos Natura breui ſtatu peracto,
Nodoſum ſemel in globum ligauit.
Edunt vulnera conſerúntque dextras,
Et mortem ſibi qua manu minentur
Ridet Mars pater, & cruenta Virtus,
Caſuræque vagis Grues rapinis,
Mirantur Pumilos ferociores.
Iam noctis propioribus ſub vmbris
Diues Sparſio, quos agit tumultus?
Huc intrant faciles emi puellæ.
Hic agnoſcitur omne quod Theatris
Aut forma placet, aut probatur arte.
Hoc plaudunt grege Lydiæ tumentes
Illic cymbala, tinnulæque Gades,
Illic agmina confremunt Syrorum,
Hic plebs ſcenica, quique comminutis

Permutat vitreis gregale ſulfur.
Inter quæ ſubito cadunt volatu.
Immenſæ volucrum per aſtra nubes,
Quas Nilus *ſacer, horridúſq;* Phaſis,
Quas vdo Numidæ legunt ſub auſtro.
Deſunt qui rapiant, ſinúſq; pleni
Gaudent. dum noua lucra comparantur.
Tollunt innumeras ad aſtra voces.
Saturnalia principis ſonantes,
Et dulci dominum fauore clamant.
Hoc ſolum vetuit licere Cæſar,
Vix dum cærula nox ſubibat orbem,
Deſcendit media nitens arena
Denſas flammeus orbis inter vmbras,
Vincens Gnoſiacæ *facem coronæ*
Collucet polus ignibus, nihilq;
Obſcuræ patitur licere nocti.
Fugit pigra quies, inérſq; ſomnus,
Hæc cernens, alias adiuit vrbes.
Quis ſpectacula? quis iocos licentes?
Quis conuiuia? quis dapes inemptas?
Largi flumina quis canat lyæi?
Iamiam deficio, tuóq; Baccho
In ſerum trahor ebrius ſoporem.
Quos ibit procul hic dies per annos?
Quàm nullo ſacer exoleſcet æuo?
Dum montes Latij. *paterq; tybris,*
Dum ſtabit tua Roma, *dúmq; terris*
Quod reddis Capitolium *manebit.*

STATII PAPINII SYLVARVM LIBER SECVNDVS AD MELIOREM ATEDIVM.

*E*T *familiaritas noſtra, qua gaudeo Melior vir optime, nec minus in iudicio literarum, quàm in omni vitæ colore terſiſſime, & ipſa opuſculorum quæ tibi trado conditio ſic poſita eſt, vt totus hic alter liber meus etiam ſine epiſtola expectetur.* Primum *enim habet* Glauciam *noſtrũ, cuius gratiſſimam infantiam, & qualem plerunque infelices ſortiuntur, apud te complexus amabam.* Iam *vero tibi huius amiſſi recens vulnus (vt ſcis)* Epicædio *proſecutus ſum, adeo feſtinanter, vt* excuſandam *habuerim affectibus tuis celeritatem. nec nunc eam apud te iacto, qui noſti, ſed & cæteris indico, ne quis aſperiore lima carmen examinet, & à confuſo ſcriptum, & dolenti datum, cum penè ſuperuacua ſint tarda ſolatia.* Pollij *mei villa* Surrentina, *quæ ſequitur, debuit à me vel in honorem eloquentiæ eius diligentius dici, ſed amicus ignouit.* In *arborem certe tuam* Melior, & Pſittacum *ſcis à me leues libellos quaſi epigrammatis loco ſcriptos, eandem exigebat ſtili facilitatem* Leo *manſuetus: quem in* Amphitheatro *proſtratum frigidum erat, ſacratiſſimo* Imperatori *ni ſtatim traderem.* Ad Vrſum *quoque noſtrum iuuenem candidiſſimum, & ſine iactura deſidiæ doctiſſimum, ſcriptam de puero amiſſo conſolationem, ſuper ea, quæ ipſi debeo, huic libro libenter*

inſerui.quia honorem eius tibi ſaturus acceptum.excludit volumē Genethliacon Lucani,quod Polla argentaria chariſſima vxorū,cum hūc diem forte conſecraremus imputari ſibi voluit.ego nō potui maiorē tanti authoris habere reuerentiam,quàm quod laudes eius dicturus,hexametros meos timui.Hæc qualiacunque ſunt Melior chariſſime,ſi tibi non diſplicuerint,à te publicum accipiant:ſin minus, ad me reuertantur.

EPICAEDION IN GLAVCIAM MELIORIS.

q Vod tibi prærepti Melior ſolamen alumni
Improbus ante rogos,& adhuc viuente fauilla
Ordiar?abruptis etiānū flebile venis
V ulnus hiat,magnæq; patet via lubrica plagæ.
C um iam egomet cantus, & verba medentia ſæuus
C onſero,tu planctus,lamentáq; fortia manis,
O diſtiq; chelyn, ſurdáq; auerteris aure.
I ntempeſta cano.citius me Tigris abactis
F œtibus,orbatiq; velint audire Leones.
N ec ſi tergeminum Sicula de virgine carmen
A ffluat,aut ſyluis chelys intellecta,feriſq;
M ulceat inſanos gemitus:ſtat pectore demens
L uctus,& admoto latrant præcordia tactu.
N emo vetat.ſatiare malis,ægrúmq; dolorem

Libertate doma.iam flendi expleta voluptas?
Iámne preces feſſus non indignaris amicas?
Iámne canã?lachrymis en & mea carmina, in ipſo
Ore natant,triſtéſq; cadunt in verba lituræ.
Ipſe etenim tecum nigræ ſolennia pompæ,
Spectatúmq; vrbi ſcelus,& puerile feretrum
Produxi.& ſæuos damnati thuris aceruos,
Plorantémq; animam ſupra ſua funera vidi,
Téq; patrum gemitus ſuperantẽ,& brachia matrũ,
Complexúmq; rogos,ignémq; haurire parantem:
Vix tenui ſimilis comes,offendíq; tenendo,
Et nunc(heu)vittis,& frontis honore ſoluto,
Infauſtus Vates,vexo mea pectora tecum.
Plango lyra,& diri comitem,ſociúmq; doloris
(Si merui,luctúſq; tui conſortia ſenſi)
Iam lenis patiare precor,me fulmine in ipſo
Audiuere patres:ego iuxta buſta profuſis
Matribus.atque pijs cecini ſolatia natis.
Et mihi,cum proprios gemerem defectus ad ignes,
Quem natura patrem, nec te lugere ſeuerus
Arceo,ſed confer gemitus,pariterque fleamus.
Iamdudum dignos aditus,laudúmque tuarum
O merito dilecte puer,primordia quærens
Diſtrahor.hinc anni ſtantes in limine vitæ,
Hinc me forma rapit,rapit inde modeſtia præcox,
Et pudor,& tenero probitas maturior æuo.
O vbi purpureo ſuffuſus ſanguine candor,
Sidereiq; orbes, radiatáq; lumina cælo,
Et caſtigatæ collecta modeſtia frontis,

Ingenuique ſuper crines, molliſque decoræ
Margo comæ, blandis vbinam ora arguta querelis?
Oſculáque impliciti vernos redolentia flores?
Et mixtæ riſu lachrymæ? penitúſque loquentis
Hyblæis vox mixta fauis? cui ſibila Serpens
Poneret, & ſæuę vellent ſeruire nouercæ.
Nil veris affingo bonis, heu lactea colla,
Brachiáque, & nũquam domini ſine pondere ceruix.
O vbi venturæ ſpes non longinqua iuuentæ,
Atque genis optatus honos? iuratáque multum
Barba tibi? cuncta in cineres grauis intulit hora,
Hoſtiliſque dies. nobis meminiſſe relictum.
Quis tua colloquijs hilaris mulcebit amatis
Pectora? quis curas, mentiſque arcana remittet?
Accenſum quis bile feret? famuliſq; tumentem
Leniet? ardentiq; in ſe deflectet ab ira?
Inceptas quis ab ore dapes, libatáq; vina
Auferet? & dulci turbabit cuncta rapina?
Quis matutinos abrumpet murmure ſomnos
Impoſitus ſtratis? abitúſq; morabitur arctis
Nexibus? atq; ipſo reuocabit ad oſcula poſte?
Obuius intranti rurſus, quis in ora, manúſque
Proſiliet? breuibúſque humeros circundabit vlnis?
Muta domus (fateor) deſolatique penates,
Et ſitus in thalamis, & mœſta ſilentia menſis.
Quid mirum, tanto ſi te pius altor honorat
Funere? tu domino requies, portúſq; ſenectæ,
Tu modo delitiæ, dulces, modo pectore curæ.
Non te barbaricæ verſabat verna Cataſtæ,

Nec mixtus Pharijs venalis mercibus infans,
Compoſitóſq; ſales, meditatáque verba locutus,
Quæſiſti laſciuus Herum, tardéque paraſti.
Hinc domus, hinc ortus, dominiq; penatibus olim
Charus vterq; parens, atq; in tua gaudia liber,
Ne quererere genus. raptum ſed protinus aluo
Suſtulit exultans, ac prima lucida voce
Aſtra ſalutantem dominus ſibi mente dicauit,
Amplexúſq; ſinu tulit, & genuiſſe putauit.
Fas mihi ſanctorum venia dixiſſe parentum.
Túq; oro Natura ſinas, cui prima per orbem
Iura animis ſociare datum, non omnia ſanguis
Proximus, aut ſerie generis demiſſa propago,
Alligat interius noua ſæpe, adſcitáq; ſerpunt
Pignora connexis. natos genuiſſe neceſſe eſt.
Hæc legiſſe iuuat. Tenero ſic blandus Achilli
Semifer Æmonium vincebat Peléa Chiron.
Nec ſenior Peleus natum comitatus in arma
Troica, ſed charo Phœnix hærebat alumno.
Optabat longe reditus Palantis ouantes
Euander fidus pugnas ſpectabat Acetes.
Cúmq; procul nitidis genitor ceſſaret ab aſtris,
Fluctiuagus volucrem comebat Perſea Dictys.
Quid referam altricum victos pietate parentes?
Quid te poſt cineres, deceptáq; funera matris,
Tutius Inoo reptantem pectore Bacche?
Iam ſecura parens Thuſcis regnabat in vndis
Ilia, portantem laſſabat Romulus Accam.
Vidi ego tranſertos alieno in robore ramos,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Altius ire ſuis,& te iam fecerat illi
Mens,animúſque patrẽ,necdum moréſve,decórve.
Tu tamen & mutas etiam tum murmure voces,
Vagitúmq; rudem,fletúſq; infantis amabas.
Ille velut primos expiraturus ad auſtros,
Mollibus in pratis alte flos improbus extat,
Sic tener ante diem,vultu,greſſúq; ſuperbo,
Vicerat æquales,multúmq; reliquerat annos.
Sine catenatis curuatus membra palæſtris
Staret,amyclæa conceptum matre putares.
Oebaliden illo præceps mutaret Apollo.
Alcides penſaret Hylan:ſeu graius amictu
Attica facundi decurreret orſa Menandri,
Laudaret gauiſa ſonum,crinémq; decorum
Fregiſſet roſea laſciua Thalia corona:
Mæonium ſiue ille ſenem,Troiæq; labores
Diceret,aut caſus tarde remeantis Vlyſſi,
Ipſe pater ſenſus,ipſi ſtupuere magiſtri.
Scilicet in fauſta Lacheſis cunabula dextra
Attigit,& gremio puerum complexa fouebat
Inuidia,illa genas,& adultum comere crinem,
Et monſtrare artes,& verba refringere, quę nunc
Plangimus.Herculeos annis æquare labores
Cœperat aſſurgens,ſed adhuc infantia mixta:
Iam tamen & validi greſſus,menſuráq; maior
Cultibus,& viſæ puero decreſcere veſtes.
Cum tibi,quas veſtes?quæ non geſtamina mitis
Feſtinabat herus?breuibus conſtringere Lenis
Pectora?& anguſta telas arctare lacerna.

Enormes non ille ſinus, ſed ſemper ad annos
Texta legens, modo puniceo velabat amictu,
Nunc herbas imitante ſinu, nunc dulce rubenti
Murice, nunc viuis digitos incendere gemmis
Gaudebat, non turba comes, non munera ceſſant.
Sola verecundo deerat prætexta decori.
Hæc fortuna domus, ſubitas inimica leuauit
Parca manus, quò diua feros grauis exeris angues?
Non te forma mouet, non te lachrymabilis ætas.
Hunc nec ſæua viro potuiſſet carpere Prócne,
Nec fera crudeles Colchis duraſſet in iras.
Editus Æolia nec ſi foret iſte Creuſa
Toruus ad hunc Athámas, inſanos flecteret arcus.
Hunc quãquã Hectoreos cineres, Troiámq; peroſus,
Turribus è Phrygijs fleſſet miſſurus Vlyſſes.
Septima lux, & iam frigentia lumina torpent,
Iam complexa manu crinem tenet infera Iuno.
Ille tamen Parcis fragiles vrgentibus annos,
Te vultu moriente videt, linguáq; cadente
Murmurat, in te omnis vacui iam pectoris efflat
Relliquias, ſolum meminit, ſolúmq; vocantem
Exaudit, tibiq; ora mouet, tibi verba relinquit,
Et prohibet gemitus, conſolatúrq; dolentem.
Gratum eſt, fata tamẽ, quod non mors lenta iacẽtis
Exedit puerile decus, manéſq; ſubiuit
Integer, & nullo temeratus corpora damno
Qualis erat. quid ego exequias, & prodiga flammis
Dona loquar? mœſtóq; ardentia funera luxu?
Quòd tibi purpureo triſtis rogus aggere creuit,

Quòd cilicum flores, quòd munera graminis Indi,
Quódq; Arabes, Phariiq;(palàm eſt, vidiq;)liquores
Arſuram lauere comam, cupit omnia ferre
Prodigus, & totos Melior ſuccendere cenſus
Deſertas exoſus opes. ſed non capit ignis
Inuidus, atq; arctæ deſunt in munera flammæ.
Horror habet ſenſus, qualem te funere ſummo,
Atq; rogum iuxta Melior placidiſſime, quondam
Extimui, túne ille hilaris, comiſque videris?
Vnde animi, ſæuæq; manus, & barbarus horror?
Tu modo fuſus humi, lucem auerſaris iniquam.
Nunc toruus, pariter veſtes, & pectora rumpis.
Dilectóſque premis viſus, & frigida lambis
Oſcula. erant illic genitor, matérque iacentis
Mœſta, ſed attoniti te ſpectauere parentes.
Quid mirum? Plebs cuncta, nefas, & præuia flerũt
Agmina, Flaminio quæ limite Miluius agger
Tranſuehit. immeritus flãmis dum triſtibus infans
Traditur, & gemitum, formáque, ac voce meretur.
Talis in Iſthmiacos prolatus ab æquore portus
Naufragus impoſita iacuit ſub matre Palæmon.
Sic & in Anguiferæ ludentem gramine Lernæ
Preciſum ſquammis auidus bibit anguis Ophelten.
Pone metus, letique minas deſiſte vereri.
Illum nec terno latrabit Cerberus ore,
Nulla ſoror flammis, nulla aſſurgentibus Hydris
Terrebit. quin ipſe auidæ trux nauita cymbæ,
Interius ſteriles ripas, & aduſta ſubibit
Littora, ne puero dura aſcendiſſe facultas.

Quid mihi gaudenti proles Cyllenia, virga
Nuntiat? éſtne aliquid tam ſæuo in tempore lætum?
Nouerat effigiem, generoſiq; ardua blæſi
Ora puer, dum ſæpe domi noua ſerta ligantem
Te videt, & ſimiles voluentem pectore curas.
Hunc vbi Lethæi luſtrantem gurgitis oras
Auſonios inter proceres, ſeriémq; Quirini,
Agnouit, timide primum veſtigia iungit
Acceſſu tacito, ſummóſq; laceſſit amictus.
Inde magis ſequitur: neq; enim magis ille trabentē
Spernit, & ignota credit de ſtirpe nepotum.
Mox vbi delitias, & rari pignus amici
Senſit, & amiſſi puerum ſolatia blæſi
Tollit humo, magnáq; ligat ceruice, diúq;
Ipſe manu gaudens vehit, & quæ munera mollis
Elyſij, ſteriles ramos, mutáſq; volucres
Porxit, & obtuſo pallentes germine flores.
Nec prohibet meminiſſe tui: ſed pectora blandus
Miſcet, & alternum pueri partitur amorem.
Hic finis rapto: quin tu iam vulnera ſedas,
Et tollis merſum luctu caput? omnia functa,
Aut moritura vides. obeunt noctéſq;, diéſq;,
Aſtráq;, nec ſolidis prodeſt ſua machina terris.
Nam populos mortale genus, plebiſq; caducæ
Quis fleat interitus? hos bella, hos æquora poſcunt.
His amor exitio, furor his, & ſæua cupido.
Vt ſileam morbos: hos ora rigentia brumæ,
Illos implacido letalis Seirius igni.
Hos manet imbrifero pallens Autumnus hiatu.

Quicquid habent ortus, finem timet, ibimus omnes,
Ibimus. immenſis vrnam quatit Æacus vmbris.
Aſt hic quem geminus felix, hominéſq; Deóſq;,
Et dubios caſus, & cæcæ lubrica vitæ
Effugit, immunis fati. non ille rogauit,
Non timuit, meruitve mori. nos anxia plebes,
Nos miſeri quibus vnde dies ſuprema, quis æui
Exitus, incertum: quibus inſtet fulmen ab aſtris,
Quæ nubes fatale ſonent nil flecteris iſtis,
Sed flectere libens. ades huc emiſſus ab atro
Limine, cui ſoli cuncta impetrare facultas
Glaucia. nam inſontes animas, nec portitor arcet,
Nec diræ comes illæ feræ. tu pectora mulce,
Tu prohibe manare genas: noctéſq; beatas
Dulcibus alloquijs, & viuis vultibus imple.
Et periiſſe nega, deſolatámq; ſororem,
Qui potes, & miſeros perge inſinuare parentes.

SVRRENTINVM POLLII.

ESt inter notos Sirenum nomine muros,
Saxáq; tyrrhenæ templis onerata Mineruæ,
Celſa Dicarchei ſpeculatrix villa profundi,
Quà Bromio dilectus ager, colléſq; per altos
Vritur, & prælis non inuidet vua Falernis.
Huc me poſt patrij lætum quinquennia luſtri,
Cum ſtadio iam pigra quies: canúſq; ſederet
Puluis, ad Ambracias conuerſa Gymnade frondes,
Trans gentile fretum placidi facundia Polli

Detulit,& nitidæ iuuenilis gratia Pollæ,
Flectere iam cupidum greſſus. quà limite noto
Appia longarum teritur Regina viarum.
Sed iuuere moræ. placido lunata receſſu
Hinc atq; hinc curuas perrumpunt æquora rupes.
Dat natura locum,montiq; interuenit vnum
Littus,& in terras ſcopulis pendentibus,exit.
Gratia prima loci. gemina teſtudine fumant
Balnea,& è terris occurrit dulcis amaro
Nympha mari. leuis hic Phorci chorus, vdáq; crines
Cymodoce, viridiſq; cupit Galatea lauari.
Ante domum tumidæ moderator cœrulus vndæ
Excubat,innocui cuſtos laris. huius amico
Spumant templa ſalo. felicia rura tuetur
Alcides. gaudet gemino ſub numine portus.
Hic ſeruat terras, hic ſæuis fluctibus obſtat,
Mira quies pelagi. ponunt hic laſſa furorem
Æquora,& inſani ſpirant clementius Auſtri.
Hic præceps minus audet hyems, nullóq; tumultu
Stagna modeſta iacent,dominiq; imitantia mores.
Inde per obliquas erepit Porticus arces,
Vrbis opus,longóq; domat ſaxá aſpera dorſo.
Quà prius obſcuro permixti puluere ſoles,
Et feritas inamœna viæ, nunc ire voluptas,
Qualis ſi ſubeas Ephyres Baccheidos altum.
Culmen ab Inoo fert ſemita tecta Lechæo.
Non mihi ſi cunctos Helicon indulgeat amnes,
Et ſuperet Pimplea ſitim,largéq; volantis
Vngula ſedet equi, reſerétq; arcana pudicos

Phæmonoë fontes, vel quos meus auſpice Phœbo
Altius in merſa turbauit Pollius vrna,
Innumeras valeam ſpecies, cultúſq; locorum
Pierijs æquare modis. vix ordine longo
Suffecere oculi: vix, dum per ſingula ducor,
Suffecere gradus: quæ rerum turba, locine.
Ingenium, an domini mirer prius? hæc domus ortus
Aſpicit, & Phœbi tenerum iubar, illa cadentem
Detinet, exactámq; negat dimittere lucem,
Cum iam feſſa dies, & in æquora montis opaci
Umbra cadit, vitreóq; natant prætoria Ponto,
Hæc pelagi clamore fremunt. Hæc tecta, ſonoros
Ignorant fluctus, terræq; ſilentia malunt.
His fauit natura locis, hic victa, colenti
Ceſſit, & ignotos docilis manſueuit in vſus.
Mons erat hic, vbi plana vides: hæc luſtra fuerũt,
Quæ nũc tecta ſubis. vbi nũc nemora ardua cernis,
Hic nec terra fuit: domuit poſſeſſor, & illum
Formantem rupes, expugnantemq; ſecuta
Gaudet humus: nunc cerne iugum diſcentia ſaxa,
Intrantéſque domos, iuſſúmque recedere montem.
Iam Methymnæi vatis manus, & chelys vnà
Thebaïs, & Getici cedat tibi gloria plectri.
Et tu ſaxa moues, & te nemora alta ſequuntur.
Quid referam, veteres ceræq;, æriſq;, figuras?
Si quid Apellei gaudent animaſſe colores?
Si quid adhuc vacua, tamen admirabile Piſa
Phidiacæ raſere manus. quod ab arte Myronis,
Aut Polycletæo iuſſum eſt quod viuere cælo,

Æráq; ab Iſthmiacis auro potiora fauillis,
Ora ducum, & vatum, ſapientúmq; ora priorum,
Quos tibi cura ſequi, quos toto pectore ſentis,
Expers curarum, atq; animum virtute quieta
Compoſitus, ſemperq; tuus. quid mille reuoluam
Culmina? viſendiq; vices? ſua cuiq; voluptas.
Atq; omni propriũ thalamo mare, tránſq; iacentem
Neréa, diuerſis ſeruit ſua terra feneſtris.
Hæc videt Inarimen. illi Prochyta aſpera paret.
Armiger hac magni patet Hectoris: inde malignum
Aéra reſpirat pelago circunflua Neſſis:
Inde vagis omen felix Euplea carinis,
Quǽq; ferit curuos exerta Megalia fluctus
Angitur: & domino contrà recubante, procúlq;
Surrentina tuus ſpectat prætoria Limon.
Vna tamen cunctis procul eminet, vna diætis,
Quæ tibi Parthenopen directo limite Ponti
Ingerit. hic grais penitus deſecta metallis
Saxa. quot eoæ reſpergit vena Syenes
Synnade quot mœſta, Phrygiæ fodere ſecures
Per Cybeles lugentis agros. vbi marmore picto
Candida purpureo diſtinguitur area gyro.
Hic & Amyclæi cæſum de monte Lycurgi
Quod viret: & molles imitatur rupibus herbas.
Hic Nomadum lucent flauentia ſaxa, Thaſóſq;
Et Chios: & gaudens fluctus ſpectare Cáriſtos.
Omnia chalcidicas turres obuerſa ſalutant,
Macte animo ꝙ grata probas, ꝙ grata frequentas
Arua, nec inuideant quæ te genuere Dicarchi

Mœnia. nos docto melius potiemur alumno.
Quid nunc ruris opes, pontóq; noualia dicam
Iniecta, & madidas baccheo nectare rupes?
Sæpe per Autumnum iam pubeſcente Lyæo
Conſcendit ſcopulos, noctiſq; occulta ſub vmbra
Palmite maturo rorantia lumina terſit
Nereis, & dulces rapuit de collibus vuas.
Sæpe & vicino ſparſa eſt vindemia fluctu.
Et Satyri cecidere vadis: nudámq; per vndas
Dorida montani cupierunt prendere Panes.
Sis felix tellus dominis ambobus in annos:
Mygdonij, Pyliiq; ſenis, nec nobile mutes
Seruitium, nec te cultu Tirynthia vincat
Aula, Dicarcheiq; ſinus: nec ſæpius iſtis
Blanda Terapnæi placeant vineta Galeſi.
Hic ſeu ſidereas exercet Pollius artes,
Seu voluit monitus, quos dat Gargeticus author,
Seu noſtram quatit ille chelyn, ſeu diſſona nectit
Carmina, ſiue minax vltorem ſtringit iambon:
Hinc leuis è ſcopulis meliora ad carmina Siren
Aduolat, hinc motis audit tritonia criſtis.
Tunc rabidi ponunt flatus, maria ipſa vetantur
Obſtrepere, emergunt pelago, doctámq; trahuntur
Ad chelyn: & blandi ſcopulis Delphines aderrant.
Viue Midæ gazis, & Lydo ditior auro
Troica, & Euphrate ſupra diademata felix.
Quem non ambigui faſces, non mobile vulgus,
Non leges, non caſtra tenent: qui pectore magno
Spémq;, metúmq; domas, vitio ſublimior omni.

Exemptus fatis: indignantémq; refellis
Fortunam, dubio quem non in turbine rerum
Deprendet ſuprema dies: ſed abire paratum,
Ac plenum vita. nos vilis turba, caducis
Deſeruire bonis. ſempérq; optare parati,
Spargimur in caſus. celſa tu mentis ab arce
Deſpicis errantes: humanáq; gaudia rides.
Tempus erat cum te geminæ ſuffragia terræ
Diriperent, celſúſq; duas veherere per vrbes:
Inde dicarcheis multum venerande colonis,
Hinc aſcite meis, paritérq; his largus, & illis
Ac iuuenile calens, plectríq; errore ſuperbus.
At nunc diſcuſſa rerum caligine, verum
Aſpicis, illo alij rurſus iactantur in alto.
At tua ſecuros portus, blandámq; quietem
Intrauit non quaſſa ratis. ſic perge: nec vnquam
Emeritam in noſtras puppem demitte procellas.
Diſcite ſecuri, quorum de pectore mixtæ
In longum coiere faces, ſanctúſq; pudicæ
Seruat amicitiæ leges amor. ite per annos,
Seculáq; & priſcæ titulos præcedite famæ.
Túq; nurus inter longe pulcherrima, cuius
Non frontem vertêre minæ ſed candida ſemper
Gaudia, & in vultu curarum ignara voluptas,
Non tibi ſepoſitas infelix ſtrangulat arca
Diuitias, auidíq; animum diſpendia torquent
Fœnoris expoſiti cenſus, ſed docta fruendi
Temperies: non vlla Deo meliore cohærent
Pectora, non alias decuit Concordia mentes.

ARBOR ATEDII.

S Tat, quæ perſpicuas nitidi Melioris opacet
Arbor aquas, cõplexa lacus, quæ robore ab imo
Curuata in nodos redit inde cacumine recto
Ardua, ceu medijs iterum naſcatur ab vndis,
Atq; habitet vitreum tacitis radicibus amnem.
Quid Phœbum tam parua rogem? vos dicite cauſas
Naides: & faciles (ſatis eſt) date carmina Fauni.
Nympharum teneræ fugiebant Pana cateruæ.
Ille quidem it, cunctas tanquã velit, it tamen vnam
In Pholoen. ſyluis hæc, fluminibúſq;, ſequentis
Nunc hirtos greſſus, nunc improba cornua vitat.
Iámq; & belligerum Iani nemus, atráq; Caci
Rura, Quirinaléſq; fuga ſuſpenſa per agros
Cælica tecta ſubit. ibi demum victa labore,
Feſſa metu. quà nunc placidi Melioris, aperti
Stant ſine fraude lares: flauos collegit amictus
Arctius, & niueæ poſuit ſe margine ripæ.
Inſequitur velox pecorum Deus, & ſua credit
Connubia. ardenti iamiam ſuſpiria librat
Pectore, iam prædæ leuis imminet. ecce citatos
Aduertit Diana gradus: dum per iuga ſeptem
Errat, Auentinæq; legit veſtigia terræ.
Pœnituit vidiſſe Deam: conuerſáq; fidas
Ad comites, nunquámne auidis arcebo rapinis
Hoc petulans, fœdúmq; pecus? ſempérq; pudici
Decreſcet mihi turba chori? ſic deinde locuta
Depromit pharetra telum breue, quod neq; flexis

Cornibus, aut ſolito torquet ſtridore: ſed vna
Emiſit contenta manu, leuúmq; ſoporem
Naidos, auerſa fertur tetigiſſe ſagitta.
Illa Deam pariter ſurgens, hoſtémq; proteruum
Vidit, & in fontem, niueos ne panderet artus,
Sic tota cum veſte ruit, ſtagniſq; ſub altis
Pana ſequi credens, ima latus implicat alga.
Quid faceret ſubito deceptus prædo? nec altis
Credere corpus aquis, hirtæ ſibi conſcius audet
Pellis, & à tenero nandi rudis: omnia queſtus,
Immitem Bromium, ſtagna inuida, & inuida tela,
Primæuam viſu Platanum, cui longa propago
Innumeræq; manus, & iturus in æthéra vertex,
Depoſuit iuxtà, viuámq; aggeſſit arenam,
Optatiſq; aſpergit aquis, & talia mandat.
Viue diu noſtri pignus memorabile voti
Arbor, & hæc duræ latebroſa cubilia nymphæ
Tu ſaltem decliuis ama, preme frondibus vndam,
Illa quidem meruit. ſed ne precor igne ſuperno
Æſtuet, aut dura feriatur grandine, tantum
Spargere tu laticem, & folijs turbare memento.
Tunc ego téq; diu recolam, dominámq; benignæ
Sedis, & illæſa tutabor vtranq; ſenecta.
Et Iouis, & Phœbi frondes, & diſcolor vmbra
Populus, & noſtræ ſtupeant tua germina pinus.
Sic ait. illa Dei veteres animata calores
Vberibus ſtagnis, obliquo pendula trunco
Incubat, atq; vmbris ſinuatur amantibus vndas.
Sperat & amplexus, ſed aquarum ſpiritus arcet,

N ec patitur tactus tandem eluctata, ſub auras
L ibratur fundo, rurſúſq; enode cacumen
I ngenioſa leuat. veluti deſcendat in imos
S tirpe lacus alia. iam nec Phœbeia Naïs
O dit, & excluſos inuitat gurgite ramos.
H æc tibi parua quidem geniali luce paramus
D ona, ſed ingenti forſan victura ſub æuo.
T u cuius placido poſuere in pectore ſedem
B landus Honos, hilariſq; tamẽ cum põdere Virtus.
C ui nec pigra quies, nec iniqua potentia, nec ſpes
I mproba, ſed medius per honeſta, & dulcia limes
I ncurrupte fidem nullóſq; experte tumultus,
E t ſecrete palam, qui digeris ordine vitam,
I dem auri facilis contemptor, & optimus idem
C ondere diuitias, opibúſq; immittere lucem.
H ac longum florens animi, morúmq; iuuenta
I liacos æquare ſenes, & vincere perſta,
Q uos pater elyſio, genitrix quos detulit annos.
H oc illi duras exorauere ſorores,
H oc, quæ te ſub teſte, ſitum fugitura tacentem,
A rdua magnanimi reuireſcit gloria Blæſi.

PSITTACVS MELIORIS.

P Sittace dux volucrũ, domini facũda voluptas.
Humanæ ſoleis imitator Pſittace linguæ.
Q uis tua tam ſubito præcluſit murmura fato?
H eſternas miſerande dapes moriturus iniſti
N obiſcum, & gratæ carpenten munera menſæ.

E rrantémq; toris mediæ plus tempore noctis
V idimus,affatus etiam, meditatáq; verba
R eddideras.at nunc æterna ſilentia lethes
I lle canorus habes.cedat Phaëtontia vulgi
F abula,nec ſoli celebrant ſua funera Cycni.
A t tibi quanta domus rutila teſtudine fulgens?
C onnexúſq; ebori virgarum argenteus ordo?
A rgutúmq; tuo ſtridentia limina cornu?
E t querulæ iam ſponte fores?vacat ille beatus
C arcer,& anguſti nuſquam conuitia tecti,
H uc doctæ ſtipentur aues.quis nobile fandi
I us natura dedit.plangat Phœbeius ales,
A uditáſq; memor penitus dimittere voces
S turnus,& Aonio verſæ certamine Picæ,
Q uiq; refert iungens iterata vocabula perdix,
E t quæ Biſtonio queritur ſoror orba cubili.
F erte ſimul gemitus,cognatáq; ducite flammis
F unera, & hoc cunctæ miſerandũ addiſcite carmē.
O ccidit aëriæ celeberrima gloria gentis
P ſittacus:ille plagæ viridis regnator ëoæ,
Q uem non gemmata volucris Iunonia cauda
V inceret aſpectu,gelidi non Phaſidis ales,
N ec quas humenti Numidæ rapuere ſub auſtro.
I lle ſalutator regum,noménq; locutus
C æſareum,& queruli quondam vice functus amici,
N unc conuiua leuis,monſtratáq; reddere verba
T am facilis,quo tu melior dilecte recluſo
N unquam ſolus eras.at non inglorius vmbris
M ittitur,aſſyrio cineres adolentur amomo.

Et tenues Arabum reſpirant germine plumæ.
Sicaniiſque crocis: ſenio nec feſſus inerti
Scandet odoratos Phœnix felicior ignes.

LEO MANSVETVS IMP.

Quid tibi conſtrata manſueſcere profuit ira?
Quid ſcelus humanáſque animo dediſcere cędes?
Imperiúmque pati,& domino parere minori?
Quid? quod abire domo, rurſúſque in clauſtra reuerti
Suetus, & à capta iam ſponte recedere præda,
Inſertáſque manus laxo dimittere morſu?
Occidis altarum vaſtator docte ferarum
Non grege Maſſylo, curuáque indagine clauſus:
Non formidato ſupra venabula ſaltu
Incitus, aut cæco foueæ deceptus hiatu.
Sed victus fugiente fera. ſtat cardine aperto
Infelix cauea,& clauſas circùm vndique portas
Hoc licuiſſe nefas pauidi timuere Leones.
Tunc cunctis cecidere iubæ, puduitque relatum
Aſpicere,& totas duxere in lumina frontes.
At te non primo fuſum nouus obruit ictu
Ille pudor. manſere animi, Virtúſque cadenti
A media iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedere minæ, ſicut ſibi conſcius alti
Vulneris, aduerſum moriens it miles in hoſtem,
Attollitque manum,& ferro labente minatur.
Sic piger ille gradu, ſolitóque exutus honore
Firmat hians oculos, animámque, hoſtémque, requirit.

Magna tamen ſubiti tecum ſolatia leti
Victe feres, quòd te mœſti, populúſq;, patréſq;,
Ceu notus caderes triſti gladiator arena,
Ingemuere mori. magni quód Cæſaris ora
Inter tot Scythicas, Libycáſq;, & littore Rheni,
Et Pharia de gente feras, quas perdere vile eſt,
Vnius amiſſi tetigit iactura Leonis.

EPICEDION PILETI VRSI.

S Æue nimis, lachrymis quiſquis diſcrimina ponis
Lugendíq; modos. miſerum eſt primæua parẽti
Pignora ſurgentéſq; nefas accendere natos.
Durum & deſerti prærepta coniuge, partem
Conclamare tori. mœſta & lamenta ſororum,
Et fratrum gemitus. arcte tamen, & procul intrat
Altius in ſenſus, maioráq; vulnera vincit
Plaga minor, famulum (quoniam rerum omnia cæca
Sic miſcet Fortuna manu, nec pectora mouit)
Sed famulum gemis Vrſe pium. ſed amore, fidéq;
Has meritum lachrymas, cui maior ſtẽmate iuncto
Libertas ex mente fuit, ne comprime fletus,
Ne pudeat. rumpat frenos dolor iſte, Deiſq;
(Si tam dura placent) hominẽ gemis (hei mihi, ſubdo
Ipſe faces) hominem Vrſe tuum cui dulce volenti
Seruitium, cui triſte nihil, qui ſponte, ſibiq;
Imperioſus erat. quiſnam hæc in funera miſſos
Caſtiget luctus? gemit inter bella peremptum
Parthus equum, fidóſq; canes fleuere Moloſſi,

Et volucres habuere rogum, Ceruúſq; Maronis.
Quid ſi nec famulus (vidi ipſe, habitúſq; notaui
Te tantum cupientis herum) ſed maior in ore
Spiritus, & tenero manifeſti in ſanguine mores?
Optarent multum graiæ, cuperéntq; latinæ
Sic peperiſſe nurus. non talem Creſſa ſuperbum
Callida ſollicito reuocauit Theſéa filo.
Nec Paris Oebalios talis viſurus amores
Ruſticus, inuiſas deiecit in æquora pinus.
Non fallo, aut cantus aſſueta licentia ducit.
Vidi, & adhuc video, qualem nec bella cauentem
Littore virgineo Thetis occultauit Achillem.
Nec circum ſæui fugientem mœnia Phœbi
Troilon Æmoniæ deprendit lancea dextræ.
Qualis erat, procul heu cunctis puerîſq; virîſq;
Pulchrior, & tantum domino minor. illius vnus
Ante decor, quantum præcedit clara minores
Luna faces, quãtúmq; alios premit Heſperus ignes.
Non tibi fœmineum vultu decus, oráq; ſupra
Mollis honos: qualis dubiæ poſt crimina formæ
De ſexu tranſire iubent, paruóq; virilis
Gratia, nec petulans acies, blandíq; ſeuero
Igne oculi. qualis bellis iam caſſide viſa
Parthenopeus erat, ſimpléxq; horrore decoro
Crinis, & obſeſſæ nondum, primóq; micantes
Flore genæ. talem Ledæo gurgite pubem
Educat Eurotas. teneri ſic integer æui
Elin adit, primóſq; Ioui puer approbat annos.
Nam pudor inde nouæ mentis, tranquilláq; morum

Temperies, teneróq; animus maturior æuo
Carmina quæ donaſſe queant? Sæpe ille volentem
Caſtigabat herum, ſtudióq;, altiſq; iuuabat
Conſilijs, tecum triſtiſq;, hilariſq;, nec vnquam
Ille ſuus vultúmq; tuo ſumebat ab ore.
Dignus & Æmonium Pyladen præcedere fama,
Cecropiámq; fidem. ſed laudum terminus eſto,
Quem fortuna ſinit, non mente fidelior ægra,
Sperauit tardi reditus Eumeus Vlyſſi.
Quis Deus, aut quiſnam tam triſtia vulnera caſus
Elegit? vnde manus fatis tam certa nocendi?
O quàm diuitijs, cenſúq; exutus opimo
Fortior Vrſe fores. ſi vel fumante ruina
Ructaſſent dites Veſuuina incendia Locros,
Seu Polentinos merſiſſent flumina ſaltus,
Seu Lucanus ager, ſeu Tybridis impetus, altas
In dextram torſiſſet aquas, paterere ſerena
Fronte Deos: ſine alma fidem, meſſéſq; negaſſet
Cretáq;, Cyrenéq;, & qua tibi cunq; beato
Larga redit Fortuna ſinu. ſed gnara dolorum
Inuidia infelix, animi vitalia vidit,
Lædendíq; vias. vitæ modo carmen adultæ
Nectere tentabat iuuenum pulcherrimus ille,
Cum tribus Eleis vnam Trieterida luſtris
Attendit toruo triſtis Rhamnuſia vultu.
Ac primum, impleuitq; toros, oculíſq; nitorem
Addidit, & ſolito ſublimius ora leuauit,
Heu miſero letale fauens. ſeſéq; videndo
Torſit, & inuidia, mortémq; amplexa, iacenti

Iniecit nexus, carpſitq́ immitis adunca
Ora verenda manu. quinta vix Phoſphoros hora
Rorantem ſternebat equum. iam littora duri
Sæua Pilete ſenis, durúmq́ Achéronta videbas.
Quo domini clamante ſono, non ſæuius atros
Nigraſſet planctu genitrix tibi ſæua lacertos,
Nec pater. & certe qui vidit funera frater
Erubuit vinci. ſed nec ſeruilis adempto
Ignis, odoriferos exhauſit flamma Sabæos,
Et Cilicum meſſes, phariæq́ exempta volucri
Cinnama, & Aſſyrio manentes gramine ſuccos
At domini fletus, hos tantum auſere fauillæ,
Hos bibit vſq́ rogus. nec quòd tibi Setia canos
Reſtinxit cineres, gremio nec lubricus oſſa
Quod vallauit Onyx, miſeris acceptius vmbris
Quàm gemitus. ſed & ipſe iuuat, quid terga dolori
Vrſe damus? quid damna foues? & pectore iniquo
Vulnus amas? vbi nota reis facundia raptis?
Quid charam crucias tam ſæuis luctibus vmbram?
Eximius licet ille animi, meritúſq́, dolorem
Soluiſti, ſubit ille pios, carpſitq́ quietem
Elyſiam, claróſq́ illic fortaſſe parentes
Inuenit: aut illic per amœna ſilentia lethes
Forſan auernales alludunt vndiq́ mixtæ
Naides, obliquóq́ notat Proſerpina vultu.
Pone precor queſtus, alium tibi fata Pileton
Forſan & ipſe dabit, moréſq́, habitúmq́ decoris
Monſtrabit gaudens, ſimilémq́ docebit amorem.

GENETHLIACON LVCANI.

LVcani proprium diem frequentet,
Quiſquis collibus Iſthmiæ Diones
Docto pectora concitatus Oeſtro,
Pendentis bibit vngulæ liquorem.
Ipſi, quos penes eſt honor canendi,
Vocalis citharæ repertor Arcàs,
Et tu Baſſaridum rotator Euan,
Et Pæàn, & Hyantiæ ſorores,
Lætæ purpureas nouate vittas.
Crinem comite, candidámque veſtem
Perfundant ederæ recentiores.
Docti largius euagentur amnes:
Et plus Aoniæ virete ſyluæ.
Et ſi quà patet, aut diem recepit,
Sertis mollibus expleatur vmbra.
Centum Theſpiacis odora lucis
Stent altaria, victimæque centum,
Quas Dirce lauat, aut alit Cithæron.
Lucanum canimus: fauete linguis.
Veſtra eſt iſta dies, fauete Muſæ,
Dum qui vos geminas tulit per artes
Et iunctæ pede vocis, & ſolutæ,
Romani colitur chori ſacerdos,
Felix heu nimis, & beata tellus,
Quæ pronos Hyperionis meatus,
Summis Oceani vides in vndis,
Stridorémque rotæ cadentis audis,

Quæ Tritonide *fertiles* Athenas
Vnctis Bætica *prouocas trapetis.*
Lucanum potes imputare terris
Hoc plus quàm Senecam *dediſſe mundo,*
Aut dulcem generaſſe Gallionem.
Attollat refluos in aſtra fontes
Graio nobilior Melete Bætis.
Bætin Mantua *prouocare noli.*
Natum protinus, atq; humum per ipſam
Primo murmure dulce vagientem,
Blando Calliope *ſinu recepit.*
Tum primum poſito remiſſa luctu
Longos orphéos *exuit dolores,*
Et dixit, Puer *ò dicate muſis,*
Longæuos cito tranſiture vates,
Non tu flumina, nec greges ferarum
Nec plectro Geticas *mouebis* Ornos,
Sed ſeptem iuga, Martiúmq; Tybrim,
Et doctos equites, & eloquente
Cantu, purpureum trahes Senatum.
Nocturnas alij Phrygum *ruinas,*
Et tardi reducis vias Vlyſſi,
Et puppem temerariam Mineruæ
(Trita vatibus orbita) ſequantur.
Tu charus Latio, *memórq; gentis*
Carmen fortior exeris togatum.
Ac primum, teneris adhuc in annis
Ludes Hectora, Theſſalóſq; *currus:*
Et ſupplex Priami *potentis, aurum*

Et ſedes reſerabis Inferorum.
Ingratus Nero dulcibus theatris,
Et noſter tibi præferetur Orpheus.
Dices culminibus Remi vagantis,
Infandos domini nocentis ignes.
Tu caſtæ titulum, decúſq; Pollæ
Iucunda dabis allocutione.
Mox cœpta generoſior iuuenta
Albos oſſibus Italis Philippos,
Et Pharſalica bella detonabis,
Et fulmen ducis inter arma diui,
Libertate grauem pia Catonem,
Et gratum popularitate magnum
Tu Peluſiaci ſcelus Canopi
Deflebis pius, & Pharo cruenta
Pompeio dabis altius ſepulchrum.
Hæc primo iuuenis canes ſub æuo
Ante annos culicis Maroniani.
Cedet muſa rudis ferocis Enni
Et docti furor arduus Lucreti.
Et qui per freta duxit Argonautas.
Et qui corpora prima tranſfigurat.
Quin maius loquor, ipſa te latinis
Æneis venerabitur canentem.
Nec ſolum dabo carminis nitorem
Sed tedis genialibus, dicabo
Doctam, atq; ingenio tuo decoram,
Qualem blanda Venus, darétq; Iuno.
Forma, ſimplicitate, comitate,

Cenſu, ſanguine, gratia, decore.
Et veſtros Hymenæon ante poſtes
Feſtis cantibus ipſa perſonabo.
O ſæuæ nimium, grauéſq; Parcæ,
O nunquam data feſta longa, ſummis
Cur plus ardua caſibus petatis?
Cur ſæua vice magna non ſeneſcunt?
Sic natum Naſamonij Tonantis
Poſt ortus, obitúſq; fulminatos,
Anguſto Babylôn premit ſepulchro.
Sic fixum Paridis manu trementis
Peliden Thetis horruit cadentem.
Sic ripis ego murmurantis Hebri
Non mutum caput Orphéos ſequebar.
Sic & tu rabidi (nefas) Tyranni
Iuſſus præcipitem ſubire Lethen,
Dum pugnas canis, arduáq; voce
Das ſolatia grandibus ſepulchris.
O dirum ſcelus. O ſcelus, tacebis.
Sic fata eſt. leniterq; decidentes
Abraſit lachrymas nitente plectro.
At tu, ſeu rapidum poli per axem
Famæ curribus arduis leuatus,
Quà ſurgunt animæ potentiores
Terras deſpicis, & ſepulchra rides:
Seu pacis meritum Nemus recluſæ
Felix Elyſijs tenes in oris.
Quo Pharſalica turba congregatur:
Et te nobile carmen inſonantem

Pompei comitantur, & Catones.
Tu magna ſacer, & ſuperbis vmbra
Neſcis Tartaron, & procul nocentum,
Audis verbera, pallidúmq; viſa
Matris lampade reſpicis Neronem,
Adſis lucidus. & vocante Polla
Vnum quæſo diem, Deos ſilentum
Exores, ſolet hoc patere limen
Ad nuptas redeuntibus maritis.
Hæc te non thiaſis procax doloſis
Falſi numinis induit figura.
Ipſum ſed colit, & frequentat ipſum
Imis altius inſitum medullis.
Ac ſolatia vana ſubminiſtrat
Vultus: qui ſimili notatus auro
Stratis prænitet, incubátq; ſomno.
Securæ procul hinc abite mortes
Hæc vitæ genialis eſt origo.
Cedat luctus atrox, geniſq; manent
Iam dulces lachrymæ, dolórq; feſſus
Quicquid fleuerat antè, nunc adoret.

PAPINII STATII SYLVARVM LIBER TERTIVS.

Ibi certe Polli dulciſſime, & hac cui tam fi-
deliter inhæres, quiete digniſſime, non ha-
beo probandam diu libellorum iſtorum te-
meritatem. cũ ſcias multos ex illis in ſinu tuo ſubito
natos, & hanc audaciam ſtili noſtri frequenter ex-
paueas, quoties in illius facundiæ tuæ penetrale ſe-
ductus, altius literas intro: & in omnes à te ſtudio-
rum ſinus ducor. Securus itaq; tertius hic Syluarum
noſtrarum liber ad te mittitur. Habuerat quidem &
ſecundus teſtem. Sed hic habet authorem. Nam pri-
mum limen eius, Hercules Surrentinus aperit, quem
in litore tuo conſecratũ, ſtatim vt videram, his ver-
ſibus adoraui. Sequitur libellus, quo ſplendidiſſimum
& mihi iucundiſſimum iuuenem, Metium celerem, à
ſacratiſſimo imperatore miſſum ad legionẽ Syriacam
(quia ſequi non poteramus) Sic proſecutus ſũ. Mere-
batur & Claudij Hetruſci mei pietas aliquod ex ſtu-
dijs noſtris ſolatium. Cum lugeret veris (quod ama-
riſſimum eſt) lachrymis ſenem patrem. Earinus præ-
terea Germanici Dei noſtri libertus ſcit, quãdiu de-
ſiderium eius moratus ſim, cum petijſſet vt capillos
ſuos, quos cum gemmata pyxide, & ſpeculo ad Perga-
meum Aſclepium mittebat, verſibus dedicarem. Sum-
ma eſt egloga, qua mecum ſecedere Neapolim Clau-
diam meã exhortor. Hic, ſi verum dicimus, ſermo eſt
quidem ſecurus, vt cũ vxore, & qui perſuadete ma-

ſit, quàm placere. huic præcipue libello fauebis, cum ſcias hanc deſtinationem quietis meę tibi maxime intendere: méq; non tam in patriam, q̃ ad te ſecedere.

HERCVLES SVRRENTINVS.

INtermiſſa tibi renouat Tirynthie ſacra
Pollius, & cauſas deſignat deſidis anni,
Quod coleris maiore tholo, nec littora pauper
Nuda tenens, tectúmq; vagis habitabile nautis:
Sed nitidos poſtes, graiiſq; effulta metallis
Culmina, ceu tedis iterum luſtratus, honeſti
Ignis, ab Oetæa conſcenderis æthéra flamma.
Vix oculis, animóq; fides. túne ille recluſi
Liminis, & paruæ cuſtos inglorius aræ?
Vnde hæc aula recens? fulgórq; inopinus agreſti
Alcide? ſunt fata Deum, ſunt fata locorum.
O velox pietas: ſteriles hic nuper arenas,
Aſperſum pelago montis latus, hirtáq; dumis
Saxa, nec vlla pati faciles veſtigia terras,
Cernere erat, quǽ nam ſubito fortuna rigentes
Ductauit ſcopulos? Tyrióne hæc mœnia plectro,
An Getica venere lyra? ſtupet ipſe labores
Annus, & anguſto biſſeni limite menſes
Longæuum mirantur opus. Deus affuit, arces
Erexítq; ſuas: atq; obluctantia ſaxa
Summouit nitens, & magno pectore montem
Reppulit: immitem credas iuſſiſſe nouercam.

Ergo age, ſeu patrios, liber iam legibus, Argos
Incolis, & merſum tumulis Euryſthéa calcas,
Siue tui ſolium Iouis, & Virtute, parata
Aſtra tenes, hauſtúmque tibi ſuccincta beati
Nectaris, excluſo melior Phryge, porrigit Hebe,
Huc ades: & genium templis naſcentibus infer.
Non te Lerna nocens, nec pauperis arua Molorchi,
Nec formidatus Nemees ager, antráque poſcunt
Thracia, nec Pharij polluta altaria Regis.
Sed felix, ſimpléxque domus. fraudúmque malarum
Inſcia, & hoſpitibus ſuperis digniſſima ſedes.
Pone truces arcus, agménque immite pharetræ
Et regum multo perfuſum ſanguine robur.
Luſtratúmque humeris dimitte gerentibus hoſtem.
Hic tibi Sidonio celſum puluinar acantho
Texitur, & ſignis creſcit torus aſper eburnis:
Pacatus, mitiſque veni. nec turbidus ira,
Nec famulare timens, ſed quem te Mænalis Auge
Confectum thiaſis, & multo fratre madentem,
Detinuit: qualémque vagæ poſt crimina noctis
Theſpius obſtupuit toties ſocer: hic tibi feſta
Gymnás, & inſontes iuuenum ſine cæſtibus iræ,
Annua veloci peragunt certamina luſtro.
Hic templis inſcriptus auo gaudente, ſacerdos
Paruus adhuc, ſimiliſque tui. cum prima nouercæ
Monſtra manu premeres: atque exanimata doleres.
Sed quæ'nam ſubiti veneranda exordia templi
Dic age Calliope. ſocius tibi grande ſonabit
Alcides, tenſóque modos imitabitur arcu.

T empus erat, cæli cum torrentiſſimus axis
I ncumbit terris, ictúſꝗ Hyperione multo
A cer anhelantes incendit Sirius agros.
I ámꝗ dies aderat, profugis cum regibus aptum
F umat Aricinum Triuiæ nemus, & face multa
C onſcius Hippolyti ſplendet lacus. ipſa coronat
E meritos Diana canes, & ſpicula tergit.
E t tutas ſinit ire feras, omniſꝗ pudicis
I tala terra focis, Hecateias excolit idus.
A ſt ego Dardaniæ quanuis ſub collibus Albæ
R us proprium, magniꝗ ducis mihi munere currens
U nda, domi curas mulcere, æſtúſꝗ leuare
S ufficerent, notas Sirenum nomine rupes,
F acundiꝗ larem Polli non hoſpes habebam,
A ſſidue, moréſꝗ viri, pacémꝗ, nouóſꝗ
P ieridum flores, intactáꝗ carmina diſcens.
F orte diem Triuiæ dum littore ducimus vdo
A nguſtáſꝗ fores, aſſuetáꝗ tecta grauamus
F rondibus, & patula defendimus arbore ſoles.
D elituit cælum, & ſubitis lux candida ceſſit
N ubibus, & tenuis grauiore fauonius auſtro
I mmaduit, qualem Libyæ Saturnia nimbum
A ttulit, iliaco dum diues Eliſa marito
D onatur, teſtéſꝗ vlulant per deuia Nymphæ.
D iffugimus, feſtáſꝗ dapes redimitáꝗ vina
A bripiunt famuli, ne quò conuiuia migrent.
Quanuis innumeræ gaudentia rura, ſuperne
I nſedere domus, & multo culmine diues
M ons nitet, inſtantes ſed proxima quærere nimbi

Suadebant, læſiq; fides reditura Sereni.
Stabat dicta ſacri tenuis caſa nomine templi.
Et magnum Alciden humili lare parua premebat,
Fluctiuagos nautas, ſcrutatoréſque profundi
Vix operire capax. huc omnis turba coimus,
Huc epulæ, ditéſque tori, cœtúſque miniſtrum
Stipantur, nitidæq; cohors gratiſſima Pollæ.
Non cepere fores, anguſtáque deficit ædes.
Erubuit, riſitque Deus, dilectáque Polli
Corda ſubit, blandiſque virum complectitur vlnis.
Túne, inquit, largitor opum, qui mente profuſa
Tecta Dicarchei pariter, iuuenémq; repleſti
Parthenopen, noſtro qui tot faſtigia monti,
Tot virides lucos, tot ſaxa imitantia vultus,
Æráq;, tot ſcripto viuentes limine ceras
Fixiſti? quid enim iſta domus? quid terra, priuſquam
Te gauderet, erat? longo tu tramite nudos
Texiſti ſcopulos, fuerátq; vbi ſemita tantum,
Nunc ibi diſtinctis ſtat porticus alta columnis,
Ne ſorderet iter, curui tu littoris ora,
Clauſiſti calidas gemina teſtudine lymphas.
Vix opera enumerē. mihi pauper, & indigus vni
Pollius, & talis hilaris tamen intrò penates,
Et littus, quod pandis, amo. ſed proxima ſedem
Deſpicit, & tacite ridet mea numina Iuno.
Da templum, dignáſq; tuis conatibus aras
Quas puppes velis nolint tranſire ſecundis.
Quò pater ætherius, menſiſq; accita deorum
Turba, & ab excelſo veniat ſoror hoſpita templo.

Nec te, quòd ſolidus contra riget vmbo maligni
Montis, & immenſo non vnquam exeſus ab æuo
Terreat. ipſe adero, & conamina tanta iuuabo,
Aſperáq; inuitæ perfringam viſcera terræ.
Incipe, & Herculeis fidens hortatibus aude.
Non Amphioniæ ſteterint velocius arces,
Pergameúſve labor. dixit, montémque reliquit.
Nec mora, conſcripta formatur imagine tela.
Innumeræ coiere manus. his cædere ſyluas,
Et releuare trabes: illis immergere curæ
Fundamenta ſolo. coquitur pars vuida terræ
Protectura hyemes. atq; excluſura pruinas.
Indomitúſq; ſilex curua fornace liqueſcit.
Præcipuus ſed enim labor eſt excindere dextrâ
Oppoſitas rupes, & ſaxa negantia ferro.
Hic pater ipſe loci, poſitus Tirynthius armis
Inſudat, validáq; ſolum deforme bipenni
Cum graue nocturna cælum ſubtexitur vmbra,
Ipſe fodit. dites Capreæ, viridéſq; reſultant
Taurubulæ, & terris ingens redit æquoris Echo.
Non tam grande ſonat motis incudibus Ætna,
Cum Brontes, Steropéſq; ferit. nec maior ab antris
Lemniacis fragor eſt. vbi flammeus Ægida celat
Mulciber, & caſtis exornat Pallada donis.
Decreſcunt ſcopuli, & roſea ſub luce reuerſi
Artifices mirantur opus. vix annus anhelat
Alter. & ingenti diues Tirynthius arce
Deſpectat fluctus, & iunctæ tecta Nouertæ
Prouocat, & dignis inuitat Pallada templis.

Iam placidæ dant ſigna tubæ, iam fortibus ardens
Fumat arena ſacris, hos nec Piſæus honores
Iuppiter, aut Cyrrhæ pater aſpernetur opacæ.
Nil his triſte locis. cedat lachrymabilis Iſthmos,
Cedat atrox Nemée, litat hic felicior infans.
Ipſæ pumiceis virides Nereides antris
Exiliunt vltro, & ſcopulis humentibus hærent.
Nec pudet occulte nudas ſpectare palæſtras.
Spectat, & Icario nemoroſus palmite Gaurus,
Syluáq; quæ fixam pelago Neſida coronat.
Et placidus Limon, numénq; Euplæa carinis,
Et lucrina Venus, Phrygióq; è vertice graias
Addiſcis Miſene tubas, ridétq; benigna
Parthenope, gentile ſacrum, nudóſq; virorum
Certatus, & parua ſuæ ſimulacra coronæ.
Quin age, & ipſe libens proprij certaminis actus
Inuicta dignare manu. ſeu nubila diſco
Findere, ſeu volucres zephyros præuertere telo,
Seu tibi dulce manu libycas nudare palæſtras,
Indulge ſacris. & ſi tibi poma ſuperſunt
Heſperidum, gremio venerabilis ingere Pollæ.
Nam capit, & tantum non dedignatur honorem
Quòd ſi dulce decus, viridéſq; reſumeret annos,
(Da veniam Alcide) fors huic & penſa tuliſſes.
Hæc ego naſcentes lætus bacchatus ad aras
Libamenta tuli: nunc ipſum in limine cerno
Soluentem voces, & talia dicta ferentem.
Macte animis, opibúſq;, meos imitate labores,
Qui rigidas rupes, infœcundæq; pudenda

Naturæ deſerta domas,& vertis in vſum
Luſtra habitata feris,fœdæq; latentia profers
Numina,quæ tibi nunc meritorum præmia ſoluam?
Quas referam grates? Parcarum fila tenebo,
Extendámq; colos,duram ſcio vincere mortem.
Auertam luctus,& triſtia damna vetabo,
Téq; nihil læſum,viridi renouabo ſenecta.
Concedámq; diu iuuenes ſpectare nepotes:
Donec & hic ſponſæ maturus,& illa marito,
Rurſus & ex illis ſoboles noua,gréxq; proteruus
Nunc humeris irreptet aui, nunc agmine blando
Certatim placidæ concurrat ad oſcula Pollæ.
Nam templis nunquam ſtatuetur terminus æui:
Dum me flammigeri portabit machina cæli,
Nec nihi plus Nemée,priſcúmq; habitabitur Argos
Nec Tiburna domus,ſoliſq; cubilia Gades.
Sic ait,& tangens ſurgentem altaribus ignem,
Populeáq; mouens albentia tempora ſylua
Et ſtyga,& ætherij iurauit fulmina patris.

PROPEMPTICON METII CELERIS.

d I quibus audaces amor eſt ſeruare carinas,
Sæuáq; ventoſi mulcere pericula Ponti,
Sternite molle fretum,placidúmq; aduertite voti
Concilium,& lenis non obſtrepat vnda precanti.
Grande tuo,rarúmq; damus Neptune profundo
Depoſitum,iuuenis dubio committitur alto

Metius, atq; animæ partem ſuper æquora noſtræ
Maiorem tranſferre parat. proferte benigna
Sidera & antemnæ gemino conſiſtite cornu
Oebalij fratres. vobis pontúſq; polúſq;
Luceat. Iſiacæ longe nimboſa ſororis
Aſtra fugate precor, totóq; excludite cælo.
Vos quoq; cœruleum diuæ Nereides agmen,
Quis honor, & regni ceſſit fortuna ſecundi,
(Dicere quæ magni fas ſit mihi ſidera Ponti)
Surgite de vitreis ſpumoſæ Doridos antris,
Baianóſq; ſinus, & fœta tepentibus vndis
Littora, tranquillo certatim ambîte natatu
Quærentes vbi celſa ratis, quà ſcandere gaudet
Nobilis Auſoniæ celer armipotentis alumnus.
Nec quærenda diu. modo nam trans æquora terris
Prima dicarcheis Pharium grauis intulit annum.
Prima ſalutauit Capreas, & margine dextro
Sparſit Tyrrhenæ Mareotica vina Mineruæ.
Huius vtrunq; latus molli percingite gyro
Et partite vices. vos ſtuppea tendite mali
Vincula, vos ſummis annectite ſuppara velis.
Vos zephyris aperite ſinus, pars trāſtra reponat,
Pars demittat aquis curuæ moderamina puppis.
Sint quibus exploret rupes grauis arte Molochus.
Quæq; ſecuturam religent poſt terga Phaſelon.
Vncaq; ſubmerſæ penitus retinacula veſent.
Temperet hæc æſtus, pelagúſq; inclinet ad ortus.
Officio careat glaucarum nulla ſororum.
Hic multo Proteus, gemino hinc & corpore Triton

P rænatet, & ſubitis qui perdidit inguina monſtris
G laucus, adhuc quoties patrijs allabitur oris
L ittoream blanda feriens anthedôna cauda.
T u tamen ante omnes Diua cum matre Palæmon
A nnue, ſi veſtras amor eſt mihi pandere Thebas.
N ec cano degeneri Phœbeium Amphiona plectro,
E t pater, Æolio frangit qui carcere ventos,
C ui varij flatus, omniſq; per æquora mundi
S piritus ac hyemes, nymboſáq; nubila parent,
A rctius obiecto Borean, Eurúmq;, Notúmq;
M onte premat. ſoli Zephyro ſit copia cæli,
S olus agat puppes, ſummáſq; ſupernatet vndas
A ſſiduus pelago. donec tua turbine nullo
L æta Paretonijs aſſignet carbaſa ripis.
A udimur. vocat ipſe ratem, nautáſq; morantes
I ncrepat, ecce meum timido iam frigore pectus
L abitur, & nequeo, quanuis mouet ominis horror,
C laudere ſuſpenſos oculorum in margine fletus.
I ámq; ratem terris diuiſit fune ſoluto
N auita, & anguſtum deiecit in æquora pontem.
S æuus vbi è puppi longo clamore magiſter
D iſſipat amplexus, atq; oſcula fida reuellit,
N ec longum chara licet in ceruice morari.
A ttamen in terras è plebe nouiſſimus omni
I bo, nec egrediar niſi iam cedente carina.
Quis rude, & abſciſſum miſeris animantibus æquor
F ecit iter? ſolidæq; pios telluris alumnos
E xpulit in fluctus, pelagóq; immiſit hiantes?
A udax ingenij, nec enim temeraria Virtus

Illa magis,ſummæ gelidum quæ Pelion Oſſæ
Iunxit,anhelantémq; iugis bis preſſit Olympum.
Uſqueadeóne parum lentas tranſire paludes?
Stagnáq;,& anguſtos ſummittere pontibus amnes?
Imus in abruptum,gentiléſq; vndiq; terras
Fugimus,exigua clauſi trabe,& aëre nudo.
Inde furor ventis,indignatæq; procellæ,
Et cæli fremitus,& fulmina plura Tonanti.
Ante rates,pigro torpebant æquora ſomno,
Nec ſpumare Thetis,nec ſpargere nubila fluctus
Audebant,viſis tumuerunt puppibus vndæ.
In'q; hominem ſurrexit hyems. tunc nubila Pliás,
Oleniúmq; pecus,ſolito tunc peior Orion.
Iuſta queror.fugit ecce vagas ratis acta per vndas
Paulatim minor.& longe ſeruantia vincit
Lumina.tot gracili ligno complexa timores,
Quæq; ſuper reliquos te noſtri pignus amoris
Portatura Celer,quos nunc ego pectore ſomnos?
Quóſve queam perferre dies? quis cuncta pauenti
Nuntiet?an facili te prætermiſerit vnda
Lucani rabida ora maris?num torua Chárybdis
Fluctuet?aut Siculi populatrix virgo profundi?
Quos tibi Currenti preceps ferat Adria mores?
Quæ pax carpathio?quali te ſubuehat aura
Doris Agenorei furtis blandita iuuenci.
Sed merui queſtus.quid enim te caſtra petente
Non vel ad ignotos ibam comes impiger Indos?
Cymeriúmq; Chaos?ſtarem prope bellica regis
Signa mei,ſeu tela manu,ſeu frena teneres,

Armatis ſeu iura dares, operúmq; tuorum
Et ſi non ſocius, certe mirator adeſſem.
Sic quondam magno Phœnix reuerendus Achilli
Littus ad Iliacum, thymbræáq; Pergama venit
Imbellis, tumidóq; nihil iuratus Atridæ.
Cur nobis ignauus amor? ſed pectore fido
Nuſquam abero, longiſq; ſequar tua carbaſa votis.
Iſi Phoroneis quondam ſtabulata ſub antris,
Nunc regina Phari, numénq; orientis anheli,
Excipe multiſono puppem mareotida ſiſtro:
Ac iuuenem egregium, latius cui ductor eoa
Signa, Palæſtináſq; dedit frenare cohortes.
Ipſa manu placida per limina feſta, ſacróſq;
Duc portus, vrbéſq; tuas. te præſide noſcat
Vndę paludoſi fœcunda licentia Nili.
Cur vada deſidant, & ripa coërceat vndas
Cecropio ſtagnata luto. cur inuida Memphis,
Cúrve Terapnæi laſciuiat ora Canopi.
Cur ſeruet pharias lethæus ianitor aras.
Vilia cur magnos æquent animalia diuos.
Quæ ſibi præſternat viuax altaria Phœnix.
Quos dignetur agros, aut quo ſe gurgite Nili
Mergat adoratus trepidis paſtoribus Apis.
Duc & ad Emathios manes, vbi Belliger vrbis
Conditor Hyblæo perfuſus nectare durat.
Anguiferámq; domum, blando quæ merſa veneno
Actias Auſonias fugit Cleopatra catenas
Vſq; & in Aſſyrias ſedes, mandatáq; caſtra
Proſequere, & Marti iuuenem dea trade latino.

Nec nouus hoſpes erit. puer hic ſudauit in armis
Notus adhuc, tantum maioris munere claui.
Iam tamen & turmas facili præuertere gyro.
Fortis, & eoas iaculo damnare ſagittas.
Ergo erit illa dies, qua te maiora daturus
Cæſar ab emerito iubeat diſcedere bello?
At nos hoc iterum ſtantes in littore, vaſtos
Cernemus fluctus, aliáſq; rogabimus auras.
O tum quantus ego, aut quanta votiua mouebo
Plectra lyra: cum me magna ceruice ligatum
Attolles humeris, atq; in mea pectora primum
Incumbes è puppe nouus, ſeruatáq; reddes
Colloquia: inq; vicem medios narrabimus annos.
Tu rapidum Euphraten, & regia Bactra, ſacráſq;
Antiquæ Babylonis opes, & Zeugma latinæ
Pacis iter: quà dulce nemus florentis idumes,
Quà pretioſa Tyros rubeat, quà purpura ſucco
Sidonijs iterata vadis. vbi germine primum
Candida felices ſudent opobalſama virgæ,
Aſt ego deuictis dederim quæ buſta Pelaſgis,
Quæ ve laboratas claudat mihi pagina Thebas.

LACHRYMAE HETRVSCI.

Vmma Deum pietas, cuius gratiſſima cælo
Rara profanatas inſpectant numina terras:
Huc vittata comam: niueóq; inſignis amictu,
Qualis adhuc præſens, nulláq; expulſa nocentum
Fraude, rudes populos, atq; aurea regna colebas.
Mitibus exequijs ades, & lugentis Hetruſci

Cerne pios fletus, laudatáq; lumina terge.
Nam quis inexpleto rumpentem pectora queſtu,
Complexúmq; rogos, incumbentémq; fauillis
Aſpiciens, non aut primæuæ funera plangi
Coniugis, aut nati modo pubeſcentia credat
Ora rapi flammis? pater eſt, qui fletur: adeſte
Dijq;, hoiéſq; ſacris. procul hinc, procul ite nocentes
Si cui corde nefas tacitum, feſſiq; ſenectus
Longa patris: ſi quis pulſatæ conſcius vnquam
Matris, & inferna rigidum timet Æacon vrna.
Inſontes, caſtóſq; voco: tenet ecce ſeniles
Leniter implicitos vultus, ſanctámq; parentis
Caniciem, ſpargit lacbrymis, animæq; ſupremum
Frigus amat, celeres genitoris filius annos,
(Mira fides) nigráſq; putat properaſſe ſorores.
Exultent placidi lethæa ad flumina manes,
Elyſiæ gaudete domus: date ſerta per aras,
Feſtáq; pallentes hilarent altaria lucos.
Felix, & nimium felix, ploratáq; nato
Vmbra venit: longe furiarum ſibila, longe
Tergeminus cuſtos. penitus via longa pateſcat
Manibus egregijs: eat, horrendúmq; ſilentis
Accedat domini ſolium, gratéſq; ſupremas
Perferat, & totidem iuueni roget anxius annos.
Macte pio gemitu, dabimus ſolatia dignis
Luctibus, æternáſq; vltro ſacrabimus vmbris
Inferias Hetruſce ſenis. tu largus eoa
Germina, tu meſſes Cilicúmq;, Arabúmq; ſuperbis
Merge rogis: ferat ignis opes hæredis, & alto

Aggere miſſuri nitido pia nubila cælo,
Stipentur cineres, nos non arſura feremus
Munera, venturóſq; tuus durabit in annos
Me monſtrante dolor. neq; enim mihi flere parentē
Ignotum: ſimilis gemui proiectus ad ignem.
Ille mihi tua damna dies compeſcere cantu
Suadet, & ipſe tuli, quos nunc tibi confero queſtus.
Non tibi clara quidem ſenior placidiſſime gentis
Linea, nec proauis demiſſum ſtemma: ſed ingens
Suppleuit fortuna genus, culpámq; parentum
Occuluit, neq; enim dominos de plebe tuliſti.
Sed quibus occaſus, pariter famulantur & ortus.
Nec pudor iſte tibi. quid enim terríſq;, polóq;,
Parendi ſine lege manet? vice cuncta geruntur,
Alterniſq; premunt. proprijs ſub regibus omnis
Terra premit felix regum diademata Roma.
Hanc ducibus frenare datum. mox creſcit in illos
Imperium ſuperis: ſed habent & numina legem.
Seruit & aſtrorum velox chorus. & vaga ſeruit
Luna, nec iniuſſæ toties redit orbita lucis.
Et modo (ſi fas eſt æquare iacentia ſummis)
Pertulit & ſæui Tirynthius horrida regis
Pacta. nec erubuit famulantis fiſtula Phœbi.
Sed neq; barbaricis Latio tranſmiſſus ab oris,
Smyrna tibi gentile ſolum, potúſq; verendo
Fonte Meles, Hermíq; vadum, quo Lydius intrat
Bacchus, & aurato reficit ſua cornua limo.
Læta dehinc ſeries, varijsq; ex ordine curis
Auctus honos, ſempérq; gradu prope numina, ſēper

Cæſareum coluiſſe latus, ſacriſq; Deorum
Arcanis hærere datum. Tibereia primum
Aula tibi vix dum ora noua mutante iuuenta
Panditur. hic annis multa ſuper indole victis
Libertas oblata venit, nec proximus hæres
Immitis, quanquam & furijs agitatus, abegit.
Hunc & in arctoas tenuis comes vſq; pruinas
Terribilem affatu paſſus, viſúq; Tyrannum,
Immanémq; ſuis, vt qui metuenda ferarum
Corda domant, merſáſq; iubent iam ſanguine tacto
Reddere ab ore manus, & nulla viuere præda.
Præcipuos ſed enim merito ſurrexit in actus
Nondum ſtelligerum ſenior demiſſus in axem
Claudius, & longo tranſmittit habere nepoti.
Quis ſuperos metuens, pariter tot templa, tot aras
Promeruiſſe datur? ſummi Iouis aliger Arcàs
Nuntius, imbrifera potitur Thaumantide Iuno.
Stat Celer obſequio iuſſa ad Neptunia Triton.
Tu toties mutata ducum iuga rite tuliſti
Integer, in'q; omni felix tua cymba profundo.
Iámq; piam lux alta domum, præcelſáq; toto
Intrauit fortuna gradu. iam creditur vni
Sanctarum digeſtus opum, partæ'q; per omnes
Diuitiæ populos, magniq; impendia mundi.
Quicquid ab auriferis eiectat Iberia foſſis
Dalmatico quod monte nitet, quod meſſibus afris
Verritur, æſtiferi quicquid terit area Nili,
Quódq; legit merſus pelagi ſcrutator Eoi,
Et Lacedæmonij pecuaria culta Galeſi:

Perſpicuæq́ nives, maſſylláq́ robora, & Indi
Dentis honos, vni parent commiſſa miniſtro.
Quæ Boréas, quæq́ Eurus atrox, quæ nubilus Auſter
Invehit, hybernos citius numeraueris imbres,
Syluarúmq́ comas. vigilis te, animiq́ ſagacis
Exitus euoluit, quantum Romana ſub omni
Pila die, quantúmq́ tribus, quid templa, quid alti
Vndarum curſus, quid propugnacula poſcant
Æquoris, aut longe ſeries porrecta viarum.
Quod domuum celſis niteat laquearibus aurum,
Quæ diuum in vultus igni formanda liqueſcat
Maſſa. quid Auſoniæ ſcriptum crepet igne monetæ.
Hinc tibi rara quies, animóq́ excluſa voluptas,
Exiguæq́ dapes, & nunquam læſa profundo
Cura mero. ſed iura tamen genialia cordi,
Et mentem vincire toris. & iungere feſta
Connubia, & fidos domino genuiſſe clientes.
Quis ſublime genus, formámq́ inſignis Hetruſcæ
Neſciat? haudquaquam proprio mihi cognita viſu.
Sed decus eximium formæ, par reddit imago.
Vultibus & ſimilis natorum gratia monſtrat.
Nec vulgare genus. faſces, ſummámq́ curulem
Frater, & auſonios enſes, mandatáq́ fidus
Signa tulit. cum prima truces amentia Dacos
Impulit, & magno gens eſt damnata triumpho.
Sic quicquid patrio ceſſatum eſt ſanguine: mater
Reddidit. obſcurúmq́ latus clareſcere vidit
Connubio gauiſa domus. nec pignora longe,
Quippe bis ad partus venit Lucina, manúq́

Ipſa leni grauidos tetigit fœcunda labores.
Felix ô ſi longa dies:ſi cernere vultus
Natorum,viridiſq; genas tibi iuſta dediſſent
Stamina:ſed media cecidere abrupta iuuenta
Gaudia, florentéſq; manu ſcidit Atropos annos.
Qualia pallentes declinant Lilia culmos,
Pubentéſq; Roſæ primos moriuntur ad auſtros,
Aut vbi verna nouis expirat purpura pratis,
Illa ſagittiferi circumuolitaſtis amores
Funera, maternóq; rogos vnxiſtis Amomo.
Nec modus aut pennis,laceris aut crinibus,ignem
Spargere: collectæq; pyram ſtruxere pharetræ.
Quas tunc inferias,aut quæ lamenta dediſſes
Maternis Hetruſce rogis? qui funera patris
Haud matura putas. atq; hos pius ingemis annos.
Illum,& qui nutu ſuperas nunc temperat arces,
Progeniem claram terris partitus,& aſtris,
Lætus Idumæi donauit honore triumphi.
Dignatúſq; loco victricis,& ordine pompæ
Non vetuit. tenuéſq; nihil minuere parentes.
Atq; idem in cuneos populos cum duxit equeſtres,
Mutauitq; genus: leuæq; ignobile ferrum
Exuit; & celſo natorum æquauit honore.
Dextra bis octonis fluxerunt ſecula luſtris,
Atq; æui ſine nube tenor. quàm diues in vſus
Natorum,totóq; volens excedere cenſu,
Teſtis adhuc largi nitor inde aſſuetus Hetruſci.
Cum tua non humiles dedit indulgentia mores.
Hunc ſiquidem amplexu ſemper reuocante tenebas

Blandus,& imperio nunquam pater: huius honori
Pronior, ipſe etiam gaudebat cedere frater.
Quas tibi, deuoti iuuenes pro patre renato
Summe ducum grates, aut quæ pia vota rependant?
Tu ſeu tarda ſitu, rebúſq; exhauſta ſenectus
Errauit, ſeu blanda diu fortuna regreſſum
Maluit, attonitum & venturi fulminis ictus
Horrentem tonitru tantum: leniq; procella
Contentus monuiſſe ſenem: cúmq; horrida ſupra
Æquora, curarum ſocius procul Itala rura
Linqueret: hic molles Campani littoris oras,
Et Diomedeas concedere iuſſus in arces.
Atq; hoſpes, non exul erat: nec plura moratus
Romuleum reſeras iterum Germanice limen,
Mœrentémq; foues, inclinatóſq; penates
Erigis. haud mirum ductor placidiſſime, quando
Hæc eſt quæ victis parcentia fœdera Catis,
Quæq; ſuum Dacis donat clementia montem.
Quæ modo Marcomanos poſt horrida bella, vagóſq;
Sauromatas, Latio non eſt dignata triumpho.
Iámq; in fine dies,& inexorabile penſum
Deficit: hic mœſti pietas me poſcit Hetruſci.
Qualia nec Siculæ moderantur carmina rupes,
Nec fati iam certus Olor, ſæuíq; marita
Tereós. heu quantis laſſantem brachia vidi
Planctibus,& prono fuſum ſuper oſcula vultu.
Vix famuli, comitéſq; tenent. vix arduus ignis
Submouet. haud aliter gemuit periuria Theſeus
Littore, qui falſis deceperat ægea velis.

Tunc immane gemens, fœdatúſq; ora, tepentes
Affatur cineres. cui nos fidiſſime linquis
Fortuna redeunte pater? modo numina magni
Præſidis, atq; breues ſuperum placauimus iras,
Nec frueris; tantiq; orbatus muneris vſu
Ad manes ignare fugis: nec flectere Parcas,
Aut placare malæ datur aſpera numina Lethes.
Felix cui magna patrem ceruice vehenti
Sacra, micenææ patuit reuerentia flammę.
Quiq; tener ſæuis genitorem Scipio pœnis
Abſtulit, & Lydi pietas temeraria Lauſi.
Ergo Theſſalici coniux penſare mariti
Funus, & immitem potuit Phryga vincere ſupplex
Thracius. ab quanto melius pro patre liceret
Non totus rapiere tamen: nec funera mittam
Longius. hic manes, hic intra tecta tenebo.
Tu cuſtos, dominúſq; laris? tibi cuncta tuorum
Parebunt. ego rite minor, ſempérq; ſecundus,
Aſſidue libabo dapes, & pocula ſacris
Manibus, effigiéſq; colam. te lucida ſaxa,
Te ſimilem doctæ referet mihi linea ceræ
Nunc ebur, & fuluum vultus imitabitur aurum.
Inde viam morum, longæq; examina vitæ,
Affatúſq; pios, monitúráq; ſomnia poſcam.
Talia dicentem, genitor dulcedine læta
Audit, & immites lente deſcendit ad vmbras.
Verbáq; dilectæ fert narraturus Hetruſcæ.
Salue ſupremum genitor mitiſſime patrum,
Supremúmq; vale: qui nunquam ſoſpite nato

Triste chaos, mœſtiſq; ſitus patiere ſepulchris.
Semper odoratis ſpirabunt floribus aræ.
Semper & aſſyrios felix bibet vrna liquores:
Et lachrymas, qui maior honos. hic ſacra litabit
Manibus, eq; tua tumulum tellure leuabit.
Noſtra quoq; exemplo meritis tibi carmina ſancit
Hoc etiam gaudens cinerem donaſſe ſepulchro.

COMA EARINI.

Ite comæ, facilemq; precor trãſcurrite pontũ.
Ite, coronato recubantes molliter auro.
Ite, dabit curſus mitis Cytherea ſecundos,
Placabitq; notos. fors & de puppe timenda
Tranſferet, inq; ſua ducet ſuper æquora concha.
Accipe laudatos iuuenis Phœbeie crines,
Quos tibi Cæſareus donat puer, accipe lætus,
Intonſoq; oſtende patri. ſine dulce nitentes.
Comparet, atq; diu fratris putet eſſe Lyæi.
Forſan & ipſe comæ nunquam labentis honorem
Proferet. atq; alio clauſum tibi ponet in auro
Pergame, pinifera multum felicior Ida.
Illa licet, ſacræ placeat ſibi nube rapinæ,
Nempe dedit ſuperis illum, quem turbida ſemper
Iuno videt, refugitq; manum, nectarq; recuſat.
At tu grata Deis, pulchroq; inſignis alumno,
Miſiſti Latio, placida quem fronte miniſtrum
Iuppiter auſonius pariter, Romanaq; Iuno
Aſpiciunt, & vterq; probant. nec tanta potenti

Terrarum domino, diuum ſine mente voluptas.
Dicitur Idalios Ericis de vertice lucos
Dum petit, & molles agitat Venus aurea Cycnos,
Pergameas intraſſe domos, vbi maximus ægris
Auxiliator adeſt, & feſtinantia ſiſtens
Fata, ſalutifero mitis Deus incubat angui.
Hic puerum egregiæ præclarum ſidere formæ
Ipſius ante Dei ludentem conſpicit aram.
Ac primum ſubita paulum decepta figura
Natorum de plebe putat. ſed non erat illi
Arcus, & ex humeris nullæ fulgentibus vmbræ.
Miratur puerile decus, vultúmq; comáſq;
Aſpiciens, túne Auſonias ait ibis ad arces,
Neglectus Veneri? tu ſordida tecta, iugúmq;
Seruitij vulgare feres? procul abſit. ego iſti
Quem meruit, formæ dominum dabo: vade, age mecū,
Vade puer, ducam volucri per ſidera curru
Donum immane duci, nec te plebeia manebunt
Iura, Palatino famulus deberis amori.
Nil ego, nil fateor, toto iam dulce ſub orbe
Aut vidi, aut genui, cedat tibi Latmius vltro,
Sangariúſq; puer, quémq; irrita fontis imago,
Et ſterilis conſumpſit amor. te cœrula Nais
Mallet, & apprenſa traxiſſet fortius vrna.
Tu puer ante omnes, ſolus formoſior ille,
Cui daberis. ſic orſa, leues ſecum ipſa per auras
Tollit, Olorináq; iubet conſidere biga.
Nec mora iam Latij, montes, veteréſq; penates
Euandri, quos mole noua pater inclytus vrbis

E xcolit,& ſummis æquat Germanicus aſtris
T unc propior iam cura deæ:quæ forma capillis
O ptima,quæ veſtis roſeos accendere vultus:
A pta,quod in digitis,collo quod dignius aurum.
N orat cæleſtis oculos ducis,ipſáq; tedas
I unxerat,& plena dederat connubia dextra.
S ic ornat crines,tyrios ſic fundit amictus.
D at radios,ignémq; ſuum.ceſſere priores
D elitiæ,famulúmq; greges.hic pocula magno
P rima duci,myrrháſq; graues.cryſtalláq; portat
C andidiore manu.creſcit noua gratia Baccho.
C hare puer,ſuperis qui prælibare verendum
N ectar,& ingentem toties contingere dextram
E lectus,quam noſſe Getæ,quam tangere Perſæ,
A rmeniiq;,Indíq; petunt.O ſidere dextro
E dite,multa tibi diuum indulgentia fauit.
O lim etiam,ne primæ genas lanugo nitentes
C arperet,& pulchræ fuſcaret gratia formæ:
I pſe Deus patriæ,celſſam trans æquora liquit
P ergamon.haud vlli puerum mollire poteſtas
C redita,ſed tacita iuuenis Phœbeius arte
L eniter haud vllo concuſſum vulnere corpus
D e ſexu tranſire iubet.tamen anxia curis
M ordetur,puerîq; timet Cytherea dolores.
N ondum pulchra ducis clementia cœperat ortu
I ntactos ſeruare mares,nunc frangere ſexum,
A tq; hominem mutare nefas,gauiſáq; ſolos
Q uos genuit,Natura videt.nec lege ſiniſtra
F erre timent famulæ natorum pondera matres.

Tu quoq; nunc iuuenis, genitus ſi tardius eſſes,
Vmbratúſq; genas, & adultos fortior artus,
Non vnum gaudens Phœbeia ad limina munus
Miſiſſes. patrias nunc vertex ſolus ad aras
Nauiget: hunc multo Paphie ſaturabat amomo.
Hunc noua tergemina pectebat Gratia textra.
Huic & purpurei cedat coma ſaucia Niſi.
Et quam Sperchio tumidus ſeruabat Achilles.
Ipſi cum primum niueam præcerpere frontem
Decretum eſt, humeróſq; modo nudare nitentes,
Accurrunt teneri Paphia cum matre volucres,
Expediúntq; comas, & ſerica pectore ponunt
Pallia: tunc iunctis crinem incidêre ſagittis,
Atq; auro, gemmiſq; locant: rapit ipſa cadentes
Mater, & arcanos iterat Cytherea liquores.
Tunc puer è turba manibus qui forte ſupinis
Nobile gemmato ſpeculum portauerat auro,
Hoc quoq; demus ait. patrijs nec gratius vllum
Munus erit templis, ipſóq; potentius auro.
Tu modo fige aciem, & vultus hucuſq; relinque.
Sic ait. & ſpeculum recluſit imagine rapta.
At puer egregius tendens ad ſidera palmas,
His mihi pro donis, hominum mitiſſime cuſtos
(Si merui) longa dominum renouare iuuenta,
Atq; orbi ſeruare velis. hoc ſidera mecum,
Hoc vndæ, terræq; rogant. eat oro per annos
Iliacos, Pylióſq; ſimul: proprióſq; penates
Gaudeat, & ſecum Tarpeia ſeneſcere templa.
Sic ait, & motas miratur Pergamos aras.

AD CLAVDIAM VXOREM.

Quid mihi mœſta die, ſocijs quid noctib⁹ vxor
Anxia, peruigili ducis ſuſpiria cura?
Non metuo ne læſa fides, aut pectore in iſto
Alter amor, nullis in te datur ire ſagittis.
Audiat infeſto licet hæc Rhamnuſia vultu,
Non datur, etſi egomet patrio de littore raptus
Quattuor emeritis per bella, per æquora, luſtris
Errarem, tu mille procos intacta fugares
Non intertextas commenta retexere telas.
Sed ſine fraude palam, thalamóſq; armata negaſſes.
Dic tamen vnde alia mihi fronte, & nubila vultu?
An'ne quòd euboicos feſſus remeare penates
Auguror, & patria ſenium componere terra?
Cur hoc triſte tibi? certe laſciuia cordi
Nulla, nec aut rapidi mulcent te prælia Circi,
Aut intrat ſenſus clamoſi turba Theatri.
Sed probitas, & opaca quies. & ſordida nunquam
Gaudia, quas autem comitem te rapto per vndas?
Quanquam, & ſi gelidas irem manſurus ad Arctos,
Vel ſuper Heſperiæ vada caligantia Thules,
Aut ſeptem gemini caput haud penetrabile Nili,
Hortarere vias. Hæc mens tua nempe benigna,
Quam mihi ſorte Venus iunctam florentibus annis
Seruet, & in ſenium tua, quæ me vulnere primo
Intactum thalamis, & adhuc iuuenile vagantem,
Fixiſti, tua frena libens, dociliſq; recepi.
Et ſemel incertas non mutaturus habenas,

Uſq; premo. ter me vidiſti albana ferentem
Dona comes, ſanctóq; indutum Cæſaris auro,
Viſceribus complexa tuis, ſertiſq; dediſti
Oſcula anhela meis. tu cum Capitolia noſtræ
Inficiata lyræ, ſæuum, ingratúmq; dolebas
Mecum victa Iouem. tu procurrentia primis
Carmina noſtra ſonis, totáſq; in murmure noctes
Aure rapis vigili: longi tu ſola laboris
Conſcia, cúmq; tuis creuit mea Thebaïs annis.
Qualem te nuper ſtygias modo raptus ad vndas,
Cum iam lethæos audirem comminus amnes,
Aſpexi, tenuiq; oculos iam morte cadentes.
Scilicet exhauſti Lacheſis mihi tempora fati
Te tantum miſerata dedit, ſuperiq; potentes
Inuidiam timuere tuam. poſt iſta propinquum
Nunc iter, optatóſq; ſinus comes ire moraris?
Heu vbi nota fides, tótq; explorata per vſus
Qua veteres latias, graiáſq; Heroidas æquas?
Iſſet ad Iliacas (quid enim deterret amantes?)
Penelope gauiſa domos, ſi paſſus Vlyſſes
Queſta eſt Ægiále, queſta eſt Melibœa relinqui:
Et quanquam ſæui fecerunt Mænáda planctus,
Nec minor his, tu noſſe fidem, firmámq; maritis
Reddere, ſic certe cineres, vmbrámq; priorem
Quæris adhuc, ſic exequias amplexa canori
Coniugis, ingentes iteraſti pectore planctus.
Iam mea, nec pietas alia eſt tibi, curáq; natæ
Sic vt mater amas, ſic nunquam corde recedit
Nata tuo, fixámq; animi penetralibus imis

Nocte, diéq; tenes. non ſic Trachinia nidos
Alcyone vernos, non ſic Philomela penates
Circuit amplectens, animámq; in pignora trāſfert.
Heu nunc illa terit viduo quòd ſola cubili
Otia, iam pulchræ terit infœcunda iuuentæ.
Sed venient, plenis venient connubia tedis.
Sic certe, formæq; bonis, animiq; meretur.
Siue chelyn complexa petit, ſeu voce paterna
Diſcendum muſis ſonat, & mea carmina flectit:
Candida ſeu molli diducit brachia motu,
Ingenium probitas, artémq; modeſtia vincit.
Nónne leues pueros, non te Cytherea pudebat
Hoc ceſſare decus? nec tantum Roma iugales
Conciliare toros, feſtáſq; accendere tedas
Fertilis, & noſtra generi tellure dabuntur.
Non adeo Veſuuinus apex, & flammea diri
Montis hyems, trepidas exhauſit ciuibus vrbes.
Stant, populiſq; vigent. hic auſpice condita Phœbo
Tecta, dicarchei portus, & littora mundi
Hoſpita. at hic magnæ tractus imitantia Romæ.
Quæ Capys aduectis impleuit mœnia Teucris.
Noſtra quoq; & proprijs, tenuis nec rara colonis
Parthenope. cui mite ſolum trans æquora vectæ
Ipſe Dioneæ monſtrauit Apollo columbæ.
Has ego te ſedes (nam nec mihi barbara Thrace,
Nec Libyæ natale ſolum) tranſferre laboro,
Quas & mollis hyems, & frigida temperat æſtas,
Quas imbelle fretum torpentibus alluit vndis.
Pax ſecura locis, & deſidis otia vitæ,

Et nunquam turbata quies, ſomniq; peracti.
Nulla foro rabies, aut ſtrictæ iurgia legis
Morum iura viris: ſolum, & ſine faſcibus æquum.
Quid nunc magnificas ſpecies, cultúſq; locorum,
Tẽpláq;, & innumeris ſpatia interſtincta columnis,
Et geminam molem nudi, tectiq;, theatri,
Et capitolinis quinquennia proxima luſtris?
Quid laudem ritus, libertatémq; Menandri,
Quam Romanus Honos, & grata licentia miſcent?
Nec deſunt variæ circũm oblectamina vitæ.
Sive vaporiferas blandiſſima littora Baias:
Enthea fatidicæ ſeu viſere tecta Sibyllæ
Dulce ſit: iliacóq; iugum memorabile remo.
Seu tibi Bacchei vineta madentia Gauri:
Teleboúmq; domos. trepidis vbi dulcia nautis
Lumina noctiuagæ tollit Pharus æmula Lunæ.
Charáq; non molli iuga Surrentina Lyæo,
Quæ meus ante alios habitator Pollius auget.
Ænariæq; lacus medicos, Statináſq; renatas.
Mille tibi noſtræ referam telluris amores.
Sed ſatis hoc coniux, ſatis hoc dixiſſe, creauit
Me tibi, me ſocium longos aſtrinxit in annos.
Nónne hæc amborum genitrix, altrixq; videri
Digna: ſed ingratus qui plura adnecto, tuiſq;
Moribus indubito. venies chariſſima coniux,
Præueniéſq; etiam. ſine me tibi ductor aquarum
Tybris, & armiferi ſordebunt tecta Quirini.

STATII PAPINII SYLVARVM LIBER QVARTVS AD MARCELLVM.

INueni librum Marcelle chariſſime, quem pietati tuæ dedicarem. Reor quidem aliter quàm innocato numine maximi Imperatoris nullum opuſculum meũ cœpiſſe. Sed hic liber tres habet. Sequitur quarta, quæ ad honorem tuum pertinet. Primo autem ſeptimumdecimũ Germanici noſtri conſulatum adoraui. Secundo gratias egi ſacratiſſimis eius epulis honoratus. Tertio viam Domitianam miratus ſum, qua grauiſſimam arenarum moram exemit. Cuius beneficio tu quoq; maturius epiſtolam meam accipies, quam tibi in hoc libro à Neapoli ſcribo. Proximum eſt lyricum carmen ad Septimium Seuerum iuuenem (vti ſcis) inter ornatiſſimos ſecundi ordinis, tuum quidem etiam condiſcipulum. Sed mihi contra hoc quoq; ius, arctiſſime charũ. Iam vindicis noſtri Herculem Epitrapezion, ſecundum honorem quem de me, & de ipſis ſtudijs meretur, imputare etiam tibi poſſum. Maximum Iunium dignitatis, & eloquentiæ nomine à nobis diligi, ſatis eram teſtatus epiſtola, quam ad illum de editione Thebaidos meæ publicaui. Sed nunc quoq; eum reuerti maturius è Dalmatia rogo. Iuncta eſt egloga ad municipem meum Iulium Menecratem ſplendidum iuuenem, & Pollij mei generum. Cui gratulor quòd Neapolim noſtram numero liberorum honeſtauerit. Plo-

cio Gryppo maioris gradus iuueni dignius opuſculum reddam, ſed interim hendecaſyllabos, quos Saturnalibus vnà riſimus huic volumini inſerui. Quare ergo plura in quarto ſyluarum, quàm in prioribus? Ne ſe putent aliquid egiſſe, qui reprehenderunt (vt audio) quòd hoc ſtili genus edidiſſem. Primum ſupernacuum eſt diſſuadere rem factam. Deinde multa ex illis iam domino Cæſari dederam: & quanto hoc plus eſt, quàm edere? Exercere autem iocos non licet? ſic ſecreto, inquit. Sed & ſperomachias ſpectamus, & pilaris luſio admittitur. nouiſſime quiſquis ex meis inuitus aliquid legit: ſtatim ſe profitetur aduerſum. Itaque conſilio eius accedam. In ſumma nempe ego ſum, qui traducor. Taceat, & gaudeat. Hunc tamen librum tu Marcelle defendes. Et ſi videtur hactenus: ſin minus, reprehendemur.

XVII. CONSVLATVS IMPERATORIS.

Ita bis octonis accedit purpura faſtis
Cæſaris, inſignémq; aperit Germanicus annum,
Atq; oritur cum ſole nouo, cum grandibus aſtris
Clarius ipſe nitens, & primo maior Eoo.
Exultent leges latiæ: gaudete curules
Et ſeptem gemino iactantior æthera pulſet
Roma iugo: plúſq; ante alias Euandrius arces

Collis ouet. ſubiere noui Palatia faſces,
Et requiem bis ſextus honos, precibúſq; receptis
Curia Cæſareum gaudet viciſſe pudorem.
Ipſe etiam immenſi reparator maximus æui
Attollit vultus, & vtroq; à limine grates
Ianus agit. quem tu vicina pace ligatum
Omnia iuſſiſti componere bella, nouiq;
In leges iurare fori. leuat ecce ſupinas
Hinc, atq; inde manus, gemináq; hęc voce profatur.
Salue magne parens mundi, qui ſecula mecum
Inſtaurare paras. talem te cernere ſemper
Menſe meo tua Roma cupit: ſic tempora naſci,
Sic annos intrare decet: da gaudia faſtis
Continua, hos humeros multo ſinus ambiat oſtro,
Et properata tuæ manibus Prætexta Mineruæ.
Aſpicis vt templis alius nitor, altior aris
Ignis, & ipſa meæ tepeant tibi ſidera brumæ.
Moribus atq; tuis gaudent turmæq;, tribúſq;,
Purpureiq; patres, lucémq; à conſule ducit
Omnis honos: quid tale precor prior annus habebat
Dic age Roma potens? & mecum longa vetuſtas
Dinumera faſtos, nec parua exempla recenſe,
Sed quæ ſola meus dignetur vincere Cæſar.
Ter Latio, deciéſq; tulit labentibus annis
Auguſtus faſces, ſed cœpit ſero mereri.
Tu iuuenis prægreſſus auos. & quanta recuſas,
Quanta vetas, flectère tamen: precibúſq; Senatus
Permittes hanc ſæpe diem. manet inſuper ordo
Longior, & totidem felix tibi Roma curules

Térq; quatérq; dabit: mecum altera ſecula condes,
Et tibi longæui reuocabitur ara parentis.
Mille trophæa feres. tantum permitte triumphos:
Reſtat Bactra nouis, reſtat Babylona tributis
Frenari, nondum gremio Iouis indica Laurus:
Nondum Arabes, Seréſq; rogant, nondũ omnis honorẽ
Annus habet, cupiúntq; decem tua nomina menſes.
Sic Ianus, clauſóq; libens ſe poſte recepit.
Tunc omnes patuere fores, lætóq; dederunt
Signa polo, longámq; tibi Rex magne iuuentam
Annuit, atq; ſuos promiſit Iuppiter annos.

EPVLVM DOMITIANI EVCHARISTICON.

Regia Sidoniæ conuiuia laudat Eliſæ
Qui magnũ Æneam laurẽtibus intulit aruis:
Alcinoiq; dapes manſuro carmine monſtrat
Æquore, qui multo reducem conſumpſit Vlyſſem.
Aſt ego, cui ſacræ Cæſar noua gaudia cœnæ
Nunc primum, domináq; dedit conſurgere menſa:
Qua celebrem mea vota lyra, quas ſoluere grates
Sufficiam? non ſi pariter mihi vertice læto
Nectat adoratas, & Smyrna, & Mantua lauros,
Digna loquar. medijs videor diſcumbere in aſtris
Cum Ioue, & iliaca porrectum ſumere dextra
Immortale merum: ſteriles tranſmiſimus annos.
Hæc æui mihi prima dies, hæc limina vitæ.
Téne ego regnator terrarum, orbíſq; ſubacti

Magne parens: te ſpes hominum, te cura deorum
Cerno iacens? datur hæc iuxta, datur ora tueri
Vina inter, menſáſq;, & non aſſurgere fas eſt?
Tectum auguſtũ, ingẽs, nõ centũ inſigne columnis,
Sed quantæ Superos, cælum'q; Atlante remiſſo
Suſtentare queant. ſtupet hoc vicina Tonantis
Regia, teq; pari lætantur ſede locatum
Numina, ne magnum properes aſcendere cælum
Tanta patet moles, effuſæq; impetus aulæ
Liberior campi: multum'q; amplexus aperti,
Æthereo & tantum domino minor: ille penates
Implet, & ingenti genio iuuat. æmulus illic
Mons Libys, Iliacúſq; nitent, & multa Syene,
Et chios, & glauca certantia Doride ſaxa,
Lunaq; portandis tantum ſuffecta columnis.
Longa ſuper ſpecies, feſſis vix culmina prendas
Viſibus, auratiq; putes laquearia cæli.
Hic cum Romuleos proceres, trabeataq; Cæſar
Agmina, mille ſimul iuſſit diſcumbere menſis,
Ipſa ſinus accincta Ceres, Bacchúſq; laborant
Sufficere. Ætherei felix ſic orbita fluxit
Triptolemi: ſic vitifero ſub palmite nudos
Vmbrauit colles, & ſobria rura Lyæus.
Sed mihi non epulas, indiſq; innixa columnis
Robora, Maurorum, famuláſve ex ordine turmas,
Ipſum, ipſum, cupido tantum ſpectare vacauit
Tranquillum vultu, ſed maieſtate ſerena
Mulcentem radios, ſummittentem'q; modeſte
Fortunæ vexilla ſuæ. tamen ore nitebat

Diſſimulatus honos: talem quoq; Barbarus hoſtis
Poſſet,& ignotæ conſpectum agnoſcere gentes:
Non aliter gelida Rhodopes in valle recumbit
Dimiſſis Gradiuus equis, ſic lubrica ponit
Membra terapnæa reſolutus gymnade Pollux.
Sic iacet ad Gangen indis vlulantibus Euan,
Sic grauis Alcides poſt horrida iuſſa reuerſus
Gaudebat ſtrato latus acclinare Leoni.
Parua loquor,nec dum æquo tuos Germanice vultus.
Talis vbi oceani finem,menſáſq; reuiſit
Aethiopum ſacro diffuſus nectare vultus,
Dux ſuperum,ſecreta iubet dare carmina muſas.
Et palleneos Phœbum laudare triumphos.
Di tibi (nanq; animas ſæpe exaudire minores
Dicuntur) patriæ bis, térq;,exire ſenectæ
Annuerint fines,rata numina miſeris aſtris,
Templáq; des,habitéſq; domos, ſæpe annua pandas
Limina, ſæpe nouo Ianum lictore ſalutes,
Sæpe coronatis iteres quinquennia luſtris.
Qua mihi felices epulas,menſæq; dediſti
Sacra tuæ,talis longo poſt tempore venit
Lux mihi: Troianæ qualis ſub collibus Albæ
Cum modo germanas acies,modo Daca ſonantem
Prælia, palladio tua me manus induit auro.

VIA DOMITIANA.

QVis duri ſilicis, grauiſq; ferri
Immanis ſonus, æquori propinquum
Saxoſæ latus Appiæ repleuit?

Certe non Libycæ ſonant catervæ,
Nec dux advena peierante bello,
Campanos quatit inquietus agros.
Nec frangit vada, montibúſq; cæſis
Inducit Nero ſordidas paludes.
Sed qui limina bellicoſa Iani
Iuſtis legibus, & foro coronat.
Qui caſtæ Cereri, diu negata
Reddit iugera, ſobriáſq; terras.
Qui fortem vetat interire ſexum:
Et Cenſor prohibet mares adultos
Pulchræ ſupplicium timere formæ.
Qui reddit Capitolio tonantem.
Et pacem propria domo reponit.
Qui genti patriæ futura ſemper
Sancit limina, flaviúmq; culmen.
Hic ſcenis populi vias gravantes,
Et campos iter omne detinentes,
Longos eximit ambitus, novóq;
Iniectu ſolidat graves arenas.
Gaudens Euboicæ domum Sibyllæ,
Gauranóſq; ſinus, & æſtuantes
Septem montibus admovere Baias.
Hic quondam piger axe vectus uno
Nutabat cruce pendula viator,
Rodebatq; rotas maligna tellus:
Et plebs in medijs latina campis
Horrebat mala navigationis.
Nec curſus agiles, ſed impeditum

T ardabant iter Orbitæ tacentes,
D um pondus nimium quærens ſub alta
R epit languida quadrupes ſtatera.
A t nunc, quæ ſolidum diem terebat
H orarum via facta vix duarum.
N on tenſæ volucrum per aſtra pennæ;
N ec velocius ibitis carinæ.
H ic primus labor inchoare ſulcos,
E t reſcindere limites, & alto
E geſtu penitus cauare terras,
M ox hauſtas aliter replere foſſas,
E t ſummo gremium parare dorſo,
N e nutent ſola, ne maligna ſedes
E t preſſis dubium cubile ſaxis.
T unc vmbonibus hinc, & hinc coactis;
E t crebris iter alligare Gomphis.
O quantæ pariter manus laborant.
H i cædunt nemus, exuúntque montes;
H i ferro ſcopulos, trabéſque cædunt,
I lli ſaxa ligant, opúſque texunt
C octo puluere, ſordidóque Topho,
H i ſiccant bibulas manu lacunas,
E t longe fluuios agunt minores.
H æ poſſent & Athon cauare dextræ,
E t mœſtum pelagus gementis Helles
I ntercludere ponte non natanti.
H is paruus (Lechiæ niſi vetarent)
I nous freta miſcuiſſet Iſthmos.
F eruent littora, nobiléſque ſyluæ;

It longus medias fragor per vrbes.
Atque Echo ſimul hinc & inde fractam
Gauro Maſſicus Vulſer remittit.
Miratur ſonitum quieta Cyme.
Et Linterna palus, pigérque Sauo.
At flauum caput, humidúmque late
Crinem mollibus impeditus vlmis,
Vulturnus leuat ora, maximóque
Pontis Cæſarei reclinis arcu,
Pandis talia faucibus redundat.
Camporum bone Conditor meorum,
Qui me vallibus auijs refuſum,
Et ripas habitare neſcientem,
Recti legibus aluei ligaſti
Et nunc ille ego turbidus, minaxque
Vix paſſus dubias prius carinas,
Iam pontem fer, peruiúſque calcor
Qui terras rapere, & rotare ſyluas
Aſſueram (pudet) Amnis eſſe cœpi.
Sed grates ago, ſeruitúſque tanti eſt,
Quòd ſub te duce, te iubente ceſſi,
Quod tu maximus arbiter, meæque
Victor perpetuus legère ripæ.
Et nunc limite me colis beato,
Nec ſordere ſinis, malúmque late
Deterges ſterilis ſoli putorem,
Ne me puluereum, grauémque cœno
Tyrrheni ſinus obruat profundi.
Qualis cinyphius tacente ripa,

Pœnos Bagrada ſerpit inter agros.
Sed talis ferar, vt nitente curſu
Tranquillum mare, proximúmq; poſſim
Puro gurgite prouocare Lyrim.
Hæc amnis, paritérq; ſe leuarat
Ingenti plaga marmorata dorſo.
Huius ianua, proſperúmq; limen
Arcus belligeri Ducis Trophæis,
Et totis Ligurum nitens metallis,
Quantus nubila qui coronat imbri.
Illic flectitur excitus Viator.
Illic Appia ſe dolet relinqui.
Tunc velocior, acriórq; curſus,
Tunc ipſos iuuat impetus Iugales.
Ceu feſſis vbi remigum lacertis
Prima carbaſa ventilantur aurâ.
Ergo omnes, age, quæ ſub axe primo
Romani colitis fidem parentis,
Prono limite commeate gentes,
Eoæ citius venite laurus,
Nil obſtat cupidis, nihil moratur.
Qui primo Tyberim reliquit ortu,
Primo veſpere nauigat Lucrinum.
Sed quam fine viæ recentis imo,
Quà monſtrat veteres Apollo Cumas,
Albam crinibus, infulíſq; cerno?
Viſu fallimur? an ſacris ab antris
Profert Chalcidicas Sibylla laurus?
Cedamus Chely, iam repone cantus.

V ates ſanctior incipit, tacendum eſt.
E n & colla rotat, nouiſq; late
B acchatur ſpatijs, viámq; replet.
T unc ſic virgineo profatur ore.
D icebam veniet: manete campi,
A tq; amnis. veniet fauente cælo
Qui fœdum nemus, & putres arenas
C elſis pontibus, & via leuabit.
E n hic eſt Deus, hunc iubet beatis
P ro ſe Iuppiter imperare terris.
Quo non dignior has ſubit habenas,
E x quo me duce præſcios auerni
Æ neas auide futura quærens
L ucos & penetrauit, & reliquit.
H ic paci bonus, hic timendus armis,
N atura melior, potentiórq;.
H ic ſi flammiferos teneret axes,
L argis India nubibus maderet,
V ndaret Libyæ, teperet Æmus.
S alue dux hominum, & parens deorum,
P ræuiſum mihi, cognitúmq; numen.
N ec iam putribus euoluta chartis
S olenni prece quindecim virorum
P erluſtra mea dicta, ſed canentem
I pſam cominus (vt mereris) audi.
V idi quam ſeriem morantis æui
P ronectant tibi candidæ ſorores.
M agnus te manet ordo ſeculorum
N atis longior, abnepotibúſq;.

Annos perpetua geres iuuenta,
Quas fertur placidos obiſſe Neſtor,
Quos Titonia computat Senectus.
Et quantos ego Delium popoſci.
Iurauit tibi iam niualis Arctos.
Nunc magnos Oriens dabit triumphos.
Ibis quà vagus Hercules,& Euan
Vltra ſidera,flammeúmq; ſolem,
Et Nili caput,& niues Atlantis,
Et laudum cumulo beatus omni
Scandes belliger, obuióſq; currus.
Donec Troicus ignis,& renatæ
Tarpeius pater intonabit aulæ.
Hæc donec via,te regente terras
Annoſa magis Appia ſeneſcat.

AD MARCELLVM.

CVrre per Euboicos non ſegnis epiſtola campos
Hac ingreſſa vias, qua nobilis Appia creſcit
In latus,& molles ſolidus premit agger arenas:
Atq; vbi Romuleas velox penetraueris arces,
Continuo dextras flaui pete Tybridis oras,
Lydia quà penitus ſtagnum nauale coercet
Ripa,ſuburbaníſq; vadum prætexitur hortis.
Illic egregium,formáq;,animíſq;,videbis
Marcellum,& celſo præſignem vertice noſces.
Cui primum ſolito vulgi de more ſalutem,
Mox incluſa modis hæc reddere verba memento.

Iam terras, volucrémq; polum, fuga veris aquoſi
Laxat, & Icarijs cælum latratibus vrit.
Ardua iam denſæ rareſcunt mœnia Romæ.
Hos præneſte ſacrum, Nemus hos glaciale Dianæ,
Algidus aut horrens, aut thuſcula protegit vmbra,
Tiburis hi lucos, anienáq; frigora captant.
Te quoq; clamoſæ, quæ nam plaga mitior vrbi
Subtrahit? æſtiuos quo decipis aëre ſoles?
Quid tuus ante omneis, tua cura potiſſima Gallus
Necnon noſter amor dubium morúmne probandus,
Ingeniiue bonis, latijs æſtiuat in oris?
An'ne metalliferæ repetit iam mœnia lunæ?
Tyrrhenáſq; domos? quòd ſi tibi proximus hæret,
Non ego nunc veſtro procul à ſermone recedo,
Certum eſt. inde ſonus geminas mihi circuit aures.
Sed tu dum nimio poſſeſſa Hyperione flagrat
Torua Cleonæi iuba ſideris, exue curis
Pectus, & aſſiduo temet furare labori.
Et ſontes operit pharetras, arcúmq; retendit
Parthus, & Elæis auriga laboribus actos
Alpheo permulcet equos. & noſtra fatiſcit
Laxatúrq; Chelys. vires inſtigat, alitq;
Tempeſtiua quies. maior poſt otia Virtus.
Talis cantata Briſeide venit Achilles
Acrior, & poſitis erupit in Hectora plectris.
Te quoq; flammabit tacite repetita parumper
Deſidia, & ſolidos nouus exultabis in actus.
Certe iam latiæ non miſcent iurgia leges,
Et pacem piger annus habet. meſſéſq; reuerſæ.

Dimiſere forum, nec iam tibi turba reorum
Veſtibulo, querulíq; rogant exire clientes.
Ceſſat Centeni moderatrix Iudicis haſta.
Quà tibi ſublimi iam nunc celeberrima fama
Eminet, & iuuenes facundia præterit annos.
Felix curarum, cui non Heliconia cordi
Serta, nec imbelles Parnaſiè vertice laurus.
Sed viget ingenium, & magnos accinctus in vſus
Fert animus quaſcunq; vices. nos otia vitæ
Solamur cantu, ventoſáq; gaudia famæ
Quærimus. en egomet ſomnum, & geniale ſecutus
Littus, vbi Auſonio ſe condidit hoſpita portu
Parthenope, tenues ignauo pollice chordas
Pulſo, Maroneiq; ſedens in margine templi
Sumo animum, & magni tumulis accanto magiſtri.
At tu ſi longi curſum dabit Atropos æui,
(Détq; precor, Latiiq; ducis ſic numina pergant,
Quem tibi poſthabito ſtudium eſt coluiſſe tonante,
Quiq; tuos alio ſubtexit munere faſces,
Et ſpatia obliquæ mandat renouare latinæ)
Forſitan Auſonias ibis frenare cohortes,
Aut Rheni populos, aut nigræ littora Thules,
Aut Iſtrum ſeruare latus, metuendáq; portæ
Limina caſpiacæ, nec enim tibi ſola potentis
Eloquij virtus, ſunt membra accommoda bellis.
Quiq; grauem tardi ſubeant Thóraca lacerti.
Seu campo pedes ire paras, eſt agmina ſupra
Nutaturus apex. ſeu frena ſonantia flectes,
Seruiet aſper equus. nos facta aliena canendo

V ergimur in ſenium, proprijs tu pulcher in armis
I pſe canenda geres, patriæq; exempla parabis.
M agna geres, dignóſq; etiamnum belliger actus
P oſcit auus præſtátq; domi nouiſſe triumphos.
S urge agedum iuuenémq; puer deprende parentem
S temmate materno felix, virtute paterna.
I am te blanda ſinu tyrio, ſibi gloria felix
E ducat, & cunctas gaudet ſpondere curules.
H æc ego chalcidicis ad te Marcelle ſonabam
L ittoribus. fractas vbi Veſbius egerit iras,
Æ mula Trinacrijs voluens incendia flammis.
M ira fides, credétne virum ventura propago,
C um ſegetes iterum, cum iam hæc deſerta virebũt,
I nfra vrbes, populóſq; premi? proauitáq; toto
R ura abijſſe mari? necdum letale minari
C eſſat apex. procul iſta tuis, Tifata Teate,
N ec Marrucinos agat hæc inſania montes.
N unc ſi forte meis quæ ſint exordia muſis
S cire petis, iam Sidonios emenſa labores
T hebaïs optato collegit carbaſa portu.
P arnaſiq; iugis, ſyluáq; Heliconide feſtis
T hura dedit flammis, & virginis exta iuuentæ,
P omiferáq; meas ſuſpendit ab arbore vittas.
N unc vacuos crines, alio ſubit infula nexu.
T roia quidem, magnúſq; mihi tentatur Achilles.
S ed vocat Arcitenens aliò pater, armáq; monſtrat
A uſonij maiora ducis: trahit impetus illò
I ampridem, retrahitq; timor. ſtabúntne ſub illa
M ole humeri? an magno vincetur pondere ceruix?

Dic Marcelle, ferat fluctus adſueta minores
Noſſe ratis nondum Ionijs credenda pericliſ?
Iámq; vale, & penitus noti tibi vatis amorem
Corde exire veta. nec enim Tirynthius almæ
Pectus amicitiæ, cedit tibi gloria fidi
Theſéos, & lacerum qui circa mœnia Troiæ
Priamiden cæſo ſolatia traxit amico.

LYRICVM AD SEP. SEVERVM.

Parui beatus ruris honoribus,
Qua priſca Teucros Alba colit lares,
Fortem atq; facundum Seuerum
Non ſolitis fidibus ſaluto.
Iam trux ad Arctos Parrhaſias hyems
Conceſſit altis obruta ſolibus,
Iam Pontus, ac tellus renident,
Iam Zephyris Aquilo refractus.
Nunc cuncta veris frondibus annuis
Crinitur arbos, nunc volucrum noui
Queſtus, inexpertúmq; carmen,
Quod tacita ſtatuere Bruma.
Nos parca tellus, peruigil & focus,
Culménq; multo lumine ſordidum
Solantur, exemptúſq; Teſta,
Qua modo ferbuerat Lyæus.
Non mille balant lanigeri greges.
Nec vacca dulci mugit adultero.
Vniq; (ſi quando) canenti

Mutus ager domino reclamat.
Sed terra primis poſt patriam mihi
Dilecta curis, Huic mea carmina
Regina bellorum Virago
Cæſareo perarauit auro.
Cum tu ſodalis dulce periculum
Conniſus omni pectore tolleres,
Vt Caſtor ad cunctos tremebat
Bebryciæ ſtrepitus arenæ.
Tene in remotis Syrtibus auia
Leptis creauit? iam feret Indicas
Meſſes, odoratiſq; rara
Cynnama præripiet Sabæis.
Quis non in omni vertice Romuli
Reptaſſe dulcem Septimium putet?
Quis fonte Iuturnæ relictis
Vberibus, neget eſſe paſtum?
Hæc mira Virtus, protinus Auſonum
Portus, vadoſæ neſcius Africæ
Intras, adoptatúſq; thuſcis
Gurgitibus puer innataſti.
Hic paruus inter pignora Curiæ
Contentus alto lumine purpuræ
Creſcis, ſed immenſos labores
Indole patritia ſecutus.
Non ſermo pœnus, non habitus tibi,
Externa non mens, Italus, Italus.
Sunt vrbe, Romaniſq; turmis,
Qui Libyam deceant Alumni.

Eſt & frementi vox hilaris Foro,
Venale ſed non eloquium tibi,
Enſiſq; vagina quieſcit,
Stringere ni iubeant amici.
Sed rura cordi ſæpius, & quies.
Nunc in paternis ſedibus, & ſolo
Veiente, nunc frondoſa ſupra
Hernica, nunc Curibus vetuſtis.
Hic plura pones, vocibus, & modis
Paſſim ſolutis. ſed memor interim
Noſtri, verecundo latentem
Barbiton ingeminas ſub antro.

VINDICIS HERCVLES EPITRAPEZIOS.

Forte remittentem curas, Phœbóq; leuatum
Pectora, cũ patulis tererem vagus otia ſeptis,
Iam moriente die, rapuit me cœna benigni
Vindicis, hæc imos animi perlapſa receſſus
Inconſumpta manet. neq; enim ludibria ventris
Hauſimus. aut epulas diuerſo è ſole petitas,
Vináq; perpetuis æuo certantia Faſtis.
Ah miſeri, quos noſſe iuuat, quid Phaſidis ales
Diſtet ab hiberna Rhodópes Grue: quis magis anſer
Exta ferat. cur thuſcus Aper generoſior Vmbro.
Lubrica qua recubent conchilia mollius alga.
Nobis verus amor, medióq; Helicone petitus
Sermo, hilaréſq; ioci, brumalem abſumere noctem

Suaſerunt, molléműq; oculis expellere ſomnum,
Donec ab Elyſijs proſpexit ſedibus alter
Caſtor, & heſternas riſit Titonia menſas.
O bona nox, iunctáq; vtinam Tirynthia Luna,
Nox & erythræis Thetidis ſignanda lapillis,
Et memoranda diu, Geniúmq; habitura perennem.
Mille vbi tunc ſpecies, ærisq;, eboriſq; vetuſti,
Atq; locuturas mentito corpore ceras,
Edidici. quis nanq; oculis certauerit vſquam
Vindicis, artificum veteres agnoſcere ductus?
Et non inſcriptis authorem reddere ſignis?
Hic tibi quæ docto multum vigilata Myroni
Æra, laboriferi viuant quæ marmora cælo
Praxitelis. quod ebur Piſæo pollice raſum,
Quod Polycletæis viſum eſt ſpirare caminis
Linea quæ veterem longe fateatur Apellem,
Monſtrauit. nanq; hæc quoties chelyn exuit ille,
Deſidia eſt, hic Aonijs amor auocat antris.
Hæc inter, caſtæ Genius, tuteláq; menſæ
Amphitryoniades, multo mea cœpit amore
Pectora, nec longo ſatiauit lumina viſu,
Tantus honos operi, firmóſq; incluſa per artus
Maieſtas. Deus ille Deus, ſeſéq; videndum
Indulſit Lyſippe tibi, paruúſq; videri,
Sentiriq; ingens, & cum mirabilis intra
Stet menſura pedem, tamen exclamare libebit
(Si viſus per membra feras) hoc pectore preſſus
Vaſtator Nemées: hæc exitiale ferebant
Robur, & argoos frangebant brachia remos.

Hoc ſpatio tam magna breui mendaciá formæ,
Quis modus in dextra, quanta experientia docti
Artificis curis, pariter geſtamina menſæ
Fingere, & ingentes animo verſare Coloſſos?
Tale nec idæis quicquam Telchines in antris
Nec ſolidus Brontes, nec qui polit arma deorum
Lemnius, exigua potuiſſet ludere maſſa.
Nec torua effigies, epulíſq; aliena remiſſis,
Sed qualem parci domus admirata Molorchi,
Aut Aleæ lucis vidit Tegeæa ſacerdos.
Qualis & œtæis emiſſus in aſtra fauillis
Nectar adhuc torua lætus Iunone bibebat.
Sic mitis vultus, veluti de pectore gaudens
Hortetur menſas. tenet hæc marcentia fratris
Pocula, adhuc ſæuæ meminit manus altera cædis.
Suſtinet occultum Nemeæo tegmine ſaxum
Digna operi fortuna ſacro. Pellæus habebat
Regnator lætis numen venerabile menſis,
Et comitem occaſus ſecum portabat & ortus:
Prenſabátq; libens, modo qua diademata dextra
Abſtulerat, dederátq;, & magnas verterat vrbes,
Semper ab hoc animos in craſtina bella petebat.
Huic acies victor ſemper narrabat opimas.
Siue catenatos Bromio detraxerat Indos.
Seu clauſam magna Babylôna refregerat haſta,
Seu Pelopis terras, libertatémq; pelaſgam
Obruerat bello, magnóq; ex agmine laudum
Fertur Thebanos tantum excuſaſſe triumphos.
Ille etiam magnos fatis rumpentibus actus,

Cum traheret letale merum, iam mortis opacâ
Nube grauis vultus, alios in numine caro:
Cráq; ſupremis timuit ſudantia menſis.
Mox Naſamoniaco decus admirabile Regi
Poſſeſſum, fortiq; Deo libauit honores
Semper atrox dextra, periuróq; enſe ſuperbus
Hannibal. Italicæ perfuſum ſanguine gentis,
Diráq; Romuleis portantem incendia tectis,
Oderat: & cum epulas, & cum lenæa dicaret
Dona Deus. caſtris mœrens comes iſſe nefandis.
Præcipue cum ſacrilegus face miſcuit arces
Ipſius, immeritáſq; domos, ac templa Sagunti
Polluit. & populis furias immiſit honeſtas.
Nec poſt ſidonij lætum ducis, ære potita
Egregio plebeia domus. conuiuia Syllæ
Ornabat ſemper. claros intrare penates
Aſſuetum, & felix dominorum ſtemmate ſignum.
Nunc quoq; (ſi mores, humanáq; pectora curæ
Noſſe Deis) non aula quidem Tirynthie, nec te
Regius ambit honos: ſed caſta, ignaráq; culpæ
Mens domini, cui priſca fides, cœptæq; perenne
Fœdus amicitiæ: ſcit adhuc florente ſub æuo
Par magnis Veſtinus auis. quem nocte, dieq;,
Spirat, & in charæ viuit complexibus vmbræ.
Hic igitur tibi læta quies fortiſſime Diuum
Alcide: nec bella vides, pugnáſq; feroces,
Sed Chelyn, & vittas, & amantes carmina laurus.
Hic tibi ſolenni memorabit carmine, quantus
Iliacas; geticáſq; domos, quantúſq; niualem

Stymphalon, quantúſq; iugis Erimanthon aquoſis
Terrueris: quem te pecoris poſſeſſor Iberi,
Quem tulerit ſæuæ mareoticus arbiter aræ.
Hic penetrata tibi, ſpoliatáq; limina mortis
Concinet: & flentes Libyæ, Scythiæ've puellas.
Nec te regnator Macedum, nec barbarus vnquam
Hannibal, aut ſæui poſſet vox horrida Syllæ,
His celebrare modis, certe tu muneris author
Non alijs malles oculis Lyſippe probari.

LYRICVM AD MAXIMVM IVNIVM.

i Andiu lato ſatiata campo
Fortis herois Erato labores
Differ: atq; ingens opus in minores
Contrahe gyros.
Túq; regnator lyricæ cohortis,
Da noui paulum mihi iura plectri.
Si tuas cantu Latio ſacraui
Pindare Thebas.
Maximo carmen tenuare tento,
Nunc ab intonſa capienda Myrto
Serta, nunc maior ſitis, & bibendus
Caſtior amnis.
Quando te dulci Latio remittent
Dalmatæ montes? vbi dite viſo
Pallidus foſſor redit, erutóq;
Concolor auro.

Ecce me natum propiore terra,
Non tamen portu retinent amœno
Deſides Baiæ: Liticénve *notus*
Hectoris armis.
Torpor eſt noſtris ſine te Camœnis,
Tardius ſueto venit ipſe Thymbræ
Rector, & primis meus ecce metis
Hæret Achilles.
Quippe te fido monitore noſtra
Thebais multa cruciata lima
Tentat audaci fide, Mantuanæ
Gaudia famæ.
Sed damus lento veniam: quòd alma
Prole fundaſti vacuos penateis.
O diem lætum, venit ecce nobis
Maximus alter.
Orbitas omni fugienda niſu,
Quam premit votis inimicus hæres,
Optimo poſcens (pudet heu) propinquum
Funus amico.
Orbitas nullo tumulata fletu,
Stat domo capta cupidus ſuperſtes
Imminens leti ſpolijs, & ipſum
Computat ignem.
Duret in longum generoſus infans,
Pérque non multis iter expeditum
Creſcat in mores patrios, auúmque
Provocet actis.
Tu tuos paruo memorabis enſes,

Quos ad eoum tuleris Orientem
Signa frenatæ moderatus alæ
Caſtore dextro.
Ille vt inuicti rapidum ſecutus
Cæſaris fulmen, refugis amaram
Sarmatis legem, dederit ſub imo
Viuere cælo.
Sed tuas artes puer antè diſcat.
Omne quis mundi ſenium remenſus
Orſa Saluſti breuis, & Timaui
Reddis alumnum.

AD IVLIVM MENECRATEM OB PROLEM.

Pande fores ſuperũ, vittatáq; templa Sabæis
Nubibus, & pecudum fibris ſpirantibus imple
Parthenope. clari genus ecce Menecratis auget.
Tertia iam ſoboles procerum tibi nobile vulgus
Creſcit, & inſani ſolatur damna Veſeui.
Nec ſolum feſtas ſecreta Neapolis aras
Ambiat, & ſocij portus, dilectáq; mitis
Terra Dicarchei, nécnon plaga chara madenti
Surrentina Deo ſertis altaria cingat
Materni quà littus aui. quem turba nepotum
Circuit, & ſimiles contendit reddere vultus.
Gaudeat & libyca præſignis auunculus haſta.
Quæq; ſibi genitos pñtat, attollitq; benigno
Polla ſinu: macte ò iuuenis, qui tanta merenti

Lumina das patriæ. dulci tremit ecce tumultu
Tot dominis clamata domus: procul atra recedat
Inuidia, atq; aliò liuentia pectora flectat
His ſenium, longæq; decus Virtutis, & alba
Atropos, & patrius lauros promiſit Apollo.
Ergo quod Auſoniæ pater auguſtiſſimus vrbis
Ius tibi tergeminæ dederat lætabile prolis,
Omen erat, venit toties Lucina, piúmq;
Intrauit repetita larem. ſic fertilis oro
Stet domus, & donis nunquam mutata ſacratis.
Macte, quòd & proles tibi ſæpius aucta virili
Robore: ſed iuueni lætam dat Virgo parenti.
Aptior his Virtus, citius dabit illa nepotes.
Qualis maternis Helene iam digna palæſtris
Inter Amyclæos reptabat candida fratres.
Vel qualis cæli facies, vbi nocte ſerena
Admonere iubar mediæ duo ſidera Lunæ.
Sed queror haud faciles iuuenum rariſſime, queſtus,
Iraſcórq; etiam, quantum iraſcuntur amantes.
Tantáne me decuit vulgari gaudia fama
Noſcere? cúmq; tibi vagitet tertius infans,
Protinus ingenti non venit nuntia curſu
Littera, quæ feſtos cumulare altaribus ignes,
Et redimire chelyn, poſtéſq; ornare iuberet?
Albanóq; cadum ſordentem promere fumo?
Et cantu ſignare diem? ſed tardus, inérſq;
Nunc demum mea vota cano. tua culpa, tuúſq;
Hic pudor. vlterius ſed enim producere queſtus
Non licet. en hilaris circunſtat turba tuorum,

Defenſátq; patrem: quem non hoc agmine vincas?
Di Patrij, quos augurijs ſuper æquora magnis
Littus ad Auſonium deuexit Abantia claſſis,
Tu ductor populi longe emigrantis Apollo,
Cuius adhuc volucrem læua ceruice ſedentem
Reſpiciens blande felix Eumelis adorat,
Tuq; actæa Ceres, curſu cui ſemper anhelo
Votiuam taciti quaſſamus lampáda myſtæ,
Et vos Tyndaridæ, quos non horrenda Lycurgi
Taygeta, vmbroſæq; magis coluere terapnæ.
Hos cum plebe ſua patrij ſeruate Penates.
Sint qui feſſam æuo, crebriſq; laboribus vrbem
Voce, opibúſq; iuuent, viridiq; in nomine ſeruent.
His placidus genitor mores, largúmq; nitorem
Monſtrat auus, pulchræ ſtudium virtutis vterq;.
Quippe & opes, & origo ſinunt. hac lampade prima
Patritias intrare fores, hos pube ſub ipſa
(Si modo prona bonis inuicti Cæſaris adſint
Numina) Romulei limen pulſare ſenatus.

RISVS SATVRNALITIVS AD PLOTIVM.

Eſt ſane iocus iſte, quòd libellum
Miſiſti mihi Grippe pro libello.
Vrbanum tamen hoc poteſt videri.
Si poſt hoc aliquid mihi remittas.
Nam ſi ludere Grippe perſeueras,
Non ludis. licet ecce computemus.

Noſter purpureus, nouúſq; charta,
Et binis decoratus Vmbilicis.
Præter me, mihi conſtitit Decuſſis.
Tu roſum tineis, ſitúq; putrem,
Quales aut Libycis madent Oliuis,
Aut thus Niliacum, pipérve, ſeruant.
Aut Byzantiacos colunt lacertos
Nec ſaltem tua dicta continentem,
Quæ trino iuuenis foro tonabas,
Aut centum propè iudices prius, quàm
Te Germanicus arbitrum, ſequenti
Annonæ dedit, omniúmq; late
Præfecit ſtationibus viarum.
Sed Bruti ſenis oſcitationes
De capſa miſeri Libellionis,
Emptum plus minus aſſe Caiano
Donas. vſqueadeóne defuerunt
Cæſis Pilea ſuta de lacernis?
Vel mantilia? luridǽ ve Mappæ?
Chartæ, Thebaicǽ ve, Caricǽ ve?
Nuſquam turbine conditus ruenti
Prunorum globus, atq; Coctanorum.
Non Ellychnia ſicca, non replictæ
Bulborum tunicæ, nec oua tantum.
Non leues Alicæ, nec aſperum far.
Nuſquam cyniphijs vagata campis
Curuarum domus vda cochlearum.
Non lardum graue, debiliſve perna.
Non Lucanica, non graues Phaliſci.

Non Sal. Oxiporúmve, Caſeúſve.
Aut Panes viridantis Aphronitri.
Vel paſſum Pſythijs ſuis recoctum.
Dulci defruta vel lutoſa cœno.
Quantum vel dare cereos nitentes.
Cultellum, tenuéſve Codicillos.
Ollares rogo non licebat vnas,
Cumano patinas in orbe tortas,
Aut vnam dare Syntheſim (quid horres?)
Alborum calicum, atq; Caccaborum?
Sed certa velut æquus in ſtatera,
Nil mutas, ſed idem mihi rependis.
Quid ſi cum bene mane ſemicrudus
Illatam tibi dixero ſalutem,
Et tu me vicibus domi ſalutes?
Aut cum me dape iuueris opima,
Expectes ſimiles & ipſe cœnas?
Iraſcor tibi Grippe. ſed valebis
Tantum ne mihi quo ſoles lepôre,
Et nunc endecaſyllabos remittas.

AD ABASCANTIVM.

OMnibus affectibus proſequenda ſunt bona exempla cum publice proſint. pietas, quam Priſcillæ tuæ præſtas, & morũ tuorũ pars, nulli non cõciliare te præcipue marito poteſt. vxorem enim viuã amare, voluptas eſt: defunctam, religio. ego tamen huic operi non vt vnus è turba, ſed tamẽ tum quaſi officioſus aſſilui. amauit enim vxorem meam Priſcilla, & amando fecit mihi illam probatiorem. poſt hoc ingratus ſum, ſi lachrymas tuas tranſeo. Præterea latus õne diuinæ domus ſemper demereri pro mea mediocritate connitor. nam qui bona fide deos colit, amat & ſacerdotes. ſed quamuis propiorem nexum amicitiæ tuæ iampridem cuperẽ, mallem tamen nondum interueniſſe materiam.

ABSCANTII IN PRISCILLAM PIETAS.

SI manus, aut ſimiles docilis mihi fingere ceras,
Aut ebur, impreſſis Aurúmve animare figuris,
Hinc Priſcilla tuo ſolatia grata marito
Conciperem. nanq; egregia pietate meretur,

Ut vel Apellæo vultus ſignata colore,
Phidiaca vel nata manu, reddare dolenti.
Sic auferre rogis vmbram conatur, & ingens
Certamen cum morte gerit, curáſq; fatigat
Artificum, inq; omni te quærit amare metallo.
Sed mortalis honos agilis quem dextra laborat.
Nos tibi laudati iuuenis rariſſima coniux,
Longa nec obſcurum finem latura perenni,
Tentamus dare iuſta lyra. modo dexter Apollo,
Quiq; venit iuncto mihi ſemper Apolline Cæſar,
Annuat. haud alio melius condêre ſepulchro.
Sera quidem tanto ſtruitur medicina dolori,
Altera cum volucris Phœbi rota torqueat annum.
Sed cum plaga recens, & adhuc in vulnere primo
Nigra domus queſtu, miſerámq; acceſſus ad aurem
Coniugis orbati, tunc flere, & ſcindere veſtes,
Et famulos laſſare greges, & vincere planctus,
Fatáq;, & iniuſtos rabidis pulſare querelis
Cælicolas, ſolamen erat. licet ipſe leuandos
Ad gemitus ſyluis comitatus, & amnibus Orpheus
Afforet, atq; omnis pariter matertera vatem,
Omnis Apollineus tegeret, Bacchiq; ſacerdos,
Nil cantus, nil fila, deis pallentis Auerni
Eumenidúmq; audita comis, mulcere valerent.
Tantus in attonito regnabat pectore luctus.
Nunc etiã ad planctus refugit. iam plana cicatrix
Dum canimus, grauibúſq; oculis vxorius inſtat
Imber. habéntne pios etiamnum hæc lumina fletus?
Mira fides, citius genitrix Sipyleia fertur

Exhauſiſſe genas, citius Titonida mœſti
Deficient rores. aut exiccata fatiſcet
Mater Achilleis hyemes affrangere buſtis.
Macte animi, notat iſta Deus: qui flectit habenas
Orbis, & humanos propior Ioue, digerit actus,
Mœrentémq́ videt, lectíq́ arcana miniſtri
Hinc etiam documenta capit, quòd diligis vmbram,
Et colis exequias. hic eſt caſtiſſimus ardor.
Hic amor à domino meritus Cenſore probari.
Nec mirum ſi vos collato pectore mixtos
Iunxit inabrupta Concordia longa catena.
Illa quidem, nuptúmq́ prior, tedáſq́ marito
Paſſa alio, ſed te ceu virginitate iugatum
Viſceribus totis, animóq́ amplexa fouebat.
Qualiter æqueno ſociatam palmite vitem
Vlmus amat, miſcétq́ nemus, ditémq́ precatur
Autumnum, & charis gaudet redimita racemis.
Laudentur Proauis, ſeu pulchræ munere formæ,
Quæ morum caruere bonis, falſóq́ potentes
Laudis egent veræ. tibi quanquam & origo niteret,
Et felix ſpecies, multúmq́ optanda maritis,
Ex te maior honos. vnum noniſſe cubile.
Vnum ſecretis agitare ſub oſſibus ignem.
Illum nec Phrygius vitiaſſet raptor amorem,
Dulichiíve proci. nec qui fraternus adulter
Caſta Myceneo connubia polluit auro.
Si Babylonis opes, Lydæ ſi pondera Gazæ,
Indorúmq́ dares, Serúmq́, Arabúmq́ potentes
Diuitias, mallet cum paupertate pudica

Intemerata mori, vitámq; impendere famæ.
Nec frons triſte rigens, nimiúſq; in moribus horror:
Sed ſimplex, hilariſq; fides, & mixta pudori
Gratia. quòd ſi anceps metus ad maiora vocaſſet,
Illa vel armiferas pro coniuge læta catervas,
Fulmineóſq; ignes, mediíq; pericula ponti,
Exciperet: melius quod non adverſa probarunt
Quæ tibi cura tori, quantus pro coniuge pallor?
Sed meliore via, dextros tua vota marito
Promeruere Deos. Dum nocte, diéq; fatigas
Numina, dum cunctis ſupplex advolueris aris,
Et mitem Genium domini præſentis adoras,
Audita es. venítq; gradu Fortuna benigno.
Vidit quippe pij iuvenis, rarámq; quietem,
Intactámq; fidem, ſuccinctáq; pectora curis
Et vigiles ſenſus, & digna evoluere tantas
Sobria corda vices. vidit qui cuncta ſuorum
Novit, & inſpectis ambit latus omne miniſtris.
Nec mirum, videt ille ortus, obitúſq;: quid Arctos,
Quid Boréas hibernus agat, ferriq;, togæq;
Conſilia, atq; ipſam mentem probat: ille ſubactis
Molem immenſam humeris, & vix tractabile pódus
Impoſuit: nec enim numeroſior altera ſacra
Cura domo, magnum late dimittere in orbem.
Romulei mandata Ducis, viréſq;, modóſq;
Imperij tractare manu. quæ Laurus ab Arcto,
Quid vagus Euphrates, quid ripa Binominis Iſtri,
Quid Rheni vexilla ferant, quãtum vltimus orbis
Ceſſerit, & refluo circunſona gurgite Thule.

Omnia nam lætas pila attollentia frondes,
Multáq; fumoſa ſignatur lancea penna.
Præterea fidos dominus ſi diuidat enſes
Pandere, quis centum valeat frenare maniplos
Intermiſſus Eques? quis præcepiſſe cohorti?
Quem deceat clari præſtantior ordo tribuni?
Quis nam frenigeræ ſignum dare dignior alæ?
Mille etiam prænoſſe vices. an merſerit agros
Nilus, an imbrifero Libye ſudauerit Auſtro.
Cunctáq; ſi numerem, non plura interprete virga
Nuntiat, è celſis ales Tegeaticus aſtris.
Quæq; cadit liquidas Iunonia virgo per auras,
Et picturato pluuium ligat aëra gyro.
Quæq; tuas laurus volucri Germanice curſu
Fama vehit prægreſſa diem, tardúmq; ſub aſtris
Arcáda, & in medio linquit Thaumantida cælo.
Qualem te ſuperi Priſcilla, hominéſq; benigno
Aſpexere die. cum primum ingentibus actis
Admotus coniux. viciſti gaudia cœnæ
Ipſius, effuſo dum pectore prona ſacratos
Ante pedes, auide domini tam magna merentis
Volueris. Aonio non ſic in vertice gaudet,
Quem pater arcani præfecit hiatibus antri
Delius, aut primi, cui ius venerabile thyrſi
Bacchus, & attonitæ tribuit vexilla cateruæ.
Nec tamen hic mutata quies, probitáſve ſecundis
Intumuit: tenor idem animo, moréſq; modeſti
Fortuna creſcente manent, fouet anxia curas
Coniugis, hortatúrq; ſimul, flectítq; labores.

Ipſa dapes modicas,& ſobria pocula tradit,
Exemplúmq; ad herile monet. velut Appula cõiux
Agricolæ parci: vel Sole infecta ſabino
Quæ videt emeriti iam proſpectantibus aſtris
Tempus adeſſe viri, propere menſáſq;,toróſq;,
Inſtruit, expectátq; ſonum redeuntis aratri.
Parua loquor,tecum gelidas comes illa per Arctos,
Sarmaticáſq; hyemes,Iſtrúmq;, & pallida Rheni
Frigora, tecum omnis animo durata per æſtus,
Et ſi caſtra darent,vellet geſtare pharetras,
Vellet Amazonia latus intercludere pelta,
Dum te puluerea bellorum nube videret
Cæſarei prope fulmen equi, diuináq; tela
Vibrantem,& magnæ ſparſum ſudoribus haſtæ.
Hactenus alma Chelys. tempus nunc ponere frõdes
Phœbe tuas,mœſtáq; comam damnare Cupreſſo.
Quiſnam impacata conſanguinitate ligauit
Fortunam, inuidiámq; Deus? quis iuſſit iniquas
Æternum bellare deas? nullámne notauit
Illa domum? torno quam non hæc lumine figat
Protinus? & ſæua perturbet gaudia dextra?
Florebant hilares,inconcuſſiq; penates,
Nil mœſtum. quid enim,quanuis infida,leuiſq;
Cæſare tam dextro poſſet fortuna timeri?
Inuenere viam liuentia fata,piúmq;
Intrauit vis ſæua larem,ſic plena maligno
Afflantur vineta noto: ſic alta ſeneſcit
Imbre ſeges nimio. rapidæ ſic obuia puppi
Inuidet,& velis adnubilat aura ſecundis.

Carpitur eximium fato Priſcilla decorem.
Qualiter alta comam ſyluarum gloria Pinus
Seu Iouis igne malo, ſeu iam radice ſoluta
Deficit, & nulli ſpoliata remurmurat auræ.
Quid probitas, aut caſta fides? quid numina proſunt
Culta Deum? furuæ miſeram circum vndiq; leti
Vallauere plagæ: tenuantur dura ſororum
Litia, & exacti ſupereſt pars vltima fili.
Nil famuli cœtus, nil ars operoſa medentum
Auxiliata malis: comites tamen vndiq; ficto,
Spem ſimulant vultu: flentem notat illa maritum.
Ille modo infernæ nequicquam flumina Lethes
Incorrupta rogat, nunc anxius omnibus aris
Illachrymat, ſignátq; fores, & pectore terget
Lumina. nunc magni vocat exorabile numen
Cæſaris. Heu durus fati tenor, éſtne quod illi
Non liceat? quantæ poterant mortalibus annis
Acceſſiſſe moræ? ſi tu pater omne teneres
Arbitrium, cæco gemeret mors cluſa barathro,
Longius & vacuæ poſuiſſent ſtamina Parcæ.
Iámq; cadunt vultus, oculíſq; nouiſſimus horror,
Obtuſæq; aures: niſi cum vox ſola mariti
Noſcitur. illum vnum media de morte reuerſa
Mens videt. illum ægris circundat fortiter vlnis
Immotas obuerſa genas: nec ſole ſupremo
Lumina, ſed dulci mauult ſatiare marito.
Tunc ſic vnanimum moriens ſolatur amantem.
Pars animæ victura meæ, cui linquere poſſim
O vtinam, quos dura mihi rapit Atropos annos.

Parce precor lachrymis, ſæuo nec concute planctu
Pectora, nec crucia fugientem coniugis vmbram.
Linquo equidē thalamos (ſaluo tamen ordine) mœſtos
Quod prior exegi longa potiora ſenecta
Tempora: vidi omni te pridem in flore nitentem,
Vidi alte propius, propiúſq; accedere dextræ.
Non in te fatis, non iam cæleſtibus vllis
Arbitrium, mecum iſta fero: tu limite cœpto
Tende libens, ſacrúmq; latus, Geniúmq; potentem
Irrequietus ama: nunc, quod cupis ipſe videri,
Da capitolinis æternum ſedibus aurum.
Quo niteat ſacri centeno pondere vultus
Cæſaris, & propriæ ſignet cultricis amorem.
Sic ego, nec furias, nec deteriora videbo
Tartara, & Elyſias felix admittar ad oras.
Hæc dicit labens: ſociósq; ampleſtitur artus,
Hærentémq; animam non triſtis, in ora mariti
Tranſtulit, & chara preſſit ſua lumina dextra.
At iuuenis magno flammatus pectora luctu,
Nunc implet ſæuo viduos clamore penates.
Nunc ferrum laxare cupit, nunc ardua tendit
In loca: vix retinent comites, nunc ore ligato
Incubat amiſſæ, merſúmq; in corde dolorem
Sæuus agit. qualis conſpecta coniuge ſegnis
Odryſius vates poſitis ad Strymóna plectris
Obſtupuit, triſtémq; rogum ſine carmine fleuit.
Ille etiam certe rupiſſet tempora vitæ.
Ne tu tartareum Chaos incomitata ſubires,
Sed prohibet mens fida Duci, mirandáq; ſacris

Imperijs,& maior amor:quis carmine digno
Exequias,& dona malæ feralia pompæ
Perſegat?omne illic ſtipatum examine longo
Ver Arabum,Cilicúmq; fluit,floréſq; Sabæi,
Indorúmq; arſura ſeges,prereptáq; templis
Thura, Palæſtini ſimul, Hebræiq; liquores.
Coryciæq; comæ,cynareiáq; germina,& altis
Ipſa toris ſerum,tyrióq; vmbrata recumbit
Tegmine: ſed toto ſpectatur in agmine coniux.
Solus in hunc magnæ flectuntur lumina Romæ,
Ceu iuuenes natos ſuprema ad buſta ferentem,
Is dolor in vultu:tantum crinéſq;,genæq;
Noctis habent. illam tranquillo fine ſolutam,
Felicémq; vocant, lachrymas fundente marito.
Eſt locus ante vrbem, qua primum naſcitur ingens
Appia,quáq; Italo gemitus Almone Cybelle
Ponit,& idæos iam non reminiſcitur amnes.
Hic te Sidonio velatam molliter oſtro
Eximius coniux(nec enim fumantia buſta
Ardorémq; rogi potuit perferre)beato
Compoſuit Priſcilla toro,nil longior ætas
Carpere: nil æui poterunt vitiare labores
Siccatam membris,tantas venerabile marmor
Sepit opes. mox in varias mutata nouaris
Effigies hoc ære Ceres,hoc lucida Gnoſis,
Illo Maia tholo,Venus hoc non improba ſaxo
Accipiunt,vultus haud indignata decoros
Numina, circunſtant famuli,conſuetáq; turba
Obſequijs.tum rite tori,menſæq; parantur

Aſſidue: domus iſta domus, quis triſte ſepulchrum
Dixerit? hac merito viſa pietate mariti,
Protinus exclames, eſt hic, agnoſco, miniſter
Illius, æternæ modo qui ſacraria genti
Condidit, inq; alio poſuit ſua ſidera cælo.
Sic vbi magna nouum Phario de littore puppis
Soluit iter, iámq; in numeros vtrinq; rudentes,
Latáq; veliferi porrexit brachia mali,
Inuaſitq; vias in eodem anguſta phaſelus
Æquore, & immenſi partem ſibi vendicat Auſtri.
Quid nunc immodicos iuuenum lectiſſime fletus
Corde foues? longúmq; vetas exire dolorem?
Nempe times, ne cerbereos Priſcilla tremiſcat
Latratus. tacet ille pijs, ne tardior adſit
Nauita, proturbétq; vadis. vehit ille merentes
Protinus, & manes placidus locat hoſpite cymba.
Præterea ſi quando pio laudata marito
Vmbra venit: iubet ire faces Proſerpina lætas,
Egreſſáſq; ſacris veteres Heroïdas antris
Lumine purpureo triſtes aperire tenebras,
Sertáq;, & Elyſios animæ proſternere flores.
Sic manes Priſcilla ſubit, vbi ſupplice dextra
Pro te fata rogat, reges tibi triſtis Auerni
Placat. vt expletis humani finibus æui
Pacantem terras dominum, iuuenémq; relinquas
Ipſe ſenex. certe iurant in vota ſorores.

PROTREPTICON AD CRISPINVM.

Vra meus Tyrrhena petit, ſaltúſq; Tagetis
Criſpinus: nec longa mora eſt, aut auia tellus,
Et mea ſecreto velluntur pectora morſu,
Vdáq; turgentes impellunt lumina guttas.
Ceu ſuper ægæas hyemes abeuntis amici
Vela ſequar, ſpectémq; ratem iam feſſus ab altis
Rupibus, atq; oculis longo querar aëre vinci.
Quid ſi militiæ iam te puer inclyte primæ
Clara rudimenta, & caſtrorum dulce vocaret
Auſpicium, quanto manarent gaudia fletu?
Quóſve darē amplexus? etiámne optāda propinquāt
Triſtia? & octonos bis iam tibi circuit orbes
Vita? ſed anguſtis animus robuſtior annis,
Succumbitq; oneri, & mentem ſua non capit ætas.
Nec mirum. non te ſeries inhonora parentum
Obſcurum proauis, & priſcæ lucis egentem,
Plebeia de ſtirpe tulit. non ſanguine cretus
Turmali, trabéq;, ac remis, & paupere clauo
Auguſtam ſedem, & Latij penetrale ſenatus
Aduena pulſaſti, ſed præcedente tuorum
Agmine. Romulei qualis per iugera Circi,
Cum pulcher viſu, titulis generoſus auitis
Expectatur equus, cuius de ſtemmate longo
Felix demeritos habet admiſſura parentes,
Illum omnes acuunt plauſus, illum ipſe volantem
Puluis, & incuruæ gaudent agnoſcere metæ,

Sic te clare puer, genitum ſibi curia ſenſit,
Primáq; patritia clauſit veſtigia Luna.
Mox Tyrios ex more ſinus, tunicámq; potentem
Agnouere humeri. ſed enim tibi magna parabat
Ad titulos exempla pater. quippe ille iuuentam
Protinus ingrediens, pharetratum inuaſit Araxem
Belliger, indocilémq; fero ſeruire Neroni
Armeniam: regidi ſummam Mauortis agebat
Corbulo. ſed comitem belli, ſociúmq; laborum,
Ille quoq; egregijs multum miratus in armis
Bolanum, atq; illi curarum aſperrima ſuetus
Credere, partiriq; metus. quod tempus amicum
Fraudibus, extorto quæ nam bona tempora bello,
Quæ ſuſpecta fides, aut quæ fuga vera ferocis
Armenij Bolanus iter prænoſſe timendum,
Bolanus tutis iuga quærere commoda caſtris,
Metari Bolanus agros, aperire malignas
Tot veprum, nemorúmq; moras, tantámq; verendi
Mentem implere ducis, iuſſiſq; ingentibus vnus
Sufficere ipſa virum norat iam Barbara tellus.
Ille ſecundus apex bellorum, & proxima caſſis.
Sic Phryges attoniti quanquam Nemeæa viderent
Arma, cleonæúſq; acies impelleret arcus
Pugnante Alcide tamen & Telámona timebant.
Diſce puer. nec enim externo monitore petendus
Virtutis tibi pulcher Amor. cognata miniſtret
Laus animo, atq; alijs Decij reducéſq; Camilli
Monſtrentur. tu diſce patrem, quantúſq; nigrantem
Fluctibus occiduis, feſſóq; Hyperione Thulen

Intrarit mandata gerens, quantúſq; potentes
Mille vrbes Aſiæ ſortito rexerit anno
Imperium mulcente toga. tibi talia pronis
Auribus, hæc certent tibi conciliare propinqui.
Hæc iterent comites præcepta, ſenéſq; paterni.
Iámq; aliò moliris iter, nec deſide paſſu
Ire paras. nondum validæ tibi ſigna iuuentæ
Irrepſere genis, & adhuc decor integer æui.
Nec genitor iuxtà. fatis nanq; hauſtus iniquis
Occidit, heu, geminam prolem ſine præſide linquens.
Nec ſaltem teneris oſtrum puerile lacertis
Exuit, albentíq; humeros induxit amictu.
Quem non corrumpit pubes effrena? nouæq;
Libertas properata togæ? ceu neſcia falcis
Syluа comas tollit, fructúmq; expirat in vmbras.
At tibi pieriæ tenero ſub pectore curæ,
Et pudor, & docti legem ſibi dicere mores.
Tunc hilaris probitas, & frons tranquilla, nitórq;
Luxuriæ confine tenens, pietáſq; per omnes
Diſpenſata domos. æquæuo cedere fratri,
Mirariq; patrem, miſeræq; ignoſcere matri
Admonuit fortuna domus. tibine illa nefanda
Pocula, letaléſq; manu componere ſuccos
Eualuit? qui voce potes præuertere morſus
Serpentum, atq; omnes vultu placare nouercas?
Infeſtare iuuat manes, meritóq; precatu
Pacem auferre rogis: ſed te puer optime cerno
Flectentem iuſſis, & talia dicta parantem.
Parce precor cineri, fatum illud, & ira nocentum

P arcarum, criménq; Dei, mortalia quiſquis
P ectora ſero videt. nec primo in limine ſiſtit
C onatus ſcelerum; atq; animos infanda parantes.
E xcidat illa dies æuo, ne poſtera credant
S ecula. nos certe taceamus, & obruta multa
N octe, tegi propriæ patiamur crimina gentis.
E xegit pœnas hominum, cui cura ſuorum,
Quo pietas authore redit. terráſq; reuiſit,
Quē timet ōne nefas. ſatis hæc, lachrymādáq; nobis
V ltio, quin ſæuas vtinam exorare liceret
E umenidas, timidæq; auertere Cerberon vmbræ,
I mmemorémq; tuis citius dare manibus amnem.
M acte animo iuuenis (ſic creſcūt crimina matris)
N ec tantum pietas, ſed protinus ardua virtus
A ffectata tibi, nuper cum forte ſodalis
I mmeritæ falſo palleret crimine famæ,
E rigerétq; forum, ſuccinctáq; iudice multo
S urgeret, & caſtum vibraret Iulia fulmen,
T u quanquam non ante forum legéſq; ſeueras
P aſſus, ſed tacita ſtudiorum occultus in vmbra,
D efenſare metus, aduerſáq; tela ſubiſti
P ellere inermis adhuc, & tyro pauentis amici.
H aud vnquam tales aſpexit Romulus annos,
D ardaniúſq; ſenes, medij bellare togata
S trage fori. ſtupuere patres tentamina tanta,
C onatúſq; tuos. nec te reus ipſe timebat.
P ar vigor eſt membris promptæq; ad fortia vires
S ufficiunt animo, atq; ingentia iuſſa ſequuntur.
I pſe ego te nuper tyberino in littore vidi.

Qua Tyrrhena vadis laurentibus æſtuat vnda,
Tendentem curſus, vexantémq; ilia nudo
Calce ferocis equi vultu, dextráq; minacem.
(Si qua fides dictis) ſtupui armatúmq; putaui.
Getulo ſic pulcher equo, Troianáq; quaſſans
Tela, nouercales ibat venator in agros
Aſcanius, miſerámq; patri flagrabat Eliſam.
Troilus haud aliter gyro leniore minantes
Eludebat equos. aut quem de turribus altis
Arcádas Ogygio verſantem in puluere metas
Spectabant Tyriæ non toruo lumine matres.
Ergo age, nam magni Ducis indulgentia pulſat,
Certáq; dat votis hilaris veſtigia frater,
Surge animo, & fortes caſtrorum concipe curas.
Monſtrabunt acies Mauors, Actæáq; virgo.
Flectere Caſtor equos, humeris quatere arma Quiri-
Quis tibi tã tenero permiſit plaudere collo [nus.
Nubigeros clypeos, intactáq; cædibus arma?
Quaſnam igitur terras? quem Cæſaris ibis in orbẽ?
Arctoóſne amnes, & Rheni fracta natabis
Flumina? an æſtiferis Libyæ ſudabis in aruis?
An iuga Pannoniæ, mutatoréſq; domorum
Sauromatas quaties? an te ſeptenus habebit
Iſter? & vndoſo circunflua coniuge Peuce?
An Solymum cinerem, palmetáq; capta ſubibis,
Non ſibi felices ſyluas ponentis Idumes?
Quòd ſi te magno tellus frenata parenti
Accipiat, quantum ferus exultabit Araxes.
Quanta Calidonios attollet gloria campos.

Cum tibi longæuus referet trucis incola terræ,
Hic ſuetus dare iura Parens,hoc ceſpite turmas
Affari,nitidas ſpeculas,caſtelláq; longe
Aſpicis:ille dedit,cinxitq; hæc mœnia foſſa.
Belligeris hæc dona Deis.hæc tela dicauit,
Cernis adhuc titulos,hunc ipſe vacantibus armis
Induit,hunc regi rapuit thoraca Britanno.
Qualiter in Teucros victricia bella parentis
Ignotum Pyrrho Phœnix narrabat Achillem.
Felix qui viridi fidens optate iuuenta
Durabis quaſcunq; vias,vallúmq; ſubibis
Forſan & ipſe latus(ſic numina principis adſint)
Cinctus,& vnanimi comes indefeſſus amici,
Quo Pylades ex more pius,quo Dardana geſſit
Bella Menœtiades.quippe hæc concordia vobis
Hic amor eſt,durétq; precor.nos fortior ætas
Iam fugit.hinc votis animum,precibúſq; iuuabo.
Hei mihi ſed queſtus ſolitos ſi forte ciebo,
Et mea Romulei venient ad carmina patres,
Tu deeris Criſpine mihi,cuneóſq; per omnes
Te meus abſentem circumſpectabit Achilles.
Sed venies melior.vatum non irrita currunt
Omina,quiq; aquilas tibi nunc,& caſtra recludit,
Idem omnes perferre gradus,cingétq; ſuperbis
Faſcibus,& patrias dabit inſediſſe curules.
Sed quis ab excelſis Troianæ collibus Albæ,
Vnde ſuæ iuxta proſpectat mœnia Romæ?
Proximus ille Deus,fama velocior intrat
Nuntius,atq; tuos implet Criſpine penates.

Dicebam certe. Vatum non irrita currunt
Augaria. en ingens reſerat tibi limen honorum
Cæſar, & Auſonij committit munia ferri.
Vade puer, tantiſq; enixus ſuffice donis.
Felix, qui magno iam nunc ſub præſide iuras,
Cuiq; ſacer primum tradit Germanicus enſem.
Non minus hoc, fortis quàm ſi tibi panderet ipſe
Bellipotens aquilas, tortáq; induceret ora
Caſſide, vade alacer, maioráq; diſce mereri.

EPICEDION IN PATREM.

IPſe malas vires, & lamentabile carmen
Elyſio de fonte mihi, pulſúmq; ſiniſtræ
Da genitor perdocte lyræ. neq; enim antra moueri
Delia, nec ſolitam fas eſt impellere Cyrrham.
Te ſine corycia quicquid modo Phœbus in vmbra,
Quicquid ab Iſmarijs monſtrabat collibus Euan,
Dedidici, fugere meos Parnaſia crines
Vellera, funeſtámq; ederis irrepere taxum
Extimui, trepidámq; (nefas) areſcere laurum.
Certe ego, magnanimum qui facta attollere regum
Ibam altum ſpirans, Martémq; æquare canendo.
Quis ſterili mea corda ſitu, quis Apolline merſo
Frigida damnatæ produxit nubila menti?
Stant circùm attonitæ Vatem, & nil dulce ſonátes
Nec digitis, nec voce deæ. dux ipſa, ſilenti
Fulta caput cithara. qualis poſt Orphéa raptum
Aſtitit Ebre tibi, cernens iam ſurda ferarum

Agmina,& immotos ſublato carmine lucos.
At tu ſeu membris emiſſus in ardua tendens,
Fulgentéſq; plagas,rerúmq; elementa recenſes,
Quis Deus,vnde ignes,quæ ducat ſemita Solem,
Quæ minuat Phœben,quæq; integrare latentem
Cauſa queat,notiq; modos extendis arati.
Seu tu lethæi ſecreto in gramine campi
Concilia Heroum iuxta,manéſq; beatos
Mæonium,Aſcræúmq; ſenem,non ſegnior vmbra
Accolis,alternúmq; ſonas,& carmina miſces.
Da vocem magno pater,ingeniúmq; dolori.
Nam me ter relegens cælo,térq; ora retexens
Luna videt reſidem,nulláq; Heliconide triſtes
Solantem curas.tuus vt mihi vultibus ignis
Irrubuit,cinerémq; oculis humentibus hauſi.
Vilis honos ſtudijs,vix hæc in munera ſoluo
Primum animum,tacitíſq; ſitum depellere curis
Nunc etiam labente manu,nunc lumine ſicco
Ordior acclinis tumulo,quo molle quieſcis
Iugera noſtra tenens.vbi poſt æneia fata
Solatus,latijs ingeſſit montibus Albam
Aſcanius,phrygio dum pingues ſanguine campos
Odit,& infauſtæ regnum dotale Nouercæ.
Hic ego te(nam Sicanij non mitius halat
Aura Croci,dites nec ſic tibi rara Sabæi
Cinnama,odoratas nec Arabs decerpſit ariſtas)
Inſerui cum laude loci.ſed carmine plango
Pierio.ſumas gemitus,& vulnera nati,
Et lachrymas.rari quas nũquam habuere parẽtes.

Atque vtinam fortuna dares mihi manibus aras
Par templis opus, aëriámque educere molem
Cyclopum ſcopulos vltra, atque audacia ſaxa
Pyramidum, & magno tumulum prætexere luco.
Illic & Siculi ſuperaſſem dona ſepulchri,
Et Nemées lucum, & Pelopis ſolennia trunci.
Illic Oebalio non finderet aëra Diſco
Graiorum vis vlla virum. non arua rigaret
Sudor equum, aut putri ſonitũ daret vngula foſſa:
Sed Phœbi ſimplex chorus. Hic frondentia vatum
Præmia laudato genitor tibi rite dicarem.
Ipſe madens oculis, vmbrarum, animæque ſacerdos
Præcinerem gemitum, cui te nec Cerberus omni
Ore, nec Orpheæ quirent auertere leges:
Atque tibi moréſque tuos & facta canentem
Fors & magniloquo non poſthabuiſſet Homero,
Tenderet & toruo pietas æquare Maroni.
Cur magis inceſſat ſuperos, & ſæua ſororum
Stamina, quæ tepido genitrix ſuper aggere nati
Orba ſedet? vel quæ primæui coniugis ignem
Aſpicit, obſtantéſque manus, turbámque tenentem
Vincit, in ardentem liceat moritura maritum?
Maior certe aliis Superos, & Tartara pulſem
Inuidia, externis etiam miſerabile viſu
Funus eat, ſed nec modo ſe Natura dolenti,
Nec Pietas iniuſta dedit. mihi limine primo
Fatorum, & viridi genitor ceu raptus ab æuo,
Tartara dura ſubis. nec enim Marathonia virgo
Parcius extinctum ſæuorum crimine agreſtum

F leuerit Icarium, phrygia quàm turre cadentem
A ſtyánacta parens. laqueo quin illa ſupremo
I ncluſit gemitus. & te poſt funera magni
H ectoris, Hæmonio pudor eſt ſeruiſſe marito.
N on ego quas fati certus ſibi voce canora
I nferias præmittit Olor: nec rupe quòd atra
T yrrhenæ volucres nautis prædulce minantur,
I n patrios adhibebo rogos. non murmure trunco
Q uod gemit, & duræ queritur Philomela ſorori.
N ota nimis vati. quis non in funere cunctos
H eliadum ramos, lachrymoſáq; germina dixit?
E t phrygium ſilicem? atq; auſum contraria Phœbo
C armina? nec fiſſa gauiſam Palláda buxo?
T e pietas oblita virum, reuocatáq; cælo
I uſtitia, & gemina plangat facundia lingua,
E t Pallàs, doctiq; cohors Heliconia Phœbi.
Q uis labor Aonios ſeno pede ducere campos,
E t quibus Arcadia carmen teſtudine menſis
C yda labor, noménq; fuit: quóſq; orbe ſub omni
A rdua ſeptena numerat ſapientia fama?
Q ui furias, regúmq; domos, auerſáq; cælo
S idera terrifico ſuperintonuere cothurno.
E t quis laſciua vires tenuare Thalia
D ulce, vel heroos greſſu truncare tenores.
O mnia nanq; animo complexus, & omnibus author.
Q uà fandi vis lata patet: ſiue orſa libebat
A onijs vincire modis, ſeu voce ſoluta
S pargere, & effreno nimbos æquare profatu.
E xere ſemirutos ſubito de puluere vultus

Parthenope, crinémq; afflato monte ſepulti
Pone ſuper tumulos, & magni funus alumni,
Quo non Munychiæ quicquam præſtantius arces
Doctáq; Cyrene, Spartéve animoſa creauit.
Si tu ſtirpe vetus, famáq; obſcura iaceres
Nil gentile tenens, illo te ciue probares
Graiam, atq; Euboico maiorum ſanguine duci.
Ille tuis toties præſtrinxit tempora ſertis,
Cum ſtata laudato caneret quinquennia verſu,
Ora ſupergreſſus Pylij ſenis, oráq; regis
Dulichij, ſpeciéq; comam ſubnexus vtraq;.
Non tibi deformes obſcuri ſanguinis ortus:
Nec ſine luce genus (quanquam fortuna parentum
Arctior expenſis) etenim te diuite ritu
Ponere, purpureos infantia adegit amictus
Stirpis honore datos, & nobile pectoris aurum.
Protinus exorto dextrum riſere ſorores
Aonides, puerosq; chelyn ſummiſit, & ora
Imbuit amne ſacro, iam tum tibi blandus Apollo.
Nec ſimplex patriæ decus, & natalis origo
Pendet, & ambiguo geminæ certamine terræ
Te degente ſuum Latijs aſcita colonis
Graia refert Selle: graius quà puppe magiſter
Excidit, & medijs miſer euigilauit in vndis.
Mæon, & inde ſuum longo probat ordine vitæ
Mæoniden, aliæq; alijs natalibus vrbes
Diripiunt, cunctæq; probant non omnibus: ille
Verſus alit victos immanis gloria falſi.
Atq; ibi dum profers annos, vitámq; ſalutas,

Protinus ad patrij raperis certamina luſtri
Vix implenda viris, laudum feſtina: ſed vt dux
Ingenij ſtupuit primæua ad carmina plebes
Eubœa, & natis te monſtrauere parentes,
Inde frequens pugnæ, nulloq; ingloria ſacro
Vox tua: non toties victorem Caſtora gyro,
Nec fratrem cæſtu virides planſere Terapnæ.
Sit pronum viciſſe domi. quid Achæa mereri
Præmia, nunc ramis Phœbi, nunc germine Lernæ,
Nunc athamantæa protectum tempora pinu?
Cum toties laſſata, tamen nuſquam auia frondes
Abſtulit, aut alium tetigit victoria crinem.
Hinc tibi vota patrum credi, generoſáq; pubes
Te monitore regi, mores & facta priorum
Diſcere: quis caſus Troiæ, quàm tardus Vlyſſes
Quantus equos, pugnáſq; virum decurrere verſu
Mæonides. quantúmq; pios ditarit agreſtes
Aſcræus, Siculúſq; ſenex: qua lege recurrat
Pindaricæ vox flexa lyræ, volucrúmq; precator
Obſitus, & tetricis Alcmàn cantatus Amyclis,
Steſichorúſq; ferox, ſaltúſq; ingreſſa viriles
Non formidata temeraria Leucade Sapphò,
Quóſq; alios dignata chelys. tu pandere doctus
Carmina Battiadæ, latebráſq; Lycophronis atri,
Sophronáq; implicitum, tenuiſq; arcana Corinnæ.
Sed quid parua loquor? tu par aſſuetus Homero
Ferre iugum: ſenóſq; pedes æquare ſolutis
Verſibus, & nunquam paſſu breuiore relinqui:
Quid mirum, patria ſi te petiere relicta,

Quos Lucanus ager, rigidi quos iugera Dauni,
Quos Veneri plorata domus, neglectáq; tellus
Alcidæ, vel quos è vertice Surrentino
Mittit Tyrrheni ſpeculatrix virgo profundi?
Quos propiore ſinu ſituo, remóq; notatus
Collis, & Auſonij pridem laris hoſpita Cyme?
Quóſq; dicarchæi portus, Baianáq; mittunt
Littora, qua medijs alte permiſſus anhelat
Ignis aquis, & operta domos incendia ſeruant.
Sic ad auernales ſcopulos, & opaca Sibyllæ
Antra, rogaturæ veniebant vndiq; gentes.
Illa minas diuum, Parcarúmq; acta canebat
Quanuis decepto vates non irrita Phœbo,
Mox & Romuleam ſtirpem, proceréſq; futuros
Inſtruis, inq; patrum veſtigia ducere perſtas.
Sub te Dardanius facis explorator opertæ,
Qui Diomedei celat penetralia furti,
Creuit, & inde ſacrum didicit puer arma probare
Monſtratis alis, præſagúmq; æthéra certis
Augurijs. cui chalcidicum fas voluere carmen,
Lanea cui Phrygij eſt coma flaminis. & tua multum
Verbera ſuccincti formidauere Luperci.
Et nunc ex illo forſan grege, gentibus alter
Iura dat Eois, alter compeſcit Iberos,
Alter Achæmenium ſecludit zeugmate Perſen.
Hi dites Aſiæ populos, hi Pontica frenant,
Hi fora pacificis emendant faſcibus, illi
Caſtra pia ſtatione tenent. tu laudis origo,
Non tibi certaſſet iuuenilia fingere corda

Neſtor,& indomiti Phœnix moderator alumni.
Quiq; tubas acres,lituóſq; audire volentem
Æaciden,alio frangebat carmine Chiron.
Talia dum celebras,ſubitam ciuilis Erinnys
Tarpeio de monte facem,phlegræáq; mouit
Prælia:ſacrilegis lucent Capitolia tedis,
Et Senonum furias Latiæ ſenſere cohortes.
Vix requies flammæ,nec dum rogus ille deorum
Sederat,exciſis cum tu ſolatia templis
Impiger,& multum facibus velocior ipſis,
Concinis ore pio, captiuáq; numina defles.
Mirantur Latij proceres,vltórq; deorum
Cæſar,& è medio diuum pater annuit igni.
Iámq; & flere pio Veſuuina incendia cantu
Mens erat,& gemitum patrijs impendere damnis,
Cum pater exemptum terris ad ſidera montem
Suſtulit,& late miſeras deiecit in vrbes.
Me quoq; vocales lucos,luſtratáq; Tempe
Pulſantem, cum ſtirpe tua deſcendere dixi.
Admiſere deæ.nec enim mihi ſidera tantum,
Æquoráq;,& terras,quantum oſtendère parenti.
Sic decus hoc,quodcunq; lyræ,primúſq; dediſti
Non vulgare loqui,& famam ſperare ſepulchro:
Qualis eras, Latios quoties ego carmine patres
Mulcerem,felixq; tui ſpectator adeſſes
Muneris?heu quali confuſus gaudia fletu
Vota,pióſq; metus inter,lætúmq; pudorem.
Qualis & illa dies, qua non mihi gloria maior,
Talis olympiaca iuuenem cum ſpectat arena

Qui genuit, plus ipſe ferit: plus corde ſub alto
Cæditur, attendunt cunei, ſpectatur Acetes
Ille magis crebro dum lumina pulueris hauſtu
Obruit, & prenſa vouet expirare corona.
Hei mihi quòd tantum patrias ego vertice frõdes,
Soláq; chalcidicæ cerealia dona coronæ
Te ſub teſte tuli: qualem te Dardanus Albæ
Vix cepiſſet ager, ſi per me ſerta tuliſſes
Cæſarea donata manu. quod ſubdere robur
Illa dies, quantum potuit dempſiſſe ſenectæ?
Nam quod me mixta Quercus non preſſit oliua,
Et fugit ſperatus honos, cum dulce parentis
Inuida tarpeij, caneret te noſtra magiſtro
Thebaís. Vrgebant priſcorum exordia vatum:
Tu cantus ſtimulare meos, tu pandere facta
Heroum, belliq; modos, poſitusq; locorum
Monſtrabas: labat incerto mihi limite curſus
Te ſine, & orbatæ caligant vela carinæ.
Nec ſolum larga memet pietate fouebas.
Talis & in thalamos, vna tibi cognita teda
Connubia, vnus amor: certe ſeiungere matrem
Iam gelidis nequeo buſtis, te ſentit, habetq;,
Te videt, & tumulos, ortúq;, obitúq;, ſalutat.
Ut pharios aliæ ficta pietate dolores,
Mygdoniosq; colunt, & non ſua funera plorant.
Quid referam expoſitos ſeruato pondere mores?
Quæ pietas? quam vile lucrum? quæ cura pudoris?
Quantus amor recti? rurſúſq; vbi dulce remitti,
Gratia quæ dictis? animo quàm nulla ſenectus?

His tibi pro meritis, famam, laudéſq; benignas
Vindex cura Deum, nullóq; è vulnere triſtem
Conceſſit: raperis genitor non indigus æui,
Non nimius, triniſq; decem quinquennia luſtris
Iuncta ferens: ſed me pietas numerare, dolórq;
Non ſinit. O pylias æui tranſcendere metas,
Et teucros æquare ſenes. O digne videre
Me ſimilem, ſed nec leti tibi ianua triſtis.
Quippe leues cauſæ, nec ſegnis labe ſenili
Exitus, inſtanti præmiſit membra ſepulchro.
Sed te torpor iners, & mors imitata quietem,
Explicuit, falſóq; tulit ſub tartara ſomno.
Quos ego tũc gemitus? comitum manus anxia vidit,
Vidit & exemplum genitrix, gauiſáq; nouit
Quæ lamenta tuli. veniam concedite manes,
Fas dixiſſe pater, non tu mihi plura dediſſes.
Felix ille patrem vacuis circundedit vlnis:
Vellet, & elyſia quamuis in ſede locatum,
Abripere, & Danaas iterum portare per vmbras
Tentantem, & viuos molitum in tartara greſſus,
Detulit infernæ vates longæua Dianæ.
Si chelyn Odryſiam pigro tranſmiſit auerno
Cauſa minor, ſi Theſſalicis Admetus in oris
Sylua vnã tetra Philaceida rettulit vmbram,
Cur nihil exoret genitor chelys, aut tua manes,
Aut mea? fas mihi ſit patrios contingere vultus,
Fas iunxiſſe manus, & lex quæcunq; ſequatur.
At vos vmbrarum reges, Ætnæáq; Iuno
(Si laudanda precor) tedas auferte, comáſq;

Eumenidum, nullo ſonet aſper ianitor ore.
Centaurósq; hydræq; greges, ſcyllæáq; monſtra
Auerſæ cælent valles, vmbrámq; ſenilem
Innitet ripis diſcuſſa plebe ſupremis
Vector, & in media componat molliter alga.
Ite pij manes, graiúmq; examina vatum,
Illuſtrémq; animam lethæis ſpargite ſertis,
Et monſtrate nemus, quo nulla irrupit Erinnys,
In quo falſa dies, cæloq; ſimillimus aër.
Inde tamen venias melior, qua in porta malignum
Cornea vincit ebur, ſomniq; in imagine monſtra
Quæ ſolitus, ſic ſacra Numæ, ritúſq; colendos
Mitis Aricino dictabat nympha ſub antro.
Scipio ſic plenos Latio Ione ducere ſomnos
Creditur Auſonijs, & non ſine Apolline Sylla.

AD SOMNVM.

Crimine quo merui iuuenis placidiſſime diuum,
Quóve errore miſer, donis vt ſolus egerem
Somne tuis? tacet omne pecus, volucréſq;, feræq;,
Et ſimulant feſſos curuata cacumina ſomnos.
Nec trucibus fluuijs idem ſonus, occidit horror
Æquoris, & terris maria acclinata quieſcunt.
Septima iam rediens Phœbe mihi reſpicit ægras
Stare genas, totidem Oetææ, Paphiæq; reuiſunt
Lampádes, & toties noſtros Titonia queſtus
Præterit, & gelido ſpargit miſerata flagello.
Vnde ego ſufficiam? non ſi mihi lumina mille,

Quæ ſacer alterna tantum ſtatione tenebat
Argus,& haud vnquam vigilabat corpore toto.
At nunc heus aliquis longa ſub nocte,puellæ
Brachia nexa tenens,vltro te Somne repellit.
Inde veni,nec te totas infundere pennas
Luminibus compello meis:hoc turba precatur
Lætior,extremo me tange cacumine virgæ.
Sufficit,aut leuiter ſuſpenſo poplite tranſi.

EPICEDIVM IN FILIVM.

ME miſerum(neq; enim verbis ſolẽmibus vlla
Incipiam,nec Caſtaliæ vocalibus vndis
Inuiſus,Phœbóq; grauis)quæ veſtra ſorores
Orgia Pieriæ,quas inceſtauimus aras?
Dicite.poſt pœnam liceat commiſſa fateri.
Nunquid inacceſſo poſui veſtigia luco?
Num vetito de fonte bibi?quæ culpa?quis error?
Quem luimus tantis mœroribus?ecce lacertis
Viſcera noſtra tenens, animáq; auellitur infans.
Non de ſtirpe quidem,nec qui mea nomina ferret,
Oráq;:non fueram genitor,ſed cernite fletus,
Liuentéſq; genas,& credite planctibus orbi.
Orbus ego:huc patres,& aperto pectore matres
Conueniant,cineréſq; oculis,& carmina ferte,
Siqua ſub vberibus plenis ad funera natos
Ipſa gradu labente tulit,madidúmq; cecidit
Pectus,& ardentes reſtinxit lacte fauillas.
Quiſquis adhuc teneræ ſignatum flore iuuentæ

I mmerſit cineri iuuenem, primáq; iacentis
S erpere crudeles vidit lanugine flammas,
A dſit, & alterno mecum clamore fatiſcat.
V incetur lachrymis, & te natura pudebit.
T anta mihi feritas, tanta eſt inſania luctus.
H oc quoq; cum meditor terdena luce peracta
A cclinis tumulo, luctus in carmina verto,
D iſcordéſq; modos, & ſingultantia verba
M olior: orſa dolor prohibet, atq; ira tacendi
I mpatiens. ſed nec ſolitæ mihi vertice Laurus,
N ec fronti vittatus honos, en taxea marcet
S ylua comis, hilaréſq; ederas plorata Cupreſſus
E xcludit ramis. ignauo pollice chordas
P ulſo. ſed incertam digitis errantibus amens
S cindo chelyn. iuuat, heu iuuat illaudabile carmen
F undere, & incompte miſerum laudare dolorem.
S ic merui, ſic me cantúq;, habitúq;, nefaſtum
A ſpiciant ſuperi. pudeat, Thebáſq;, nouúmq;
Æ aciden. nil iam placidum manabit ab ore,
I lle ego qui toties blandus, matrúmq;, patrúmq;,
V ulnera, qui viuos potui mulcere dolores,
I lle ego lugentum mitis ſolator acerbis
A uditus tumulis, & deſcendentibus vmbris
D eficio, medicáſq; manus, fomentáq; quæro
V ulneribus (ſed ſumma) meis. nunc tempus amici
(Quorum ego manantes oculos, & ſaucia terſi
P ectora) reddite opem, ſæuas exoluite grates.
N imirum cum veſtra domus ego funera, mœſtus
I ncrepito, tunc damna dolens aliena, repono

Infelix lachrymas,& triſtia carmina ſeruo.
Verum erat. abſumptæ vires,& copia fandi
Nulla mihi,dignúmq; nihil mens flumine tanto
Repperit.inferior vox omnis,& omnia ſordent
Verba,ignoſce puer.tu me caligine mœſtum
Obruis.à duro viſo ſic vulnere charæ
Coniugis, inuenit caneret quod Thracius Orpheus
Dulce ſibi,ſic buſta Lini complexus Apollo
Non tacuit.nimius fortaſſe,auidúſq; doloris
Dicor,& in lachrymis iuſtum exceſſiſſe pudorem.
Quis nam autẽ gemitus,lamentáq; noſtra reprẽdit?
O nimium felix,nimium crudelis,& expers
Imperij fortuna tui,qui dicere legem
Fletibus,aut fines audet cenſere dolendi.
Incitat(heu)planctus.potius fugientia ripas
Flumina deuincas.rapidis aut ignibus obſtes
Quàm miſeros lugere vetes.tamen ille ſeuerus
(Quiſquis is eſt)noſtræ cognoſcat vulnera cauſæ.
Non ego mercatus Pharia de puppe loquaces
Delitias,doctúmve ſui conuitia Nili
Infantem,linguáq; ſimul,ſalibúſq; proteruum
Dilexi.meus ille,meus.tellure cadentem
Excepi,& vinctum genitali carmine foui.
Poſcentémq; nouas tremulis vlulatibus auras;
Inſerui vitæ.quid plus tribuere parentes?
Quin alios ortus, libertatémq; ſub ipſis
Vberibus tibi paruæ dedi.heu munera noſtra
Ridebas ignarus adhuc,properauerat ille,
Sed merito properabat amor:ne perderet vllum

Libertas tam parua diem: nónne horridus ipſos
Inuidia ſuperos, iniuſtáq; tartara pulſem?
Nónne gemam te chare puer? quo ſoſpite natos
Non cupij primo gemitum qui protinus ortu
Implicuit, fixitq; mihi, cui verba, ſonóſq;
Monſtraui (queſtúſq;, & vulnera cæca reſoluam)
Reptantémq; ſolo demiſſus ad oſcula dextra
Erexi, blandóq; ſinu, iamiámq; natantes
Exercere genas, dulcéſq; accerſere ſomnos.
Cui nomen vox prima meum, ludúſq; tenello
Riſus, & è noſtro veniebant gaudia vultu.

SYLVARVM FINIS.

P. PA. STAT. THEBAIDOS LIBER PRIMVS.

f Raternas acies, alternáque regna pro-
fanis
Decertata odijs ſontéſq; euoluere Thebas,
Pierius menti calor incidit. vnde iubetis
Ire Deæ? gentiſne canam primordia diræ?
Sidonios raptus? & inexorabile pactum
Legis Agenoreæ? ſcrutantémq; æquora Cadmum?
Longa retro ſeries, trepidum ſi Martis operti
Agricolam infandis condentem prælia ſulcis
Expediam, penitúſq; ſequar quo carmine muris
Iuſſerit Amphion Tyrios accedere montes.
Vnde graues iræ cognata in mœnia Baccho,
Quod ſæuæ Iunonis opus. cui ſumpſerit arcus
Infelix Athamas, cur non expauerit ingens
Ionium, ſocio caſura Palæmone mater.
Atq; ideo iam nunc gemitus, & proſpera Cadmi
Præterijſſe ſinam. Limes mihi carminis eſto
Oedipodæ confuſa domus: quando Itala nondum
Signa, nec Arctoos auſim ſperare triumphos,
Biſq; iugo Rhenum, bis adactum legibus Iſtrum,
Et coniurato deiectos vertice Dacos,
Aut defenſa prius vix pubeſcentibus annis
Bella Iouis. túq; ò Latiæ decus addite famæ,
Quem noua maturi ſubeuntem exorſa parentis
Æternum ſibi Roma cupit. Licet arctior omnes

Limes agat ſtellas, & te plaga lucida cæli
Pleiadum Boreæq́, & hiulci fulminis expers
Sollicitet, licet ignipedum frenator equorum
Ipſe tuis alte radiantem crinibus arcum
Imprimat, aut magni cedat tibi Iuppiter æqua
Parte poli. maneas hominum contentus habenis
Vndarum, Terræq́ potens, & ſidera dones.
Tempus erit, cum laurigero tua fortior œſtro
Facta canam. nunc tẽdo chelyn, ſatis arma referre
Aonia, & geminis ſceptrum exitiale Tyrannis.
Nec furijs poſt fata modum, flammáſq́ rebelles
Seditione rogi, tumuliſq́ carentia regum
Funera, & egeſtas alternis mortibus vrbes,
Cœrula cum rubuit Lernæo ſanguine Dirce,
Et Thetis arentes aſſuetum ſtringere ripas,
Horruit ingenti venientem Iſmenon aceruo.
Quem prius Heroum Cliò dabis? immodicum iræ
Tydéa? laurigeri ſubitos an vatis hiatus?
Vrget & hoſtilem propellens cædibus amnem
Turbidus Hippomédon, plorandáq́ bella proterui
Arcádos, atq́ alio Capaneus horrore canendus.
Impia iam merita ſcrutatus lumina dextra
Merſerat æterna damnatum nocte pudorem
Oedipodes, longáq́ animam ſub morte trahebat.
Illum indulgentem tenebris, imæq́ receſſu
Sedis, inaſpectos cælo, radiiſq́ penates
Seruantem, tamen aſſiduis circumuolat alis
Sæua dies animi, ſcelerúmq́ in pectore diræ
Tunc vacuos orbes crudum, ac miſerabile vitæ

Supplicium oſtentat cælo,manibúſq; cruentis
Pulſat inane ſolum,ſæuáq; ita voce precatur.
Di ſontes animas,anguſtáq; Tartara pœnis
Qui regitis,túq; vmbrifero Styx liuida fundo,
Quam video,multúmq; mihi conſueta vocari
Annue Tiſiphone,peruerſáq; vota ſecunda.
Si bene quid merui,ſi me de matre cadentem
Fouiſti gremio,& traiectum vulnere plantas
Firmaſti.ſi ſtagna petij Cyrrhæa bicorni
Interfuſa iugo,poſſem cum degere falſo
Contentus Polybo:trifidæq; in Phocidos arce
Longæuum implicui regem,ſecuiq; trementis
Ora ſenis,dum quæro patrem.ſi Sphyngos iniquæ
Callidus ambages te præmonſtrante reſolui.
Si dulces furias,& lamentabile matris
Connubium gauiſus inij.noctémq; nefandam
Sæpe tuli,natóſq; tibi (ſcis ipſa) paraui.
Mox auidus pœnæ digitis cedentibus vltro
Incubui,miſeráq; oculos in matre reliqui.
Exaudi,ſi digna precor.quæq; ipſa furenti
Subijceres,orbum viſu regniſq; carentem
Non regere,aut dictis mœrentem flectere adorti
Quos genui,quocunq; toro.quin ecce ſuperbi
(Prò dolor)& noſtro iamdudum funere reges
Inſultant tenebris,gemitúſq; odere paternos.
Hiſne etiam funeſtus ego?& videt iſta deorum
Ignauus genitor?tu ſaltem debita vindex
Huc ades,& totos in pœnam ordire nepotes.
Indue quod madidum tabo diadema cruentis

Unguibus arripui, votiſq; inſtincta paternis
In media in fratres, generis conſortia ferro
Diſſiliant, da tartarei regina barathri
Quod cupiam vidiſſe nefas. nec tarda ſequetur
Mens iuuenũ, modo digna veni, mea pignora noſces.
Talia iactanti, crudelis Diua ſeueros
Aduertit vultus. inamœnum forte ſedebat
Cocyton iuxta, reſolutáq; vertice, crines
Lambere ſulfureas permiſerat anguibus vndas:
Ilicet igne Iouis lapſiſq; citatior aſtris
Triſtibus exiliit ripis: diſcedit inane
Vulgus, & occurſu dominæ pauet. illa per vmbras,
Et caligantes animarum examine campos,
Tænariæ limen petit irremeabile portæ.
Senſit adeſſe dies. piceo nox obuia nimbo
Lucentes turbauit equos. procul arduus Atlas
Horruit, & dubia cælum ceruice remiſit.
Arripit extemplo Maleæ de valle reſurgens
Notum iter ad Thebas: neq; enim velocior vllas
Itq;, reditq; vias, cognatáq; Tartara mauult.
Centum illi aſtantes vmbrabant ora Ceraſtæ,
Turba minor diri capitis: ſedet intus abactis
Ferrea lux oculis: qualis per nubila Phœbes
Atracia rubet arte color. ſuffuſa veneno
Tenditur, ac ſanie gliſcit cutis igneus atro
Ore vapor. quo longa ſitis, morbiq;, faméſq;,
Et populis mors vna venit. riget horrida tergo
Palla, & cærulei redeunt in pectore nodi.
Atropos hos, atq; ipſa nouat Proſerpina cultus.

T um geminas quatit illa manus: hæc igne rogali
F ulgurat, hæc viuo manus aëra verberat Hydro.
V t ſtetit, abrupta qua plurimus arce Cytheron
O ccurrit cælo: fera ſibila, crine virenti
C ongeminat ſignum terris, vnde omnis Achæi
O ra maris late, Pelopeiáq; regna reſultant,
A udijt & medius cæli Parnaſus, & aſper
E urotas, dubiámq; iugo fragor impulit Oeten
I n latus, & geminis vix fluctibus obſtitit Iſthmos.
I pſa ſuum genitrix, curuo delphine vagantem
A rripuit frenis: gremióq; Palæmona preſſit.
A tq; ea Cadmæo præceps vbi limine primum
C onſtitit, aſſuetáq; infecit nube penates.
P rotinus attoniti fratrum ſub pectore motus,
G entileisq; animos ſubijt furor, ægráq; lætis
I nuidia, atq; parens odij metus: inde regendi
S æuus amor, ruptæq; vices, iurisq; ſecundi
A mbitus impatiens, & ſummo dulcius vnum
S tare loco, ſocijsq; comes diſcordia regnis.
S ic vbi delectos per torua armenta iuuencos
A gricola impoſito ſociare affectat aratro.
I lli indignantes quis nondum vomere multo
A rdua nodoſos ceruix deſcendit in armos,
I n diuerſa trahunt, atq; æquis vincula laxant
V iribus, & vario confundunt limite ſulcos,
H aud ſecus indomitos præceps diſcordia fratres
A ſperat, alterni placuit ſub legibus anni
E xilio mutare ducem, ſic iure maligno
F ortunam tranſire iubent, vt ſceptra tenentem

Fœdere præcipiti ſemper nouus augeret hæres.
Hæc inter fratres pietas erat: hæc mora pugnæ
Sola, nec in regem perduratura ſecundum.
Et nondum craſſo laquearia fulta metallo.
Montibus aut late graijs effulta nitebant
Atria: congeſtos ſatis explicitura clientes.
Non impacatis regum aduigilantia ſomnis
Pila, nec alterna ferri ſtatione gementes
Excubiæ, nec cura mero committere gemmas.
Atq; aurum violare cibis: ſed nuda poteſtas
Armauit fratres, pugna eſt de paupere regno.
Dúmq; vter anguſtæ ſquallentia iugera Dirces
Verteret, aut Tyrij ſolio non altus ouaret
Exulis, ambigitur, perijt ius, fáſq;, bonúmq;,
Et vitæ, mortíſq; pudor: quò tenditis iras
Ah miſeri? quid ſi peteretur crimine tanto
Limes vterq; poli, quem Sol emiſſus Eoo
Cardine, quem portu vergens proſpectat Ibero?
Quáſq; procul terras obliquo ſidere tangit
Auius, aut borea gelidas, madidíve tepentes
Igne noti? quid ſi Tyriæ Phrygiæ've ſub vnum
Conuertentur opes? loca dira, arcéſq; nefandæ
Suffecere odio, furijſq; immanibus emptum eſt
Oedipodæ ſediſſe loco: iam ſorte carebat
Dilatus Polynicis honos. quis tum tibi ſæue,
Quis fuit ille dies? vacua cum ſolus in aula
Reſpiceres ius omne tuum, cunctóſq; minores?
Et nuſquam par ſtare caput? iam murmura ſerpunt
Plebis Echioniæ, tacitúmq; à principe vulgus

Diſſidet,& qui mox populis venturus,amatur.
Atq; aliquis, cui mens humili læſiſſe veneno
Summa,nec impoſitos vnquam ceruice volenti
Ferre duces, hancne Ogygijs ait aſpera rebus
Fata tulere vicem?toties mutare timendos,
Alternóq; iugo dubitantia ſubdere colla?
Partiti verſant populorum fata,manúq;
Fortunam fecere leuem:ſempérne viciſſim
Exulibus ſeruire dabor?tibi ſumme deorum,
Terrarúmq; ſator ſocijs hanc addere mentem
Sedit? an inde vetus Thebis extenditur omen
Ex quo Sidonij nequicquam blanda iuuenci
Pondera,carpathio iuſſus ſale quærere Cadmus
Exul hyanthæos inuenit regna per agros?
Fraternáſq; acies fœtæ telluris hiatu
Augurium,ſeros dimiſit adusq; nepotes?
Cernis vt erectum torua ſub fronte minetur
Sæuior aſſurgens dempto conſorte poteſtas?
Quas gerit ore minas? quanto premit omnia faſtu?
Hicne vnquam priuatus erit? tamen ille precanti
Mitis,& affatu bonus & patientior æqui.
Quid mirum?non ſolus erat:nos vilis in omnes
Prompta manus caſus domino cuicunq; parati.
Qualiter hinc gelidus Boreas,hinc nubifer Eurus
Vela trahunt,nutat mediæ fortuna carinæ.
Heu dubio ſuſpenſa metu,tolerandáq; nullis
Aſpera ſors populis:hic imperat,ille minatur.
At Iouis imperio rapidi ſuper atria cæli
Lectus concilio diuum conuenerat ordo

Interiore polo: ſpatijs hinc omnia iuxta
Primæq́;, occiduæq́;, domus. effuſa ſub omni
Terra, atq; vnda die: medijs ſeſe arduus infert
Ipſe deis, placido quatiens tamen omnia vultu,
Stellantiq; locat ſolio: nec protinus auſi
Cælicolæ, veniam donec pater ipſe ſedendi
Tranquilla iubet eſſe manu. mox turba vagantum
Semideum, & ſummis cognati nubibus amnes,
Et compreſſa metu ſeruantes murmura venti
Aurea templa replent. mixta conuexa deorum
Maieſtate tremunt, radiant maiore ſereno
Culmina, & arcano florentes lumine poſtes.
Poſtquam iuſſa quies, ſiluitq; exterritus orbis,
Incipit ex alto: graue, & immutabile ſanctis
Pondus adeſt verbis: & vocem fata ſequuntur.
Terrarum delicta, nec exuperabile diris
Ingenium mortale queror. quonam vſq; nocentum
Exigor in pœnas? tædet ſæuire coruſco
Fulmine: iam pridem Cyclopum operoſa fatiſcunt
Brachia, & Æolijs deſunt incudibus ignes.
Atq; ideo tuleram falſo rectore ſolutos
Solis equos, cælúmq; rotis errantibus vri.
Et phaëthontæa mundum ſquallere fauilla
Nil actum eſt, neq; tu valida quod cuſpide late
Ire per illicitum pelago germane dediſti?
Nunc geminas punire domos: quis ſanguinis author,
Ipſe ego deſcendo, perſeos alter in agros
Sciditur, aonias fluit hic ab origine Thebas:
Mens cunctis impoſta manet. quis funera Cadmi

Neſciat? & toties excitam à ſedibus imis
Eumenidum bellaſſe aciem? mala gaudia matrum,
Erroréſq; feros nemorum, & reticenda deorum
Crimina? vix lucis ſpatio, vix noctis abactæ
Enumerare queam mores, gentémq; profanam.
Scandere quinetiam thalamos hic impius hæres
Patris, & immeritæ gremium inceſtare parentis
Appetijt proprios monſtro reuolutus in ortus.
Ille tamen ſuperis æterna piacula ſoluit,
Proiecitq; diem, nec iam amplius æthere noſtro
Veſcitur, at nati (facinus ſine more) cadentes
Calcauere oculos. iamiam rata vota tuliſti
Dire ſenex: meruere tuæ, meruere tenebræ
Vltorem ſperare Iouem. noua fontibus arma
Inijciam regnis, totúmq; à ſtirpe reuellam
Exitiale genus: belli mihi ſemina ſunto
Adraſtus ſocer, & ſuperis adiuncta ſiniſtris
Connubia: hanc etiam pœnis inceſſere gentem
Decretum eſt: neq; enim arcano de pectore fallax
Tantalus, & ſæuæ perijt iniuria menſæ.
Sic pater omnipotens. aſt illi ſaucia dictis
Flammato verſans inopinum corde dolorem
Talia Iuno refert. Méne ò iuſtiſſime diuum
Me bello certare iubes? ſcis ſemper vt arces
Cyclopum, magníq; Phoroneos inclyta fama
Sceptra viris, opibúſq; iuuem. licet improbus illic
Cuſtodem phariæ, ſomno, letóq; iuuencæ
Extinguas ſeptis, & turribus aureus intres.
Mentitis ignoſco toris: illam odimus vrbem

Quam vultu confeſſus adis: vbi conſcia magni
Signa tori, tonitrus agis, & mea fulmina torques.
Facta luant Thebæ. cur hoſtes eligis Argos?
Quin age ſi tanta eſt thalami diſcordia ſancti,
Et Samòn, & veteres armis excinde Mycenas.
Verte ſolo Sparten: cur vſquam ſanguine feſto
Coniugis ara tuæ, cumulo, cur thuris Eoi
Læta calet? melius votis mareotica fumat
Coptos, & æriſoni lugentia flumina Nili.
Quo ſi priſca luunt authorum crimina gentes;
Subuenitq; tuis ſera hæc ſententia curis
Percenſere æui ſenium, quo tempore tandem
Terrarum furias abolere, & ſecula retro
Emendare ſat eſt? iamdudum à ſedibus illis
Incipe, fluctiuaga quà præterlabitur vnda
Sicanios longe relegens Alpheos amores.
Arcades hi tua (nec pudor eſt) delubra nefaſtis
Impoſuere locis: illic mauortius axis
Oenomai: Geticóq; pecus ſtabulare ſub Æmo
Dignius: abruptis & nunc inhumata procorum
Relliquijs trunca ora rigent. tamen hic tibi templi
Gratus honos, placet Ida nocens, mentitáq; manes
Creta tuos, me tantaleis conſiſtere tectis.
Quæ tandem inuidia eſt? belli deflecte tumultus;
Et generis miſereſce tui. ſunt impia late
Regna tibi, melius generos paſſura nocentes.
Finierat miſcens precibus conuitia Iuno.
At non ille grauis dictis, quanquam aſpera motu,
Reddidit hæc: Equidem haud rebar te mente ſecũda

Laturam,quodcunq; tuos,(licet æquus,)in Argos
Conſulerem,neq; me(ſi detur copia)fallit
Multa ſuper Thebis Bacchum,auſurámq; Dionen
Dicere,ſed noſtri reuerentia ponderis obſtat.
Horrendos etenim latices,ſtygij æquora fratris
Obteſtor manſurum,& non reuocabile verum,
Nil fore quod dictis flectar.quare impiger ales
Portantes præcede notos Cyllenia proles.
Æra per liquidum,regníſq; illapſus opacis
Dic patruo,ſuperas ſenior ſe tollat ad auras
Laius, extinctum nati quem vulnere nondum
Vlterior lethes accepit ripa profundi
Lege erebi:ferat hæc diro mea iuſſa nepoti.
Germanum exilio fretum,argolicíſq; tumentem
Hoſpitijs,quod ſponte cupit,procul impius aula
Arceat,alternum regni inficiatus honorem.
Hinc cauſæ irarum. certo reliqua ordine ducam.
Paret atlantiades dictis genitoris,& inde
Summa pedum propere plantaribus illigat alis,
Obnubítq; comas,& temperat aſtra galero.
Tum dextræ virgam inſeruit: qua pellere dulces
Aut ſuadere iterum ſomnos:qua nigra ſubire
Tartara,& exangues animare aſſueuerat vmbras.
Diſſiluit, tenuíq; exceptus inhorruit aura.
Nec mora,ſublimes raptus per inane,volatus
Carpit,& ingenti deſignat nubila gyro.
Interea patrijs olim vagus exul ab oris
Oedipodionides furtim deſerta pererrat
Aoniæ:iam iámq; animis male debita regna

Longa repercuſſo nituere crepuſcula Phœbo.
Denſior à terris,& nulli peruia flammæ
Subtexit nox atra polos:iam clauſtra rigentis
Æoliæ percuſſa ſonant,venturáq; rauco
Ore minatur hyems:venti tranſuerſa frementes
Confligunt,axémq; emoto à cardine vellunt,
Dum cælum ſibi quiſq; rapit.ſed plurimus Auſter
Inglomerat noctem,& tenebroſa volumina torquet,
Diffunditq; imbres:ſicco quos aſper hiatu
Perſolidat Boreas,nécnon abrupta tremiſcunt
Fulgura,& attritus ſubita face rumpitur æther.
Iam Neméa,iam tænareis contermina lucis
Arcadiæ capita alta madent:ruit agmine facto
Inachus,& gelidas ſurgens Eraſinus ad arctos.
Puluerulenta prius,calcandáq; flumina nullæ
Aggeribus tenuere moræ,ſtagnóq; refuſa eſt
Funditus,& veteri ſpumauit lerna veneno.
Frangitur omne nemus,rapiunt antiqua procellæ
Brachia ſyluarum,nulliſq; aſpecta per æuum
Solibus vmbroſi patuere æſtiua Lycæi.
Ille tamen modo ſaxa iugis fugientia ruptis
Miratur,modo nubigenas è montibus amnes
Aure pauens,paſſimq; inſano turbine raptas
Paſtorum,pecorúmq; domos.non ſegnius amens,
Incertúſq; viæ,per nigra ſilentia,vaſtum
Haurit iter.pulſat metus vndiq;,& vndiq; frater.
Ac velut hyberno deprenſus nauita ponto,
Cui neq; temo piger,neq; amico ſidere monſtrat
Luna vias,medio cæli,pelagiq; tumultu

Stat rationis inops: iamiámque aut ſaxa malignis
Expectat ſubmerſa vadis, aut vertice acuto
Spumantes ſcopulos erectæ incurrere proræ.
Talis opaca legens nemorum Cadmeius Heros
Accelerat, vaſto metuenda vmbone ferarum
Excutiens ſtabula, & prono virgulta refringit
Pectore: dat ſtimulos animo vis mœſta timoris,
Donec ab Inachijs victa caligine tectis
Emicuit lucem deuexa in mœnia fundens
Lariſſæus apex. illo ſpe concitus omni
Euolat, hinc celſæ Iunonia templa Proſymnæ
Læuus habens, hinc Herculeo ſignata vapore
Lernæi ſtagna atra vadi. tandémque recluſis
Infertur portis. actutum regia cernit
Veſtibula, hic artus imbri, ventóque rigentes
Proijcit, ignotæque acclinis poſtibus aulæ
Inuitat tenues ad dura cubilia ſomnos.
Rex ibi tranquillæ medio de limite vitæ
In ſenium vergens populos Adraſtus habebat
Diues auis, & vtroque Iouem de ſanguine ducens.
Hic ſexus melioris inops, ſed prole virebat
Fœminea, gemino natarum pignore fultus.
Cui Phœbus generos (monſtrum exitiabile dictu)
Mox adaperta fides æuo ducente canebat
Setigerúmque Suem, & fuluum aduentare Leonem.
Hæc voluens, non tu ipſe pater, non docte futuri
Amphiarae vides, etenim vetat author Apollo.
Tantum in corde ſedens ægreſcit cura parentis,
Ecce autem antiquam fato calydona relinquens

O lenius Tydeus (fraterni ſanguinis illum
Conſcius horror agit) eadem ſub nocte ſopora
Luſtra terit ſimiléſq; notos dequeſtus & imbres
Infuſam tergo glaciem, & liquentia nimbis
Ora, comáſq; gerens, ſubit vno tegmine, cuius
Fuſus humo gelida, partem prior hoſpes habebat.
Hic vero ambobus rabiem fortuna cruentam
Attulit, haud paſſi ſocijs defendere noctem
Culminibus. paulum alternis in verba, mináſq;
Cunctantur. mox vt iactis ſermonibus iræ
Intumuere ſatis, tum vero erectus vterq;
Exertare humeros, nudámq; laceſſere pugnam.
Celſior ille gradu procéra in membra, ſimúlq;
Integer annorum. ſed non & viribus infra
Tydéa fert animus. totóſq; infuſa per artus
Maior in exiguo regnabat corpore virtus.
Iam crebros ictus ora & cana tempora circùm
Obnixi ingeminant telorum, aut grandinis inſtar
Riphea, flexóq; genu vacua ilia tundunt.
Non aliter quàm piſæo ſua luſtra tonanti
Cum redeunt, crudiſq; virum ſudoribus ardet
Puluis, at hinc teneros caueæ diſſenſus ephœbos
Concitat, excluſæq; expectant præmia matres.
Sic alacres odio, nulláq; cupidine laudis
Accenſi incurrunt, ſcrutatur & intima vultus
Vnca manus, penitúſq; oculis cedentibus inſtat.
Forſan & accinctos lateri (ſic ira ferebat)
Nudaſſent enſes, meliúſq; hoſtilibus armis
Lugendus fratri iuuenis Thebane iaceres,

Ni rex inſolitum clamorem, & pectore ab alto
Stridentes gemitus noctis miratus in vmbris,
Mouiſſet greſſus, magnis cui ſobria curis
Pendebat ſomno iam deteriore ſenectus.
Iſq; vbi progrediens numeroſa luce per alta
Atria dimotis aduerſo limine clauſtris
Terribilem dictu faciem, lacera ora, putrêſq;
Sanguineo videt imbre genas. quæ cauſa furoris
Externi iuuenes? (neq; enim meus audeat iſtas
Ciuis in vſq; manus) quis nam implacabilis ardor
Exturbare odijs tranquilla ſilentia noctis?
Vſqueadeóne anguſta dies? & triſte parumper
Pacem animo, ſomnúmq; pati? ſed prodite tandem
Vnde orti, quò fertis iter, quæ iurgia, nam vos
Haud humiles tanta ira docet, generiſq; ſuperbi
Magna per effuſum clareſcunt ſigna cruorem.
Vix ea cum mixto clamore obliqua tuentes
Incipiunt vná. Rex ô mitiſſime Achiuum,
Quid verbis opus eſt? vndantes ſanguine vultus
Aſpicis. hæc paſſim turbatis vocis amaræ
Confudere ſonis. inde orſus in ordine Tydeus
Continuat, mœſti cupiens ſolatia caſus.
Monſtriferæ Calydonis opes, Acheloiáq; arua
Deſerui. veſtris hic me ecce in finibus ingens
Nox operit. tecto cælum prohibere quis iſte
Arguit? an quoniam prior hæc ad limina forte
Molitur greſſus? pariter ſtabulare bimembres
Centauros, vnáq; ferunt Cyclopes in Ætna
Compoſito. ſunt & rabidis iura inſita monſtris.

Fáſq; ſuum, nobis ſociare cubilia terræ,
Sed quid ego? haud hodie ſpolijs gauiſus abibis
Quiſquis es is, aut me ſi non effœtus oborto
Sanguis hebet luctu, magni de ſtirpe creatum
Oeneos, & Marti non degenerare paterno
Accipies, nec nos animi, nec ſtirpis egemus
Ille refert contrà: ſed mens ſibi conſcia facti
Cunctatur proferre patrem. tunc mitis Adraſtus,
Imò agite, & poſitis, quas nox inopina ſuaſit,
Aut virtus, aut ira minis, ſuccedite tecto.
Iam pariter coëant animorum in pignora dextræ.
Non hæc incaſſum, diuiſq; abſentibus acta,
Forſan & has venturus amor præmiſerit iras,
Vt meminiſſe iuuet. nec vana voce locutus
Fata ſenex, ſiquidē hác perhibēt poſt vulnera iūctis
Eſſe fidem quanta partitum extrema proterno
Theſea Pirithoo, vel inanem mentis Oreſtem
Oppoſito rapidam Pilade vitaſſe Megæram.
Tunc quoq; mulcentem dictis corda aſpera regem
Iam faciles. ventis vt decertata reſidunt
Æquora. laxatiſq; diu tamen aura ſuperſtes
Immoritur velis, paſſi ſubiere penates.
Hic primum luſtrare oculis, cultúſq; virorum
Teláq; magna vacat. tergo videt huius inanem
Impexis vtrinq; iubis horrere Leonem,
Illius in ſpeciem quem per theumeſia Tempe
Amphitryoniades fractum iuuenilibus armis
Ante Cleonæi veſtitur prælia monſtri.
Terribiles contrà ſetis, ac dente recuruo

Tydéa per latos humeros ambire laborant
Exuuiæ Calydonis honos, ſtupet omine tanto
Defixus ſenior diuina oracula Phœbi
Agnoſcens, monitúſq; datos, vocalibus antris
Obtutu gelida ora premit, lætúſq; per artus
Horror ijt ſenſit manifeſto numine ductos
Affore, quos nexis ambagibus augur Apollo
Portendi generos, vultu fallente ferarum
Ediderat. tunc ſic tendens ad ſidera palmas,
Nox, quæ terrarum, cælique amplexa labores,
Ignea multiuago tranſmittis ſidera lapſu
Indulgens reparare animum: dum proximus ægris
Infundat Titàn agiles animantibus ortus
Tu mihi perplexis quæſitam erroribus vltro
Aduehis alma fidem, veteriſq; exordia fati
Detegis, aſſiſtas operi tuáque omina firmes.
Semper honoratam dimenſis orbibus anni
Te domus iſta colet. nigri tibi diua litabunt
Electa ceruice greges, luſtraliáque exta
Lacte nouo perfuſus edet Vulcanius ignis,
Salue priſca fides tripodum, obſcuriq; receſſus
Deprendi fortuna deos. ſic fatus, & ambos
Innectens manibus tecta vlterioris ad aulæ
Progreditur, canis etiamnum altaribus ignes.
Sopitum cinerem, & tepidi libamina ſacri
Seruabant. adolere focos, epuláſq; recentes
Inſtaurare iubet. dictis parere miniſtri
Certatim accelerant. vario ſtrepit icta tumultu
Regia. pars oſtro tenues, auróque ſonantes

E munire toros, altóſq; inferre tapetas,
P ars teretes leuare manu, ac diſponere menſas.
A ſt alij tenebras, & opacam vincere noctem
A ggreſſi, tendunt auratis vincula lychnis.
H is labor incerto torrere exanguia ferro
V iſcera cæſarum pecudum. his cumulare caniſtris
P erdomitam ſaxo Cererem. lætatur Adraſtus
O bſequio feruere domum. iámq; ipſe ſuperbis
F ulgebat ſtratis, ſolióq; effultus eburno.
P arte alia iuuenes ſiccati vulnera Lymphis
D iſcumbunt. ſimul ora notis fœdata tuentur,
I nq; vicem ignoſcunt. tunc rex longæuus Aceſten
(N atarum hæc altrix, eadem & fidiſſima cuſtos
L ecta ſacrum iuſtæ Veneri occultare pudorem)
I mperat acciri, tacitáq; immurmurat aure.
N ec mora præceptis, cum protinus vtraque virgo
A rcano egreſſæ thalamo (mirabile viſu)
P allados armiſonæ, Pharetratæq; ora Dianæ
Æ qua ferunt, terrore minus: noua deinde pudori
V iſa virum facies, pariter, pallórque, rubórq;
P urpureas hauſere genas. oculiq; verentes
A d ſanctum rediere patrem. poſtquam ordine mẽſæ
V icta fames, ſignis perfectam, auróque nitentem
I aſides pateram famulos ex more popoſcit.
Qua Danaus libare deis, ſeniórque Phoroneus
A ſſueti. tenet hæc operum cælata figuras.
A ureus anguicomam præfecto Gorgona collo
A les habet, iamiámque vagas (ita viſus) in auras
E xilit, illa graues oculos, languentiáque ora

Pene mouet, vinóq; etiam palleſcit in auro.
Hinc Phrygius fuluis venator tollitur alis.
Gargara deſidunt ſurgenti, & Troia recedit.
Stant mœſti comites, fruſtráq; ſonantia laxant
Ora canes, vmbrámq; petunt, & nubila latrant
Hanc vndante mero fundens, vocat ordine cunctos
Cælicolas. Phœbū ante alios, Phœbum omnis ad aras
Laude ciet comitum, famulúmq; euincta pudica
Londe manus. cui feſta dies, largóq; refecti
Thure, vaporatis lucent altaribus ignes.
Forſitan ô iuuenes quæ ſint ea ſacra, quibúſq;
Præcipuum cauſis Phœbi obteſtemur honorem,
Rex ait. exquirunt animi, non inſcia ſuaſit
Relligio, magnis exercita cladibus olim
Plebs argina litant (animos aduertite) pandam.
Poſt, quàm cœrulei ſinuoſa volumina monſtri
Terrigenam pythona deus ſeptem orbibus atris
Amplexum Delphos ſquammiſq; annoſa terentem
Robora, Caſtalijs dum fontibus ore triſulco
Fuſus hiat, nigro ſitiens alimenta veneno
Perculit, abſumptis numeroſa in vulnera telis,
Cyrrhæiq; dedit centum per iugera campi.
Vix tandem explicitū, noua deinde piacula cædis
Perquirens, noſtri tecta haud opulenta Crotopi
Attigit, huic primis, & pubeſcentibus annis
Mira decore pio, ſeruabat nata penates
Intemerata toris. felix ſi Delia nunquam
Furta, nec occultum Phœbo ſociaſſet amorem.
Nanq; vt paſſa deum Nemeæi ad fluminis vndam

Biſquinos plena cum fronte reſumeret orbes
Cynthia, ſidereum Latonæ fœta nepotem
Edidit, ac pœnæ metuens (neq; enim ille coactis
Donaſſet thalamis veniam pater) auia rura
Elegit, ac natum ſepta inter ouilia furtim
Montiuago pecoris cuſtodi mandat alendum.
Non tibi digna puer generis cunabula tanti
Gramineos dedit herba toros, & vimine querno
Texta domus: clauſa arbutei ſub cortice libri
Membra tepent, ſuadétq; leues caua fiſtula ſomnos,
Et pecori commune ſolum: ſed fata nec illum
Conceſſere larem. viridis nam ceſpite terræ
Proiectum temere, & patulo cælum ore trahentem
Dira canum rabies morſu depaſta cruento
Diſijcit: hic vero attonitas vt nuntius aures
Matris adit, pulſi ex animo genitórq;, pudórq;,
Et metus: ipſa vltro ſæuis plangoribus amens
Tecta replet, vacuúmq; ferens velamine pectus
Occurrit confeſſa patri: nec motus. at atro
Imperat infandum cupientem occumbere leto.
Sero memor thalami, mœſtæ ſolatia morti
Phœbe paras, monſtrum infandis Acheronte ſub imo
Conceptum Eumenidum thalamis: cui virginis ora,
Pectoráq; æternum ſtridens à vertice ſurgit.
Et ferrugineam frontem diſcriminat anguis,
Hæc tam dira lues nocturno ſquallida paſſu
Illabi thalamis, animáſq; à ſtirpe recentes
Atripere, altricum gremijs, morſúq; cruento
Deueſci, & multum patrio pingueſcere luctu.

Haud tulit armorum præſtans, animiq; Corœbus,
Seq; vltro lectis iuuenum, qui robore primi
Famam poſthabita faciles extendere vita
Obtulit: illa nouos ibat populata penates
Portarum in biuio: lateri duo corpora paruum
Dependent, & iam vnca manus vitalibus hæret,
Ferratiq; vngues tenero ſub corde tepeſcunt.
Obuius huic latus omne virum ſtipante corona
It iuuenis, ferrúmq; ingens ſub pectore diro
Condidit: atq; imas animæ mucrone coruſco
Scrutatus latebras, tandem ſua monſtra profundo
Reddit habere Ioui: iuuat ire, & viſere iuxta
Liuentes in morte oculos, vteriq; nefandam
Proluuiem, & craſſo ſquallentia pectora tabo.
Qua noſtræ cecidere animæ, ſtupet Inacha pubes,
Magnáq; poſt lachrymas etiamnum gaudia pallent:
Hic trabibus duris ſolatia vana dolori
Proterere exanimes artus, aſpróſq; molares
Deculcare genis: nequit iram explere poteſtas.
Illam & nocturno circùm ſtridore volantes
Impaſtæ fugiſtis aues, rabidámq; canum vim,
Oráq; ſicca ferunt trepidorum inhiaſſe luporum
Sæuior in miſeros fatis vltricis ademptæ
Delius inſurgit, ſummáq; biuerticis vmbra
Parnaſi reſidens, arcu crudelis iniquo
Peſtifera arma iacit, campóſq;, & celſa Cyclopum
Tecta, ſuperiecto nebularum incendit amictu.
Labuntur dulces animæ, mors fila ſororum
Enſe metit, captámq; tenens fert manibus vrbem:

Quærenti quæ cauſa duci,quis ab æthere leuus
Ignis,& in totum regnaret Sirius annum,
Idem author Pæàn rurſus iubet ire cruento
Inferias monſtro iuuenes, qui cæde potiti
Fortunate animi, longúmq; in ſecula digne
Promeriture diem,non tu pia degener arma
Occulis,aut certe trepidas occurrere morti:
Comminus ora ferens,Cyrrhæi in limine templi
Conſtitit,& ſacras ita vocibus aſperat iras.
Nec miſſus Thymbræe tuos,ſuppléx ve penates
Aduenio: mea me pietas, & conſcia virtus
Has egere vias. ego ſum qui cæde ſubegi
Phœbe tuum mortale nefas,quem nubibus atris,
Et ſquallente die, nigra quem tabe ſiniſtri
Quæris inique poli:quòd ſi monſtra effera magnis
Chara adeo ſuperis, iacturáq; vilior orbis
Mors hominum,& ſæuo tanta inclementia cælo eſt,
Quid meruere Argi? meme diuum optime,ſolum
Obieciſſe caput fatis præſtabit: an illud
Lene magis cordi,quod deſolata domorum
Tecta vides? igniq; datis cultoribus?omnis
Lucet ager:ſed quid fando tua tela,manúſq;
Demoror?expectant matres,ſupremáq; fiunt
Vota mihi. ſatis eſt(merui)ne parcere velles.
Proinde moue pháretras,arcúſq; intende ſonoros,
Inſignémq; animam leto dimitte:ſed illum
Pallidus Inachijs qui deſuper imminet árgis.
Dum morior, depelle glóbum,ſors æqua merentes
Reſpicit,ardentem tenuit reuerntia cædis.

Latoïden, triſtémq; viro ſummiſſus honorem
Largitur vitæ: noſtro mala nubila cælo
Diffugiunt. at tu ſtupefacti à limine Phœbi
Exoratus abis: inde hæc ſacra ſtata quotannis
Solennes recolunt epulæ, Phœbæáq; placat
Templa nouatus honos. has forte inuiſitis aras,
Vos quoq; progenies: quanquã Calydonius Oeneus,
Et Parthaoniæ (dudum ſi certus ad aures
Clamor ijt) tibi iura domus. tu pande quis Argos
Aduenias? quando hæc varijs ſermonibus ora
Deiecit mœſtos extemplo Iſmenius Heros
In terram vultus, tacitéq; ad Tydéa læſum
Obliquare oculos: tum longa ſilentia mouit.
Non ſuper hos diuum tibi ſum quærendus honores
Vnde genus, quæ terra mihi, quis defluat ordo
Sanguinis antiqui, piget inter ſacra fateri.
Sed ſi præcipitant miſerum cognoſcere curæ,
Cadmus origo patrum: tellus Mauortia Thebæ.
Eſt genitrix Iocaſta mihi. tum motus Adraſtus
Hoſpitijs (agnouit enim) quid nota recondis?
Scimus ait: nec ſic auerſum fama Mycenis
Voluit iter: regnum, & furias, oculóſq; pudentes
Nouit, & arctois ſi quis de ſolibus horret,
Quiq; bibit Gangen, aut nigrum occaſibus intrat
Oceanum, & ſi quos incerto littore ſyrtes
Deſtituunt. ne perge queri, caſúſq; priorum
Annumerare tibi: noſtro quoq; ſanguine multum
Errauit pietas, nec culpa nepotibus obſtat,
Tu modo diſſimilis rebus mereare ſecundis

Excuſare tuos: & iam temone ſupino
Languet Hyperboreæ glacialis portitor Vrſæ:
Fundite vina focis, ſeruatorémq; parentum
Latoiden votis iterúmq; iterúmq; canamus.
Phœbe parens, ſeu te Lyciæ Patarea niuoſis
Exercent dumeta iugis, ſeu rore pudico
Caſtaliæ, flauos amor eſt tibi mergere crines,
Seu Troiam Thymbræus habes, vbi fama volentem
Ingratis phrygios humeris ſubiiſſe molares,
Seu iuuat Ægæum feriens latonius vmbra
Cynthus, & aſſiduam pelago non quærere Delon,
Tela tibi, longéq; feros lentandus in hoſtes
Arcus, & ætherij dono ceſſere parentes
Æternum florere genas: tu doctus iniquas
Parcarum prænoſſe manus, fatúmq; quod vltra eſt,
Et ſummo placitura Ioui. quis letifer annus,
Bella quibus populis, mutent quæ ſceptra Cometæ?
Tu Phryga ſubmittis citharæ, tu matris honori
Terrigenam Tityon ſtygijs extendis arenis.
Te viridis Python, Thebanáq; mater ouantem,
Horruit in pharetris: vltrix tibi torua Megæra
Ieiunum Phlegyan ſubter caua ſaxa iacentem
Æterno premit accubitu, dapibúſq; profanis
Inſtimulat: ſed miſta famem faſtidia vincunt.
Adſis ô memor hoſpitij, Iunoniáq; arua
Dexter ames: ſeu te roſeum Titana vocari
Gentis Achemeniæ ritu, ſeu præſtat Oſyrin
Frugiferum, ſeu Perſei ſub rupibus antri
Indignata ſequi torquentem cornua Mitram.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER SECVNDVS.

Nterea gelidis Maia ſatus aliger vmbris
Iuſſa gerens magni remeat Iouis. *vndique pigræ*
Ire vetant nubes,& turbidus implicat aer,
Nec zephyri rapuere gradum,ſed fœda ſilentis
Aura poli. Styx *inde nouem circunflua campis,*
Hinc obiecta vias torrentum incendia claudunt.
Ponè ſenex trepida ſuccedit Laius *vmbra*
Vulnere tardus adhuc. capulo nam largius illi
Tranſabijt coſtas cognatis ictibus enſis
Impius,& primas furiarum pertulit iras.
It tamen,& medica firmat veſtigia virga.
Tum ſteriles luci,poſſeſſáq; manibus arua,
Et ferrugineum nemus aſtupet:ipſáq; tellus
Miratur patuiſſe retro,nec liuida tabes
Inuidiæ, quanquam functis,& lumine caſſis
Defuit vnus ibi ante alios,cui leua voluntas
Semper,& ad ſuperos hinc & grauis exitus æui.
Inſultare malis,rebúſq; ægreſcere lætis.
Vade ait ò felix quoſcunq; vocaris in vſus,
Seu Iouis *imperio,ſeu maior adegit* Erinnys
Ire diem contrà,ſeu te furiata ſacerdos
Theſſalis arcano iubet emigrare ſepulchro.
Heu dulces viſure polos, Solémq; *relictum,*
Et virides terras,& puros fontibus amnes,

Triſtior has iterum tamen intrature tenebras.
Illos vt cæco recubans in limine ſenſit
Cerberus, atq; omnes capitum ſubrexit hiatus
Sæuus, & intranti populo iam nigra tumebat
Colla minax, iam ſparſa ſolo turbauerat oſſa,
Ni deus horrentem læthæo vimine mulcens
Ferrea tergemino domuiſſet lumina ſomno.
Eſt locus, Inachiæ dixerunt Tænara gentes,
Quà formidatum Maleæ ſpumantis in auras
It caput, & nullos admittit culmine viſus.
Stat ſublimis apex, ventóſq;, imbréſq; ſerenus
Deſpicit, & tantum feſſis inſiditur aſtris.
Illic exhauſti poſuere cubilia venti,
Fulminibúſq; iter eſt: medium caua nubila montis
Inſumpſere latus, ſummos nec præpetis alæ
Plauſus adit colles, nec rauca tonitrua pulſant.
Aſt vbi prona dies longos ſuper æquora fines
Exigit, atq; ingens medio natat vmbra profundo,
Interiore ſinu frangentia littora curuat
Tænarus, expoſitos non audens ſcandere fluctus:
Illic Ægæo Neptunus gurgite feſſos
In portum deducit equos: prior haurit habenas
Vngula, poſtremi ſoluuntur in æquora piſces.
Hoc (vt fama) loco pallentes deuius vmbras
Trames agit, nigriq; Iouis vacua atria ditat
Mortibus, Arcadij perhibent ſi vera coloni.
Stridor ibi, & gemitus pœnarum, atróq; tumultu
Feruet ager: ſæpe Eumenidum vocéſq;, manúſq;
In medium ſonuere diem, letiq; triformis

Ianitor, agricolas campis auditus abegit.
Hac & tunc fuſca volucer deus obſitus vmbra
Exilit ad ſuperos, infernáq; nubila vultu
Diſcutit, & viuis afflatibus ora ſerenat.
Inde per arctuum, mediæq; ſilentia Lunæ
Arua ſuper, populóſq; meat: ſopor obuius illi
Noctis agebat equos, trepidúſq; aſſurgit honori
Numinis, & recto decedit limite cæli.
Inferior volat vmbra deo: præreptáq; noſcit
Sidera, principiúmq; ſuum: iámq; ardua Cyrrhæ,
Pollutámq; ſuo deſpectat Phocida buſto.
Ventum erat ad Thebas: gemuit prope limina nati
Laius, & notos cunctatur inire penates.
Vt vero excelſis ſuamet iuga nixa columnis
Vidit, & infectos etiamnum ſanguine currus,
Penè retro turbatus abit: nec ſumma tonantis
Iuſſa, nec Arcadiæ retinent ſpiramina virgæ.
Et tunc forte dies noto ſignata tonantis
Fulmine, prærupti cum te tener Euie partus
Tranſmiſere patri. Tyrijs ea cauſa colonis
Inſomnem ludo certatim ducere noctem
Suaſerat: effuſi paſſim per tecta, per agros,
Serta inter, vacuóſq; mero crateras anhelum
Proflabant ſub luce deum: tum plurima buxus,
Æráq; taurinos ſonitu vincentia pulſus.
Ipſe etiam gaudens nemoroſa per auia ſanas
Impulerat matres Baccho meliore Cithæron.
Qualia per Rhodopen rapido conuiuia cœtu
Biſtones, aut mediæ ponunt conuallibus oſſæ.

Illis ſemianimum pecus, excuſſæq; Leonum
Ore dapes, & lacte nouo domuiſſe cruorem
Luxus, & Ogygij ſi quando afflauit Iacchi
Sæuus odor, tunc ſaxa manu, tunc pocula pulchrũ
Spargere, & immerito ſociorum ſanguine fuſo
Inſtaurare diem, feſtáſque reponere menſas.
Nox ea, cum tacita volucer Cyllenius aura
Regis Echionij ſtratis adlapſus, vbi ingens
Fuderat Aſſyrijs extructa tapetibus alto
Membra toro, prò gnara nihil mortalia fati
Corda ſui. capit ille dapes, habet ille ſoporem.
Tunc ſenior quæ iuſſus agit, neu falſa videri
Noctis imago queat longæui vatis opacos
Tireſiæ vultus, vocémque, & vellera nota
Induitur. manſere comæ, propexáq; mento
Canicies, pallórque ſuus. ſed falſa cucurrit
Infula per crines, glaucæq; innexus oliuæ
Vittarum prouenit honos. dehinc tangere ramo
Pectora, & has viſus fatorum expromere voces;
Non ſomni tibi tempus iners, qui nocte ſub alta
Germani ſecure iaces. ingentia dudum
Acta vocant, rerúmque graues ignaue paratus.
Tu veluti, magnum ſi iam tollentibus auſtris
Ionium nigra iaceat ſub nube magiſter,
Immemor armorum, verſantiſque æquora claui
Cunctaris, iámq; ille nouis (ſic fama) ſuperbit
Connubijs, viréſque parat. quis regna capeſſat,
Quis neget? inq; tua ſenium ſibi deſtinat aula.
Dant animos ſocer augurio fatalis Adraſtus,

Dotaléſq; Argi, necnon in fœdera vitæ
Pollutus placuit fraterno ſanguine Tydeus.
Hinc tumor, & longus fratri promitteris exul.
Ipſe deum genitor tibi me miſeratus ab alto
Mittit. habet Thebas, cæcúmq; cupidine regni,
Auſurúmq; eadem germanum expelle. nec vltra
Fraternos inhiantem obitus, ſine fidere cœptis
Fraudibus, aut Cadmo dominas inferre Mycenas.
Dixit, & abſcedens (etenim iam pallida turbant
Sidera lucis equi) ramos ac vellera fronti
Diripuit. confeſſus auum, diriq; nepotis
Incubuit ſtratis. iugulum mox cæde patentem
Nudat, & vndanti perfundit vulnere ſomnum.
Illi rupta quies attollit membra, toróque
Erigitur plenus monſtris, vanúmque cruorem
Excutiens: ſimul horret auum, fratrémq; requirit.
Qualis vbi audito venantum murmure Tigris
Horruit in maculas, ſomnóſq; excuſſit inertes,
Bella cupit, laxátque genas, & temperat vngues:
Mox ruit in turmas, natiſque alimenta cruentis
Spirantem fert ore virum. ſic excitus ira
Ductor, in abſentem conſumit prælia fratrem.
Et iam Mygdonijs elata cubilibus alto
Impulerat cælo gelidas Aurora tenebras,
Rorantes excuſſa comas, multúmque ſequenti
Sole rubens. illi roſeus per nubila ſeras
Aduertit flammas, alienúmque æthera tardo
Lucifer exit equo, donec pater igneus orbem
Impleat, atq; ipſi radios vetet eſſe ſorori.

Cum ſenior Talaonides, nec longa morati
Dircæúſq; gradum pariterque Acheloius heros
Corripuere toris. illos poſt verbera feſſos,
Exceptámq; hyemem cornu perfuderat omni
Somnus. at inachio tenuis, ſub pectore regi
Tracta quies. dum mente deos, incœptáq; verſat
Hoſpitia, & quæ ſint generis aſcita repertis
Fata monet, poſtquam medijs in ſedibus aulæ
Congreſſi, inq; vicem dextras iunxere, locúmq;
Quo ſerere arcanas aptum, atq; euoluere curas,
Incidunt: prior his dubios compellat Adraſtus.
Egregij iuuenum, quos non ſine numine regnis
Inuexit nox atra meis, quibus ipſe per imbres
Fulminibus mixtos, intempeſtúmq; Tonantem
Has meus vſq; domos veſtigia fecit Apollo.
Non equidem obſcurum vobis, plebiq; Pelaſgæ
Eſſe reor, quantis connubia noſtra procorum
Turba petat ſtudijs. geminæ mihi nanq; nepotum
Læta fides, æquo pubeſcunt ſidere natæ.
Quantus honos, quantúſq; pudor (ne credite patri)
Et ſuper heſternas licuit cognoſcere menſas.
Has tumidi ſolio, & late dominantibus armis
Optauere viri. longum enumerare phareos
Oebalióſq; duces, & Achæa per oppida matres
Spem generis. nec plura tuus deſpexerat Oeneus
Fœdera, Piſæiſq; ſocer metuendus habenis.
Sed mihi nec Sparta genitos, nec ab Elide miſſos
Iungere fas generos. vobis hic ſanguis, & aulæ
Cura meæ, longo promittitur ordine fati.

Di bene quòd tales ſtirpémque,animóſq;,venitis,
Ut reſponſa iuuent.hic duræ tempore noctis
Partus honos.hæc illa venit poſt verbera merces.
Audierant,fixóſque oculos per mutua paulum
Ora tenent, viſiſq; inter ſeſe ordine fandi
Cedere.ſed cunctis Tydeus audentior actis
Incipit.ò quàm te parcum in præconia famæ
Mens agitat matura tuæ,quantúmq; ferentem
Fortunam virtute domas.cui cedit Adraſtus
Imperijs?quis te ſolio Sicyonis auitæ
Excitum infrenos componere legibus Argos
Neſciat?atq; vtinã his manibus permittere gẽtes
Iuppiter æque velis,quas Doricus alligat vndis
Iſthmos, & alterno quas margine ſummouet infra,
Non fugeret diras lux interciſa Mycenas,
Sæua nec Eleæ gemerent certamina valles.
Eumenidéſq; alijs aliæ ſub regibus,& quæ
Tu potior Thebane queri:nos vero volentes,
Expoſitiq; animis.ſic interfatus,& alter
Subijcit,ánne aliquis ſoceros accedere tales
Abnuat? exulibus quanquam patriáque fugatis
Nondum læta Venus,tamen omnis corde reſedit
Triſtitia,affixiq; animo ceſſere dolores.
Nec minus hæc læti trahimus ſolatia,quàm ſi
Præcipiti conuulſa noto,proſpectet amicam
Puppis humum.iuuat ingreſſos felicia regni
Omina.quod ſupereſt fati,vitæq; laborum
Fortuna tranſire tua.nec plura morati,
Conſurgunt dictis,impenſius aggerat omne

Promiſſum Inachius pater, auxilióq; futurum
Et patrijs ſpondet reduces inducere regnis.
Ergo alacres Argi, fuſo rumore per vrbem
Aduéniſſe duci generos, primiſq; hyemenæis
Egregiam Argiam. nec formæ laude ſecundam
Deiphilen, tumida iam virginitate iugari
Gaudia mente parant. ſocias it fama per vrbes,
Finitimiſq; agitatur agris. procul vſq; Lycæos
Parthenióſq; ſuper ſaltus, Ephyræáque rura.
Nec minus Ogygias eadem dea turbida Thebas
Inſilit. hæc totis perfundit mœnia pennis,
Labdaciúmque ducem præmiſſæ conſona nocti
Territat hoſpitia, & thalamos, & fœdera regni,
Permixtúmq; genus. quæ tanta licentia monſtro?
Quis furor eſt? iam bella canit. diffuderat Argos
Expectata dies. læto regalia cœtu
Atria complentur. ſpecies eſt cernere auorum
Comminus, & viuis certantia vultibus æra.
Tantum auſæ proferre manus, pater ipſe bicornis
In læuum prona nixus ſedet Inacus vrna.
Hunc tegit Iaſiúſq; ſenex, placidúſque Phoroneus
Et bellator Abas, indignatúſq; tonantem
Acriſius, nudóque ferens caput enſe Corœbus,
Toruáq; iam Danai facinus meditantis imago.
Exin mille duces, foribúſque immiſſa ſuperbis
Vnda fremit vulgi. procerũ manus omnis, & alto
Quis propior de rege gradus. ſtant ordine primi
Interior ſacris calet, & ſonat aula tumultu
Fœmineo. caſta matres cinxere corona

Argolides: pars virginibus circum vndiq; fuſæ
Fœdera conciliant noua, ſolantúrq; timorem.
Ibant inſignes, vultúq;, habitúq; verendo
Candida purpureum fuſæ ſuper ora ruborem
Deiectæq; genas. tacitæ ſubit ille ſupremus
Virginitatis amor. primæq; modeſtia culpæ
Confundit vultus. tunc ora rigantur honeſtis
Imbribus, & teneros lachrymæ iuuere parentes.
Non ſecus ac ſupero pariter ſi cardine lapſæ
Pallas, & aſperior Phœbi ſoror. vtraq; telis,
Vtraq; torua genis, flauóq; in vertice nodo
Illa ſuas cyntho comites agat, hæc Aracintho.
Tunc, ſi fas oculis, nonnunquam longa tuendo
Expedias, cui maior honos, cui gratior, aut plus
De Ioue, mutatóſq; velit tranſumere cultus,
Et Pallas deceat pharetras, & Delia criſtas.
Certant lætitia, ſuperóſq; in vota fatigant
Inachidæ, quæ cuiq; domus, ſacriq; facultas,
Hi fibris, animáq; litant: hi ceſpite nudo,
Nec minus auditi ſi mens accepta meretur
Thure deos, fractiſq; obtendunt limina ſyluis
Ecce metu ſubito (Lacheſis ſic dira iubebat)
Impulſæ mentes, excuſſáq; gaudia vulgi,
Et turbata dies, innuptam limine adibant
Palláda. munichijs cui non argiua per vrbes
Poſthabita eſt Lariſſa iugis. hic more parentum
Iaſides thalamis: vbi caſta adoleſceret ætas,
Virgineas libare comas, primóſq; ſolebant
Excuſare toros. celſam ſubeuntibus arcem

In gradibus ſummi delapſum culmine templi
Arcádos Euripi ſpolium cadit æreus orbis,
Præmiſſáſq; faces, feſtum nubentibus ignem
Obruit, éq; adytis ſimul exaudita remotis
Nondum auſos firmare gradum, tuba terruit ingẽs.
In regem conuerſi omnes formidine prima.
Mox audiſſe negant. cunctos tamen omina rerum
Dira mouent, variiſq; metum ſermonibus augent.
Nec mirum. nam tu infauſtos donante marito
Ornatus Argia geris, dirúmq; monile
Harmonies. longa eſt ſeries, ſed nota malorum
Proſequar, vnde nouis tam ſæua potentia donis.
Lemnius hæc, vt priſca fides, mauortia longa
Furta dolens, capto poſtquam nihil obſtat amori,
Pœna nec vltrices caſtigauere catenæ,
Harmonies dotale decus ſub luce iugali
Struxerat. hoc docti quanquam maiora laborant
Cyclopes, notiq; operum Thelchines amica
Certatim iuuere manu. ſed plurimus ipſi
Sudor. ibi arcano florentes igne ſmaragdos
Cingit, & infauſtas percuſſum adamanta figuras,
Gorgoneóſq; orbes, ſiculáq; incude relictos
Fulminis extremi cineres, viridúmq; draconum
Lucentes à fronte iubas: hic flebile germen
Heſperidum, & dirum phrixẽi velleris aurum.
Tum varias peſtes, raptúmq; interplicat atro
Tiſiphones de crine ducem, & quæ peſſima Ceſton
Vis probat. hæc circùm ſpumis lunaribus vngit
Callidus, atq; hilari perfundit cuncta veneno.

Non hoc Paſithea blandarum prima ſororum,
Non decor, Idaliúſq; puer: ſed luctus, & iræ,
Et dolor, & tota preſſit diſcordia dextra.
Prima fides operi Cadmum comitata iacentem
Harmonie verſis in ſibila dira querelis,
Illiricos longo ſulcauit pectore campos.
Improba mox Semele, vix dona nocentia collo
Induit, & fallax intrauit limina Iuno,
Teq; etiam infelix perhibent Iocaſta deorum
Poſſediſſe nefas. vultus hac laude colebas
Heu quibus, heu placitura toris? pòſt longior ordo.
Tum donis Argia nitet, viléſque ſororis
Ornatus ſacro præculta ſuperuenit auro.
Viderat hoc coniux perituri vatis, & aras
Ante omnes, epuláſq; trucem ſecreta coquebat
Inuidiam, ſæuis detur ſiquando potiri
Cultibus, heu nihil augurijs adiuta propinquis.
Quos optat gemitus? quantas cupit impia clades?
Digna quidem, ſed quid miſeri decepta mariti
Arma? quid inſontes nati meruere furores?
Poſtquam regales epulas, & gaudia vulgi
Biſſeni clauſere dies, Iſmenius Heros
Reſpicere ad Thebas, & iam ſua quærere regna
Quippe animum ſubit illa dies, qua ſorte benigna
Fratris, Echionia ſteterat priuatus in aula,
Reſpiciens deſciſſe deos, trepidóq; tumultu
Dilapſos comites, nudum latus omne, fugámque
Fortunæ, nanq; vna ſoror producere triſtes
Exulis auſa vias, etiam hanc in limine primo

Liquerat: & magna lachrymas incluſerat ira.
Tunc quos excedens hilares quis, cultus iniqui
Præcipuus ducis, & profugo quos ipſe notarat
Ingemuiſſe ſibi, per noctem, ac luce ſub omni
Digerit: exedêre animum dolor, iráq; demens,
Et quæ non grauior mortalibus addita cura,
Spes vbi longa venit, talem ſub pectore nubem
Conſilio voluens, Dircen, Cadmiq; negatas
Apparat ire domos. veluti dux taurus amata
Valle carens, pulſum ſolito quem gramine victor
Iuſſit ab erepta longe mugire iuuenca,
Cum profugo placuere tori, ceruixq; recepto
Sanguine magna redit, fractǽq; in pectore vires.
Bella cupit, ſaltúſq;, & capta armenta repoſcit:
Iam pede, iam cornu melior. pauet ille reuerſum
Victor, & attoniti vix agnouere magiſtri.
Non alias tacita iuuenis Theumeſius iras
Mente acuit, ſed fida vias, arcanáq; coniux
Senſerat: vtq; toris primo complexa iacebat
Auroræ pallore virum, quos callide motus,
Quámve fugam molliris ait? (nil tranſit amantes)
Sentio, peruigiles acuunt ſuſpiria queſtus:
Nunquam in pace ſopor: quoties hæc hora natare
Fletibus, & magna iactantia pectora curas
Admota deprendo manu, nil fœdere rupto,
Connubijs've ſuper moueor, viduáq; iuuenta.
Et ſi crudus amor, necdum poſt flammea toti
Intepuere tori, tua me (properabo fateri)
Angit amata ſalus: túne incomitatus, inermis

Regna petes? poteriſq; tuis decedere Thebis
Si neget? atq; illum ſolers deprendere ſemper
Fama duces tumidum narrat, raptóq; ſuperbum,
Difficilémq; tibi: nec dum conſumpſerat annum.
Me quoq; nunc vates, nunc exta minantia diuos,
Aut auium lapſus, aut turbida noctis imago
Territat. ah (memini) nũquã mihi falſa per vmbras
Iuno venit: quò tendis iter? quò conſcius ardor
Ducit? & ad Thebas melior ſocer. hic breue tandem
Riſit Echionius iuuenis, tenerúmq; dolorem
Coniugis amplexu ſolatur, & oſcula mœſtis
Tempeſtiua genis poſuit, lachrymáſq; repreſſit.
Solue metus animo. dabitur (mihi crede) merentum
Conſilijs tranquilla dies, te fortior annis
Nondum cura decet. ſciat hæc Saturnius olim
Fata parens, oculóſq; polo dimittere ſi quos
Iuſtitia, & rectum terris defendere curat.
Fors aderit lux illa tibi, qua mœnia cernes
Coniugis, & geminas ibis regina per vrbes.
Sic ait: & charo raptim ſe limine profert
Tydéa iam ſocium cœptis, iam pectore fido
Æquantem curas (tantus poſt iurgia mentes
Vinxit amor) ſocerúmq; affatur triſtis Adraſtum.
Fit mora conſilio, cum multa mouentibus, vna
Iam potior cunctis ſedit ſententia, fratris
Pertentare fidem, tutóſq; in regna precando
Explorare aditus: audax ea munera Tydeus
Sponte ſubit: necnon & te fortiſſime gentis
Ætolum multum lachrymis conata morari

Deiphile, ſed iuſſa patris, tutiq; regreſſus
Legato, iuſtæq; preces vicere ſororis.
Iámq; emenſus iter ſyluis ac littore durum
Qua lernea palus, ambuſtáq; ſontibus alte
Intepet Hydra vadis, & qua vix carmine raro
Longa ſonat Nemea nondum paſtoribus auſis,
Qua latus Eoos Ephyres quod vergit ad Euros,
Siſypheiq; ſedent portus, iratáq; terræ
Curua palæmonio ſecluditur vnda Lecbæo.
Hinc prætervectus Niſum: & te mitis Eleuſis
Leuus habet, iámq; arua gradu theumeſia, & arces
Intrat agenoreas, ibi durum Etheocléa cernit
Sublimem ſolio, ſeptúmq; horrentibus armis,
Iura ferus populo trans legem, ac tempora regni
Iam fratris de parte dabas. ſedet omne paratus
In facinus, queritúrq; fidem tam ſero repoſci.
Conſtitit in medijs: ramus manifeſtat oliuæ
Legatum cauſáſq; viæ, noménq; rogatus
Edidit. vtq; rudis fandi, pronúſq; calori
Semper erat, iuſtis miſcens tamen aſpera, cœpit.
Si tibi plena fides, ſi dictũ cura maneret
Fœderis, ad fratrem completo iuſtius anno
Legatos hinc ire fuit, téq; ordine certo
Fortunam exuere, & lætum diſcedere regno.
Vt vagus ille diu, paſſúſq; haud digna per vrbes
Ignotas, pactæ tandem ſuccederet aulæ.
Sed quia dulcis amor regni, blandúmq; poteſtas
Poſceris, aſtriferum velox iam circulus orbem
Torſit, & amiſſæ redierunt montibus vmbræ.

Ex quo frater inops, ignota per oppida triſtes
Exul agit caſus, & te iam tempus apertos
Sub Ioue ferre dies, terrenáq; frigora membris
Ducere, & externos ſummiſſum ambire penates,
Pone modum lætis, ſatis auro diues, & oſtro
Conſpicuus, tenuem germani pauperis annum
Riſiſti, moneo regnorum gaudia, temet
Dedoceas, patiénſq; fugæ mereare reuerti.
Dixerat: aſt illi tacito ſub pectore dudum
Ignea corda fremunt: iacto velut aſpera ſaxo
Comminus erigitur ſerpens, cui ſubter inanes
Longa ſitis latebras, totóſq; agitata per artus
Conuocat in fauces, & ſquammea colla venenum,
Cognita ſi dubijs fratris mihi iurgia ſignis
Ante forent, nec clara odiorum arcana paterent,
Sufficeret vel ſola fides, quam toruus, & illum
Mente gerens ceu ſepta nouus iam mœnia laxet
Foſſor, & hoſtiles inimicent claſſica turmas,
Præfuris: in medios ſi comminus orſa tuliſſes
Biſtonas, aut refugo pallentes Sole Gelonos,
Partior eloquio, & medij reuerentior æqui
Inciperes: neq; te furibundæ crimine mentis
Arguerim. mandata refers: nunc omnia quando
Plena minis, nec ſceptra fide, nec pace ſequeſtra
Poſcitis, & capulo propior manus, hæc mea regi
Argolico, nondum æqua tuis, vice dicta reporta.
Quæ ſors iuſta mihi, quæ non indebitus annis
Sceptra dicauit honos, teneo, longúmq; tenebo.
Te penes Inachiæ dotalis regia dono

Coniugijs, & Danaæ(quid enim melioribus actis
Inuideam?)cumulentur opes: felicibus argos
Auſpitijs, Lernámq; regas. nos horrida Dirces
Paſcua, & Euboicis arctatas fluctibus oras,
Non indignati miſerum dixiſſe parentem
Oedipoden: tibi larga Pelops, & Tantalus author
Nobilitas, propiórq; fluat de ſanguine iuncto
Iuppiter, ánne feret luxu conſueta paterno
Hunc regina larem. noſtræ cui iure ſorores
Anxia penſa trahant, longo quam ſordida luctu
Mater, & ex imis auditus forte tenebris
Offendat ſocer ille ſenex: iam pectora vulgi
Aſſueuere iugo. pudet heu, plebiſq;, patrúmq;
Ne toties incerta ferant, muténtq; gementes
Imperia, & dubio pigeat parere tyranno:
Non parcit populis regnum breue, reſpice quantus
Horror, & attoniti noſtro in diſcrimine ciues,
Hóſne ego, quis certa eſt ſub te duce pœna, relinquã?
Iratus germane venis fac velle, nec ipſi
(Si modo notus amor, meritiq; eſt gratia) Patres
Reddere regna ſinent: non vltra paſſus, & orſa
Iniecit medijs ſermonibus obuia. reddes
Ingeminat reddes, non ſi te ferreus agger
Ambiat, aut triplices alio tibi carmine muros
Amphion auditus agat: nil tela, nec ignes
Obſtiterint, quin auſa luas, noſtriſq; ſub armis
Captiuo moribundus humum diademate pulſes.
Tu merito, aſt horum miſeret, quos ſanguine viles
Coniugibus, natiſq; infanda ad prælia raptos

Proijcis excidio bone rex. o quanta Cithæron
Funera, ſanguineiſq; vadis Iſmene rotabis?
Hæc pietas, hæc magna fides, nec crimina gentis
Mira equidem duco: ſic primi ſanguinis author,
Inceſtiq; patrum thalami, ſed fallit origo.
Oedipodes tu ſolus eris: hæc præmia morum
Ac ſceleris violente feres: nos poſcimus annum.
Sed moror: hæc audax etiamnum in limine regis
Vociferans: iam tunc impulſa per agmina præceps
Euolat Oenides, vindex ſic ille Dianæ
Erectus ſetis, & aduncæ fulmine malæ
Cum premeret Pelopæa phalax, ſaxa obuia voluēs,
Fractaq; perfoſſis arbuſta Acheloia ripis.
Iam Telamona ſolo, iam ſtratum Ixyona linquens,
Te Meleagre ſubit. ibi demum cuſpide lata
Hæſit, & obnixo ferrum laxauit in armo.
Talis adhuc trepidum liquit Calydonius heros
Concilium infrendens: ipſi ceu regna negentur,
Feſtinatq; vias: ramumq; precantis oliuæ
Abijcit, attonitæ tectorum ex culmine ſummo
Proſpectant matres: ſæuoq; infanda precantur
Oenidæ. tacitoq; ſimul ſub pectore regi.
Nec piger ingenio ſcelerum, fraudiſq; nefandæ
Rector eget. iuuenum fidos lectiſſima bello
Pectora nunc pretio, nunc ille hortantibus ardens
Sollicitat dictis, nocturnaq; prælia ſæuus
Inſtruit, & ſanctum populis per ſecula nomen
Legatum inſidijs, tacitoq; inuadere ferro.
Quid regnis non vile cupit, quas quæreret artes?

Si fratrem fortuna dares. ò cæca nocentum
Conſilia, ò ſemper timidum ſcelus: exit in vnum
Plebs ferro iurata caput, ceu caſtra ſubire
Apparet, aut celſum crebris arietibus vrbis
Inclinare latus: denſi ſic agmine facto,
Quinquaginta altis funduntur in ordine portis.
Macte animi, tantis dignus qui crederis armis,
Fert via per dumos, propior quà calle latenti
Præcelerant, denſæq; legunt compendia ſyluæ.
Lecta dolis ſedes. gemini procul vrbe malignis
Faucibus vrgentur colles, quos vmbra ſuperni
Montis, & incuruis claudunt iuga frondea ſyluis:
Inſidias natura loco, cæcámq; latendi
Struxit opem, mediáſq; arcte ſecat aſpera rupes
Semita, quam ſubter campi, deuexáq; latis
Arua iacent ſpatijs: contrà importuna crepido
Oedipodioniæ domus alitis. hic fera quondam
Pallentes erecta genas, ſuffuſáq; tabo
Lumina, concretis infando ſanguine plumis
Reliquias amplexa virum, ſemeſáq; nudis
Pectoribus ſtetit oſſa premens, viſúq; trementi
Colluſtrat campos. ſi quis concurrere dictis
Hoſpes inexplicitis, aut comminus ire viator
Audeat, & diræ commercia iungere linguæ:
Nec mora, quin acuens exertos protinus vngues,
Liuentéſq; manus, fractóſq; in vulnere dentes
Terribili applauſu, circum hoſpita ſurgeret ora.
Et latuere doli: donec de rupe cruenta
Heu ſimili deprenſa viro: ceſſantibus alis

Triſtis inexpletam ſcopulis affligeret aluum.
Monſtrat ſylua nefas, horrent vicina iuuenci
Gramina: damnatis auidum pecus abſtinet herbis,
Non Dryadū placet vmbra choris, nō cōmoda ſacris
Faunorum, diræq; etiam fugere volucres
Prodigiale nemus: tacitis huc greſſibus acti
Deueniunt peritura cohors: hoſtémq; ſuperbum
Annixi iaculis, & humi poſita arma tenentes
Expectant, denſáq; nemus ſtatione coronant.
Cœperat humenti Phœbum ſubtexere palla
Nox, & cœruleam terris infuderat vmbram.
Ille propinquabat ſyluis, & ab aggere celſo
Scuta virum, criſtáſq; videt rutilare comantes.
Qua laxant rami nemus, aduerſáq; ſub vmbra
Flammeus æratis Lunæ tremor errat in armis.
Obſtupuit viſis: ibat tamen horrida tantum
Spicula, & incluſum capulo tenus admouet enſem:
Ac prior, vnde viri? quidve occultatis in armis?
Non humili terrore rogat, nec reddita contrà
Vox, fidámq; negant ſuſpecta ſilentia pacem.
Ecce autem vaſto Chronij contorta lacerto
Quo duce freta cohors, fuſcas interuolat auras
Haſta, ſed audenti Deus, & fortuna receſſit.
Per tamen olenij tegmen ſuis, atráq; ſetis
Terga, ſuper leuos humeros vicina cruori
Effugit, & viduo iugulum ferit irrita ligno.
Tunc horrere comæ, ſanguiſq; in corde gelari
Huc ferus, atq; illuc animum, pallentiáq; ira
Ora ferens, nec tantā putat ſibi bella parari,

Ferte gradum contrà, campóq; erumpite aperto.
Quis timor audendi? quæ tanta ignauia? ſolus
Solus in arma voco. neq; his mora: quos vbi plures
Quàm ratus innumeris videt excurſare latebris,
Hos prodire iugis, illos è vallibus imis
Creſcere, nec paucos campo, totúmq; ſub armis
Collucere iter, vt clauſas indagine profert
In medium vox prima feras, quæ ſola medendi
Turbata ratione via eſt, petit ardua diræ
Sphyngos, & abſciſſis infringens cautibus vncas
Exuperat iuga dira manus, ſcopulóq; potitus
Vnde procul tergo metus, & via prona nocendi,
Saxum ingens, quod vix plena ceruice gementes
Vertere humo, muriſq; valent inferre iuuenci,
Rupibus auellit, dein toto ſanguine nixus
Suſtinet, immanem quærens librare ruinam.
Qualis in aduerſos Lapithas erexit inanem
Magnanimus cratera Pholus. ſtupet obuia leto
Turba ſuper ſtantem, atq; emiſſi turbine montis
Obruitur. ſimul ora virum, ſimul arma, manúſq;,
Factáq; commixto ſederunt pectora ferro.
Quattuor hic adeo deiecti mole ſub vna
Congemuere. fuga tremefactum protinus agmen
Excutitur cœptis (neq; enim temnenda iacebant
Funera) fulmineus Dorylas quem regibus ardens
Æquabat virtus, Martiſq; è ſemine Theron
Terrigenas confeſſus auos. nec vertere cuiquam
Frena ſecūdus Halys, ſed tūc pedes occubat aruis,
Pentheúmq; trahens nondum te Phædimus æquo

Bacche genus, quorum vt ſubitis exterrita fatis
Agmina turbatam vidit laxare cateruam.
Quæ duo ſola manu geſtans acclinia monti
Fixerat, intorquet iacula, & fugientibus addit
Mox in plana libens, nudo ne pectore tela
Inciderent, ſaltu præceps defertur, & orbem
Quem procul oppreſſo vidit Therone volutum
Corripuit, tergóque, & vertice tegmine noto
Septus, & hoſtili propugnans pectora parma
Conſtitit. inde iterum denſi glomerantur in vnum
Ogygidæ, firmántque gradum. trahit ocyus enſem
Biſtonium Tydeus. mauortia munera magni
Oenéos, & partes pariter diuiſus in omnes
Hos obit, atque illos, ferróque micantia tela
Decutit. impediunt numero, ſéque ipſa viciſſim
Arma premunt. nec vis conatibus vlla, ſed ipſa
In ſocias errare manus. & corpora turba
Inuoluit prolapſa ſua. manet ille cruentis
Anguſtus telis, & inexpugnabilis obſtat
Non aliter geticæ (ſi fas eſt credere) phlegræ
Armatum immenſus Briareus ſtetit æthéra contra
Hinc Phœbi pharetras, hinc toruæ Palladis angues,
Inde peletroniam præfixa cuſpide pinum
Martis, at hinc lapſo mutata Pyracmone temnens
Fulmina, cum toto nequicquam obſeſſus Olympo
Tot queritur ceſſare manus. non ſegnius ardet
Huc, illuc clypeum obiectans. ſéque ipſe recedens
Circuit, interdum trepidis accurrit, & inſtat
Spicula diuellens, clypeo quæ plurima toto

Fixa tremunt,armántq; virum,ſæpe aſpera paſſum
Vulnera.ſed nullum vitæ in ſecreta receptum,
Nec mortem ſperare valet.rotat ipſe furentem
Deilochum,comitémq; illi iubet ire ſub vmbras
Phegéa.ſublata minitantem bella ſecuri,
Dircæúmq; Gyan.& Echionium Lycophontem
Iam trepidi ſeſe quærunt,nùmerántq;,nec idem
Cædis amor,tantámq; dolent rareſcere turbam.
Ecce Chromis tyrij demiſſus origine Cadmi
Hunc vtero quondam Dryope phœniſſa grauato
Rapta repente choris,oneriſq; oblita ferebat.
Dúmq; trahit prenſis taurum tibi cornibus Euan
Procidit,impulſis nimijs conatibus infans.
Tunc audax iaculis,& capti pelle Leonis
Pinea nodoſa quaſſabat robora claua.
Increpitans.vnúſne viri tot cædilus,vnus
Ibit ouans Argos? vix credet fama reuerſo.
Heu ſocij,nullæ'ne manus?nulla arma valebunt?
Hæc regi promiſſa Cydon,hæc Lampe dabamus,
Dum clamat,ſubit ore cauo theumeſia cornus,
Nec prohibent fauces.atq; illi voce repleta
Intercepta natat prærupto in ſanguine lingua,
Stabat adhuc.donec tranſmiſſa morte per artus
Labitur, immorſáq; cadens obmutuit haſta.
Vos quoq; Theſpiadæ,cur inficiatus honora
Arguerim fama?fratris moribunda leuabat
Membra ſolo Periphas.nil indole clarius illa,
Nec pietate fuit,læua marcentia colla
Suſtentans,dextráq; latus,ſingultibus arctum

Exhaurit Thoraca dolor. nec vincla coërcent
Vndantem fletu galeam cum multa gementi
Ponè grauis curuas perſtrinxit lancea coſtas,
Exit & in fratrem, cognatáq; pectora telo
Conſerit, ille oculos etiamnum in luce natantes
Siſtit, & aſpecta germani morte, reſoluit.
At cui vita recens, & adhuc in vulnere vires,
Hos tibi complexus, hæc dent, ait, oſcula nati.
Procubuere pares fatis (miſerabile votum
Mortis) & alterna clauſerunt lumina dextra,
Protinus idem vltro iaculo, parmáq; Menœtem
Proterrebat agens. trepidis veſtigia retro
Paſſibus vrgentem, donec defecit iniqua
Lapſus humo, pariterq; manus diſtractus in ambas
Orat, & à iugulo nitentem ſuſtinet haſtam.
Parce per has ſtellis interlabentibus vmbras,
Per ſuperos, noctémq; tuam. ſine triſtia Thebis
Nuntius acta feram, vulgiq; per ora pauentis
Contempto te rege canam. ſic irrita nobis
Tela cadant, nulliq; tuum penetrabile ferro
Pectus, & optanti victor teneharis amico.
Dixerat. ille nihil vultum mutatus, inanes
Perdis ait lachrymas. & tu (ni fallor) iniquo
Pollicitus mea colla duci. nunc arma, diémq;
Proijce. quid ſequeris timidæ compendia vitæ?
Bella manent. ſimul hæc, & craſſum ſanguine telum
Iam redit. ille ſuper dictis infenſus amaris
Proſequitur victos. non hæc trieterica vobis
Nox patrio de more venit. non orgia Cadmi

C ernitis,aut auidas Bacchum ſcelerare parentes.
N ebridas,& fragiles thyrſos portare putaſtis
I mbellem ad ſonitum,maribúſq; incognita veris
F œda celenæa committere prælia buxo.
H ic aliæ cædes, alius furor.ite ſub vmbras
O timidi,paucíq;, hæc intonat.at tamen illi
M embra negant,laſſúſq; ferit præcordia ſanguis.
I am ſublata manus caſſos defertur in ictus,
T ardatíq; gradus.clypeum non ſuſtinet vmbo
M utatum ſpolijs,gelidus cadit imber anhelo
P ectore,tum crines,ardentiáq; ora cruentis
R oribus,& terra morientum aſpergine manant,
V t Leo,qui campis longe cuſtode fugato
M aſſylas depaſtus oues,vbi ſanguine multo
L uxuriata fames,ceruíxq;,& tabe grauatæ
C onſedere iubæ,medijs in cædibus aſtat
Æ ger hians,victúſq; cibis:nec iam amplius iræ
C rudeſcunt.tantum vacuis ferit aëra malis,
M olliáq; eiecta delambit vellera lingua.
I lle etiam Thebas ſpolijs,& ſanguine plenus
I ſſet,& attonitis ſeſe,populóq;,ducíq;
O ſtentaſſet ouans,ni tu Tritonia virgo
F lagrantem,multáq; operis caligine plenum
C onſilio dignata virum.ſate gente ſuperbi
O enéos abſentes,cui dudum vincere Thebas
A nnuimus,iam pone modum,nimiúmq; ſecundis
P arce deis.huic vna fides optanda labori,
F ortuna ſatis vſus abi.reſtabat acerbis
F uneribus,ſocióq; gregi non ſponte ſuperſtes

Hemonides(ille hæc preuiderat omnia doctus
Aeris,& nulla deceptus ab alite)Mæon
Nec veritus prohibere ducem.ſed fata monentem
Priuauere fide,vita miſerandus inerti
Damnatur,trepido Tydeus immitia mandat.
Quiſquis es Aonidum,quem craſtina vulnere noſtro
Manibus exemptum medijs Aurora videbit,
Hæc iubeo perferre duci.cinge aggere portas,
Tela noua,fragiles æuo circumſpice muros.
Præcipue ſtipare viros,denſáſq; memento
Multiplicare acies,fumantem hunc aſpice late
Enſe meo campum.tales in bella venimus,
Hæc ait,& meritæ pulchrum tibi Pallas honorem
Sanguinea de ſtrage parat,prædámq; iacentem
Comportat gaudens,ingentiáq; acta recenſet.
Quercus erat teneræ iandudum oblita iuuentæ
Aggere camporum medio,quam plurimus ambit
Frondibus incuruis,& crudo robore cortex,
Huic leues galeas,perfoſſáq; vulnere crebro
Inſerit arma ferens.huic truncos ictibus enſes
Subligat,& fractas membris ſpirantibus haſtas.
Corpora tũc,atq; arma ſimul cumulata ſuperſtans
Incipit,oranti vox,& iuga longa reſultant.
Diua ferox,magni decus,ingeniúmq; parentis
Bellipotens,cui torua genis horrore decoro
Caſſis,& aſperſo crudeſcit ſanguine Gorgon.
Nec magis ardentes Mauors,haſtatáq; pugnæ
Impulerit Bellona tubas,huic annue ſacro.
Seu pandionio noſtras inuiſere cædes

Monte venis, ſiue Aonia diuertis Ithone
Læta choris, ſeu tu libyco Tritone repexas
Lota comas, quà te biiugo temone frementem
Intemeratarum volucer rapit axis equarum,
Nunc tibi fracta virum ſpolia, informéſq; dicamus
Exuuias. at ſi patrijs Parthaonis aruis
Inferar, & reduce pateat mihi martia Pleuron,
Aurea tunc medijs vrbis tibi templa dicabo
Collibus, Ionias qua deſpectare procellas
Dulce ſit. & flauo tollens vbi vertice pontum
Turbidus obiectas Achelous Echinádas exit.
Hic ego maiorum pugnas, vultúſq; tremendos
Magnanimum effingam regum, figámq; ſuperbis
Arma tholis. quæq; ipſe meo quæſita reuexi
Sanguine, quæq; dabis captis Tritonia Thebis.
Centum ibi virgineis votæ Calidonides aris
Actæas tibi rite faces, & ab arbore caſta
Nectent purpureas niueo diſcrimine vittas.
Peruigilémq; focis ignem longæua ſacerdos
Nutriet, arcanum nunquam inſpectura pudorem.
Tu bellis, tu pace feres de more frequentes
Primitias operum, non indignante Diana.
Dixerat, & dulces iter inſtaurabat ad Argos.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER TERTIVS.

At non Aoniæ moderator perfidus aulæ,
Nocte ſub ancipiti q̃uis humétibus aſtris
Longus ad Aurorã ſuperet labor, otia ſõni
Accipit, inuigilát animo, ſceleriſq; parati
Supplicium exercent curæ. tunc plurima verſat
Peſſimus in dubijs augur timor. hei mihi clamat
Vnde moræ? (nã prona ratus, faciléms; tot armis
Tydéa, nec numero virtutem, animúmq; rependit)
Num regio diuerſa viæ? num miſſus ab Argis
Subſidio globus? an ſceleris data fama per vrbes
Finitimas? paucóſne pater Gradiue, manúve
Legimus indecores? at enim fortiſſimus illic
Et Chromis, & Dorylas, & noſtris turribus æqui
Theſpiadæ totos raperent mihi funditus Argos.
Nec tamen ille meis reor impenetrabilis armis,
Ære gerens, ſolidóq; datos adamante lacertos
Venerat. heu ſegnes, quorum labor hæret in vno.
Sic conſerta manus, vario ſic turbidus æſtu
Angitur, ac ſeſe culpat ſuper omnia. qui non
Orantem in medijs legatum cœtibus enſe
Perculerit, fœdáſq; palàm ſatiauerit iras.
Iam pudet incepti, iam pœnitet, ac velut ille
Fluctibus Ionijs calabræ datus arbiter alno,
Nec rudis vndarum portus, ſed linquere amicos
Purior Olenij fruſtra gradus impulit aſtri.
Tum fragor hyberni ſubitus Iouis, omnia mundi

Clauſtra tonant, multúſq; polos inclinat Orion.
Ipſe quidem mallet terras, pugnátq; reuerti,
Fert ingens à puppe notus. tunc arte relicta
Ingemit, & cæcas ſequitur iam neſcius vndas.
Talis Agenoreus ductor, cælóq; morantem
Luciferum, & ſeros mœrentibus increpat ortus.
Ecce ſub occiduas verſæ iam noctis habenas,
Aſtrorúmq; obitus, vbi primum maxima Tethys
Impulit Eoo cunctantem Hyperiona ponto,
Ima flagellatis ſignum lugubre malorum
Ponderibus trepidauit humus, motúſq; Cithæron
Antiquas dedit ire niues. tunc viſa leuari
Culmina, ſeptenæq; iugo concurrere portæ.
Et prope ſunt cauſæ. gelido remeabat Eoo
Iratus fatis, & triſtis morte negata
Hemonides: nec dum ora patent, dubiúſq; notari
Signa dabat magnæ longe manifeſta ruinæ.
Plactúq;, & gemitu: lachrymas nam protinus omnes
Fuderat: haud aliter ſaltu deuertitur orbus
Paſtor, ab agreſtum nocturna ſtrage luporum,
Cuius herile pecus ſyluis inopinus abegit
Imber, & hybernæ ventoſa cacumina Lunæ.
Luce patent cædes, domino perferre recentes
Ipſe timet caſus, hauſtáq; informis arena
Queſtibus implet agros, ſtabulíq; ſilentia magni
Odit, & amiſſos longo ciet ordine tauros.
Illum congeſtæ portarum ad limina matres
Vt ſolum videre (nefas) nulla agmina circùm,
Magnanimóſq; duces, nihil auſæ quærere, tollunt

Clamorem:bello qualis ſupremis apertis
Vrbibus, aut pelago iam deſcendente carina.
Vt plurimum inuiſi cupido data copia regis.
Hanc tibi de tanto donat ferus agmine Tydeus
Infelicem animam, ſiue hæc ſententia diuum,
Seu fortuna fuit, ſeu quod pudet ore fateri
Vis inuicta viri: vix credo & nuntius, omnes,
Procubuere omnes: noctis vaga lumina teſtor
Et ſocium manes. & te mala protinus ales
Qua redeo: non hanc lachrymis meruiſſe, nec aſtu
Crudelem veniam: atq; inhonoræ munera lucis.
Sed mihi iuſſa deum, placitóq; ignara moueri
Atropos, atq; olim non hæc data ianua leti
Eripuere necem. iámq; vt mihi prodiga vitæ
Pectora, & extremam nihil horreſcentia mortem
Aſpicias bellum infandum, cunctiſq; negatam
Monuiſti funeſte aciem: dum pellere leges,
Et conſanguineo gliſcis regnare ſuperbus
Exule, te ſeries orbarum exciſe domorum
Planctibus aſſiduis, te diro horrore volantes
Quinquaginta animæ, circum noctéſq;, diéſq;
Adſilient: neq; enim ipſe moror. iam mouerat iras
Rex ferus, & triſtes igneſcunt ſanguine vultus.
Inde vltro phlegyas, & non cunctator iniqui
Labdacus (hos regni ferrum penes) ire, manúq;
Proturbare parant: ſed iam nudauerat enſem
Magnanimus vates: & nunc trucis ora tyranni,
Nunc ferrum aſpectãs, nunquã tibi ſanguinis huius
Ius erit, aut magno feries imperdita Tydeo

P ectora: vado equidem exultans, ereptáq; fata
I nſequor, & comites feror expectatus ad vmbras.
T e ſuperis, fratriq;, & iam media orſa loquentis
A bſtulerat plenum capulo latus: ille dolori
P ugnat, & ingentem nixu duplicatus in ictum
C orruit, extremiſq; animæ ſingultibus errans
A lternus nunc ore venit, nunc vulnere ſanguis
E xcuſſæ procerum mentes, turbatáq; muſſant
C onſilia: aſt illum coniux, fidiq; parentes
S eruantem vultus & toruum in morte peracta
N on longum reducem lætati in tecta ferebant,
S ed ducis infandi rapidæ non hactenus iræ
S tare queunt. vetat igne rapi, pacémq; ſepulchri
I mpius, ignaris nequicquam manibus arcet.
T u tamen egregius fati, mentiſq;, nec vnquam
I ndignum paſſure ſitum, qui comminus auſus
V adere contemptum regis: quanquã ampla veniret
L ibertas ſancire viam. quo carmine dignam,
Q uo ſatis ore tuis famam virtutibus addam
A ugur amate deis? non te cæleſtia fruſtra
E docuit, lauróq; ſua dignatus Apollo eſt.
E t nemorum Dodona parens. Cyrrhæáq; virgo
A udebit tacito populos ſuſpendere Phœbo.
N unc quoq; tartareo multum diuiſus auerno
E lyſias i carpe plagas: vbi manibus axis
I nuius Ogygijs. nec ſontis iniqua tyranni
I uſſa valent. durant habitus, & membra cruentis
I nuiolata feris, nudóq; ſub axe iacentem
E t nemus, & triſtis volucrum reuerentia ſeruat.

At nuptæ exanimes, puerìq; ægrìq; parentes,
Mœnibus effuſi per plana, per ardua, paſſim
Quiſq; ſuas auidi ad lachrymas miſerabile currunt
Certamen: quos denſa gradu comitantur euntes
Millia ſolandi ſtolido, pars viſere flagrant
Vnius acta viri, & tantos in nocte labores.
Feruet iter gemitu, & plangoribus arua reclamant.
Vt vero infames ſcopulos, ſyluámq; nefandam
Peruentum, ceu nulla prius lamenta, nec atri
Manaſſent imbres, ſic ore miſerrimus vno
Exoritur fragor, aſpectúq; accenſa cruento
Turba furit: ſtat ſanguineo diſciſſus amictu
Luctus atrox, cæſóq; inuitat pectore matres.
Scrutantur galeas frigentum, inuentáq; monſtrant
Corpora prociduæ: ſuper externóſq;, ſuóſq;
Hæ preſſant in tabe comas, hæ lumina ſignant,
Vulneráq; alta replēt lachrymis: pars ſpicula dextra
Nequicquā parcēte trahunt, pars molliter aptant
Brachia trunca loco, & ceruicibus ora reponunt.
At vaga per dumos, vacuíq; in puluere campi
Magna parens iuuenum, gemini tunc funeris Ide
Squallentem ſublata comam, liuentiáq; ora
Vngue premens nec iam infelix, miſerandáq;, verū
Terror ieſt lachrymis, pérq; arma, & corpora paſſim
Caniciem impexam dira tellure volutans
Quærit inops natos, omníq; in corpore plangit.
Theſſalis haud aliter bello gauiſa recenti
Cui gentile nefas hominem reuocare canendo
Multifida attollens antiqua lumina cedro

Nocte ſubit campos, verſátq; in ſanguine functum
Vulgus,& explorat manes, cui plurima buſto
Imperet ad ſuperos: animarum mœſta queruntur
Concilia,& nigri pater indignatur Auerni.
Illi in ſeceſſu pariter ſub rupe iacebant
Felices,quos vna dies,manus abſtulit vna
Peruia vulneribus media trabe pectora nexi.
Vt vidit,lacbrymiſq; oculi patuere profuſis,
Hóſne ego complexus genitrix? hæc oſcula nati
Veſtra tuor? ſic vos extremo in fine ligauit
Ingenium crudele necis?quæ vulnera tractem?
Quæ prius ora premam?vóſne illa potentia matris?
Vos vteri fortuna mei?qua tangere diuos
Rebar,& ogygias titulis anteire parentes?
Ah quanto melius,dextráq; in ſorte iugatæ,
Quis ſteriles thalami,nullóq; vlulata dolore
Reſpexit Lucina domum:mihi quippe malorum
Cauſa labor,ſed nec bellorum in luce patenti
Conſpicui factis,æternáq; gentibus auſi,
Quæſiſtis miſeræ vulnus memorabile matri,
Sed mortem obſcuram,miſerandáq; funera paſſi.
Heu quantus furto cruor,& ſine laude iacetis.
Quin ego, non dextras miſeris complexibus auſim
Diuidere,& tanti conſortia rumpere leti.
Ite diu fratres,indiſcretiq; ſupremis
Ignibus,& charos vrna confundite manes.
Nec minus interea digeſta ſtrage ſuorum
Hinc Chronium coniux,hinc mater Péthéa clamat
Aſtyoches, puerìq; rudes tua Phædime proles

A miſſum didicere patrem. Marpiſſáq; pactum
Phylléa: ſanguineúmq; lauant Acamanta ſorores.
Tunc ferro retegunt ſyluas, colliſq; propinqui
Annoſum truncant apicem, qui conſcius actis
Noctis, & inſpexit gemitus. ibi grandior æuo
Ante rogos, dum quiſq; ſuo nequit igne reuelli,
Concilium infauſtum dictis mulcebat Alethes.
Sæpe quidem infelix, varióq; exercita ludo
Fatorum gens noſtra ruit, ſidonius ex quo
Hoſpes in Aonios iecit ſata ferrea ſulcos.
Vnde noui fœtus, & formidata colonis
Arua ſuis, ſed nec veteris cum regia Cadmi
Fulmineum in cinerem monitis Iunonis iniquæ
Conſedit, neq; funera cum laude potitus
Infelix Athamas trepido de monte veniret
Semianimem heu leto referens clamore Learchum.
Hic genitus Thebis, nec tempore clarius illo
Phœniſſæ ſonuere domus, cum laſſa furorem
Vicit, & ad comitum lachrymas expauit Agaue.
Vna dies ſimilis facto, ſpeciéq; malorum
Æqua fuit, qua magniloquos luit impia flatus
Tantalis, innumeris cum circunfuſa ruinis
Corpora tot raperet terra, tot quæreret ignes.
Talis erat vulgi ſtatus, & ſic vrbe relicta,
Primæuíq; ſenes, & longo examine matres
Inuidiam planxere deis, miſeróq; tumultu
Bina per ingentes ſtipabant funera portas,
Méq; ipſum (memini, nec dum apta doloribus ætas)
Fleſſe tamen, gemitúq; meos æquaſſe parentes.

Illa tamen ſuperi, nec quod tibi Delia caſtos
Prolapſum ad fontes ſpecula temerante profana,
Heu dominum inſani non agnouere Moloſſi
Deflerim magis, aut verſo quòd ſanguine fluxit
In ſubitos regina lacus. ſic dira ſororum
Penſa dabant, viſúmq; Ioui, nunc regis iniqui
Ob noxam immeritos patriæ tot culmina cives
Eximus, nec adhuc calcati fœderis Argos
Fama ſubit, & iam bellorum extrema dolemus.
Quantus equis, quantúſq; viris in puluere craſſo
Sudor, io quantum crudele rubebitis amnes.
Viderit hæc bello viridis manus. aſt ego donec
Dum licet igne meo, terráq; inſternar auita.
Hæc ſenior: multúmq; nefas Etheoclis aceruat
Crudelem, infandúmq; vocans, pœnáſq; daturum.
Vnde ea libertas? iuxta illi finis, & ætas
Tota retro, ſeræq; velit decus addere morti.
Hæc ſator aſtrorum iamdudum è vertice mundi
Proſpectans, primóq; imbutas ſanguine gentes,
Gradiuum acciri propere iubet: ille furentes
Biſtonas, & geticas populatus cædibus vrbes,
Turbidus ætherias currus vrgebat ad arces,
Fulmine criſtatum galeæ iubar, armáq; in auro
Triſtia, terrificis monſtrorum animata figuris.
Incutiens tonat axe polus, clypeiq; cruenta
Lux rubet, & ſolem longe ferit æmulus orbis.
Hunc vbi Sarmaticos etiamnum afflare labores
Iuppiter, & tota perfuſum pectora belli
Tempeſtate videt, talis mihi nate per Argos,

Talis abi, ſic enſe madens, ac nubilus Ira.
Exturbent reſides frenos, & cuncta peroſi
Te cupiant, tibi præcipites animáſq;, manúſq;
Deuoueant: rape cunctantes, & fœdera turba,
Quæ dedimus: tibi fas ipſos incendere bello
Cælicolas, pacémq; meam: iam ſemina pugnæ
Ipſe dedi. remeat portans immania Tydeus
Auſa ducis ſcelus, & turpis primordia belli,
Inſidias, fraudéſq; ſuis, quas vltus in armis
Adde fidem vos ò ſuperi, meus ordine ſanguis,
Ne pugnate odijs, neu me tentare precando
Certetis. ſic fata mihi, nigræq; ſororum
Iurauere colus: manet hæc ab origine mundi
Fixa dies bello, populiq; in prælia nati.
Quòd niſi me veterum pœnas ſancire malorum
Gentibus, & diros ſinitis punire nepotes,
Arcem hanc æternam, mentiſq; ſacraria noſtræ
Teſtor, & elyſios etiam mihi numina fontes,
Ipſe manu Thebas, correptáq; mœnia fundo
Excutiam, verſáſq; ſolo ſuper Inacha tecta
Effundam turres, ac ſtagna in cærula vertam
Imbre ſuperiecto: licet ipſa in turbine rerum
Iuno ſuos colles, templúmq; amplexa laboret.
Dixit. & attoniti iuſſis mortalia credas
Pectora: ſic cuncti vocémq;, animóſq; tenebant.
Non ſecus ac longa ventorum pace ſolutum
Æquor, & imbelli recubant vbi littora ſomno,
Syluarúmq; comas, & abacto flamine nubes,
Mulcet iners æſtas: tunc ſtagna, lacúſq; ſonori

Detumuere.tacent exhauſti ſolibus amnes.
Gaudet ouans iuſſis,& adhuc temone calenti
Feruidus in læuum torquet Gradiuus habenas.
Iámq; iter extremum,cælíq; abrupta tenebat,
Cum Venus ante ipſos,nulla formidine greſſum
Fixit equos,ceſſere retro.iamiámq; rigentes
Suppliciter poſuere iubas.tunc pectora ſummo
Acclinata iugo,vultúmq; obliqua madentem
Incipit.interea dominæ veſtigia iuxta
Spumantem proni mandunt adamanta iugales.
Bella etiam in Thebas Socero pulcherrime,bella
Ipſe paras,ferróq; tuos abolere nepotes?
Nec genus Harmonies,nec te connubia cælo
Feſta,nec hæ quicquā lachrymæ furibunde morātur?
Criminis hæc merces?hæc fama,pudórq; relictus?
Hoc mihi Lemniacæ de te meruere catenæ?
Perge libens.at non eadem Vulcania nobis
Obſequia,& læſi ſeruit tamen ira mariti.
Illum ego perpetuis mihi deſudare caminis
Si iubeam,vigiléſq; operi tranſmittere noctes,
Gaudeat,ornatúſq; nouos,ipſiq; laboret
Arma tibi.tu?ſed ſcopulos,& ahena precando
Flectere corda paro,ſolum hoc tamen anxia,ſolum
Obteſtor,quid me Tyrio ſociare marito
Progeniem charam,infauſtíſq; dabas Hymenæis?
Dum fore præclaros armis,& viuida rebus
Pectora vipereo tyrios de ſanguine iactas,
Demiſſúmq; Iouis ſerie genus,ah mea quanto
Sithonia mallem nnpſiſſet virgo ſub arcto

Trans Boream, Thracáſq; tuos, indigna parúmne
Pertulimus? diuæ Veneris quod filia longum
Reptat, & Illyricas eiectat virus in herbas?
Nũc gentẽ immeritã, lachrymas nõ pertulit vltra
Bellipotens: haſtam leua tranſſumit, & alto
(Haud mora) diſſiluit curru, clypeóq; receptam
Lædit in amplexum, dictíſq; ita mulcet amicis.
O mihi bellorum requies, & ſacra voluptas
Vnáq; pax animo, ſoli cui tanta poteſtas
Diuorúmq;, hominúmque meis occurrere telis
Impune, & media quamuis in cæde frementes
Hos aſſiſtere equos, hunc enſem auellere dextra.
Nec mihi Sidonij genitalia fœdera Cadmi
Nec tua chara fides (ne falſa inceſſere gaude)
Exciderant. prius in patrui deus infera mergar
Stagna & pallentes agar exarmatus ad vmbras.
Sed nunc fatorum monitus, mentémq; ſupremi
Iuſſus obire patris, neq; enim vulcania tali
Imperio manus apta legi quo pectore contra
Ire Iouem? dictáſq; parem contemnere leges?
Cui modo, prò vires, terras cælúmque, fretúmque,
Attremere oranti, tantóſq; ex ordine vidi
Deſituiſſe deos: ſed nec mihi corde ſupremos
Concipe chara metus, quando hæc mutare poteſtas
Nulla datur. cum iam Tyrijs ſub mœnibus ambæ
Bellabunt acies, adero, & ſocia arma iuuabo.
Tunc me ſanguineo late deferuere campo
Res ſuper Argolicas haud ſic deiecta videbis,
Hos mihi ius, nec fata vetant. ſic orſus aperto

Flagrantes immiſit equos. non ocyus alti
In terras cadit ira Iouis. ſi quando niualem
Othryn, & arctoæ gelidum caput inſtitit Oſſæ,
Armauitq; in nube manum. volat ignea moles
Sæua dei mandata ferens, cælúmq; triſulca
Territat omne coma: iamdudum aut ditibus agris
Signa dare, aut ponto miſeros inuoluere nautas.
Iámq; remenſus iter feſſo Danaëia Tydeus
Arua gradu, viridiſque legit deuexa Proſymnæ
Terribilis viſu, ſtant ſulti puluere crines.
Squallidus ex humeris cadit alta in vulnera ſudor.
Inſomnéſque oculos rubor excitat, oráq; retro
Sorbet anhela ſitis. mens altum ſpirat honorem
Conſcia factorum. ſic nota in paſcua taurus
Bellator redit, aduerſo cui colla, ſuóque
Sanguine, proſciſſiq; natant palearibus armi.
Tunc quoq; laſſa tumet virtus, multúmq; ſuperbit
Pectore deſpecto. vacua iacet hoſtis arena
Turpe gemens, crudóſque vetat ſentire dolores.
Talis erat. medias etiam non deſtitit vrbes,
Quicquid & Aſopon, veteréſq; interiacet Argos
Inflammare odijs, multúmque, & vbiq; retexens
Legatum ſeſe Graia de gente petendis
Iſſe ſuper regnis profugi Polynicis, at inde
Vim, noctem, ſcelus, arma, dolos, ea fœdera paſſum
Regis Echionij, fratri ſua iura negari,
Prona fides populis. deus omnia credere ſuadet
Armipotens, geminátq; acceptos fama pauores,
Vtq; introgreſſus, portas (& forte verendos

Concilio pater ipſe duces cogebat Adraſtus)
Improuiſus adeſt. iam illinc à poſtibus aulæ
Vociferans arma, arma viri. túq; optime Lernæ
Author, magnanimum ſiquis tibi ſanguis auorum,
Arma para. nuſquam pietas, non gentibus æquum
Fas, aut cura Iouis. melius legatus adiſſem
Sauromatas auidos, ſeruatorémq; cruentum
Bebrycij nemoris. nec iuſſa incuſo, pigétve
Officij. iuuat iſſe, iuuat, Thebáſq; nocentes
Exploraſſe manu. bello me credite, bello
Ceu turrim validã, aut arctam compagibus vrbem
Delecti inſidijs inſtructiq; omnibus armis
Nocte, dolóq; viri nudum, ignarúmq; locorum
Nequicquam clauſere. iacent in ſanguine mixti
Ante vrbem vacuam. nunc ô, nũc tempus in hoſtes.
Dum trepidi, exanguéſq; metu, dum funera portãt,
Dum capulo nondum manus excidit, ipſe ego feſſus
Quinquaginta illis heroum immanibus vmbris,
Vulneráq; iſta ferens putri inſiccata cruore
Protinus ire peto. trepidi de ſedibus aſtant
Inachidæ. Cunctiſq; prior cadmeius heros
Accurrit vultum deiectus. Et en ego diuis
Inuiſus, vitáq; nocens hæc vulnera cerno
Integer? hóſne mihi reditus germane parabas?
In me hæc tela dabas? prò vitæ fœda cupido
Infelix, facinus fratri tam grande negaui.
Et nunc veſtra quidem maneant in pace ſerena
Mœnia. ne vobis tanti ſim cauſa tumultus
Hoſpes adhuc, ſcio, nec me, adeo res dextra leuauit

Quàm dirum natis thalamo, quam triſte reuelli
Quàm patria. non me vllius domus anxia culpet,
Reſpectént ve truces obliquo lumine matres.
Ibo libens certúſq; mori. licet optima coniux
Auditúſq; iterum reuocet Socer. hunc ego Thebis
Hunc germane tibi iugulum, & tibi maxime Tydeu
Debeo. ſic varijs pertentat pectora dictis,
Obliquátq; preces. commotæ queſtibus iræ,
Et mixtus lachrymis caluit dolor. omnibus vltrò
Non iuuenum modo, ſed gelidis, & inertibus æuo
Pectoribus mens vna ſubit. viduare penates,
Finitimas adhibere manus. iámq; ire, ſed altus
Conſilijs pater, imperiiq; haud flectere molem
Inſcius, iſta quidem ſuperis, curæq; medenda
Linquite quæſo meæ. nec te germanus inulto
Sceptra geret, neq; vos auidi promittere bellum.
At nunc egregium, tantóq; in ſanguine ouantem
Excipite Oeniden, animoſáq; pectora laxet
Sera quies, nobis dolor haud rationis egebit.
Turbati extemplo comites, & pallida coniux
Tydea circùm omnes feſſum bellíq;, viæq;
Stipantur. lætus medijs in ſedibus aulæ
Conſtitit, ingentiq; exceptus terga columna.
Vulnera dum lymphis Epidaurius eluit Idmon,
Nunc velox ferro, nunc ille potentibus herbis
Mitior. ipſe alta ſeductus mente renarrat
Principia irarum, quæq; orſus vterq; viciſſim,
Quis locus inſidijs. tacito quæ tempora bello,
Qui contrà, quantiq; duces, vbi maximus illi

Sudor, & inditio ſeruatum Mæona triſti
Exponit, cui fida manu proceréſq;, ſocérque
Aſtupet oranti, tyriúſq; incenditur exul,
Soluerat Heſperij deuexo margine ponti
Flagrantes ſol pronus equos, Rutilámq; lauabat
Oceani ſub fonte comam, cui turba profundi
Nereós, & rapidis accurrunt paſſibus horæ
Frenáq;, & auratæ textum ſublime coronæ
Diripiunt. laxant calidis humentia loris
Pectora. pars meritos vertunt ad molle iugales
Gramen, & erecto currum temone ſupinant,
Nox ſubit, & curas hominum, motúſq; ferarum
Compoſuit, nigróq; polos inuoluit amictu.
Illa quidem cunctis, ſed non tibi mitis Adraſte
Labdacióq; duci: nam Tydéa largus habebat
Perfuſum magna virtutis imagine ſomnus.
Et iam noctiuagas inter deus armiger vmbras
Deſuper Arcadiæ fines, Nemeæáq; rura
Tænariúmque cacumen, Apollineáſq; Terapnas
Armorum tonitru ferit, & trepidantia corda
Implet amore ſui. comunt furor, iráq; criſtas.
Frena miniſtrat equis pauor armiger. at vigil omni
Fama ſono varios rerum, ſuccincta tumultus
Anteuolat currum, flatúque impulſa gementum
Alipedum, trepidas denſo cum murmure plumas
Excutit. vrget enim ſtimulis auriga cruentis
Facta, infecta loqui. currúq; infeſtus ab alto
Terga, comáſq; deæ ſcythica pater increpat haſta.
Qualis vbi Æolio demiſſos carcere ventos

Dux præ ſe Neptunus agit, magnóq; volantes
Inijcit Ægæo. triſtis comitatus eunti
Circùm lora fremunt, nimbiq; hyeméſque profundæ
Nubiláque, & vulſo terrarum ſordida fundo
Tempeſtas. dubiæ motis radicibus obſtant
Cyclades. ipſa tua Mycone, Gyaróque reuelli
Dele times, magniq; fidem teſtaris alumni.
Septima iam nitidum terris Aurora, deiſque
Purpureo vehit ore diem, Perſeius heros
Cum primum arcana ſenior ſeſe extulit aula
Multa ſuper bello, generiſq; tumentibus amens
Incertúſque animi, daret armis iura, nouóſq;
Gentibus incuteret ſtimulos. an frena teneret
Irarum, & motos capulis aſtringeret enſes.
Hinc pacis tranquilla mouent, atq; inde pudori
Fœda quies, flectique noua dulcedine pugnæ
Difficiles populi. dubio ſententia tandem
Sera placet, vatum mentes, ac prouida veri
Sacra mouere deum. ſolers tibi cura futuri
Amphiarae datur, iuxtáque Amythaone cretus
Iam ſenior, ſed mente virens, Phœbóque Melampus
Aſſociat paſſus. dubium cui dexter Apollo,
Oráq; cyrrhæa ſatiarit largius vnda.
Principio fibris, pecudúmq; in ſanguine diuos
Explorant. iam tum pauidis maculoſa bidentum
Corda negant, diráq; nefas minitantia vena
Ire tamen, vacuóque ſedet petere omina cælo.
Mons erat audaci ſeductus in æthéra dorſo
Nomine Lernæi memorant Apheſanta coloni

Gentibus argolicis olim ſacer. inde ferebant
Nubila, ſuſpenſo celerem temeraſſe volatu
Perſéa, cum raptos pueri perterrita mater
Proſpexit de rupe gradus, ac penè ſecuta eſt.
Huc gemini vates ſanctam canentis oliuæ
Fronde comam, & niueis ornati tempora vittis
Euadunt pariter. madidos vbi lucidus agros,
Ortus, & algentes laxauit ſole pruinas.
Ac prior Æclides ſolita prece numen amicat.
Iuppiter omnipotens: nam te pernicibus alis
Addere conſilium, volucréſq; implere futuri,
Ominá q;, & cauſas cælo deferre latentes
Accipimus. non Cyrrha deum promiſerit antro
Certius, aut frondes lucis quas fama Moloſſis
Chaonias ſonuiſſe tibi. licet aridus Hammon
Inuideat, Lyciæq; parent contendere ſortes,
Niliacúmq; pecus, patrióq; æqualis honori
Branchus, & vndoſæ qui ruſticus accola Piſæ
Pana lycaonia nocturnum exaudit in vmbra.
Ditior ille animi, cui tu dictæe ſecundas
Impuleris manifeſtus aues. mirum vnde, ſed olim
Hic honor alitibus: ſuperæ ſeu conditor aulæ
Sic dedit effuſum Chaos in noua ſemina texens,
Seu quia mutatæ, noſtráq; ab origine verſis
Corporibus ſubiere notos. ſeu purior axis,
Amotúmq; nefas, & rarum inſiſtere terris
Vera docent, tibi ſumme ſator, terræ q;, deúmq;
Scire licet. nos argolicæ primordia pugnæ,
Venturúmq; ſinas cælo prænoſſe laborem,

Si datur, & duris ſedet hæc ſententia Parcis
Soluere echionias Lernæa cuſpide portas,
Signa feras, leuíſque tones. tunc omnis in aſtris
Conſonet arcana volucris bona murmura lingua.
Si prohibes, hic necte moras. dextriſque profundum
A litibus prætexe diem. ſic fatus, & alto
Membra locat ſcopulo: tunc plura, ignotáque iungit
Numina, & immenſi fruitur caligine mundi.
Poſt, quàm rite diu partiti ſidera, cunctas
Perlegêre animis, oculiſque ſequacibus auras,
Tunc Amythaonius longo poſt tempore vates,
Nónne ſub excelſo ſpirantis limite cæli
Amphiaraë vides curſus, vt nulla ſerenos
Ales agat? liquidóque polum complexa meatu
Pendeat? aut fugiens placabile planſerit omen?
Non comes obſcurus tripodum, non fulminis ardens
Victor adeſt, flauæque ſonans auis vnca Mineruæ.
Non venit augurijs melior, quàm vultur, & altis
Deſuper accipitres exultauere rapinis.
Monſtra volant, diræ ſtrident in nube volucres,
Nocturnæque gemunt ſtriges, & feralia bubo
Damna canés. quæ prima deum portenta ſequemur?
Hiſne dari Thymbræe polum? ſimul ora recuruo
Vngue ſecant rabidæ, planctúmque imitantibus alis
Exagitant zephyros, & plumea pectora cedunt.
Ille ſub hæc. equidem varij pater omina Phœbi
Sæpe tuli: iam tunc prima cum pube virentem
Semideos inter pinus me Theſſala reges
Duceret: hic caſus terræ, mariſque canentem

Obſtupuere duces: nec me ventura locuto
Sæpius, in dubijs auditus Iaſone Mopſus:
Sed ſimiles non ante metus, aut aſtra notaui
Prodigioſa magis. quanquam maiora parantur,
Huc aduerte animum: clara regione profundi
Ætheris innumeri ſtatuerunt agmina Cygni.
Siue hos ſtrymonia Boreas eiecit ab arcto,
Seu fœcunda refert placidi clementia Nili,
Fixerunt curſus, hac rere in imagine Thebas.
Nam ſeſe immoti gyro, atque in pace ſilentes,
Ceu muris, valloque tenent: ſed fortior ecce
Aduentat per inane cohors: ſeptem ordine fuluo
Armigeras ſummi Iouis exultante caterua
Intuor. Inachij ſint hi tibi (concipe) reges.
Inuaſere globum niuei gregis, vncaque pandunt
Cædibus ora nouis, & ſtrictis vnguibus inſtant:
Cernis inexperto rorantes ſanguine ventos?
Et plumis ſtillare diem? quàm ſæua repente
Victores agitat leto Iouis ira ſiniſtri?
Hic excelſa petens ſubita face Solis inarſit,
Summiſitque animos: illum veſtigia adortum
Maiorum volucrum teneræ deponitis alæ.
Hic hoſti implicitus pariter ruit, hunc fuga retro
Voluit agens, ſociæ linquentem fata cateruæ:
Hic nimbo glomeratus obit, hic præpete viua
Paſcitur immoriens: ſpargit caua nubila ſanguis.
Quid furtim lachrymas? illum venerande melampu
Qui cadit, agnoſco: trepidos ſic mole futuri,
Cunctaque iam rerum certa ſub imagine paſſos

Terror habet vates: piget irrupiſſe volantum
Concilia, & cælo mentem inſertaſſe vetanti.
Auditiq; odere deos: vnde iſte per orbem
Primus venturi miſeris animantibus æger
Creuit amor? diuúmne feras hoc munus, an ipſi
Gens auida, & parto non vnquam ſtare quieti?
Eruimus quæ prima dies, vbi terminus æui,
Quid bonus ille deum genitor, quid ferrea Clotho
Cogitet: hinc fibræ, & volucrum per nubila ſermo,
Aſtrorúmq; vices, numeratáq; ſemita Lunæ,
Theſſalicúmq; nefas: ac non prior aureus ille
Sanguis auum, ſcopuliſq; ſatæ vel robore gentes
Mentibus hoc auſæ: ſyluas amor vnus, humúmq;
Edomuiſſe manu: quid craſtina volueret ætas
Scire nefas homini: nos prauum, ac debile vulgus
Scrutamur penitus ſuperos. hinc pallor, & iræ,
Hinc ſcelus, inſidiæq;, & nulla modeſtia voti.
Ergo manu vittas, damnatáq; vertice ſerta
Diripit, abiectáq; inhonorus fronte ſacerdos
Inuiſo de monte redit. iam bella, tubæq;
Comminus, abſentéſq; fremunt ſub pectore Thebæ.
Ille nec aſpectum vulgi, nec fida tyranni
Colloquia, aut cœtus procerum perferre, ſed atra
Sede tegi, & ſuperum clauſus negat acta fateri.
Te pudor, & curæ retinent per rura Melampu.
Biſſenos premit ora dies: populúmq;, ducéſq;
Extrahi incertis, & iam ſuprema tonantis
Iuſſa fremunt, agróſq; viris, annoſáq; vaſtant
Oppida. Bellipotens præ ſe deus agmina paſſim

Mille rapit: liquere domo, dileƈtáq; læti
Connubia, & primo plorantes limine natos.
Tantus in attonitos cecidit deus. arma paternis
Poſtibus, & fixos ſuperum ad penetralia currus
Vellere amor: tunc feſſa putri rubigine tela,
Horrentéſq; ſitu gladios in ſæua recuruant
Vulnera, & attrito cogunt iuueneſcere ſaxo.
Hi teretes galeas, magnorúmq; ærea ſuta
Thoracum, & tunicas Chalybum ſquallore crepátes
Pectoribus tentare, alijs Cortynia lentant
Cornua: iam falces auidis, & aratra caminis,
Raſtráq;, & incurui ſæuum rubuere ligones,
Cedere nec validas, ſanctis è ſtirpibus haſtas,
Nec pudor emerito clypeum veſtiſſe iuuenco.
Irrupere Argos. mœſtiq; ad limina regis
Bella animis, bella ore fremunt: it clamor ad auras,
Quantus Tyrrheni gemitus ſalis, aut vbi tentat
Enceladus mutare latus: procul igneus antris
Mons tonat, exundant apices, fluctúſq; Pelorus
Contrahit, & ſperat tellus abrupta reuerti.
Atq; hic ingenti Capaneus Mauortis amore
Excitus, & longam pridem indignantia pacem
Corda tumens (huic ampla quidé de ſanguine priſco
Nobilitas, ſed enim ipſe manu progreſſus auorum
Facta, diu tuto ſuperum contemptor, & æqui
Impatiens, largúſq; animæ modo ſuaſerit ira.)
Vnus vt è ſyluis Pholoës habitator opacæ
Inter & Ætneos æquus conſurgere fratres.
Ante fores vbi turba ducum, vulgiq; frementis

Amphiaraë tuas: quæ tanta ignauia, clamat
Inachidæ? vóſq; ô ſocio de ſanguine achiui
Unius (heu pudeat) phœbeia ad limina ciuis,
Tot ferro accinctæ gentes, animíſq; paratæ
Pendemus? non ſi ipſe cauo ſub vertice Cyrrhæ
Quiſquis is eſt timidis, famæq; ita viſus, Apollo
Mugiat inſano penitus ſecluſus in antro,
Expectare queam: dum pallida virgo tremendas
Nuntiet ambages. Virtus mihi numen, & enſis
Quem teneo: iámq; huc timida cum fraude ſacerdos
Exeat, aut hodie volucrum quæ tanta poteſtas
Experiar: letum fremit, aſſenſúq; furentem
Implet Achæa manus. tandem prorumpit adactus
Oeclides, aliò curarum agitante tumultu.
Non equidem effreno iuuenis clamore profani,
Dictorúmq; metu, licet hic inſana minetur,
Elicior tenebris: alio mihi debita fato
Summa dies. vetitúmq; dari mortalibus armis.
Sed me veſter amor, nimiúſq; arcana profari
Phœbus agit: vobis ventura, atq; omne, quod vltra eſt
Pandere mœſtus eo: nam te veſane moneri
Ante nefas, vniq; ſilet tibi noſter Apollo.
Quo miſeri fatis, ſuperíſq; obſtantibus, arma
Qua rapitis? quæ vos furiarum verbera cæcos
Exagitant? adeóne animarum tædet? & Argos
Exoſi, nil dulce domi? nulla omina curæ?
Quid me Perſei ſecreta ad culmina montis
Ire gradu trepido, ſuperóſq; irrumpere cœtus
Egiſtis? potui pariter neſcire, quis armis

Caſus,& atra dies, quæ fati exordia cunctis.
Quæ mihi(conſulti teſtor penetralia mundi,
Et volucrum affatus,& te Thymbrææ vocanti,
Non aliàs tam ſæua mihi)quæ ſigna futuri
Pertulerim,vidi ingentis portenta ruinæ,
Vidi hominum,diuúmq; nefas, hilarémq; Megæram,
Et Lacheſim putri vacuantem ſecula penſo.
Proijcite arma manu,deus ecce furentibus obſtat,
Ecce deus: miſeri quid pulchrum ſanguine victo
Aoniam,& diri ſaturare noualia Cadmi?
Sed quid vana cano? quid fixos arceo caſus?
Ibimus, hic preſſo gemuit ſimul ore ſacerdos
Illum iterum Capaneus:tuus ò furor augur,& vni
Iſta tibi,vt ſerues vacuos inglorius Argos,
Et tua nonnunquam Tyrrhenus tempora circùm
Clangor eat:quid vota virum meliora moraris?
Scilicet vt vanis auibus,natóq;,domóq;,
Et thalamis potiare iacens, ſileamus inulti
Tydéos egregij perfoſſum pectus? & arma
Fœderis abrupti?quòd ſi bella effera Graios
Ferre vetas, Iſidonias legatus ad vrbes,
Hæc pacem tibi ſerta dabunt,tua prorſus inani
Verba polo cauſas,obſtruſáq; ſemina rerum
Eliciunt:miſeret ſuperum,ſi carmina curæ,
Humanæq; preces.quid inertia pectora terres?
Primus in orbe deos fecit timor,& tibi tuto
Nunc eat iſte furor. ſed prima ad claſſica cum iam
Hoſtilem Iſmenon galeis, Dircénq; bibemus:
Ne mihi tunc moneo lituos,atq; arma volenti

Obuius ire pares, ventis, aut alite viſa
Bellorum proferre diem: procul hæc tibi mollis
Infula, terrificiq; aberit clementia Phœbi.
Illic augur ego & mecum quicunq; parati
Inſanire manu: rurſus fragor intonat ingens
Hortantum, & vaſto ſubter volat aſtra tumultu.
Vt rapidus torrens, animos cui verna miniſtrant
Flumina, & exuti concreto frigore colles,
Cum vagus in campos fruſtra prohibentibus exit
Obicibus, reſonant permixto turbine tecta,
Arua, armenta, viri: donec ſtetit improbus alto
Colle minor, magnóq; inuenit in aggere ripas.
Hæc alterna ducum nox interfuſa diremit.
At gemitus Argia viri non amplius æquo
Corde ferens, ſociúmq; animo miſerata dolorem,
Sicut erat laceris pridem turbata capillis,
Et fletu ſignata genas, ad celſa verendi
Ibat tecta patris, paruúmq; ſub vbere charo
Theſſandrum portabat auo: iam nocte ſuprema
Ante nouos ortus, vbi ſola ſuperſtite plauſtro
Arctos ad oceanum fugientibus inuidet aſtris.
Vtq; fores inijt, magnóq; affuſa parenti eſt,
Cur tua cum lachrymis mœſto ſine coniuge ſupplex
Limina nocte petam, ceſſem licet ipſa profari?
Scis ginitor: ſed iura deum genitalia teſtor,
Téq; pater, non ille iubet: ſed peruigil angor
Ex quo primus hymen, mouitq; infauſta ſiniſtram
Iuno facem, ſemper lachrymis, gemitúq; profundo
Exturbata quies: non ſi mihi Tigridis horror,

Æquoreæq́ ſuper rigeant præcordia cautes,
Ferre queam: tu ſolus opem, tu ſumma medendi
Iura tenes, da bella pater, generiq́ iacentis
Aſpice res humiles, atq́ hanc pater aſpice prolem
Exulis: huic olim generis pudor obuia prima
Hoſpitia, & iunctæ teſtato numine dextræ.
Hic certe eſt, quem fata dabãt: quem dixit Apollo.
Non egomet tacitos Veneris furata calores,
Culpatámve facem, tua iuſſa verenda, tuóſq́
Dilexi monitus. nunc qua feritate dolentis
Deſpiciam queſtus? neſcis pater optime, neſcis
Quantus amor cauſæ miſero nupſiſſe marito.
Et nunc mœſta quidem graue, & illætabile munus
Vt timeam, doleámq́, rogo: ſed cum oſcula rumpet
Mœſta dies, cum rauca dabunt abeuntibus armis
Signa tubæ, ſæuóq́ genas fulgebitis auro,
Hei mihi chare parens, iterum fortaſſe rogabo,
Illius humenti carpens pater oſcula vultu.
Non equidem has vnquam culparim nata querelas.
Pone metus, laudanda rogas, nec digna negari.
Sed mihi multa dei (nec tu ſperare quod vrges
Deſine) multa metus, regniq́ volubile pondus
Subijciunt animo: veniet, qui debitus iſtis
Nata modus: nec te incaſſum fleuiſſe quereris.
Tu ſolare virum, neu ſint diſpendia iuſtæ
Dura moræ, magnos cunctamur nata paratus.
Proficitur bello. dicentem talia, naſcens
Lux monet, ingenteſq́ iubent aſſurgere curæ.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER QVARTVS.

t Ertius horrentem Zephyris laxauerat annum
Phœbus, & anguſtū cogebat limite verno
Lōgius ire diē, cū fracta, impulſáq; fatis
Conſilia, & tandem miſeris data copia belli
Prima manu rutilam de vertice Lariſſæo
Oſtendit Bellona facem, dextráq; trabalem
Haſtam intorſit agens. liquido quæ ſtridula cælo
Fugit, & aduerſæ celſo ſtetit aggere Dirces.
Mox & caſtra ſubit, ferróq;, auróque coruſcis
Mixta viris, turmale fremit: dat euntibus enſes,
Plaudit equos, vocat ad portas, hortamina fortes
Præueniunt, timidiſq; etiam breuis addita virtus.
Dicta dies aderat. cadit ingens rite Tonanti,
Gradiuóq; pecus, nulliſque ſecundus in extis
Pallet, & armatos ſimulat ſperare ſacerdos.
Iámq; ſuos circùm pueri, innuptǽq;, patréſq;
Funduntur mixti, ſummiſq; à poſtibus obſtant.
Nec modus eſt lachrymis. rorant clypeíque, iubǽq;
Triſte ſalutantum, & cunctis dependet ab armis
Suſpiranda domus. galeis iuuat oſcula clauſis
Inſerere, amplexúq; truces deducere conos.
Illi, quis ferrum modo, quis mors ipſa placebat,
Dant gemitus, fractǽq; labant ſingultibus iræ.
Sic vbi forte viris longum ſuper æquor ituris
Cum iam ad vela noti, & ſciſſo redit anchora fundo

H æret amica manus, certant inneƈtere collo
B rachia, manantéſq; oculos, hinc oſcula turbant,
H inc magni caligo maris: tandémq; reliƈti
S tant in rupe tamen. fugientia carbaſa viſu
D ulce ſequi, patrióſq; dolent crebreſcere ventos.
S tant tamen, & notam puppem de rupe ſalutant.
N unc mihi fama prior, mundíque arcana vetuſtas
C ui meminiſſe ducum, vitáſque extendere curæ,
P ande viros. túque ò nemoris regina ſorori
C alliope, quas ille manus quæ mouerit arma
G radiuus, quantas populis ſpoliauerit vrbes,
S ublata molire lyra. non enim altior vlli
M ens hauſto de fonte venit. Rex triſtis, & æger
P ondere curarum, propiórque abeuntibus annis,
I nter adhortantes vix ſponte incedit Adraſtus
C ontentus ferro cingi latus: arma manipli
P onè ferunt volucres, portis auriga ſub ipſis
C omit equos, & iam inde iugo luƈtatur Arion.
H uic armat Lariſſa viros. huic celſa Proſymne
A ptior armentis Midea. pecoroſáq; Phyllos,
Q uæq; pauet longa ſpumantem valle Charadron
N eris, & ingenti turritæ mole Cleone.
E t lacedæmonium Thyre leƈtura cruorem
I unguntur memores tranſmiſſi ab origine reges.
Q ui Drepani ſcopulos, & oliuiferæ Sicionis
C ulta ferunt, quos pigra vado Langia tacenti
L ambit. & anphraƈtu riparum incuruus heliſſós.
S æuus honos fluuio. ſtygias luſtrare ſeueris
E umenidas perhibetur aquis. huic mergere ſuetæ

Ora,& anhelantes tuto phlegethonte Ceraſtas.
Seu thracum vertere domos,ſeu tecta Mycenis
Impia,Cadmeúmq; larem.fugit ipſe natantes
Amnis,& innumeris liueſcunt ſtagna venenis.
It comes Inoas Ephyre ſolata querelas,
Cenchreæéq; manus.vatum quà conſcius amnis
Gorgoneo percuſſus equo.quáq; obiacet alto
Iſthmos,& à terris maria inclinata repellit,
Hæc manus Adraſtum numero ter mille ſecuti
Exultant.pars geſa manu,pars robora flammis
Indurata diu.non vnus nanq; maniplis
Mos,neq; ſanguis ineſt.teretes pars vertere fundas
Aſſueti,vacuóq; diem præcingere gyro.
Ipſe annis,ſceptriſq; ſubit venerabilis æquè
Vt poſſeſſa diu taurus meat arduus inter
Paſcua,iam laſſa ceruice,& inanibus armis,
Dux tamen,haud illum bello attentare iuuencis
Sunt animi.nam trunca vident de vulnere multo
Cornua,& ingentes plagarum in pectore nodos.
Proxima longæuo profert Dircæus Adraſto
Signa gener.cui bella fauent,cui commodat iras
Cuncta cohors.cui & patria de ſede volentes
Aduenere viri.ſeu quos mouet exul,& hæſit
Triſtibus aucta fides.ſeu quis mutare potentes
Præcipuum.multi melior quos cauſa querenti
Conciliat.dederat necnon ſocer ipſe regendas
Ægion,Aranénq;,& quas Theſeia Træzen
Addit opes.ne rara mouens inglorius iret
Agmina,neu raptos patriæ ſentiret honores.

I dem habitus, eadem arma viro, quæ debitus hoſpes
H iberna ſub nocte tulit. theumeſius implet
T erga Leo, gemino lucent haſtilia ferro.
A ſpera vulnifico ſubter latus enſe riget Sphynx
I am regnum, matriſq; ſinus, fidáſq; ſorores
S pe, votiſque tenet. tamen & de turre ſuprema
A ttonitam, totóq; extantem corpore longe
R eſpicit Argian. hæc mentem, oculóſque reducit
C oniugis, & dulces auertit pectore Thebas.
E cce inter medios patriæ ciet agmina gentis
F ulmineus Tydeus. iam lætus, & integer artus
V t primum ſtrepuere tubæ, ceu lubricus alta
A nguis humo verni blanda ad ſpiramina ſolis
E rigitur liber ſenio, & ſquallentibus annis
E xutus. lætiſq; minax interuiret herbis.
A h miſer agreſtum ſiquis per gramen hianti
O buius, & primo ſiccauerit ora veneno.
H uic quoq; præſtantes Ætolis vrbibus affert
B elli fama viros. ſenſit ſcopuloſa Pylene,
F letáq; cognatis auibus Meleagria Pleuron,
E t præceps Calydon, & quæ Ioue prouocat Idam
O lenos. Ionijs & fluctibus hoſpita portu
C halcis, & Herculea turpatus gymnade vultus
A mnis, adhuc imos vix truncam attollere frontem
A uſus aquis, glaucóque caput ſummerſus in antro.
M œret, anhelantes ægreſcunt puluere ripæ.
O mnibus æratæ propugnant pectora crates,
P iláque ſæua manu. patrius ſtat caſſide mauors
V ndiq; magnanimum pubes delecta coronant

Oeniden hilarem bello, notiſq; decorum
Vulneribus. non ille minis Polynicis, & ira
Inferior, dubiúmque adeo cui bella gerantur.
Maior at inde nouis it Doricus ordo ſub armis,
Qui ripas Lynceæ tuas, tua littora multo
Vomere ſuſpendunt. fluuiorum ductor Achiuum
Inache. perſea neq; enim violentior exit
Amnis humo, cũ Taurũ, aut Pliádas hauſit aquoſas
Spumeus, & genero tumuit Ioue. quos celer ambit
Aſterion, Dryopúmque trahens Eraſinus ariſtas.
Et qui rura domant Epidauria. dexter Iaccho
Collis, at Ætnææ Cereri negat auia Dyme.
Mittit opes, denſáſque Pylos Neleia turmas,
Nondum nota Pylos, iuueniſq; ætate ſecunda
Neſtor. at ire tamen peritura in caſtra negauit.
Hos agitat, pulchræq; docet virtutis amorem
Arduus Hippomédon. capiti tremit ærea claſſis,
Ter niuea ſcandente iuba. latus omne ſub armis
Ferrea ſuta terunt. humeros, & pectora late
Flammeus orbis habet, perfectáque viuit in auro
Nox Danai. ſontes furiarum lampade nigra,
Quinquaginta ardent thalami. pater ipſe cruentis
In foribus laudátq; nefas, atq; inſpicit enſes.
Illum palladia ſonipes Nemeæus ab arce
Deuehit arma pauens, vmbráq; immane volanti
Implet agros, longóque attollit puluere campum.
Non aliter ſyluas humeris, & vtroq; refringens
Pectore, montano duplex Hyleus ab antro
Præcipitat. pauet Oſſa vias. pecudéſque, feræq;

Procubuere metu. non ipſis fratribus horror
Abfuit, ingenti donec peneia ſaltu
Stagna ſubit, magnúmque obiectus detinet amnem.
Quis numerum ferri, gentéſque, & robora dicto
Aequarit mortale ſonans? ſuus excit in arma
Antiquam Tirynthα deus. non fortibus illa
Infœcunda viris, famáque immanis alumni
Degenerat. ſed lapſa ſitu fortuna. neque addunt
Robur opes. rarus vacuis habitator in aruis.
Monſtrat cyclopum ductas ſudoribus arces.
Dat tamen hæc iuuenum tercentũ pectora vulgus
Innumerum bello, quibus haud amenta, nec enſes
Triſte micant: flauent capiti, tergóque Leonum
Exuuiæ gentilis honos, & pineus armat
Stipes, inexhauſtis arctantur tela pharetris.
Herculeum Pæana canunt. vaſtatique monſtris
Omnia frondoſa longum deus audit ab Oeta.
Dat Neméa comites, & quas in prælia vires
Sacra cleonæi cogunt vineta Molorchi,
Gloria nota caſæ, foribus ſimulata ſalignis
Hoſpitis arma dei, paruóque oſtenditur auro.
Robur vbi, & laſſos qua reclinauerit artus
Ilice qua cubiti ſedeant veſtigia terra.
At pedes, & toto deſpectans vertice bellum
Quattuor indomitis Capaneus erepta iuuencis
Terga, ſupérque rigens iniectu molis ahenæ
Verſat onus. ſquallet triplici ramoſa corona
Hydra recens obitu. pars anguibus aſpera viuis
Argento cælata micat, pars arte reperta

Conditur,& fuluo moriens igneſcit in auro.
Circùm amnis torpens,& ferro cœrula Lerne
At laterum tractus,ſpatioſáqꝫ pectora ſeruat
Nexilis innumero Chalybum ſub tegmine thorax
Horrendum non matris opus,galeǽqꝫ coruſca
Prominet arce gygas:atqꝫ vni miſſilis illi
Cuſpide præfixa ſtat frondibus orba cypreſſus.
Hic parere dati quos fertilis Amphigenia,
Planáqꝫ Meſſenà,montanáque nutrit Ithone
Quos Thrion,& ſummis ingeſtum montibus Æpy,
Quos Helos,& Pteleon,getico quos flebile vati
Dorion.hic fretus doctas anteire canendo
Aonias.multos Thamyris damnatus in annos
Ore ſimul,citharáqꝫ.(quis obuia numina temnat?)
Conticuit præceps,quis non certamina Phœbi
Noſſet?& illuſtres ſatyro pendente Celænas?
Iámqꝫ & fatidici mens expugnata fatiſcit
Auguris.ille quidem caſus,& dira videbat
Signa,ſed ipſa manu cunctanti iniecerat arma
Atropos,obruerátque deum.nec coniugis abſunt
Inſidiæ,vetitóque domus iam fulgurat auro.
Hoc aurum vati fata exitiale monebant
Argolico:ſcit & ipſe nefas,ſed perfida coniux
Dona viro mutare velit,ſpoliiſque potentis
Imminet Argiæ,raptóque excellere cultu
Illa libens(nam regum animos,& pondera belli
Hac nutare videt,pariter niſi prouidus heros
Militet)ipſa ſacros gremio Polynicis amati
Depoſuit nexus haud mœſta,atqꝫ inſuper addit.

Non hæc apta mihi nitidis ornatibus,inquit,
Tempora, nec miseræ placeant inſignia formæ
Te ſine.ſat dubium cœtu ſolante timorem
Fallere,& incultos aris aduertere crines.
Scilicet heu ſuperi.cum tu cludare minaci
Caſſide,ferratúſq; ſones,ego diuitis aurum
Harmoniæ dotale geram.dabit aptior iſta
Fors deus;argolicáſque habitu præſtabo maritas,
Cum regis coniux,cum te mihi ſoſpite templa
Votiuis implenda choris,nunc induat illa
Quæ petit,& bellante poteſt gaudere marito.
Sic eriphylæos aurum fatale penates
Irrupit,ſcelerúmq; ingentia ſemina mouit,
Et graue Tiſiphone riſit gauiſa futuris.
Tænarijs hic celſus equis.quam diſpare cœtu
Cyllarus,ignaro generarat Caſtore prolem,
Quaſſat humum,vatem cultu parnaſia monſtrant
Vellera,frondenti crinitur caſſis oliua,
Albáq; puniceas interplicat infula criſtas.
Arma ſimul,prenſáſq; iugo moderatur habenas.
Hinc,atq; inde moræ iaculis,& ferrea curru
Sylua tremit.procul ipſe graui metuendus in haſta
Eminet,& clypeo victum Pythona coruſcat.
Huius Apollineæ currum comitantur Amyclæ.
Quos Pylos,& dubijs Maléa vitata carinis,
Plaudentiq; habiles Cariæ reſonare Dianæ,
Quos Pharis,volucrúmq; parens cythereia Meſſe,
Taygetique phalanx,& oliniferi Eurotæ
Dura manus.deus ipſe viros in puluere crudo

Arcàs alit, nudǽq; modos virtutis, & iras
Ingenerat. vigor inde animis, & mortis honoræ
Dulce ſacrum. gaudent natorum in fata parentes,
Hortantúrq; mori. deflet iámq; omnis Ephebum
Turbà, coronato contenta eſt funere mater.
Frena tenent, duplexq; inſerto miſſile nodo
Exerti ingentes humeros: chlamys horrida pendet,
Et cono ledæus apex: non hi tibi ſolum
Amphiaraë merent: auget reſupina maniplos
Elis, depreſſæ populus ſubit incola Piſæ.
Qui te flaue natant terris Alphee Sicanis
Aduena tam longo non vnquam infecte profundo.
Curribus innumeris late patria arua laceſſunt,
Et bellis armenta domant. ea gloria genti
Infando de more, & fractis durat ab vſq;
Axibus Oenomai: ſtrident ſpumantia morſu
Vincula, & effoſſas niueus rigat imber arenas.
Tu quoq; parrhaſias ignara matre cateruas
Ab rudis armorum (tantum noua gloria ſuadet)
Parthenopæe rapis. tum ſaltus forte remotos
Torua parés (neq; eni hæc iuueni foret ire poteſtas)
Pacabat cornu, gelidíq; auerſa lycei.
Pulchrior haud vlli triſte ad diſcrimen ituro
Vultus, & egregiæ tanta indulgentia formæ.
Nec deſunt animi, veniat modo fortior ætas.
Quas non ille duces nemorum, fluuijſq; dicata
Numina, quas magno non impulit igne Napæas?
Ipſam, mænalia puerum cum vidit in vmbra,
Dianam tenero ſignantem gramina paſſu

Ignouiſſe ferunt comiti, dictæq; tela
Ipſam, & amyclæas humeris aptaſſe pharetras.
Proſilit audaci Martis percuſſus amore
Arma, tubas audire calens, & puluere belli
Flauentem ſordere comam, captóq; referri
Hoſtis equo: tædet nemorum, titulúmq; nocentem.
Sanguinis humani pudor eſt neſcire ſagittas.
Igneus ante omnes auro micat, igneus oſtro,
Undantemq; ſinum nodis irrugat hiberis.
Imbelli parma pictus Calydonia matris
Prælia: trux leua ſonat arcus, & aſpera plumis
Terga cydonæa corythos arundine pulſat
Electro pallens, & iaſpide clarus Eoa.
Cornipedem trepidos ſuetum præuertere ceruos
Velatum geminæ deiectu lyncis, & arma
Mirantem grauioris heri, ſublimis agebat
Dulce rubens, viridiq; genas ſpectabilis æuo,
Arcádes huic veteres aſtris, Lunáq; priores
Agmina fida datis. nemorum vos ſtirpe rigenti
Fama ſatos, cum prima pedum veſtigia tellus
Admirata tulit: nondum arua, domúſq;, nec vrbes,
Connubijſq; modus. Quercus, Lauriq; ferebant
Cruda puerperia, ac populos vmbroſa creauit
Fraxinus, & fœta viridis puer excidit orno.
Hi lucis ſtupuiſſe vices, noctiſq; feruntur
Nubila, & occiduum longe Titana ſecuti
Deſperaſſe diem: rareſcunt alta colonis
Menala. Parthenium fugitur nemus, agmina bello
Rhipéq;, & Stratie, ventoſáq; donat Eniſpe.

Non Tegéa, non ipſa Deo vacat alite felix
Cyllene: templúmq; Aleæ nemorale Mineruæ.
Et rapidus Cliton, & qui tibi Phythie Ladon
Penè ſocer, candénſq; iugis Lampia niuoſis,
Et Pheneos nigro Styga mittere credita diti.
Venit & ideis vlulatibus æmulus Azan.
Parrhaſijq; duces, & quæ riſiſtis amores
Grata pharetrato nonacria rura tonanti.
Diues & Orchomenós pecorũ, & cynoſura ferarum,
Ephitios idem ardor agros, & Pſophida celſam
Vaſtat, & Herculeo vulgatos robore montes,
Mõſtriferúmq; Erymanthon, & eriſonũ Stymphalon.
Arcádes hi, gens vna viris, ſed diſſona cultu
Scinditur, hi paphias myrtos à ſtirpe recuruant,
Hi paſtorali meditantur prælia trunco.
His arcus, his tela ſudes, hic caſſide crines
Integit. Arcadij morem tenet ille galeri.
Ille Lycaoniæ ritu caput aſperat vrſæ.
Hos belli cœtus, iuratáq; pectora Marti.
Milite vicinæ nullo iuuere Mycenæ.
Funereæ tum namq; dapes, medijq; recurſus
Solis, & hic alij miſcebant prælia fratres.
Iámq; Atalantæas implerat nuntius aures
Ire ducem bello, totámq; impellere natum
Arcadiam: tremuere gradus, elapſáq; iuxta
Tela, fugit ſyluas pernicior alite vento
Saxa per, & plenis obſtantia flumina ripis.
Talis erat correpta ſinus, & vertice flauum
Crinem ſparſa noto: raptis velut aſpera natis

Prædatoris equi ſequitur veſtigia tigris.
Vt ſtetit, aduerſiſq; impegit pectora frenis,
Ille ad humum pallens, vnde hæc furibunda cupido
Nate tibi? teneróq; vnde improba pectore virtus?
Tu bellis aptare viros? tu pondera ferre
Martis, & enſiferas inter potes ire cateruas?
Quanquam vtinam vires, nuper te pallida vidi,
Dum premis obnixo venabula comminus apro
Poplite ſucciduo, reſupinum ac penè ruentem,
Et ni curuato torſiſſem ſpicula cornu.
Nunc vbi bella tibi? nil te mea tela iuuabunt,
Nec teretes arcus, maculis nec diſcolor atris,
Hic, cui fidis equus, magnis conatibus inſtas
Vix Dryadum thalamis, Erymanthiadúmq; furori
Nympharum mature puer: ſunt omina vera.
Mirabar cur templa mihi tremuere Dianæ
Nuper, & inferior vultu dea viſa, ſacriſq;
Exuuiæ cecidere tholis. hinc ſegnior arcus,
Difficiléſq; manus, & nullo in vulnere certæ.
Expecta dum maior honos, dum firmius æuum,
Dum roſeis venit vmbra genis, vultúſq; recedunt
Ore mei: tunc tela tibi, ferrúmq;, quod ardes,
Ipſa dabo, & nullò matris reuocabere fletu.
Nunc refer arma domũ: vos autem hunc ire ſinetis
Arcádes? O ſaxis nimirum, & robore nati.
Plura cupit, fuſi circùm natúſq;, ducéſq;
Solantur, minuúntq; metus: & iam horrida clangunt
Signa tubæ: nequit illa pio dimittere natum
Complexu, multúmq; duci commendat Adraſto.

At parte ex alia Cadmi Mauortia proles
Mœſta ducis furijs nec molli territa fama,
(Quando his vulgatum deſcendere viribus Argos)
Tardius illa quidem, regis, cauſæq; pudore,
Verum bella mouet: nulli diſtringere ferrum
Impetus, aut humeros clypeo clauſiſſe paterno
Dulce: nec alipedum iuga comere, qualia vulgi
Gaudia. deiecti trepidas ſine mente, ſine ira
Promiſere manus: hic ægra in ſorte parentem
Vnanimem, hic dulces primæuæ coniugis annos
Ingemit, & gremio miſeros accreſcere natos.
Bellator nulli caluit deus. ipſa vetuſto
Mœnia laſſa ſitu: magnæq; Amphionis arces,
Iam feſſum ſenio nudant latus: & fide ſacra
Æquatos cælo ſurdum, atq; ignobile muros
Firmat opus. tamen & Bœotis vrbibus vltrix
Aſpirat ferri rabies, nec regis iniqui
Subſidio, quantum ſocia pro gente mouentur.
Ille velut pecoris lupus expugnator opimi
Pectora tabenti ſanie grauis, hirtaq; ſetis
Ora cruentata deformis hiantia lana,
Decedit ſtabulis, huc, illuc turbida verſans
Lumina, ſi duri comperta clade ſequantur
Paſtores, magniq; fugit non inſcius auſi:
Accumulat crebros turbatrix fama pauores.
Hic iam diſperſos errare aſopide ripa
Lernæos equites, hic te bacchate Citheron,
Ille rapi Theumeſon ait, noctiſq; per vmbras
Nuntiat excubijs vigiles arſiſſe Plateas.

Iam Tyrios ſudaſſe lares, & ſanguine Dircen
Irriguam, fœtúſq; nouos, iterúmq; locutam
Sphynga petris: cui non eſt ſcire licentia paſſim,
Et vidiſſe fuit: nouus his ſuper anxia turbat
Corda metus. ſparſis ſubito correpta caniſtris
Syluestris regina chori: decurrit in æquum
Vertice ab ogygio, trifidámq; huc triſtis, & illuc
Lumine ſanguineo pinum deiectat, & ardens
Erectam attonitis implet clamoribus vrbem.
Omnipotens Niſææ pater, cui gentis auitæ
Pridem lapſus amor: tu nunc horrente ſub arcto
Bellica ferrato rapidus quatis Iſmara thyrſo,
Pampineúmq; iubes nemus irreptare Lycurgo,
Aut tumidum Gangen, aut clauſtra nouiſſima rubræ
Tethyos, Eoáſq; domos flagrante triumpho
Perfuris, aut hermi de fontibus aureus exis.
At tua progenies poſitis gentilibus armis
Quæ tibi feſta litat? bellum, lachrymáſq;, metúmq;,
Cognatúmq; nefas iniuſti munera regni
Pendimus, æternis potius me Bacche pruinis
Trans & Amazonijs vlulatum Caucaſon armis,
Siſte ferens: q̃ monſtra ducum ſtirpémq; profanam
Eloquar: en vrges, alium tibi Bacche furorem
Iurani, ſimiles video concurrere tauros.
Idem ambobus honos: vnúſq; ab origine ſanguis,
Ardua collatis obnixi cornua miſcent
Frontibus, alternáq; truces moriuntur in ira.
Tu peior, tu cede nocens, qui ſolus auita
Gramina, communémq; petis defendere campum.

Ah miſeri morum bellatis ſanguine tanto?
Et ſaltus dux alter habet? ſic fata gelatis
Vultibus, & Baccho iam demigrante quieuit.
At trepidus monſtro, & varijs terroribus impar
Longæui rex vatis opem, tenebráſq; ſagaces
Tireſiæ (qui mos incerta pauentibus) æger
Conſulit: ille deos non larga cæde iuuencum,
Non alacri penna, aut verum ſpirantibus extis,
Nec tripode implicito, numeríſq; ſequentibus aſtra,
Thurea nec ſupra volitante altaria fumo.
Tam penitus, duræ quàm mortis limite manes
Elicitos patuiſſe refert, lethæáq; ſacra
Et merſum Iſmeni ſubter confinia ponto
Miſcentis, parat ante ducem, circúmq; bidentum
Viſceribus laceris, & odoris ſulfuris aura,
Graminibúſq; nouis, & longo murmure purgat.
Sylua capax æui, validáq; incurua ſenecta
Æternum intonſæ frondis ſtat peruia nullis
Solibus: haud illam brumæ minuere, notúſve
Ius habet, aut getica Boreas impactus ab Vrſa
Subter opaca quies, vacuúſq; ſilentia ſeruat
Horror, & excluſæ pallet mala lucis imago.
Nec caret vmbra deo, nemori latonia cultrix
Additur: hanc Piceæ, cedriq;, & robore in omni
Effictam, ſanctis occultat ſylua tenebris.
Huius inaſpectæ luco ſtridere ſagittæ,
Nocturniq; canum gemitus, vbi limina patrui
Effugit, inq; nouæ melior redit ora Dianæ.
Aſt vbi feſſa iugis, dulcéſq; altiſſima ſomnos

Lux monet, hic ſate iaculis circùm vndiq; fixis,
Effuſam pharetra ceruicem excepta quieſcit.
Extra immane patent tellus Mauortia campi
Fœtus ager Cadmo: durus qui vomere primo
Poſt conſanguineas acies, ſulcóſq; nocentes,
Auſus humum verſare, & putria ſanguine prata
Eruit: ingentes infelix terra tumultus
Lucis adhuc medio, ſoláq; in nocte per vmbras
Expirat, nigri cum vana in prælia ſurgunt
Terrigenæ: fugit incepto tremebundus ab aruo
Agricola, inſaniq; domum rediere iuuenci.
Hic ſenior vates. (ſtygijs accommoda quippe
Terra ſacris, multóq; placent ſola pinguia tabo)
Velleris obſcuri pecudes, armentáq; ſiſti
Atra monet: quæcunq; gregum pulcherrima ceruix
Ducitur, ingemuit Dirce, mœſtúſq; Cithæron,
Et noua clamoſæ ſtupuere ſilentia valles.
Tum fera cœruleis intexit cornua ſertis,
Ipſe manu tractans, notæq; in limine ſyluæ.
Principio largos nouies tellure cauata
Inclinat Bacchi latices, & munera verni
Lactis, & actæos imbres, ſuadúmq; cruorem
Manibus aggeritur, quantum bibit arida tellus.
Trunca dehinc nemora aduoluit, mœſtúſq; ſacerdos,
Tres Hecatæ, totidémq; ſatis acheronte nefaſto
Virginibus iubet eſſe focos. tibi rector auerni
Quãquã infoſſus humo, ſuperat tamẽ agger in auras
Pineus. hunc iuxta cumulo minor ara profundæ
Erigitur Cereri, frondes, atq; omne cupreſſus

I ntexit plorata latus.iámq; ardua ferro
S ignati capita,& frugum libamine puro
I n vulnus cecidere greges.tunc innuba Manthô
E xceptum pateris prælibat ſanguinem,& omnes
T er circùm acta pyras ſancti de more parentis
S emineces fibras,& adhuc ſpirantia reddit
V iſcera,nec rapidas cunctatur frondibus atris
S ubiectare faces.atq; ipſe ſonantia flammis
V irgulta,& triſtes crepuiſſe vt ſenſit acernos
T ireſias (illi nam plurimus ardor anhelat
A ntegenas,implétq; cauos vapor igneus orbes)
E xclamat.tremuere rogi,& vox impulit ignem.
T artareæ ſedes,& formidabile regnum
M ortis inexpletæ,túq; ô ſæuiſſime fratrum,
C ui ſeruire dati manes,æternáq; ſontum
S upplicia,atq; imi famulatur regia mundi:
S oluite pulſanti loca muta,& inane ſeueræ
P erſephones,vulgúſq; caua ſub nocte repoſtum
E licite,& plena redeat ſtyga portitor alno.
F erte ſimul greſſus,nec ſimplex manibus eſto
I n lucem remeare modus.tu ſepare cœtu
E lyſios Perſea pios,virgáq; potenti
N ubilus Arcàs agat.contrà per crimina functis
Q ui plures Erebo,pluréſq; è ſanguine Cadmi
A ngue ter excuſſo,& flagranti prævia taxo
T iſiphone dux pande diem,nec lucis egentes
C erberus occurſu capitum detorqueat vmbras.
D ixerat.& pariter ſenior,Phœbeiáq; virgo
E rexere animos:illi formidine nulla

(Quippe in corde deus) ſolum tremor obruit ingens
O edipodioniden, vatíſq; horrenda canentis
N unc humeros, nunc ille manus, & vellera preſſat
A nxius, inceptiſq; velit deſiſtere ſacris.
Q ualis getulæ ſtabulantem ad confraga ſyluæ
V enator longo motum clamore Leonem
E xpectat firmans animum, & ſudantia nixu
T ela premens. gelat ora pauor, greſſúſq; tremiſcunt
Q uis veniat, quãtúſque, ſed horrida ſigna fremẽtis
A ccipit, & cæca metitur murmura cura.
A tq; hic Tireſias nondum aduentantibus vmbris
T eſtor ait diuos, quibus hunc ſacrauimus ignem,
L eváq; conuulſæ dedimus carcheſia terræ,
I am nequeo tolerare moram. caſſúſne ſacerdos
A udior? an rabido iubeat ſi theſſala cantu
I bitis? an ſcythicis quoties armata venenis
C olchis aget. trepido pallebunt tartara motu?
N oſtri cura minor. ſi non attollere buſtis
C orpora, nec plenas antiquis oſſibus vrnas
E gerere, & mixtos, cæliq;, erebiq; ſub vnum
F uneſtare deos libet. aut exanguia ferro
O ra ſequi, aut ægras functorum carpere fibras.
N e tenues annos, nubémq; hanc frontis opacæ,
S pernite ne moneo, & nobis ſæuire facultas.
S cimus enim, & quicquid dici, noſciq; timetis,
E t turbare Hecaten ni te Thymbræe vererer.
E t triplicis mundi ſummum quem ſcire nefaſtũ eſt,
I llum ſed taceo. prohibet tranquilla ſenectus.
I ámq; ego vos, auide ſubicit phœbeia Mantò,

Audiris genitor, vulgúſq; exangue propinquat.
Panditur elyſium Chaos, & telluris opertæ
Diſſilit vmbra capax, ſyluæq;, & nigra pateſcunt
Tartara, ſinentes Achéron eiectat arenas.
Fumidus atra vadis phlegéthon incendia voluit,
Et Styx diſcretis interflua manibus obſtat.
Ipſum pallentem ſolio, circúmq; miniſtras
Funeſtorum operum Eumenides, ſtygiæq; ſeueros
Iunonis thalamos, & mœſta cubilia cerno.
In ſpeculis mors atra ſedet, dominiq; ſilentis
Adnumerat populos. maior ſupereminet ordo.
Arbiter hos dura verſat Gortynius vrna.
Vera nimis poſcens, adigitq; exprome vitas
Vſq; retro. & tandem pœnarum lucra fateri.
Quid tibi monſtra Erebi, Scyllas, & inane furentes
Centauros, ſolidóq; intorta adamante gigantum
Vincula, & anguſtam centeni Ægæonis vmbram?
Imò, ait, ò noſtræ regimen, viréſq; ſenectæ
Ne vulgato mihi. quis enim remeabile ſaxum,
Fallentéſq; lacus, Tytiónq; alimenta volucrum,
Et caligantem longis Ixiona gyris
Neſciat? ipſe etiam melior cum ſanguis opertas
Inſpexi ſedes Hecate ducente, prius, quàm
Obruit ora deus, totámq; in pectora lucem
Detulit, Argolicas magis huc appelle precando,
Thebanáſq; animas, alias auertere greſſus
Lacte quater ſparſas, mœſtóq; excedere luco
Nata iube. tum quis vultus, habitúſq;, quis ardor
Sanguinis effuſi, gens vtra ſuperbior adſit,

Dic agedum, noſtrámq; mone per ſingula noctem.
Iuſſa facit, carménq; ſerit quo diſſipet vmbras,
Quò regat & ſparſas. qualis ſi crimina demas
Colchis, & ææo ſimulatrix littore Circe.
Tunc his ſacrificum dictis affata parentem,
Primus ſanguineo ſummittit inertia Cadmus
Ora lacu, iuxtáq; virum Cythereia proles.
Effluit amborum geminus de vèrtice ſerpens.
Terrigenæ comites illos gens martia cingunt.
His æui menſura dies, manus omnis in armis,
Omnis & in capulo: prohibéntq;, obſtántq;, ruúntq;
Spirantum rabie. nec triſti incumbere ſulco
Cura, ſed alternum cuperent haurire cruorem.
Proxima Natarum manus eſt, fletiq; nepotes.
Hic orbam Autonoen, & anhelam cernimus Inò
Reſpectantem arcus, & ad vbera dulce prementem
Pignus, & oppoſitis Semelen à ventre lacertis
Penthéa iam fractis genitrix Cadmeia thyrſis,
Iam dimiſſa deo, pectúſq; adoperta cruentum
Inſequitur planctu. fugit ille per auia lethes,
Et ſtygios, ſuperóſq; lacus: vbi mitior illum
Flet pater. & lacerum componit corpus Echion.
Triſtē noſco Lycum, dextrámq; in terga reflexum
Æoliden, humero iactantem funus onuſto.
Necdum ille aut habitus, aut verſæ crimina formæ
Mutat Ariſtæo genitus, frons aſpera cornu eſt.
Tela manu, reiicitq; canes in vulnus hiantes.
Ecce autem magna ſubit inuidioſa caterna
Tantalis, & tumido percenſet funera luctu

Nil deiecta malis. iuuat effugiſſe deorum
Numina, & inſanæ plus iam permittere linguæ.
Talia dum patri canit intemerata ſacerdos,
Illius elatis tremefacta aſſurgere vittis
Canicies, tenuiq; impelli ſanguine vultus.
Nec iam firmanti baculo, nec virgine fida
Nititur, erectúſq; ſolo, deſiſte canendo
Nata ait, externæ ſatis eſt mihi lucis, inertes
Diſcedunt nebulæ, & vultum niger exuit aer.
Vmbriſne, an ſupero me miſſus Apolline complet
Spiritus? en video quæcunq; audita, ſed ecce
Mœrent Argolici deiecto lumine manes.
Toruus Abas, Prœtúſq; nocens, mitiſq; Phoroneus
Truncatúſq; Pelops, & ſæuo puluere ſordens
Oenomaus: largiſq; humectant imbribus ora.
Auguror hinc Thebis belli meliora. quid autem
Hi grege cōdenſo (quātū arma & vulnera mōſtrāt)
Pugnaces animæ, nobis ni ſanguine multo
Oráq;, pectoráq; & falſo clamore leuatas
Intendunt ſine pace manus, rex, fallor, an hi ſunt
Quinquaginta illi cernis Chroniúmq; Chrominq;
Phegeáq;, & noſtra præſignem Mæona lauro?
Ne ſæuite duces, nihil hic mortalibus auſum
Credite conſilijs. hos ferrea neuerat annos
Atropos: exiſtis caſus, bella horrida nobis,
Atq; iterum Tydeus. dixit, vittáq; ligatis
Frondibus inſtantes abigit, monſtrátq; cruorem.
Stabat inops comitum Cocyti in littore mœſto
Laius, immiti quem iam deus ales auerno

Reddiderat, dirúmq; tuens obliqua nepotem.
(Noſcit enim vultum) non ille ad ſanguinis hauſtus
Cætera ceu plebes aliúmve accedit ad imbrem
Immortale odium ſpirans, ſed proſilit vltro
Aonius vates. Tyriæ dux inclyte Thebes,
Cuius ab interitu non vlla Amphionis arces.
Vidit amica dies. ò iam ſatis vlte cruentum
Exitium, & multum placata minoribus vmbra
Quò miſerande fugis? iacet ille in funere longo
Quem premis, & iunctæ ſenſit confinia mortis
Obſitus exhauſtos pedore, & ſanguine vultus,
Eiectúſq; die. ſors leto durior omni.
Crede mihi, quæ nam immeritum vitare nepotem
Cauſa tibi? Confer vultum, & ſatiare litanti
Sanguine. venturáſq; vices, & funera belli
Pande vel infenſus. vel res miſerate tuorum.
Tunc ego, te optata vetitam tranſmittere Lethen
Puppe dabo. placidúmq; pia tellure reponam,
Et ſtygijs mandabo deis. mulcetur honoris
Muneribus, tingitq; genas, dehinc talia reddit.
Cur tibi verſanti manes æquæue ſacerdos
Lectus ego augurio? tantiſq; potiſſimus vmbris
Qui ventura loquar? ſatis eſt meminiſſe priorum
Noſtráne præclari (pudeat) conſulta nepotes
Poſcitis? Illum illum ſacris adhibete nefaſtis,
Qui leto dedit enſe patrem, qui ſemet in ortus
Vertit, & indignæ regerit ſua pignora matri.
Et nunc ille deos, furiarúmq; atra fatigat
Concilia, & noſtros rogat hæc in prælia manes.

Quòd ſi adeo placuit deflenda in tempora vates,
Dicam equidem quò me Lacheſis, quò torua Megæra
Vſqꝫ ſinunt. bellum innumero venit vndiqꝫ, bellum
Agmine. Lernæóſqꝫ trahit fatalis alumnos
Gradiuus ſtimulis. hos terræ monſtra, deúmqꝫ
Tela manent, pulchriqꝫ obitus, & ab igne ſupremo
Sontes lege moræ. certa eſt victoria Thebis,
Ne trepida, nec regna ferox germanus habebit.
Sed furiæ, geminúmque nefas, miſeróſque per enſes
Hei mihi crudelis vincet pater. Hæc vbi fatus,
Labitur, & flexa dubios ambage reliquit.
Interea gelidam Neméen, & conſcia laudis
Herculeæ dumeta, vaga legione tenebant
Inachidæ. iam Sidonias auertere prædas,
Sternere, ferre domos ardent, inſtántque. Quis iras
Flexerit, vnde moræ, medius quis eúntibus error
Phœbe doce. nos rara manent exordia famæ.
Marcidus edomito bellum referebat ab Æmo
Liber. ibi armiferos geminæ iam ſidera brumæ
Orgia ferre Getas, canúmqꝫ vireſcere dorſo
Othryn, & icaria Rhodopen aſſueuerat vmbra,
Et iam pampineos materna ad mœnia currus
Promouet. effrenæ dextra, læuáque ſequuntur
Lynces, & vda mero lambunt retinacula tigres.
Poſt exultantes ſpolia armentalia portant.
Seminecéſque Lupos, ſciſſáſque Mimallones vrſas.
Nec comitatus iners ſunt illic: ira, furórque
Et metus & virtus, & nunquam ſobrius ardor,
Succiduiqꝫ gradus, & caſtra ſimillima regi.

Iſq; vbi pulnerea Neméen efferuere nube
Conſpicit, & ſolem radijs igneſcere ferri,
Necdum compoſitas belli in certamina Thebas,
Concuſſus viſis, quanquam ore, & pectore marcet
Æráq;, tympanáque, & biforem reticere tumultum
Imperat, attonitas qui circùm plurimus aures,
Atq; ita me, manus iſta, meámq; excindere gentem
Apparat, & longe recalet furor, hoc mihi ſæuum
Argos, & indomitæ bellum ciet ira nouercæ,
Vſqueadeóne parum cineri data mater iniquo?
Nataléſq; rogi? quæq; ipſe micantia ſenſi
Fulgura relliquias etiam, fuſæq; ſepulchrum
Pellicis, & reſides ferro petit improba Thebas.
Nectam fraude moras. Illum, illum tendite cãpum
Tendite iò comites. Hircanæ ad ſigna iugales
Intumuere iubas, dicto prius aſtitit arnis.
Tempus erat, medij cum ſolem in culmina mundi
Tollit anhela dies: vbi cardus hiantibus aruis
Stat vapor. atque omnes admittunt æthera luci.
Vndarum vocat ille deas, mediúſq; ſilentum
Incipit. Agreſtes fluuiorum numina Nymphæ,
Et noſtri pars magna gregis, perferte laborem
Quem damus. Argolicos paulũ mihi fontibus amnes,
Stagnáq;, & errantes obducite puluere riuos.
Præcipue Nemées, qua noſtra in mœnia bellis
Nunc iter ex alto fugiat liquor, adiuuat ipſe
Phœbus ad hæc ſummo ceſſet ni veſtra voluntas
Limite, vim cœptis indulgent aſtra, meæq;
Æſtifer Erigones ſpumat canis. Ite volentes

Ite in operta ſoli: poſt vos ego gurgite pleno
Eliciam:& quæ dona meis ampliſſima ſacris
Veſter habebit honos, nocturnáq; furta licentum
Cornipedum,& cupidas Faunorum arcebo rapinas.
Dixerat. aſt illi tenuis percurrere viſus
Ora ſitus, viridiſq; comis exhorruit humor.
Protinus Inachios haurit ſitis arida campos.
Diffugere vndæ, ſquallent fontéſq;, lacúſq;,
Et caua ferventi dureſcunt flumina limo.
Ægra ſolo macies: teneriq; ab origine culmi
Inclinata ſeges: deceptum margine ripæ
Stat pecus, atq; amnes quærunt armenta natatos.
Sic vbi ſe magnis refluus ſuppreſſit in antris
Nilus,& Eoæ liquentia pabula brumæ
Ore premit, fumant deſertæ gurgite valles,
Et patris vndoſi ſonitus expectat hiulca
Ægyptos, donec Pharijs alimenta rogatus
Donet agris, magnúmq; inducat meſſibus annum.
Aret Lerna nocens, aret Lyrcæus,& ingens
Inachus, aduolvénſq; natantia ſaxa Charadrus.
Et nunquam in ripis audax Eraſinus,& æquus
Fluctibus Aſterión. ille alta per auia ſuetus
Audiri,& longe paſtorum rumpere ſomnos:
Vna tamen tacitas (ſed iuſſu numinis) vndas
Hæc quoq; ſecreta nutrit Langia ſub vmbra.
Nondum illi raptus dederat lachrymabile nomen
Archemorus, nec fama deæ: tamen auia ſeruat
Et nemus,& fluuium: manet ingens gloria nympha
Cum triſtem Hypſipylen ducibus ſudatus Achæis

Ludus,& atra ſacrum recolit trieteris Opheltem.
Ergo,nec ardentes clypeos vectare,nec arctos
Thoracum nexus: tantum ſitis horrida torquet.
Sufficiunt:non ora modo, anguſtiſq; peruſti
Faucibus interior,ſed vis quatit aſpera pulſu
Corda:gelant venæ,& ſiccis cruor æger adhæret
Viſceribus: tunc Sole putris,tunc puluere tellus
Exhalat calidam nubem:non ſpumeus imber
Manat equum:ſiccis illidunt ora lupatis,
Ora catenatas procul exertantia linguas,
Nec legem dominúmve pati,ſed perfurit aruis
Flammatum pecus: huc illud impellit Adraſtus
Exploratores,ſi ſtagna Licinia reſtent,
Si quis Amymones ſupereſt liquor: omnia cæcis
Ignibus hauſta ſedent, nec ſpes humentis Olympi.
Ceu flauam Libyen,deſertáq; pulueris afri
Colluſtrent, nulláq; vmbratam nube Syenen.
Tandem inter ſyluas(ſic Euius ipſe parabat)
Errantes ſubitam pulchro in mœrore tuentur
Hypſipylen: illi quamuis & ab vbere Opheltes
Non ſuus Inachij proles infauſta Lycurgi
Dependet,neglecta comam,nec diues amictu.
Regales tamen ore notæ,nec merſus acerbis
Extat honos: tunc hæc adeo ſtupefactus Adraſtus,
Diua potens nemorum(nam te vultúſq;, pudórq;
Mortali de ſtirpe negant)quæ læta ſub iſto
Igne poli non quæris aquas,ſuccurre propinquis
Gentibus Arcitenens,ſeu te Latonia caſto
De grege tranſmiſit thalamis ſeu lapſus ab aſtris

Non humilis fœcundat amor(neq; enim ipſe deorum
Arbiter,argolidum thalamis nouus)aſpice mœſta
Agmina, nos ferro meritas excindere Thebas
Mens tulit, imbelli ſed nunc ſitis anxia fato,
Summittitq; animos,& inertia corpora carpit,
Da feſſis in rebus opem,ſeu turbidus amnis,
Seu tibi fœda palus:nihil hac in ſorte pudendum.
Nil humile eſt. Tu nunc ventis,pluuióq; rogaris
Pro Ioue,tu refugas vires,& pectora bello
Exanimata reple:ſic hoc tibi ſidere dextro
Creſcat onus:tantum reduces det flectere greſſus
Iuppiter. ò quanta belli donabere præda
Dircæos tibi diua greges,numerúmq; rependam
Plebis,& hic magna lucus ſignabitur ara.
Dixit,& orantis media inter anhelitus ardens
Verba rapit,curſúq; animæ labat arida lingua.
Idem omnes pallórq; viros,flatúſq; ſoluti
Oris habet: reddit demiſſo lemnia vultu.
Diua quidem vobis:& ſi cæleſtis origo eſt,
Vnde ego? mortales vtinam haud träſgreſſa fuiſſem
Luctibus:altricem mandati cernitis orbam
Pignoris,at noſtris an quis ſinus,vberáq; vlla
Scit deus:& nobis regnum tamen,& pater ingens.
Sed quid ego hæc?feſſóſq; optatis demoror vndis?
Mecum age nunc:ſi forte vado Langia perennes
Seruat aquas.ſolet & rapidi ſub limine cancri
Semper,& Icarij quamuis iuba fulguret aſtri
Ire tamen,ſimul hærentem,ne tarda pelaſgis
Dux foret,ah miſerum vicino ceſpite alumnum

Iam Tyrios ſudaſſe lares,& ſanguine Dircen
Irriguam, fœtúſq; nouos,iterúmq; locutam
Sphynga petris: cui non eſt ſcire licentia paſſim,
Et vidiſſe fuit: nouus his ſuper anxia turbat
Corda metus. ſparſis ſubito correpta caniſtris
Sylueſtris regina chori:decurrit in æquum
Vertice ab ogygio, trifidámq; huc triſtis, & illuc
Lumine ſanguineo pinum deiectat,& ardens
Erectam attonitis implet clamoribus vrbem.
Omnipotens Niſæe pater, cui gentis auitæ
Pridem lapſus amor: tu nunc horrente ſub arcto
Beſſica ferrato rapidus quatis Iſmara thyrſo,
Pampineúmq; iubes nemus irreptare Lycurgo,
Aut tumidum Gangen,aut clauſtra nouiſſima rubræ
Tethyos, Eoáſq; domos flagrante triumpho
Perfuris,aut hermi de fontibus aureus exis.
At tua progenies poſitis gentilibus armis
Quæ tibi feſta litat?bellum, lachrymáſq;,metúmq;,
Cognatúmq; nefas iniuſti munera regni
Pendimus,æternis potius me Bacche pruinis
Trans & Amazonijs vlulatum Caucaſon armis,
Siſte ferens: q̃ monſtra ducum ſtirpémq; profanam
Eloquar: en vrges,alium tibi Bacche furorem
Iuraui,ſimiles video concurrere tauros.
Idem ambobus honos: vnúſq; ab origine ſanguis,
Ardua collatis obnixi cornua miſcent
Frontibus, alternáq; truces moriuntur in ira.
Tu peior,tu cede nocens,qui ſolus auita
Gramina, communémq; petis defendere campum.

Ah miſeri morum bellatis ſanguine tanto?
Et ſaltus dux alter habet? ſic fata gelatis
Vultibus, & Baccho iam demigrante quieuit.
At trepidus monſtro, & varijs terroribus impar
Longæui rex vatis opem, tenebráſq; ſagaces
Tireſiæ (qui mos incerta pauentibus) æger
Conſulit: ille deos non larga cæde iuuencum,
Non alacri penna, aut verum ſpirantibus extis,
Nec tripode implicito, numeríſq; ſequentibus aſtra,
Thurea nec ſupra volitante altaria fumo.
Tam penitus, duræ quàm mortis limite manes
Elicitos patuiſſe refert, lethæáq; ſacra
Et merſum Iſmeni ſubter confinia ponto
Miſcentis, parat ante ducem, circúmq; bidentum
Viſceribus laceris, & odoris ſulfuris aura,
Graminibúſq; nouis, & longo murmure purgat.
Sylua capax æui, validáq; incurua ſenecta
Æternum intonſæ frondis ſtat peruia nullis
Solibus: haud illam brumæ minuere, notúſve
Ius habet, aut getica Boreas impactus ab Vrſa
Subter opaca quies, vacuúſq; ſilentia ſeruat
Horror, & excluſæ pallet mala lucis imago.
Nec caret vmbra deo, nemori latonia cultrix
Additur: hanc Piceæ, cedríq;, & robore in omni
Effictam, ſanctis occultat ſylua tenebris.
Huius inaſpectæ luco ſtridere ſagittæ,
Nocturníq; canum gemitus, vbi limina patrui
Effugit, ínq; nouæ melior redit ora Dianæ.
Aſt vbi feſſa iugis, dulcéſq; altiſſima ſomnos

Lux monet, hic late iaculis circùm vndiq; fixis,
Effuſam pharetra ceruicem excepta quieſcit.
Extra immane patent tellus Mauortia campi
Fœtus ager Cadmo: durus qui vomere primo
Poſt conſanguineas acies, ſulcóſq; nocentes,
Auſus humum verſare, & putria ſanguine prata
Eruit: ingentes infelix terra tumultus
Lucis adhuc medio, ſoláq; in nocte per vmbras
Expirat, nigri cum vana in prælia ſurgunt
Terrigenæ: fugit incepto tremebundus ab aruo
Agricola, inſaniq; domum rediere iuuenci.
Hic ſenior vates. (ſtygijs accommoda quippe
Terra ſacris, multóq; placent ſola pinguia tabo)
Velleris obſcuri pecudes, armentáq; ſiſti
Atra monet: quæcunq; gregum pulcherrima ceruix
Ducitur, ingemuit Dirce, mœſtúſq; Cithæron,
Et noua clamoſæ ſtupuere ſilentia valles.
Tum fera cœruleis intexit cornua ſertis,
Ipſe manu tractans, notæq; in limine ſyluæ.
Principio largos nouies tellure cauata
Inclinat Bacchi latices, & munera verni
Lactis, & actæos imbres, ſuadúmq; cruorem
Manibus aggeritur, quantum bibit arida tellus.
Trunca dehinc nemora aduoluit, mœſtúſq; ſacerdos,
Tres Hecatæ, totidémq; ſatis acheronte nefaſto
Virginibus iubet eſſe focos. tibi rector auerni
Quãquã infoſſus humo, ſuperat tamẽ agger in auras
Pineus. hunc iuxta cumulo minor ara profundæ
Erigitur Cereri, frondes, atq; omne cupreſſus

Intexit plorata latus. iámque ardua ferro
Signati capita, & frugum libamine puro
In vulnus cecidere greges. tunc innuba Manthô
Exceptum pateris prælibat ſanguinem, & omnes
Ter circùm acta pyras ſancti de more parentis
Semineces fibras, & adhuc ſpirantia reddit
Viſcera, nec rapidas cunctatur frondibus atris
Subiectare faces. atque ipſe ſonantia flammis
Virgulta, & triſtes crepuiſſe vt ſenſit aceruos
Tireſias (illi nam plurimus ardor anhelat
Antegenas, implétque cauos vapor igneus orbes)
Exclamat. tremuere rogi, & vox impulit ignem.
Tartareæ ſedes, & formidabile regnum
Mortis inexpletæ, túque ô ſæuiſſime fratrum,
Cui ſeruire dati manes, æternáque ſontum
Supplicia, atque imi famulatur regia mundi:
Soluite pulſanti loca muta, & inane ſeueræ
Perſephones, vulgúſque caua ſub nocte repoſtum
Elicite, & plena redeat ſtyga portitor alno.
Ferte ſimul greſſus, nec ſimplex manibus eſto
In lucem remeare modus. tu ſepare cœtu
Elyſios Perſea pios, virgáque potenti
Nubilus Arcàs agat. contrà per crimina functis
Qui plures Erebo, pluréſque è ſanguine Cadmi
Angue ter excuſſo, & flagranti prævia taxo
Tiſiphone dux pande diem, nec lucis egentes
Cerberus occurſu capitum detorqueat vmbras.
Dixerat. & pariter ſenior, Phœbeiáque virgo
Erexere animos: illi formidine nulla

(Quippe in corde deus) ſolum tremor obruit ingens
Oedipodioniden, vatiſq; horrenda canentis.
Nunc humeros, nunc ille manus, & vellera preſſat
Anxius, inceptiſq; velit deſiſtere ſacris.
Qualis getulæ ſtabulantem ad confraga ſyluæ
Venator longo motum clamore Leonem
Expectat firmans animum, & ſudantia nixu
Tela premens. gelat ora pauor, greſſúſq; tremiſcunt
Quis veniat, quātúſque, ſed horrida ſigna fremētis
Accipit, & cæca metitur murmura cura.
Atq; hic Tireſias nondum aduentantibus vmbris
Teſtor ait diuos, quibus hunc ſacrauimus ignem,
Leuáq; conuulſæ dedimus carcheſia terræ,
Iam nequeo tolerare moram. caſſúſne ſacerdos
Audior? an rabido iubeat ſi theſſala cantu
Ibitis? an ſcythicis quoties armata venenis
Colchis aget. trepido pallebunt tartara motu?
Noſtri cura minor. ſi non attollere buſtis
Corpora, nec plenas antiquis oſſibus vrnas
Egerere, & mixtos, cæliq;, erebiq; ſub vnum
Funeſtare deos libet. aut exanguia ferro
Ora ſequi, aut ægras functorum carpere fibras.
Ne tenues annos, nubémq; hanc frontis opacæ,
Spernite ne moneo, & nobis ſæuire facultas.
Scimus enim, & quicquid dici, noſciq; timetis,
Et turbare Hecaten ni te Thymbræe vererer.
Et triplicis mundi ſummum quem ſcire nefaſtū eſt,
Illum ſed taceo. prohibet tranquilla ſenectus.
Iámq; ego vos, auide ſubicit phœbeia Mantō,

A udiris genitor, vulgúſq; exangue propinquat.
P anditur elyſium Chaos, & telluris opertæ
D iſſilit vmbra capax, ſyluæq;, & nigra pateſcunt
T artara, liuentes Achéron eiectat arenas.
F umidus atra vadis phlegéthon incendia voluit,
E t Styx diſcretis interflua manibus obſtat.
I pſum pallentem ſolio, circúmq; miniſtras
F uneſtorum operum Eumenides, ſtygiæq; ſeueros
I unonis thalamos, & mœſta cubilia cerno.
I n ſpeculis mors atra ſedet, dominiq; ſilentis
A dnumerat populos. maior ſupereminet ordo.
A rbiter hos dura verſat Gortynius vrna.
V era nimis poſcens, adigitq; expromere vitas
V ſq; retro. & tandem pœnarum lucra fateri.
Quid tibi monſtra Erebi, Scyllas, & inane furentes
C entauros, ſolidóq; intorta adamante gigantum
V incula, & anguſtam centeni Ægeonis vmbram?
I mò, ait, ò noſtræ regimen, viréſq; ſenectæ
N e vulgato mihi. quis enim remeabile ſaxum,
F allentéſq; lacus, Tytiónq; alimenta volucrum,
E t caligantem longis Ixiona gyris
N eſciat? ipſe etiam melior cum ſanguis opertas
I nſpexi ſedes Hecate ducente, prius, quàm
O bruit ora deus, totámq; in pectora lucem
D etulit, Argolicas magis huc appelle precando,
T hebanáſq; animas, alias auertere greſſus
L acte quater ſparſas, mœſtóq; excedere luco
N ata iube. tum quis vultus, habitúſq;, quis ardor
S anguinis effuſi, gens vtra ſuperbior adſit,

Dic agedum, noſtrámq; mone per ſingula noctem.
Iuſſa facit, carménq; ſerit quo diſſipet vmbras,
Quò regat & ſparſas. qualis ſi crimina demas
Colchis, & ææo ſimulatrix littore Circe.
Tunc his ſacrificum dictis affata parentem,
Primus ſanguineo ſummittit inertia Cadmus
Ora lacu, iuxtáq; virum Cythereia proles.
Effluit amborum geminus de vèrtice ſerpens.
Terrigenæ comites illos gens martia cingunt.
His æui menſura dies, manus omnis in armis,
Omnis & in capulo: prohibéntq;, obſtántq;, ruúntq;
Spirantum rabie. nec triſti incumbere ſulco
Cura, ſed alternum cuperent haurire cruorem.
Proxima Natarum manus eſt, fletiq; nepotes.
Hic orbam Autonoen, & anhelam cernimus Inò
Reſpectantem arcus, & ad vbera dulce prementem
Pignus, & oppoſitis Semelen à ventre lacertis
Penthéa iam fractis genitrix Cadmeia thyrſis,
Iam dimiſſa deo, pectúſq; adoperta cruentum
Inſequitur planctu. fugit ille per auia lethes,
Et ſtygios, ſuperóſq; lacus: vbi mitior illum
Flet pater. & lacerum componit corpus Echion.
Triſtẽ noſco Lycum, dextrámq; in terga reflexum
Æoliden, humero iactantem funus onuſto.
Necdum ille aut habitus, aut verſæ crimina formæ
Mutat Ariſtæo genitus, frons aſpera cornu eſt.
Tela manu, reicitq; canes in vulnus hiantes.
Ecce autem magna ſubit inuidioſa caterua
Tantalis, & tumido percenſet funera luctu

Nil deiecta malis. iuuat effugiſſe deorum
Numina, & inſanæ plus iam permittere linguæ.
Talia dum patri canit intemerata ſacerdos,
Illius elatis tremefacta aſſurgere vittis
Canicies, tenuiq; impelli ſanguine vultus.
Nec iam firmanti baculo, nec virgine fida
Nititur, erectúſq; ſolo, deſiſte canendo
Nata ait, externæ ſatis eſt mihi lucis, inertes
Diſcedunt nebulæ, & vultum niger exuit aer.
Umbriſne, an ſupero me miſſus Apolline complet
Spiritus? en video quæcunq; audita, ſed ecce
Mœrent Argolici deiecto lumine manes.
Toruus Abas, Prœtúſq; nocens, mitiſq; Phoroneus
Truncatúſq; Pelops, & ſæuo puluere ſordens
Oenomaus: largiſq; humectant imbribus ora.
Auguror hinc Thebis belli meliora. quid autem
Hi grege cōdenſo (quātū arma & vulnera mōſtrāt)
Pugnaces animæ, nobis ni ſanguine multo
Oráq;, pectoráq; & falſo clamore leuatas
Intendunt ſine pace manus, rex, fallor, an hi ſunt
Quinquaginta illi cernis Chroniúmq; Chromínq;
Phegeáq;, & noſtra præſignem Mæona lauro?
Ne ſæuite duces, nihil hic mortalibus auſum
Credite conſilijs. hos ferrea neuerat annos
Atropos: exiſtis caſus, bella horrida nobis,
Atq; iterum Tydeus. dixit, vittáq; ligatis
Frondibus inſtantes abigit, monſtrátq; cruorem.
Stabat inops comitum Cocyti in littore mœſto
Laius, immiti quem iam deus ales auerno

Reddiderat, dirúmq; tuens obliqua nepotem.
(Noſcit enim vultum) non ille ad ſanguinis hauſtus
Cætera ceu plebes aliúmve accedit ad imbrem
Immortale odium ſpirans, ſed proſilit vltro
Aonius vates. Tyriæ dux inclyte Thebes,
Cuius ab interitu non vlla Amphionis arces.
Vidit amica dies. ò iam ſatis vlte cruentum
Exitium, & multum placata minoribus vmbra
Quò miſerande fugis? iacet ille in funere longo
Quem premis, & iunctæ ſenſit confinia mortis
Obſitus exhauſtos pedore, & ſanguine vultus,
Eiectúſq; die. ſors leto durior omni.
Crede mihi, quæ nam immeritum vitare nepotem
Cauſa tibi? Confer vultum, & ſatiare litanti
Sanguine. venturáſq; vices, & funera belli
Pande vel infenſus. vel res miſerate tuorum.
Tunc ego, te optata vetitam tranſmittere Lethen
Puppe dabo. placidúmq; pia tellure reponam,
Et ſtygijs mandabo deis. mulcetur honoris
Muneribus, tingitq; genas, dehinc talia reddit.
Cur tibi verſanti manes æquæue ſacerdos
Lectus ego augurio? tantíſq; potiſſimus vmbris
Qui ventura loquar? ſatis eſt meminiſſe priorum
Noſtráne præclari (pudeat) conſulta nepotes
Poſcitis? Illum illum ſacris adhibete nefaſtis,
Qui leto dedit enſe patrem, qui ſemet in ortus
Vertit, & indignæ regerit ſua pignora matri.
Et nunc ille deos, furiarúmq; atra fatigat
Concilia, & noſtros rogat hæc in prælia manes.

Quòd ſi adeo placuit deflenda in tempora vates,
Dicam equidem quò me Lacheſis, quò torua Megæra
Vſq; ſinunt. bellum innumero venit vndiq; bellum
Agmine. Lernæóſq; trahit fatalis alumnos
Gradiuus ſtimulis. hos terræ monſtra, deúmq;
Tela manent, pulchriq; obitus, & ab igne ſupremo
Sontes lege moræ. certa eſt victoria Thebis,
Ne trepida, nec regna ferox germanus habebit.
Sed furiæ, geminúmque nefas, miseróſque per enſes
Hei mihi crudelis vincet pater. Hæc vbi fatus,
Labitur, & flexa dubios ambage reliquit.
Interea gelidam Neméen, & conſcia laudis
Herculeæ dumeta, vaga legione tenebant
Inachidæ. iam Sidonias auertere prædas,
Sternere, ferre domos ardent, inſtántque. Quis iras
Flexerit, vnde moræ, medius quis euntibus error
Phœbe doce. nos rara manent exordia famæ.
Marcidus edomito bellum referebat ab Æmo
Liber. ibi armiferos geminæ iam ſidera brumæ
Orgia ferre Getas, canúmq; vireſcere dorſo
Othryn, & icaria Rhodopen aſſueuerat vmbra,
Et iam pampineos materna ad mœnia currus
Promouet. effrenæ dextra, læuáque ſequuntur
Lynces, & vda mero lambunt retinacula tigres.
Poſt exultantes ſpolia armentalia portant.
Semineceſque Lupos, ſciſſáſque Mimallones vrſas.
Nec comitatus iners ſunt illic: ira, furórque
Et metus & virtus, & nunquam ſobrius ardor,
Succiduiq; gradus, & caſtra ſimillima regi.

Ite in operta ſoli: poſt vos ego gurgite pleno
Eliciam:& quæ dona meis ampliſſima ſacris
Veſter habebit honos, nocturnáq; furta licentum
Cornipedum,& cupidas Faunorum arcebo rapinas.
Dixerat. aſt illi tenuis percurrere viſus
Ora ſitus, viridiſq; comis exhorruit humor.
Protinus Inachios haurit ſitis arida campos.
Diffugere vndæ, ſquallent fontéſq;, lacúſq;,
Et caua feruenti dureſcunt flumina limo.
Ægra ſolo macies: teneriq; ab origine culmi
Inclinata ſeges: deceptum margine ripæ
Stat pecus, atq; amnes quærunt armenta natatos.
Sic vbi ſe magnis refluus ſuppreſſit in antris
Nilus,& Eoæ liquentia pabula brumæ
Ore premit, fumant deſertæ gurgite valles,
Et patris vndoſi ſonitus expectat hiulca
Ægyptos, donec Pharijs alimenta rogatus
Donet agris, magnúmq; inducat meſſibus annum.
Aret Lerna nocens, aret Lyrcæus,& ingens
Inachus, aduoluénſq; natantia ſaxa Charadrus.
Et nunquam in ripis audax Eraſinus,& æquus
Fluctibus Aſterión. ille alta per auia ſuetus
Audiri,& longe paſtorum rumpere ſomnos:
Vna tamen tacitas (ſed iuſſu numinis) vndas
Hæc quoq; ſecreta nutrit Langia ſub vmbra.
Nondum illi raptus dederat lachrymabile nomen
Archemorus, nec fama deæ: tamen auia ſeruat
Et nemus,& fluuium: manet ingens gloria nymphæ
Cum triſtem Hypſipylen ducibus ſudatus Achæis

Non humilis fœcundat amor(neq; enim ipſe deorum
Arbiter,argolidum thalamis nouus)aſpice mœſta
Agmina, nos ferro meritas excindere Thebas
Mens tulit, imbelli ſed nunc ſitis anxia fato,
Summittitq; animos,& inertia corpora carpit,
Da feſſis in rebus opem,ſeu turbidus amnis,
Seu tibi fœda palus:nihil hac in ſorte pudendum.
Nil humile eſt. Tu nunc ventis,pluuióq; rogaris
Pro Ioue,tu refugas vires,& pectora bello
Exanimata reple:ſic hoc tibi ſidere dextro
Creſcat onus:tantum reduces det flectere greſſus
Iuppiter. ò quanta belli donabere præda
Dircæos tibi diua greges,numerúmq; rependam
Plebis,& hic magna lucus ſignabitur ara.
Dixit,& orantis media inter anhelitus ardens
Verba rapit,curſúq; animæ labat arida lingua.
Idem omnes pallórq; viros,flatúſq; ſoluti
Oris habet: reddit demiſſo lemnia vultu.
Diua quidem vobis:& ſi cæleſtis origo eſt,
Vnde ego? mortales vtinam haud tráſgreſſa fuiſſem
Luctibus:altricem mandati cernitis orbam
Pignoris,at noſtris an quis ſinus,vberáq; vlla
Scit deus:& nobis regnum tamen,& pater ingens.
Sed quid ego hæc?feſſóſq; optatis demoror vndis?
Mecum age nunc:ſi forte vado Langia perennes
Seruat aquas.ſolet & rapidi ſub limine cancri
Semper,& Icarij quamuis iuba fulguret aſtri
Ire tamen,ſimul hærentem,ne tarda pelaſgis
Dux foret,ah miſerum vicino ceſpite alumnum

(Sic Parcæ voluere)locat,ponitq́ negantem
Floribus aggeſtis,& amico murmure dulces
Solatur lachrymas. Qualis Berecyntia mater,
Dum circa paruum iubet exultare tonantem
Curetas trepidos: illi certantia plaudunt
Orgia,ſed magnis reſonat vagitibus Ide:
At puer in gremio vernæ telluris,& alto
Gramine,nunc faciles ſternit procurſibus herbas
In vultum nitens,charam modo lactis egeno
Nutricem clangore ciens:iterúmq́ renidens,
Et teneris meditans verba illuctantia labris.
Miratur nemorum ſtrepitus,aut obuia carpit,
Aut patulo trahit ore diem,nemoriſq́ malorum
Inſcius,& vitæ multum ſecurus inerrat.
Sic tener Odryſia Mauors niue,ſic puer Ales
Vertice Mænalio,talis per littora reptans
Improbus Ortygiæ latus inclinabat Apollo.
Illi per dumos,& opaca virentibus vmbris
Deuia pars cingunt,pars arcta plebe ſequuntur,
Præcelerántq́ ducem,medium ſubit illa per agmen
Non humili feſtina modo:iámq́ amne propinquo
Rauca ſonat vallis,ſaxoſúmq́ impulit aures
Murmur,ibi exultans cõclamat ab agmine primus,
Sicut erat leuibus tollens vexilla maniplis
Argus,aquæ,longúſq́ virum ſuper ora cucurrit
Clamor aquæ:ſic Ambracij per littora ponti
Nauticus in remis iuuenum monſtrante magiſtro
Fit ſonus,inq́ vicem contrà percuſſa reclamat
Terra,ſalutatus cum Leucáda pandit Apollo.

Incubuere vadis paſſim diſcrimine nullo
Turba ſimul, primiq́ꝫ:nequit ſecernere mixtos
Æqua ſitis.frenata ſuis in curribus intrant
Armenta,& pleni dominis,armiſq́ꝫ feruntur
Quadrupedes:hos turbo rapax, hos lubrica fallunt
Saxa,nec implicitos fluuio reuerentia reges
Proterere,aut merſiſſe vado clamantis amici
Ora,fremunt vndæ,longúſq́ꝫ è fontibus amnis
Diripitur,modo lene virens,& gurgite puro
Perſpicuus,nunc ſordet aquis egeſtus ab imo
Alueus:inde toros riparum,& proruta turbant
Gramina:iam craſſus cœnóq́ꝫ,& puluere torrens
Quanquam expleta ſitis,bibitur tamẽ:agmina bello
Decertare putes, iuſtúmq́ꝫ in gurgite Martem
Præſurere,aut captam tolli victoribus vrbem.
Atq́ꝫ aliquis regum medio circunfluus amni,
Syluarum Neméa longe regina virentum
Lecta Iouis ſedes,quàm nunc,non Herculis actis
Dura magis:rabidi cum colla minantia monſtri
Angeret,& tumidos animam anguſtaret in artus,
Hac ſæuiſſe tenus populorum incepta tuorum
Sufficiat. túq́ꝫ ò cunctis inſuete domari
Solibus,æternæ largitor corniger vndæ,
Lætus eas. quacunq́ꝫ domo gelida ora reſoluis
Immortale tumens:neq́ꝫ enim tibi cana reportat
Bruma niues,raptáſq́ꝫ alio de fonte refundit
Arcus aquas:grauidiue indulgent nubila Cori.
Sed tuus,& nullo ruis expugnabilis aſtro.
Te nec Apollineus Ladon, nec Xanthus vterq́ꝫ,

Sperchiúſq; minax, centaurúſq; lycormas
Præſtiterint: tu pace mihi, tu nube ſub ipſa
Armorum, feſtáſq; ſuper celebrabere menſas.
Ab Ioue primus honos: bellis? modo lætus ouantes
Accipias: feſſiſq; libens iterum hoſpita pandas
Flumina, defenſáſq; velis agnoſcere turmas.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER QVINTVS.

PVlſa ſitis fluuio, populatáque gurgitis alueum
Agmina, linquebant ripas, amnémque minorem
Acrior & campum ſonipes rapit, & pedes arua
Implet ouans: rediere viris, animiq;, minæq;
Votáq;, ſanguinei mixtum ceu fontibus ignem
Hauſiſſent belli: magnáſq; in prælia mentes
Diſpoſiti in turmas rurſus, legémq; ſeueri
Ordinis, vt cuiq; ante locus, ductórq; monentur
Inſtaurare vias: tellus iam puluere primo
Creſcit, & armorum tranſmittunt fulgura ſyluæ.
Qualia trans pontum pharijs defenſa ſerenis
Rauca Paretonio decedunt agmina Nilo,
Cum fera ponit hyems: illæ clangore fugaci
Vmbra fretis, aruiſq; volans: ſonat auius æther
Iam Boream imbréſq; pati, iam nare ſolutis
Amnibus, & nudo iuuat æſtiuare ſub Æmo.
Hic rurſus ſimili procerum vallante corona

Dux Talaonides antiqua vt forte ſub orno
Stabat,& admoti nixus Polynicis in haſtam,
At tamen ò quæcunq; es ait. cui gloria tanta
Venimus innumeræ fatum debere cohortes,
Quem non ipſe deum ſator aſpernetur honorem:
Dic age(quandò tuis alacres aſſiſtimus vndis)
Quæ domus, aut tellus,animã quibus hauſeris aſtris,
Dic quis & ille pater?neq; enim tibi numina longe
Tranſierit fortuna licet, maiórq; per ora
Sanguis,& afflicto ſpirat reuerentia vultu.
Ingemit,& paulum fletu cunctata modeſto
Lemnias orſa refert. Immania vulnera rector
Integrare iubes: furias,& Lemnon,& arctis
Arma inſerta thoris, debellatóſq; pudendo
Enſe mares: redit ecce nefas, & frigida cordi
Eumenis. ò miſeræ quibus hic furor additus, ò nox,
O pater: illa ego ſum(pudeat ne forte benignæ
Hoſpitis)illa duces,raptum quæ ſola parentem
Occului: quid longa malis exordia necto?
Et vos arma vocant,magníq; in corde paratus
Hoc memoraſſe ſat eſt: claro generata Thoante
Seruitium Hypſipyle veſtri fero capta Lycurgi.
Aduertere animos, maiórq;,& honora videri
Párq; operi tanto: cunctis tunc noſcere caſus
Ortus amor: pater ante alios hortatur Adraſtus.
Imò agedum(primi longe damus agmina vulgi
Nec facilis Nemeæ latas euoluere vires
Quippe obtenta comis,& ineluctabilis vmbra)
Pande nefas,laudéſq; tuas,gemitúſq; tuorum

Vnde hos aduenias regno deiecta labores,
Dulce loqui miſeris, veteréſq; reducere queſtus
Incipit: Ægæo premitur circunflua Nereo
Lemnos: vbi ignifera feſſus reſpirat ab Ætna
Mulciber, ingenti tellurem proximus vmbra
Veſtit Athos: nemorúmq; obſcurat imagine pontũ.
Thraces arant contrà. Thracum fatalia nobis
Littora, & inde nefas: florebat diues alumnis
Terra, nec illa Samo fama, Deló ve ſonanti
Peior, & innumeris quas ſpumifer aſſilit Ægon.
Dis viſum turbare domos: nec pectora culpa
Noſtra vacant: nullos Veneri ſacrauimus ignes.
Nulla deæ ſedes: mouet & cæleſtia quondam
Corda dolor, lentóq; irrepunt agmine pœnæ.
Illa Paphon veterem, centúmq; altaria linquens
Nec vultu, nec crine prior, ſoluiſſe iugalem
Ceſton, & Idalias procul ablegaſſe volucres
Fertur: erant certe media quæ noctis in vmbra,
Diuam alios ignes, maioráq; tela gerentem
Tartareas inter thalamis volitaſſe ſorores
Vulgarent. vtq; implicitis arcana domorum
Anguibus, & ſæua formidine cuncta repleuit
Limina, nec fidi populum miſerata mariti,
Protinus à Lemno teneri fugiſtis amores.
Motus hymen, verſæq; faces, & frigida iuſti
Cura thori, nullæ redeunt in gaudia noctes,
Nullus in amplexu ſopor eſt: odia aſpera vbiq;,
Et furor, & medio recubat diſcordia lecto,
Cura viris tumidos aduerſa Thracas in ora

E ruere,& ſæuam bellando frangere gentem.
C ûmq; domus contrà,ſtantéſque in littore nati,
D ulcius Edonias hyemes,Arctónq; frementem
E xcidere,aut tandem tacita poſt prælia nocte
F ractorum ſubitas torrentum audire ruinas.
I llæ autem triſtes(nam me tunc libera curis
V irginitas,anniq; tegunt)ſub nocte,diéque
A ſſiduis ægre lachrymis ſolantia miſcent
C olloquia,aut ſæuã ſpectant trans æquora Thracẽ.
S ol operum medius ſummo librabat olympo
L ucentes ceu ſtaret,equos,quater axe ſereno
I ntonuit,quater antra dei fumantis anhelos
E xeruere apices,ventíſque abſentibus Ægon
M otus,& ingenti percuſſit littora ponto.
C um ſubito horrendas æui matura Polyxô
T ollitur in furias,thalamíſq; inſueta relictis
E uolat,inſano veluti Theumeſia Thyàs
R apta deo,cum ſacra vocant,idæáq; ſuadet
B uxus,& à ſummis auditus montibus Euan,
S ic erecta genas,aciémque effuſa,trementi
S anguine,deſertam rapidis clamoribus vrbem
E xagitat,clauſáſq; domos,& limina pulſans.
C onſilium vocat infelix,comitatus eunti
H ærebant nati,atq; illæ non ſegnius omnes
E rumpunt tectis,ſummáſque ad Pallàdos arces
I mpetus.huc propere ſtipamur,& ordine nullo
C ongeſtæ,ſtricto mox enſe ſilentia iuſſit
H ortatrix ſcelerum,& medio ſic auſa profari eſt.
R em ſummam inſtinctu ſuperum, meritiq; doloris

O viduæ, firmate animos, & pellite ſexum
Lemniádes. ſancire paro, ſi tædet inanes
Æternum ſeruare domos, turpémq; iuuentæ
Flore ſitum, & longis ſteriles in luctibus annos.
Inueni (promitto) viam, nec numina deſunt.
Quà renouanda Venus, modo par inſumite robur
Luctibus, atq; adeo primum hoc mihi noſcere detur.
Tertia canet hyems, cui connubialia vincla,
Aut thalamis ſecretus honos? quod coniuge pectus
Intepuit? cuius vidit Lucina labores
Dicite? vel iuſtos cuius pulſantia menſes
Vota tument? quà pace feras, volucréſq; iugari
Mos datus. heu ſegnes, potuitne vltricia graijs
Virginibus dare tela pater? lætíſq; dolorum
Sanguine, ſecuros iuuenum perfundere ſomnos?
At nos vulgus iners. quòd ſi propioribus actis
Eſt opus, ecce animos doceat Rhodopeia coniux
Vlta manu thalamos, paritérq; epulata marito,
Nec vos immunis ſcelerum, ſecuráve cogo.
Plena mihi domus, en atque ingens cernite ſudor.
Quattuor hos vnà, decus, & ſolatia patris
In gremio (licet amplexu, lachrymiſque morentur)
Tranſadigam ferro, ſaniémque, & vulnera fratrum
Miſcebo, patrémq; ſuper ſpirantibus addam.
Ecqua tot in cædes animum promittit? agebat
Pluribus aduerſo, intuerunt vela profundo.
Lemnia claſſis erat. rapuit gauiſa Polyxò
Fortunam, atq; iterat. ſuperíſne vocantibus vltro
Deſumus? ecce rates, deus has, deus vltor in iras

Adportat, cœptiſq; fauet. nec imago quietis
Vana meæ. nudo ſtabat Venus enſe, videri
Clara mihi. ſomnóſq; ſuper, quid perditis æuum?
Inquit. age auerſis thalamos purgate maritis.
Ipſa faces alias, melioráq; fœdera iungam.
Dixit. & hoc ferrum ſtratis hoc (credite) ferrum
Impoſuit. quin ò miſeræ, dum tempus agit rem,
Conſulite. en validis ſpumant euerſa lacertis
Æquora. Biſtonides veniunt fortaſſe maritæ.
Hinc ſtimuli ingentes, magnúſq; aduoluitur aſtris
Clamor. Amazonio Scythiam feruere tumultu,
Lunatúmq; putes agmen deſcendere, vbi arma
Indulget pater, & ſæui mouet oſtia belli.
Nec varius fremor, aut ſtudia in contraria rapti
Diſſenſus vt plebe ſolet. furor omnibus idem,
Idem animus ſolare domos, iuuenúmq;, ſenúmq;
Præcipitare colos, pleniſq; adfringere paruos
Vberibus, ferróq; omnes exire per annos.
Tunc viridis late lucus iuga celſa Mineruæ
Propter opacat humũ niger ipſe. ſed inſuper ingẽs
Mons premit, & gemina pereunt caligine ſoles.
Hic ſanxere fidem. tu martia teſtis Enyò
Atq; inferna Ceres, ſtygiæq; Acheronte recluſo.
Ante prèces venere deæ. ſed fallit vbiq;
Mixta Venus. Venꝰ arma tenet, Venꝰ admouet iras,
Nec de more cruor natum Caropeia coniux
Obtulit. accingunt ſeſe, & mirantia ferro
Pectora, congeſtiſq; auidæ ſimul vndiq; dextris
Perfringunt, ac dulce nefas in ſanguine vino

Coniurant, matrémq; recens circumuolat vmbra.
Talia cernenti mihi, quantus in oſſibus horror?
Quisve per ora color? qualis cum cerua cruentis
Circumuenta lupis, nullum cui pectore molli
Robur, & in volucri tenuis fiducia curſu,
Præcipitat ſuſpenſa fugam. iamiámq; teneri
Credit, & eluſos audit concurrere morſus.
Illi aderant, primis iámq; offendêre carinæ
Littoribus, certant ſaltu contingere terram
Præcipites. miſeri quos non aut horrida virtus
Marte ſub odryſio, aut medij inclementia ponti
Hauſerit. alta etiam ſuperum delubra vaporant,
Promiſſáſq; trahunt pecudes: niger omnibus aris
Ignis, & in nullis ſpirat deus integer extis.
Tardius humenti noctem deiecit olympo
Iuppiter, & verſum miti reor æthéra cura
Suſtinuit. dum fata vetant, nec longius vnquam
Ceſſauere nouæ perfecto ſole tenebræ.
Sera tamen mundo venerunt aſtra. ſed illis
Et Paros, & nemoroſa Thaſos, crebræq; relucent
Cycládes. vna graui penitus latet obruta cælo
Lénos. in hác triſtes nebulæ, & plaga cæca ſuperne
Texitur. vna vagis Lemnos non agnita nautis.
Iam domibus fuſi, nemorum per opaca ſacrorum
Ditibus indulgent epulis. vacuántq; profundo
Aurum immane mero. dũ quæ per Strymona pugnæ,
Quis Rhodope, gelidóve labor ſudatus in Æmo
Enumerare vacat? necnon manus impia nuptæ
Serta inter, feſtáſq; dapes quo maxima cultu

Quæq; iacent. dederat mites Cytherea ſuprema
Nocte viros, longóq; breuem poſt tempore pacem
Nequicquam, & miſeros perituro afflauerat igne.
Conticuere chori. dapibus, ludóque licenti
Fit modus, & primæ decreſcunt murmura noctis
Cum conſanguinei mixtus caligine leti
Rore madens ſtygio, morituram amplectitur vrbem
Somnus, & implacido fundit grauia otia cornu,
Secernitq; viros. vigilant nuptæq;, nurúſq;
In ſcelus, atq; hilares acuunt fera tela ſorores.
Inuaſere nefas, cuncto ſua regnat Erinnys
Pectore. non aliter Scythicos armenta per agros
Hircanæ clauſere leæ, quas exigit ortu
Prima fames, auidiq; implorant vbera nati.
Quos tibi (nam dubito) ſcelerum de mille figuris
Expediam caſus. Elimum temeraria Gorge
Euinctum ramis, altáq; in mole Tapetum
Efflantem ſomno creſcentia vina, ſuperſtans
Vulnera diſiecta rimatur veſte, ſed illum
Infelix ſopor admota ſub morte refugit.
Turbidus, incertúſq; oculis vigilantibus hoſtem
Occupat amplexu: nec ſegnius illa tenentis
Ponè adigit coſtas, donec ſua pectora ferro
Tangeret, is demum ſceleri modus. ora ſupinat
Blandus adhuc, oculíſq; tremẽs & murmure Gorgẽ
Quærit, & indigno ſoluit ſua brachia collo.
Non ego nunc vulgi quanquam crudelia, pandam
Funera, ſed propria luctus de ſtirpe recordor.
Quid te flaue Cydon? quid te per colla refuſis

Intactum Crenæ comis? quibus vbera mecum
Obliquúmq; à patre genus? fortémque timebam
Quem deſponſa Gyan? vidi Lapſare cruente
Vulnere Mirmydonis. quidq; inter ſerta, chorôſq;
Barbara ſudentem fodiebat Opopea mater?
Flet ſuper æquæuum ſoror exarmata Lycaſte
Cydimon, heu ſimiles perituro in corpore vultus
Aſpiciens, florémq; genæ, & quas finxerat auro
Ipſa comas. tum ſæua parens iam coniuge fuſo
Aſtitit, impellítq; minis, atq; inſerit enſem.
Vt fera, quæ placido rabiem deſueta magiſtro
Tardius arma mouet, ſtimulíſq;, & verbere crebro
In mores negat ire ſuos, ſic illa iacenti
Incidit, vndantémq; ſinu collapſa cruorem
Excipit, & laceros premit in noua vulnera crines.
Vt vero Alcimeden etiamnum in murmure trũcos
Ferre patris vultus, & egentem ſanguinis enſem
Conſpexi, riguere comæ, atq; in viſcera ſæuus
Horror ijt. meus ille Thoas, mea dira videri
Dextra mihi. extemplo thalamis turbata paternis
Inferor. ille quidem dudum (quis magna tuenti
Somnus?) agit verſans ſecum (& ſi lata receſſit
Vrbe domus) quiſnã ſtrepitus? quæ murmura noctis?
Cur fremebunda quies? trepido ſcelus ordine pãdo.
Quis dolor? vnde animi? vis nulla arcere furentes.
Hac ſequere ò miſerande, premũt, aderũtq; morãti
Et mecum fortaſſe cades. his motus, & artus
Erexit ſtratis. ferimur per deuia vaſtæ
Vrbis, vbi ingentem nocturnæ cædis aceruum

Paſſim, vt quoſq; ſacris crudelis veſpera lucis
Strauerat, occulta ſpeculamur nube latentes,
Hic impreſſa toris ora. extantéſq; recluſis
Pectoribus capulos. magnarum & fragmina trunca
Haſtarum, & ferro laceras per corpora veſtes,
Crateras pronos, epuláſq; in cæde natantes
Cernere erat. iuguliſque modo torrentis apertis
Sanguine commixto redeuntem in pocula Bacchum.
Hic iuuenum manus, & nullis violabilis armis
Turba ſenes. poſitiq; patrum ſuper ora gementum
Semineces pueri, trepidas in limine vitæ
Singultant animas. gelida non ſecius Oſſa
Luxuriant Lapitharum epulæ, ſi quando profundo
Nubigenæ caluere mero. vix primus ab ira
Pallor, & impulſis ſurgunt ad prælia menſis.
Tunc primum ſeſe trepidis ſub nocte thyoneus
Detexit, nato portans extrema Thoanti
Subſidia, & multa ſubitus cum luce refulſit,
Agnoui. non ille quidem turgentia ſertis
Tempora, nec flaua crinem diſtinxerat vua
Nubilus, indignúmque oculis liquentibus imbrem
Alloquitur. dum fata dabant tibi nate, potentem
Lemnon, & externis etiam ſeruare timendam
Gentibus: haud vnquam iuſto mea cura labori
Deſtitit. abſciderant triſtes crudelia Parcæ
Stamina, nec dictis, ſupplex quæ plurima fudi
Ante Iouem, fruſtra. lachrymiſq; auertere luctus
Contigit. infandum natæ conceſſit honorem.
Accelerate fugam. túq; ô mea digna propago

Perdidit vna omnes orbata, exciſáq; mundo
Indigenas: non arua viri, non æquora verrunt.
Conticuere domus: cruor altus, & oblita craſſo
Cuncta rubent tabo: magnæq; in mœnibus vrbis
Nox tantum, & ſæui ſpirant per culmina manes.
Ipſa quoq; arcanis tecti in penetralibus alto
Molior igne pyram: ſceptrum ſuper arma, patríſq;
Inijcio, & notas regum geſtamina veſtes.
At prope mœſta rogum confuſis ignibus aſto
Enſe cruentato, fraudémq; & inania buſta
Plango metu. ne forte premant, caſſúmq; parenti
Omen: & hac dubios læti precor ire timores
His mihi pro meritis, vt falſi criminis aſtu
Parta fides: regno, & ſolio conſidere patris
Supplicium datur: ánne illis obſeſſa negarem?
Acceſſi, ſæpe ante deos teſtata, fidémq;,
Immeritáſq; manus, ſubeo (prò dira poteſtas)
Exangue imperiũ, & mœſtam ſine culmine Lemnon.
Iam magis atq; magis vigiles dolor angere ſenſus,
Et gemitus clari, & paulatim inuiſa Polyxò
Iam meminiſſe nefas: iam ponere manibus aras
Conceſſum, & multum cineres iuraſſe ſepultos.
Sic vbi ductorem trepidæ ſtabulíq; maritum
Quem penes. & ſaltus & adultæ gloria gentis,
Maſſylo frangi ſtupuere ſub hoſte iuuencæ
It truncum ſine honore pecus, regémq; peremptum
Ipſe ager, ipſi amnes, & muta armenta queruntur.
Ecce autem ærata diſpellens æquora prora
Pelias intacti late ſubit hoſpita ponti

Pinus, agunt Minyæ: geminus fragor ardua canet
Per latera: abruptam credas radicibus ire
Ortygiam, aut fractum pelago decurrere montem.
Aſt vbi ſuſpenſis ſiluerunt æquora tonſis
Mitior & ſenibus Cygnis, & pectine Phœbi,
Vox media de puppe venit: maria ipſa carinæ
Accedunt (poſt noſſe datum eſt) Oeagrius illic
Acclinis malo medijs interſonat Orpheus
Remigijs, tantóſq; iubet neſcire labores.
Illis in ſcythicum Boréan iter: oráq; primum
Cyaneis arctata vadis. nos Thracia viſu
Bella ratæ, vario tecta incurſare tumultu
Denſarum pecudum, aut fugientum more volucrum.
Heu vbi nunc furiæ? portus? amplexáq; littus
Mœnia? quà longe pelago deſpectus aperto
Scandimus, & celſas turres: huc ſaxa, ſudéſq;
Armáq;, mœſta virum, atq; infectos cædibus enſes
Subuectant trepidæ, quin & ſquallentia texta
Thoracum, & vultu galeas intrare ſoluto
Non pudet audaces: rubuit mirata cateruas
Pallás, & aduerſo riſit Gradiuus in Æmo.
Tunc primum exanimis præceps amentia ceſſit.
Nec ratis illa ſalo ſed diuum ſera per æquor
Iuſtitia, & pœnæ ſcelerum aduentare videntur.
Iámq; aberant terris, quantum gortynia currunt
Spicula, cœruleo grauidam cum Iuppiter imbri
Ipſa ſuper nubem ratis armamenta pelaſgæ
Siſtit agens: inde horror aquis, & raptus ab omni
Sole dies miſcet tenebras, quis protinus vnda

Concolor obnixi lacerant caua nubila venti?
Diripiúntq; fretum, nigris redit humida tellus
Verticibus, totúmq; notis portantibus æquor
Pendet, & æquato iamiam prope ſidera dorſo
Frangitur incertæ iam nec prior impetus alno,
Sed labat extantem roſtris: modo gurgite in imo,
Nunc cælo Tritona ferens, nec robora proſunt
Semideum heroum, puppémq; inſana flagellat
Arbor, & inſtabili procumbens pondere curuas
Raptat aquas, remiq; cadunt in pectus inanes.
Nos quoq; per rupes, murorúmq; aggere ab omni
Dum labor ille viris, fretáq; indignantur, & auſtri,
Deſuper inualidis fluitantia tela lacertis
(Quid non auſa manus?) Telámona, & Peléa contrà
Spargimus, & noſtro petitur Tirynthius arcu.
Illi quippe ſimul bello, pelagóq; laborant:
Pars clypeis munire ratem, pars æquora fundo
Egerere: aſt alij pugnant, ſed inertia motu
Corpora, ſuſpenſǽq; carent conamine vires.
Inſtamus iactu telorum, & ferrea nimbis
Certat hyems, vaſtǽq; ſudes, fractiq; molares,
Spiculáq;, & multa crinitum miſſile flamma.
Nunc pelago, nũc puppe cadũt: dat operta fragorem
Pinus, & abiunctis regemunt tabulata cauernis.
Talis hyperborea virides niue verberat agros
Iuppiter, obruitur campis genus omne ferarum,
Depreſſǽq; cadunt volucres: & meſſis amaro
Strata gelu, fragor inde iugis, inde amnibus iræ.
Vt vero eliſit nubes Ioue tortus ab alto

Ignis, & ingentes patuere in lumine nautæ.
Diriguere animi, manibúſq; horrore remiſſis
Arma aliena cadunt: redeunt in pectora ſexus.
Cernimus Æacidas, muriſq; immane minantem
Antæum, & longa pellentem cuſpide rupes
Iphiton, attonito manifeſtus in agmine ſupra eſt
Amphitryoniades, puppémq; alternus vtrinq;
Ingrauat, & medias ardet deſcendere in vndas.
At leuis, & miſeræ nondum mihi notus Iaſon
Tranſtra per, & remos, impreſſáq; terga virorum
Nunc magnum Oeniden, nunc ille hortatibus Idam
Et Talaum, & cana rorantem aſpergine ponti
Tyndariden iterans, gelidiq; in nube parentis
Vela laborantem Calaim ſubnectere malo
Voce, manúq; rogat quatiunt impulſibus illi
Nunc freta, nunc muros: ſed nec ſpumantia cedunt
Æquora, & incuſſæ redeunt à turribus haſtæ.
Ipſe graues fluctus, clauúmq; audire negantem
Laſſat agens Tiphys, pallétq;, & plurima mutat
Imperia, ac læuas, dextráſq; obtorquet in vndas
Proram: naufragis auidam concurrere ſaxis.
Donec ab extremo cuneo ratis Æſone natus
Palladios oleæ, Mopſi geſtamina ramos
Extulit, & ſocium turba prohibente popoſcit
Fœdera: præcipites vocem inuoluêre procellæ.
Tunc modus armorum: paritérq; exhauſta quierunt
Flamina, confuſóq; dies reſpexit Olympo.
Quinquaginta illi trabibus de more reuinctis,
Eminus abrupto quatiunt noua littora ſaltu.

Magnorum decora alta patrum, iam fronte ſereni,
Noſcendiq; habitu: poſtquam timor, iráq; ceſſit
Vultibus, arcana ſic fama erumpere porta
Cælicolas, ſi quando domus, littúſq; rubentum
Æthiopum, & menſas amor eſt intrare minores.
Dant fluuij, montéſq; locum: tum terra ſuperbit
Greſſibus, & paulum reſpirat cælifer Atlas.
Hic & ab aſſerto nuper marathone ſuperbum
Theſéa, & Iſmarios aquilonia pignora fratres,
Vtraq; quis rutila ſtridebant tempora penna,
Cernimus: hic Phœbo non indignante priorem
Admetum, & duræ ſimilem nihil Orphéa Thracæ.
Tunc prolem Alydone ſatam, generúmq; profundi
Neréos: ambiguo viſus errore laceſſunt
Oebalidę gemini: chlamys huic, chlamys ardet & illi.
Ambo haſtile gerunt: humeros exertus vterq;,
Nudus vterq; genas. ſimili coma fulgurat aſtro,
Ardet iter, magníq; ſequens veſtigia mutat
Herculis, & tarda quanuis ſe mole ferentem,
Vix curſu tener æquat Hylas: Lernæáq; tollens
Arma, ſub ingenti gaudet ſudare pharetra.
Ergo iterum Venus, & tacitis corda aſpera flammis
Lemniadum pertentat amor. tunc regia Iuno
Arma, habitúſq; virum, pulchræq; inſignia gentis
Mentibus inſinuat, certatímq; ordine cunctæ
Hoſpitibus patuere fores: tunc primus in aris
Ignis, & infandis venere obliuia curis.
Tunc epulæ, felixq; ſopor, noctéſq; quietæ
Nec ſuperum ſine mente reor, placuere, fatentes.

Forſitan & veſtræ fatum excuſabile culpæ
Noſcere cura, duces: cinerem, furiáſq; meorum
Teſtor, vt externas non ſponte aut crimine tedas
Attigerim (ſcit cura deum) & ſi blandus Iaſon
Virginibus dare vincla nouis: ſua iura cruentum
Phaſin habent: alios Colchi generaſtis amores.
Iámq; exuta gelu tepuerunt ſidera longis
Solibus, & velox in terga reuoluitur annus.
Iam noua progenies, partúſq; in vota ſoluti,
Et non ſperatis Lemnos celebratur alumnis.
Necnon ipſa tamen thalami monimenta coacti
Enitor geminos, duróq; ſub hoſpite mater
Nomen aui renouo: nec quæ fortuna relictis
Noſſe datum, iam plena quater quinquennia pergũt
Si modo fata ſinunt, aluitq; rogata Lycaſte.
Detumuere animi maris, & clementior auſter
Vela vocat: ratis ipſa moram, portusq; quietos
Odit, & aſſueti tendit retinacula ſaxi.
Inde fugam Minyæ, ſociosq; appellat Iaſon
Efferus, ò vtinam iam tum mea littora rectis
Præteruectus aquis, cui non ſua pignora cordi,
Non promiſſa fides: certe ſtat fama remotis
Gentibus, æquorei redierunt vellera Phrixi.
Vt ſtata lux pelago, venturúmq; æthéra ſenſit
Tiphys, & occidui rubuere cubilia Phœbi,
Heu iterum gemitus, iterumq; nouiſſima nox eſt.
Vix reſerata dies, & iam rate celſus Iaſon
Ire iubet, primóq; ferit dux verbere pontum
Illos, & ſcopulis, & ſummo vertice montis.

Spumea porrecti dirimentes terga profundi
Proſequimur viſu, donec laſſauit euntes
Lux oculos, longúmque polo contexere viſa eſt
Æquor, & extremi preſſit freta margine cæli.
Fama ſubit portus, vectum trans alta Thóanta
Fraterna regnare Chio. mihi crimina nulla,
Et vacuos arſiſſe rogos: fremit impia plebes
Sontibus accenſæ ſtimulis, facinúſque repoſcunt.
Quinetiam occultæ vulgo increbreſcere voces.
Soláne fida ſuis? nos autem in funere lætæ?
Non deus hæc, fatúmque, quod imperat vrbe nefanda,
Talibus exanimis dictis (& triſte propinquat
Supplicium) nec regna iuuant, vaga littora furto
Incomitata ſequor, funeſtáque mœnia linquo,
Quà fuga nota patris, ſed non iterum obuius Euan
Nam me prædonum manus huc appulſa tacentem
Arripit, & veſtras famulam tranſmittit in oras.
Talia Lernæis iterat dum regibus exul
Lemnias, & longa ſolatur damna querela,
Immemor abſentis (ſic Di ſuaſiſtis) alumni.
Ille graues oculos, languentiáque ora comanti
Mergit humo, feſſúſque diu puerilibus actis
Labitur in ſomnos. prenſa manus hæret in herba.
Interea campis nemoris ſacer horror achæi
Terrigena erigitur ſerpens, tractúque ſoluto
Immanem ſeſe vehit, ac poſt terga relinquit
Liuida, fax oculis tumidi ſtat in ore veneni
Spuma vires: ter lingua vibrat, terna agmina adúci
Dentis, & auratæ crudelis gloria frontis

Prominet: Inachio ſanctum dixere Tonanti
Agricolæ, cui cura loci, & ſyluestribus aris
Pauper honos: nunc ille dei circundare templa
Orbe vago labens, miſeræ nunc robora ſyluæ
Atterit, & vaſtas tenuat complexibus ornos,
Sæpe ſuper fluuios geminæ iacet aggere ripæ
Continuus, ſquammisq́ incíſus adæſtuat amnis:
Sed nunc Ogygij iuſſis quando omnis anhelat
Terra dei, trepidæq́ latent in puluere Nymphæ,
Sæuior amphractu laterum ſinuoſa retorquens
Terga ſolo, ſicciq́ nocens furit igne veneni.
Stagna per, arentesq́ lacus, fontéſq́ repreſſos
Voluitur, & vacuis fluuiorum in vallibus errat.
Incertúſq́ ſui liquidum nunc aëra lambit
Ore ſupinato, nunc arua gementia radens
Pronus adhæret humo, ſi quid viridantia ſudent
Gramina: percuſſæ calidis afflatibus herbæ
Quà tulit ora, cadunt, moritúrq́ ad ſibila campus.
Quantus ab arctois diſcriminat æthéra plauſtris
Anguis, & vſq́ notos, alienúmq́ exit in orbem,
Quantus & ille ſacri ſpiris intorta mouebat
Cornua Parnaſi: donec tibi Delie fixus
Vexit, arundineam centeno vulnere ſyluam.
Quis tibi parue deus tam magni pondera fati
Sorte dedit? túne hoc vix prima ad limina vitæ
Hoſte iaces? an vt inde ſacer per ſecula graijs
Gentibus, & tanto dignus morerere ſepulchro?
Occidis extremæ diſtrictus verbere caudæ
Ignaro ſerpente puer, fugit illicet artus

Somnus,& in ſolam patuerunt lumina mortem.
Cum tamen attonito moriens vagitus in auras
Excidit,& ruptis immutuit ore querelis.
Qualia non totas peragunt inſomnia voces
Audijt Hypſipyle,facilémq; negantia curſum
Exanimis genua ægra rapit.iam certa malorum
Mentis ab augurio,ſparſóq; per omnia viſu
Luſtrat humum quærens & nota vocabula paruo
Nequicquã ingeminãs:nuſquã ille,& prata recẽtes
A miſere notas. viridi piger accubat hoſtis
Collectus gyro,ſpatioſáque iugera complet.
Sic etiam obliqua ceruicem expoſtus in aluo,
Horruit infelix viſu. longóq; profundum
Incendit clamore nemus.nec territus ille,
Sed iacet.Argolicas vlulatus flebilis aures
Impulit,extemplo monitu ducis aduolat ardens
Arcàs eques,cauſámq; refert. tum ſquammea demũ
Tornus ad armorum radios,fremitúmque virorum
Colla mouet.rapit ingenti conamine ſaxum
Quo diſcretus ager,vacuáſque impellit in auras
Arduus Hippomédon.quo turbine bellica quondam
Librati ſaliunt portarum in clauſtra molares.
Caſſa ducis virtus.nam mollia colla refuſus
In tergum ſerpens venientem exhauſerat ictum.
Dat ſonitum tellus,nemorúmque per auia denſi
Diſſultant nexus.at non mea vulnera clámat,
Et trabe fraxinea Capaneus ſubit obuius. Vnquam
Effugies:ſeu tu pauidi ferus incola luci,
Siue deus,vtinámq; deis conceſſa voluntas.

Non ſi conſertum ſuper hæc tua membra Giganta
Subueheres. volat haſta tremens, & hiantia monſtri
Ora ſubit, linguæq; ſecat fera vincla triſulcæ.
Perq; iubas ſtantes, capitiſq; inſigne coruſci
Emicat, & nigri ſanie perfuſa cerebri
Figitur haſta ſolo. longus vix tota peregit
Membra dolor. rapido celer ille volumine telum
Circuit, auulſúmq; ferens in opaca refugit
Templa dei. hic magno tellurem pondere menſus
Implorantem animam dominis aſſibilat aris.
Illum & cognatæ ſtagna indignantia Lernæ,
Floribus & vernis aſſuetæ ſpargere Nymphæ.
Et Nemees reptatus ager, lucóſque per omnes
Syluicolæ fracta gemuiſtis arundine Fauni.
Ipſe etiam è ſumma iam tela popoſcerat Ætna
Iuppiter, & dudum nimbique hyeméſque coibant.
Ni minor ira deo, grauioráque tela mereri
Seruatus Capaneus. moti tamen aura cucurrit
Fulminis, & ſummas libauit vertice criſtas.
Iámq; pererratis infelix lamnia campis
Liber vt angue locus, modico ſuper aggere longe
Pallida ſanguineis infectas roribus herbas
Proſpicit. huc magno curſum rapit effera luctu,
Agnoſcitq; nefas, terræ'q; illiſa nocenti
Fulminis in morem. non verba in funere primo,
Non lachrymas habet. ingeminat miſera oſcula tātū
Incumbens, animæq; fugam per membra tepentem
Quærit hians, non ora loco, non pectora reſtant.
Rapta cutis, tenera oſſa patent, nexúſque madentes

Sanguinis imbre noui, totúmque in vulnere corpus.
Ac velut aligeræ ſedem, fœtuſq; parentis
Cum piger vmbroſa populatus in ilice ſerpens,
Illa redit, querulæq; domus mirata quiete
Stat ſuper impendens, aduectóſq; horrida mœſto
Excutit ore cibos. cum ſolus in arbore chara
Sanguis, & errantes per capta cubilia plumæ.
Vt laceros artus gremio miſeranda recepit,
Intexitq; comis, tandem laxata dolore.
Vox inuenit iter, gemitúſq; in verba ſoluti.
O mihi deſertæ natorum dulcis imago
Archemore: ò rerum & patriæ ſolamen ademptæ,
Seruitiiq; decus, qui te mea gaudia ſontes
Extinxere dei? modo quem digreſſa reliqui
Laſciuum, & prono vexantem gramina curſu?
Heu vbi ſiderei vultus? vbi verba ligatis
Imperfecta ſonis? riſúſq; & murmura ſoli
Intellecta mihi? quoties tibi Lemnon, & Argos
Sueta loqui, & longa ſomnum ſuadere querela?
Sic equidem luctus ſolabar, & vbera paruo
Iam materna dabam, cui nunc venit irritus ori
Lactis? & infelix in vulnera liquitur imber?
Noſco deos. O dura mei præſagia ſomni,
Nocturniq; metus, & nunquam impune per vmbras
Attonitæ mihi viſa Venus, quos arguo diuos?
Ipſa ego te (quid enim timeam moritura fateri?)
Expoſui fatis. quæ mentem inſania traxit?
Tantáne me, tantæ tenuere obliuia curæ?
Dum patrios caſus, famæq; exorſa retracto

Ambitioſa meæ, pietas hæc magna, fidéſq;
Exoluit tibi Lemne nefas. vbi letifer anguis
Ferte duces. ſi qua eſt meriti mihi gratia duri,
Si quis honos dictis, aut vos extinguite ferro,
Ne triſtes dominos, orbámq; inimica reuiſam
Eurydicen, quanquam haud illi mea cura dolendo
Ceſſerit. hoc ne ferens onus illetabile matris
Tranſfundã gremio? quam me prius ima ſub vmbras
Mergat humus? ſimul hæc terráq;, & ſanguine vultũ
Sordida, magnorum circa veſtigia regum
Vertitur, & tacite mœrentibus imputat vndas,
Et iam ſacrifici ſubitus per tecta Lycurgi
Nuntius impleràt lachrymis ipſúmq;, domúmque,
Ipſum aduentantem Perſei vertice ſancto
Montis, vbi aduerſo dederat profecta Tonanti,
Et caput iratis rediens quaſſabat ab extis.
Hic ſeſe Argolicis immunem ſeruat ab armis
Haud animi vacuus. ſed templa, aréq; tenebant.
Necdum etiam reſponſa deum, monitúſque vetuſti
Exciderant, vóxque ex adytis accepta profundis,
Prima Lycurge dabis dyrcæo funera bello
Id cauet, & mœſtus vicini puluere Martis
Angitur ad lituos, perituriſque inuidet armis.
Ecce fides ſuperum, laceras comitata Thoantis
Aduehit exequias. contrà ſubit obuia mater
Fœmineos cœtus, plangentiáque agmina ducens.
At non magnanimo pietas ignaua Lycurgo,
Fortior ille malis, lachrymáſque inſana reſorbet
Ira patris. longo rapit arua morantia paſſu

Vociferans.illa autem vbi nam?cui parua cruoris
Lætáve damna mei? viuitne?impellite raptam,
Ferte citi comites,faxo omnis fabula Lemni
Et pater,& tumidæ generis mendacia ſacri
Exciderint,ibat letúmq; inferre parabat
Enſe furens rapto.venienti Oeneius heros
Impiger obiecta proturbat pectora parma.
Ac ſimul infrendens,ſiſte hunc veſane furorem
Quiſquis es,& pariter Capaneus,acérq; reducto
Affuit Hippomédon.rectóq; erymanthius enſe,
Ac iuuenem multo perſtringunt lumine.at inde
Agreſtum pro rege manus.quos inter Adraſtus
Mitior,& ſociæ veritus commercia vitæ
Amphiaraus ait.ne,quæſo abſiſtite ferro,
Vnus auum ſanguis,néve indulgete furori.
Túq; prior.ſed non ſedato pectore Tydeus
Subijcit.ánne ducem,ſeruatricémq; cohortis
Inachiæ ingratis coram tot millibus audes
Mactare in tumulos?(quanti prò funeris vltor)
Cui regnum,genitórq; Thoas,& lucidus Euan
Stirpis auus.tumidóne parum quòd gentibus actis
Vndiq; in arma tuis,inter trepida agmina pacem
Solus habes?habeas,& te victoria Graium
Inueniat tumulis.etiamnum hæc fata gementem.
Dixerat.& tandem cunctante modeſtior ira
Ille refert.equidem non vos ad mœnia Thebes
Rebar,& hoſtiles huc aduenisse cateruas.
Pergite in excidium ſocij,ſi tanta voluptas
Sanguinis,imbuite arma domi. atq; hæc irrita dudū

Tēpla Iouis (quid enī haud licitū?) ferat ipius ignis.
Si vilem, tanti premerent cum pectora luctus,
In famulam ius eſſe ratus, dominóq;, ducique.
Sed videt hoc, videt ille deum regnator, & auſis
Sera quidem, manet ira tamen. ſic fatus, & arces
Reſpicit, atq; illic alio certamine belli
Tecta fremunt, volucres equitum præuerterat alas
Fama recens, geminos alis complexa tumultus.
Illi ad fata rapi, atq; illi iam occumbere leto.
Sic meritam Hypſipylen iterant, credúntq;, nec iræ
Fit mora. iámque faces, & tela penatibus inſtant.
Vertere regna fremūt, raptūq; auferre Lycurgū,
Cum Ioue, cūmq; aris. reſonant vlulatibus ædes
Fœmineis, verſúſque dolor dat terga timori.
Alipedum curru ſed enim ſublimis Adraſtus
Secum ante ora virū fremebunda Thoátida portās
It medius turmis: & parcite, parcite clamat.
Hic actum ſæue, meritus nil tale Lycurgus
Excidium, gratique inuentrix fluminis ecce.
Sic vbi diuerſis maria euertêre procellis
Hinc Boréas, Eurúſq;, illinc niger imbribus Auſter,
Pulſa dies, regnántque hyemes. venit æquoris alti
Rex ſublimis equis, geminúſque ad ſpumea Triton
Frena natans, late pelago dat ſigna cadenti.
Et iam plana Thetis, montéſque, & littora creſcūt.
Quis ſuperum tanto ſolatus funera voto
Penſauit lachrymas? inopináque gaudia mœſtæ
Rettulit Hypſipylæ? tu gentis conditor Euan,
Qui geminos iuuenes Lemni de littore vectos

Intuleras Nemeæ, mirandáq; fata parabas.
Cauſa, viæ genitrix, nec inhoſpita tecta Lycurgi
Præbuerant aditus, & protinus ille tyranno
Nuntius, extinctæ miſerando vulnere prolis.
Ergo adſunt comites (prò ſors, & cæca futuri
Mens hominũ) regiq; fauent. ſed Lemnos ad aures
Vt primum, dictúſque Thoas per tela, manúſq;
Irruerant, matrémq; auidis complexibus ambo
Diripiunt flentes, alternáq; pectora mutant.
Illa velut rupes immoto ſaxea viſu
Hæret, & expertis non audet credere diuis.
Vt vero & vultus, & ſigna argoa relictis
Enſibus, atq; humeris amborum intextus Iaſon.
Ceſſerunt luctus, turbatáq; munere tanto
Corruit, atq; alio maduerunt lumina fletu.
Addita ſigna polo. lætóque vlulante tumultu
Tergáq;, & æra dei motas crepuere per auras.
Tunc prius Oeclides, vt prima ſilentia vulgi
Mollior ira dedit, placidáſq; acceſſit ad aures,
Audite ò ductor Nemeæ, lectiq; potentes
Inachidæ, quæ certus agi manifeſtat Apollo.
Iſte quidem Argolicis haud olim indebitus armis
Luctus adeſt, recto deſcendunt limite Parcæ.
Et ſitis interitu fluuiorum, & letifer anguis,
Et puer. heu noſtri ſignatus nomine fati
Archemorus. cuncta hæc ſuperum demiſſa ſuprema
Mente fluunt. differte animos, feſtináq; tela
Ponite. manſuris donandus honoribus infans.
Et meruit. det pulchra ſuis libamina virtus

Manibus, atq; vtinam plures innectere pergas
Phœbe moras: ſempérq; nouis bellare vetemur
Caſibus, & ſemper Thebe funeſta recedat.
At vos magnorum tranſgreſſi fata parentum
Felices, longum quibus hinc per ſecula nomen,
Dum lernæa palus, & dum pater Inachus ibit,
Dum Nemée tremulas campis iaculabitur vmbras,
Ne fletu violate ſacrum, ne plangite diuos.
Nam deus, iſte deus. pyliæ nec fata ſenectæ
Maluerit, phrygijs aut degere longius annis,
Finierat. cælóque canam nox induit vmbram.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER SEXTVS.

Nuntia multiuago Danaas perlabitur vrbes
Fama, gradu ſancire nouo ſolennia buſto
Inachidas, ſudúmq; ſuper quo martia bellis
Præſudare paret, ſeſéq; accendere Virtus.
Graium ex more decus. Primus piſæa per arua
Hunc pius Alcides Pelopi certauit honorem,
Puluereúmque fera crinem detorſit oliua.
Proxima vipereo celebrauit libera nexu.
Phocis apollineæ bellum puerile pharetræ.
Mox circùm triſtes ſeruata Palæmonis aras
Nigra ſuperſtitio. quoties animoſa reſumit
Leucothoe gemitus, & amica ad littora feſta
Tempeſtate venit, planctu conclamat vterque

Iſthmos, echioniæ reſponſant flebile Thebæ.
Et nunc eximij regum quibus Argos alumnis
Connexum cælo, quorúmque ingentia tellus
Aonis, & tyriæ ſuſpirant nomina matres
Concurrunt, nudáſque mouent in prælia vires.
Ceu primum auſuræ trans alta ignota biremes
Seu tyrrhenam hyemem, ſeu ſtagna ægæa laceſſunt,
Tranquillo prius arma lacu, clauúmque, leuéſque
Explorant remos, atque ipſa pericula diſcunt.
At cum experta cohors: tum pontū irrumpere fretæ
Longius, ereptáſque oculis non quærere terras.
Clara laboriferos cælo Tithonia currus
Extulerat, vigiléſque deæ pallentis habenas
Et nox, & cornu fugiebat ſomnus inani.
Iam plangore viæ, gemitu iam regia mugit
Flebilis, acceptos longe nemora auia frangunt,
Multiplicántque ſonos, ſedet ipſe exutus honoro
Vittarum nexu genitor ſquallentiáque ora
Sparſus, & incultam ferali puluere barbam,
Aſperior, contrà, planctúſque egreſſa viriles
Exemplo famulas premit: hortatúrque volentes
Orba parens: laceráſque ſuper procumbere nati
Relliquias ardet, totiéſque auulſa refertur.
Arcet & ipſe pater: mox vt mœrentia dignis
Vultibus Inachij penetrarunt limina reges,
Ceu noua tunc clades, & primo ſaucius infans
Vulnere, letaliſve irrumperet atria ſerpens,
Sic alium ex alio quanquam laſſata, fragorem
Pectora congeminant, integratóque reſultant

Accenſæ clamore fores, ſenſere Pelaſgi
Inuidiam, & lachrymis excuſant crimen abortis.
Ipſe datum quoties, interciſóq; tumultu
Conticuit ſtupefacta domus, ſolatur Adraſtus.
Alloquijs genitorem vltro: nunc fata recenſes
Réſq; hominum duras, & inexorabile penſum,
Nunc aliam prolem, manſuráq; numine dextro
Pignora, nondum orſis modus, & lamenta redibant.
Ille quoq; affatus non mollius audit amicos,
Quam trucis Ionij rabies clamantia ponto
Vota virũ, aut tenues curant vaga fulmina nimbos.
Triſtibus interea ramis, teneráq; Cupreſſo
Damnatus flammæ torus, & puerile pheretrum
Texitur, ima virent agreſti ſtramina cultu.
Proxima gramineis operoſior area ſertis,
Et picturatus morituris floribus agger.
Tertius aſſurgens Arabum ſtrue tollitur ordo
Eoas complexus opes, incanáq; glebis
Thura, & ab antiquo durantia cinnama Belo.
Summa crepant auro, Tyrióq; attollitur oſtro
Molle ſupercilium, teretéſq; hinc vndiq; gemmæ
Irradiant, medio Linus intertextus acantho
Letiferiq; canes. (opus admirabile) ſemper
Oderat, atq; oculos flectebat ab omine mater.
Arma etiam, & veterum exuuias circundat auorum
Gloria mixta malis, afflictæq; ambitus aulæ.
Ceu grande exequijs onus: atq; immenſa ferantur
Membra rogo: ſed caſſa tamen, ſteriliſq; dolentes
Fama iuuat, paruiq; augentur funere manes,

Inde ingẽs lachrymis honor, & miſeranda voluptas,
Muneráq; in cineres annis grauiora feruntur.
Namq; illi & pharetras, breuioráq; tela dicarat
Feſtinus voti pater inſontéſq; ſagittas.
Iam tunc & nota ſtabulis de gente probatos
In nomen paſcebat equos, cinctúſq; ſonantes
Armáq; maiores expectatura lacertos.
Spes auidæ: quas non in nomen credula veſtes
Vrgebat ſtudio? cultúſq; inſignia regni
Purpureos? ſceptrúmq; minus? cuncta ignibus atris
Damnat atrox, ſuáq; ipſe parens geſtamina ferri,
Si damnis rabidum queat exaturare dolorem.
Parte gnari monitis exercitus inſtat
Auguris, aeriam truncis, nemorúmq; ruina
Montis onus cumulare pyram, quæ crimina cæſi
Anguis, & infauſti cremet atra piacula belli.
His labor abſciſſam Nemeen: vmbroſáq; Tempe
Præcipitare ſolo, lucóſq; oſtendere Phœbo.
Sternitur extemplo veteres incidua ferro
Sylua comas: largæ quà non opulentior vmbræ,
Argolicos inter, ſaltúſq; educta Lycæos
Extulerat ſuper aſtra caput: ſtat ſacra ſenectæ
Numine: nec ſolos hominum tranſgreſſa veterno
Fertur auos, Nymphas etiam mutaſſe ſuperſtes,
Faunorúmq; greges, aderat miſerabile luco
Excidium: fugere feræ, nidóſq; tepentes
Abſiliunt (metus vrget) aues. cadit ardua fagus,
Chaoniúmq; nemus, brumáq; illæſa cupreſſus.
Procumbunt piceæ, flammis alimenta ſupremis,

Orniq; iliceæq; trabes, metuendáq; ſucco
Taxus, & infandos belli potura cruores
Fraxinus, atq; ſitu non expugnabile robur.
Hinc audax abies, & odoro vulnere pinus
Sciditur, acclinant intonſa cacumina terræ
Alnus amica fretis, nec inhoſpita vitibus vlmus.
Dat gemitum tellus: non ſic euerſa feruntur
Iſmara, cum fracto Boreas caput extulit antro.
Non craſſante Noto citius nocturna peredit
Flamma nemus: linquunt flentes dilecta locorum
Otia cana Pales, Syluanúſq; arbiter vmbræ,
Semideúmq; pecus: migrantibus aggemit illis
Sylua, nec amplexæ dimittunt robora Nymphæ.
Vt cum poſſeſſas auidis victoribus arces
Dux raptare dedit, vix ſigna audita, nec vrbem
Inuenias, ducunt, ſternúntq;, abigúntq;, ferúntq;
Immodici: minor ille fragor quo bella geruntur.
Iámq; pari cumulo geminas hanc triſtibus vmbris.
Aſt illam ſuperis æquus labor auxerat aras,
Cum ſignum luctus cornu graue mugit adunco
Tibia, cui teneros ſuetum producere manes
Lege Phrygum mœſta: Pelopem monſtraſſe ferebant
Exequiale ſacrum, carménq; minoribus vmbris
Vtile, quo geminis Niobe conſumpta pharetris
Squallida biſſenas Sipylon deduxerat vrnas.
Portant inferias, arſuráq; fercula primi
Graiorum, tituliſq; pios teſtantur honores.
Gentis quiſq; ſuæ: longo poſt tempore ſurgit
Colla ſuper iuuenum (numero dux legerat omni)

Ipſe fero clamore Torus: cinxere Lycurgum
Lernæi proceres: genitricem mollior ambit
Turba, nec Hypſipyle raro ſubit agmine, vallant
Inachidæ memores: ſuſtentant liuida nati
Brachia, & iuuentæ concedunt plangere matri.
Illic infauſtos vt primum egreſſa penates
Eurydice, nudo vocem de pectore rupit,
Planctuq; & longis præfata vlulatibus infit.
Non hoc argolidum cœtu circundata matrum
Sperani te Nate ſequi, nec talia demens
Fingebam votis annorum elementa tuorum,
Nil ſæuum reputans, & enim his in finibus æui
Unde ego bella tibi? Thebáſq; ignara timerem?
Cui ſuperum noſtro committere ſanguine pugnas
Dulce? quis hoc armis vouit ſcelus? at tua nondum
Cadme domus, nullus tyrio grege plangitur infans.
Primitias egomet lachrymarum, & cædis acerbæ
Ante tubas, ferrúmq; tuli: dum deſide cura
Credo ſinus fidos altricis, & vbera mando.
Quid ni ego? narrabat ſeruatum fraude parentem,
Inſonteſq; manus, en quam ferale putemus
Abiuraſſe ſacrum, & Lemni gentilibus vnam
Immunem furijs: hæc illa, & creditis auſæ?
Hac pietate potens: ſolis abiecit in aruis
Non regem, dominúmve. alienos impia partus
Hoc tantum, ſyluæq; infamis tramite liquit:
Quẽ nõ anguis atrox (quid eni hac opus hei mihi leti
Mole fuit?) tantum cæli violentior aura,
Impulſæq; noto frondes, caſſúſq; valeret

Exanimare timor. Nec vos inceſſere luctu
Orba habeo, fixum matri, immotumq; manebat
Hac altrice nefas: at quin & blandus, & illam
Matre magis ſolam noſſe, atq; audire vocantem
Ignarúſq; mei: nulla ex te gaudia matri.
Illa tuos queſtus, lachrymoſóſq; impia riſus
Audijt. & vocis decerpſit murmura primæ.
Illa tibi genitrix ſemper dum vita manebat:
Nunc ego: ſed miſeræ mihi nec punire poteſtas
Sic meritam, quid dona duces? quid inania fertis
Buſta rogis? illam nil poſcunt amplius vmbræ.
Illam (oro) cineri ſimul, exciſæq; parenti
Reddite quæſo duces: per ego hæc primordia belli
Cui peperi, ſic æqua gemant mihi funera matres
Ogygiæ: ſternit crines iterátq; precando,
Reddite, nec vero crudelem, auidámq; vocate
Sanguinis, occumbam pariter dum vulnere iuſto
Exaturata oculos, vnum impellamur in ignem.
Talia vociferans, alia de parte gementem
Hypſipylen (neq; eni illa comas nec pectora ſeruat)
Agnouit longe, & ſocium indignata dolorem.
Hoc ſaltem, ò proceres, tuq; ò cui pignore noſtro
Partus honos: prohibete nefas, auferte ſupremis
Inuiſam exequijs: quid ſe funeſta parenti
Miſcet? & in noſtris ſpectatur & ipſa ruinis?
Cui luget complexa ſuos? ſic fata, repente
Concidit, abruptiſq; immutuit ore quereliſ.
Non ſecus ac primo fraudatum lacte iuuencum,
Cui trepidæ vires, & ſolus ab vbere ſanguis

Seu fera, ſeu duras aduexit paſtor ad aras,
Nunc vallem ſpoliata parens, nũc flumina queſtu,
Nunc armenta mouet, vacuóſq; interrogat agros.
Tunc piget ire domum: mœſtóq; nouiſſima campo
Exit, & appoſitas impaſta auertitur herbas.
At genitor, ſceptriq; decus, cultúſq; tonantis
Inijcit ipſe rogis, tergóq; & pectore fuſam
Cæſariem ferro minuit, ſectiſq; iacentis
Obnubit tenuia ora comis. ac talia fletu
Verba pio miſcens: alio tibi perfide pacto
Iuppiter hunc crinem voti reus ante dicaram,
Si pariter virides nati libare dediſſes
Ad tua templa genas, ſed non ratus ore ſacerdos,
Damnatæq; preces: ferat hęc quę dignior vmbra eſt.
Iam face ſubiecta primis in frondibus ignis
Exclamat: labor inſanos arcere parentes
Stant iuſſi Danai, atq; obtentis eminus armis,
Proſpectu viſus intercluſere nefaſto.
Ditantur flammæ, non vnquam opulentior illo
Ante cinis crepitant gemmæ, atq; immane liqueſcit
Argentum, & pictis exudat veſtibus aurum.
Necnon Aſſyrijs pingueſcunt robora ſuccis,
Pallentiq; croco ſtrident ardentia mella
Spumantéſq; mero pateræ verguntur, & atri
Sanguinis & rapti gratiſſima cymbia lactis.
Tunc ſeptem numero turmas (centenus vbiq;
Surgit eques) verſis ducunt inſignibus ipſi
Graiugenæ reges luſtrántq; ex more, ſiniſtro
Orbe rogum, & ſtantes inclinant puluere flammas.

Ter curuos egere ſinus, illiſáq; telis
Teſa ſonant. quater horrendum pepulere fragorem
Arma: quater mollem famularũ brachia planctum.
Semianimes alter pecudes, ſpirantiáq; ignis
Accipit armenta: hic luctus abolere, nouiq;
Funeris auſpicium, vates quanquam omina ſentit
Vera, iubet, dextro gyro, & vibrantibus haſtis
Hac redeunt, raptúmq; ſuis libamen ab armis
Quiſq; iacit, ſeu frena libet, ſeu cingula flammis
Mergere, ſeu iaculum, ſummæ ſeu caſſidis vmbram.
Multa gemunt contrà raucis concentibus agri.
Et lituis aures circùm pulſantur acutis.
Terretur clamore nemus. ſic Martia vellunt
Signa tubæ, nondum ira calet, nec ſanguine ferrum
Irrubuit: primo bellorum comitur illo
Vultus, honoris opus. ſtat adhuc incertus in altà
Nube, quibus ſeſe Mauors indulgeat armis.
Finis erat, lapſúſq; putres iam mulciber ibat
In cineres: inſtant flammis, multóq; ſoporant
Imbre rogum poſito, donec cùm Sole labores
Exhauſti: feris vix ceſſit cura tenebris.
Roſcida iam nouies cælo dimiſerat aſtra
Lucifer, & totidem Lunæ præuenerat ignes
Mutato nocturnus equo: nec conſcia fallit
Sidera, & alterno deprenditur vnus in ortu.
Mirum opus accelerante manu, ſtat ſaxea moles
Templum ingens cineri, rerúmq; effectus in illo
Ordo docet caſus. feſſis hic flumina monſtrat
Hypſipyle Danais. hic reptat flebilis infans,

Hic iacet. extremum tumuli circùm aſperat orbem
Squammeus. expectes morientis ab ore cruenta
Sibila, marmorea ſic voluitur anguis in haſta.
Iámq; auidum pugnas viſendi vulgus inermes
Fama vocat. cunctis aruis, ac mœnibus adſunt
Exciti. illi etiam quis belli incognitus horror,
Quos effœta domi, quos prima reliquerat ætas
Conueniunt. non aut Ephyræo in littore tanta
Unquam aut Oenomai fremuerunt agmina circo.
Collibus incuruis, viridiq; obſeſſa corona
Uallis in amplexu nemorum ſedet, hiſpida circùm
Stant iuga, & abiectus geminis vmbonibus agger
Campum exire vetat. longo quem tramite planum
Graminea frondes, ſinuatáq; ceſpite viuo
Mollia non ſubitis augent faſtigia cliuis.
Illic conſertim iam ſole rubentibus aruis
Bellatrix ſedere cohors: ibi corpore mixto
Metiri numerum, vultúſq;, habitúſq; ſuorum
Dulce viris, tantiq; iuuat fiducia belli.
Centum ibi nigrantes armenti robora tauros
Lenta mole trahunt, idem numerúſq;, colórque
Matribus, & nondum lunatis fronte iuuencis.
Exin magnanimum ſeries antiqua parentum
Inuehitur, miris in vultum animata figuris.
Primus anhelantem duro Tirynthius ingens
Pectoris attritu ſua frangit in oſſa Leonem.
Haud illum impauidi, quanuis & in ære, ſuúmq;
Inachidæ videre decus. pater ordine iuncto
Lenus, arundineæ recubánſque ſub aggere ripæ

Cernitur, emiſſæq; indulgens Inachus vrnæ.
Iò poſt tergum. iam prona, dolórq; parentis
Spectat inocciduis ſtellatum viſibus Argum.
Aſt illam Pharijs melior erexerat aruis
Iuppiter, atq; hoſpes iam tunc Aurora colebat.
Tantalus inde parens, non qui fallentibus vndis
Imminet, aut refugæ ſterilem rapit aëra ſyluæ.
Sed pius, & magni vehitur conuiua Tonantis.
Parte alia victor curru neptunia tendit
Lora Pelops, preſſátq; rotas auriga natantes
Myrtilus, & volucri iamiámq; relinquitur axe.
Et grauis Acriſius, ſpeciéſq; horrenda Chorebi.
Et Danae culpata ſinus. atq; amne reperto
Triſtis Amymone, paruóq; Alcmena ſuperbit
Herculæ, tergemina crinem circundata luna.
Iungunt diſcordes inimica in fœdera dextras
Belidæ fratres. ſed vultu mitior aſtat
Agyſthus. Danai manifeſtum agnoſcere ficto
Ore nefas, paciſq; malæ, noctiſq; futuræ.
Mille dehinc ſpecies. tandem ſatiata voluptas,
Præſtantiſq; viros vocat ad ſua præmia virtus.
Primus ſudor equis. dic inclyte Phœbe regentum
Nomina, dic ipſos (neq; enim generoſior vnquam
Aſipedum collata acies) ceu præpete curſu
Confligant denſæ volucres, aut littore in vno
Æolus inſanis ſtatuat certamina ventis.
Ducitur ante omnes rutilæ manifeſtus Arion
Igne iubæ. Neptunus equo (ſi certa priorum
Fama patet) primus teneris læſiſſe lupatis

Ora, & littoreo domitaſſe in puluere fertur
Verberibus parcens. & enim inſatiatus eundi
Ardor, & hyberno par inconſtantia ponto.
Sæpe per Ionium, Libycúmq; natantibus ire
Interiunctus equis. omnéſq; aſſuetus in oras
Cœruleum deferre patrem. ſtupuere relicta
Nubila, certantes Euríq;, Notíq; ſequuntur.
Nec minor in terris bella Euryſthéa gerentem
Amphitryoniaden alto per gramina ſulco
Duxerat. ille etiam ferus, indociliſq; teneri.
Mox diuum dono regis dignatus Adraſti
Imperia, & multum medijs manſueuerat annis.
Tunc rector genero Polynici indulget agendum
Multa monens, vbi feruor equo, qua ſuetus ab arte
Mulceri. nec ſæua manus, nec liber habenis
Impetus. vrge alios inquit, ſtimuliſq;, miniſq;,
Ille ibit minus ipſe voles. ſic ignea lora
Cum daret, & rapido Sol natum imponeret axi
Gaudentem lachrymans aſtra inſidioſa docebat,
Nolentéſq; teri zonas, mediámq; polorum
Temperiem. pius ille quidem, & formidine cautus.
Sed iuuenem duræ prohibebant diſcere Parcæ.
Oebalios ſublimis agit, ſpes proxima palmæ
Amphiaraus equos. tua furto lapſa propago
Cyllare. dum Scythici diuerſus ad oſtia ponti
Caſtor, Amyclæas remo permutat habenas.
Ipſe habitu niueus, niuei dant colla iugales.
Concolor eſt albis & caſſis, & infula, criſtis.
Quin & Theſſalicis felix Admetus ab oris

Vix ſteriles compeſcit equas, centaurica dicunt
Semina (credo) adeo ſexum indignantur, & omnis
In vires adducta Venus. noctémq; diémque
Aſſimilant, maculis internigrantibus albæ.
Tantus vterq; color, credi nec degener illo
De grege Caſtaliæ. ſtupuit qui ſibila cannæ
Lætus, & audito contempſit Apolline paſci.
Ecce & Iaſonidæ iuuenes noua gloria matris
Hypſipyles ſubiere iugo: quo vectus vterq;
Nomen auo gentile Thoas, atq; omine dictus
Euneos Argoo, geminis eadem omnia: vultus,
Currus, equi, veſtes, par & concordia voti
Vincere. vel ſolo cupiunt à fratre relinqui.
It Chromis, Hippodamúſq;, alter ſatus Hercule ma-
Alter ab Oenomao. dubites vter effera preſſet [gno,
Frena magis: Getici pecus hic Diomedis, at ille
Piſæi iuga patris habet. crudelibus ambo
Exuuijs, diróq; imbuti ſanguine currus
Metarum inſtar erat. hinc nudo robore quercus
Olim omnes exuta comas: hinc ſaxeus vmbo
Arbiter agricolis finem iacet inter vtrunq;.
Quale quater iaculo ſpatium ter arundine vincas.
Interea cantu muſarum nobile mulcens
Concilium, citharáq; manus incertus Apollo
Parnaſi ſummo ſpectabat ab æthere terras,
Orſa deum (nam ſæpe Iouem, Phlægrámq;, ſuique
Anguis opus, fratrúmque pios cantarat honores)
Tunc aperit. quis fulmen agat, quis ſidera ducat
Spiritus. vnde animi fluuijs, quæ pabula ventis.

Quo fonte immenſum viuat mare, quæ via Soles
Precipitet, noctem quæ porrigat, imáne tellus
An media. & rurſus mundo ſubcincta latenti.
Finis erat, differt auidas audire ſorores,
Dúmq; chelym lauro, textúmq; illuſtre coronæ
Subligat, & picto diſtinguit pectora limbo,
Haud procul Herculeam Neméen clamore reductus
Aſpicit, atq; illic ingens certaminis inſtar
Quadriiugi: noſcit cunctos, & forte propinquo
Conſtiterant Admetus, & Amphiaraus in aruo.
Tunc ſecum. quiſnam iſte duos fidiſſima Phœbo
Nomina commiſit deus in diſcrimina reges?
Ambo pij, chariq; ambo, nequeam ipſe priorem
Dicere. Peliacis hic cum famularer in aruis
(Sic Iouis imperia, & nigræ voluere ſorores)
Thura dabat famulo, nec me ſentire minorem
Auſus, at hic tripodum comes, & pius artis alumnus
Ætherea: potior meritis tamen ille, ſed huius
Extrema iam fila colo. datur ordo ſenectæ
Admeto, ſerúmq; mori. tibi nulla ſuperſunt
Gaudia. iam Thebæ iuxtà, & tenebroſa Vorago.
Scis miſer, & noſtræ pridem cecinere volucres.
Dixit, & os fletu penè inuiolabile tinctus
Extemplo Neméen radiante per æthéra ſaltu
Ocyor & patrio venit igne, ſuíſq; ſagittis.
Ipſe olim in terris, cælo veſtigia durant.
Claráq; per Zephyros etiamnum ſemita lucet.
Et iam ſortitus Protheus verſarat ahena
Caſſide. iámq; locus cuiq; eſt, & liminis ordo.

Terrarum decora ampla viri, decora ampla iugales
Diuum vtrunq; genus. ſtant vno margine clauſi,
Spéſq;, audáxq; metus vnà & fiducia pallens
Nil fixum cordi. pugnant exire, pauéntq;,
Concurrit ſummos animoſum frigus in artus.
Qui dominis, idem ardor equis. face lumina ſurgũt,
Ora ſonant morſu, ſpumiſq;, & ſanguine ferrum
Vritur. impulſi nequeunt obſiſtere poſtes,
Clauſtráq; compreſſæ tranſſumat anhelitus iræ.
Stare adeo miſerum eſt. pereunt veſtigia mille
Ante fugam, abſentémq; ferit grauis vngula cāpum.
Circunſtant fidei, nexúſq;, & torta iubarum
Expediũt, firmántq; animos, & plurima monſtrãt.
Inſonuit contra tyrrhenum murmur, & omnes
Exiliere loco. quæ tantum carbaſa Ponto?
Quæ bello ſic tela volant? quæ nubila cælo?
Amnibus hybernis minor eſt, minor impetus igni.
Tardius aſtra cadunt, glomerantur tardius imbres,
Tardius è ſummo decurrunt flumina monte.
Emiſſos videre, atq; agnouere Pelaſgi.
Et iam rapti oculis, iam cæco puluere mixti
Vna in nube latent. vultúſq; vmbrante tumultu,
Vix inter ſeſe clamore, & nomine noſcunt.
Euoluêre globum, & ſpatio quo quiſq; valebat
Diducti. delet ſulcos iterata priores
Orbita. nunc auidi prono iuga pectore tangunt,
Nunc pugnante genu preſſis duplicantur habenis.
Colla toris crinita tument, ſtantéſq; reflectit
Aura iubas. bibit albentes humus arida nimbos.

Fit ſonus, immaniſq́ pedum, tenuiſq́ rotarum.
Nulla manus requies, denſiſq́ inſibilat aer
Verberibus. gelida non crebrior exilit arcto
Grando, nec Olenijs manant tot cornibus imbres.
Senſerat adductis alium præſagus Arion
Stare ducem loris, dirúmq́ expauerat inſons
Oedipodioniden. iam illinc à limine diſcors,
Iratúſq́ oneri inſolito truculentior ardet.
Inachidæ credunt accenſum laudibus. ille
Aurigam fugit. aurigæ furiale minatur
Efferus. & campo dominum circunſpicit omni.
Ante tamen cunctos ſequitur, longéq́ ſecundus
Amphiaraus agit. quem Theſſalus æquat eundo
Admetus: iuxta gemini, nunc Euneos ante,
Et nunc ante Thoas. cedunt, vincúntq́: nec vnquã
Ambitioſa pios collidit gloria fratres.
Poſtremum diſcrimẽ erant. Chromis aſper, & aſper
Hippodamus: non arte rudes, ſed mole tenentur
Cornipedum. prior Hippodamus fert ora ſequẽtum,
Fert gemitus, multáq́ humeros incenditur aura.
Sperauit flexæ circùm compendia metæ
Interius ductis Phœbeius augur habenis
Anticipaſſe viam, necnon & Theſſalus Heros.
Spe propiore calet. dum non cohibente magiſtro
Spargitur in gyros, dextérq́ exerrat Arion.
Iam prior Oeclides. & iam non tertius ibat
Admetus. laxo cum tandem ex orbe reductus
Æquoreus ſonipes premit, euaditq́ parumper
Gauiſos. ſubit aſtra fragor, cælúmq́ tremiſcit,

O mniáq; excuſſo patuere ſedilia vulgo.
S ed nec lora regit,nec verbera pallidus addit
L abdacides.laſſa veluti ratione magiſter
I n fluctus,in ſaxa ruit.nec iam amplius aſtra
R eſpicit,& victam proiecit caſibus artem.
R urſus præcipites in recta,ac deuia campi
O bliquant,tendúntq; vias:iterum axibus axes
I nflicti,radiiſq; rotæ.pax nulla,fidéſq;.
B ella geri ferro leuius.bella horrida credas:
H is furor in laude eſt.trepidát,mortémq; minátur.
M ultáq; tranſuerſis perſtringitur vngula campis.
N ec iam ſufficiunt ſtimuli,nec verbera voce,
N ominibúſq; cient Pholoen Admetus,& Irin
F unalémq; Thoen,rapidum Danaeius augur
A ſcheton increpitat.meritúmq; vocabula Cygnum.
A udit & Herculeũ Strimon Chromin,Euneon audit
I gneus Æthion.tardum Calydona laceſſit
H ippodamus. Variúmq; Thoas rogat ire Podarcẽ.
S olus Echionides errante ſilentia curru
M œſta tenet,trepidáq; timet ſe voce fateri.
V ix dum cœptus equis labor,& iam puluere quarta
C ampum ineunt,iámq; & tepidis ſudoribus artus
E ffœti,& craſſum rapit,eiectátq; vaporem
C ornipedum flammata ſitis.nec iam integer illis
I mpetus.& longi ſuſpendunt ilia flatus.
H ic anceps fortuna diu decernere primum
A uſa venit.ruit Æmonium,dum feruidus inſtat
A dmetum ſuperare Thoas.nec prætulit vllam
F rater opem.velit ille quidem,ſed martius antè

Obſtitit Hippodamus, mediáſq; immiſit habenas.
Mox Chromis Hippodamū metæ interioris ad orbem
Viribus Herculeis, & toto robore patris
Axe tenet prenſo: luctantur abire iugales
Nequicquam, frenóſq;, & colla rigentia tendant.
Vt Siculas ſi quando rates tenet æſtus, & ingens
Auſter agit, medio ſtant vela tumentia ponto,
Tunc ipſum fracto curru deturbat, & iſſet
Ante Chromis, ſed Thraces equi vt videre iacētem
Hippodamum, redit illa fames: iamiámq; tremētem
Partiti furijs: ni frena, ipſóſq; frementes
Oblitus palmæ, retro Tirynthius Heros
Torſiſſet, victórq;, & collaudatus abiſſet.
At tibi promiſſos iamdudum Phœbus honores
Amphiarae cupit: tandem ratus apta fauoris
Tempora, pulverei venit in ſpatia horrida Circi.
Cum iam in fine viæ, & ſummum victoria nutat,
Anguicomam monſtri effigiem ſæuiſſima viſu
Ora mouet, ſiue ille Erebo, ſeu finxit in Aſtu
Temporis, innumera certe formidine cultum
Tollit in aſtra nefas: non illud ianitor atræ
Impauidus Lethes, non ipſæ horrore ſine alto
Eumenides vidiſſe queant: turbaſſet euntes
Solis equos, Martiſq; iugum. Nam flauus Arion
Vt vidit, ſaliere iubæ, atq; erectus in armos
Stat: ſociúmq; iugi, comitéſq; vtrinq; laboris
Secum alte ſuſpendit equos. ruit illicet exul
Aonius, nexúſq; diu per terga volutus
Exuit, arripitur longe moderamine liber

Currus,& hunc putri præter tellure iacentem
Tænarei currus,& Theſſalus axis & Heros
Lemnius,obliqua quantum vitare dabatur
Tranſabiere fuga:tandem caligine merſum
Erigit ad curſum comitum caput,ægráq; tollit
Membra ſolo,& Socero redit haud ſperatus Adraſto.
Quis mortis Thebane locus?niſi dura negaſſet
Tiſiphone,quantum poteras dimittere bellum?
Te Thebæ,fratérq; palàm,te plangeret Argos.
Te Neméa, tibi Lerna comas,Lariſſáq; ſupplex
Poneret. Archemori maior coletere ſepulchro.
Tunc vero Oeclides,quanquam iam, certa ſequenti
Præmia, cum vacuus domino præiret Arion,
Ardet adhuc cupiens vel inanem vincere currum.
Dat vires, refouetq; deus:volat ocyor Euro.
Ceu modo carceribus dimiſſus in arua ſolutis
Verberibúſq; iubas,& terga laceſſit habenis,
Aſcheton increpitánſq; leuem,Cygnumq; niualem.
Nunc ſaltem dum nemo prior rapit igneus orbes
Axis,& effoſſæ longæ ſparguntur arenæ,
Dat gemitum tellus: etiam tunc ſæua minatur,
Forſitan & victo prior iſſet Arione Cygnus,
Sed vetat æquoreus vinci pater,hinc vice iuſta
Gloria manſit equo:ceſſit victoria vati,
Huic pretium palmæ:gemini cratera ferebant
Herculeum iuuenes. illum Tirynthius olim
Ferre manu ſola ſpumantémq; ore ſupino
Vertere ſeu monſtri victor,ſeu Marte,ſolebat:
Centauros habet arte truces,aurumq; figuris

Terribile: hic mixta Lapitharum cæde notantur
Saxa, faces: aliiq; iterum crateres, ubiq;
Ingentes morientum iræ. tenet ipſe furentem
Hyleum, & torta molitur robora barba.
At tibi mæonio fertur circunflua limbo,
Pro meritis Admete chlamys: repetitaq; multo
Murice Phrixéi natat hic contemptor Ephebus
Æquoris, & picta tranſlucet cœrulus unda.
In latus ire manus mutaturusq; uidetur
Brachia: nec ſiccum ſperes in ſtamine crinem.
Contra autem fruſtra ſedet anxia turre ſuprema
Seſtiàs in ſpeculis: moritur prope conſcius ignis.
Has Adraſtus opes dono uictoribus ire
Imperat, at generum famula ſolatur Achæa.
Sollicitat tunc ampla uiros ad præmia curſu
Præceleres, Agile ſtudium, & tenuiſſima uirtus
Pacis opus, cum ſacra uocant, nec inutile bellis
Subſidium, ſi dextra neget. prior omnibus Idas
Nuper olympiacis umbratus tempora ramis
Proſilit: excipiunt plauſu Piſæa iuuentus
Eleæq; manus: ſequitur Sicyonius Alcon,
Et bis in Iſthmiaca uictor clamatus arena
Phædimus. Alipedúmq; fugam prægreſſus equorum
Ante Dimas, ſed tunc æuo tardante ſecutus.
Multi & quos uarii tacet ignorantia uulgi
Hinc, atq; hinc ſubiere, ſed Arcáda Parthenopæum
Appellant, denſiq; cient uaga murmura Circi,
Nota parens curſu: quis mœnaliæ Atalantes
Neſciat egregium decus? & ueſtigia cunctis

Indeprenſa procis? onerat celeberrima natum
Mater, & ipſe procul fama iam notus inermes
Narratur ceruas pedes inter aperta Lycæi
Tollere, & emiſſum curſu deprehendere telum.
Tandem expectatus volucri ſuper agmina ſaltu
Emicat, & torto chlamydem diffibulat auro.
Effulſere artus: membrorúmq; omnis aperta eſt
Lætitia, inſignéſq; humeri: nec pectora nudis
Deteriora genis, latuitq; in corpore vultus.
Ipſe tamen formæ laudem aſpernatur, & arcet
Mirantes: tunc palladios non inſcius hauſtus
Incubuit: pinguiq; cutem fuſcatur oliuo.
Hoc Idas, hoc more Dimas, aliiq; niteſcunt.
Sic vbi tranquillo pellucent ſidera ponto,
Vibratúrq; fretis cæli ſtellantis imago.
Omnia clara nitent: ſed clarior omnia ſupra
Heſperus exercet radios, quantúſq; per altum
Æthéra, ceruleis tantus monſtratur in vndis.
Proximus eſt forma, nec multum ſegnior Idas
Curſibus, atq; æuo iuxtà prior. attamen illi
Iam tenuem pingues florem induxere palæſtræ,
Deſerpitq; genis: nec ſe lanugo fatetur
Intonſæ ſub nube comæ: tunc rite citatos
Explorant, acuúntq; gradus, variáſq; per artes
Extimulant docto languentia membra tumultu.
Poplite nunc flexo ſidunt, nunc lubrica forti
Pectora collidunt plauſu, nunc ignea tollunt
Crura, breuémq; fugam: nec opino fine reponunt.
Vt ruit, atq; æquum ſummiſit regula limen,

Corripuere ſenes ſpatium,campóq; refulſit
Nuda cohors:volucres iiſdem modo tardius aruis
Iſſe videntur equi,credas è plebe Cydonum
Parthorúmq; fuga,totidem exiluiſſe ſagittas,
Non aliter celeres Hircana per auia cerui,
Cum procul impaſti fremitum accepere Leonis,
Siue putant,rapit attonitos fuga cæca:metúſq;
Congregat,& longum dant cornua mixta fragorem.
Effugit hic oculos rapida puer ocyor aura
Mænalius,quem deinde gradu premit horridus Idas.
Inſpirátq; humeros,flatúq;, & pectoris vmbra
Terga premit:poſt ambiguo diſcrimine tendunt
Phædimus, atq; Dimas. Illis celer imminet Alcon,
Flauus ab intonſo pendebat vertice crinis
Arcádos,hoc primis Triuiæ paſcebat ab annis
Munus,& Ogygio victor cum Marte rediſſet,
Nequicquam patrijs audax promiſerat aris.
Tunc liber nexu,lateq; in terga ſolutus
Occurſu zephyri retro fugit, & ſimul ipſum
Impedit:infeſtóq; volans oſtenditur Idæ.
Inde dolum iuuenis,fraudiq; accommoda ſenſit
Tempora iam finem iuxta,dum limina victor
Parthenopæus init: correpto crine reductum
Occupat,& longæ primus ferit oſtia metæ.
Arcades arma fremunt:armis defendere regem
Ni raptum decus,& meriti reddantur honores,
Contendunt totóq; parant decedere circo.
Sunt & quis Idæ placeat dolus. ipſe regeſta
Parthenopæus humo vultúmq;,oculóſq; madentes

O bruit, acceſſit lachrymarum gratia formæ.
P ectora nunc mœrens, nunc ora indigna cruento
V ngue ſecat, meritamq́ comam: furit vndiq́ clamor
D iſſonus, ambiguumq́ ſenis cunctatur Adraſti
C onſilium: tandem ipſe refert, compeſcite litem
O pueri. Virtus iterum tentanda, ſed ite
L imite non vno latus hoc conceditur Idæ,
T u diuerſa tene: fraus curſibus omnis abeſto.
A udierant: dictoq́ fauent, mox numina ſupplex
A ffatu tacito iuuenis Tegeæus adorat.
D iua potens nemorũ (tibi enim hic tibi crinis honori
D ebitus, éque tuo venit hæc iniuria voto)
S i bene quid genitrix, ſi quid venatibus ipſe
P romerui ne (quæſo) ſinas hoc omine Thebas
I re, nec Arcadiæ tantum meruiſſe pudorem.
A uditum (manifeſta fides) vix campus euntem
S entit, & exilis plantis interuenit aer,
R araq́ non fracto veſtigia puluere pendent.
I rrupit clamore fores, clamore recurrit
A nte ducem, preſſaq́ leuat ſuſpiria palma.
F initi curſus operumq́ inſignia præſto
A rcàs equum dono, clypeum gerit improbus Idas.
C ætera plebs Lycijs gaudet contenta pharetris.
T unc vocat, emiſſo ſi quis decernere Diſco
I mpiger, & vires velit oſtentare ſuperbas.
I t iuſſus Pterelas, & ahenæ lubrica maſſæ
P ondera, vix toto curuatus corpore iuxtà
D eijcit: inſpectant taciti, expenduntq́ laborem
I nachidæ: mox turba ruunt. duo gentis Achææ

Tres Ephyreiadæ, Piſa ſatus vnus, Acarnàn
Septimus: & plures agitabat gloria Niſæ.
Arduus Hippomedon cauea ſtimulante tuliſſet
In medios, latéq; ferens ſub pectore dextro
Orbem alium: hûc potius iuuenes qui mœnia ſaxis
Frangere, qui Tyrias deiectum vaditis arces,
Hunc rapite, aſt illud cui non iaculabile dextræ
Pondus? & abreptum nullo conamine iecit
In latus. abſiſtunt procul, attonitiq; fatentur
Cedere, vix vnus Phlegyas, acerq; Meneſtheus
(Hos etiam pudor, & magni tenuere parentes)
Promiſere manum: conceſſit cætera pubes
Sponte, & adorato redit illa ingloria Diſco.
Qualis Biſtonijs clypeus Mauortis in aruis
Luce mala Pangæa ferit, Solémq; refulgens
Territat, incuſſáq; dei graue mugit ab haſta.
Piſæus Phlegyas opus inchoat: & ſimul omnes
Abſtulit in ſe oculos: exhauſto in corpore virtus
Promiſſa, ac primum terra, Diſcúmq;, manúmq;
Aſperat: excuſſo mox circum puluere verſat
Quod latus in digitos, mediæ quod certius vlnæ
Conueniat. non artis egens: hic ſemper amori
Ludus erat, patriæ non tantum vbi laudis obiret
Sacra, ſed alternis Alpheon vtrinq; ſolebat
Metiri ripis, & qua latiſſima diſtant
Non vnquam merſo tranſmittere flumina diſco.
Ergo operum fidens, non protinus horrida campi
Iugera, ſed cælum dextra metitur: humiq;
Preſſus vtroq; genu, collecto ſanguine Diſcum

Ipſe ſuper ſeſe rotat, atq; in nubila condit.
Ille citus ſublime petit, ſimiliſq; cadenti
Creſcit in aduerſum, tandemq; exhauſtus ab alto
Tardior in terram redit, atq; immergitur aruis.
Sic cadit, attonitis quoties auellitur aſtris
Solis opaca ſoror: procul auxiliantia gentes
Æra crepant, fruſtráq; timent: at Theſſala victrix
Ridet anhelantes audito carmine bigas.
Collaudant Danai, ſed non tibi mole tuenti
Hippomédon, maiórq; manus ſperatur in æquo.
Atq; illi extemplo cui ſpes infringere dulce
Immodicas fortuna venit, quid numina contrà
Tendere fas homini? ſpatium iam immane parabat
Iam ceruix conuerſa, & iam latus omne redibat.
Excidit ante pedes elapſum pondus, & ictus
Deſtituit, fruſtráq; manum demiſit inanem.
Ingemuere omnes: rariſq; ea viſa voluptas.
Inde ad conatus timida ſubit arte Meneſtheus
Cautior, & multum te Maia nate rogato
Molis prægrauidæ caſtigat puluere lapſus.
Illa manu magna, & multum felicior exit:
Nec partem exiguam Circi tranſuecta quieuit:
Fit ſonus, & fixa ſignatur terra ſagitta.
Tertius Hippomédon valida ad certamina tardos
Molitur greſſus: nanq; illum corde ſub alto
Et caſus Phlegyæ mouet, & fortuna Meneſthei.
Erigit aſſuetum dextræ geſtamen, & alte
Suſtentans: rigidumq; latus, fortéſq; lacertos
Conſulit, ac vaſto contorquet turbine, & ipſe

Proſequitur, fugit horrendo per inania ſaltu.
Iámq; procul meminit dextræ, ſeruátq; tenorem
Diſcus. nec dubia iunctáve Meneſthéa victum
Tranſábijt meta. longe ſuper æmula ſigna
Conſedit, viridéſq; humeros, & opaca Theatri
Culmina. ceu late tremefecit mole ruinæ.
Quale vaporifera ſaxum Polyphemus ab Ætna
Lucis egente manu, tamen in veſtigia puppis
Auditæ, iuxtáq; inimicum exegit Vlyſſem.
Tunc genitus Talao victori Tigrin inanem
Ire iubet, fuluo quæ circunfuſa nitebat
Margine, & extremos auro manſueuerat vngues.
Gnoſiacos arcus habet, & vaga tela Meneſtheus.
At tibi ait Phlegya caſu fruſtrate ſiniſtro
Hunc quondam noſtri decus, auxiliúmq; pelaſgi
Ferre damus (neq; enī Hippomedō inuiderit) enſem.
Nunc opus eſt animis infeſtos tollere cæſtus
Comminus. hæc bellis & ferro proxima Virtus.
Conſtitit immanis cerni, immaniſq; timeri
Argolicus Capaneus. ac dum nigrantia plumbo
Tegmina cruda boum. non mollior ipſe lacertis
Induitur. date tot iuuenum de millibus vnum
Huc ait. atq; vtinam potius de ſtirpe veniret
Æmulus aonia, quem fas dimittere leto,
Nec mea crudelis ciuili ſanguine Virtus.
Obſtupuere animi, fecítq; ſilentia terror.
Tandem inſperatus nuda de plebe Laconum
Proſilit Alcidámas. mirantur Dorica regum
Agmina: ſed ſocij fretum Polluce magiſtro

Norant & ſacras inter creuiſſe palæſtras.
Ipſe deus poſuitq; manus, & brachia finxit
(Materiam ſuadebat amor) tunc ſæpe locauit
Comminus, & ſimili ſtantem miratus in ira
Suſtulit exultans, nudúſq; ad pectora preſſit.
Illum indignatur Capaneus, ridétq; vocantem
Ut miſerans, poſcitq; alium, tandémq; coactus
Reſtitit, & ſtimulis iam languida colla tumeſcũt.
Fulmineas alte ſuſpenſi corpora plantis
Erexere manus: tuto procul ora receſſu
Armorum in ſpeculis, aditúſq; ad vulnera clauſi.
Hic quantus ſtygijs Tityus conſurgat ab aruis
Si toruæ patiantur aues, tanta vndiq; pandit
Membrorum ſpatia, & tantis ferus oſſibus extat.
Hic paulo ante puer: ſed enim maturius æuo
Robur, & ingentes ſpondet tener impetus annos;
Quem vinci haud quiſquam, ſæuo nec ſanguine tingi
Malit, & erecto timeat ſpectacula voto.
Vt ſeſe permenſi oculis, & vterq; priorem
Speravere locum. non protinus ira, nec ictus.
Alternus paulum timor, & permixta furori
Conſilia. inclinant tantum contraria iactu
Brachia, & explorant cæſtus, hebetántq; terendo.
Doctior hic differt animum, metuénſq; futuri
Cunctatus vires diſpenſat. at ille nocendi
Prodigus, incautúſq; ſui. ruit omnis, & ambas
Conſumit ſine lege manus, atq; irrita frendit
Inſurgens, ſéq; ipſe premit. ſed prouidus aſtu,
Et patria vigil arte Lacon, hos reijcit ictus,

Hos cauet. interdum nutu, capitiſq; citati
Integer obſequio, manibus nunc obuia tela
Diſcutiens. inſtat greſſu, vultúq; recedit.
Sæpe etiam iniuſtis collatum viribus hoſtem
(Is vigor ingenio eſt tanta experientia dextræ)
Vltro audax animis inſtátq; & obumbrat, & altè
Aſſilit, vt præceps cumulo ſalit vnda minantes
In ſcopulos, & fracta redit, ſic ille furentem
Circuit expugnans. Leuat ecce, diúq; minatur
In latus, inq; oculos: illum rigida arma cauentem
Aduocat, & manibus nec opinum interſerit ictum
Callidus, ac mediam deſignat vulnere frontem.
Iam cruor, & tepido ſignantur tempora riuo.
Neſcit adhuc Capane9. ſubitúq; per agmina murmur.
Miratur. verum vt feſſam ſuper ora reduxit
Forte manum, & ſummo maculas in vellere vidit:
Non leo, non iaculo tantum indignata recepto
Tigris agit, toto cedentem feruidus aruo
Præcipitátq; retro iuuenem, atq; in terga ſupinat,
Dentibus horrendum ſtridens, geminátq; rotatas,
Multiplicátq; manus. rapiunt conamina venti,
Pars cadit in cæſtus. motu Spartanus acuto
Mille cauet lapſas circum caua tempora mortes,
Auxilióque pedum. ſed non tamen immemor artis
Aduerſus fugit, & fugiens tamen ictibus obſtat.
Et iam vtrunq; labor, ſuſpiriáque ægra fatigant.
Tardius ille premit. nec iam hic abſiſtere velox,
Defectíq; ambo genibus, paritérque quierunt.
Sic vbi longa vagos laſſarunt æquora nautas,

Et ſigno de puppe dato poſuere parumper
Brachia, vix requies iam vox ciet altera remos.
Ecce iterum immodice venientem eludit, & exit.
Sponte ruens, merſúſq; humeris effunditur ille
In caput. aſſurgentem alio puer improbus ictu
Perculit, euentúq; impalluit ipſe ſecundo.
Clamorem Inachidæ, quantum non littora tollunt,
Non nemora: illũ ab humo conatẽ vt vidit Adraſtus,
Tollentémq; manus, & non toleranda parantem,
Ite oro ſocij, furit, ite, opponite dextras,
Feſtinate, furit: palmámq;, & præmia ferte.
Non prius effracto quàm miſceat ora cerebro,
Abſiſtet. video. moriturum auferte Lácona.
Nec mora. prorumpit Tydeus, nec iuſſa recuſat
Hippomédon. tunc vix ambo conatibus ambas
Reſtringunt, cohibéntq; manus. ac plurima ſuadét.
Vincis, abi. pulchrum eſt vitam donare minori.
Noſter & hic, belliq; comes: nil frangitur Heros
Ramúmq;, oblatúmq; manu thóraca repellit
Vociferans, liceat non has ego puluere craſſo,
Atq; cruore genas, meruit quibus iſte fauorem
Semiuir infodiam? mittámq; informe ſepulchro
Corpus? & Oebalio donem lugere magiſtro?
Dixit. at hunc ſocij tumidum, & viciſſe negantem
Auertunt. contra laudant inſignis alumnum
Taygeti. longéq; minas riſere Lácones.
Iandudum variæ laudes, & conſcia Virtus
Tydéa magnanimum ſtimulis ingentibus angunt.
Ille quidem & Diſco bonus, & contendere curſu,

Nec cæſtu bellare minor. ſed corde labores
Ante alios erat vncta Pales. ſic otia Martis
Degere, & armigeras laxare aſſueuerat iras.
Ingentes contra ille viros Acheloia circum
Littora, feliceſq; deo monſtrante palæſtras.
Ergo vbi luctandi iuuenes animoſa citauit
Gloria, terrificos humeris Ætolus amictus
Exuitur, patriúmq; ſuem. leuat ardua contrà
Membra, cleonææ ſtirpis iactator Agylleus
Herculea non mole minor. ſic grandibus alte
Inſurgens humeris. hominem ſuper improbus exit.
Sed non ille rigor, patriúmq; in corpore robur.
Luxuriant artus, effuſáq; ſanguine laxo
Membra natant, inde hæc audax fiducia tantum
Oenidæ ſuperare parem. quanquam ipſe videri
Exiguus, grauia oſſa tamen, nodiſq; lacerti
Difficiles, nunquam hunc animum Natura minori
Corpore, nec tantas auſa eſt includere vires.
Poſtquam oleo gauiſa cutis, petit æquor vterque
Procurſu medium, atq; hauſta veſtitur arena.
Tunc madidos artus alterno puluere ſiccant,
Colláq; demerſere humeris. & brachia late
Curua tenent. iam tunc aſtu deducit in æquum
Callidus, & celſum procuruat Agylléa Tydeus
Summiſſus tergo, & genibus vicinus arenæ.
Ille autem alpini veluti regina Cupreſſus
Verticis, vrgentes ceruicem inclinat in auſtros.
Vix ſeſe radice tenens, terræq; propinquat,
Iandudum ætherias eadem reditura ſub auras.

Non ſecus ingentes artus præceſſus Agylleus
Sponte premit, paruúmq; gemēs duplicatur in hoſtē.
Et iam alterna manus, frōtémq;, humeróſq;, latúſq;
Colláq;, pectoráq;, & vitantia crura laceſſit.
Interdúmq; diu pendent per mutua fulti
Brachia, nunc ſæui digitorum vincula frangunt.
Non ſic ductores gemini gregis horrida Tauri
Bella mouent. medio coniux ſtat candida prato
Victorem expectans. rumpunt obnixa furentes
Pectora, ſubdit amor ſtimulos, & vulnera ſanat.
Fulminei ſic dente ſues, ſic hiſpida turpes
Prælia villoſis ineunt complexibus Vrſi.
Vis eadem Oenidæ, nec ſole, aut puluere feſſa
Membra labant. riget atra cutis, duriſq; laborum
Caſtigata toris: contrà non integer ille
Flatibus alternis, ægróq; effœtus hiatu
Exuit ingeſtas fluuio ſudoris arenas,
Ac furtim rapta ſuſtentat pectora terra.
Inſtat agens Tydeus, ictúmq; in colla minatus
Crura ſubit. cœptis non eualuere potiri
Fruſtratæ breuitate manus. venit arduus ille
Deſuper, oppreſſúmq; ingentis mole ruinæ
Condidit. haud aliter collis ſcrutator Iberi
Cum ſubijt, longéq; diem, vitámq; relinquit,
Si tremuit ſuſpenſus ager, ſubitúmq; fragorem
Rupta dedit tellus. latet intus monte ſoluto
Obrutus, ac penitus fractum, obductúmq; cadauer
Indignantem animam proprijs non reddidit aſtris.
Acrior hoc Tydeus, animiſq;, & pectore ſupra eſt.

Nec mora, cum vinclis oneriq; elapſus iniquo
Circuit errantem, & tergo nec opinus inhæret.
Mox latus, & firmo celer implicat ilia nexu.
Poplitibus, genua inde premens euadere nodos
Nequicquam, & lateri dextram inſertare parantē
Improbus, horrendum viſu ac mirabile pondus,
Suſtulit. Herculeis preſſum ſic fama lacertis
Terrigenam ſudaſſe Libyn. cum fraude reperta
Raptus in excelſum nec iam ſpes vlla cadendi.
Nec licet extrema matrem contingere planta.
Fit ſonus, & lætos attollunt agmina plauſus.
Tunc alte librans inopinum ſponte remiſit,
Obliquúmq; dedit, procumbentémq; ſecutus
Colla ſimul dextra, pedibus ſimul inguina vinxit,
Deficit obſeſſus, ſolóq; pudore repugnat.
Tandem preſſus humi, pronámq; extēſus in aluum
Sternitur, ac longo mœſtus poſt tempore ſurgit,
Turpia ſignata linquens veſtigia terra.
Palmam autem dextra, læuáq; nitentia dono
Arma ferens Tydeus. quid ſi non ſanguinis huius
Partem haud exiguam (ſcitis) Dircæus haberet
Campus? vbi hæc nuper Thebarum fœdera plagæ?
Hæc ſimul oſtentans, quæſitáq; præmia laudum
Dat ſocijs. ſequitur neglectus Agyllea thorax.
Sunt & qui nudo ſubeant concurrere ferro.
Iámq; aderāt inſtructi armis Epidaurius Agreus,
Et nondum fatis Dircæus agentibus exul.
Dux vetat Iaſides. manet ingens copia leti
O iuuenes. ſeruate animos, auidúmq; furorem

Sanguinis auerſi.túq; ò quem propter auita
Iugera, dilectas cui deſolauimus vrbes,
Ne precor ante aciem: ius tantum caſibus eſſe
Fraterniſq; ſinas (abigant hoc numina) votis,
Sic ait, atq; ambos aurata caſſide ditat.
Tunc genero ne laudis egens, iubet ardua necti
Tempora, Thebarúmq; ingenti voce citari
Victorem. diræ retinebant omina Parcæ.
Ipſum etiam proprio certamina feſta labore
Dignari, & tumulo ſupremum hunc addere honorē.
Hortantur proceres. ac ne victoria deſit
Vna ducum numero, fundat vel lycia cornu
Tela rogant, tenui vel nubila tranſeat haſta.
Obſequitur gaudens, viridíq; ex aggere in æquum
Stipatus, ſummis iuuenum deſcendit, at illi
Ponè leues portat pharetras, & cornua iuſſus
Armiger ingentem iactu tranſmittere circum
Eminus, & dictæ dare vulnera deſtinat Orno.
Campum emenſa breui fatalis ab arbore tacta
Horrendum viſu, per quas modo fugerat auras
Venit arundo retro. verſúmq; à fine tenorem
Pertulit, & notæ iuxta ruit ora pharetræ.
Quis fluere occultis rerum neget omnia cauſis?
Fata patent homini. piget inſeruare, peritq;
Venturi promiſſa fides. ſic omnia caſum
Fecimus, & vires auxit Fortuna nocendi.
Multa duces errore ferunt. hi nubila, & altos
Occurriſſe notos: aduerſo roboris ictu
Tela repulſa alij. penitus latet exitus ingens,

Monſtratúmq; nefas, vni remeabile bellum.
Et triſtes domino ſpondebat arundo recurſus.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER SEPTIMUS.

a Tque ea cunctantes Tyrij primordia belli,
Iuppiter haud equo reſpexit corde pelaſgos,
Concuſſitq; caput, motu quo ceſſa laborant
Sidera: proclamátq; adijci ceruicibus Atlas.
Tunc ita velocem Tegees affatur alumnum.
I medium rapido, Boreámq; elabere ſaltu
Biſtonias ſuper vſq; domos, axémq; niuoſi
Sideris: oceano vetitum qua parrhaſis ignem
Nubibus hybernis, & noſtro paſcitur imbri.
Atq; vbi ſe poſita reſpirat cuſpide Mauors.
(Quanquã inuiſa quies) ſeu quod reor, arma, tubáſq;
Inſatiatus habet. charæq; in ſanguine gentis
Luxuriat: propere monitus, iramq; parentis
Ede, nihil parcens: nempe olim accendere iuſſus
Inachias acies, atq; omne quod Iſthmius vmbo
Detinet, & raucæ circumtonat ira Maleæ.
Illic vix muros, liménq; egreſſa iuuentus
Sacra colunt. credas bello rediſſe, tot inſtant
Plauſibus offenſiq; ſedent ad buſta ſepulchri.
Hic ne tuus Gradiue furor? ſonat orbe recuſſo
Diſcus, & Oebalij coëunt in prælia ceſtus.

At ſi ipſi rabies, ferriꝗ; inſana voluptas
Qua tumet, immeritas cineri dabit impius vrbes
Ferrum, ignémq; ferens, implorantéſq; tonantem
Sternet humi populos, miſerúmq; exhauriet orbem.
Nunc lenis bellis, noſtráq; remittitur ira.
Quod niſi præcipitet pugnas, dictóq; iubentis
Ocyus impingat Tyrijs Danaa agmina muris
(Nil equidem crudele minor) ſic mite, bonúmq;
Numen, & effreni laxentur in otia mores.
Reddat equos, enſémq; mihi: non ſanguinis vltra
Ius erit: aſpiciam terras, pacémq; iubebo
Omnibus, Ogygio ſat erit Tritonia bello.
Dixerat, & Thracum Cyllenius arua ſubibat,
Atq; illum arctoæ labentem in cardine portæ
Tempeſtas æterna plagæ, prætentáq; cælo
Agmina nimborum, primiq; Aquilonis hiatus
In diuerſa ferunt: crepat aurea grandine multa
Palla, nec Arcadij bene protegit vmbra Galeri.
Hic ſteriles delubra notat Mauortia ſyluas,
Horreſcitq; tuens, vbi mille furoribus illi
Cingitur, aduerſo domus immanſueta ſub Æmo.
Ferrea compago laterum: ferro arcta teruntur
Limina, ferratis incumbunt tecta columnis.
Læditur aduerſum Phœbi iubar, ipſáq; ſedem
Lux timet, & dirus contriſtat ſidera fulgor.
Digna loco ſtatio. primis ſalit impetus amens
E foribus: cæcúmq; nefas, iræq; rubentes,
Exanguéſq; metus, occultiſq; enſibus aſtant
Inſidiæ, geminúmq; tenens Diſcordia ferrum.

Innumeris ſtrepit aula nimis, triſtiſſima virtus
Stat medio. lætusq́ue furor, vultuq́ue cruento
Mors armata ſedet: bellorum ſolus in aris
Sanguis, & incenſis qui raptus ab vrbibus ignis.
Terrarum exuuiæ circùm, & faſtigia templi
Captæ inſignibant gentes, cælataq́ue ferro
Fragmina portarum, bellatricéſq́ue carinæ,
Et vacui currus, protritaq́ue curribus ora.
Penè etiam gemitus: adeo vis omnis, & omne
Vulnus vbiq́ue ipſum, ſed non vſquam ore remiſſo
Cernere erat. talem diuina Mulciber arte
Ediderat, nondum radijs monſtratus adulter
Fœda catenato luerat connubia lecto.
Quærere templorum regem vix cœperat ales
Mænalius, tremit ecce ſolum, mugire refractis
Corniger Ebrus aquis: tunc quòd pecus vtile bellis
Vallem infeſtabat, trepidas ſpumare per herbas,
Signa aduentantis, clauſæq́ue adamante perenni
Diſſiluere fores: hircano in ſanguine pulcher
Ipſe ſubit currum, diráq́ue aſpergine latos
Mutat agros, ſpolia à tergo, flentéſq́ue cateruæ
Dant ſyluæ, nixq́ue alta locum: regit atra iugales
Sanguinea Bellona manu, longáq́ue fatigat
Cuſpide: diriguit viſu Cyllenia proles.
Summiſitque genas, ipſi reuerentia patri
Si prope ſit, demátq́ue minas, nec talia mandet.
Quod Iouis imperium? magno quid ab æthere portas
Occupat Armipotēs: neq́ue enim hūc germane ſub axē
Sponte venis, hyeméſque meas, cui roſcida iuxta

Mænala,& æſtiui clementior aura Lycæi.
Ille refert conſulta patris,nec longa moratus
Sicut anhelabant iunĉto ſudore volantes
Mars impellit equos,reſidéſq; in prælia Graios
Ipſe etiam indignans:vidit pater altus, & ira.
Iam ſenior, tardo fleĉtebat pondere vultum.
Vt ſi quando ruit, debellatáſq; reliquit
Eurus aquas,pax ipſa tumet,pontúmq; iacentem
Exanimis iam voluit hyems,nondum arma carinis
Omnia, nec toto reſpirant peĉtore nautæ.
Finierat pugnas honor exequialis inermes,
Necdum aberant cœtus, cunĉtiſq; ſilentibus Heros
Vina ſolo fundens, cinerem placabat Adraſtus.
Archemori: da parue tuum trieteride multa
Inſtaurare diem:nec ſaucius arcádas aras
Malit adire Pelops,eléáq; pulſet eburna
Templa manu,nec Caſtalijs altaribus anguis,
Nec ſua pinigero magis adnatet vmbra Lycæo.
Nos te lugenti puer inficiamur auerno,
Mœſtáq; perpetuis ſolenni: iungimus aſtris
Nunc feſtina cohors.at ſi Bœotia ferro
Vertere teĉta dabis,magnis tunc dignior aris
Tunc deus. Inachias nec tantum culta per vrbes
Numina captiuis etiam iurabere Thebis.
Dux ea pro cunĉtis:eadem ſibi quiſq; volebat.
Iam pronis Gradiuus equis ephyræa premebat
Littora, quà ſummas caput Acrocorinthus in auras
Tollit,& alterna geminum mare protegit vmbra.
Inde vnum dira comitum de plebe pauorem

Quadrupedes anteire iubet: non alter anhelos
Inſinuare metus, animumq́ꝫ auertere veris
Aptior, innumeræ monſtro vocéſq́ꝫ, manúſq́ꝫ,
Et facies quæcunq́ꝫ libet: bonus omnia credi
Author, & horrificis lymphare incurſibus vrbes.
Si geminos ſoles, ruituráq́ꝫ ſuadeat aſtra,
Aut mutare ſolum, aut veteres deſcendere ſyluas,
Ah miſeri vidiſſe putent: tunc acre nouabat
Ingenium, falſo Nemeæum puluere campum
Erigit, attoniti tenebroſam à vertice nubem
Reſpexere duces, falſo clamore tumultum
Auget, & arma virum, curſúſq́ꝫ imitatur equorum,
Terribiléſq́ꝫ vagas vlulatum ſpargit in auras.
Exiluere animi, dubiúmq́ꝫ in murmure vulgus
Pendet: vbi iſte fragor? ni fallimur aure, ſed vnde
Puluereo ſtant aſtra globo? num Iſmenius vltro
Miles? ita eſt. veniūt: tanta eſt ne audacia Thebis?
An dubitent? agedum inferias, & buſta colamus.
Hic pauor attonitis, varióſq́ꝫ per agmina vultus
Induitur, nunc Piſæis è millibus vnus,
Nunc Pylius: nunc ore Lacon, hoſtéſq́ꝫ propinquos
Adiurat, turmáſq́ꝫ metu conſternit inani.
(Nil falſum trepidis) vt vero amentibus ipſe
Incidit, & ſacræ circum faſtigia vallis
Turbine præuectus, Rapido ter ſuſtulit haſtam,
Ter contorſit equos: clypeum ter pectore plauſit
Arma, arma inſani: ſua quiſq́ꝫ, ignotáq́ꝫ nullo
More rapit, mutant galeas, alienáq́ꝫ cogunt
Ad iuga Cornipedes: ferus omni pectore ſæuit

Martis amor, cædiſq; nihil flagrantibus obſtat.
Præcipitant, redimuntq; moras, ſic littora vento
Incipiente fremunt; fugitur cum portus vbiq;
Vela fluunt: laxi iactantur vbique rudentes.
Iamq; natant remi. natat omnis in æquore ſummo
Anchora. iam dulcis medij de gurgite ponti
Reſpicitur tellus, comitéſq; à puppe relicti.
Viderat Inachias rapidum glomerare cohortes
Bacchus iter: gemuit Tyriam conuerſus ad vrbem,
Aſtricémq; domum, & patrios reminiſcitur ignes.
Purpureum triſti turbatus pectore vultum,
Non crines non ſerta loco, dextrámque reliquit
Thyrſus, & intactæ ceciderunt cornibus vuæ.
Ergo vt erat lachrymis, lapſóque inhonorus amictu
Ante Iouem (tunc forte polum ſecretus habebat)
Conſtitit, haud vnquam facie conſpectus in illa
(Nec cauſæ latuere patrem) ſupplexq; profatur.
Excindiſne tuas diuum ſator optime Thebas?
Sæua adeo coniux? nec te telluris amatæ,
Deceptique laris miſeret? cinerúmque meorum?
Eſto, olim inuitum iaculatum nubibus ignem
Credimus: en iterum atra refers incendia terris,
Nec ſtyge iurata, nec pellicis arte rogatus.
Quis modus? an nobis pater iratúſque, bonúſque,
Fulmen habes? ſed non Danaeia limina talis,
Parrhaſiúmque nemus, ſedæáſque ibis Amyclas.
Scilicet è cunctis ego neglectiſſima natis
Progenies? ego nempe tamen qui dulce ferenti
Pondus eram. cui tu dignatus limina vitæ

Præreptúmque iter,& maternos reddere menſes.
Adde quòd imbellis,rariſque exercita caſtris
Turba meas acies,mea tantum prælia norunt.
Nectere fronde comas,& ad inſpirata rotari
Buxa: timent thyrſos nuptarum,& prælia matrum.
Vnde tubas, Martémque pati? quin feruidus ecce
Quanta parat? quid ſi ille tuos Curetas in arma
Ducat?& innocuis iubeat decernere peſtis?
Quinetiam inuiſos(ſic hoſtis defuit) Argos
Elicis, ò ipſis genitor grauiora periclis
Iuſſa,nouercales ruimus ditare Mycenas.
Cedo equidem:quò ſacra tamen, ritúſque peremptæ
Gentis?& in tumulos ſi quid male fœta reliquit
Mater abire iubes Thracen,ſyluáſque Lycurgi?
An'ne triumphatos fugiam captiuus ad Indos?
Da ſedem profugo:potuit Latonia frater
Saxa(nec inuideo)defigere Delon,& imis
Commendare fretis:chara ſubmouit ab arce
Hoſtiles Tritonis aquas:vidi ipſe potentem
Gentibus Eois Epaphum dare iura:nec vllas
Cyllene ſecreta tubas,Minoáve curat
Ida,quid heu tantum noſtris offenderis aris?
Hic tibi.(quandò minor iam noſtra potentia)noctes
Herculeæ,placidúſq; vagæ Nycteidos ardor,
Hic Tyrium genus,& noſtro felicior igne
Taurus, Agenoreos ſaltem tutare nepotes.
Inuidiam riſit pater:& iam poplite flexum,
Sternentémq; manus tranquillus ad oſcula tollit.
Inq; vicem placida orſa refert,non coniugis iſta

Conſilijs (vt rere) puer: nec ſæua roganti,
Sic expoſtus ego, immoto deducimur orbe
Fatorum, veteres, ſeræq; in prælia cauſæ.
Nam cui tanta quies irarum? aut ſanguinis vſus
Parcior humani? videt axis, & iſta per æuum
Mecum æterna domus, quoties iam torta reponam
Fulmina, quàm rarus terris hic imperet ignis.
Quinetiam inuitus magna, vlciſcendáq; paſſis
Aut Lapithas Marti, aut veterem Calydona Dianæ
Expugnare dedi: mea eſt iactura, pigétq;
Tot mutare animas: tot reddere corpora vitæ.
Labdacios vero, Pelopiſq; à ſtirpe nepotes
Tardum, abolere mihi. ſcis ipſe vt crimina mittat
Dorica quàm prompte ſuperos inceſſere Thebæ.
Te quoq;, (ſed quoniam vetus excidit ira,) ſilebo.
Non tamen aut patrio reſperſus ſanguine Pentheus
Aut matrem ſceleraſſe toris, aut crimine fratres
Progenuiſſe reus: lacero tua luſtra repleuit
Funere. vbi fletus? vbi tunc ars tanta precandi?
Aſt ego non proprio diros impendo dolori
Oedipodionidas, rogat hoc tellúſq;, polúſq;
Et pietas, & læſa fides: naturáq;, & ipſi
Eumenidum mores, ſed tu ſuper vrbe moueri
Parce tua: non hoc ſtatui ſub tempore rebus
Occaſum aonijs, veniet ſuſpectior ætas,
Vltoréſq; alij: tunc regia Iuno queretur.
His ille auditis, mentémq;, animúmq; recepit.
Vt cum Sole malo, triſtiq; roſaria pallent
Vſta noto: ſi clara dies, zephyriq; refecit

A ura polum,redit omnis honos:emiſſáq; lucent
G ermina,& informes ornat ſua gloria virgas.
N untius attonitas iamdudum Etheoclis ad aures
E xplorata ferens,longo docet agmine graios.
I re duces.nec iam Aonijs procul affore campis.
Quacunq; ingreſſi tremere,ac miſereſcere cunctos
T hebarum,qui ſtirpe refert,qui nomine,& armis.
I lle metum condens audire expoſcit,& odit
N arrantem.hinc ſocios dictis ſtimulare,ſuáſq;
M etiri decreuit opes.exciuerat omnem
A oniam,Eubœámq;,& Phocidos arua propinquæ.
M ars(ita dulce Ioui)longo fugit ordine velox
T eſſera.propellunt acies,ſeſéq; ſub armis
O ſtentant.ſubeunt campo,qui proximus vrbi
D amnatus bellis patet,expectátq; furores.
N ondum hoſtis cōtra,trepido tamē agmine matres
C onſcendunt muros.inde arma nitentia natis
E t formidandos monſtrant ſub caſſide patres.
T urre procul ſola nondum conceſſa videri
A ntigone populis.teneras defenditur atra
V eſte genas,iuxtáq; comes,quo Laius ibat
A rmigero.tunc virgo ſenem regina veretur.
Quæ ſic orſa prior.ſpéſne obſtatura Pelaſgis
H æc vexilla pater? Pelopis deſcendere totas
A udimus gentes.dic ô precor(extera regum
Agmina nam video)quæ noſter ſigna Menœceus,
Quæ noſter gerat arma Creon.quàm celſus ahena
S phynge,per ingentes homolaidis exeat Hæmon.
S ic rudis Antigone.ſenior cui talia Phorbas.

M ille ſagittiferos gelidæ de colle Tanagræ
P romouet ecce Dryas. hic cui niuea arma tridentē,
A tq; auro rude fulmen habent, Orionis alti
N on falſus virtute nepos, procul oro paternum
O men, & innuptæ vetus excidat ira Dianæ.
I ungunt ſe caſtris, regiſq; in nomen adoptant
O caleæ, Medeónq;, & conſertiſſima ſyluis
N yſa, Dionæiſq; auibus circunſona Thiſbe.
P roximus Eurymédon, cui paſtoralia Fauni
A rma patris. pinúſq; iubas imitatur equinas
T erribilis ſyluis. reor & mauorte cruento
T alis erit. dites pecorum comitantur Erythræ.
Q ui Scolon, denſámq; iugis Eteonon iniquis,
Q ui breue littus Hyles, atalantæúmque ſuperbi
S chœnon habent, notiq; colunt veſtigia campi.
F raxineas vibrant Macedum de more Sariſſas,
S æuáque difficiles excludere vulnera Peltas.
E cce autem clamore ruunt neptunia plebes
O ncheſti, quos pinigeris Mycaleſſus in agris,
P alladiúſq; Melas, hecatæáque gurgite nutrit
G argaphye, quorúmque nouis Haliartos ariſtis,
I nuidet. & nimia ſata læta ſuperuenit herba.
T ela rudes trunci, galeæ vacua ora Leonum.
A rborei dant ſcuta ſinus. hos regis egenos
A mphion en noſter agit (cognoſcere pronum
V irgo lyram) galea, tauróq; inſignis auito.
M acte animo iuuenis, medics parat ire per enſes,
N udáq; pro charis opponere pectora muris.
V os etiam noſtris heliconia turba venitis

Addere rebus opem.túq; ô Permeſſe canoris
Et felix olmîe vadis,armatis alumnos
Bellorum reſides patrijs concentibus audis
Exultare gregem.quales cum pallida cedit
Bruma, renidentem deducunt ſtrymona cygni.
Ite alacres,nunquam veſtri morientur honores,
Belláq; perpetuo memorabunt carmine Muſæ.
Dixerat.& paulum virgo interfata docenti.
Illi autem,quánam iunguntur origine fratres?
Sic certe paria arma viris,ſic exit in auras
Caſſidis æquus apex.vtinam hæc concordia noſtris
Cui ſenior ridens.non prima errore videndi
Falleris Antigone.multi hos(nam decipit ætas)
Dixerunt fratres.pater eſt,natúſq;,ſed æui
Confudere modos.puerum lapithonia Nympha
Dircetis.expertem thalami,crudúmq; maritis
Ignibus,ante diem Cupido violauit amore,
Improba cônubij, nec longum & pulcher Alathreus
Editus,qc primægenitorem in flore iuuentæ
Conſequitur,traxitque notas,& miſcuit annos.
Et nunc ſic fratres mentito nomine gaudent
Plus pater.hunc olim iuuat,& ventura ſenectus.
Tercentum genitor,totidémq; in prælia natus
Exercent equites.hi deſeruiſſe feruntur
Exilem Gliſanta,Coroneámque feracem
Meſſe Coroneam,Baccho,Gliſanta colentes.
Sed potius celſos vmbrantem hunc aſpice late
Hipſea quadrijugos clypei ſeptemplice tauro.
Lena ter inſuto ſeruant ingentia ferro

Pectora.nam tergo nũquam metus, haſta vetuſtum
Syluarum decus, emiſſæ cui peruia ſemper
Armáq; pectoráq;: & nunquam manus irrita voti
Aſopos genuiſſe datur, dignúſq; videri.
Tunc pater abruptis cum torrentiſſimus exit
Pontibus, aut natæ tumidus cum virginis vltor
Flumina concuſſit, generum indignata Tonantem.
Nanq; ferunt raptam patrijs Æginan ab vndis
Amplexu latuiſſe Iouis. furit amnis, & aſtris
Infenſus bellare parat (nondum iſta licebant
Nec ſuperis) ſtetit audaces effuſus in iras,
Conſeruitq; manus. nec quem imploraret habebat,
Donec vix tonitru, ſummotus, & igne triſulco
Ceſſit, adhuc ripis animoſus gurges anhelis.
Fulmineum cinerem, magnæq; inſignia pœnæ
Gaudet, & ætneos in cælum afflare vapores.
Talem Cadmeo mirabimur Hipſéa campo,
Si modo placauit felix Ægina Tonantem.
Ducit Ithonæos & Alalcomenæa Mineruæ
Agmina, quos Midee, quos humida ſuggerit Arne
Aulida, qui Græámq; ſerunt viridéſque platéas.
Et ſulco peteôna domant, refluúmque meatu
Euripum, qua noſter abit, téque vltima tractu
Anthedon. vbi gramineo de littore Glaucus
Poſcentes irrupit aquas. iam crine, geniſq;
Cœruluſ. & mixtos expauit ab inguine piſces.
Glandibus, & torta Zephyros incidere funda
Cura, Cydoneas anteibunt geſſa ſagittas.
Tu quoq; præclarum forma Cephiſe dediſſes

Narciſum.ſed theſpiacis iam pallet in agris
Trux puer,orbata florem pater alluit vnda:
Quis tibi Phœbeas acies?veterémq; reuoluat
Phocida?quis Panopé?quis Aulida? quis Cypáriſſó?
Et valles Lebadea tuas,& Hyampolin acri
Submiſſam ſcopulo?vel qui parnaſón vtrunq;
Aut cyrrham tauris,Ænemoreámq; ſupinant
Coryciúmq; nemus?propellentémq; Lileam
Cephiſi glaciale caput,quo ſuetus anhelam
Ferre ſitim Pythó,amnémq; auertere ponto
Omnibus immixtas cono ſuper aſpice lauros,
Armáq;,vel Tityon,vel Delon habentia,vel quas
Hic deus innumera laxauit cæde pharetras.
Iphitus acer ager agit genitor.cui nuper ademptus
Naubolus hippaſides.tuus O mitiſſime Lai
Hoſpes,adhuc currus,ſecuráq; lora tenebat,
Cum tua ſubter equos iacuit conuulſa cruentis
Ictibus,ó vtinam noſtro cum ſanguine ceruix,
Dicentis maduere genæ,vultúmq; per omnem
Pallor ijt,vociſq; repens ſingultus apertum
Intercepit iter.refouet frigentis amicum
Pectus alumna ſenis,redit:atq; exile profatur.
O mihi ſollicitum decus ac ſuprema voluptas
Antigone,ſeras tibi demoror improbus vmbras,
Fors eadem ſcelera,& cædes viſurus auitas.
Donec te thalamis habilem,integrámq; reſignem
Hoc ſatis,& feſſum vita dimittite Parcæ.
Sed dum labor iners,quanti nunc ecce reuiſo
Tranſabire duces.Chromim atq; in terga comantes

Non ego abantiadas,non te ſaxoſa Caryſte
Non humiles Ægas,altúmq; Caphareá dixi.
Etiam acies obtuſa negat,cunctiq; reſiſtunt,
Et tuus armatis iubet ecce ſilentia frater.
Vix ea turre ſenex,cum Rector ab aggere cœpit.
Magnanimi reges,quibus haud parere recuſem
Ductor,& ipſe meas miles defendere Thebas.
Non ego vos ſtimulare parem? (nam liber in arma
Impetus & meritas vltro iuraſtis in iras)
Nec laudare ſatis,dignáſq; rependere grates
Sufficiam.referent ſuperi,veſtræq; ſubacto
Hoſte manus,vrbem ſocia de gente ſubiſtis
Tutari,quam non alijs populator ab oris
Belliger,externáve ſatus tellure,ſed hoſtis
Indigena adſultat,cui caſtra aduerſa regenti
Hic pater,hic genitrix,hic iunctæ ſtirpe ſorores,
Hic erat & frater,cerne en vbicunq; nefandæ
Excidium moliris auis,venere volentes
Aoniæ populi,nec ſum tibi ſæue relictus.
Quid velit iſta cohors,& te ſentire decebat.
Reddere regna vetant.ſic fatus,& omnia rite
Diſponit,qui bella gerant,qui mœnia ſeruent,
Quas in fronte manus,medio quas robore ſiſtat.
Perſpicuas ſic luce fores,& virgea paſtor
Clauſtra leuat,dum terra recẽs iubet ordine primos
Ire duces,media ſtipantur plebe maritæ.
Ipſe leuat grauidas,& humum tactura parentum
Vbera,ſuccíduáſq; adportat matribus agnas.
Interea Danai noctémq;,diémq; ſub armis

Noctem iterum, rurſúſq; diem (ſic ira ferebat)
Ingeminant, contempta quies, vix aut ſopor illis,
Aut epulæ fecere moram, properatur in hoſtem
More fugæ, nec monſtra tenēt, quæ plurima nectit
Prodigiale canens, certi ſors præſcia fati.
Quippe ferunt diros monitus, volucréſq; feræq;
Sideráq;, auerſiq; ſuis decurſibus amnes,
Infeſtúmq; tonat pater, & mala fulgura lucent,
Terrificæq; adytis voces, clauſæq; deorum
Sponte fores, nunc ſanguineus, nunc ſaxeus imber,
Et ſubiti manes, flentúmq; occurſus auorum.
Tunc & Apollineæ tacuere oracula Cyrrhæ,
Et non aſſuetis pernox vlulauit Eleuſis,
Menſibus, & templis Sparte præſaga recluſis.
Vidit amyclæos facinus concurrere fratres,
Arcádos inſanas latrare Lycaonis vmbras.
Nocte ferunt tacita. ſæuo decurrere campo
Oenomaum ſua Piſa refert. Acheloon vtroq;
Deformem cornu vagus infamabat Acarnàn.
Perſeos effigiem mœſtam, exorántq; Mycenæ
Confuſum Iunonis ebur, mugire potentem
Inachon agricolæ, gemini maris incola narrat
Thebanum toto planxiſſe Palæmona ponto.
Hæc audit Pelopeia phalanx, ſed bellicus ardor
Conſilijs obſtat diuum, prohibētq; timeri.
Iam ripas Aſope tuas. bœotáq; ventum
Flumina, non auſæ tranſmittere protinus alæ
Hoſtilem fluuium. forte & trepidantibus ingens
Deſcendebat agris, animos ſiue imbrifer arcus

Seu montana dedit nubes, ſeu fluminis illa
Mens fuit, obiectúſq; vado pater arma vetabat.
Tunc ferus Hippomédon magno cũ fragmine ripæ
Cunctantem deiecit equum. ducibúſq; relictis
Gurgite de medio frenis ſuſpenſus, & armis,
Ite viri clamat. ſic vos in mœnia primus
Ducere, ſic clauſas voueo perfringere Thebas.
Præcipitant cuncti fluuio, puduitq; ſecutos.
Ac velut ignotum ſiquando armenta per amnem
Paſtor agit, ſtat triſte pecus: procul altera tellus
Omnibus, & late medius timor. aſt vbi ductor
Taurus init, fecitq; vadum: tunc mollior vnda,
Tunc faciles ſaltus, viſæq; accedere ripæ.
Haud procul inde iugum, tutíſq; accommoda caſtris
Arua notant. vnde vrbem etiam turréſq; videre
Sidonias. placuit ſedes, fidiq; receptus,
Colle per excelſum patulo quem ſubter aperto
Arua ſinu, nulliq; alijs à montibus obſtant
Deſpectus. nec longa labor munimina durus
Addidit, ipſa loco mirum Natura fauebat.
In vallum elatæ rupes, deuexáq; foſſis
Æqua, & fortuito ductæ quater aggere pinnæ.
Cætera dant ipſi, donec Sol montibus omnis
Erepſit, rebúſq; dedit ſopor otia feſſis,
Quis queat attonitas dictis oſtendere Thebas?
Vrbem in conſpectu belli ſuprema parantem
Territat inſomnem nox atra, diémq; minatur.
Diſcurrunt muris. nil ſeptum horrore ſub illo,
Nil fidum ſatis, inualidæq; Amphionis arces.

Rumor vbiqꝫ aſtus, pluréſque annuntiat hoſtes,
Maioréſque timor: ſpectant tentoria contra
Inachia, externóſqꝫ ſuis in montibus ignes.
Hi precibus, queſtúque deos, hi Martia tela
Belligeróſque hortantur equos: hi pectora fletu
Chara premunt, miſeriqꝫ rogos, & craſtina mandant
Funera, ſi tenuis demiſit lumina ſomnus
Bella gerunt, modo lucra moræ: modo tædia vitæ
Attonitis, lucémqꝫ timent, lucémque precantur.
It geminum excutiens anguem, & bacchatur vtriſqꝫ
Tiſiphone caſtris: fratrem huic, fratrē ingerit illi,
Aut vtriſqꝫ patrem. procul ille penatibus imis,
Excitus implorat furias, oculóſque repoſcit.
Iam gelidam Phœben, & caligantia primus
Hauſerat aſtra dies, & iam tumet igne futuro
Oceanus, latéqꝫ nouo Titane recluſum
Æquor, anhelantum radijs ſubſedit equorum.
Ecce truces oculos ſordentibus obſita canis
Exangues Iocaſta genas, & brachia planctu
Nigra ferens, ramúmqꝫ oleæ cum velleris atri.
Nexibus Eumenidum velut antiquiſſima portis
Egreditur, magna cum maieſtate malorum,
Hinc atqꝫ hinc natæ melior iam ſexus, aniles
Præcipitantem artus, & pluſquam poſſet, euntem
Suſtentant: venit ante hoſtes, & pectore nudo
Clauſtra aduerſa ferit, tremuliſque vlulatibus orat
Admitti, reſerare viam rogat impia belli
Mater: in his aliquod ius execrabile caſtris.
Huic vtero eſt, trepidi viſam expauere manipli,

Auditámq; magis, remeat iam miſſus Adraſto
Nuntius: excipiunt iuſſi, mediòſq; per enſes
Dant iter: illa duces vt primum aſpexit Achiuos,
Clamorem horrendum luctu furiata reſoluit.
Argolici proceres, heu quis monſtrauerit hoſtem
Quem peperi? quánam inueniam (mihi dicite) natum
Sub galea? venit attonitæ Cadmeius Heros
Obuius, & raptam lachrymis gaudentibus implet,
Solatúrq; tenens, atque inter ſingula matrem
Matrem iterat: nũc ipſam vrgens, nũc chara ſororũ
Pectora cum mixta fletus anus aſperat ira.
Quid molles lachrymas, venerandáq; nomina fingis
Rex argiue mihi? Quid colla amplexibus ambis?
Inuiſámq; teris ferrato pectore matrem?
Tune ille exilio vagus? & miſerabilis hoſpes?
Quem non permoueas? longe tua iuſſa cohortes
Expectant, multóq; latus perfulgurat auro.
Ah miſeræ matres: hunc te noctéſq;, diéſque
Deflebam, ſi verba tamen monitúſque tuorum
Dignaris: dum caſtra ſilent, ſuſpenſáq; bellum
Horreſcit pietas, genitrix, iubeóque, rogóque
I mecum: patrióſq; deos, arſuráq; ſaltem
Tecta vide, fratrémq;: quid aufers lumina? fratrem
Alloquere, & regnum iam me ſub iudice poſce.
Aut dabit, aut ferrum cauſa meliore reſumes.
An'ne times, ne forte doli, te conſcia mater
Decipiant? non ſic miſeros fas omne penates
Effugiet, vix Oedipode ducente timeres.
Nupſi equidem, peperiq; nefas. Sed diligo tales

Ah dolor, & veſtros etiamnum excuſo furores.
Quód ſi adeo perſtas, vltro tibi ſæue triumphum
Detulimus: religa captas in terga ſorores,
Iniice vincla mihi. grauis huc, vtcunq; feretur
Et pater: ad veſtrum gemitus nunc verto pudorem
Inachidæ. liquiſtis enim paruó que, ſeneſq;,
Et lachrymas has quiſq; domi, ſua credite matri
Viſcera: ſi vobis paruo hic in tempore charus
Sitq; precor: q̃ me oro decet, quód ve iſta Pelaſgi
Vbera? ab hircanis hæc, Odryſijs'q; tuliſſem
Regibus, & ſi qui noſtros vicere furores.
Annuite: aut natum complexa ſuperſtite bello
Hic moriar: tumidas frangebant dicta cohortes,
Nutantes'q; virum galeas, & ſparſa videres
Fletibus arma pijs. Quales vbi tela, viróſque
Pectoris impulſu rapidi ſtrauere Leones.
Protinus ira minor, gaudéntq; in corpore capto
Securam differre famem. ſic flexa Pelaſgum
Corda labant, ferriq; auidus manſueuerat ardor.
Ipſe etiam ante omnes nũc matris ad oſcula verſus,
Nunc rudis Iſmenes, nunc flebilis ora precantis
Antigones, variáque animum turbante procella
Exciderat regnum: cupit ire, & mitis Adraſtus
Non vetat: hic iuſtæ Tydeus memor occupat iræ,
Me potius ſocij, qui fidum Etheoclea nuper
Expertus (nec frater eram) me opponite regi.
Cuius adhuc pacem egregiam, & bona fœdera geſto
Pectore in hoc: vbi tunc fidei, paciſq; ſequeſtra
Mater eras, pulchris cum me nox veſtra morata eſt

Hoſpitijs? nempe hæc trahis ad commercia natum?
Duc illum in campum, veſtro qui ſanguine pinguis
Spirat adhuc, pinguiſque meo: tu porro ſequeris.
Heu nimium mitis, nimiúmq; oblite tuorum.
Scilicet infeſtæ cum te circùm vndiq; dextræ
Nudabunt enſes, hæc flebit, & arma quieſcent?
Téne ille, heu demens, ſemel intra mœnia clauſum,
Poſſeſſúmq; odijs argiua in caſtra remittet?
Ante hæc excuſſo frondeſcet lancea ferro.
Inachus ante retro, noſtérq; Achelous abibunt:
Sed mite alloquium, & ſænis pax quæritur armis,
Hæc quoq; caſtra patent: necdum meruere timeri.
An ſuſpectus ego? abſcedo, & mea vulnera dono.
Intret, & huc genitrix eadem, mediæq; ſorores,
Finge autem pactis euictum excedere regnis,
Nempe iterum reddes? rurſus mutata trahuntur
Agmina conſilijs, ſubito ceu turbine cæli
Obuius aduerſum Boreæ notus abſtulit æquor.
Arma iterum, furiæq; placent: fera tempus erinnys
Arripit, & primæ molitur ſemina pugnæ.
Errabant geminæ Dircæa ad flumina tigres
Mite iugum belli quondam vaſtator Eoi
Currus, Erythræis quas nuper victor ab oris
Liber, in Aonios meritas demiſerat agros.
Illas turba dei, ſeniórq; ex more ſacerdos
Sanguinis oblitas, atq; indum gramen olentes
Palmite maturo, varijsq; ornare corymbis
Curat, & alterno maculas interligat oſtro.
Iámq; ipſi colles ipſas, (quis credat?) amabant

Armenta, atq; auſæ circùm mugire iuuencæ.
Quippe nihil craſſata fames: manus obuia paſcit,
Expectántque cibos, fuſóq; horrenda ſupinat
Ora mero, vaga rure quies: ſiquando benigno
Vrbem iniere gradu, domus omnis, & omnia ſacris
Templa calent, ipſúmq; fides intraſſe Lyæum.
Has vbi vipero tactas ter vtranq; flagello
Eumenis in furias, animúmq; redire priorem
Impulit, erumpunt non agnoſcentibus Argis.
Ceu duo diuerſo pariter ſi fulmina cælo
Rupta cadant, longúmq; trahát per nubila crinem.
Non aliter curſu rapidæ, atq; immane frementes
Tranſiliunt campos, aurigámq; impete vaſto
Amphiarae tuum (nec defuit omen, Heriles
Forte is primus equos ſtagna ad vicina trahebat)
Corripiunt: mox tænarium qui proximus Idam
Ætolúmq; Athámanta premũt: fuga torua per agros
Cornipedum viſa eſt: donec flammatus Aconteus
Strage virum, cui ſueta feras proſternere virtus
(Arcàs erat) denſis iam fida ad mœnia verſa
Inſequitur telis, multúmq; haſtile reſumens
Ter, quater, adducto per terga, per ilia ferro
Tranſigit. illæ autem longo cum limite, fuſi
Sanguinis, ad portas vtrinq; extantia ducunt
Spicula ſemianimes, gemitúq; imitante querelas.
Saucia dilectis acclinant pectora muris.
Templa putes, vrbémq; rapi, facibúſque nefandis
Sidonios ardere lares, ſic clamor apertis
Exoritur muris, mallent cunabula magni

Herculis,aut Semeles thalamũ,aut penetrale ruiſſe
Harmonies:cultor Bacchæus Acontéa Phegeus
Iam vacuum telis,geminóq; in ſanguine ouantem
Comminus enſe petit, ſubeunt tegeæa iuuentus
Auxilio tardi: iam ſupra ſacra ferarum
Corpora mœrenti iuuenis iacet vſtio Baccho.
Rumpitur ecce graui ſubito per caſtra tumultu
Concilium: fugit externos Iocaſta per hoſtes
Iam non auſa preces.natas,ipſámq; repellunt
Quæ modo tam mites,& præceps tempore Tydeus
Vtitur: ite age nunc pacem ſperate,fidémq;
Num ſaltem differre nefas?potuit ve morari
Dum genitrix dimiſſa redit?ſic fatus,aperto
Enſe vocat ſocios: ſæuus iam clamor,& iræ
Hinc atq; inde calent: nullo venit ordine bellum.
Confuſiq; duces,vulgo, & neglecta regentum
Imperia,vnà equites mixti,peditúmq; cateruæ.
Et rapidi currus,premit indigeſta ruentes
Copia:nec ſeſe vacat oſtentare,nec hoſtem
Noſcere: ſic ſubitis Thebana,Arginàq; pubes
Conflixere globis:retro vexilla, tubǽq;
Poſt tergum,& litui bellum inuenere ſecuti.
Tantus ab exiguo crudeſcit ſanguine Mauors
Ventus vti primas ſtruit inter nubila vires
Lenis adhuc,frondéſq;,& aperta cacumina geſtat.
Mox rapuit nemus,& montes patefecit opacos.
Nunc age Pieriæ (non vos longinqua ſorores
Conſulimus) veſtras acies,veſtrámq; referte
Aoniam(vidiſtis enim)dum Marte propinquo

Horrent Tyrrhenos Heliconia plectra tumultus.
Sidonium Pterelan ſonipes malefidus in armis
Rumpentem frenos, diuerſa per agmina raptat
Iam liber: ſic feſſa manus venit haſta per armos
Tydéos, & læuum iuuenis tranſuerberat inguen:
Labentémq; affigit equo, fugit ille perempto
Conſertus domino: nec iam arma, aut frena tenentẽ
Portat adhuc, ceu nondum anima defectus vtraq;.
Cum ſua Centaurus moriens in terga recumbit.
Certat opus ferri: ſternúntq; alterna furentes
Hippomédon Sybarin, Pyliũ, Periphâta Menœceus,
Parthenopæus Ityn. Sybaris iacet enſe cruento
Cuſpide trux Periphas. Itys inſidiante ſagitta.
Cænéos Inachij ferro Mauortius Hemon
Colla rapit. cui diuiduum trans corpus hiantes
Truncum oculi quærũt, animus caput, arma iacentis
Iam rapiebat Abas: cornu deprenſus achiuo
Dimiſit moriens clypeum hoſtilémq;, ſuúmq;.
Quis tibi Bacchæos Eunæe relinquere cultus,
Quis lucos? vetitus quibus emanſiſſe ſacerdos
Suaſit? & aſſuetum Bromio mutare furorem?
Quem terrere queas? clypei penetrabile textum
Pallentes Ederæ, Nyſæáq; ſerta coronant.
Candida purpureo ſubnectitur inſtita filo,
Crine latent humeri: creſcunt lanugine malæ
Et rubet imbellis Tyrio ſubtegmine thorax,
Brachiáq; in manicis, & pictæ vincula plantæ,
Carbaſeíq; ſinus, & fibula raſilis auro
Tænariam fulua mordebat iaſpide pallam.

Quam ſuper à tergo velox corithos,& arcus
Pendentéſque ſonant aurata lynce pharetræ.
It lymphante deo media inter millia longum
Vociferans: prohibete manus.hæc omine dextro
Mœnia, cyrrhæa monſtrauit Apollo iuuenca.
Parcite in hæc vltro ſcopuli venere volentes.
Gens ſacrata ſumus. gener huic eſt Iuppiter vrbi,
Gradiuúſq; ſocer:Bacchum haud mentimur alumnū.
Et magnum Alciden. iactanti talia fruſtra
Turbidus aeria Capaneus occurrit in haſta.
Qualis vbi primam Leo mane cubilibus altis
Erexit rabiem,& ſæuo ſpeculatur ab antro
Aut ceruum,aut nōdum bellantem frōte iuuencum.
It fremitu gaudens,licet arma gregéſq; laceſſant
Venantum: prædam videt,& ſua vulnera neſcit.
Sic tunc congreſſu Capaneus gauiſus iniquo,
Librabat magna venturam mole cupreſſum.
Ante tamen, quid fœmineis vlulatibus inquit
Terrificas moriture viros?vtinam ipſe veniret
Cui furis.hæc Tyrijs cane matribus,& ſimul haſtam
Expulit illa volans,ceu vis non vlla moretur
Obuia vix ſonuit clypeo,& iam terga reliquit.
Arma fluunt, longiſq; crepat ſingultibus aurum.
Erumpénſq; ſinus vicit cruor, occidis audax
Occidis Aonij puer altera cura Lyæi.
Marcida te fractis planxerunt Iſmara thyrſis,
Te Tmolos,te Niſa ferax,theſeáq; Naxos,
Et Thebana metu iuratus in orgia Ganges.
Nec ſegnem Argolicæ ſenſere Etheoclea turmæ.

Parcior ad ciues Polynicis inhorruit enſis.
Eminet ante alios iam formidantibus arua
Amphiaraus equis, ac multo puluere vertit
Campum indignantem. famulo decus addit inane
Mœſtus, & extremos obitus illuſtrat Apollo.
Ille etiam clypeum, galeámq; incendit honoro
Sidere, nec tarde fratri Gradiue dediſti.
Nequa manus vatem, nequid mortalia bello
Lædere tela queant, ſanctum, & venerabile Diti
Funus erit. talis medios infertur in hoſtes
Certus & ipſe necis, vires fiducia leti
Suggerit, inde viro maioráq; membra, diéſq;
Lætior, & nunquam tanta experientia cœli,
Si vacet, auertit morti contermina Virtus.
Ardet inexpleto ſæui Mauortis amore,
Et fruitur dextra, atq; anima flagrante ſuperbit.
Hic hominum caſus lenire, & demere fatis
Iura frequens, quantum ſubito diuerſus ab illo
Qui tripodas, laurúſq; ſequi, qui doctus in omni
Nube, ſalutato volucrem cognoſcere Phœbo.
Innumeram ferro plebem, ceu letifer annus
Aut iubar aduerſi graue ſideris immolat vmbris
Ipſe ſuis, Iaculo Phlegyam, iaculóq; ſuperbum
Phylea, falcato Chromin, & Cremetaona curru
Comminus hunc ſtantem metit. hūc à poplite ſectū
Cuſpide demiſſa Chromin, iphinoúmq;, Sagénq;
Intonſúmq; Gyan, ſacrúmq; Lycoréa Phœbo
Inuitus, iam fraxineum dimiſerat haſtæ
Robur, & excuſſis apparuit infula criſtis.

Aſcathoum ſaxo, cui circum ſtagna Cayſtri
Et domus & coniux, & amantes littora nati.
Vixerat ille diu pauper ſcrutator aquarum.
Decepit tellus moriens, hyeméſq; notóſque
Laudat & experti meliora pericula ponti.
Aſpicit has lõge iandudum Aſopius Hypſeus
Palantum ſtrages, ardétq; auertere pugnam,
Quãquam haud ipſe minus curru Tirynthia fundit
Robora, ſed viſo præſens minor augure ſanguis.
Illum armis, animiſq; cupit, prohibebat iniquo
Agmine conſertum cunei latus. inde ſuperbus
Exeruit patrijs electum miſſile ripis.
Ac prius Aonidum diues largitor aquarum
Clare giganteis etiamnum Aſope fauillis
Da numen dextræ, rogat hoc natúſque, tuique
Quercus alumna vadi fas & mihi ſpernere Phœbũ,
Si tibi collatus diuum ſator omnia mergam
Fontibus arma tuis, triſtéſq; ſine augure vittas.
Audierat genitor, vetat indulgere volentem
Phœbus, & aurigam iaculum detorquet in Herſen.
Ille ruit: deus ipſe vagis ſuccedit habenis
Lernæum falſo ſimulans Aliagmona vultu.
Tunc vero ardenti non vlla obſiſtere tentant
Signa, ruunt ſolo terrore, & vulnera citra.
Mors trepidis ignaua venit, dubiúmque tuenti
Preſſerit infeſtos onus, impuleritne iugales.
Sic vbi nubiferum montis latus, aut noua ventis
Soluit hyems, aut victa ſitu non pertulit ætas,
Deſilit horrendus campo timor: arma, viróſq;

Limite non vno, longæuáq; robora ſecum
Præcipitans, tandémq; exhauſtus turbine feſſo,
Aut vallem cauat, aut medios intercipit amnes.
Non ſecus ingentiq; viro magnóque grauatus
Temo deo, nunc hoc, nunc illo in ſanguine feruet
Ipſe ſedens. telis, paritérq; miniſtrat habenis
Delius. ipſe docet iactus, aduerſáque flectit
Spicula, fortunámq; haſtis venientibus aufert.
Sternuntur terræ, Menelaus pedes, Antiphus alto
Nil defenſus equo, genitúſque Heliconide Nympha
Ethion, cæſóque infamis fratre Polytes.
Conatúſq; toris vitatam attingere Mantò
Lampus, in hunc ſacràs Phœbus dedit ipſe ſagittas.
Et iam cornipedes trepida, ac moribunda reflantes
Corpora rimantur terras, omnéſq; per artus
Sulcus, & inciſis altum rubet orbita membris.
Hos iam ignorantes terit impius axis, at illi
Vulnere ſemineces (nec deuitare facultas)
Venturum ſuper ora vident, iam lubrica tabò
Frena, nec inſiſti madidus dat temo. rotæq;
Sanguine difficiles, & tardior vngula foſſis
Viſceribus, tunc ipſe furens in morte relicta
Spicula, & è medijs extantes oſſibus haſtas
Auellit, ſtridunt animæ, currúmq; ſequuntur.
Tandem ſe famulum ſummum confeſſus Apollò
Vtere luce tua, longámq;, ait, indue famam,
Dum tibi me iunctum mors irreuocata veretur;
Vincimur, immites ſcis nulla reuoluere Parcas
Stamina. vade diu populis promiſſa voluptas

E lyſijs,certe non perpeſſure Creontis
I mperia,haud vetito nudus iaciture ſepulchro.
I lle refert contrà,& paulum reſpirat ab armis.
O lim te Cyrrhææ pater peritura ſedentem
A d iuga(quis tantus miſeris honor?)axe trementi
S enſimus,inſtantes quonam vſq; morabere manes?
A udio iam rapidæ curſum ſtygis,atráq; ditis
F lumina,tergeminóſq; mali cuſtodis hiatus.
A ccipe commiſſum capiti decus,accipe laurus
Q uas Erebo deferre nefas:nunc voce ſuprema
S i qua receſſuro debetur gratia vati
D eceptum tibi Phœbe larem,pœnáſq; nefandæ
C oniugis,& pulchrum nati commendo furorem.
D eſiluit mœrens,lachrymáſq; auertit Apollo.
T unc vero ingemuit,currúſq;,orbiq; iugales.
N on alter cæco nocturni turbine cori
S tat peritura ratis,cum iam damnata ſororis
I gne,Terapnæi fugerunt carbaſa fratres.
I ámq; receſſuræ paulatim horreſcere terræ,
S ummáq; terga quati,grauiórq; efferuere puluis
C œperat,inferno mugit iam murmure campus.
B ella putant trepidi,belliq; hunc eſſe fragorem.
H ortantúrq; gradus. altus tremor arma,viróſq;
M irantéſq; inclinat equos.iam frondea nutant
C ulmina,iam muri,ripíſq; Iſmenos apertis
E ffugit,exciderant iræ.nutantia figunt
T ela ſolo,dubiáſq; vagi nituntur in haſtas.
C omminus ínq; vicem viſo pallore recedunt.
S ic vbi nauales miſcet ſuper æquora pugnas

Contento Bellona mari.ſi forte benigna
Tempeſtas,ſibi quiſq; cauet,enſeſq; recondit.
Mors alia,& ſocij,pacem fecere timores.
Talis erat campo belli fluitantis imago.
Siue laborantes concepto flamine terræ
Ventorum rabiem,& clauſum eiecere furorem.
Exedit ſeu putre ſolum,carpſitq; terendo
Vnda latens,ſiue hac voluentis machina cæli
Incubuit,ſiue omne fretum Neptunia mouit.
Cuſpis,& extremas grauius mare torſit in oras,
Seu vati datur ille fragor,ſeu terra minata eſt.
Fratribus,ecce alte præceps humus,ore profundo
Diſſilit,inq; vicem tremuerunt ſidera,& vmbræ.
Illum ingens haurit ſpecus,& tranſire parantes
Mergit equos.non arma manu,non frena remiſit.
Sicut erat rectos defert in tartara currus,
Reſpexitq; cadens cælum,campúmq; coire
Ingemuit,donec ſenior diſtantia rurſus
Miſcuit arua tremor,lucémq; excluſit auerno.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER OCTAVVS.

Vt ſubitus vates pallẽtibꝰ incidit vmbris,
Letiferáſq; domos,orbiſq; arcana ſepulti
Rupit,& armato turbauit funere manes:
Horror habet cũctos,ſtygijs mirantꝰ ĩ oris
Tela,& equos,corpúſq; nouũ,neq; enim ignibꝰ atris
Conditus,aut mœſta niger aduentabat ab vrna.

Sed belli ſudore calens, clypeúmq; cruentis
Roribus, & ſciſſi reſperſus puluere campi.
Necdum illum aut trunca luſtrauerat obuia taxo
Eumenis, aut furuo Proſerpina poſte notarat
Cœtibus adſumptum functis: quin comminus ipſa
Fatorum deprenſa colus, viſóq; pauentes
Augure, tunc demum rumpebant ſtamina Parcæ.
Illum & ſecuri circumſpexere fragorem
Elyſij, & ſi quos procul inferiore Barathro
Altera nox, aliiſq; grauat plaga cæca tenebris,
Tunc regemunt pigriq; lacus, vſtæq; paludes,
Vmbriferæq; fremit ſulcator pallidus vndæ.
Diſſiluiſſe nouo penitus telluris hiatu
Tartara, & admiſſos non per ſua flumina manes.
Forte ſedens media regni infelicis in arce.
Dux Erebi populos poſcebat crimina vitæ.
Nil hominum miſerans, iratúſq; omnibus vmbris.
Stant furiæ circùm, variæq; ex ordine mortes.
Sæuáq; multiſonas exercet pœna catenas.
Fata ferunt animas, & eodem pollice damnant.
Vincit opus, iuxta Minos cum fratre verendo
Iura bonus meliora monet, regémq; cruentum
Temperat. aſſiſtunt lachrymis, atq; igne tumentes
Cocytos Phlegethónq;, & Styx periuria diuum
Arguit. ille autem ſupera compage ſoluta,
Nec ſolitus ſentire metus, expauit aborta
Sidera, iocundáq; offenſus luce profatur.
Quæ ſuperum labes inimicum impegit auerno
Æthéra? quis rumpit tenebras? vitæq; ſilentes

Admonet? vnde minæ? vnde hæc mihi prælia fratrũ?
Congredior, pereant agedum diſcrimina rerum.
Nam cui dulce magis? magno me tertia victum
Deiecit fortuna polo, mundúmq; nocentem
Seruo, nec iſte meus diris en peruius aſtris
Inſpicitur, tumidúſne meas regnator olympi
Explorat vires? habeo iam quaſſa gigantum
Vincula, & æthereum cupidos exire ſub axem
Titanas, miſerúmq; patrem. quid me otia mœſta
Sæuus? & in placidam prohibet perferre quietem?
Amiſſúmq; odiſſe diem? pandam omnia regna
Si placet, & ſtygio prætexam Hyperiona cælo.
Arcáda nunc ſuperis (quid enim mihi nuntius ambas
Itq; reditq; domos?) emittam, & vtrunq; tenebo
Tyndariden, cur autem auidis Ixiona frango
Vorticibus? cur non expectant Tantalon vndæ?
An'ne profanatum toties Chaos hoſpite viuo
Perpetiar? me Pirithoi temerarius ardor
Tentat, & audaci Theſeus iuratus amico.
Me ferus Alcides tunc cum cuſtode remoto
Ferrea cerbereæ patuerunt limina portæ.
O dryſijs etiam pudet heu patuiſſe querelis
Tartara, vidi egomet blanda inter carmina turpes
Eumenidum lachrymas, iteratáq; penſa ſororum.
Me quoq;, ſed duræ melior violentia legis.
Aſt ego vix vnum, nec celſa ad ſidera furto
Auſus iter, Siculo rapui connubia campo.
Nec licuiſſe ferunt, iniuſtæq; ab Ioue leges,
Protinus, & ſectum genitrix mihi computat annum

Sed quid ego hæc ita? tartareas vlciſcere ſedes
Tiſiphone, & ſiquando nouis aſperrima monſtris
Triſte, inſuetum, ingẽs, quod nõdum viderit Æther,
Ede nefas, quod mirer ego, inuideántq; ſorores.
Atq; adeo fratres (noſtriſq; hæc omnia ſunto
Prima odijs) fratres alterna in vulnera leto
Marte ruant, ſit qui rabidarum more ferarum
Mandat atrox hoſtile caput, quiq; igne ſupremo
Arceat exanimes, & manibus æthéra nudis
Commaculet. iuuet iſta ferum ſpectare Tonantem.
Præterea ne ſola furor mea regna laceſſat,
Quære deis qui bella ferat, qui fulminis ignes,
Infeſtúmq; Iouem clypeo fumante repellat.
Faxo haud ſit cunctis leuior metus, atra mouere
Tartara, frondenti quàm iungere Pelion Oſſæ.
Dixerat, atq; illi iam dudum regia triſtis
Attremit oranti, ſuáq;, & quæ deſuper vrget,
Mutabat tellus, non fortius æthéra vultu
Torquet, & aſtriferos inclinat Iuppiter axes.
At tibi quos inquit manes, qui limite præceps
Non licito per inane ruis? ſubit ille minantem
Iam tenuis viſu, iam vaneſcentibus armis.
Iam pedes, extincto tamen interceptus in ore.
Augurij perdurat honos, obſcuráq; fronti
Vitta manet, Ramúmq; tenet morientis oliuæ.
Si licet & ſanctis hic ora reſoluere fas eſt
Manibus, ô cunctis finitor maxime rerum,
At mihi qui quondam cauſas, elementáq; noram,
Et ſator oro minas, ſtimulata corda remulce,

Neve ira dignare hominem,& tua iura timentem.
Nā nec ad Herculeos(vnde hęc mihi pectora?)raptꝰ
Nec venerem illicitam(crede his inſignibus)auſi
Intramus Lethen: fugiat nec triſtis in antrum
Cerberus,aut noſtros timeat Proſerpina currus.
Augur Apollineis modo dilectiſſimus aris
Teſtor inane Chaos(quid enim hic iurādus Apollo?)
Crimine non vllo ſubeo noua fata,nec alma
Sic merui de luce rapi. ſcit iudicis vrna
Dictæi, verúmq; poteſt deprendere Minos.
Coniugis inſidijs,& iniquo venditus auro
Argolicas acies,vnde hæc tibi turba recentum
Vmbrarum,& noſtræ veniunt quoq; funera dextræ,
Non ignarus ini: ſubito me turbine mundi
(Horret adhuc animus)medijs è millibus hauſit
Nox tua:quæ mihi mēs? dum per caua viſcera terrę
Vado diu pendens?& in aere voluor aperto?
Hei mihi nil ex me ſocijs,patriæq; relictum eſt.
Vel captum Thebis:non iam Lernæa videbo
Tecta,nec attonito ſaltem cinis ibo parenti.
Non tumulo,non igne miſer,lachrymiſq; meorum
Productus,toto pariter tibi funere veni.
Nil iſtis auſurus equis,nec deprecor vmbram.
Accipere, & tripodum iam non meminiſſe meorum.
Nam tibi præſagi,quis nam ſuper auguris vſus
Cum Parcæ tua iuſſa trahant? ſed pectora flectas.
Et melior ſis quæſo deis: ſi quando nefanda
Huc aderit coniux, illi funeſta reſerua
Supplicia,illa tua rector bone dignior ira:

Accipit ille preces, indignatúrq; moueri.
Vt leo Maſſyli cum lux ſtetit obuia ferri,
Tunc iras, tunc arma citat. ſi decidat hoſtis
Ire ſuper ſatis eſt, vitámq; relinquere victo.
Interea vittis, lauróq; inſignis opima
Currus, & egregijs modo formidatus in armis,
Luce palam fuſus, nulli, nulliq; fugatus
Quæritur: abſiſtunt turmæ, ſuſpectáq; tellus
Omnibus, infidi miles veſtigia campi
Circuit, atq; auidæ triſtis locus ille ruinæ
Ceſſat, & inferni vitatur honore ſepulchri.
Nuntius hortanti diuerſa in parte maniplos
Adraſto, vix ipſe ratus vidiſſe Palæmon
Aduolat, & trepidans (ſteterat nam forte cadenti
Proximus) inſpectóq; miſer pallebat hiatu.
Verte gradum, fuge rector, ait, ſi Dorica ſaltem
Terra loco, patriæq; manent, vbi liquimus arces,
Non armis, non ſanguine opus. quid inutile ferrum
Stringimus in Thebas? currus humus impia ſorbet,
Armáq;, bellantéſq; viros, fugere ecce videtur
Hic etiam quo ſtamus ager: vidi ipſe profundæ
Noctis iter, ruptáq; ſoli compage ruentem.
Illum heu, præſagis quo nullus amicior aſtris
Oeclides, fruſtráq; manus cum voce tetendit.
Mira loquor. ſulcos etiamnum rector equorum,
Fumantémq; locum, & ſpumis madida arua reliqui.
Nec cõmune malum eſt, tellus cognoſcit alumnos.
Stat Thebana acies ſtupet hæc, & credere Adraſtus
Cunctatur, ſed Mopſus idem, trepidúſq; ferebat

Author idem:nam ſama nouis terroribus audax
Non vnum cecidiſſe refert:ſponte agmina retro
Non expectato reuocantum more tubarum
Præcipitant,ſed torpet iter,fallúntq; ruentes
Genua viros,ipſique(putes ſenſiſſe) repugnant
Cornipedes,nullóq; truces hortamine parent,
Nec celerare gradum: nec tollere lumina terra.
Fortius incurſant Tyrij: ſed veſper opacus
Lunares iam ducit equos: data fœdere paruo
Mœſta viris requies,& nox auctura timores.
Quæ tibi tunc facies, poſtquam permiſſa gemendi
Copia?qui fletus galeis cecidere ſolutis?
Nil ſolitum feſſos iuuat.abiecere madentes
Sicut erant,clypeos:nec quiſquam ſpicula terſit,
Nec laudauit equum:nitidæ nec caſſidis altam
Compſit adornauitq; iubam.vix magna lauare
Vulnera,& efflantes libet internectere plagas.
Tantus vbique dolor: menſas,alimentáq; bello
Debita,nec pugnæ ſuaſit timor:omnia laudes
Amphiarae tuas,fœcundáq; pectora veri
Commemorant lachrymis,& per tentoria ſermo
Vnus,abiſſe deos,dilapſáq; numina caſtris.
Heus vbi Laurigeri currus?ſolenniáq; arma?
Et galeæ vitatus apex?hæc antra,lacúſq;
Caſtalij?tripodúmq; fides? ſic gratus Apollo?
Quis mihi ſidereos lapſus, mentémq; ſiniſtri
Fulguris?aut cæſis ſaliat quod numen in extis?
Quando iter?vnde moræ?quæ ſæuis vtilis armis?
Quæ pacem magis hora velit?quis iam omne futurū

Proferet? aut cum quo volucres mea fata loquẽtur?
Hos quoq; bellorum caſus nobiſq;, tibique,
Praeſcieras, & quanta ſacro ſub pectore Virtus?
Veniſti tamen, & miſeris comes additus armis.
Et cum te tellus, fataliſq; hora vocaret
Tu Tyrias acies, aduerſáq; ſigna, vacaſti
Sternere, tunc etiam media de morte timendum
Hoſtibus: infeſtáq; abeuntem vidimus haſta.
At nunc te quis caſus habet? poteríſne reuerti
Sedibus à ſtygijs? aliáq; erumpere terra?
An'ne ſedes hilaris iuxta tua numina parcas?
Et vice concordi diſcis ventura, docéſq;?
An tibi felices lucos miſeratus auerni
Rector, & Elyſias dedit inſeruare volucres?
Quicquid es, aeternus Phoebo dolor, & noua clades
Semper eris, mutiſq; diu plorabere Delphis.
Hic Tenedon, Cyrrhámq; dies, partúq; ligatam
Delon, & intonſi claudet penetralia Branchi.
Nec Clarias hac luce fores, Didymaeáq; quiſquam
Limina, nec Lyciam ſupplex conſultor adibit.
Quin & cornigeri vatis nemus, atq; Moloſſi
Quercus anhela Iouis, Troianáq; Thymbra tacebit.
Ipſi amnes, ipſaeq; volent areſcere laurus.
Ipſe nihil certum ſagis clangoribus aether
Praecinet, & nulla ferientur ab alite nubes.
Iámq; erit ille dies, quo te quoq; conſcia fati
Templa colent. reddetq; tuus reſponſa ſacerdos.
Talia fatidico peragunt ſolennia regi.
Cen flammas, ac dona rogo, triſtéſq; rependant

Exequias, molliq; animam tellure reponant.
Fracta dehinc cunctis, auerſaq; pectora bello.
Sic fortes Minyas ſubito cum funere Tiphys
Deſtituit, non arma ſequi non ferre videtur
Remus aquas, ipſiq; minus iam ducere venti.
Iam feſſis gemitu paulatim corda leuabat
Exhauſtus ſermone dolor: nóxq; addita curas
Obruit, & facilis lachrymis irrepere ſomnus.
At non ſidoniam diuerſa in parte per vrbem
Nox eadem vario producunt ſidera ludo
Ante domos, intráq; ipſæq; ad mœnia marcent
Excubiæ. gemina æra ſonant, idæáq; terga,
Et moderata ſonum vario ſpiramine Buxus.
Tunc dulces ſuperos atq; omne ex ordine alumnum
Numen, vbique ſacri reſonant Pæanes, vbiq;
Serta, coronatúmq; merum: nunc funera rident
Auguris ignari, contráq; in tempore certant
Tireſiam laudare ſuum, nunc fata reuoluunt
Maiorum. veteréſq; canunt ab origine Thebas.
Hi mare Sidonium, manibúſq; attrita tonantis
Cornua, & ingenti ſulcatum Neréa tauro.
Hi Cadmum, Laſſámq; bouem, fœtóſq; cruenti
Martis agros. alij Tyriam reptantia ſaxa
Ad chelyn, & duras animantem Amphiona cautes.
Hi grauidam Semelen, illi Cythereia laudant
Connubia, & multa deductam lampade fratrum
Harmonien, nullis iam deeſt ſua fabula menſis
Ceu modo gemmiferũ Thyrſo populatus Hydaſpen,
Eoáſq; domos, nigri vexilla triumphi

Liber, & ignotos populis oſtenderet Indos,
Tum primum ad cœtus, ſociæq; ad fœdera menſæ
Semper in aſpectum, diraq; in ſede latentem
Oedipoden exiſſe ferunt, vultúq; ſereno
Caniciem nigram ſquallore, & ſordida fuſis
Ora comis laxaſſe manu, ſociúmq; benignos
Affatus, & abacta prius ſolatia paſſum
Quin hauſiſſe dapes, inſiccatúmq; cruorem
Deieciſſe genis, cunctos auditq;, refertq;,
Qui Ditem, & Furias tantum, & ſi quando regentem
Antigonen, mœſtis ſolitus pulſare querelis
Cauſa latet: non hunc Tyrij ſors proſpera belli
Quantum bella iuuant, natum hortatúrq;, probátq;
Nec viciſſe velit, ſed primos comminus enſes
Et ſcelerum tacito rimatur ſemina voto.
Inde epulæ dulces, ignotáq; gaudia vultu.
Qualis poſt longæ Phineus ieiunia pœnæ,
Nil ſtridere domi volucres vt ſenſit abactas,
(Nec dum tota fides) hilaris, menſaſq;, toróſq;,
Nec turbata feris tractauit pocula pennis.
Cætera Graiorum curis, armiſq; iacebat
Feſſa cohors, alto caſtrorum ex aggere Adraſtus
Letificos tenui captabat corde tumultus,
Quanquam æger ſenio, ſed agit miſeranda poteſtas
Inuigilare malis illum æreus vndiq; clamor
Thebaniq; vrunt ſonitus, & amara laceſſit
Tibia, tum nimio voces marcore ſuperbæ,
Incertæq; faces, & iam male peruigil ignis.
Sic vbi per fluctus vno ratis obruta ſomno,

Conticuit, tantiq; maris ſecura iuuentus
Mandauere animas, ſolus ſtat puppe magiſter
Peruigil inſcriptáq; deus qui nauigat alno.
Tempus erat, iunctos cum iam ſoror ignea Phœbi
Sentit equos, penitúſque cauam ſub luce parata
Oceani mugire domum, ſeſéque vagantem
Colligit, & moto leuiter fugat aſtra flagello.
Concilium rex triſte vocat, quærúntque gementes
Quis tripodas ſucceſſor agat, quo prodita laurus
Tranſeat, atq; orbum vitæ decus. haud mora, cuncti
Inſignem fama, ſanctóque Melampode cretum
Thiodámantha volunt: qui cum ipſe arcana deorum
Partiri, & viſas vni ſociare ſolebat
Amphiaraus aues, tantǽq; haud inuidus artis
Gaudebat dici ſimilem, iuxtáque ſecundum.
Illum ingens confundit honos, inopináque turbat
Gloria, & oblatas frondes ſubmiſſus adorat,
Séque oneri negat eſſe parem, cogiq; meretur.
Sicut Achemenius ſolium, gentéſq; paternas
Excepit, ſi forte puer, cui viuere patrem
Tutius, incerta formidine gaudia librat,
An fidi proceres, an pugnet vulgus habenis,
Cui latus Euphratæ, cui Caſpia limina mandet,
Sumere tunc artus, ipſúmq; onerare veretur
Patris equum, viſúsq; ſibi nec ſceptra capaci
Suſtentare manu, nec adhuc implere Tiaram.
Atq; is vbi intorto ſignauit vellere crinem,
Conuenitq; deis, hilari per caſtra tumultu
Vadit ouans: ac prima ſui documenta ſacerdos

Tellurem placare parat: nec futile mœſtis
Id viſum Danais, geminas ergo ilicet aras
Arboribus viuis, & adulto ceſpite texi
Imperat: innumeróſque deæ ſua munera flores
Et tumulos frugũ, & quicquid nouat integer annus
Addit: & intacto ſpargens altaria lacte
Incipit. ô hominum diuúmq; æterna creatrix,
Quæ fluuios, ſyluáſque, animáſque, & ſemina mundi
Cuncta, Prometheáſq; manus, Pyrrhæáq; ſaxa
Gignis, & impaſtis quæ prima alimenta dediſti,
Mutaſtiq; viros, quæ pontum ambiſq;, vehiſque:
Te penes & pecudum gens mitis, & ira ferarum,
Et volucrum requies, firmum atq; immobile mundi
Robur inoccidui: te velox machina cæli
Aere pendentem vacuo, te currus vterq;
Circuit, ô rerum media, indiuiſáq; magnis
Fratribus. ergo ſimul tot gentibus alma, tot altis
Vrbibus, ac populis ſubterq;, ac deſuper vna
Sufficis, aſtriferúmq; domos Atlanta ſupernas
Ferre laborantem, nullo vehis ipſa labore,
Nos tantum portare negas, nos diua grauaris.
Quod precor ignari luimus ſcelus? an quia plebes
Externa, Inachijs huc aduentamus ab oris?
Omne homini natale ſolum, nec te optima ſæuo
Tanquã humiles populos deceat diſtinguere finem.
Vndiq; vbique tuis maneas communis, & arma
Hinc, atque inde feras: liceat (precor) ordine belli
Pugnaces efflare animas, & reddere cælo.
Ne rape tam ſubitis ſpirantia corpora buſtis,

Ne propera,veniemus enim quo limite cuncti,
Qua licet ire via,tantum exorata Pelaſgis
Siſte leuem campum,celeres neu præcipe Parcas.
At tu chare deis,quem non manus vlla,nec enſes
Sidonij,ſed magna ſinu natura ſoluto
Ceu te cyrrhæo meritum tumularet hiatu,
Sic amplexa coit.hilaris des oro precatus
Noſſe tuos,cæloq́;,& vera monentibus aris
Concilies,& quæ populis proferre parabas,
Me doceas,tibi ſacra feram præſaga,tuiq́;
Numinis interpres,te Phœbo abſente vocabo.
Ille mihi Delo,Cyrrhaq́; potentior omni
Quò ruis,ille adytis melior locus.hæc vbi dicta,
Nigrantes terra pecudes,obſcuraq́; mergit
Armenta,ac viuis cumulos vndantis arenæ
Aggerat,& vati mortis ſimulacra rependit.
Talia apud Graios cum iam mauortia contrà
Cornua,iam ſæuos fragor æreus excitat enſes.
Addit acerba ſonum Theumeſi è vertice crinem
Incutiens,acuitq́; tubas & ſibila miſcet
Tiſiphone,ſtupet inſolito clangore Cithæron
Marcidus,& turres carmen non tale ſecutæ
Iam trepidas Bellona fores,armataq́; pulſat
Limina,iam multo laxantur cardine Thebæ.
Turbat eques pedites,currus properantibus obſtát,
Ceu Danai poſt terga premant.ſic omnibus aulæ
Arctantur portis,ſeptémq; excurſibus hærent.
Ogygijs,it ſorte Creon.Etheocléa mittunt
Neitæ.ceſſas Homoloidas occupat Æmon

Ipſea Prœtides, celſum fudere Dryanta
Electræ.quatit Hypſiſtas manus Eurimedontis.
Culmina magnanimus ſtipat Dircæa Menœceus.
Qualis vbi auerſi ſecretus pabula cæli
Nilus,& eoas magno bibit ore pruinas,
Scindit fontis opes,ſeptémq; patentibus aruis
In mare fert hyemes.penitus ceſſere fugatæ
Nereides,dulciq; timent occurrere ponto.
Triſtis at inde gradum tarde mouet Inacha pubes
Præcipue Elææ, lacedæmoniæq; cohortes
Et Pylij:ſubitum nam Thiodámanta ſequuntur
Augure fraudati,necdum acceſſere regenti.
Nec tua te princeps tripodum ſola agmina quærũt,
Cũcta phalanx ſibi deeſſe putat.minor ille per alas
Septimus extat apex liquido velut æthere nubes
Inuida parrhaſijs vnum ſi detrahat aſtris
Truncus honor plauſtri.nec idem nitet igne reciſo
Axis,& incerti numerant ſua ſidera nautæ.
Sed iam bella vocant,alias noua ſuggere vires
Calliope,maiórq; Chelyn mihi tendat Apollo.
Fatalem populis vltro poſcentibus horam
Admouet atra dies,ſtygiiſq; emiſſa tenebris
Mors fruitur cælo,bellatorémq; volando
Campum operit.nigróq; viros inuitat amictu
Nil vulgare legens,ſed quæ digniſſima vita
Funera,præcipuos annis,animiſq; cruento
Angue notat,iámq; in miſeros penſum omne ſororũ
Sciditur,& furiæ rapuerunt licia Parcis.
Stat medius campis etiamnum cuſpide ſicca

Armipotens, iámq; hos clypeum, iam vertit ad illos
Arma ciens, abolétq; domos, connubia, natos.
Pellitur & patriæ, qui mente nouiſſimus exit,
Lucis amor, tenet in capulis, haſtiſq; paratas
Iramanus, animúſq; vltro thoracas anhelus.
Conantur, galeæq; tremunt horrore comarum.
Quid mirum caluiſſe viros? flammantur in hoſtem
Cornipedes, niueóq; rigant ſola putria nimbo.
Corpora ceu mixti dominis, iráſq; ſedentum
Induerint, ſic frena terunt, ſic prælia poſcunt
Hinnitu, tollúntq; armos, equitémq; ſupinant.
Iámq; ruunt, primúſq; virum concurrere puluis
Incipit, & ſpatijs vtrinq; æqualibus acti
Aduentant, mediúmq; vident decreſcere campum.
Iam clypeus clypeis, vmbone repellitur vmbo,
Enſe minax enſis, pede pes, & cuſpide, cuſpis.
Sic obnixa acies pariter ſuſpiria firmant,
Admotæq; nitent aliena in caſſide criſtæ,
Pulcher adhuc belli vultus: ſtant vertice coni,
Plena armenta viris, nulli ſine præſide currus,
Arma loco, ſplendent clypei, pharetræq; decoræ,
Cinguláq;, & nondum deforme cruoribus aurum.
At poſtquam rabies, & vitæ prodiga Virtus
Emiſere animos. non tanta cadentibus Hœdis
Aeriam Rhodopen ſolida niue verberat Arctos,
Nec fragor Auſoniæ tantus, cum Iuppiter omni
Arce tonat, tanta quatitur nec grandine Syrtis
Cum libyæ Boréas Italos niger attulit imbres.
Excluſere diem telis. ſtant ferrea cælo

Nubila, nec iaculis arctatus ſufficit aer.
Hi pereunt miſſis, illi redeuntibus haſtis.
Concurrunt per inane ſudes, & mutua perdunt
Vulnera, concurrunt haſtæ, ſtridentia funda
Saxa pluunt, volucres imitantur fulgura glandes,
Et formidandæ non vna morte ſagittæ.
Nec locus ad terram telis, in corpora ferrum
Omne cadit. ſeſe ignari perimúntq; cadúntq;.
Caſus agit virtutis opus. nunc turba recedit
Nunc premit, ac vicibus tellurē amittit, & aufert.
Vt ventis, nimbiſq; minax, cum ſoluit habenas
Iuppiter, alternóq; affligit turbine mundum.
Stat cæli diuerſa acies, nunc fortior Auſtri,
Nunc Aquilonis hyems, donec pugnante procella
Aut nimijs hic vicit aquis, aut ille ſereno.
Principium pugnæ turmas Aſopius Hypſeus
Oebalias (nanq; hæ magnum, & gentile tumentes
Euboicum duris rumpunt vmbonibus agmen)
Reppulit erepto cunei ductore Menalca.
Hic & mente Lacon? crudi torrentis alumnus
(Nec turpauit auos) haſtam intra pectus euntem
(Ne pudor in tergo) per & oſſa & viſcera retro
Extrahit, atq; hoſti dextra labente remittit
Sanguineam, dilecta genis morientis oberrant
Taygeta, & pugnæ laudatáq; verbera matri.
Phædimon Iaſiden arcu Dircæus Amyntas
Deſtinat (heu celeres Parcæ) iam palpitat aruis
Phædimus, & certi nondum tacet arcus Amyntæ.
Abſtulit ex humero dextram calydonius Agreus

P hegéos.illa ſuum terra tenet improba ferrum,
E t mouet,extimuit ſparſa inter tela iacentem
P rogrediens,truncúmq; tamen percuſſit Acetes,
I phin atrox athámas,Argū ferus impulit Hypſeus.
S trauit Abanta Pheres, diuerſáq; vulnera flentes
I phis eques,pedes Argus,Abas auriga iacebant.
I nachidæ gemini geminos ex ſanguine Cadmi
O ccultos galeis(ſæua ignorantia belli)
P erculerant ferro,ſed dum ſpolia omnia cæſis
E ripiunt videre nefas,& mœſtus vterq;
R eſpicit ad fratrem,paritérq; erraſſe queruntur.
C ultor Ion Piſæ,cultorem Daphnéa Cyrrhæ
T urbatis proſtrauit equis,hunc laudat ab alto
I uppiter,hunc tardus fruſtra miſeratus Apollo.
I ngentes Fortuna viros illuſtrat vtrinq;
S anguine in aduerſo, Danaos Cadmeius Æmon
Sternit,agitq; furēs ſequitur Tyria agmina Tydeus.
H unc Pallas præſens,illum Tirynthius implet.
Qualiter hyberni ſummis duo montibus amnes
F ranguntur,gemináq; cadunt in plana ruina,
C ontendiſſe putes,vter arua,arbuſtáq; tollat
A ltius,aut ſuperet pontes,ecce vna receptas
C onfundit iam vallis aquas,ſibi quiſq; ſuperbus
I re cupit,pontóq; negant deſcendere mixti.
I bat fumiferam quatiens Oncheſtius Idas
L ampáda per medios,turbabátq; agmina graium
I gne viam rumpens,magno quem comminus ictu
T ydéos haſta feri,diſcuſſa caſſide fixit.
I lle ingens in terga iacet,ſtat fronte ſuperſtes

Lancea, collapſæ veniunt in tempora flammæ.
Proſequitur Tydeus, ſæuos ne dixeris Argos.
Igne tuo thebane rogum concedimus, arde.
Inde velut primo Tigris gauiſa cruore
Per totum cupit ire pecus, ſic Aona ſaxo
Enſe Pholum, Chromin enſe, duos helicaonas haſta
Tranſigit, ægeæ veneris quos Mæra ſacerdos
Ediderat prohibente dea, vos præda cruenti
Tydéos, it ſæua etiamnum mater ad aras.
Nec minus Herculeum contra vagus Æmona ducit
Sanguis, inexpleto rapitur per millia ferro.
Nunc tumidæ Calydonis opes, nunc torua Pylenes
Agmina, nunc mœſtæ fundens Pleuronis alumnos.
Donec in Olenium feſſa iam cuſpide Buten
Incidit, hunc turmis obſeſſum, & abire vetantem
Aggreditur puer ille, puer, maláſqꝫ comámqꝫ
Integer, ignaro cui tunc thebana bipennis
In galeam librata venit, funduntur vtrinqꝫ
Tempora, diuiduiqꝫ cadunt in brachia crines,
Et non hoc metuens inopino limite vita
Exiluit, tunc flauum Hypanim, flauúmqꝫ Polyten,
Ille genas Phœbo, crinem hic paſcebat Iaccho.
Sæuus vterqꝫ deus, victis Hyperiona iungit,
Conuerſúmqꝫ fuga Damaſum, ſed lapſa per armos
Haſta viri trans pectus abit, parmámqꝫ tenenti
Excutit, & ſumma fugiens in cuſpide portat.
Sterneret aduerſos etiamnum Iſmenius Æmon
Inachidas, nam tela regit, viréſqꝫ miniſtrat
Amphitryoniades, ſæuum ſed Tydéa contra

Pallás agit iámq; aduerſo venere fauore
Comminus,& placido prior hæc Tirynthius ore
Fida ſoror,quænam hunc belli caligine nobis
Congreſſum Fortuna tulit?num regia Iuno
Hoc molita nefas?citius me fulmina contra
Infandum ruere,& magno bellare parenti
Aſpiciat,genus huic(ſed mitto agnoſcere)quando
Tu diuerſa foues,nec ſi ipſum comminus Hylum
Tydéos haſta tui,ſtygióq; ex orbe remiſſum
Amphitryona petat,teneo,æternúmq; tenebo
Quantum hæc diua manus,quoties ſudauerit ægis
Iſta mihi,duris famulus cum caſibus omnes
Luſtro vagus terras,ipſa heu comes,inuia mecum
Tartara,ni ſuperos Achéron excluderet,iſſes.
Tu patrem,cælúmq; mihi(quis tanta relatu
Æquet?)habe,totas ſi mens excindere Thebas.
Cedo equidem,veniámq; precor.ſic orſus abibat,
Palláda mulcet honos,rediitq; ardore remiſſo
Vultus,& erecti ſederunt pectoris angues.
Sentit abiſſe deum,ſenius Cadmeius Æmon
Tela rotat,nullóq; manum cognoſcit in ictu.
Tunc magis,atq; magis vires,animúſq; recedunt
Nec pudor ire retro,cedentem Acheloius Heros
Impetit,& librans vni ſibi miſſile telum
Direxit,iactus ſummæ quà margine parmæ
Ima ſedet galea,& iuguli vitalia lucent.
Nec fruſtrata manus,mortémq; inuenerat haſta.
Sed prohibet,paulúmq; humeri libare ſiniſtri
Præbuit & merito parcit Tritonia fratri.

Ille tamen nec ſtare loco, nec comminus ire
Amplius, aut vultus audet perferre cruenti
Tydéos ægra animo vis, ac fiducia ceſſit.
Qualis ſetigeram lucana cuſpide frontem
Strictus aper, penitus cui non infoſſa cerebro
Vulnera, nec felix dextræ tenor, in latus iras
Frangit, & expertæ iam non venit obuius haſtæ.
Ecce ducem turmæ certa indignatus in hoſtem
Spicula, felici Prothoum torquere lacerto
Turbidus Oenides. vna duo corpora pinu
Cornipedémque, equitémque ferit. ruit ille ruentem
In Prothoum, lapſásque manu quærentis habenas
In vultus, galeam: clipeúmque in pectora calcat.
Saucius extremo donec cum ſanguine frenos
Reſpuit, & iuncta domino ceruice recumbit.
Sic vlmus, vitiſque, duplex iactura coloni
Gaurano de monte cadunt, ſed mœſtior vlmus
Quærit vtrunque nemus, nec tam ſua brachia labens,
Quàm gemit aſſuetas, inuitáque proterit vuas.
Sumpſerat in Danaos Heliconius arma Chorebus
Ante comes muſis, ſtygij cui conſcia penſi
Ipſa diu inſpectis letum prædixerat aſtris
Vranie, cupit ille tamen, pugnáſque viróſque
Forſitan vt caneret longa iacet ipſe canendus
Laude, ſed amiſſum Muſæ fleuere ſorores.
Pactus agenoream primis Atys ibat ab annis
Iſmenen, Tyrij iuuenis non aduena belli.
Quanuis Cyrrha domus, ſoceros, nec triſtibus actis
Auerſatus erat, ſponſam, cui caſtus amanti

Squallor & indigni commendat gratia luctus.
Ipſe quoq; egregius, nec pectora virginis illi
Diuerſa, inq; vicem ſineret Fortuna, placebant.
Bella vetant tedas: inueniq; hinc maior in hoſtes
Ira: ruit primis immixtus & agmina Lernæ.
Nunc pedes enſe vago: prenſis nunc celſus habenis
Ceu ſpectetur, agit: triplici velauerat oſtro
Surgentes etiamnum humeros, & leuia mater
Pectora: tunc auro phaleras, auróq; ſagittas
Cingulaq;, & manicas, ne coniuge vilior iret
Preſſerat, & mixtum cono criſpauerat aurum.
Talibus heu fidens vocat vltro in prælia Graios,
At primum faciles Craſſatus cuſpide turmas
Arma refert ſocijs, & in agmina fida, peracta
Cæde redit, ſic hircana Leo Caſpius vmbra
Nudus adhuc, nullóq; iubæ flauentis honore
Terribilis, magniq; etiamnum ſanguinis inſons,
Haud procul à ſtabulis captat cuſtode remoto
Segne pecus: teneráq; famem conſumit in agna.
Mox ignotum armis, ac ſolo corpore menſus
Tydéa non timuit: fragiliq; laceſſere telo
Sæpius infrendentem alijs, alióſq; ſequentem
Auſus erat. tandem in validos ætolus ad ictus
Forte refert oculos, & formidabile ridens.
Iandudum video, magnum cupis improbe leti
Nomen ait: ſimul audacem non eſſe, nec haſta
Dignatus, leniter digitis imbelle ſolutis
Abiecit iaculum: latebras tamen inguinis alte
Miſſile, ceu totis intortum viribus hauſit.

Præterit haud dubium fati,& ſpoliare ſuperbit
Oenides,neq; eni has Marti,aut tibi bellica Pallas
Exuuias figemus ait,procul arceat ipſum
Ferre pudor:vix ſi bellum comitata relictis
Deiphile thalamis,illi illudenda tuliſſem.
Sic ait:& belli maiora ad præmia mente
Ducitur,innumeris veluti Leo forte potitus
Cædibus,imbelles Vitulos,molléſq; iuuencas
Tranſmittit,magno furor eſt in ſanguine mergi.
Nec niſi regnantis ceruice recumbere tauri.
At non ſemianimi clamore Menœcéa lapſus
Fallit Atys, præuertit equos, currúq; citato
Deſilit: inſtabat pubes tegeæa iacenti
Nec prohibent Tyrij: pudeat Cadmea iuuentus
Terrigenas mentita patres:quò tenditis,inquit,
Degeneres?meliúſne iacet pro ſanguine noſtro
Hoſpes Atys? tantũ hoſpes adhuc,& coniugis vltor
Infelix nondum iſte ſuæ.nos pignora tanta
Prodimus?inſurgunt iuſto firmata pudore
Agmina:cuiq; ſuæ rediere in pectora curæ.
Interea thalami ſecreta in parte ſorores
Par aliud morum,miſeriq; innoxia proles
Oedipodæ,varias miſcent ſermone querelas.
Nec mala quæ iuxta,ſed longa ab origine fati,
Hæc matris tedas oculos aſt illa paternos
Altera regnantem,profugum gemit altera fratrem,
Bella ambæ:grauis hinc miſeri cunctatio voti.
Nutat vtroq; timor,quénam hoc certamine victum,
Quem viciſſe velint: tacite præponderat exul.

Sic pandioniæ repetunt vbi fida volucres
Hoſpitia, atque larem bruma pulſante relictum
Stántque ſuper nidos, veteriſq; exordia fati.
Enarrant tectis, & truncum, ac flebile murmur
Verba putant: vóxq; illa tamen non diſſona verbis.
Atq; ibi poſt lachrymas, & longa ſilentia rurſus
Inchoat Iſmene: quis nam hic mortalibus error?
Quæ decepta fides? curam inuigilare quieti?
Claráque per ſomnos animis ſimulacra reuerti?
Ecce ego quæ thalamos, nec ſi pax alta maneret,
Tractarem ſenſu (pudet heu) connubia vidi
Nocte ſoror: ſponſum vnde mihi ſopor intulit amens
Vix notum viſu? ſemel his in ſedibus illum
Dum mea neſcio quo ſpondentur fœdera pacto,
Reſpexi non ſponte ſoror, turbata repente
Omnia cernebam: ſubitúſq; intercidit ignis,
Méq; ſequebatur rabido clamore repoſcens
Mater Atyn, quænam hæc dubiæ præſagia cladis?
Nec timeo dum tuta domus, mileſq; recedat
Doricus, & tumidos liceat componere fratres.
Talia iactabant, ſubito cum pigra tumultu
Expauit domus, & multo ſudore receptus
Fertur Atys, ſeruans animam, iam ſanguine nullo
Cui manus in plaga: dependet languida ceruix
Exterior clypeo, crinéſq; à fronte ſuperni.
Prima videt, charámq; tremens Iocaſta vocabat
Iſmenen: nanq; hanc ſolam moribunda precatur
Vox generi, ſolum hoc gelidis iam nomen inerrat
Faucibus: exclamant famulæ, tollebat in ora

Virgo manus,tenuit ſæuus pudor:attamen ire
Cogitur indulget ſummum hoc Iocaſta iacenti.
Oſtenditq;, offertq́; quater, iam morte ſub ipſa
Ad nomen viſus,deiectáq; fortiter ora
Suſtulit:illam vnam neglecto lumine cæli
Aſpicit,& vultu non exatiatur amato.
Tunc quia nec genitrix iuxtà, poſitúsq; beata
Morte pater:ſponſæ munus miſerabile tradunt,
Declinare genas:ibi demum teſte remoto
Faſſa pios gemitus,lachrymásque in vulnera fudit.
Dúmque ea per Thebas alijs ſerpentibus ardens,
Et face mutata bellum integrabat Enyò
Arma volant,primos veluti modo comminus ictus
Suſtulerint,omníſq; etiamnum luceat enſis,
Eminet Oenides,quanuis & arundine certa
Parthenopæus agat,morientúmq; ora furenti
Hippomédon proculcet equo,Capaneáq; pinus
Iam procul Aonijs volet agnoſcenda cateruis.
Tydéos illa dies, illum fugiúntq;,tremúntq;,
Clamantem quo terga datis?licet ecce peremptos
Vlciſci ſocios:mœſtámq; rependere noctem.
Ille ego inexpletis ſolus qui cædibus hauſi
Quinquaginta animas,totidem totidémq; gregatim
Ferte manus:nulline patres,nullique iacentum
Vnanimes fratres?quæ tanta obliuia luctus?
Quàm pudet Inachias cõtemptum abijſſe Mycenas?
Hine ſuper Thebis? hæc robora regis?vbi autem
Egregius dux ille mihi?ſimul ordine leuo
Ipſum exhortantem cuneos,capitiſq; ſuperbi

Inſignem fulgore videt, nec ſegnius ardens
Accurrit, niueo quàm flammiger ales olori
Imminet, & magna trepidum circumligat vmbra.
Tunc prior. Aoniæ rex, ò iuſtiſſime gentis
Imus in arma palàm, tandémq; oſtendimus enſes?
An noctem? & ſolitas placet expectare tenebras?
Ille nihil contrà: ſed ſtridula cornus in hoſtem
It referens mandata ducis: quam prouidus Heros
Iamiam in fine viæ percuſſam obliquat, & ipſe
Tellum ingens auide, & quanto non ante lacerto
Impulit, ibat atrox finem impoſitura duello
Lancea, conuertêre oculos vtrinque fauentes
Sidonij: graiíq; dei, crudelis erinnys
Obſtat, & infando differt Etheocléa fratri.
Cuſpis in armigerum Phlegyam peccauit, vbi ingẽ
Pugna virum: ſtricto nam ſenior irruit enſe
Etolus, retróq; datum Thebana regebant
Arma ducem. ſic denſa Lupum iam nocte ſub atra
Arcet ab oppreſſo paſtorum turba iuuenco.
Improbus erigitur contrà: nec cura vetantes
Impetere: illum, illum ſemel in quẽ venerat, vrget.
Non ſecus obiectas acies, turbámq; minorem
Diſſimulat, tranſitq; manu: tamen ora Thoantis
Pectora Deilochi, Clonij latus ilia torui
Perforat Hippotadæ: truncis ſua membra remittit,
Interdum, galeáſq; rotat per nubila plenas.
Et iam corporibus, ſeſe, ſpolijsq; cadentum
Clauſerat vnum acies circùm conſumitur, vnum
Omnia tela vouent: ſummis hæc oſſibus hærent,

Pars fruſtrata cadunt: partem Tritonia vellit,
Multa rigent clypeo: denſis iam conſitus haſtis
Ferratum quatit vmbo nemus, tergóq; fatiſcit
Atque humeris gentilis aper, nuſquam ardua coni
Gloria, quippe apicem toruæ Gradiuus habebat
Caſſidis: haud lætum domino ruit omen, iniuſta
Temporibus nuda æra ſedent, circúmq; ſonori
Vertice percuſſo, voluuntur in arma molares.
Iam cruor in galea iam ſaucia proluit ater
Pectora permixtus ſudore, & ſanguine torrens.
Reſpicit hortantes ſocios, & Pallada fidam
Longius oppoſita cælantem lumina parma.
Ibat enim magnum lachrymis inflectere patrem.
Ecce ſecat Zephyros, ingentem fraxinus iram
Fortunámq; ferens teli, non eminet author.
Aſtacides Menalippus erat: nec prodidit ipſe,
Et vellet latuiſſe manum: ſed gaudia turmæ
Monſtrabant trepidum. nam flexus in ilia Tydeus
Submiſſum latus, & clypei laxauerat orbem.
Clamorem Aonij tollunt gemitúmq; Pelaſgi,
Obiectántq; manus indignantémq; tuentur.
Ille per oppoſitos, longe rimatus, amarum
Aſtaciden totis animæ ſe cogit in ictum
Reliquijs: telúmq; iacit, quod proximus Hopleus
Præbuerat, perit expreſſus conamine ſanguis.
Tunc triſtes ſocij cupidum bellare, (quis ardor?)
Et poſcentem haſtas, mediaq; in morte negantem
Expirare trahunt, ſummiq; in margine campi
Effultum gemina latera inclinantia parma

Ponunt, ac ſæui rediturum ad præmia Martis
Promittunt flentes, ſed & ipſe recedere cælum,
Ingentéſq; animos extremo frigore labi
Senſit, & innixus terræ, miſereſcite, clamat
Inachidæ: non oſſa precor referantur vt Argos,
Etolúmve larem: neq; enim mihi cura ſupremi
Funeris: odi artus, fragilémq; hunc corporis vſum
Deſertorem animi: caput ò caput, ò mihi ſi quis
Adportet Menalippe tuum, nam volueris aruis,
Fido equidem: nec me Virtus ſuprema fefellit.
I precor Atrei ſi quid tibi ſanguinis vnquam
Hippomédon: vade ò primis puer inclyte bellis
Arcás, & argolicæ Capaneu iam maxime turmæ.
Moti omnes, ſed primus abit, primúſq; repertum
Aſtaciden medio Capaneus è puluere tollit
Spirantem, leuáq; ſuper ceruice reportat.
Terga cruentatum concuſſi vulneris vnda.
Qualis ab arcadio rediijt Tirynthius antro,
Captiuúmq; ſuem clamantibus intulit Argis.
Erigitur Tydeus, vultúq; occurrit & amens
Lætitiáq;, iráq;, vt ſingultantia vidit
Ora, trahiq; oculos, ſeſéq; agnouit in illo.
Imperat abſciſſum porgi, leuáq; receptum
Spectat atrox hoſtile caput, gliſcitq; tepentis
Lumina torua videns, & adhuc dubitantia figi.
Infelix contentus erat: plus exigit vltrix
Tiſiphóne: nanq; inflexo Tritonia patre
Venerat, & miſero decus immortale ferebat.
Atq; illum effracti perfuſum tabe cerebri

Aſpicit, & vino ſcelerantem ſanguine fauces.
Nec comites auferre valent: ſtetit aſpera Gorgòn
Crinibus emiſſis, rectiꝗ; ante ora Ceraſtæ
Velauere deam: fugit auerſata iacentem
Nec prius aſtra ſubit, quàm myſtica lampàs: & inſôs
Eliſos multa purgauit lumina lympha.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER NONVS.

Sperat Aonios rabies audita cruenti
Tydéos: ipſi etiam minus ingemuere
a iacentem
Inachidæ, culpántq; virum, & rupiſſe queruntur
Fas odij: quin te diuum implacidiſſime, quanquam
Præcipuum tunc cædis opus Gradiue furebas.
Offenſum virtute ferunt: nec comminus ipſum
Ora, ſed & trepidos retro torſiſſe iugales.
Ergo profanatum Menalippi funus acerbo
Vulnere: non alijs vſtum Cadmeia pubes
Inſurgunt ſtimulis. quàm ſi turbata ſepulchris
Oſſa patrum: monſtriſq; datæ crudelibus vrnæ.
Accendit rex ipſe ſuper, quiſquámne Pelaſgis
Mitis adhuc? hominémq; gerit iam morſibus vncis?
Prò furor vſqueadeo tela exaturauimus? artus
Dilacerant, nónne Hircanis bellare putatis
Tigribus? aut ſæuos Libyæ contraire Leones?
Et nunc ille iacet (pulchra ò ſolatia leti)

Ore tenens hoſtile caput, dulciq; nefandus
Immoritur tabo, nos ferrum mite, facéſq;
Illis nuda odia, & feritas iam non eget armis,
Sic peragant rabidi, claráq; hac luce fruantur
Dum videas hæc ſúme Pater, ſed enim hiſcere cápos
Conqueſti, terræq; fugam mirantur, an iſtos
Vel ſua portet humus, magno ſic fatus agebat
Procurſu, fremitúq; viros, furor omnibus idem
Tydeos inuiſi ſpolijs, raptóq; potiri
Corpore. non aliter ſubtexunt aſtra cateruæ
Incœſtarum auium, longe quibus aura nocentem
Aéra, deſertáſq; tulit ſine funere mortes.
Illò auidæ cum voce ruunt, ſonat arduus æther
Plauſibus, & cælo volucres ceſſere minores.
Fama per Aonium rapido vaga murmure campum
Spargitur in turmas, ſolito pernicior index
Cum lugenda refert, donec cui maxima fando
Damna vehit, trepidas lapſa eſt Polynicis ad aures.
Diriguit iuuenis, lachrymæq; hæſere paratæ,
Et cunctata fides: nimium nam cognita Virtus
Oenidæ, credi letum ſuadétq;, vetátq;.
Sed poſtquam haud dubio clades authore reperta eſt,
Nox oculos, mentémq; rapit, tum ſanguine fixo
Membra ſimul, ſimul arma ruũt, madet ardua fletu
Iam galea, atq; ocreæ clypeum excepere cadentem.
It mœſtus genua ægra trahens, haſtámq; ſequentem
Vulneribus ceu mille grauis, totóſq; per artus
Saucius, aſſiſtunt ſocij, monſtrántq; gementes.
Tandem ille abiectis vix quæ portauerat armis

Nudus in egregij vacuum iam corpus amici
Procidit,& tali lachrymas cum voce profudit.
Haſne tibi armorum ſpes ô ſuprema meorum
Oenidæ grates?hæc præmia digna rependi?
Nudus vt inuiſa Cadmi tellure iaceres
Soſpite me?nunc exul ego,æternúmq; fugatus
Quando alius miſero,ac melior mihi frater adeptus
Nec iam ſortitus veteres,regniq; nocentis
Periurum diadema peto,quò gaudia tanti
Empta mihi?aut ſceptrũ quod nõ tua dextera tradet?
Ite viri,ſolúmq; fero me linquite fratri.
Nil opus arma vltra tentare,& perdere mortes,
Ite precor,quid iam dabitis mihi deniq; maius?
Tydéa conſumpſi,quanam hunc ego morte piabo?
O ſocer,ô Argi,& primæ bona iurgia noctis,
Alternæq; manus,& longi pignus amoris.
Ira breuis,non me enſe tuo tunc maxime Tydeu
(Et poteras)noſtri mactaſti in limine Adraſti?
Quinetiam Thebas me propter,& impia fratris
Tecta libens,vnde haud alius remeaſſet,adiſti,
Ceu tibimet ſceptra,& proprios laturus honores
Iam Telámona pium,iam Theſéa fama tacebat.
Qualis & ecce iaces?quæ primum vulnera mirer?
Quis tuus hic,quis ab hoſte cruor?quæ te agmina?
Innumeri ſtrauere globi?ni fallor,& ipſe [quive
Inuidit pater,& tota Mars impulit haſta.
Sic ait,& mœrens etiamnum lubrica tabo
Ora viri tergit lachrymis,dextrámq; reponit.
Túne meos hoſtes hucuſq; exoſus?& vltra

Sospes ego?exuerat vagina turbidus enſem,
Aptabátq; neci,comites tenuere,ſocérq;
Caſtigat.belliq; vices,ac fata reuoluens
Solatur tumidum,longéq; à corpore charo
Paulatim vnde dolor,letiq; animoſa voluntas
Amouet,ac tacite ferrum inter verba reponit.
Ducitur, amiſſo qualis conſorte laborum
Deſerit incœptum media inter iugera ſulcum
Taurus iners,collóq; iugum deforme remiſſo
Parte trahit,partem lachrymans ſuſtentat arator.
Ecce autem hortatus Eteoclis,& arma ſecuti
Lecta manus,iuuenes,quos nec Tritonia bello
Nec prope collata ſpreuiſſet cuſpide Mauors
Aduentant,contrà collecta vt pectora parmæ
Fixerat,atq; haſtam longe protenderat,hæret
Arduus Hippomédon,ceu fluctibus obuia rupes,
Cui neq; de cælo metus,& fracta æquora cædunt,
Stat cunctis immota minis timet ipſe rigentem
Pontus,& ex alto miſeræ nouere carinæ.
Tunc prior Aonides validam ſimul elicit haſtam.
Non pudet hos manes?hoc infamantia bellum
Funera,dijs coram,& cælo inſpectante tueri?
Scilicet egregius ſudor,memorandáq; Virtus
Hanc tumulare feram?necnon mœrentibus Argos
Exequijs lachrymandus eat?molliq; pheretro
Infandam eiectans ſaniem,dimittite curam.
Nullæ illum volucres,nulla impia monſtra,nec ipſe
Si demus,pius ignis edat,nec plura,ſed ingens
Intorquet iaculum,duro quod in ære moratum,

Tranſmiſſúmq; tamen clypei ſtetit orbe ſecundo.
Inde Pheres, acérq; Lycus, ſed caſſa Pheretis
Haſta redit. Lycus excelſo terrore comantem
Perſtrinxit galeam, conuulſæ cuſpide longe
Diffugere iubæ, patuitq; ingloria caſſis,
Ipſe nec ire retro, nec in obuia concitus arma
Exilit, inq; eadem ſeſe veſtigia ſemper
Obuerſus cunctis profert, recipitq;, nec vnquam
Longius indulget dextræ, motúſq; per omnes
Corpus amat, corpus ſeruans, circúmq;, ſupráq;
Vertitur, imbellem non ſic amplexa iuuencum
Infeſtanti lupo, cum primum fœta tuetur
Mater, & ancipiti circunfert cornua gyro.
Ipſa nihil metuens, ſexúſq; oblita minoris
Spumat, & ingentes imitatur fœmina tauros.
Tandem intermiſſa iaculantum nube poteſtas
Reddere tela fuit, nanq; & ſycionius Alcon
Venerat auxilio, piſæáq; præpetis Idæ
Turba ſubit, cuneúmq; replent, his fretus, in hoſtes
Lernæam iacit ipſe trabem. volat illa ſagittis
Æqua fuga, mediúmq; nihil cunctata Polytem
Tranſabit, & iuncti clypeum cauat improba Mopſi.
Phocéa tunc Cydona, Tanagræúmq; Phalantum,
Atq; Erycem, hunc retro conuerſum, & tela petentē
Dum ſpes nulla necis, crinito à vertice figit.
Faucibus ille cauis haſtam non ore receptam
Miratur moriens, paritérq; & murmure plenus
Sanguis, & expulſi ſalierunt cuſpide dentes,
Auſus erat furto dextram iniectare Leonteus

Ponè viros atq; arma latens, poſitúmq; trahebat
Prenſo crine caput, vidit, quanquam vndiq; crebræ
Hippomédon ante ora minæ, ſæuóq; proteruam
Abſtulit enſe manũ, ſimul increpat, hâc tibi Tydeus
Tydeus ipſe rapit, poſt & confecta virorum
Fata time, magnóſq; miſer fuge tangere manes.
Ter Cadmæa phalanx toruum abduxere cadauer,
Térq; trahunt Danai, Siculi velut anxia puppis
Seditione maris, nequicquam obſtante magiſtro
Errat, & aduerſo redit in veſtigia velo.
Non ibi ſidoniæ valuiſſent pellere cœpto
Hippomédonta manus, non illum impacta mouerẽt
Tormenta oppoſitum, formidatíq; ſuperbis
Turribus impulſus tentato vmbone rediſſent.
Sed memor Elyſij regis, noxáſq; retexens
Tydéos in medios aſtu ſubit impia campos
Tiſiphone, ſenſere acies, ſubitúſq; cucurrit
Sudor equis, ſudórq; viris, quanquam ore remiſſo
Inachium fingebat Halym. nuſquam impius ignis,
Verberáq; & iuſſi tenuere ſilentia crines.
Arma gerit, iuxtáq; feri latus Hippomedontis
Blanda genas, vocémq; venit. tamen ille loquentis
Extimuit vultus, admiratúrq; timorem.
Illa autem lachrymans, tu nunc ait inclyte fruſtra
Exanimes ſocios, inhumatáq; corpora Graium
(Scilicet is nobis metus? aut iam cura ſepulchri?)
Protegis, ipſe manu tyria iam captus Adraſtus
Raptatur, téq; ante alios, te voce, manúq;
Inuocat. heu qualem verſare in ſanguine vidi

Exutum canos lacero diademate crines.
Nec procul hinc, aduerte oculos, vbi plurimus ille
Puluis, vbi ille globus, paulum ſtetit anxius Heros,
Librabátq; metus, premit aſpera virgo, quid hæres?
Imus? an hi retinent manes? & vilior ille
Qui ſupereſt? miſerum ſocijs opus & ſua mandat
Prælia, & vnanimi vadit deſertor amici,
Reſpiciens tamen, & reuocent ſi forte paratus.
Inde legens turbata trucis veſtigia diuæ,
Huc, illuc fruſtra ruit auius, impia donec
Eumenis ex oculis, reiecta cœrula parma
Fugit, & innumeri galeam rupere ceraſtæ.
Aſpicit infelix diſcuſſa nube quietos
Inachidas, currúmq; nihil metuentis Adraſti.
Et Tyrij iam corpus habent: iam gaudia magnæ
Teſtantur voces, victórq; vlulatus inerrat
Auribus, occultóq; ferit præcordia luctu.
Ducitur hoſtili (prò dura potentia fati)
Tydeus ille ſolo, modo cui thebana ſequenti
Agmina, ſiue gradum, ſeu frena effunderet ingens
Limes, vtrinq; dat9, nuſquā arma, manúſq; quieſcūt.
Nulla viri feritas, iuuat ora rigentia leto,
Et formidatos impune laceſſere vultus.
Hic amor hoc vnà timidi, fortéſq; ſequuntur
Nobilitare manus, infectáq; ſanguine tela
Coniugibus ſeruant, paruíſq; oſtendere natis.
Sic vbi Maura diu populatum rura Leonem
Quem propter, clauſiq; greges, vigilántq; magiſtri
Paſtorum laſſæ debellauere cohortes.

G audet ager,magno ſubeunt clamore coloni.
P ræcerpúntq; iubas,immaniáque ora recludunt,
D amnáq; commemorant,ſeu iam ſub culmine fixus
E xcubat,antiquo ſeu pendet gloria luco.
A t ferus Hippomédon quanquam iam ſentit inane
A uxilium,& ſeram rapto pro corpore pugnam,
I t tamen,& cæcum rotat irreuocabilis enſem,
V ix ſocios,hoſtémq; nihil dum tardet euntem
S ecernens,ſed cæde noua iam lubrica tellus
A rmáq;,ſemineceſq; viri,currúſque ſoluti
I mpediunt,læuúmq; femur,quod cuſpide fixum
R egis Echionij,ſeu diſſimulauerat ardens,
S ine ibi neſcierat,mœſtum videt Hopléa tandem.
T ydéos hic magni fidus comes,& modo fruſtra
A rmiger,alipedem prona ceruice tenebat
F atorum ignarum domini,ſolúmq; frementem
Q uod vacet,inq; acies audentior ille pedeſtres
H unc aſpernantem tumido noua pondera tergo
(V nam quippe manum domitis expertus ab annis)
C orripit,affatúrq;.quid ô noua iuſſa recuſas
I nfelix ſonipes,nuſquam tibi dulce ſuperbi
R egis onus?non iam Ætolo ſatiabere campo,
G audentémq; iubam per ſtagna Acheloia ſolues?
Q uod ſupereſt charos,i ſaltem vlciſcere manes
A ut ſequere,extorrem neu tu quoq; læſeris vmbram
C aptiuus,tumidúmq; equitem poſt Tydéa portes.
A udiſſe,accenſúmq; putes,hoc fulmine raptum
A bſtulit,& ſimiles minus indignatur habenas.
S emifer aeria talis Centaurus ab Oſſa

Deſilit in valles, ipſum nemora alta tremiſcunt
Campus equum, trepidi curſu glomerantur anhelo
Labdacidæ, premit ille ſuper, inopináq; ferro
Colla metens, linquit truncos poſt terga cadentes;
Ventum erat ad fluuium, ſolito tunc plenior alueo
Signa mali magna ſe mole Iſmenos agebat.
Illa breuis requies, illo timida agmina laſſam
Decampis egere fugam, ſtupet hoſpita belli
Vnda viros, claráq; armorum incenditur vmbra.
Inſiluere vadis, magno ſtridore ſolutus
Agger, & aduerſæ latuerunt puluere ripæ.
Ille quoq; hoſtiles ſaltu maiore per vndas
Irruit attonitis (longum dimittere habenas)
Sicut erat, tantum viridi defixa parumper
Ceſpite populeo commendat ſpicula trunco.
Tunc vero exanimes tradunt rapientibus vltro
Arma vadis, alij demiſſa caſſide quantum
Tendere conatus animæ valuere ſub vndis,
Turpe latent, multi fluuium tranſmittere nando
Aggreſſi, ſed vincla tenent, lateriq; repugnat
Balteus & madidus deducit pectora thorax.
Qualis cœruleis tumido ſub gurgite terror
Piſcibus, arcani quoties deuexa profundi
Scrutantem delphina vident, fugit omnis in imos
Turba lacus, viridéſq; metu ſtipantur in algas.
Nec prius emerſi quàm ſumma per æquora flexus
Emicet, & viſis malit certare carinis.
Talis agit ſparſos, mediiſq; in fluctibus Heros
Frena manu pariter, pariter regit arma, pedúmq;

Remigio ſuſtentat equum, conſuetáq; campo
Fluctuat, & merſas leuis vngula quærit arenas.
Sternit Hyona Chromis, Chromin Antiphô, Antiphô
Hypſeus Aſtyagen: euaſurúmq; relicto (Hypſeus:
Amne Linum, ni fata vetent & ſtamine primo
Ablatum tellure mori: premit agmina Thebes
Hippomédon: turbat Danaos aſopius Hypſeus.
Amnis vtrunq; timet, craſſo vada mutat vterq;
Sanguine, & à fluuio neutri fatale reuerti.
Iam laceri pronis voluuntur curſibus artus
Oráq;, & abſciſæ redeunt in pectora dextræ.
Spicula, iam clypeóſq; leues arcúſq; remiſſos.
Unda vehit: galeáſq; vetant deſcendere criſtæ.
Summa vagis late ſternuntur flumina telis
Ima viris. illis luctantur corpora leto.
Efflantesq; animas retro premit obuius amnis.
Flumineam rapiente vado puer Agrius vlmum
Prenderat, inſignes humeros ferus enſe Menœceus
Amputat: ille cadens nondum conamine adempto,
Truncus in excelſis ſpectat ſua brachia ramis.
Hypſéos haſta Sagen ingenti vulnere merſit,
Ille manet fundo: rediit pro corpore ſanguis.
Deſiluit ripis fratrem rapturus Agenor
Heu miſer, & tenuit: ſed ſaucius ille leuantem
Degrauat amplexu: poterat reſolutus Agenor
Emerſiſſe vadis: puduit ſine fratre reuerti.
Surgentem dextra Chaletum, vulnúſq; minantem
Sorbebat rapidus nodato gurgite vortex.
Iam vultu, iam crine latet, iam dextera nuſquam,

Vltimus abruptas enſis deſcendit in vndas.
Mille modis leti miſeros mors vna fatigat.
Induit à tergo mycaleſia cuſpis Agyrten.
Reſpexit, nuſquam author erat: ſed concita tractu
Gurgitis effugiens inuenerat haſta cruorem.
Figitur & validos ſonipes Ætolus in armos,
Exiluitq; alte vi mortis, & aéra pendens
Verberat. Haud tamen eſt turbatus flumine ductor
Sed miſeratur equum: magnóque è vulnere telum
Exuit ille gemens, & ſponte remiſit habenas.
Inde pedes repetit pugnas: greſſúq; manúq;
Certior, & ſegnem Nomium: fortémq; Mimanta
Thebanúmq; Lycan, Anthedoniúmq; Lycetum
Continuat ferro, geminiſq; è fratribus vnum
Theſpiaden, eadem poſcenti fata Panemo
Viue ſuperſtes ait, diræq; ad mœnia Thebes
Solus abi, miſeros non decepture parentes.
Dij bene: quod pugnas rapidum deiecit in amnem
Sanguinea Bellona manu: trahit vnda timentes
Gurgite gentili, nuda nec flebilis vmbra
Stridebit veſtros Tydeus inhumatus ad ignes.
Ibitis æquoreis crudelia pabula monſtris,
Illum terra vehit, ſuáq; in primordia ſoluit.
Sic premit aduerſos, & acerbat vulnera dictis,
Et nunc enſe furit, nunc tela natantia raptans
Ingerit, innuptæ comitem Therona Dianæ,
Ruricolámq; Gyan, cum fluctiuago Ergino,
Intonſúmque Herſen, contemptorémq; profundi
Crethéa: nimboſam qui ſæpe Caphareos arcem

Euboicáſq; hyemes, parua tranſfugerat alno.
Quid non fata queant? traiectus pectora ferro
Voluitur in fluctus: heu cuius naufragus vndæ.
Te quoq; ſublimi tranſnantem flumina curru
Dum ſocios Pharſale petis, reſupinat ademptis
Dorica cuſpis equis: illos violentia ſæui
Gurgitis, infelixq; iugi concordia mergit
Nunc age quis tumidis magnũ expugnauerit vndis
Hippomédonta labor, cur ipſe excitus in arma
Iſmenos doctæ noſſe, indulgete ſorores.
Veſtrum opus ire retro, & ſenium defendere famæ.
Gaudebat Fauno, Nymphaq; Iſmenide natus
Maternis bellare tener Crenæus in vndis.
Crenæus: cui prima dies in gurgite fido
Et natale vadum & virides cunabula ripæ.
Ergo ratus nihil Elyſias ibi poſſe ſorores
Lætus adulantem nunc hoc nunc margine ab illo
Tranſit auum: leuat vnda gradus, ſeu defluus ille,
Siue obliquus eat, nec cum ſubit obuius vllas
Stagna dedere moras, paritérq; reuertitur amnis.
Non Anthedonij tegit hoſpitis inguina portus
Blandior, æſtiuo nec ſe magis æquore Triton
Exerit, aut charæ feſtinus ad oſcula matris
Cum remeat, tardúmq; ferit Delphina Palæmon.
Arma decent humeros, clypeus inſignis, & auro
Lucidus, Aoniæ celatur origine gentis.
Sidonis hic blandi per candida terga iuuenci
Iam ſecura maris, teneris iam cornua palmis
Non tenet: extremis alludunt æquora plantis.

Ire putes clypeo, fluctúſq; ſecare iuuencum.
Adiuuat vnda fidem, pelago nec diſcolor amnis.
Tunc audax pariter telis, & voce proterua
Hippomédonta petit: non hæc fœcunda veneno
Lerna, nec Herculeis hauſtæ ſerpentibus vndæ.
Sacrũ amnem, ſacrũ & miſer experiere, deum qui
Aſtrices irrumpis aquas, nihil ille, ſed ibat
Comminus, oppoſuit cumulo: ſed denſior amnis
Tardauitq; manum, vulnus tamen illa retentum
Pertulit, atq; animæ tota in penetralia ſedit.
Horruit vnda nefas: ſyluæ fleuiſtis vtræq;,
Et grauiora cauæ ſonuerunt murmura ripæ.
Vltimus ille ſonus moribundo emerſit ab ore
Mater: in hanc miſeri ceciderunt flumina vocem.
At genitrix cœtu glaucarum cincta ſororum
Protinus icta malo vitrea de rupe ſolutis
Exilijt furibunda comis: ac verbere crebro
Oráq;, pectoráq;, & viridem ſcidit horrida veſtem.
Vtq; rupit aquis: iterúmq;, iterúmq; trementi
Ingeminat Crenee ſono: nuſquam ille, ſed index
Deſuper. ah miſeræ nimium noſcenda parenti,
Parma natat. iacet ille procul, qua mixta ſupremũ
Iſmenon primi mutant confinia ponti.
Fluctiuagam ſic ſæpe domum, madidóſque penates
Halcyone deſerta gemit: cum pignora ſæuus
Auſter, & algentes rapuit Thetis inuida nidos.
Mergitur orba iterum, penitúſq; occulta ſub vndis
Limite non vno, liquidum quà ſubter eunti
Lucet iter, miſeri nec quicquam funera nati

Veſtigat, plangitq́; tamen: ſæpe horridus amnis
Obſtat, & obducto caligant ſanguine viſus.
Illa tamen præceps in tela offendit: & enſes,
Scrutatúrq́; manu galeas, & prona reclinat
Corpora, nec ponto ſummota intrabat amaram
Dorida, poſſeſſum donec iam fluctibus altis
Nereidum miſerata cohors, ad pectora matris
Impulit: illa manu ceu viuum amplexa reportat.
Inſternitq́; toris riparum, atq́; humida ſiccat
Mollibus ora comis, atq́; hæc vlulatibus addit.
Hoc tibi ſemidei munus tribuere parentes?
Nec mortalis auus? ſic noſtro in gurgite regnas?
Mitior heu miſero diſcors, alienáq́; Tellus
Mitior vnda maris, quæ iuxta flumina corpus
Rettulit, & miſeram viſa expectaſſe parentem.
Hine mei vultus? hæc torui lumina patris?
Hi crines vndantis Aui? tu nobile quondam
Vndarum, nemorúmq́; decus, quo ſoſpite maior
Diua, & nympharum longe regina ferebar.
Heus vbinam ille frequẽs modo circa limina matris
Ambitus? orantéſq́; tibi ſeruire Napææ?
Cur nunc te melius ſæuo manſura profundo
Amplexu miſero tumulis Crenee reporto?
Non mihi? nec tantæ pudet (heu) miſerétq́; ruinæ
Dure parens? quæ te alta & ineluctabilis imo
Condidit amne palus, quò iam nec cruda nepotis
Funera nec noſtri valeant perrumpere planctus?
Ecce furit, iactátq́; tuo ſe in gurgite maior
Hippomédon illum, ripæq́;, vndæq́; tremiſcunt

Illius impulſu noſtrum bibit vnda cruorem.
Tu piger, & trucibus facilis ſeruire Pelaſgis.
Ad cineres ſaltem, ſupremáq; buſta tuorum
Sæue veni. nou hic ſolum accenſure nepotem.
His miſcet planctus, multúmq; indigna cruentat
Pectora, Cœruleæ referunt lamenta ſorores.
Qualiter Iſthmiaco nondum Nereida portu
Leucothéan planxiſſe ferunt, dum pectore anhelo
Frigidus in matrem ſæuum mare reſpuit infans.
At pater arcano reſidens Iſmenos in antro
Vnde auræ, nubéſq; bibunt, atq; imbrifer Arcus
Paſcitur, & Tyrios melior venit amnis in agros.
Vt lamenta procul (quáquam obſtrepit ipſe) nouóſq;
Accepit natæ gemitus, leuat aſpera muſco
Colla, grauémq; gelu crinem, ceciditq; ſoluta
Pinus adulta manu, dimiſſáq; voluitur vrna.
Illum per ripas annoſo ſcrupea limo
Ora exertantem ſyluæ, fluuijq; minores
Mirantur: tantus tumido de gurgite ſurgit
Spumoſum attollens apicem, lapſúq; ſonoro
Pectora cœruleæ riuis manantia barbæ.
Obuia cognatos gemitus, caſúmq; nepotis
Nympharũ docet vnà patrem monſtrátq; cruentum
Authorem, dextrámq; premit: ſtetit arduus alto
Amne. manuq; genas, & nexa virentibus vlmis
Cornua concutiens, ſic turbidus ore profundo
Incipit. húncne mihi ſuperum regnator honorem
Quod toties hoſpéſq;, tuis & conſcius actis,
Nec memorare timor, falſa nunc improba frontẽ

Cornua, nunc vetitam currus diſiungere Phœben,
Dotaléſq; rogos, deceptáq; fulmina vidi
Præcipuóſq; alui, natorum an vilis & illis
Gratia? ad hunc certe repſit Tirynthius amnem.
Hac tibi flagrantem Bromium reſtinximus vnda.
Aſpice quas fluuio cædes, quæ funera portem
Continuus? telis, altóq; adopertus aceruo
Omne vadum belli ſeries tenet. omnis anhelat
Vnda nefas, ſubtérq; animæ, ſupráq; recentes
Errant, & geminas iungunt caligine ripas.
Ille ego clamatus ſacris vlulatibus amnis,
Qui molles thyrſos, Bacchæáq; cornua puro
Fonte lauare feror: ſtipatus cædibus arctas
In freta quæro vias: non Strymonos impia tanto
Stagna cruore natant, non ſpumifer altius Ebrus
Gradiuo bellante rubet, nec te admonet altrix
Vnda, tuáſq; manus iam pridem oblite parentum
Liber? an Eous melius pacatur Hydaſpes?
At tu qui tumidus ſpolijs, & ſanguine gaudes
Inſontis pueri, non hoc ex amne potentem
Inachon, aut ſæuas victor reuehere Mycenas,
Ni mortalis ego, & tibi ductus ab æthere ſanguis.
Sic ait infrendens, & ſponte furentibus vndis
Signa dedit: mittit gelidus montata Cithæron
Auxilia, antiquáſq; niues, & pabula brumæ
Ire iubet, frater tacitas Aſopos eunti
Conciliat vires, & biulcis flumina venis
Suggerit, ipſe cauæ ſcrutatur viſcera terræ,
Stagnáq;, torpentéſq; lacus, pigráſq; paludes.

Excutit, atq; auidos tollens ad ſidera vultus
Humentes nebulas exhaurit, & aëra ſiccat.
Iámq; ſuper ripas vtroq; extantior ibat
Aggere, iam medium modo qui ſuperauerat amnem
Hippomédon intactus aquis: humeróſq;, manúſq;
Miratur creuiſſe vadum, ſeſéq; minorem.
Hinc atq; hinc tumidi fluctus, animoſáq; ſurgit
Tempeſtas inſtar pelagi, cum Pleiádas haurit
Aut nigrum trepidis impingit Oriona nautis.
Non ſecus æquoreô iactat Theumeſius amnis
Hippomédonta ſalo, ſempérq; vmbone ſiniſtro
Tollitur, & clypeum nigrante ſuperuenit æſtu
Spumeus aſſultans: fractáq; refunditur vnda,
Et cumulo maiore redit: nec mole liquenti
Contentus, carpit putres ſeruantia ripas
Arbuſta, annoſáſq; trabes, eiectáq; fundo
Saxa rotat. ſtat pugna impar, amníſq;, viriq;
Indignante deo: nec enim dat terga, nec vllis
Frangitur ille minis: venientéſq; obuius vndas
Intrat, & obiecta diſpellit flumina parma.
Stant terra fugiente gradus, & poplite tenſo
Lubrica ſaxa tenet, genibúſq; obnixus, & hærens
Subruta fallaci ſeruat veſtigia limo.
Sic etiam increpitans. Vnde hæc Iſmene repente
Ira tibi? quóve has traxiſti gurgite vires
Imbelli famulate deo? ſolúmq; cruorem
Fœmineis experte choris, cum Bacchica mugit
Buxus, & inſanæ maculant trieterida matres?
Dixerat, atque illi ſeſe deus obtulit vltro

Turbidus imbre genas, & mole natantis arenæ.
Nec ſæuit dictis, trunca ſed pectora quercu
Ter, quater, oppoſiti quantum ira, deúſq; valebant
Impulit aſſurgens, tandem veſtigia flexit,
Excuſſúmque manu tegmen, conuerſáq; lente
Terga refert, inſtant vndæ, ſequitúrq; labantem
Amnis ouans, necnon ſaxis, & grandine ferri
Deſuper infeſtant Tyrij, geminóque repellunt
Aggere, quid faciat bellis obſeſſus, & vndis?
Nec fuga iam miſero, nec magnæ copia mortis.
Stabat gramineæ producta crepidine ripæ
Vndarum, ac terræ dubio, ſed amicior vndis
Fraxinus, ingentiq; vadum poſſederat vmbra.
Huius opem (nam quà terras inuaderet?) vnca
Arripuit dextra, nec pertulit illa trahentem,
Sed maiore ſupra, quàm ſtabat pondere victa
Soluitur, & quà ſtagna ſubit radice, quibúſque
Arentem mordebat humum, demiſſa ſuperne
Iniecit trepido ſeſe, ripámque, nec vltra
Paſſurum ſubitæ vallauit ponte ruinæ.
Huc vndæ coëunt, & ineluctabile cœnum
Vorticibúſq; cauis ſedit, creſcitque barathrum.
Iámque humeros, iam colla ducis ſinuoſa vorago
Circuit, hic demum victus ſuprema fateri
Exclamat fluuióne (pudet?) Mars inclyte merges
Hanc animam? ſegnéſq; lacus? & ſtagna ſubibo
Ceu pecoris cuſtos ſubiti torrentis iniquis
Interceptus aquis? adeóne occumbere ferro
Non merui? tandem precibus commota Tonantem

Iuno ſubit, quónam miſeros Sator inclyte diuum
Inachidas? quónam vſq; premes? iam Pallás & odit
Tydéa, iam rapto tacuerunt augure Delphi.
En meus Hippomédon, cui gentis origo Mycenæ
Argolicique lares, numénq; ante omnia Iuno
(Sic ego fida meis) pelagi crudelibus ibit
Præda feris? certe tumulos, ſupremáq; victis
Buſta dabas. vbi Cecropiæ poſt prælia flammæ?
Theſéos ignis vbi eſt? non ſpernit coniugis æquas
Ille preces, leuitérq; oculos ad mœnia Cadmi
Rettulit, & viſo ſederunt flumina nutu.
Illius exangues humeri, & perfoſſa pateſcunt
Pectora, ceu ventis alte conflata reſedit
Tempeſtas. ſurgunt ſcopuli, quæſitáque nautis
Terra, & ab infeſtis deſcendunt æquora ſaxis.
Quid ripas tenuiſſe iuuat? premit vndiq; nimbo
Telorum Phœniſſa cohors, nec tegmina membris
Vlla, omniſq; patet leto. tunc vulnera manant,
Quiq; ſub amne diu ſtupuit cruor, aere nudo
Soluitur, & tenues venarum laxat hiatus,
Incertiq; labant vndarum frigore greſſus.
Procumbit, Getico qualis procumbit in Æmo
Seu Boreæ furijs, putri ſeu robore quercus
Cælo mixta comas, ingentémq; aéra laxat.
Illam nutantem nemus, & mons ipſe tremiſcit
Quà tellure cadat, quas obruat ordine ſyluas.
Non tamen aut enſem, galeámve audacia cuiquam
Tangere, vix credunt oculis, ingentiáq; horrent
Funera, & aſtrictis accedunt comminus armis.

Tandem adijt Hipſeus,capulúmq; in morte tenenti
Extrahit,& tornos laxauit caſſide vultus.
Itq; per Aonios alte mucrone coruſco
Suſpenſam oſtentans galeam,& clamore ſuperbit.
Hic ferus Hippomédon.hic formidabilis vltor
Tydéos infandi,debellatórq; cruenti
Gurgitis,agnouit longe,preſſitq; dolorem
Magnanimus Capaneus,telúmq; immane lacerto
Hortatur librans,Ades ò mihi dextera tantum
Tu præſens bellis,& ineuitabile numen
Te voco,te ſolam ſuperum contemptor adoro.
Sic ait,& voti ſeſe facit ipſe potentem.
It tremebunda abies,clypeúmq; per ærea terga
Loricæ,tandémq; animam ſub pectore magno
Deprendit,ruit haud alio quàm celſa fragore
Turris,vbi innumeros penitus quaſſata per ictus
Labitur,effractámq; aperit victoribus vrbem.
Cui ſuper adſiſtens,non inficiamur honorem
Mortis ait,refer huc oculos,ego vulneris author.
Lætus abi,multúmq; alijs iactantior vmbris.
Tunc enſem,galeámq; rapit,clypeúmq; reuellit
Ipſius,exanimémq; tenens ſuper Hippomédonta,
Accipe,ait,ſimul hoſtiles dux magne, tuáſq;
Exuuias,veniet cineri decus,& ſuus ordo
Manibus,interea iuſtos dum reddimus ignes.
Hoc vltor Capaneus operit tua membra ſepulchro.
Sic anceps dura belli vice mutua graijs
Sidoniiſq; ſimul nectebat vulnera Mauors.
Hic ferus Hippomédon,illic non ſegnior Hipſeus

Fletur,& alterni præbent ſolatia luctus.
Triſtibus interea ſomni turbata figuris
Torua ſagittiferi mater Tegeatis Ephebi
Crine dato paſſim,plantiſq; ex more ſolutis
Ante diem gelidas ibat,Ladonis ad vndas
Purgatura malum fluuio viuente ſoporem.
Nanq; per attonitas curarum pondere noctes
Sæpe & delapſas adytis,quas ipſa dicarat
Exuuias,ſeq; ignotis errare ſepulchris
Extorrem nemoris, Dryadúmque à plebe fugatam
Sæpe nouos nati bello rediſſe triumphos,
Armáque & alipedem notum, comitéſq; videbat.
Nuſquã ipſum,nunc ex humeris fluxiſſe pharetras
Effigiéſq; ſuas,ſimulacráque nota cremari.
Præcipuos ſed enim illa metus portendere viſa eſt
Nox miseræ,totóq; erexit pectore matrem.
Nota per Arcádias felici robore ſyluas
Quercus erat,Triuiæ quam deſacrauerat ipſa
Electam turba nemorum,numénque colendum
Fecerat.hic arcus,& feſſa reponere tela
Armáque curua Suum, & vacuorum terga Leonum
Figere,& ingentes æquantia cornua ſyluas.
Vix ramis locus,agreſtes adeo omnia cingunt
Exuuiæ,& viridem ferri nitor impedit vmbram.
Hanc vt forte iugis longo defeſſa redibat
Venatu modo rapta ferox Erymanthidos vrſæ
Ora ferens,multo proſciſſam vulnere cernit
Depoſuiſſe comam,& rorantes ſanguine ramos
Expiraſſe ſolo,quærenti Nympha cruentas

Mænádas, atq; hoſtem dixit ſæuiſſe lyæum.
Dum gemit, & planctu circundat pectus inani
Abrupere oculi noctem, mœſtóq; cubili
Exilit & falſos quærit per lumina fletus.
Ergo vt inane nefas merſo ter crine piauit,
Verbáque ſollicitas matrum ſolantia curas
Addidit, armatæ ruit ad delubra Dianæ
Rore ſub eoo, notáſque ex ordine ſyluas
Et quercum gauiſa videt, tunc limine diuæ
Aſtitit, & tali nequicquam voce precatur.
Virgo potens nemorum, cuius non mollia ſigna
Militiámque trucem, ſexum indignata frequento
More nihil graio, nec te gens aſpera ritu
Colchis, Amazoniǽve magis coluere cateruæ.
Si mihi non vnquam thyaſi, ludúſve proteruæ
Noctis, & inuiſo quanuis temerata cubili,
Non tamen aut teretes thyrſos, aut mollia geſſi
Penſa, ſed in tetricis & poſt connubia luſtris,
Sic quoque venatrix, animóq; innupta remanſi.
Nec mihi ſecretis culpam occultare ſub antris
Cura, ſed oſtendi natum, poſuiq; trementem
Ante tuos confeſſa pedes, nec degener ille
Sanguinis, ínque meos reptauit protinus arcus
Tela puer lachrymis, & prima voce popoſcit.
Hunc mihi quid trepidæ noctes, ſomnúſque minátur?
Hunc precor audaci qui nunc ad prælia voto
Heu nimium tibi fiſus abit, da viſere belli
Victorem, vel ſi ampla peto, da viſere tantum
Hic ſudet, tuáq; arma ferat, preme diua malorum

Signa, quid in noſtris nemoralis Delia ſyluis
Mænades hoſtiles, thebanáque numina regnant?
Hei mihi cur penitus (ſimque augur caſſa futuri)
Cur penitus, magnóque interpretor omine quercum?
Quòd ſi vera ſopor miſeræ præſagia mittit
Per te maternos mitis dictynna labores,
Fraternúmque decus, iuſtis hunc fige ſagittis
Infelicem vterum, miſeræ ſine funera matris
Audiat ille precor, dixit, fletúque ſoluto
Aſpicit, & niueæ ſaxum maduiſſe Dianæ
Illam diua ferox etiamnum in limine ſacro
Expoſitam, & gelidas verentem crinibus aras
Linquit, & in medijs frondentem Mænalon aſtris
Exuperat greſſu, ſaltúmque ad mœnia Cadmi
Deſtinat, interior cæli qua ſemita lucet
Dijs tantum, & cunctas iuxtà videt ardua terras.
Iámque ferè medium Parnaſi frondea præter
Colla tenebat iter, cum frater nube coruſca
Aſpicit, haud ſolitum viſu remeabat ab armis
Mœſtus echionijs, demerſi funera lugens
Auguris, irrubuit cæli plaga ſidere mixto,
Occurſúque ſacro pariter iubar arſit vtrinque,
Et coiere arcus, & reſpondere pharetræ.
Ille prior, ſcio labdacidas germana cohortes,
Et nimium fortes auſum petis arcada pugnas.
Fida rogat genitrix, vtinam indulgere precanti
Fata darent, en ipſe mei (pudet) irritus arma
Cultoris, frondéſque ſacras, ad inania vidi
Tartara, & in memet verſos deſcendere vultus.

Nec tenui currus, terræq; abrupta coegi
Saeuus ego, immeritúſq; coli. Lugentia cernis
Antra ſoror? mutáſq; domos? hæc ſola rependo
Dona pio comiti, nec tu peritura mouere
Auxilia, & mœſtos in vanum perge labores.
Finis adeſt iuueni, non hoc mutabile fatum.
Nec te nunc dubijs fraterna oracula fallunt.
At decus extremum miſero confuſa viciſſim
Virgo refert, duræq; licet ſolatia morti
Quærere, nec fugiet pœnas quicunq; nefandam
Inſontis pueri ſceleraruit ſanguine dextram
Impius, & noſtris fas ſit ſæuire ſagittis.
Sic effata mouet greſſus, libandáq; fratri
Parcius ora tulit. Thebáſq; infeſta petiuit.
At pugna ereptis maior crudeſcit vtrinq;
Regibus, alternóſq; ciet vindicta furores
Hypſéos hinc turmæ, deſolatúmq; magiſtro
Agmē, at hinc grauiꝰ fremit Hippomédōtis adépti
Orba cohors, præbēt obnixi pectora ferro.
Idem ardor rabidis externum haurire cruorem,
Ac fudiſſe ſuum, nec ſe veſtigia mutant.
Stat cuneo defixa acies, hoſtiq; cruento
Dant animas, & terga negant, cum lapſa per auras
Vertice Dircæi velox Latonia montis
Aſtitit, agnoſcunt colles, notámq; tremiſcit
Sylua deam. ſæuis vbi quondam exerta ſagittis
Fœcundam laſſo Nioben conſumpſerat arcu.
Illum acies inter medias, iam cæde ſuperbum
Neſcius, armorum, & primas tunc paſſus habenas

V enator raptabat equus,quem diſcolor ambit
T igris,& auratis aduerberat vnguibus armos.
C olla ſedent,nobis & caſtigata iubarum
L ibertas,nemoriſq; notæ ſub pectore primo
I actantur,niueo lunata monilia dente.
I pſe bis Oebalio ſaturatam murice pallam,
L ucentéſq; auro tunicas(hoc neuerat vnum
M ater opus)tenui collectus in ilia vincio
C ornipedis læuo clypeum demiſerat Armo
E nſe grauis tereti,nimio iuuat aurea morſu
F ibula,pendentes circùm latera aſpera cinctus,
V aginæq; ſonum,tremulæq; audire pharetræ
M urmur,& à cono miſſas in terga catenas.
I nterdum criſtas hilaris iactare comantes.
E t pictum gemmis galeæ iubar:aſt vbi pugna
C aſſis anhela calet reſoluto vertice nudus
E xoritur,tunc dulce comæ:radiiſque micantes
D ulce nitent viſus,& quas dolet ipſe morari.
N ondum mutatæ roſea lanugine malæ
N ec formæ ſibi laude placet,multúmque ſeueris
A ſperat ora minis.ſed frontis ſeruat honorem
I ra decens,dat ſponte locum Thebana iuuentus
N atorum memores,intentáq; tela retorquent,
S ed premit,& ſæuas miſerantibus ingerit haſtas.
I llum & Sidoniæ iuga per Theumeſia Nymphæ
B ellantem atq; ipſo ſudore,& puluere gratum
L audant,& tacito ducunt ſuſpiria voto.
T alia cernentis mitis ſubit alta Dianæ
C orda dolor,fletúq; genas violata,quod inquit

Nunc tibi, quod leti quæram dea fida propinqui
Effugium? hæc'ne vltro properaſti ad prælia ſæue
Ac miſerande puer? cruda heu, feſtináq; Virtus
Suaſit, & hortatrix animoſi gloria leti.
Scilicet anguſtum iandudum vrgentibus annis
Mænalium tibi parue nemus, perq; antra ferarum
Vix tutæ ſine matre viæ: ſylueſtria cuius
Nondum tela procax, arcúmq; implere valebas,
Et nunc illa meas ingentem plangit ad aras
Inuidiam, ſurdáſq; fores, & limina laſſat.
Tu dulces lituos, vlulatáq; prælia gaudes
Felix, & miſeræ tantum moriture parenti.
Ne tamen extremo fruſtra morientis honori
Abfuerit, venit in medios caligine fulua
Septa globos, primúmq; leues furata ſagittas
Audacis tergo pueri, cæleſtibus implet
Coryton telis: quorum ſine ſanguine nullum
Decidit. Ambroſio tunc ſpargit membra liquore.
Spargit equum, ne quo temeretur vulnere corpus
Ante necem, cantúſq; ſacros, & conſcia miſcet
Murmura, ſecretis quæ colchidas ipſa ſub antris
Nocte docet, monſtrátq; feras quærentibus herbas.
Tunc vero exerto circumuolat igneus arcu,
Nec ſe mente regit patriæ, matríſq;, ſuiq;
Immemor, & nimium cæleſtibus vtitur armis.
Vt Leo, cui paruo mater Getula, cruentos
Suggerit ipſa cibos, cum primum creſcere ſenſit
Colla iubis, toruúſq; nouos reſpexit ad vngues,
Indignatur ali: tandémq; effuſus apertos

Liber amat campos,& neſcit in antra reuerti.
Quos age parrhaſio ſternis puer improbe cornu?
Prima Tanagræum turbauit arundo Chorœbum
Extremo galeæ:primóq; in margine parmæ
Anguſta tranſmiſſa via:ſtat faucibus vnda
Sanguinis,& ſacri facies rubet igne veneni.
Sæuit in Eurition cui luminis orbe ſiniſtro
Aſpera tergeminis acies ſe condidit vncis
Ille trahens oculo plenam labente ſagittam
Ibat in authorem,ſed diuum fortia quid non
Tela queant? alio geminatum lumine vulnus
Expleuit tenebras,ſequitur tamen improbus hoſtē.
Quà meminit fuſum donec prolapſus in Idam
Decidit: hic ſæui miſer inter funera belli
Palpitat,& mortem,ſociósq;,hoſtésq; precatur.
Addit Abantiadas:inſignem crinibus Argum,
Et male dilectum miſeræ Cydona ſorori.
Illi perfoſſum telo patefecerat inguen
Huic geminum obliqua traiecit arundine tempus
Extitit hac ferrum.velox hac penna remanſit.
Fluxit vtrinq; cruor, nulli tela aſpera mortis
Dant veniá:non forma Lamum,non infula Lygdum
Non pubeſcentes texerunt Colon anni
Figitur ora Lamus: flet ſaucius inguina Lygdus,
Perfoſſam telo niueam gemis Cole frontem.
Et præceps Eubœa tulit.te candida Thyſbe
Miſerat:hunc virides non excipietis Amyclæ
Nunquam caſſa manus, nullum ſine vulnere fugit
Miſſile:nec requies dextræ,ſonitúmq; priori

I ungit arundo ſequens: vnum quis crederet arcum?
A ut vnam ſæuire manum?modo dirigit ictus,
N unc latere alterno dubius conamina mutat,
N unc fugit inſtantes,& ſolo reſpicit arcu.
E t iam mirantes,indignantéſq; coibant
L abdacidæ,primúſq; Iouis de ſanguine claro
A mphion ignarus adhuc quæ funera campis
I lle daret,quonam vſque moram lucrabere fati
O multum meritos puer orbature parentes?
Q uinetiam menti tumor,atq; audacia gliſcit
C ongreſſus dum nemo tuos,pugnámq; minorem
D ignatur bellis, irámq; relinqueris infra.
I repete Arcadiam,mixtúſq; æqualibus illic
D um ferus,hic vero deſæuit puluere Mauors,
P rælia lude domi.qđ ſi te mœſta ſepulchri
F ama mouet,dabimus,leto moriere virorum,
I andudum hunc contra ſtimulis grauioribus ardet
T rux Atlantiades:nec dum ille quieuerat.infit
S era etiam in Thebas,quarum hic exercitus arma
P rofero:quiſnam adeo puer, vt bellare recuſet
T alibus?Arcadiæ ſtirpem,& fera ſemina gentis,
N on Thebana vides,non me ſub nocte ſilenti
T hyás Echionio genitrix famulata Lyæo
E didit,haud vnquam deformes vertice mitras
I nduimus,turpiq; manu iactauimus haſtam.
P rotinus aſtrictos didici reptare per amnes,
H orrendáſq; domos magnarum intrare ferarum,
E t quid plura loquar?ferrum mea ſemper, & arcus
M ater habet,veſtræ feriunt caua tympana matres.

Non tulit Amphion, vultúmq; & in ora loquêntis
Telum immane rotat, ſed ferri lumine diro
Turbatus ſonipes: ſeſe dominúmq; retorſit
In latus, atq; auidam tranſmiſit deuius haſtam.
Acrior hoc iuuenem ſtricto mucrone petebat
Amphion, cum ſe medio Latonia campo
Inijcit ante oculos: omni ſtetit obuia vultu.
Hærebat iuueni deuinctus amore pudico
Mænalius Dorceus: cui bella, ſuúmq; timorem
Mater, & audaces pueri mandauerat annos.
Huius tum vultum dea diſſimulata profatur.
Hactenus Ogygias ſatis infeſtaſſe cateruas
Parthenopæe ſatis, miſeræ iam parce parenti,
Parce deis quicunq; fauent: nec territus ille
Hunc ſine me (nec plura petam) fidiſſime Dorceu
Sternere humi. qui tela meis gerit æmula telis,
Et ſimiles cultus, & frena ſonantia iactat
Frena regam: cultus triuiæ pendebitis alto
Limine, captiuis matrem donabo pharetris.
Audijt, & mixto riſit Latonia fletu.
Viderat hanc cæli iandudum in parte remota
Gradiuum complexa Venus, dúmq; anxia Thebas
Commemorat, Cadmúmq; viro, charæq; nepotes
Harmoniæ, preſſum tacito ſub corde dolorem.
Tempeſtiua mouet. Nónne hác Gradiue proteruam
Virginitate vides mediam ſe ferre virorum
Cœtibus? vtq; acies audax, & Martia ſigna
Temperet? en etiam donat, præbétq; necandos
Tot noſtra de gente viros: huic tradita Virtus,

Huic furor? agreſtes ſupereſt tibi figere Damas,
Deſiluit iuſtis commotus in arma querelis
Bellipotens, cui ſola vagum per inane ruenti
Ira comes: reliqui ſudant ad bella furores.
Nec mora, cum mœſtam monitu Latoida duro
Increpat aſſiſtens. Non hæc tibi prælia diuum
Dat pater, armigerũ ni protinus improba campum
Deſeris, huic æquam noſces nec pallada dextræ.
Quid faciat contra, premit hinc Mauortia cuſpis,
Hinc plenæ tibi parue colus, Iouis inde ſeueri
Vultus: abit ſolo poſt hæc deuicta pudore.
At pater Ogygias Mauors circunſpicit alas,
Horrendúmq; Dryanta mouet, cui ſanguinis author
Turbidus Orion, comitéſq; odiſſe Dianæ,
Inde furit primum: hic turbatos arripit enſe
Arcádas, exarmátque ducem: cadit agmine longo
Cyllenes populus, tegeéſq; habitator opacæ
Æpitijq; duces, fugiunt, Pheneiquē phalanges.
Ipſum autem, & laſſa fidit proſternere dextra,
Nec ſeruat vires, & enim huc iam feſſus, & illuc
Mutabat turmas, vrgent præſagia mille
Funeris, & nigræ præcedunt nubila mortis.
Iámq; miſer raros comites, verúmq; videbat
Dorcéa, iam vires paulatim abſcedere ſentit,
Sentit & exhauſtas humero ſeniore pharetras.
Iam minus atque minus fert arma, puerq; videtur.
Et ſibi cum torua clypei metuendus obarſit
Luce Dryas, tremor ora repens, ac viſcera torſit
Arcádos. vtq; feri vectorem fulminis albus

Cum ſupra reſpexit Olor, cupit hiſcere ripam
Strymonos: & trepidas in pectora contrahit alas,
Sic iuuenem ſæui conſpecta mole Dryantis,
Iam non ira ſubit: ſed leti nuntius horror
Arma tamen fruſtra ſuperos, Triuiámq; precatus
Molitur pallens, & ſurdos expedit arcus.
Iámq; inſtat telis, & vtranq; obliquus in vlnam
Cornua contingit mucrone: & pectora neruo.
Cum ducis Aonij magno cita turbine cuſpis
Fertur in aduerſum, neruiq; obliqua ſonori
Vincla ſecat, pereunt ictus, manibúſq; remiſſis
Vana ſupinato ceciderunt ſpicula cornu,
Tunc miſer & frenos turbatus, & arma remiſit
Vulneris impatiens, humeri qua tegmina dextri
Intrarat, facilémq; cutem ſubit altera cuſpis,
Cornipedisq; fugam ſucciſo poplite ſiſtit.
Tunc cadit ipſe Dryas (mirum) nec vulneris vſquã
Conſcius, olim author teli, cauſǽq; patebant.
At puer infuſus ſocijs, in deuia campi
Tollitur. Heu ſimplex ætas, moriénsq; iacentem
Flebat equum: cecidit laxata caſſide vultus,
Ægráq; per trepidos expirat gratia viſus,
Et prenſis concuſſa comis: ter colla, quatérq;
Stare negant: ipſisq; nefas lachrymabile Thebis.
Ibat purpureus niueo de pectore ſanguis.
Tandem hæc ſingultu verba incidente profatur:
Labimur, i miſeram Dorceu ſolare parentem.
Illa quidem, ſi vera ferunt præſagia curæ
Aut ſomno iam triſte nefas, aut omine vidit.

Tu tamen arte pia trepidam ſuſpende, diúq;
Decipito, neu tu ſubitus, néve arma tenenti
Veneris, & tandem cum iam cogere fateri,
Dic merui genitrix pœnas, inuita capeſſens
Arma puer rapui, nec te retinente quieui,
Nec tibi ſollicitæ ſaltem inter bella peperci,
Viue igitur, potiúſq; animis iraſcere noſtris.
Et iam pone metus: fruſtra de colle Lycæi
Anxia proſpectans, ſi quis per nubila longe
Aut ſonus, aut noſtro ſublatus ab agmine puluis.
Frigidus in nuda iaceo tellure: nec vſquam
Tu prope, quæ vultus, efflantiáq; ora teneres.
Hunc tamen orba pares crinem (dextráq; ſecandũ
Præbuit) hunc toto capies pro corpore crinem,
Comere quem fruſtra me dedignante ſolebas.
Huic dabis exequias, atq; inter iuſta memento
Ne quis inexpertis hebetet mea tela lacertis,
Dilectóſque canes vilis agat amplius antris.
Hæc autem primis arma infelicia caſtris
Vre, vel ingratæ munus ſuſpende Dianæ.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER DECIMVS.

Bruit Heſperia Phœbum nox humida porta
Imperijs properata Iouis, nec caſtra Pelaſgum,
Aut Tyrias miſeratus opes, ſed triſte tot extra

Agmina,& immeritas ferro decreſcere gentes.
Panditur immenſo deformis ſanguine campus.
Illic arma,& equos, ibant quibus ante ſuperbi,
Funeraq́ꝫ orba rogis,neglectaq́ꝫ membra relinquunt.
Tunc inhonora cohors laceris inſignibus ægras
Secernunt acies,portæq́ꝫ ineuntibus arma
Anguſtæ populis late cepere reuerſos.
Par vtrinqꝫ dolor,ſed dant ſolatia Thebis
Quatuor errantes Danaum ſine præſide turmæ
Ceu mare per tumidum viduæ moderantibus alni,
Quas deus,& caſus,tempeſtatesq́ꝫ gubernant
Inde animus Tyrijs non iam ſua caſtra,ſed vltro
Hoſtilem ſeruare fugam, ne forte Mycenas
Contenti redijſſe petant,dat teſſera ſignum
Excubijs, poſitaq́ꝫ vices:dux noctis opertæ
Sorte Meges, vltroq́ꝫ Lycus. iamqꝫ ordine iuſſo
Arma,dapes,ignémqꝫ ferunt,rex firmat euntes.
Victores Danaum(nec enim lux craſtina longe,
Nec quæ pro timidis interceſſere tenebræ
Semper erunt) augete animos,& digna ſecundis
Pectora ferte deis:iacet omnis gloria Lernæ
Præcipuæq́ꝫ manus, ſubijtq́ꝫ vltricia Tydeus
Tartara: mors ſubitam nigri ſtupet auguris vmbrá.
Iſmenos raptis tumet Hippomédontis opimis.
Arcáda belligeris pudet annumerare trophæis.
In manibus merces. nuſquam capita ardua belli
Monſtrateq́ꝫ ducum ſeptena per agmina criſtæ.
Scilicet Adraſti ſenium,fraterq́ꝫ iuuenta
Peior?& inſanis Capaneus metuendus in armis?

Ite age,& obſeſſis vigiles circundate flammam.
Nulli ex hoſte metus,prædam adſeruatis,opéſq;
Iam veſtras,ſic ille truces hortatibus implet
Labdacidas,iuuat exhauſtos iterare labores.
Sicut erat puluis,ſudórq;,cruórq;,per artus
Mixtus adhuc,vertere gradum,vix obuia paſſi
Colloquia,amplexus etiam,dextráſq; ſuorum
Excuſſere humeris,tunc frontem, auerſáq; terga
Partiti,laterúmq; ſinus,vallum vndiq; cingunt
Ignibus infeſtis,rabidi ſic agmine mixto
Sub noctem coiere Lupi,quos omnibus agris
Nil non auſa fames longo tenuauit hiatu,
Iam ſtabula ipſa premũt,torquet ſpes irrita fauces,
Balatúſq; tremens,pinguéſq; ab ouilibus agnæ.
Quod ſupereſt duris adfringunt poſtibus vngues,
Pectoráq;,& ſiccos minuunt in limine dentes.
At procul Argolici ſupplex in limine templi
Cœtus,& ad patrias fuſæ Pelopeides aras
Sceptriferæ Iunonis opem,reditúmq; ſuorum
Expoſcunt,pictáſq; fores,& frigida vultu
Saxa terunt,paruóſq; docent procumbere natos.
Condiderant iam vota diem,nox addita curas
Iungit,& aggeſtis vigilant altaria flammis.
Peplum etiam dono,cuius mirabile textum
Nulla manus ſterilis,nec diſſociata marito
Verſarat calathis,caſtæ velamina diuæ
Haud ſpernenda ferunt, varijs vbi plurima floret
Purpura picta modis,mixtóq; incenditur auro.
Ipſa illic magni thalamo deſponſa Tonantis

Expers connubij,& timide poſitura pudorem
Lumine demiſſo pueri Iouis oſcula libat,
Simplex,& nondum furtis offenſa mariti.
Hoc tunc Argolicæ ſanctum velamine Matres
Induerant ebur,& lachrymis,queſtúq; rogabant
Aſpice ſacrilegas Cadmeæ pellicis arces
Siderei regina poli,tumulúmq; rebellem
Diſijce,& in Thebas aliud (potes) excute fulmen.
Quid faciat,ſcit fata ſuis contraria graijs,
Auerſúmq; Iouem:ſed nec perijſſe precatus
Tantáq; dona velit,tempus tamen obuia magni
Fors dedit auxilij,videt alto ex æthere clauſa
Mœnia,& inſomni vallum ſtatione teneri.
Horruit irarum ſtimulis,motáq; verendum
Turbauit Diadema coma:non ſæuius arſit
Herculeæ cum matris onus,geminóſq; Tonantis
Concubitus vacuis indignaretur in aſtris.
Ergo intempeſta ſomni dulcedine captos
Deſtinat Aonios,leto præbere,ſuámq;
Orbibus accingi ſolitis iubet Irin,& omne
Mandat opus,paret iuſſis dea clara,polúmq;
Linquit,& in terras longo ſuſpenditur arcu.
Stat ſuper occiduæ nebuloſa cubilia noctis,
Æthiopaſq; alios,nulli penetrabilis Aſtro
Lucus iners,ſubtérq; cauis graue rupibus antrum
It vacuum in montem,quà deſidis atria ſomni,
Securúmq; larem,ſegnis Natura locauit.
Limen opaca quies,& pigra obliuia ſeruant.
Et nunquam vigili torpens ignauia vultu.

O tia veſtibulo, preſſiſq; ſilentia pennis
M uta ſedent, abigúntq; truces à culmine ventos.
E t ramos errare vetant, & murmura demunt.
A ſitibus, non hic pelagi, licet omnia clament,
L ittora, non illic cæli fragor, ipſe profundis
V allibus effugiens ſpeluncæ proximus amnis
S axa inter, ſcopulóſq; tacet, nigrantia circùm
A rmenta, omne ſolo recubat pecus, & noua marcent
G ramina, terrarúmq; inclinat ſpiritus herbas.
I pſe autem vacuus curis humentia ſubter
A ntra ſoporifero ſtipatus flore, tapetis
I ncubat, exhalant veſtes, & corpore pigro
S trata calent. ſupráq; torum niger efflat anhelo
O re vapor: manus hæc fuſos à tempore leuo
S uſtentat crines, hæc cornu oblita remiſit.
S unt etiam innumero rerum vaga ſomnia vultu,
V era ſimul falſis, permixtáq; triſtia blandis.
Noctis opaca cohors, Trabibúſq;, aut poſtibus hæret,
A ut tellure iacent. Tenuis qua circuit aulam
N on humiliſq; nitor, primóſq; hortantia ſomnos
L anguida ſucciduis expirant limina flammis.
H uc ſe cœruleo librauit ab æthere virgo
D iſcolor. effulgent ſyluæ tenebroſáq; Tempe
A driſere deæ, & zonis lucentibus icta
E uigilat domus, ipſe autem nec lampade clara
N ec ſonitu, nec voce deæ percuſſus, eodem
M ore iacet, donec radios Thaumantiás omnes
I mpulit, inq; oculos penitus deſcendit inertes.
T unc ſic orſa loqui, nimborum fulua creatrix

Sidonios te Iuno duces, mitiſſime diuum
Somne iubet, populúmq; trucem defigere Cadmi.
Qui nunc euentu belli tumefactus, achiuum
Peruigil aſſeruat vallum, & tua iura recuſat.
Da precibus tantis. rara eſt hoc poſſe facultas,
Placatúmq; Iouem dextra Iunone mereri.
Dixit, & increpitans languentia pectora dextra,
Ne pereant voces, iterúmq;, iterúmque monebat.
Ille deæ iuſſis dubius, mixtúſq; ſopori
Annuit, excedit grauior nigrantibus antris
Iris, & obtuſum multo iubar excitat imbri.
Ipſe quoq; & volucrem greſſum, & ventoſa citauit
Tempora & obſcuri ſinuatam frigore cæli
Impleuit chlamydem, tacitóq; per æthéra curru
Fertur, & Aonijs longe grauis imminet aruis.
Illius aura ſolo volucres, pecudéſq;, feráſq;
Explicat, & penitus quacunq; ſuperuolat vrbem.
Languida de ſcopulis ſidunt freta, pigrius hærent
Nubila, demittunt extrema cacumina ſyluæ.
Pluráq; laxato ceciderunt ſidera cælo.
Primus adeſſe deum ſubita caligine ſenſit
Campus, & innumeræ voces, fremitúſq; virorum
Summiſere ſonum, cum vero humentibus alis
Incubuit, piceáq; haud vnquam denſior vmbra
Caſtra ſubit, errare oculi, reſolutáq; colla,
Et medio afflatu verba imperfecta relinqui.
Mox & fulgentes clypeos, & ſæua remittunt
Pila manu, laſſiq; cadunt in pectora vultus.
Et iam cuncta ſilent, ipſi iam ſtare recuſant

Cornipedes, ipſos ſubitus cinis abſtulit ignes.
At non & trepidis eadem ſopor otia graijs
Suadet, & à iunctis arcet ſua nubila caſtris
Noctiuagi vis blanda dei, ſtant vndiq; in armis
Fœdam indignantes noctem, vigiléſq; ſuperbos.
Ecce recens ſuperis animum lymphantibus horror
Thyodámanta ſubit, formidandóq; tumultu
Pandere fata iubet, ſiue hanc ſaturnia mentem,
Siue nouum comitem bonus inſtigabat Apollo.
Proſilit in medios viſu, aditúq; tremendus,
Impatiénſq; dei, fragili quem mente receptum
Non capit, exundant ſtimuli, nudúſq; per ora
Stat furor, & trepidas incerto ſanguine tendit,
Exhauritq; genas, acies huc errat, & illuc,
Sertáq; mixta comis ſparſa ceruice flagellat.
Sic phryga terrificis genitrix Idæa cruentum
Elicit ex adytis, conſumptáq; brachia ferro
Scire vetat, quatit ille ſacras in pectora pinus,
Sanguineóſq; rotat crines, ac vulnera curſu
Exanimat, pauet omnis ager, reſperſáq; cultris
Arbor, & attoniti currum erexere leones.
Ventum ad concilij penetrale, domúmq; verẽdam
Signorum, magnis vbi dudum cladibus æger
Rerũ extrema mouens, fruſtra conſultat Adraſtus.
Stant circùm ſubiti proceres, vt quiſq; perempto
Proximus, & magnis loca deſolata tuentur
Regibus haud læti, ſéq; huc creuiſſe dolentes.
Non ſecus amiſſo medium cum præſide puppis
Fregit iter, ſubit ad vidui moderamina claui,

Aut laterum cuſtos, aut quem penes obuia ponto
Prora fuit, ſtupet ipſa ratis, tardéq; ſequuntur
Arma, neq; accedit domino tutela minori.
Ergo alacer trepidos ſic erigit Augur Achiuos
Magna deum mandata duces, monitúſq; verendos
Adueximus, non hæ noſtro de pectore voces.
Ille canit, cui me famulari, & ſumere vittas
Veſtra fides, ipſo non diſcordante, ſubegit.
Nox fœcunda operũ, pulchráq; accommoda fraudi
Panditur augurio diuum, vocat obuia Virtus,
Et poſcit Fortuna *manus: iacet obruta ſomno*
Aonidum legio, tempus nunc funera regum
Vlciſci, miſerúmq; diem, rapite arma, moráſq;
Frangite portarum, ſocijs hoc ſubdere flammas
Hoc tumulare ſuos, equidem hoc & Marte diurno
Dum res infractæ, pulſiq; in terga redimus,
Per Tripodas *iuro, & rapti noua fata magiſtri*
Vidi, & me volucres circum plauſere ſecundæ.
Sed nunc certa fides, modo me ſub nocte ſilenti
Ipſe, ipſe aſſurgens iterum tellure ſoluta
Qualis erat (ſolos infecerat vmbra iugales)
Amphiaraus adit, vanæ nec monſtra quietis,
Nec ſomno comperta loquor, túne inquit inertes
Inachidas (redde hæc parnaſia ſerta, meóſq;
Redde deos) tantam patiere amittere noctem
Degener? hæc egomet cæli ſecreta, vagóſq;
Edocui lapſus, ſuade eia vlciſcere ferro
Nos ſaltem dixit, méq; hæc ad limina viſus
Cuſpide ſublata, totóq; impellere curru.

Quare agite vtendũ eſt ſuperis. non cõminus hoſtes
Sternendi, bellum iacet, & ſæuire poteſtas.
En qui aderunt. quos ingenti ſe attollere fama
Non pigeat, dum fata ſinunt, iterum ecce benignæ
Noctis aues ſequor, & comitum licet agmina ceſſent,
Solus eo, atq; adeo venit ille, & quaſſat habenas.
Talia vociferans noctem exturbabat, eúntq;
Non ſecus accenſi proceres, quàm ſi omnibus idem
Corde deus, flagrant comitari & iungere caſus.
Ter denos numero turmarum robora iuſſus
Ipſe legit. circà fremit indignata iuuentus
Cætera, cur maneant caſtris, ignauáq; ſeruent
Otia, pars ſublime genus, pars facta ſuorum
Pars ſua, ſortẽ alij clamant. ſortem vndiq; poſcunt.
Gaudet in aduerſis, animóq; aſſurgit Adraſtus.
Vertice, ſic Pholoes volucrum nutritor equorum.
Cui fœtura gregem pecoroſo vere nouauit,
Lætatur, cernens hos montis in ardua niti,
Hos innare vadis, certare parentibus illos.
Tunc vacuo ſub corde mouet qui molle domandi
Ferre iugum, qui terga boni, quis ad arma, tubáſque
Natus ad eleas melior quis ſurgere palmas.
Talis erat turmæ ductor longæuus achiuæ.
Nec deeſt cœptis, vnde hæc tam ſera repente
Numina, qui fractos ſuperi rediiſtis ad argos?
Eſt'ne hic infelix Virtus? gentiq; ſuperſtes
Sanguis, & in miſeris animorum ſemina durant.
Laudo equidem egregij iuuenes, pulchráq; meorum
Seditione fruor, ſed fraudem, & operta paramus

Prælia, cælandi motus, nondum apta latenti
Turba dolo, ſeruate animos, venit vltor in hoſtes
Ecce dies, tunc arma palàm, tunc ibimus omnes.
His tandem Virtus iuuenum frenata quieuit.
Non aliter moto quàm ſi pater Æolus antro
Portam iterum ſaxo premat imperioſus, & omne
Claudat iter, iamiam ſperantibus æquora ventis.
Inſuper Herculeum ſibi iungit Agillea vates
Actoráque, hic aptus ſuadere, hic robora iactat
Non ceſſiſſe patri, comites tribus ordine deni
Horrendum Aonijs, & contra ſtantibus agmen.
Ipſe noui gradiens furta ad Mauortia belli
Ponit adoratas Phœbea inſignia frondes,
Longæuique ducis gremio commendat honorem
Frontis, & oblatam Polynicis munere grato
Loricam, galeámque ſubit, ferus Actora magno
Enſe grauat Capaneus. ipſe haud dignatus in hoſtem
Ire dolo, ſuperóſque ſequi, permutat Agyleus
Arma trucis Nomij, quid enim fallentibus vmbris
Arcus, & Herculeæ iuuiſſent bella ſagittæ?
Inde per abruptas caſtrorum ex aggere pinnas,
Ne grauis exclamet portæ mugitus ahenæ,
Præcipitant ſaltu, nec longum, & protinus ingens
Præda ſolo. Ceu iam exanimes, multóque peracti
Enſe iacent, ite ò ſocij quacunque voluptas
Cædis inexhauſtæ, ſuperíſque fauentibus oro
Sufficite, hortatur clara iam voce ſacerdos.
Cernitis expoſitas turpi marcore cohortes
(Prò pudor) Argolicas, hi'ne auſi obſidere portas?

Hi ſeruare viros? ſic fatus & exuit enſem
Fulmineum, rapidáq; manu morientia tranſit
Agmina: quis numeret cædes, aut nomine turbam
Exanimem ſignare queat? ſubit ordine nullo
Tergáq;, pectoráq;, & galeis incluſa relinquit
Murmura. permiſcétq; vagos in ſanguine manes
Hunc temere explicitum ſtratis, hunc ſero remiſſis
Greſſibus illapſum clypeo, & male tela tenentem.
Cœtibus hos medijs vina inter, & arma iacentes
Adclines clypeis alios, vt quenque ligatum
Infelix tellure ſopor, ſupremáq; nubes
Obruerat. nec numen abeſt, armatáq; Iuno
Lunarem quatiens exerta lampada dextra
Pandit iter: firmátq; animos, & corpora monſtrat.
Senſit adeſſe deam tacitus: ſed gaudia celat
Thyodamas. iam tarda manus, iam debile ferrum,
Et caligantes nimijs ſucceſſibus iræ.]
Caſpia non aliter magnorum in ſtrage iuuencûm
Tigris, vbi immenſo rabies placata cruore,
Laſſauitq; genas, & craſſo ſordida tabo
Confudit maculas: ſpectat ſua facta, dolétq;
Defeciſſe famem. victus ſic augur inerrat
Cædibus Aonijs: optet nunc brachia centum,
Centenáſq; in bella manus. iam tædet inanes
Exhaurire minas, hoſtémq; aſſurgere malit.
Parte alia ſegnes magno ſatus Hercule vaſtat
Sidonios, Actoráq; alia, ſua quenq; cruento
Limite turba ſubit: ſtagnant nigrantia tabo
Gramina, ſanguineis nutant tentoria riuis.

Fumat humus, ſomniq; & mortis anhelitus vnà
Voluitur haud quiſquam viſus, aut ora iacentum
Erexit: tali miſeris deus aliger vmbra
Incubat, & tantum morientia lumina ſoluit.
Traxerat in ſomnis cithara, ludóq; ſuprema
Sidera: iam nullos viſurus alimenus ortus.
Sidonium Pæana canens. vbi languida ceruix
In læuum cogente deo, mediáq; iacebant
Colla relapſa lyra: ferrum per pectus Agyleus
Exigit, aptatúmq; caua teſtudine dextram
Percutit, & digitos inter ſua fila trementes.
Proturbat menſas dirus liquor. vndiq; manant
Sanguine permixti latices, & Bacchus in altos
Crateras, paterásq; redit. ferus occupat Actor
Implicitum fratri Thamyrũ. Tagus haurit & Hœdi
Terga coronati. Danaus caput amputat Ebri.
Neſcius heu rapitur fatis. hilariſq; ſub vmbras
Vita fugit: mortiſq; feræ lucrata dolores.
Stratus humo gelida ſubter iuga fida, rotáſq;
Palpetus Aonios gramen gentile metentes
Proflatu terrebat equos: madida ora redundant,
Accenſúſq; mero ſopor æſtuat, ecce iacentis
Inachius vates iugulum fodit, expulit ingens
Vina cruor, fractúmq; perit in ſanguine murmur.
Fors illi præſaga quies, nigraſq; grauatus
Per ſomnum Thebas: & Thyodámanta videbat
Quarta ſoporiferæ ſuperabant tempora noctis
Cum vacuæ nubes, & honor non omnibus Aſtris.
Afflatúſq; fugit curru maiore bootes.

Iámq; ipſum defecit opus:cum prouidus actor
Thyodamanta vocat,ſatis hæc inopina Pelaſgis
Gaudia. vix vllos tanto reor agmine ſæuam
Effugiſſe necem: niſi quos deformis in alto
Sanguine degeneres occultat vita.ſecundis
Pone modum:ſunt & diris ſua numina Thebis.
Forſitan & nobis modo qui fauere,recedunt,
Paruit,& madidas tollens ad ſidera palmas
Phœbe(tibi exuuias monſtratæ præmia noctis
Nondũ ablutus aquis tibi enim hæc ego ſacra litaui)
Tradoferus miles,tripodum,fidúsq; ſacerdos
Si non dedecui tua iuſſa,tuliq; prementem,
Sæpe veni,ſæpe hanc dignare irrumpere mentem.
Nunc tibi crudus honor,trũca arma, cruórq; virorũ
At patrias ſi quando domos,optatáq; Pæàn
Templa Lyciæ dabis: tot ditia dona ſacratis
Poſtibus,& totidem voti memor exige tauros.
Dixerat,& lætus ſocios reuocabat ab armis
Venerat hos inter fato calydonius Hopleus
Mœnaliúsq; Dymas, dilecti regibus ambo,
Regum ambo comites: quorum poſt funera mœſti
Vitam indignantur,prior arcáda concitat Hopleus.
Nulláne poſt manes regis tibi cura perempti
Chare Dyma,teneant quem iam fortaſſe volucres
Thebaniq; canes?patriæ quid deinde feretis
Arcádes?en reduces contra venit aſpera mater.
Funus vbi? at noſtro ſemper ſub pectore Tydeus
Sæuit inops tumuli. quanuis patientior artus
Ille nec abruptis adeo lachrymabilis annis.

Ire tamen, ſæuúmq; libet nullo ordine paſſim
Scrutari campum: mediáſq; irrumpere Thebas.
Excipit orſa Dymas. per ego hæc vaga ſidera iuro
Per ducis errantes inſtar mihi numinis vmbras,
Idem ardor miſero comitem circunſpicit olim
Mens humilis luctu: ſed nunc prior ibo, viámq;
Inchoat, & mœſto conuerſus ad æthéra vultu
Sic ait. arcanæ moderatrix Cynthia noctis,
Si te tergeminis perhibent variare figuris
Numen & in ſyluas alio deſcendere vultu,
Ille comes nuper, nemorúmq; inſignis alumnus
Ille tuus Diana puer (nunc reſpice ſaltem)
Quæritur, incendit pronis dea curribus almum
Sidus, & admoto monſtrauit funera cornu.
Apparent campi, Thebǽq;, altúſq; Citheron.
Sic vbi nocturnum tonitru malus æthéra frangit
Iuppiter, aſſiliunt nubes, & fulgure claro
Aſtra patent: ſubitúſq; oculis oſtenditur orbis.
Accepit radios, & eadem percitus Hopleus
Tydéa luce videt. longe dant ſigna per vmbras
Mutua lætantes, & amicum pondus vterq;
Ceu reduces vitæ ſæuáq; à morte remiſſos
Subiecta ceruice leuant: nec verba, nec auſi
Flere diu: prope ſæua dies, indéxq; minatur
Ortus: eunt taciti per mœſta ſilentia magnis
Paſſibus. exhauſtáſq; dolent pallere tenebras.
Inuida fata pijs, & fors ingentibus auſis
Rara comes: iam caſtra vidét, animíſq; propinquât
Et décreſcit onus: ſubita cum pulueris vmbra

Fit ſonus à tergo: monitu ducis acer agebat
Amphion equites: noctem, vigilatáq; caſtra
Explorare datus. primúsq; per auia campi
Vſq; procul (nec dum totas lux ſoluerat vmbras)
Neſcio quid viſu dubium, incertúmq; moueri
Corporáq; ire videt, ſubitus mox fraude reperta
Exclamat, cohibete gradum quicunq;, ſed hoſtes
Eſſe patet, miſeri pergunt ante ire, timéntq;
Non ſibi: tunc mortem trepidis minitatur, & haſtam
Expulit, ac vanos alte leuat eminus ictus
Affectans errare manus: ſtetit illa Dymantis
Ante oculos. qui forte prior, greſſúmq; repreſſit.
At non magnanimus curauit perdere iactus
Epytus, & fixo tranſuerberat Hopléa tergo,
Pendentésq; etiam perſtrinxit Tydéos armos.
Labitur egregij, ſed non ducis immemor Hopleus.
Expirátq; tenens: felix ſi corpus ademptum
Neſciat, ac ſæuas talis deſcendat ad vmbras.
Viderat hoc retro conuerſus, & agmina ſentit
Iuncta Dymas dubius precibúſne ſubiret, an armis.
Inſtantes: arma ira dabat, Fortuna precari
Non audere iubet. neutri fiducia cœpto.
Diſtulit ira preces: ponit miſerabile corpus
Ante pedes, tergóq; graues quas forte gerebat
Tigridis exuuias in leuum torquet, & obſtat
Exertum obiectans mucronem: inq; omnia tela
Verſus, & ad cædem iuxta, mortémq; paratus.
Vt lea, quam ſæuo fœtam preſſere cubili
Venantes Numidæ. natos erecta ſuperſtat

Mente ſub incerta, toruum ac miſerabile frendens.
Illa quidem turbare globos, & frangere morſu
Tela queat, ſed prolis amor crudelia vincit
Pectora, & in media catulos circunſpicit ira.
Et iam ſeua viro, quanuis ſæuire vetaret
Amphion erepta manus, puerique trahuntur
Ora ſupina comis, ſerus tunc denique ſupplex
Demiſſo mucrone rogat: moderatius oro
Ducite, fulminei per vos cunabula Bacchi
Inoámque fugam, veſtrique Palæmonis annos,
Si cui forte domi natorum gaudia, ſi quis
Hic pater: anguſti puero date pulueris hauſtus:
Exiguámque facem. rogat, en rogat ipſe iacentis
Vultus: ego infandas potior ſatiare volucres.
Me præbete feris, ego bella audere coëgi.
Imò ait Amphion, regem, ſi tanta cupido
Condere. quæ timidis belli mens ede pelaſgis,
Quid fracti, exanguéſque parent, cuncta ocyus effer.
Et vita, tumulóque ducis donatus, abito.
Horruit. & toto præcordia protinus Arcàs
Impleuit capulo. ſummúmne hoc cladibus inquit
Deerat? vt afflictos turbarem ego proditor Argos?
Nil emimus tanti: nec ſic velit ipſe cremari.
Sic ait. & magno proſciſſum vulnere pectus
Iniecit puero: ſupremáque murmura voluens.
Hoc tamen interea claro potiere ſepulchro.
Tales optatis regum in complexibus ambo
Par inſigne animis Ætolus, & inclytus Arcàs
Egregias efflant animas, letóque fruuntur.

Vos quoque ſacrati, quamuis mea carmina ſurgant
Inferiore lyra, memores ſuperabitis annos.
Forſitan & comites non aſpernabitur vmbras
Euryalus, phrygijque admittet gloria Niſi.
At ferus Amphion, regi qui facta reportent
Edoceántque dolum, captiuaque corpora reddant,
Mittit ouans, clauſis ipſe inſultare Pelaſgis
Tendit: & abſciſſos ſociorum oſtendere vultus.
Interea reducem murorum è culmine graij
Thyodámanta vident: nec iam erumpentia celant
Gaudia, vt exertos enſes, & cæde recenti
Arma rubere notant. nouus aſſilit æthéra magnus
Clamor, & è ſummo pendent cupida agmina vallo
Noſcere quiſque ſuos: volucrum ſic turba recentum
Cum reducem longo proſpexit in æthere matrem
Ire cupit contrà, ſummáque è margine nidi
Extat hians, iamiámque cadat, in pectore toto
Obſtet aperta parens, & amantibus increpet alis:
Dúmque opus arcanum, & taciti compendia Martis
Enumerant, lætíſque ſuos complexibus implent.
Hopleáque exquirunt, tardúmque Dimanta queruntur,
Ecce & Dirceæ iuxtà dux concitus alæ
Venerat Amphion: non longum cæde recenti
Lætatus, videt innumeris feruere cateruis
Tellurem, atque vna gentem expirare ruina.
Qui tremor illicita cæli de lampade tactos:
Hic fixit iuuenem, paritérque horrore ſub vno
Vox, acies, ſanguisque perit: gemitúsque parantem
Illum vltro conuertit equis, fugit ala retorto

Pulvere: nondum illi Thebarum clauſtra ſubibant,
Et iam argiua cohors nocturno freta triumpho
Proſilit in campos, per & arma, & mébra iacentum
Tetráq; congerie ſola, ſemianimúmq; cruorem
Cornipedes, ipſiq; ruunt, grauis exterit artus
Vngula, ſanguineus lauat imber: & impedit axes.
Dulce viris, hac ire via ceu tecta ſuperbi
Sidonia, atq; ipſas calcent in puluere Thebas.
Hortatur Capaneus: ſatis occultata pelaſgi
Delituit Virtus: nunc nunc mihi vincere pulchrum
Teſte die, mecum clamore, & puluere aperto
Ite palàm iuuenes: ſunt & mihi prouida dextræ
Omina: & horrendi ſtricto mucrone furores.
Sic ait, ardentes alacer ſuccendit Adraſtus,
Argolicúsq; gener, ſequitur iam triſtior augur,
Iámq; premunt muros, & adhuc noua funera narrat
Amphion, miſerámq; intrabant protinus vrbem.
Ni Megareus ſpecula citus exclamaſſet ab alta.
Claude vigil: ſubeunt hoſtes, claude vndiq; portas.
Eſt vbi dat vires nimius timor, ocyus omnis
Porta coit: ſolas dum tardius arctat Echion
Ogygias: audax animis ſpartana iuuentus
Irrupit, cæſiq; ruunt in limine primo
Incola Taygeti panopeus, rigidiq; natator
Oebalus Eurotæ, túq; ò ſpectate palæſtris
Omnibus, & nuper nemeæo in puluere felix
Alcidáma, primus quem cœſtibus ipſe ligarat
Tyndarides, nitidi moriens connexa magiſtri
Reſpicis, auerſo pariter deus occidit aſtro.

Te nemus Oebalium, te lubrica ripa lacænæ
Virginis, & falſo gurges cantatus olore,
Fleuit, amyclæis triuiæ lugebere Nymphis.
Et quæ te leges, præceptáq; fortia belli
Erudijt genitrix, nimium didiciſſe queretur.
Talis echionio Mauors in limine ſæuit
Tandem humeris obnixus Acron, & pectore toto
Pronus Achemenides ferratæ robora portæ
Torſerunt, quanta pariter ceruice gementes
Profindunt inarata diu pangea iuuenci.
Par operis iactura lucro, quippe hoſte retento
Excluſere ſuos, cadit intra mœnia graius
Ormenus, & pronas tendentis amynthoris vlnas
Fundentiſq; preces, penitus ceruice reciſa
Verba ſolo, vultúſq; cadunt, collóq; decorus
Torquis, in hoſtiles cecidit per vulnus arenas.
Soluitur interea vallum, primæq; recuſant
Stare moræ, iam ſe peditum iunxere cateruæ
Mœnibus at patulas ſaltu tranſmittere foſſas
Horror equis, hærent, trepidi, atq; immane pauẽtes
Abruptum mirantur equi, nunc impetus iræ
Margine ab extremo, nunc ſpõte in frena recedũt.
Hi præfixa ſolo vellunt munimina, at illi
Portarum obiectus minuunt, & ferrea ſudant
Clauſtra remoliri. trabibúſq; arctata ſonoro
Pelluntſaxa loco, pars ad faſtigia miſſas
Exultant hæſiſſe faces, pars ima laceſſunt,
Scrutantúrq; cauas cæca teſtudine turres.
At Tyrij quæ ſola ſalus, caput omne coronant

Murorum, nigráſq; ſudes, & lúcida ferro
Spicula, & arſuras cæli per inania glandes,
Saxáq; in aduerſos ipſis auulſa rotabant
Mœnibus, exundant ſæuo faſtigia nimbo,
Armatæq; vomunt ſtridentia tela feneſtræ.
Qualiter aut Maleam, aut alta Ceraunia ſupra
Ceſſantes in nube ſedent, nigriſq; ſequuntur
Collibus, & ſubitæ ſaliunt in vela procellæ.
Talis Agenoreis, argiuum exercitus armis
Obruitur, non ora virum, non pectora flectit
Imber atrox. rectóſq; tenent in mœnia vultus
Immemores leti, & tantum ſua tela videntes.
Antéa falcato luſtrantem mœnia curru
Deſuper ogygiæ pepulit grauis impetus haſtæ.
Lora excuſſa manu, retróq; in terga volutus
Semianimes artus, ocreis renitentibus hæret,
Mirandum viſu belli ſcelus, arma trahuntur,
Fumantéſq; rotæ tellurem, & tertius haſtæ
Sulcus arant, longo ſequitur vaga puluere ceruix,
Et reſupinarum patet orbita longa comarum.
At tuba luctificis pulſat clangoribus vrbem,
Obſeptáſq; fores ſonitu perfringit amaro.
Diuiſere aditus, omniq; in limine ſæuus
Signifer ante omnes ſua damna & gaudia portat.
Dira intus facies, vix Mauors ipſe videndo
Gaudeat incertis lymphatam horroribus vrbem
Scindunt diſſenſu vario, luctúſq;, furórq;
Et pauor, & cæcis fuga circunfuſa tenebris.
Bellum intraſſe putes, feruent diſcurſibus arces,

Miſcentur clamore viæ, ferrum vndiq;, & ignes
Mente vident, ſæuas mente accepere catenas.
Conſumpſit ventura timor, iam tecta replerant
Templáq;, & ingratæ vallantur planctibus aræ.
Unà omnes, eadémq; ſubit formido per annos.
Poſcunt fata ſenes, ardet, pallétque iuuentus.
Atria fœmineis trepidant vlulata querelis.
Flent pueri, & flendi nequeunt cognoſcere cauſas
Attoniti, & tantum matrum lamenta timentes.
Illas cogit amor, nec habent extrema pudorem.
Ipſæ tela viris, ipſæ iram, animóſque miniſtrant.
Hortantúrq;, vnáque ruunt, nec auita gementes
Limina, nec paruos ceſſant oſtendere natos.
Sic vbi pumiceo paſtor rapturus ab antro
Armatas exegit apes, fremit aſpera nubes,
Inq; vicem ſeſe ſtridore hortantur, & omnes
Hoſtis in ora volant: mox deficientibus alis
Amplexæ, flauámque domum, captiuáque plangunt
Mella, laboratáſque premunt ad pectora ceras.
Necnon ancipitis pugnat ſententia vulgi.
Diſcordéſque ferit motus, hi reddere fratrem
Nec muſſant, ſed voce palam, claróque tumultu
Reddere regna iubent (perijt reuerentia regis
Sollicitis) veniat, pactúmque hic computet annum.
Cadmeóſq; lares exul, patriáſque ſalutet
Infelix tenebras. cur aut ego ſanguine fraudes,
Et periura luam regalis crimina noxæ?
Inde alij ſera iſta fides, iam vincere mauult.
Tireſian alij lachrymis & ſupplice cœtu

Non ſecus ac torta traiectus cuſpide pectus
Accipit exanimis, ſentitq́ Menœcéa poſci.
Monſtrat enim, ſuadétq́ timor, ſtupet anxius alto
Corda metu, glaciante pater, trinacria qualis
Ora repercuſſum libyco mare ſumit ab æſtu.
Mox plenum Phœbo vatem, & celare iubentem
Nunc humilis genua amplectens, nunc ora canẽtis
Nequicquam reticere rogat. iam fama ſacratam
Vocem amplexa volat, clamántq́ oracula Thebæ.
Nunc age qui ſtimulos, & pulchræ gaudia mortis
Addiderit iuueni (neq́ enim hæc abſentibus vnquam
Mens homini tranſmiſſa deis) memor incipe Clió
Secula, te quoniam penes, & digeſta vetuſtas,
Diua Iouis ſolio, iuxta comes, vnde per orbem
Rara dari, terriſq́ ſolet contingere Virtus.
Seu pater omnipotens tribuit, ſiue ipſa capaces
Elegit penetrare viros, cæleſtibus vt tunc
Deſiluit gauiſa plagis, dant clara meanti
Aſtra locum. quóſq́ ipſa polis affixerat ignes.
Iámq́ premit terras, nec vultus ab æthere longe
Sed placuit mutare genas, fit prouida Mantó.
Reſponſis vt plena fides, & fraude priores
Exuitur vultus, abijt, horrórq́, vigórq́
Ex oculis, paulum decoris permanſit, honóſq́
Mollior, & poſito vatum geſtamina ferro
Subdita, deſcendunt veſtes, toruiſq́ ligatur
Vitta comis (nam laurus erat) tamẽ aſpera prodũt
Ora deam, nimiiſq́ gradus, ſic Lydia coniux
Amphitryoniadem exutum horrentia terga

Perdere Sidonios humeris ridebat amictus,
Et turbare colus, & tympana rumpere dextra.
Sed neq; te indecorem ſacris, dignúmq; iuberi
Talia dircæa ſtantem pro turre Menœcen
Inuenit, immenſæ reſerato limine portæ
Sternebas Danaos, pariter Mauortius Æmon,
Sed conſanguinei quanuis, atq; omnia fratres
Tu prior, exanimes circum tumulantur acerui.
Omne ſedet telum, nulli ſine cædibus ictus.
Necdũ aderat Virtus. nõ Mens, nõ Dextra quieſcit,
Non auida arma vacant, ipſa inſanire videtur
Sphynx galeæ cuſtos, viſóq; animata cruore
Emicat effigies, & ſparſa Orichalca renident.
Cum dea pugnantis capulum, dextrámq; repreſſit
Magnanime ò iuuenis, quo non agnouerit vllum
Certius, armifero Cadmi de ſanguine Mauors,
Linque humiles pugnas, non hæc tibi debita Virtus,
Aſtra vocant, cælóq; animam (plus concipe) mittes
Iandudum (hoc hilares genitor bacchatur ad aras)
Hoc ignes, fibræq; volunt, hoc vrget Apollo
Terrigenam cuncto patriæ pro ſanguine poſcunt.
Fama canit monitus, gaudet Cadmeia pubes
Certa tui, rape mente deos, rape nobile fatum.
I precor accelera, ne proximus occupet Æmon.
Sic ait, & magna cunctantis pectora dextra
Permulſit tacite, ſeſéq; in corde reliquit.
Fulminis haud citius radijs afflata cupreſſus,
Combibit infeſtas, & ſtirpe, & vertice flammas
Quã iuuenis multo poſſeſſus numine pectus

Erexit ſenſus, letiqꝫ inuaſit amorem.
Vt vero aduerſæ, greſſúmqꝫ, habitúmque notauit
Et ſubitam à terris in nubila creſcere Mantó,
Obſtupuit, ſequimur, diuum quicunqꝫ vocaſti,
Nec tarde paremus ait: iamiámqꝫ recedens
Inſtantem vallo pylium, tamen Agréa fixit.
Armigeri fixum excipiunt, tum vulgus euntem
Authorem pacis, ſeruatorémqꝫ, deúmque
Conclamat gaudens, atqꝫ ignibus implet honeſtis.
Iámqꝫ iter ad muros curſu feſtinus anhelo
Obtinet, & miſeros gaudet vitaſſe parentes.
Cũ genitor, ſteterúntqꝫ ambo, & vox hæſit vtrinqꝫ,
Deiectǽqꝫ genæ, tandem pater ante profatur
Quis nouus incœptis rapuit te caſus ab armis?
Quæ bello grauiora paras? dic nate precanti
Cur tibi torua acies? cur hic truculentus in ore
Pallor? & ad patrios non ſtant tua lumina vultus?
Audiſti reſponſa palàm, per ego oro, tuóſqꝫ
Nate, meóſqꝫ annos, miſerǽqꝫ per vbera matris:
Ne vati, ne crede puer, ſuperine profanum
Dignantur ſtimulare ſenem? cui vultus inanis,
Extinctiqꝫ orbes, & pœna ſimillima diro
Oedipodæ? quid ſi inſidijs, & fraude doloſa
Rex agit? extrema eſt cui noſtra in ſorte timori
Nobilitas, tuáqꝫ ante duces notiſſima Virtus.
Illius hæc forſan remur quæ verba deorum
Ille monet, nec frena animo permitte calenti.
Da ſpatium, tenuẽqꝫ morã, male cuncta miniſtrat
Impetus, hoc oro munus concede parenti.

Sic tua maturis ſignentur tempora canis,
Et ſis ipſe parens,& ad hunc animoſe timorem
Perueniasːne perge meos orbare penates.
Externi te nempe patres,alienáq; tangunt
Pignora,ſi pudor eſt,primum miſerere tuorum.
Hæc pietas,hic verus honos,ibi gloria tantum
Ventoſúmq; decus,tituliq; in morte latentes.
Nec timidus te flecto parens.i,prælia miſce,
I, danaas acies,medióſq; per obuius enſes.
Non teneo,liceat miſero tremebunda lauare
Vulnera,& vndantem lachrymis ſiccare cruorem.
Téq; iterum,ſæuiſq; iterum remittere bellis.
Hoc malunt Thebæ,ſic colla,manúſq; tenebat
Implicitus.ſed nec lachrymæ,nec verba mouebant
Dis votum iuuenem,quin & monſtrantibus illis
Fraude patrem tacita,ſubit,auertítq; timorem.
Falleris heu,veróſq; metus pater optime neſcis.
Non me vlli monitus,nec vatum exorſa furẽtum
Sollicitant,manéſq; mouent,ſibi callidus iſta
Tireſias,natæq; canat,non ſi ipſe recluſis
Comminus ex adytis in me inſaniret Apollo,
Sed grauis vnanimi caſus me fratris ad vrbem
Sponte refert,gemit inachia mihi ſaucius Æmon
Cuſpide.vix illum medio de puluere belli
Inter vtráſq; acies,iamiámq; tenentibus Argis.
Sed moror.i,refoue dubium,turbæq; ferenti
Dic parcant,leuitérq; vehant: ego vulnera doctum
Iungere,ſupremiq; fugam reuocare cruoris
Æchiona petam.ſic imperfecta locutus

Effugit: illi atra merſum caligine pectus
Confundit ſenſus, pietas incerta vagatur,
Diſcordántq; metus, impellunt credere parcæ.
Turbidus interea ruptis venientia portis
Agmina belligeri Capaneus agit æquore campi.
Cornua nunc equitum, cuneos nunc ille pedeſtres,
Et proculcantes moderantum funera currus.
Idem altas turres ſaxis, & turbine crebro
Laxat, agit turmas idem, atq; in ſanguine fumat.
Nunc ſpargit torquẽs volucri noua vulnera plũbo,
Nunc iaculum excuſſo rotat in ſublime lacerto,
Nulláq; tectorum ſubit ad faſtigia, quæ non
Deſerat haſta virum, perfuſáq; cæde recurrat.
Nec iam aut Oeniden, aut Hippomédonta perẽptos,
Aut vatem pelopea Phalanx: aut arcáda credunt
Quin ſocium coiſſe animas, & corpore in vno
Stare omnes: ita cuncta replet, non vllius ætas,
Non cultus, non forma mouet. pugnantibus idem,
Supplicibúsq; furit: non quiſquam obſiſtere contrà,
Non belli tentare vices: procul arma furentis,
Terribiléſq; iubas, & frontem caſſidis horrent.
At pius electa murorum in parte Menœceus
Iam ſacer aſpectu, ſolitóq; auguſtior ore,
Ceu ſubito in terras ſupero demiſſus ab axe
Conſtitit, exempta manifeſtus caſſide noſci,
Deſpexítq; acies hominum, & clamore profundo
Conuertit campum, iuſſítq; ſilentia bello.
Armorum ſuperi, tuq; ò qui funere tanto
Indulges mihi Phœbe mori, date gaudia Thebæ

Quæ pepigi, & toto quæ ſanguine prodigus emi
Ferte retro bellum, captæq́ꝫ impingite Lernæ
Relliquias turpes, confixaq́ꝫ terga fouentes
Inachus indecores pater auerſetur alumnos.
At Tyrijs templa, arua, domos, connubia, natos
Reddite morte mea, ſi vos placida hoſtia iuui,
Si non attonitis vatis conſulta recepi
Auribus, & Thebis nondum credentibus hauſi.
Hæc Amphionijs per me perſoluite terris,
Ac mihi deceptum, precor, exorate parentem.
Sic ait: inſignémq́ꝫ animam mucrone coruſco
Dedignantem artus pridem, mœſtámq́ꝫ teneri
Arripit, inq́ꝫ vno quæſitam vulnere rumpit.
Sanguine tunc ſpargit, turres & mœnia luſtrat.
Seq́ꝫ ſuper medias acies, nondum enſe remiſſo
Iecit, & in ſæuos cadere eſt conatus Achiuos.
Aſt illum amplexæ pietas, Virtúſq́ꝫ ferebant
Leniter ad terras corpus: iam ſpiritus olim
Ante Iouem, & ſummis apicem ſibi poſcit in aſtris.
Iámq́ꝫ intra muros nullo ſudore receptum
Gaudentes Heroa ferunt. abſceſſerat vltro
Tantalidum venerata cohors, ſubit agmine longo
Colla inter iuuenum. lætisq́ꝫ fauoribus omni
Concinitur vulgo, Cadmum, atq́ꝫ Amphiona ſupra
Conditur: hi ſertis, hi veris honore ſoluto
Accumulant artus, patriáq́ꝫ in ſede reponunt
Corpus adoratum, repetunt mox bella peractis
Laudibus: hic victa genitor lachrymabilis ira
Congemit, & tandem matri data flere poteſtas.

Luſtralémne feris ego te puer inclyte Thebis,
Deuotúmque caput, vilis ceu mater alebam?
Quod molita nefas? cui tantum inuiſa deorum?
Non ego monſtrifero coitu reuoluta nouaui
Pignora: nec nato peperi funeſta nepotes.
Quid refert? habet ecce ſuos Iocaſta, ducéſq;
Regnantéſq; videt, nos ſæua piacula bello
Demus vt alternis (placet hoc tibi fulminis author)
Oedipodionij mutent diademata fratres.
Quid ſuperos, hominésve queror? tu ſæue Menœceu,
Tu miſerá ante omnes properaſti extinguere matrē.
Vnde hic mortis amor? quæ ſacra inſania menti?
Quóſve ego conceptus, aut quæ mala pignora fudi
Tam diuerſa mihi? nimirum Martius anguis,
Quæq; nouis proauum tellus effloruit armis.
Hinc animi triſtes, nimiúſq; in pectore Mauors,
Et de matre nihil: ſponte en vltróque peremptus
Irrumpis mœſtas fatis nolentibus vmbras.
Aſt egomet Danaos Capaneáq; tela verebar.
Hæc erat, hæc metuēda manus. ferrúmq; quod amēs
Ipſa dedi. viden' vt iugulo conſumpſerit enſem?
Altius haud quiſquam Danaum mucrone ſubiſſet.
Diceret infelix etiamnum & cuncta repleret
Queſtibus, abducunt comites, famulæq; peroſam
Solantes: thalamóq; tenent, ſedet eruta multo
Vngue genas. non illa diem, non verba precantum
Reſpicit, aut viſus flectit tellure relictos.
Iam vocis, iam mentis inops, ſic aſpera Tigris
Fœtibus arreptis Scythico deſerta ſub antro

Accubat & tepidi lambit veſtigia ſaxi.
Nuſquam iræ ſedit rabies, feritáſq́ue, faméſq́ue
Oris, eunt præter ſecura armenta, gregéſq́ue.
Aſpicit illa iacens: vbi enim, quibus vbera paſcat,
Aut quos ingenti premat expectata rapina?
Hactenus arma, tubæ, ferrúmq́ue, & vulnera: ſed nūc
Comminus aſtrigeros Capaneus tollendus in axes.
Non mihi iam ſolito vatum de more canendum,
Maior ab Aonijs ſumenda audacia lucis,
Mecum omnes audete deæ: ſiue ille profunda
Miſſus nocte furor, Capaneáq́ue ſigna ſecutæ
Arma Iouem contra ſtygiæ rapuere ſorores,
Seu Virtus egreſſa modum, ſeu gloria præceps,
Seu magnæ data fama neci, ſeu læta malorum
Principia, & blandæ ſuperum mortalibus iræ.
Iam ſordent terrena viro, tedétq́ue profundæ
Cædis, & exhauſtis olim, graiumq́ue, ſuiſq́ue
Miſſilibus, laſſa reſpexit in æthéra dextra.
Ardua mox toruo metitur culmina viſu.
Innumeróſq́ue gradus, gemina latus arbore cluſus
Aerium ſibi portat iter: longéq́ue timendus
Multifidam quercum flagranti lumine vibrat,
Arma rubent vnà, clypeóq́ue incenditur ignis.
Hac ait in Thebas, hac me iubet ardua Virtus
Ire: Menœceo quà lubrica ſanguine turris
Experiar, quid ſacra iuuent, an falſus Apollo,
Dixit, & alterno captiua in mœnia greſſu
Surgit ouans. quales medijs in nubibus æther
Vidit Aloidas, cum creſceret impia tellus

Deſpectura deos, nec adhuc immane veniret
Pelion, & trepidum iam tangeret Oſſa Tonantem.
Tum vero attoniti fatorum in cardine ſummo
Ceu ſuprema lues vrbem, facibúsq; cruentis
Æquatura ſolo turres Bellona ſubiret,
Omnibus è tectis certatim ingentia ſaxa,
Roboráq;, & grauidas fundæ balearis habenas,
(Nam iaculis, cæloq; vagis ſpes nulla ſagittis)
Verum auidi, & tormēta rotant, & mollibus vrgēt.
Ille nec ingeſtis, nec terga ſequentibus vnquam
Detrahitur telis, vacuóq; ſub aere pendens
Plana velut terra certus veſtigia figat,
Tendit, & ingenti ſubit occurrente ruina
Amnis vt incumbens longæui robora pontis
Aſſiduis oppugnat aquis, iam ſaxa fatiſcunt,
Emotæq; trabes, tanto violentior ille
(Sæuit enim maiore ſalo) quaſſátq;, trahítq;
Molem ægram: nexus donec celer alueus omnes
Abſcidit, & curſu victor reſpirat aperto.
Vtq; petita diu celſus faſtigia ſupra
Eminuit, trepidámq; aſſurgens deſuper vrbem
Vidit, & ingenti Thebas exterruit vmbra,
Increpat attonitos: humiléſne Amphionis arces
Prò pudor, hi faciles, carménq; imbelle ſecuti,
Et mentita diu Thebarum fabula muri?
Et quidnam egregium eſt proſternere mœnia molli
Structa lyra? Simul inſultans, greſſúq;, manúq;
Molibus obſtantes cuneos, tabulatáq; ſæuus
Deſtruit, abſiliunt pontes, tectíq; trementis

Saxea frena labant, diſſeptóq; aggere rurſus
Vtitur, & truncas rupes in templa, domóſque
Præcipitat frangitq; ſuis iam mœnibus vrbem,
Iámq; Iouem circa ſtudijs diuerſa fremebant
Argolici, Tyrij́q; dei. pater æquus vtriſq;
Aſpicit ingentes ardentum comminus iras,
Seq; obſtare videt. gemit infeſtante nouerca
Liber, & obliquo reſpectans lumine patrem.
Nunc vbi ſæua manus, meáq; heu cunabula flammæ
Fulmen, iò vbi fulmen ait? gemit author Apollo.
Quas dedit ipſe domos. Lernam, Thebáſq; rependit
Mœſtus, & intento dubitat Tirynthius arcu,
Maternos plangit volucer Danaeius Argos
Flet venus Harmoniæ populos, metuénſq; maritum
Stat procul, & tacita Gradiuum reſpicit ira.
Increpat Aonios audax Tritonia diuos,
Iunonem tacitam furibunda ſilentia torquent,
Non tamen hæc turbant pacem. Iouis ecce quierant
Iurgia: cum medijs Capaneus auditus in aſtris.
Nulláne pro trepidis clamabat numina Thebis
Statis? vbi infandæ ſegnes telluris alumni
Bacchus, & Alcides? piget inſtigare minores,
Tu potius venias, (quis enim concurrere nobis
Dignior?) en cineres Semeléáq; buſta tenentur.
Nunc age, nunc totis in me connitere flammis
Iuppiter: an pauidas tonitru turbare puellas
Fortior? & ſoceri turres excindere Cadmi?
Ingemuit dictis ſuperum dolor: ipſe furentem
Riſit, & incuſſa ſanctarum mole comarum,

Quæ nam ſpes hominũ tumidæ poſt prælia phlegræ?
Túne etiam feriendus ait? premit vndiq; lentum
Turba deum frendens, & tela vltritia poſcit.
Nec iam audet fatis turbata obſiſtere coniux.
Ipſa dato nondum cæleſtis regia ſigno
Sponte tonat, coëunt ipſæ ſine flamine nubes.
Accurrúntq; imbres. ſtygias rupiſſe catenas
Iapeton, aut victam ſupera ad conuexa leuari
Innarimen, Ætnámve putes: pudet iſta timere
Cælicolas, ſed cum in media vertigine mundi
Stare virum, inſanáſq; vident depoſcere pugnas,
Mirantur taciti, & dubio pro fulmine pendent.
Cœperat Ogygiæ ſupra faſtigia turris
Arcanum mugire polus: cælúmq; tenebris
Auferri, tenet ille tamen, quas non videt arces.
Fulguráq; attritis quoties micuere procellis.
His ait in Thebas, his iam decet ignibus vti,
Hinc renouare facem, laſſamq; accendere quercum.
Talia dicentem toto Ioue fulmen adactum
Corripuit, primæ fugere in nubila criſtæ,
Et clypei niger vmbo cadit: iámq; omnia lucent
Membra viri: cedunt acies, & terror vtrinq;
Quò ruat, ardenti feriat quas corpore turmas.
Intra ſe ſtridere facem, galeámq;, comáſq;
Sentit, & vrentem Thoraca repellere dextra
Conatus, ferri cinerem ſub pectore tractat.
Stat tamen, extremúmq; in ſidera verſus anhelat,
Pectoráq; inuiſis obicit fumantia muris
Ne caderet, ſed membra virum terrena relinquunt,

Exuiturq; animus, paulum ſi tardius artus
Ceſſiſſent, potuit fulmen meruiſſe ſecundum.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER VNDECIMVS.

Poſtquam magnanimus furias virtutis iniquæ
Conſumpſit Capaneus, expirauitq; receptum
Fulmen, & ad terras longe comitata cadentem
Signauit muros vltricis ſemita flammæ,
Componit dextra victor concuſſa plagarum
Iuppiter, & vultu, cælúmq;, diémq; reducit.
Gratantur ſuperi. Phlegræ ceu feſſus anhelet
Prælia, & Encelado fumantem impreſſerit Ætnam.
Ille iacet laceræ complexus fragmina turris
Toruus adhuc viſu, memorandáq; facta relinquens
Gentibus, atq; ipſi non illaudata tonanti,
Quantus Apollineæ temerator matris auerno
Tenditur, ipſæ horrent ſiquando pectore ab alto
Emergunt volucres, immenſáq; membra iacentis
Spectant, dum miſeræ creſcunt in pabula fibræ.
Sic grauat iniectus terras, hoſtiliáq; vrit
Arua, & anhelantem cæleſti ſulfure campum
Reſpirant Thebæ, templiſq; iacentia ſurgunt
Agmina, iam finis votis, finiſq; ſupremis
Planctibus, & natos auſæ deponere matres.
Aut vaga palantes campo fuga voluit Achiuos.

Nec iam aut hoſtiles turmæ, ferrúmve timetur,
Omnibus ante oculos iræ Iouis, omnibus ardent
Arma metu, galeǽq; tonant, viſúsq; pauentes
Ipſe ſequi, & profugis opponere Iuppiter ignes.
Inſtat Agenoreus miles, cæliq; tumultu
Vtitur, indomitos vt cum Maſſylla per arua
Armenti reges magno Leo frangit hiatu,
Et contentus abit, rauci tunc comminus vrſi,
Tunc auidi venere lupi, rabiéq; remiſſa
Lambunt degeneres alienæ vulnera prædæ.
Hinc premit Eurimédō, cui ruſticus horror in armis,
Ruſtica tela manu, patriúmq; agitare tumultum.
Pan illi genitor, tener hinc conatibus annos
Egreditur, iuuenémq; patrē puer æquat Alatreus.
Felices ambo, ſed fortunatior ille.
Quem genuiſſe iuuat, nec iam dinoſcere promptum.
Quæ magis arma ſonent, quo plus eat haſta lacerto.
Arctatur denſo fugientum ex agmine vallum.
Quas voluis Gradiue vices? modo mœnia Cadmi
Scandebant, ſua nunc defendunt tecta Pelaſgi.
Ceu redeunt nubes, ceu circunflantibus auſtris
Alternus procumbit ager, ceu gurgite cano
Nunc retegit bibulas, nunc obruit æſtus arenas.
Procumbit late pubes Tirynthia alumni
Exuuias imitata dei, trux mœret ab alto
Amphitryoniades Nemees in ſanguine terga,
Et ſimiles ramos, ſimiléſq; videre pharetras.
Stabat in Argolicæ ferrato margine turris
Egregius ſituo dextri Manortis Enipeus

Hortator, ſed tunc miſeris dabat vtile ſignum,
Suadebátq; fugam, & tutos in caſtra receptus,
Cum ſubitum obliquo deſcendit ab aere vulnus,
Urgentisq; ſonum læua manus aure retenta eſt.
Sicut erat, fugit in vacuas iam ſpiritus auras,
Iam gelida ora tacent, carmen tuba ſola peregit.
Iámq; potens ſcelerum, geminæq; exercita gentis
Sanguine, Tiſiphone fraterna claudere quærit
Bella tuba, nec ſe tanta in certamina fidit
Sufficere, inferna comitem ni ſede Megæram,
Et conſanguineos in prælia ſuſcitet angues.
Ergo procul vacua conſedit valle, ſolúmq;
Enſe fodit ſtygio, terræq; immurmurat abſens
Nomen, & Elyſijs ſignum indubitabile regnis.
Crinalem attollit longo ſtridore Ceraſten
Cœruleæ dux ille comæ, quo protinus omnis
Horruit audito tellus, pontúsq;, polúsq;,
Et pater Ætnæos iterum proſpexit ad ignes.
Accipit illa ſonum, ſtabat tunc forte parenti
Proxima, dum cœtu Capaneus laudatur ab omni.
Ditis & inſignem ſtygijs fouet amnibus vmbram.
Protinus abrupta terrarum mole ſub Aſtris
Conſtitit, exultant manes: quantúmq; profundæ
Rareſcunt tenebræ, tantum de luce receſſit.
Excipit atra ſoror, dextræq; innixa profatur.
Hac germana tenus ſtygij metuenda parentis
Imperia, & iuſſos potui tolerare furores
Sola ſuper terras, hoſtiliq; obuia mundo,
Dum vos Elyſium, & faciles compeſcitis vmbras,

Nec pretium deforme moræ, caſſiq; labores
Hoc quodcunq; madent campi, quòd ſanguine fumãt
Stagna, quòd innumero Lethæa examine gaudet
Ripa meæ vires, mea læta inſignia, ſed quid
Hoc ego? Mars habeat, vulgatáq; iactet Enyo.
Vidiſtis (ſtygijs certe manifeſtus in vmbris)
Sanguine fœdantem rictus, atróq; madentem
Ora ducem tabo, miſerum inſatiabilis edit
Me tradente caput, modò nẽpe horrẽdus ab Aſtris
Deſcendit vos vſq; fragor. mea ſacra premebat
Tempeſtas, ego mixta viri furialibus armis
Bella deum, & magnas ridebam fulminis iras.
Sed iam (effabor enim) longo ſudore fatiſcunt
Corda ſoror, tardæq; manus. hebet infera cælo
Taxus, & inſuetos angues nimia Aſtra ſoporant.
Tu cui totus adhuc furor, exultántq; recentes
Cocyti de fonte comæ, da iungere vires.
Non ſolitas acies, nec martia bella paramus
Sed fratrum (licet alma fides, pietáſq; repugnent)
Vincentur, fratrum ſtringendi comminus enſes.
Grande opus: ipſæ odijs, ipſæ diſcordibus armis
Aptemur, quid lenta venis? agedum, elige cuius
Signa feras, ambo faciles, noſtriq;, ſed anceps
Vulgus, & affatus matris, blandámq; precatu
Antigonen timeo, paulum ne noſtra retardet
Conſilia, ipſe etiam, qui nos laſſare precando
Suetus, & vltrices oculorum expoſcere diras,
Iam pater eſt, cœtu fertur iam ſolus ab omni
Flere ſibi, atq; adeo moror ipſa irrumpere Thebas,

Aſſuetúmq; larem, tibi pareat impius exul,
Argolicúmq; impelle nefas, neu mitis Adraſtus
Præualeat, plebéſq; caue lernæa moretur.
Vade, & in alternas inimica reuertere pugnas
Talia partitæ diuerſum abiere ſorores.
Vt Notus, & Boreas, gemino de cardine mundi
Hic niue Rhiphæa, libycis hic paſtus arenis
Bella cient, clamant amnes, freta, nubila, ſyluæ,
Iámq; patent ſtrages, plangunt ſua damna coloni.
Et tamen opreſſos miſerantur in æquore nautas.
Illas vt ſummo vidit pater altus olympo
Incæſtare diem, trepidúmq; Hyperionis orbem
Suffundi maculis, toruo ſic inchoat ore.
Vidimus armiferos, quò fas erat, vſq; furores
Cælicolæ, licitáſq; acies, & ſi impia bella
Vnus init, Dignúſq; mea procumbere dextra.
Nunc par infandum, miſeríſq; incognita terris
Pugna ſubeſt, auferte oculos, abſentibus auſint
Iſta deis, lateántq; Iouem, ſat funera menſæ
Tantaleæ, & ſontes vidiſſe Lycaonis aras,
Et feſtina polo ducentes Aſtra Mycenas.
Nunc etiam turbanda dies, mala nubila tellus
Accipe, ſecedántq; Poli, ſtat parcere cælo,
Cælitibúſq; meis, ſaltem ne virginis almæ
Sidera ledæi videant, neu talia fratres.
Sic pater omnipotens, viſúſq; nocentibus aruis
Abſtulit, & dulci terræ carnere ſereno.
Iámq; per Argolicas Erebo ſata virgo cohortes
Veſtigat Polynicis iter, portíſq; ſub ipſis

Inuenit, incertum ſeto tot iniqua fugáne
Exeat, & dubios turbabant omina ſenſus.
Viderat obſcura vallum dum nocte pererrat
Æger conſilijs, curiſq; nouiſſima voluens
Coniugis Argiæ lacera cum lampade mœſtam
Effigiem, ſunt monſtra deum, ſic ire parabat,
Has latura viro tedas erat. ergo roganti,
Quæ via, quis ve dolor, cur mœſta inſignia tantum
Fleuerat, atq; manu timidos auerterat ignes,
Sit mentem vidiſſe nefas, & enim vnde Mycenis
Afforet & vallum coniux inopina ſubiret?
Sed fati monitus, vicináq; funera ſentit,
Ac ſentire timet, cum vero Acherontis operti
Dina ter admoto tetigit thoraca flagello.
Ardet inops animi, nec tam conſidere regno,
Quã ſcelus, & cædẽ, & perfoſſi in ſanguine fratris
Expirare cupit, ſubitúſq; affatus Adraſtum.
Sera quidem, extremus ſocium, gentiſq; ſuperſtes
Argolicæ conſulta pater, iam rebus in arctis
Aggredior, tunc tempus erat, cum ſanguis Achiuum
Integer ire vltro, primámq; capeſſere pugnam.
Non plebis Danaæ florem, regúmq; verendas
Obiectare animas, vt lamentabile tantis
Vrbibus induerem capiti decus, aſpera quando
Præcepit Virtus, nunc ſaltem exoluere fas ſit.
Quæ merui (ſcis nempe ſocer) licet alta recondas
Vulnera, & afflictum generi vereare pudorem.
Ille ego ſum, qui te pacem, & pia iura regentem
Infelix (vtinámq; alijs datus vrbibus hoſpes)

E xtorrem patria,regnóq;,ſed exige tandem
S upplicia,fratrem ſuprema in bella(quid horres?)
D ecretum eſt,fixúmq; voco,deſiſte morari
N ec poteris,non ſi atra parens,miſeræq; ſorores
I n media arma cadant,non ſi ipſe ad bella ruenti
O bſtet,& extinctos galeæ pater ingerat orbes,
D eficiam,an'ne bibam ſupereſt quodcunq; cruoris
I nachij?& veſtris etiamnum mortibus vtar?
V idi ego me propter ruptos telluris hiatus,
N ec ſubij,vidi exanimum,feciq; nocentem
T ydea,me Tegee regem indefeſſa repoſcit,
O rbáq; parrhaſijs vlulat mihi mater in antris.
I pſe nec Iſmeni ripas,dum ſtagna cruentat
H ippomédon,Tyrias potui nec ſcandere turres,
D um tonat,& tecum Capaneu miſcere furores?
Quis tantus pro luce timor?ſed digna rependam,
C onueniant vbicunq; nurus,matréſq; pelaſgæ
L ongæuiq; patres,quorum tot gaudia carpſi,
O rbaniq; domos,fratri concurro,quid vltra eſt?
S pectent,& votis victorem,Etheoclea poſcant.
I ámq; vale coniux,dulcéſq; valete Mycenæ.
A c tu chare ſocer(nec enim omnis culpa malorum
M e penes,& ſuperi mecum,Parcæq; nocentes)
S is lenis cineri,meq; hæc poſt prælia raptum
A litibus,fratriq; neges,vrnáq; reponas.
H oc tantum,& natæ melius connubia iungas.
I bant in lachrymas,veluti cum vere reuerſo
B iſtoniæ tepuere niues,ſummittitur ingens
Æ mus,& anguſtos Rhodope deſcendit in amnes.

Cœperat & leni ſenior mulcere furentem
Alloquio, ſcidit orſa nouo terrore cruenta
Eumenis, alipedémq; citum, fataliáq; arma.
Protinus Inachij vultus, expreſſa Perinthi
Obtulit, ac fidas excluſit caſſide voces.
Ac ſuper hæc abrumpe moras, celeremus, & illum
Aduentare ferunt portis, ſic omnia vicit,
Correptúmq; iniecit equum. volat æquore aperto
Pallidus, inſtantémq; deæ circunſpicit vmbram.
Sacra Ioui merito Tyrius pro fulmine victor
Nequicquam Danaos ratus exarmaſſe ferebat.
Nec pater ætherius, diuúmq; has vllus ad aras,
Sed mala Tiſiphone, trepidis inſerta miniſtris
Aſtat, & inferno præuertit vota Tonanti.
Summe deum (tibi nanq; meæ primordia Thebæ
Lineat infandum licet Argos, & aſpera Iuno)
Debent Sidonios, ex quo per littora raptor
Turbaſti Thyaſos, dignatus virgine noſtra
Terga premi, & placidas falſum mugire per vndas.
Nec te vana fides, iterum Cadmeia adeptum
Connubia, & Tyrios nimium irrupiſſe penates.
Tandem inquam ſoceros, dilectáq; mœnia gratus
Reſpicis, aſſertórq; tonas, ceu regia cæli
Attentata tui, ſic te pro turribus altis
Vidimus vrgentem nubes, letiq; benignum
Fulmen, & auditos proauis agnouimus ignes.
Accipe nunc pecudes, & magni thuris aceruos,
Votiuúmq; marem, dignas ſed pendere grates
Haud mortale opus eſt, certet tibi reddere Bacchus,

Noſter & Alcides, illis hæc mœnia ſerua,
Dixerat. aſt illi niger ignis in ora, genáſq;
Proſiluit, raptúmq; comis Diadema cremauit.
Tunc ferus ante ictum ſpumis delubra cruentat
Taurus, & obſtantum medijs è cœtibus exit
Turbidus, inſano feriens altaria cornu.
Diffugiunt famuli, & regem ſolatur Haruſpex,
Ipſe inſtaurari ſacrum male fortis, agiq;
Imperat, & magnos ficto premit ore timores.
Qualis vbi implicitum Tirynthius oſſibus ignem
Senſit, & Oeteas membris accedere veſtes.
Vota incepta tamen, libatáq; thura ferebat
Durus adhuc, patiénsq; mali, mox grande coactus
Ingemuit, victórq; furit per viſcera Neſſus,
Nuntius exanimi ſuſpenſus pectora curſu
Ephytus ad regem portæ ſtatione relicta
Tendit, & hæc trepido vix intellectus anhelat.
Rumpe pios cultus, intempeſtiuáq; rector
Sacra Deum, frater muris circùm omnibus inſtat,
Portarúmq; moras frenis aſſultat, & haſtis.
Nomine te crebro, te ſolum in prælia poſcens.
Flent mœſti retro comites, & vterq; loquenti
Adgemit, & pulſis exercitus obſtrepit armis.
Ille vocat, tunc tempus erat ſator optime diuum.
Quid meruit Capaneus? turbatus inhorruit altis
Rex odijs, mediáq; tamen gauiſus in ira eſt.
Sic vbi regnator poſt exulis otia tauri
Mugitum hoſtilem ſumma tulit aure iuuencus,
Agnouitq; minas, magna ſtat feruidus ira

Ante gregem: ſpumisq; animos ardentibus effert,
Nunc pede torvus humum, nūc cornibus aëra findēs.
Horret ager, trepidæq; expectant prælia vaccæ,
Non deſunt regi comites. ſine mœnia pulſet
Irritus: ille autem fractis huc audeat uſque
Viribus, hic miſeris furor eſt inſtare periclo,
Nec librare metus, & tuta odiſſe, reſiſte
Hoc fretus ſolio: nos propulſabimus hoſtem.
Nos bellare iube, ſic proxima turba, ſed ardens
Ecce aderat, luctu, dicturúſq; omnia belli
Libertate Creon. vrit fera corda Menœceus
Nulla patri requies: illum quærítq;, tenétq;,
Illum ſanguineos proflantem pectore riuos
Aſpicit, & ſæua ſemper de turre cadentem.
Vt dubium, & pugnas cunctantem Etheocléa vidit,
Ibis ait? neq; te vlterius, fratrúmque, ducúmq;
Peſſime funeribus patriæ, lachrymisq; potitum
Eumenidum, bellique reum patiemur inulti?
Sat tua non æquis luimus periuria diuis?
Vrbē armis, opibúſq; grauē, & modo ciuibus arctam
Ceu cælo dimiſſa lues, inimicáve tellus
Hauſiſti, vacuámque tamen ſublimis obumbras.
Deeſt ſeruitio plebes, hos ignis egentes
Fert humus: hos pelago patrius iam detulit amnis.
Hi quærunt artus. illi ardua vulnera curant
Redde agedum miſeris fratres, natóſque, patréſque,
Redde aruis, domibúsq; viros, vbi maximus Hipſeus
Finitimusq; Dryas? vbi phocidos arma ſonoræ,
Euboicique duces? illos tamen æqua duelli

Sors tulit ad manes, at tu (pudet) hoſtia regni
Hoſtia nate iaces, ceu mutus, & è grege ſanguis.
Hei mihi primitijs armorum, & rite nefaſto
Libatus, iuſſúſq; mori, & cunctabitur vltra
Iſte? nec aduerſo nunc ſaltem Marte vocatus
Stabit? an in pugnas alium iubet ire prophanus
Tireſias? iterúmq; meos oracula nectit
In gemitus? quid enim miſero ſuper vnicus Æmon?
Ille iube ſubeat, túq; hic ſpectator ab alta
Turre ſede, quid ſæua fremis, famulámq; cohortem
Reſpectas? hi te ire volunt, hi pendere pœnas.
Ipſa etiam genitrix, ipſæq; odere ſorores,
In te ardens frater, ferrum, mortémq; minatur,
Sæuáq; portarum conuellit clauſtra, nec audis.
Sic pater infrendens, miſeráq; exæſtuat ira.
Ille ſub hæc non fallis, ait, nec te inclyta nati
Fata monent, canere illa patrẽ, & iactare decebat.
Sed ſpes ſub lachrymis, ſpes atq; occulta cupido
His latet, inſano prætendis funera voto,
Meq; premis fruſtra vacuæ ceu proximus aulæ.
Non ita Sidoniam fortuna reliquerit vrbem,
In te vt ſceptra cadant, tanto indigniſſime nato.
Nec mihi difficilis præſens vindicta, ſed arma
Arma prius famuli. coeant in prælia fratres,
Vult gemitus lenire Creon, lucrare furorem.
Victori mihi cuncta lues, ſic iurgia paulum
Diſtulit, atq; enſem, quem iam dabat ira, repreſſit.
Ictus vt incerto paſtoris vulnere ſerpens
Erigitur gyro, longúmq; è corpore toto

Virus in ora legit, paulum ſi deuius hoſtis
Torſit iter, cecidere minæ, tumefactáq; fruſtra
Colla ſedent, iráſq; ſui bibit ille veneni.
At genitrix primum funeſtæ ſortis, vt amens
Expauit famam (nec tarde credidit) ibat
Sciſſa comas, vultúq;, & pectore nuda cruento.
Non ſexus, decoris ve memor, Pentheia qualis
Mater ad inſani ſcandebat culmina montis,
Promiſſum ſæuo caput allatura Lyæo.
Non comites, non ferre ipſæ veſtigia natæ
Æ qua valent, tantum miſeræ dolor vltimus adit
Robur, & exangues crudeſcunt luctibus anni.
Iámq; decus galeæ, iam ſpicula ſæua ligabat
Ductor, & ad lituos hilarem, intrepidúmq; tubarũ,
Proſpiciebat equum. ſubito cum apparuit ingens
Mater: & ipſe metu famulúmq; expalluit omnis
Cœtus, & oblatam retro dedit armiger haſtam.
Quis furor? vnde iterum regni integrata reſurgit
Eumenis? ipſi etiam poſt omnia comminus ipſi
Stabitis? vſque adeo geminas duxiſſe cohortes,
Et facinus mandaſſe parum eſt? quò deinde redibit
Victor? in hósne ſinus? ò diri coniugis olim
Felices tenebræ, datis improba lumina pœnas,
Hæc ſpectanda dies? quò ſæue minantia flectis
Ora? quid alternos vultus, pallórq;, rubórq;
Mutat? & obnixi frangunt mala murmura dentes?
Me miſerá, vinces, prius hæc tamẽ arma neceſſe eſt
Experiare domi, ſtabo ipſa in limine portæ
Auſpicium infelix, ſcelerúmq; immanis imago,

Hæc tibi canities, hæc ſunt calcanda nefande
Vbera, pérque vterum ſonipes hic matris agendus,
Parce: quid oppoſitam capulo, parmáque repellis?
Non ego te contra ſtygijs feralia ſanxi
Vota deis, cæco nec Erinnyas ore rogaui.
Exaudi miſeram: genitrix te ſæue precatur,
Non pater: adde moram ſceleri, & metire quod audes.
Sed pulſat muros germanus, & impia contrà
Bella ciet: non mater enim, non obſtat eunti
Vlla ſoror: te cuncta rogant, hic plangimus omnes.
Aſt ibi vix vnus pugnas diſſuadet Adraſtus,
Aut fortaſſe iubet, tu limina auita, deóſque
Linquis, & à noſtris in fratrem amplexibus exis,
At parte ex alia tacitos obſtante tumultu
Antigone furata gradus (nec caſta retardat
Virginitas) volat Ogygij faſtigia muri
Exuperare furens: ſenior comes hæret eunti
Actor, & hic ſummas non duraturus ad arces,
Vtque procul viſis paulum dubitauit in armis,
Agnouitque nefas, iaculis, & voce ſuperba
Tecta inceſſentem: magno prius omnia planctu
Implet, & è muris ceu deſcenſura profatur,
Comprime tela manu, paulúmque hâc aſpice turrim
Frater, & horrentes refer in mea lumina criſtas.
Agnoſcis ne hoſtes? ſic annua pacta, fidémque
Poſcimus? hi queſtus? hæc eſt bona cauſa modeſti
Exulis? Argolicos per te germane penates
(Nam Tyrijs iam nullus honos) per ſiquid in illa
Dulce domo, ſummitte animos: en vtraque gentis

Turba rogant, ambæq; acies. rogat illa ſuorum
Antigone deuota malis, ſuſpectáq; regi,
Et tantum tua dure ſoror: ſaltem ora, trucéſq;
Solue genas, liceat vultus fortaſſe ſupremos
Noſcere dilectos: & ad hæc lamenta videre.
An ne fleas, illum gemitu iam ſupplice mater
Franget, & exertum dimittere dicitur enſem?
Tu mihi fortis adhuc, mihi quæ tua nocte, diéq;
Exilia, erroréſq; fleo iamiámque tumentem
Placaui tibi ſæue patrem, quid crimine ſoluis
Germanum? nempe ille fidem, & ſtata fœdera rupit
Ille nocens, ſæuúſq; ſuis: tamen ecce vocatus
Non venit, his paulum furor elangueſcere dictis
Cœperat, obſtreperet quanquã, atq; obſtaret Erinnys
Iam ſummiſſa manus, lente iam flectit habenas,
Iam tacet, erumpunt gemitus, lachrymáſq; fatetur
Caſſis. hebent iræ, paritérq;, & abire nocentem
Et veniſſe pudet: ſubito cum matre repulſa
Eumenis eiecit fractis Etheocléa portis
Clamantem, venio, ſolúmq; quòd ante vocaſti
Inuideo: ne inceſſe moras, grauis arma tenebat
Mater, & ò patria, ò regni incertiſſima tellus,
Nunc certe victoris eris, nec mitior ille
Tandem, inquit, ſcis ſæue fidem? & deſcẽdis in æquũ?
O mihi nunc primum longo poſt tempore frater,
Congredere: hæ leges, hæc fœdera ſola ſuperſunt,
Sic hoſtile tuens fratrem (nanq; vritur alto
Corde) quòd innumeri comites, quòd regia caſſis,
Inſtratúſq; oſtro ſonipes, quòd fulua metallo

Parma micet, quanquã haud armis inhonorus, & ipſe
Nec palla vulgare nitens: opus ipſa nouarat
Mæonijs Argia modis: & pollice docto
Stamina, purpureæ ſociauerat aurea telæ.
Iámq; in puluereum furijs hortantibus æquor
Proſiliunt: ſua quenq; comes, ſtimulátq;, monétq;.
Frena tenent, ipſæ, phalerásq;, & lucida comunt
Arma manu, mixtiſq; iubas ſerpentibus augent.
Stat conſanguineum campo ſcelus: vnius ingens
Bellum vteri: coëuntq; pares ſub caſſide vultus.
Signa tacent: ſiluere tubæ, ſtupefactáq; Martis
Cornua ter nigris auidus regnator ab oris
Intonuit: térq; ima ſoli concuſſit, & ipſi
Armorum fugere dei: nuſquam inclyta Virtus
Reſtrinxit Bellona faces, longéque pauentes
Mars rapuit currus, & Gorgone cruda virago
Adſtitit, inq; vicem ſtygiæ rubuere ſorores.
Prominet excelſis vulgus miſerabile tectis.
Cuncta madent lachrymis: & ab omni plãgitur arce
Hinc queſti vixiſſe ſenes, hinc pectore nudo
Stant matres, paruóſq; vetant attendere natos.
Ipſe quoq; Ogygios monſtra ad gentilia manes
Tartareus rector porta iubet ire recluſa.
Montibus inſidunt patrijs, triſtiq; corona
Infecere diem, & vinci ſua crimina gaudent.
Illos vt ſtimulis ire in diſcrimen apertis
Audijt, & ſceleri nullum iam obſtare pudorem,
Aduolat, & medias immittit Adraſtus habenas.
Ipſe quidem regnis multum, & venerabilis æuo,

Sed quid apud tales? quis non ſua pignora curæ
Extet honos? tamen ille rogat, ſpectabimus ergo
Inachidæ, Tyrijq́ nefas. vbi iura, deiq́?
Bella vbi? ne perſtate animis, te deprecor hoſtis,
Quanq́ hæc ira ſinat, nec tu mihi ſanguine longe.
Te gener, & iubeo, ſceptri ſi tanta cupido eſt
Exuo regales habitus. Ilernan, & Argos
Solus habe, non verba magis ſuadentia frangunt
Accenſos, ſumptiſq́ ſemel conatibus obſtant,
Quàm ſcita curuatis erectus fluctibus vnquam
Pontus, Cyaneos vetuit concurrere montes,
Vt periiſſe preces, geminóſq́ ad prælia fuſos
Puluere cornipedes, exploraríq́ furentum
In digitis amenta videt, fugit omnia linquens
Caſtra, viros generum, Thebas, ac fata morantem,
Conuerſúmq́ iugo propellit Ariona, qualis
Demiſſus curru leuæ poſt præmia ſortis
Vmbrarum cuſtos, mundíq́ nouiſſimus hæres
Palluit amiſſo veniens in tartara cælo.
Non tamen indulſit pugnæ, cunctatáq́ primo
Subſtitit in ſcelere, & paulum fortuna morata eſt.
Bis caſſæ periere viæ, bis comminus actos
Auertit bonus error equos, puræq́ nefandi
Sanguinis, obliquis ceciderunt ictibus haſtæ.
Tendunt frena manu, & ſæuis calcaribus vrgent
Immeritos, mouet & geminas miſerabile diuum
Prodigium turmas, alternáq́ murmura voluunt
Muſſantes, iterare aciem, procurrere ſæpe
Impetus, & totum miſeris opponere bellum

Iandudum terris, cœtúq; offenſa deorum
Auerſa cæli Pietas in parte ſedebat,
Non habitu, quo nota prius, non ore ſereno,
Sed vittis exuta comam, fraternáque bella
Ceu ſoror infelix pugnantum, aut anxia mater
Deflebat, ſæuúmq; Iouem, Parcáſq; nocentes
Vociferans, ſeſéq; polis, & luce relicta
Deſcenſuram Erebo, & ſtygios iam malle penates.
Quid me, ait, vt ſæuis animantum, ac ſæpe deorum
Obſtaturam animis, princeps natura creabas?
Nil iam ego per populos, nuſquam reuerentia noſtri
O furor, ò homines, diriq; Promethêos artes.
Quam bene poſt Pyrrham Tellus, Pótúſq; vacarét,
En mortale genus: dixit, ſpeculatáq; tempus
Auxilium tentemus ait, licet irrita coner.
Deſiluítq; polo, niueus ſub nubibus altis
Quanquam mœſta deæ ſequitur veſtigia limes.
Vix ſteterat campo, ſubita manſueſcere pace
Agmina, ſentiríque nefas: tunc ora madeſcunt,
Pectoráq;, & tacitus ſubrepſit fratribus horror.
Arma etiam ſimulata gerens, cultúſque viriles
Nunc his, nunc illis agite, ite, obſiſtite, clamat,
Quis nati, fratréſq; domi, quis pignora tanta.
His quoq;, nónne palam eſt vltro miſereſcere diuos?
Tela cadunt, cunctantur equi: ſors ipſa repugnat.
Non nihil impulerat dubios, ni torua notaſſet
Tiſiphone fraudes, cæleſtíque ocyor igne
Afforet increpitans quid belli obuerteris auſis
Numen iners, paciq; datum? cede improba: noſter

Hic campus, noſtérq; dies, nunc ſera nocentes
Defendis Thebas, vbi tunc cum bella cieret
Bacchus? & armatas furiarent orgia matres?
Aut vbi ſegnis eras, dum martius impia ſerpens
Stagna bibit? dũ Cadmꝰ arat? dũ victa cadit ſphynx?
Dum rogat Oedipoden genitor? dum lãpade noſtra
In thalamos Iocaſta venit? ſic vrget, & vltro
Vitantem aſpectus, etiam pudibundáq; longe
Ora reducentem, premit à ſtridentibus Hydris,
Intentátq; faces, deiectam in lumina pallam
Diua trahit, magnóq; fugit queſtura Tonanti.
Tunc vero accenſæ ſtimulis maioribus iræ.
Arma placent, verſæq; volunt ſpectare cohortes.
Inſtaurant crudele nefas, rex impius aptat
Tela, & funeſtæ caſum prior occupat haſtæ.
Illa viam medium clypei conata per orbem
Non perfert ictus, atq; alto vincitur auro.
Tunc exul ſubit, & clare funeſta precatur.
Di quos effoſſo non irritus ore rogauit
Oedipodes, firmate nefas, non improba poſco
Vota, piabo manus, & eodem pectora ferro
Reſcindam, dum me moriens hic ſceptra tenentem
Linquat, & hunc ſecũ portet minor vmbra dolorẽ.
Haſta ſubit velox equitis femur inter, equiq;
Ilia, letum vtriq; volens, ſed plaga ſedentis
Laxato vitata genu, tamen irrita voti
Cuſpis, in obliquis inuenit vulnera coſtis.
It præceps ſonipes ſtrictæ contemptor habenæ,
Arnáq; ſanguineo ſcribit rutilantia gyro.

Exultat, fratris credens hunc eſſe cruorem
Credit & ipſe metu, totis iámq; exul habenis
Indulget, cæcúſq; auidos illidit in ægrum
Cornipedem curſus: miſcentur frena, manúſq;,
Teláq;, & ad terram turbatis greſſibus ambo
Præcipitant, vt nocte rates quas nubilus auſter
Implicuit. frangunt tonſas, mutant'q; rudentes:
Luctatæq; diu tenebris, hyemiq;, ſibiq;,
Sicut erant, imo pariter ſedere profundo.
Hæc pugnæ facies, coeunt ſine more, ſine arte
Tantum animis, iráq;, atq; igneſcentia cernunt
Per galeas odia, & vultus rimantur acerbo
Lumine, nil adeo mediæ telluris, & enſes
Impliciti, nexæq; manus, alternáq; ſæui
Murmura, ceu lituos rapiunt, aut ſigna tubarum.
Fulmineos veluti præceps cum comminus egit
Ira ſues, ſtrictiſq; erexit pectora ſetis,
Igne tremunt oculi, lunatáq; dentibus vncis
Ora ſonant, ſpectat pugnas de rupe propinqua
Venator pallens, canibúſq; ſilentia ſuadet.
Sic auidi incurrunt, necdum letalia miſcent
Vulnera, ſed cœptus ſanguis, facinúſq; peractum
Nec iam opus eſt furijs, tantũ mirãtur, & adſtant
Laudantes, hominúmque dolent plus poſſe furores.
Fratris vterq; furens cupit, affectátq; cruorem,
Et neſcit manare ſuum. Tandem irruit exul,
Hortatúſq; manum, cui fortior ira, nefáſq;
Iuſtius alte enſem germani in corpore preſſit.
Quàm male iam plumis imus tegit inguina Thorax

Ille dolens nondum, ſed ferri frigore primo
Territus, in clypeum turbatus colligit artus.
Mox intellecto magis, ac magis æger anhelat
Vulnere, nec parcit cedenti, atq; increpat hoſtem.
Quò retrahis germane gradus? O languida ſomno,
Et regnis effœta quies, longáq; ſub vmbra
Imperia, exilio, rebúſq; exercita egenis
Membra vides, diſce arma pati, nec fidere lætis.
Sic pugnant miſeri, reſtabat laſſa nefando
Vita duci, ſummúſq; cruor, poterantq; parumper
Stare gradus, ſed ſponte ruit fraudémq; ſupremam
In media iam morte parat, clamore Cithæron
Erigitur, fratérq; ratus viciſſe, leuauit
Ad cælum palmas. Bene habet, non irrita noui,
Cerno graues oculos, atq; ora natantia leto:
Huc aliquis propere ſceptrum, atq; inſigne comarũ
Dum videt hæc dicens greſſus admouit, & arma
Ceu templis decus: & patriæ laturus ouanti,
Arma etiam ſpoliare cupit, nondum ille peractis
Manibus, vltricémq; animam ſeruabat in iras:
Vtq; ſuperſtantem, pronúmq; in pectore ſenſit,
Erigit occulte ferrum, vitæq; labantis
Relliquias tenues odio ſuppleuit, & enſem
Iam lætus frater fratris ſub corde reliquit.
Ille autem viuiſne, & adhuc manet ira ſuperſtes
Perfide, nec ſedes vnquam meriture quietas?
I mecum ad manes, illic quoq; pacta repoſcam
Si modo Agenorei ſtat Gnoſia iudicis vrna,
Qua reges punire datur, nec plura locutus,

Concidit, & totis fratrem grauis obruit armis.
Ite truces animæ, funeſtáq; tartara leto
Polluite, & cunctas Erebi conſumite pœnas.
Vóſq; malis hominum ſtygiæ iam parcite diuæ.
Omnibus in terris ſcelus hoc, omniq; ſub æuo
Viderit vna dies, monſtrúmq; infame futuris
Excidat, & ſoli memorent hæc prælia reges.
At genitor ſceleris comperto fine, profundis
Erepſit tenebris, ſæuóq; è limine profert
Mortem imperfectam, veteri ſtat ſordida tabo
Vtraq; canities, & durus ſanguine crinis.
Obnubit furiale caput, procul ora, genæq;
Intus, & effoſſæ ſqualent veſtigia lucis.
Virgo autem impoſitæ ſuſtentat pondera læuæ,
Dextra ſedet baculo, qualis ſi puppe relicta
Exoſus manes, nigri ſulcator Auerni
Exeat ad ſuperos, ſolémq;, & pallida turbet
Aſtra, nec ipſe diu fortis, patiénsq; ſuperni
Æris: interea longum ceſſante magiſtro
Creſcat opus, totíſq; expectent ſecula ripis.
Talis init campum, comitíq; extrema gementi
Duc ait ad natos, patrémq; recentibus oro
Inijce funeribus, cunctatur neſcia virgo
Quid paret: impediunt iter, implicitóſq; morantur
Arma, viri, currus, altáq; in ſtrage ſeniles
Deficiunt greſſus, & dux miſeranda laborat.
Vt quæſita diu monſtrauit corpora clamor
Virginis, inſternit totos frigentibus artus.
Nec vox vlla ſeni, iacet, immugitq; cruentis

Vulneribus,nec verba diu tentata ſequuntur.
Dum tractat galeas,atq; ora latentia quærit,
Tandem muta furens genitor ſuſpiria ſoluit,
Tarda meam pietas longo poſt tempore mentem
Percutis?eſt'ne ſub hoc hominis clementia corde?
Vincis me miſerum,vincis natura parentem.
En habeo gemitus,lachrymæq; per arida ſerpunt
Vulnera,iã molles ſequitur manus impia plãctus.
Accipite infandæ iuxta exequialia mortis
Crudeles,nimiúmq; mei:nec noſcere natos,
Alloquiúmq; aptare licet:dic virgo precanti
Quem teneo,quo nunc veſtras ego ſæuus honore
Proſequar inferias.ò ſi fodienda redirent
Lumina,& in vultus ſæuire ex more poteſtas.
Heu dolor,heu iuſto magis exaudita parentis
Vota,malæq; preces,quisnam fuit ille deorum
Qui ſtetit orantem iuxta,præreptáq; verba
Dictauit fatis?furor illa,& mouit Erinnys,
Et pater,& genitrix,& regna,oculiq; cadentes,
Nil ego per Ditem iuro,dulcéſq; tenebras,
Immeritámq; ducem,ſubeam ſic tartara dignã
Morte,nec irata fugiat me Laius vmbra.
Hei mihi quos nexus fratrum,quæ vulnera tracto?
Soluite quæſo manus,infeſtáq; vincula tandem
Diuidite,& medium nũc ſaltem admittite patrem.
Talia conqueſtus, paulatim ſumpſerat iras
Mortis,& occulte telum,ni nata vetaret,
Quærebat,ſed caſta manu ſubtraxerat enſes
Antigone,furit inde ſenex,vbi noxia tela?

H eu furiæ, num totum abijt in corpora ferrum?
D icentem comes ægra leuat, mutúmq; dolorem
I pſa premit, ſæuum gaudens planxiſſe parentem.
O lim autem incœptæ clamore exterrita pugnæ
R egina extulerat notum penetralibus enſem,
E nſem ſceptriferi ſpolium lachrymabile Laij,
M ultáq; cum ſuperis, & diro queſta cubili,
E t nati furijs, & primi coniugis vmbris,
L uctata eſt dextra, & prono vix pectore ferrum,
I ntrauit tandem, & venas prorupit aniles
V ulnus, & infelix luſtratur ſanguine lectus.
I llius exili ſtridentem in pectore plagam
I ſmene collapſa ſuper, lachrymiſq; comiſq;
S iccabat plangens, qualis marathonide ſylua
F lebilis Erigone, cæſi prope funera patris
Q ueſtibus abſumptis triſtem iam ſoluere nodum
C œperat; & fortes ramos moritura legebat.
E t iam læta ducum ſpes eluſiſſe duorum
R es amphionias alio, ſceptrúmq; maligna
T ranſtulerat Fortuna manu. Cadmiq; tenebat
I ura Creon, miſer heu bellorum terminus, illi
P ugnarant fratres; hunc & manortia clamant
S emina, & impenſus patriæ pauloante Menœceus
C onciliat populis, ſcandit fatale tyrannus
F lebilis Aoniæ ſolium. prò blanda poteſtas,
E t ſceptri male ſuadus amor, nunquámne priorum
H ærebunt documenta nouis? iuuat ecce nefaſto
S tare loco, regiménq; manu tractare cruentum.
Q uid melior Fortuna poteſt? iam flectere patrem

Incipit, atq; datis abolere Menœcéa regnis.
Primum adeo ſæuis imbutus amoribus aulæ
Indicium, ſpeciménq; ſui iubet igne ſupremo
Arceri Donaos, nudóq; ſub axe relinqui
Infelix bellum, & triſtes ſine ſedibus vmbras.
Mox reducem Ogygiæ congreſſus limine portæ
Oedipoden timuit paulum ſeſeq; minorem
Confeſſus tacite, promptamq; coercuit iram.
Mox redit in regem, cæcúmq; audentius hoſtem
Increpitans, procul inquit abi victoribus omen
Inuiſum, & furias auerte, ac mœnia luſtra
Diſceſſu thebana tuo, ſpes longa peracta eſt,
Vade, iacent nati. quæ iam tibi vota ſuperſunt?
Horruit inſtinctu rabido ſteterantq; trementes,
Ceu viſu præſente, genæ, ſeniúmq; receſſit.
Tunc natam, baculúmq; manu dimiſit. & iræ
Innixus, tumido vocem de pectore rupit.
Iámne vacat ſæuire Creon? modo perfida regna
Fortunæq; locum noſtræ miſerande ſubiſti?
Et tibi iam fas eſt regum calcare ruinas.
Iam tumulis iunctos ſocios, iam mœnibus arces
Macte, potes digne Thebarum ſceptra tueri:
Hæc tua prima dies, ſed cur noua contrahis amens
Iura? quid anguſte tantos metiris honores?
Exilium intendis, timida inclementia regum
Iſta, feros auidus quin protinus imbuis enſes?
Crede (licet veniat cupidus parere ſatelles)
Intrepidúſq; ſecet non euitantia colla,
Incipe, an expectas, vt pronus ſupplice dextra

S ternar?& immitis domini veſtigia quæram?
F inge autem tentare,ſines?mihine vlla minaris
S upplicia?aut vllos reris ſupereſſe timores?
L inquere tecta iubes?cælum,terrásq; reliqui
S ponte,atq; vltricem crudelis in ora retorſi
N on vllo cogente manum.quid tale iubere
R ex inimice potes?fugio,excedóq; nefandis
S edibus,an refert quò funera longa,meáſq;
T ranſportem tenebras? necnon gens cuncta precãti
C oncedat patriæ quantum miſer incubo terræ?
S ed dulces Thebæ,nimirum hic clarior ortus,
E t meliora meos permulcent ſidera vultus.
H ic genitrix,natíq;,habeas thebana,regáſq;
M œnia,quo Cadmus,quo Laius omine rexit,
Q uóq; ego,ſic thalamos,ſic pignora fida capeſſas.
N ec tibi ſit Virtus fortunam euadere dextra,
S ed lucem deprenſus ames,ſatis omina ſanxi.
D uc age nata procul,quid te autem luctibus addo?
D a rex magne ducem,timuit miſeranda relinqui
A ntigone,mutátq; preces felicia per te
R egna verẽde Creon,ſanctáſq; Menœcéos vmbras
D a veniam afflicto,dictíſq; ignoſce ſuperbis.
H unc morem fandi longæ fecere querelæ.
N ec ſoli ferus iſte tibi,ſic fata,deóſq;
A lloquitur,durus luctu,faciliſq; nec ipſi
S æpe mihi,pridem indomito ſub pectore ferues
L ibertas miſera,& ſæue ſpes irrita mortis.
E t nunc ecce tuas irritat callidus iras,
S uppliciúmq; cupit.ſed tu maioribus oro

Imperij potiare bonis, altúſq; iacentes
Prætereas, & magna ducum vereare priorum
Funera, & hic quondam ſolio ſublimis, & armis
Septus: opem miſeris, & iura petentibus æquus,
Supplicibúſq; dabat, cui nunc ex agmine tanto
Vna comes, necdum exul erat, felicibus hic'ne
Obſtat? in hunc odijs, & regni viribus exis?
Hunc abigis tectis, an'ne prope limina clarum
Ingemat, & votis intempeſtiuus oberret?
Pone metum, procul vſq; tua ſummotus ab aula
Flebit: ego erectum ſubigam, & ſeruire docebo.
Cœtibus abducam, ſoláq; in ſede recondam,
Exul erit: nam quæ migranti externa patebunt
Mœnia? vis argos eat, hoſtiléſq; Mycenas?
Squallidus irreptet? victíq; ad limen Adraſti
Aonias narret clades? tenuémq; precetur
Rex Thebanus opem? miſeræ quid crimina gentis
Pandere, quid caſus iuuat oſtentare pudendos?
Conde precor quodcunq; ſumus, nec longa precamur
Dona Creon, miſerere ſenis, mœſtíq; parentis
Hic precor, hic manes indulge ponere, certe
Thebanos ſepelire licet, ſic orat, humíq;
Voluitur, abducit genitor, ſæúmq; minatur
Indignans veniam: qualis Leo rupe ſub alta
Quem viridem quondam ſyluæ, mõtéſq; tremebant.
Iam piger, & longo iacet exarmatus ab æuo.
Magna tamen facies, & non adeunda ſenectus.
Et ſi demiſſas veniat mugitus ad aures,
Erigitur, meminítq; ſui, viréſq; peractas

Ingemit, & campis alios regnare Leones,
Flectitur affatu: ſed non tamen omnia rector
Supplicis indulget lacbrymis, partémq; recidit
Muneris: haud inquit patrijs probibebere longe
Finibus, occurſu dum non pia templa, domóſq;
Commacules: habeant te luſtra, tuúſq; Citbæron,
Atq; hæc ecce tuis tellus habitabilis vmbris,
Quà bellum, geminæq; iacent in ſanguine gentes.
Sic ait, & ficto comitum, vulgiq; gementis
Aſſenſu, limen tumidus regale petebat.
Interea pulſi vallum exitiale Pelaſgi
Deſtituunt furto: nulli ſua ſigna, ſuúſq;
Ductor, eunt taciti paſſim, & pro funere pulchro
Dedecorem amplexi vitam: reditúſq; pudendos.
Nox fauet, & grata profugos amplectitur vmbra.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS LIBER DVODECIMVS.

Ondum cuncta polo vigil inclinauerat aſtra
n *Ortus, & inſtātē cornu tenuiore videbat*
Luna diē, trepidas vbi iā titbonia nubes
Diſcutit, ac reduci magnum parat æthéra Phœbo.
Agmina iam raris Dircea penatibus errant
Noctis queſta moras. quannis tunc otia tandem,
Et primus poſt bella ſopor, tamen ægra quietem
Pax fugat, & ſæui meminit victoria belli.
Vix primo proferre gradum, & munimina valli

Soluere, vix totas reſerare audacia portas.
Stant veteres ante ora metus, campiq; vacantis
Horror: vt aſſiduo iactatis æquore tellus
Prima labat. ſic attoniti nil comminus iræ
Mirantur, fuſáſq; putant aſſurgere turmas.
Sic vbi proſpicuæ ſcandentem limina turris
Idaliæ volucres fuluum aſpexere Draconem,
Intus agunt natos, & fœta cubilia vallant
Vnguibus, imbelléſq; citant ad prælia pennas.
Mox ruerit licet ille retro, tamen aëra nudum
Candida turma timet, tandémq; ingreſſa volatus
Horret, & à medijs etiamnum reſpicit Aſtris.
Itur in exanguem populum, belliq; iacentis
Relliquias, quà quenq; dolor, luctúſq; cruenti
Exegere duces. hi tela, hi corpora: at illi
Cæſorum tantum ora vident, alienáq; iuxta
Pectora. pars currus deflent, viduíſq; loquuntur
Hoc ſolum, quod reſtat, equis, pars oſcula figunt
Vulneribus magnis, & de Virtute queruntur.
Frigida digeritur ſtrages, patuere reciſæ
Cum capulis, haſtiſq; manus, medijſq; ſagittæ
Luminibus ſtantes: multis veſtigia cædis
Nulla ruunt planctu pendente, & vbiq; parato.
At circùm informes truncos miſerabile ſurgit
Certamen, qui iuſta ferant, qui funera ducant.
Sæpe etiam hoſtiles (luſit Fortuna parumper)
Decepti fleuere viros. nec certa facultas
Noſcere quem miſeri vitent, calcéntve cruorem.
At quibus eſt illæſa domus, vacuiq; dolores,

Aut deſerta vagi Danaum tentoria luſtrant,
Immittúntq; faces, aut (quæ poſt bella voluptas)
Quærunt diſperſi, iaceat quo puluere Tydeus,
An rapti pateat ſpecus Auguris, aut vbi diuum
Hoſtis an ætheriæ viuant per membra fauillæ.
Iam lachrymis exempta dies, nec ſerus abegit
Veſper, amant miſeri lamenta, maliſq; fruuntur.
Nec ſubiere domos, ſed circùm funera pernox
Turba ſedet, vicibúſq; datis alterna gementes
Igne feras, planctúq; fugant: nec dulcibus Aſtris
Victa, nec aſſiduo coierunt lumina fletu.
Tertius auroram pulſabat Lucifer, & iam
Montibus orbatis lucorum gloria, magnæ
Theumeſiæ venere trabes, & amica Cithæron
Sylua rogis, ardent exciſæ viſcera gentis
Molibus extructis, ſupremo munere gaudent
Ogygij manes, queritur miſerabile graium
Nuda cohors, vetitúmq; gemens circũuolat ignem.
Accipit & ſæui manes Etheoclis iniquos
Haud quaquam regalis honos, argiuus haberi
Frater iuſſus adhuc, atq; exule pellitur vmbra.
At non plebeio fumare Menœcéa buſto
Rex genitor, Thebǽq; ſinunt, nec robora vilem
Struxerunt de more rogum, ſed bellicus agger
Curribus, & clypeis, graiorúmq; omnibus armis
Sternitur, hoſtiles ſuper ipſe vt victor aceruos
Pacifera lauro crinem, vittíſq; decorus
Accubat: haud aliter quàm cum poſcentibus Aſtris
Lætus in accenſa iacuit Tirynthius Oeta.

Spirantes ſuper inferias captiua Pelaſgum
Corpora, frenatóſq; pater ſolatia fortis
Bellorum mactabat equos: his arduus ignis
Palpitat, & gemitus tandem erupere paterni.
O niſi magnanimus tantæ te laudis iniſſet
Ardor, echionios mecum venerande penates,
Atq; vltra recture puer, venientia qui nunc
Gaudia, & ingratum regni mihi munus acerbas.
Tu ſuperum conuexa licet, cœtúsq; perenni
Credo equidem, virtute colas, mihi flebile ſemper
Numen eris, ponant aras, excelſáq; Thebæ
Templa dicent, vni fas ſit lugere parenti.
Et nunc heu quæ digna tibi ſolennia, quásve
Largiar exequias? non ſi fatale poteſtas
Argos, & impulſas cineri miſcere Mycenas.
Méq; ſuper, cui vita nefas & ſanguine nati
Partus honos, eadémne dies, eadem impia bella
Te puer, & diros miſere in tartara fratres?
Et nunc Oedipodæ par eſt Fortuna doloris,
Ac mihi q̃ ſimiles gemimus bone Iuppiter vmbras.
Accipe nate tui noua libamenta triumphi,
Accipe, & hoc regimen dextræ, frontiſq; ſuperbæ
Vincula, quæ patri nimium geſtanda dediſti.
Regem te, regem triſtes Etheocléos vmbræ
Aſpiciant. ſimul hæc dicens, crinémq; manúmq;
Deſtruit, accenſáq; iterat violentius ira.
Sæuũ agedũ, immitémq; vocent, nunc funera Lernæ
Tecum ardere veto, longos vtinam addere ſenſus
Corporibus, cælóq; animas, Erebóq; nocentes

Pellere fas. ipſúmq; feras, ipſum vnca volucrum
Ora ſequi, atq; artus Regum monſtrare nefandos.
Hei mihi quòd poſitos humus alma, diéſq; reſoluit.
Quare iterum repetens, iterúmq; edico ſuprema
Ne quis ope, aut flammis auſit iuuiſſe Pelaſgos.
Aut nece facta luet: numeróq; explebit adempta
Corpora per ſuperos, magnúmq; Menœcéa iuro.
Dixit, & abreptum comites in tecta ferebant.
Flebilis interea vacuis comitatus ab Argis
(Fama trahit miſeras) orbæ, viduæq; ruebant
Inachides, ceu capta manus: ſua vulnera cuiq;,
Par habitus cunctis, deiecti in pectora crines,
Accinctiq; ſinus: manant lacera ora cruentis.
Vnguibus, & molles planctu creuere lacerti.
Prima per attonitas nigræ regina cateruæ
Triſtibus illabens famulis, iterúmq; reſurgens
Quærit inops Argia vias. non regia cordi
Non pater: vna fides, vnum Polynicis amati
Nomen in ore ſedet. Dircen, infauſtáq; Cadmi
Mœnia, poſthabitis velit incoluiſſe Mycenis,
Proxima lernæo calydonidas agmine mixtas
Tydéos exequijs trahit haud ceſſura ſorori
Deiphile ſcelus illa quidem, morſúſq; profanos
Audierat miſeranda viri, ſed cuncta iacenti
Infelix ignoſcit amor, poſt aſpera viſu,
Ac deflenda tamen digno plangore Nealce
Hippomédonta ciens: vatis mox impia coniux
Heu vacuos poſitura rogos, poſtrema gementum
Agmina, mænaliæ ducit comes orba Dianæ.

It grauis Euadne: dolet hæc, queritúrq; labores
Audacis pueri. magni memor illa mariti,
It toruum lachrymans, ſummiſq; iraſcitur Aſtris.
Illas è lucis Hecate ſpeculata Lycæis
Proſequitur gemitu, dupléxq; ad littus euntes
Planxit ab Iſthmiaco genitrix Thebana ſepulchro.
Noctiuagúmq; gregem, quanuis ſibi luget Eleuſis
Fleuit, & arcanos errantibus extulit ignes.
Ipſa per aduerſos ducit ſaturnia colles,
Occultáſq; vias, ne plebs congreſſa ſuorum
Ire vetet, pereátq; ingentis gloria cœpti,
Nec non functa ducum refouendi corpora curam
Iris habet: putréſq; arcanis roribus artus
Ambroſiæq; rigat ſuccis, vt longius obſtent
Expecténtq; rogos, flammas néve ante fatiſcant.
Squallidus ecce genas, & hianti vulnere pallens
Ornitus (hic ſocio deſertus ab agmine tardat
Plaga recens) timidus ſecreta per auia furto
Debile carpit iter, fractæq; innititur haſtæ.
Isq; vbi mota nouo ſtupuit loca ſola tumultu,
Fœmineúmq; gregem, quæ iam ſuper agmina Lernæ
Sola videt (non ille viam, cauſáſq; requirit,
Quippe patent) mœſto ſed ſic prior occupat ore.
Quò miſeræ, quò fertis iter, funúſne peremptis
Speratis, cinerémq; viris? ſtat peruigil illic
Vmbrarum cuſtos, inhumatáq; corpora regi
Adnumerat: nuſquam lachrymæ, procul vſq; fugati
Acceſſus hominum, Solis auibúſq;, feriſq;
Ire licet: veſtriſne Creon dabit æquus honorem

Lactibus? immites citius Buſyridos aras,
Odryſiiq; famem ſtabuli, Siculóſq; licebit
Exorare deos, rapiet fortaſſe precantes
Si mens nota mihi, nec coniugalia ſupra
Funera, ſed charis longe mactabit ab vmbris.
Quin fugitis, dum tuta via eſt, Lernámq; reuerſæ
Nomina, quod ſupereſt, vacuis datis orba ſepulchris.
Abſentésq; animas ad inania buſta vocatis,
Aut vos Cecropiá (prope nanq; & Theſéa fama eſt
Thermodontiaco lætum remeare triumpho)
Imploratis opem, bello cogendus & armis
In mores, hominémq; Creon, ſic fatus. at illis
Horruerant lachrymæ, ſtupuitq; immanis eundi
Impetus, atq; vno vultus pallore notati.
Non ſecus afflauit molles ſi quando iuuencas
Tigridis Hircanæ ieiunum murmur, & ipſe
Auditu turbatur ager, timor omnibus ingens,
Quæ placeat, quos illa fames deſcendat in armos.
Continuo diſcors vario ſententia motu
Scinditur: his Thebas, tumidúmq; ambire Créonta,
His placet actææ ſiquid clementia gentis
Annuat, extremum curarum, ac turpe reuerti.
Hic non fœmineæ ſubitum Virtutis honorem
Colligit Argia. ſexúq; immane relicto
Tractat opus. placet egregij ſpes dira pericli
Comminus infandi, leges accedere regni.
Quò Rhodopes non vlla nurus, nec alumna niuoſi
Phaſidis, innuptis vallata cohortibus iret.
Tunc monet arte dolum, quò ſemet ab agmine fido

Segreget, immitéſq; deos, regémq; cruentum
Contemptrix animæ, & magno temeraria luctu
Prouocet, hortantur pietas, ignéſq; pudici.
Ipſe etiam ante oculos omni manifeſtus in actu
Nunc hoſpes miſeræ primas, nūc ſponſus ad aras,
Nunc mitis coniux, nunc iam ſub caſſide torua
Mœſtus in amplexu, multúmq; à limine ſummo
Reſpiciens, ſed nulla animo verſatur imago
Crebrior, Aonij quàm quæ de ſanguine Campi
Nuda venit, poſcítq; rogos. his anxia mentem
Ægreſcit curis, & qui caſtiſſimus ardor,
Funus amat. tunc ad comites conuerſa Pelaſgas,
Vos ait, actæas acies, marathoniáq; arma
Elicite, aſpirétq; pio fortuna labori.
Me ſinite Ogygias tantæ quæ ſola ruinæ
Cauſa fui, penetrare domos & fulmina regni
Prima pati, nec ſurda feræ, pulſabimus vrbis
Limina: ſunt illic ſoceri mihi, ſuntq; ſorores
Coniugis, & Thebas haud ignoranda ſubibo.
Ne tantum reuocate gradus, illo impetus ingens,
Auguriúmq; animi, nec plura, vnúmq; Menœtem
(O lim hic virginei cuſtos, monitórq; pudoris)
Eligit, & quanquam rudis, atq; ignara locorum
Præcipites greſſus qua venerat Ornitus affert.
Atq; vbi viſa procul ſocias liquiſſe malorum,
An'ne, ait, hoſtiles ego te labente per agros
Heu dolor, expectem? quænam ſententia lenti
Theſéos? an bello proceres, an dexter aruſpex
Annuat? interea funus decreſcit, & vncis

A ſitibus non hos potius ſupponimus artus?
E t nunc me duram, ſi quis tibi ſenſus ad vmbras
M e tardam quereris ſtygijs fidiſſime diuis.
H eu ſi nudus adhuc, heu ſi iam forte ſepultus,
N oſtrum vtrunq; nefas, adeo vis nulla dolenti
M ors nuſquam ſæuúſq; Creon, hortaris euntem
O rnite, ſic dicens, magno Megareia præceps
A rua rapit paſſu, demonſtrat proxima quiſquis
O buius, horreſcitq; habitus, miſerámque veretur.
V adit atrox viſu, nec corde nec aure paueſcens,
E t nimijs confiſa malis, propiorq; timeri
N octe velut Phrygia cum lamentata reſultant
D indyma pinigeri rapitur Simoëntis ad amnem
D ux veſana chori, cuius dea ſanguine lecto
I pſa dedit ferrum, & vittata fronte notauit.
I am pater heſperio flagrantem gurgite currum
A bdiderat Titan alijs rediturus ab vndis.
C um tamen illa grauem luctu fallente laborem
N eſcit abiſſe diem, nec caligantibus aruis
T erretur, nec frangit iter per & inuia ſaxa,
L apſuráſq; trabes, nemorumq; arcana ſereno
N igra die, cæciſq; inciſa noualia foſſis
P er fluuios ſecura ruit, ſomnóſq; ferarum
P ræterit horrendis infeſta cubilia monſtris.
T antum animi, luctúſq; valent, pudet ire Menœté
T ardius, inualidæq; gradum miratur alumnæ.
Quas non illa domos, pecorumq; hominumq; modeſto
P ulſauit gemitu? quoties amiſſus eunti
L imes, & errantem comites ſolatia flammæ

Deſtituunt?gelidæq́ꝫ facem vicere tenebræ.
Iamq́ꝫ ſupinantur feſſis,lateq́ꝫ fatiſcunt
Penthei deuexa iugi,cum pectore anhelo
Iam prope deficiens,ſic inchoat orſa Menœtes.
Haud procul exacti ſi ſpes non blanda laboris,
Ogygias Argia domos,& egena ſepulchri
Buſta iacere reor,graue comminus æſtuat aer
Sordidus,& magnæ redeunt per inane volucres.
Hæc illa eſt crudelis humus,nec mœnia longe
Cernis,vt ingentes murorum porrigat vmbras
Campus,& è ſpeculis moriens intermicet ignis,
Mœnia ſunt iuxtà,modo nox magis ipſa tacebat,
Solaq́ꝫ nigrantes laxabant Aſtra tenebras.
Horruit Argia,dextramq́ꝫ ad Mœnia tendens,
Vrbs optata prius,nunc tecta hoſtilia,Thebæ.
Et tamen illæſas ſi reddis coniugis vmbras,
Sic quoqꝫ dulce ſolum,cernis quo prædita cultu?
Qua ſtipata manu?iuxta tua Mœnia primum
Oedipodis magni venio nurus?improba non ſunt
Vota:rogos,hoſpes,planctumq́ꝫ,& funera,poſco.
Illum oro extorrem regni,bellóqꝫ fugatum,
Illum,quem ſolio non es dignata paterno,
Redde mihi,tuq́ꝫ oro veni,ſi manibus vlla
Effigies,erant'qꝫ animæ poſt membra ſolutæ.
Tu mihi pande vias,tuaqꝫ ipſe ad funera deduc,
Si merui,dixit,tectumq́ꝫ aggreſſa propinquæ
Paſtorale caſæ,reficit ſpiramina feſſi
Ignis, & horrendos irrumpit turbida campos.
Qualis ab ætneis accenſa lampade ſaxis

Orba Ceres magnæ variabat imagine flammæ
Auſonium Siculúmq; latus, veſtigia nigri
Raptoris, vaſtóſq; legens in puluere ſulcos.
Illius inſanis vlulatibus ipſe remugit
Enceladus, ruptóq; vias illuminat igni,
Perſephonen amnes, ſyluæ, freta, nubila clamant,
Perſephonen, ſtygij tantum tacet aula mariti.
Admonet attonitam fidus meminiſſe Creontis
Aſtor, & occulto ſummittere lampáda furto,
Regina argolicas modo formidata per vrbes
Votum immane procis, ſpéſq; auguſtiſſima gentis
Nocte ſub infeſta nullo duce, & hoſte propinquo
Sola per offenſus armorum, & lubrica tabo
Gramina. non tenebras, non circunfuſa tremiſcens
Concilia vmbrarũ, atq; animas ſua mẽbra gemẽtes,
Sæpe gradu cæco ferrum, calcatáq; tela
Diſſimulat, ſolúſq; labor vitare iacentes,
Dum funus putat omne ſuum, viſúq; ſagaci
Rimatur poſitos, & corpora prona ſupinat
Incumbens, queritúrq; parum lucentibus Aſtris,
Forte ſoporiferas cæli ſecreta per vmbras
Iuno ſinu magni ſemet furata mariti
Theſeos ad muros, vt Pallada flecteret, ibat.
Supplicibúſq; pijs faciles aperiret Athenas,
Atq; vbi per campos errore fatiſcere vano
Immeritam Argian ſupero reſpexit ab axe,
Indoluit viſu, & lunaribus obuia bigis
Aduertit currum, placidáq; ita voce locuta eſt.
Da mihi poſcenti munus breue Cynthia, ſi quis

Eſt Iunonis honos, certe Iouis improba iuſſu
Ter noctem herculeam, veteres ſed mitto querelas,
En locus officio, cultrix placidiſſima noſtri
Inachis Argia cernis quàm nocte vagetur?
Nec reperire virum denſis queat ægra tenebris?
Et tibi nimboſum languet iubar, exere quæſo
Cornua, & aſſueto propior premat orbita terras.
Hunc quoq; qui curru madidas tibi pronus habenas
Ducit, in Aonios vigiles dimitte ſoporem.
Vix ea conſciſſis manum dea nubibus orbem
Protulit, expauere vmbræ, fulgórq; reciſus
Sideribus, vix ipſa tulit Saturnia flammas,
Primum per campos infuſo lumine pallam
Coniugis ipſa ſuos noſcit miſeranda labores
Quanquam texta latent, ſuffuſáq; ſanguine mœret
Purpura, dúmq; deos vocat & de funere charo
Hoc ſupereſſe putat, videt ipſum in puluere penè
Calcatum, fugêre animus, viſúſq;, ſonúſq;,
Incluſitq; dolor lachrymas: tunc corpore toto
Sternitur in vultus, animámq; per oſcula quærit
Abſentem, preſſúmq; comis, ac veſte cruorem
Seruatura legit, mox tandem voce reuerſa,
Hunc ego te coniux ad debita regna profectum
Ductorem belli, generúmq; potentis Adraſti
Aſpicio? taliſq; tuis occurro triumphis?
Huc attolle genas, defectáq; lumina, venit
Ad Thebas Argia tuas, age Mœnibus induc.
Et patrios oſtende lares, & mutua redde
Hoſpitia, heu quid ago? proiectus ceſpite nudo

Hoc patriæ telluris habes,quæ iurgia?certe
Imperium non frater habet,nullâſne tuorum
Mouiſti lachrymas?vbi mater?vbi inclyta fama
Antigone?mihi nempe iaces,mihi victus es vni.
Dicebam quò tendis iter?quid ſceptra negata
Poſcis?habes Argos,ſoceri regnabis in aula.
Hic tibi longus honos,hic indiuiſa poteſtas,
Quid queror?ipſa dedi bellum,mœſtúmq; rogaui
Ipſa patrem,vt talem nunc te complexa tenerem.
Sed bene habet,ſuperi gratum eſt.Fortuna,peracta
Spes longinqua viæ,totos inuenimus artus. [eſt
Hei mihi,ſed quanto deſcendit vulnus hiatu,
Hoc frater,quà parte precor iacet ille nefandus
Prædator?vincam volucres,ſit adire poteſtas,
Excludámq; feras.an habet funeſtus & ignes?
Sed nec te flammis inopem tua terra videbit,
Ardebis,lachrymáſq; feres,quas ferre negatum
Regibus,æternumq; tuo famulata ſepulchro
Durabit deſerta fides,teſtiſq; dolorum
Natus erit,paruoq; torum Polynice fouebo.
Ecce alios gemitus,aliamq; ad buſta ferebat
Antigone miſeranda facem,vix nacta petitos
Mœnibus egreſſus,illam nam tempore in omni
Attendunt vigiles,& rex iubet ipſe timeri.
Contractæq; vices,& crebrior excubat ignis.
Ergo deis,fratrúq; moras excuſat,& amens
Vt paulum immiſſo ceſſit ſtatio horrida ſomno.
Erumpit muris fremitu,quo territat Agros
Virginis ira Leæ rabies,cui libera tandem

Et primus ſine matre furor, nec longa morata eſt.
Quippe trucem campū, & poſitus quo puluere frater
Nouerat, atq; illam contrà videt ire Menœtes.
Cui vacat, & charæ gemitus compeſcit alumnæ.
Cum tamen erectas extremus virginis aures
Acceſſit ſonus: vt'q; atra ſub veſte, comiſq;
Squallentem, & craſſo fœdatam ſanguine vultus
Aſtrorum radijs, & vtraque à lampade vidit,
Cuius ait manes? aut quem temeraria quæris
Nocte mea? nihil illa diu, ſed in ora mariti
Deijcit, inq; ſuos pariter velamina vultus.
Capta metu ſubito, paulúmque oblita doloris
Hoc magis increpitans ſuſpecta ſilentia perſtat
Antigone, comitem'q; premens ipſámque ſed ambo
Deficiunt, fixíque ſilent, tandem ora retexit
Argia, corpúſq; tamen complexa, profatur.
Si quid in hoc veteri bellorum ſanguine mecum
Quæſitura venis, ſi tu quoque dura Creontis
Iuſſa times, poſſum, tibi me confiſa, fateri,
Si miſera es (certe lachrymas, lamentáque cerno)
Iunge age, iunge fidem, proles ego regis Adraſti
Hei mihi num quis adeſt chari Polynicis ad ignes?
Et ſi regna vetant, ſtupuit Cadmeia virgo,
Intremuitq; ſimul, dicentem'q; occupat vltro.
Méne igitur ſociam (prò fors) ignara malorum,
Méne times? mea mēbra tenes, mea funera plāgis,
Cedo, téne pudet, heu pietas ignaua ſororis?
Hæc prior, hic pariter lapſæ, iunctóq; per ipſum
Amplexu miſcent auidæ, lachrymáſq;, comáſq;,

Partitǽq; artus redeunt alterna gementes
Ad vultum & chara vicibus ceruice fruuntur.
Dúmq; modo hæc fratrē memorat, nūc illa maritū
Mutuáq; exorſæ Thebas, Argóſq; renarrant,
Longius Argia miſeros reminiſcitur actus.
Per tibi furtiui ſacrum commūne doloris,
Per ſocios manes, & conſcia ſidera iuro.
Non hic amiſſos, quanquam vagus exul honores
Non gentile ſolum, charæ non pectora matris,
Te cupiens vnam, noctéſq;, diéſq;, locutus
Antigónen, ego cura minor, faciliſq; relinqui.
Tu tamen excelſa ſublimis forſitan arce,
Ante nefas graijs dantem vexilla maniplis
Vidiſti, téq; ille acie reſpexit ab ipſa
Euſe ſalutatam, & nutantis vertice coni:
Nos procul, extremas ſed quis deus egit in iras?
Nil veſtræ valuere preces, tibíne iſta negauit
Oranti? cauſas ac triſtia reddere facta
Cœperat Antigone, fidus comes admonet ambas
Eia agite inceptum potius, iam ſidera pallent
Vicino turbata die, perferte laborem,
Tempus erit lachrymis, accenſo flebitis igne,
Haud procul Iſmeni monſtrabant murmura ripas,
Qui turbatus adhuc, & ſanguine decolor ibat
Huc laceros artus ſocio conamine portant
Inualidæ, iungitq; comes non fortior vlnas.
Sic Hyperionium tepido Phaëtonta ſorores
Fumantem lauere Pado, vix dum ille ſepulchro
Conditus, & flentes ſtabant ad flumina ſyluæ.

Vt ſanies purgata vado,membriſq; reuerſus
Mortis honos: ignem miſeræ poſt vltima quærunt
Oſcula:ſed gelidæ circùm exaniméſq; fauillæ
Putribus in foueis atq; omnia buſta quieſcunt,
Stabat adhuc ſeu forte rogus, ſeu numine diuum
Cui torrere datum ſæuos Etheocléos artus,
Siue locum monſtris iterum fortuna parabat,
Seu diſſenſuros ſeruauerat Eumenis ignes,
Hic tenuem nigris etiamnum viuere lucem
Roboribus pariter cupidæ videre,ſimúlq;
Flebile gauiſæ:nec adhuc quæ buſta repertum.
Sit placidus quicunq;,rogant,mitiſq; ſupremi
Admittat cineris conſortem,& miſceat vmbras.
Ecce iterum fratris, primos vt contigit artus
Ignis edax,tremuere rogi,& nouus aduena buſtis
Pellitur,exundant diuiſo vertice flammæ.
Alternóſq; apices abrupta luce coruſcant.
Pallidus Eumenidum veluti commiſerit ignes
Orcus,vterq; minax globus,& conatur vterq;
Longius:ipſæ etiam commoto pondere paulum
Seceſſere trabes.conclamat territa virgo,
Occidimus,functáſq; manu ſtimulauimus iras.
Frater erat.quis enim acceſſus ferus hoſpitis vmbræ
Pelleret? en clypei fragmen,ſemiuſtáq; noſco
Cingula.frater erat,cerniſne vt flamma recedat?
Concurrátq; tamen:viuunt odia improba,viuunt.
Nil actum bello: miſeri, ſic dum arma mouetis,
Vicit nempe Creon.nuſquam iam regna,quis ardor?
Cui furitis,ſedate minas. túque exul vbiq;

Semper inops æqui. iam cede hoc nupta precatur,
Hoc ſoror, aut ſæuos mediæ veniemus in ignes.
Vix ea, cum ſubitus campos tremor, altáq; tecta
Impulit, adiuuitq; rogi diſcordis hiatus,
Et vigilum turbata quies, quibus ipſe malorum
Fingebat ſimulacra ſopor. ruit ilicet, omnem
Proſpectum luſtrans armata indagine miles.
Illos inſtantes ſenior timet vnus. at ipſe
Ante rogum, ſæuiq; palàm ſpreuiſſe Creontis
Imperia: & furtum claro plangore fatentur
Securæ. quippe omne vident fluxiſſe cadauer.
Ambigitur ſæua de morte, animoſáque leti
Spes furit: hæc fratris rapuiſſe, hæc coniugis artus
Contendunt, vicibúſq; probát, ego corpus, ego ignes,
Me pietas. me duxit amor, depoſcere ſæua
Supplicia, & dextras iuuat inſertare catenis.
Nuſquam illa alternis modo quæ reuerētia verbis,
Iram, odiúmque putes tantus diſcordat vtrinq;
Clamor, & ad regem qui deprendêre trahebant.
At procul acteis dextra iam Pallade muris
Iuno Phoroneas inducit prænia matres
Attonitas non ipſa minus, cœtúmque gementem
Conciliat populis, & flentibus addit honorem.
Ipſa manu, ramóſque Oleæ, vittáſque precantes
Tradit & obtenta ſummittere lumina palla
Et præferre docet vacuas ſine manibus vrnas.
Omnis & actæis effuſa penatibus ætas
Tecta, viáſque replent. vnde hoc examen? & vnà
Tot miſeræ? necdum cauſas nouere malorum.

Iámque gemunt, dea conſilijs ſe miſcet vtriſque
Cuncta docens, qua gente ſatæ, quæ funera plangát.
Quidve petant varijs nec non affatibus ipſæ
Ogygias leges, immanſuetúmq; Creonta
Multū & vbiq; fremunt. geticæ non plura querūtur
Hoſpitibus tectis trunco ſermone volucres,
Cum duplices thalamos, & iniquum Teréa clamant.
Vrbe fuit media nulli conceſſa potentum
Ara deum, mitis poſuit clementia ſedem,
Et miſeri fecere ſacram, ſine ſupplice nunquam
Illa nouo, nulla damnauit vota repulſa.
Auditi quicunq; rogant, noctéſq;, diéſque
Ire datum, & ſolis numen placare querelis,
Parca ſuperſtitio, non thurea flamma, nec altus
Accipitur ſanguis: lachrymis altaria ſudant,
Mœſtarúmq; ſuper libamina ſerta comarum
Pendent, & veſtes mutata ſorte relictæ
Mite nemus circà, cultúque inſigne verendo
Vittatæ laurus, & ſupplicis arbor oliuæ.
Nulla autem effigies, nulli commiſſa metallo
Forma dei, mentes habitare, & pectora gaudet.
Semper habet trepidos ſemper locus horret egenis
Cœtibus, ignotæ tantum felicibus aræ.
Fama eſt defeſſos acie poſt buſta paterni
Numinis, Herculeos ſedem fundaſſe nepotes.
Fama minor factis, ipſos nam credere dignum
Cælicolas, tellus quibus hoſpita ſemper Athenæ
Ceu leges, hominémque nouum, ritúſque ſacrorum,
Semináq; in vacuas hinc deſcendentia terras

Sic ſacraſſe loco commune animantibus ægris
Confugium, vnde procul ſtarent, iræq́ue, minæq́ue
Regnáque, & à iuſtis Fortuna recederet aris.
Iam tunc innumeræ norant altaria gentes.
Huc victi bellis: patriáque è ſede fugati
Regnorúmque inopes, ſcelerúmque errore nocentes
Conueniunt, pacémque rogant, mox hoſpita ſedes
Vicit, & Oedipodæ furias, & funus Olynthi
Texit, & à miſero matrem ſummouit Oreſte.
Hunc vulgo monſtrãte locum. manus anxia Lernæ
Deueniunt, cedit miſerorum turba priorum.
Vix ibi ſedatis requierunt pectora curis,
Ceu patrio ſuper alta grues aquilone fugatæ
Cum videre Pharon: tunc æthéra latius implent,
Tunc hilari clangore ſonant, iuuat orbe ſereno
Contempſiſſe niues, & frigora ſoluere Nilo.
Iámque domos patrias, Scythicæ poſt aſpera gentis
Prælia laurigero ſubeuntem Theſéa curru
Lætifici plauſus, miſſúſque ad ſidera vulgi
Clamor, & emeritis hilaris tuba nuntiat armis.
Ante ducem ſpolia, & duri Mauortis imago
Virginei currus: cumulatáque fercula criſtis,
Et triſtes ducuntur equi. truncæque bipennes,
Quis nemora, & ſolidam mæotida cædere ſuetæ,
Coritique leues portantur, & ignea gemmis
Cingula, & informes, dominarum ſanguine peltæ.
Ipſæ autem nondum trepidæ, ſexúmve fatentur.
Nec vulgare gemunt, aſpernantúrque precari
Et tantum innuptæ quærunt delubra Mineruæ.

Primus amor niueis victorem cernere vectum
Quadriiugis, necnon populos in ſemet agebat
Hippolyte: iam blanda genas, patiénſq; mariti
Fœderis, hanc patriæ ritus fregiſſe ſeueros
Atthides obliquæ ſecum mirantur, operto
Murmure, quòd nitidi crines, quòd pectora palla
Tota latent, magnis quòd barbara ſemet Athenis
Miſceat, atq; hoſti veniat paritura marito.
Paulum & ab obſeſſis mœſtæ Pelopeides aris
Promouere gradum, ſeriémq; & dona triumphi
Mirantur: victiq; animo rediere mariti.
Atque vbi tardauit currus, & ab axe ſuperbo
Explorat cauſas victor, poſcitq; benigna
Aure preces: auſa ante alias Capaneia coniux.
Belliger Ægide, ſubitæ cui maxima laudis
Semina de noſtris aperit Fortuna ruinis
Non externa genus, diræ nec conſcia noxæ,
Turba ſumus, domus Argos erat, regeſq; mariti
Non vtinam fortes: quid enim ſeptena mouere
Caſtra, & Agenoreos opus emendare penates?
Nec querimur cæſos, hæc bellica iura, vicéſq;
Armorum: ſed non Siculis exorta ſub antris
Monſtra, nec Oſſæi bello cecidere bimembres.
Mitto genus, claróſq; patres, hominũ inclyte Theſeu
Sanguis erant omnes, eadémq; ſidera, eoſdem
Sortitus animarum, alimentáque veſtra creati.
Quos vetat igne Creon, ſtygiæq; à limine portæ
Ceu ſator Eumenidum, aut lethæi portitor amnis
Summouet: ac dubio cæliq;, Erebique ſub axe

Detinet: heu princeps natura, vbi numina? vbi ille
Fulminis iniuſti iaculator? vbi eſtis Athenæ?
Septima iam ſurgens trepidis aurora iacentes
Auerſatur equis: radios declinat, & horret
Stelligeri iubar omne poli: iam comminus ipſæ
Pabula dira feræ, campúmq; odere volucres
Spirantem tabo, & cælum, ventóſque grauantem.
Quãtum etenim supereſſe rear? nuda oſſa, putrémq;
Vrere permittat ſaniem, properate verendi
Cecropidæ, vos iſta decet vindicta. priuſquam
Emathij, Thracéſque dolent, quæq; extat vbiq;
Gens arſura rogis, manesq; habitura ſupremos.
Nam quis erit ſæuire modus? bellauimus eſto,
Sed cecidere odia, & triſtes mors obruit iras.
Tu quoq;, vt egregios fama cognouimus actus,
Non trucibus monſtris Buſyrim, infandúmq; dediſti
Cercyona, & ſæuum velles Scyrona creatum.
Credo & Amazonijs Tanai fumaſſe ſepulchris,
Vnde hæc arma refers, ſed & hũc dignare triũphũ.
Da terris vnum cælóque, erebóque laborem,
Si patrium Marathona metu, ſi tecta leuaſti
Creſia, nec fudit vanos anus hoſpita fletus.
Sic tibi non vllæ ſocia ſine Pallade pugnæ,
Nec ſacer inuideat paribus Tirynthius actis.
Semper & in curru, ſemper te mater ouantem
Cernat, & inuictæ nil tale precentur Athenæ.
Dixerat: excipiunt cunctæ, tendúntq; precantes
Cum clamore manus. rubuit Neptunius heros
Permotus lachrymis. iuſta mox concitus ira

Exclamat: quænam iſta nouos induxit erinnys
Regnorum mores? non hæc ego pectora liqui
Graiorum abſcedens. Scythiam, pontúmq; niualem
Cum peterem. nouus vnde furor? victúmne putaſti
Theſéa dire Creon? adſum, nec ſanguine feſſum
Crede: ſitit meritos etiamnum hæc haſta cruores.
Nulla mora eſt. verte adeo huc fidiſſime Phegeu
Cornipedem, & tyrias inuectus protinus arces
Aut Danais edice rogos, aut prælia Thebis.
Sic ait: oblitus belliq;, viæq; laborum,
Hortatúrque ſuos, vireſq; inſtaurat anhelas.
Vt modo connubijs taurus, ſaltúque recepto
Cum poſuit pugnas. alio ſi forte remugit
Bellatore nemus: quanquam ora, & colla cruento
Imbre madent, nouus arma parat, cãpúmq; laceſſens
Diſſimulat gemitus, & vulnere puluere cælat.
Ipſa metus libycos, ſeruatricemq; Meduſam
Pectoris incuſſa mouit Tritonia parma.
Protinus erecti toto ſimul agmine Thebas
Reſpexere angues. necdum atticus ire parabat
Miles, & infelix expauit claſſica Dirce.
Continuo in pugnas, haud ſolum accenſa iuuentus,
Qui modo caucaſei comites rediere triumphi,
Omnis ad arma rudes ager extimulauit alumnos,
Conueniunt, vtróque ducis vexilla ſequuntur.
Qui gelidum Braurona viri, qui rura laceſſunt
Munichia, & trepidis ſtabilem Pyræa nautis.
Et nondum Eoo clarum Marathona triumpho.
Mittit in arma manus genialibus hoſpita diuis

Icarij, Celeique domus, viridéſq; Melænæ
Dives & Ægáleos nemorum, Parnéſq; benignus
Vitibus, & pingui melior Lycabetos oliua.
Venit atrox Ileus, & olentis arator Hymetti,
Quæq; rudes Thyrſos ederis veſtiſtis Acharnæ.
Linquitur Eois longe ſpeculabile proris
Sunion. vnde vagi caſurum in nomina ponti
Creſia decepit falſo ratis ægéa velo.
Hos Salamis populos, illos cerealis Eleuſis
Horrida ſuſpenſis ad prælia miſit aratris.
Et quos Calliroe nouies errantibus vndis
Implicat, & raptæ qui conſcius Orythiæ
Celauit geticos ripis Iliſſos amores.
Ipſe quoque in pugnas vacuatur collis, vbi ingens
Lis ſuperum, dubijs donec noua ſurgeret arbor
Rupibus, & longa refugum mare frangeret vmbra.
Iſſet & arctoas Cadmeia ad mœnia ducens
Hippolyte turmas: retinet iam certa tumentis
Spes vteri, coniúxque rogat dimittere curas
Martis, & emeritas thalamo ſacrare pharetras.
Hos vbi velle acies, & dulci gliſcere ferro
Dux videt, vt'q; pijs raptim dent oſcula natis
Amplexúſq; breues: curru ſic fatur ab alto.
Terrarum leges & mundi fœdera mecum
Defenſura manus, dignas inſumite mentes
Cœptis: hac omnem diuúmq;, hominúmq; fauorem
Naturámque ducem, cœtúſq; ſilentis Auerni
Stare palam eſt, illic pœnarum exercita Thebis
Agmina, & anguicomæ ducent vexilla ſorores.

Ite alacres, tantæq; precor confidite cauſæ.
Dixit, & emiſſa præceps iter inchoat haſta.
Qualis hyperboreos vbi nubilus inſtitit axes
Iuppiter, & prima tremefecit ſidera bruma.
Rumpitur Æolia, & longam indignata quietem
Tollit hyems animos, ventoſáq; ſibilat Arctos.
Tunc montes, vndæq; fremunt: tunc prælia cæſis
Nubibus, & tonitrus, inſanáq; fulmina gaudent.
Ictagemit tellus, virides grauis vngula campos
Atterit innumeris, peditúmq;, equitúmq; cateruis:
Expirat protritus ager, nec puluere craſſo
Armorum lux victa perit, ſed in æthéra longum
Frangitur, & medijs ardent in nubibus haſtæ.
Noctem adeo, placidáſq; operis iunxere tenebras:
Certaménq; immane viris, quò concita tendant
Agmina, quis viſas proclamet ab aggere Thebas?
Cuius in Ogygio ſtet princeps lancea muro.
At procul ingenti Neptunius agmina Theſeus
Anguſtat clypeo, propriæq; exordia laudis,
Centum vrbes vmbone gerit, centenáq; Cretæ
Mœnia, ſéq; ipſum monſtroſi ambagibus antri
Hiſpida torquentem luctantis colla iuuenci,
Alternáſq; manus circùm, & nodoſa ligantem
Brachia, & abducto vitantem cornua vultu.
Terror habet populos, cum ſeptus imagine torua
Ingreditur pugnas, bis Theſea, biſq; cruentas
Cæde videre manus veteres reminiſcitur actus
Ipſe tuens, ſociúmq; gregem, metuendáq; quondam
Limina, & abſumpto pallentem Gnoſida filo.

Sæuus at interea ferro poſt terga reuinctas
Antigónen, viduámq; Creon Adraſtida leto
Admouet, ambæ hilares, & mortis amore ſuperbæ
Enſibus intentant iugulos, regémq; cruentum
Deſpiciunt, cum dicta ferens Theſeia Phlegeus
Aſtitit, ille quidem ramis inſontis oliuæ
Pacificus, ſed bella ciet, bellúmq; minatur
Grãde fremẽs, nimiũq; memor mãdantis, & ipſum
Iam prope, iam medios operire cohortibus agros
Ingeminans: ſtetit ambiguo Thebanns in æſtu
Curarum, nutántq; minæ, & prior ira tepeſcit.
Tunc firmat ſeſe, fictúmq;, ac triſte renidens,
Paruáne proſtratis, inquit, documenta mycenis
Sanximus? en iterum, quæ mœnia noſtra laceſſant
Accipimus, veniant, ſed ne poſt bella querantur.
Lex eadem victis, dixit, ſed puluere craſſo
Caligare diem, & tyrios iuga perdere montes
Aſpicit, armari populos tamen, armáq; ferri
Ipſe iubet pallens, mediæq; in ſedibus aulæ
Eumenidas ſubitas, flentémq; Menœcéa cernit
Turbidus, impoſitóſq; rogis gaudere Pelaſgos.
Quis fuit ille dies, tanto cum ſanguine Thebis
Pax inuenta perit? Patrijs modo fixa reuellunt
Arma deis, clypeiſq; obducunt pectora fractis,
Et galeas humiles, & adhuc ſordentia tabo
Spicula: non pharetris quiſquam, non enſe decorus,
Non ſpectandus equos, ceſſit fiducia valli.
Murorum patet omne latus, munimina portæ
Expoſcunt, prior hoſtis habet, faſtigia deſunt.

Deiecit Capaneus exanguis, & ægra iuuentus.
Iam nec coniugibus, ſuprema nec oſcula natis
Iungit, & attoniti nil optauere parentes.
Atticus at contrà, iubar, vt clareſcere ruptis
Nubibus, & ſolem primis aſpexit in armis.
Deſilit in campum: qui ſubter mœnia nudos
Adſeruat manes, diriſq; vaporibus ægrum,
Aera puluerea penitus ſub caſſide ducens
Ingemit, & iuſtas belli flammatur in iras.
Hunc ſaltem miſeris ductor Thebanus honorem
Largitur Danais, quòd non ſuper ipſa iacentum
Corpora belligeras acies, Martémq; ſecundum
Miſcuit, aut lácera ne quid de ſtrage nefandus
Perderet, eligitur ſænos potura cruores
Terra rudis, iámq; alternas in prælia gentes
Diſſimilis Bellona ciet, non clamor vtrinq;
Non vtrinq; tubæ: ſtat debilis altera pubes
Summiſſos enſes nequicquam, armentáq; dextris
Laxa tenens, cedunt tellure, armiſq; reductis
Oſtentant veteres etiamnum in ſanguine plagas.
Iam nec cecropijs idem ductoribus ardor,
Langueſcuntq; minæ, & virtus ſecura reſedit.
Ventorum velut ira minor, niſi ſylua furentes
Impedit, inſaniq; tacent ſine littore fluctus.
Vt vero æquoreus quercum Marathonida Theſeus
Extulit, erectæ cuius crudelis in hoſtes
Vmbra cadit, campúmq; trucẽ lux cuſpidis implet.
Ceu pater ædonios Æmi de vertice Mauors
Impulerit currus, rapido mortémq; fugámq;

Hippomédonta neci, Capaneáq; miſimus vmbris
Pectora, quæ bellum præceps amentia ſuaſit
Improbe? nónne vides quos vlciſcare iacentes?
Sic ait, & fruſtra periturum miſſile ſummo
Affixit clypeo, riſit, vocéſq;, manúmq;
Horridus Ægides, ferratáq; ab arbore magnos
Molitur iactus, nec non prius ore ſuperbo
Intonat, argolici quibus hæc datur hoſtia manes
Pandite tartareum chaos, vltricéſq; parate
Eumenidas, venit ecce Creon. ſic fatus, & auras
Diſſipat haſta tremens, tunc qua ſub tegmine duro
Multiplicem tenues iterant thóraca catenæ
Incidit, emicuit per mille foramina ſanguis
Impius ille oculis extremo errore ſolutis
Labitur, aſſiſtit Theſeus grauis, armáq; tollens
Iámne dare extinctis iuſtos ait hoſtibus ignes,
Iam victos operire placet? vade atra dature
Supplicia, extremiq; tamen ſecure ſepulchri.
Accedunt vtrinq; pio vexilla tumultu,
Permiſcentq; manus, medio iam fœdera bello,
Iámq; hoſpes Theſeus orant ſuccedere muris,
Dignariq; domos, nec tecta hoſtilia victor
Aſpernatus init, gaudent matréſq;, nurúſq;
Ogygiæ, qualis Thyrſo bellante ſubactus
Mollia laudabat iam marcidus orgia Ganges.
Ecce per aduerſas Dircæi verticis vmbras
Fœmineus quatit aſtra fragor, matréſq; Pelaſgæ
Decurrunt, quales bacchea ad bella vocatæ
Thyádes amentes, magnum quas poſcere credas,

Aut feciſſe nefas, gaudent lamenta, nouæq;
Exultant lachrymæ, rapit huc, rapit impetus illuc
Theſéa magnanimũ, quærant prius ánne Creonta,
An'ne ſuos vidui ducunt ad corpora luctus?
Non ego centena, ſi quis mea pectora laxet,
Voce deus, tot buſta ſimul, vulgiq;, ducúmq;,
Tot pariter gemitus, dignis conatibus æquem.
Turbine quo ſeſe charis inſtrauerit audax
Ignibus Euadne, fulménq; in pectore magno
Quæſierit, quo more iacens ſuper oſcula ſæui
Corporis, infelix excuſet Tydéa coniux,
Vt ſæuos narret vigiles Argia ſorori,
Arcáda quo planctu genitrix Erymanthia clamet,
Arcada conſumpto ſeruantem ſanguine vultu,
Arcada, quem geminæ pariter fleuere cohortes.
Vix nouus iſta furor, veniensq; impleſſet Apollo,
Et mea iam longo meruit ratis æquore portum.
Durabiſne procul, dominóq; legere ſuperſtes,
O mihi biſſenos multum vigilata per annos
Thebai? iam certe præſens tibi fama benignum
Strauit iter, cœpitq; nouam monſtrare futuris,
Iam te magnanimus dignator noſcere Cæſar.
Itala iam ſtudio diſcit, memorátq; iuuentus,
Viue precor, nec tu diuinam Æneida tenta,
Sed longe ſequere, & veſtigia ſemper adora.
Mox tibi ſi quis adhuc prætendit nubila liuor,
Occidet, & meriti poſt me referentur honores.

THEBAIDOS FINIS.

❧ P. PAPINII STATII ACHILLEIDOS LIBER PRIMVS.

m Agnanimum Æaciden, formidatámque tonanti
Progeniem, & patrio vetitam ſuccedere cælo
Diua refer. Quanq̃ acta viri, multũ inclyta cantu
Mæonio: ſed plura vacant, nos ire per omnem
(Sic amor eſt) Héroa velis, Scyróq; latentem
Dulichia proferre tuba. nec in Hectore tracto
Siſtere, ſed tota iuuenem deducere Troia.
Tu modo, ſi veteres digno depleuimus hauſtu,
Da fontes mihi Phœbe nouos, ac fronde ſecunda
Necte comas. neq; eni Aoniũ nemus aduena pulſo,
Nec mea nunc vittis albeſcunt tempora primis.
Scit Dircæus ager, méq; inter priſca parentum
Nomina, cúmq; ſuo memorant Amphione Thebæ.
At tu, quem longe primum ſtupet Itala virtus
Graiáq;, cui geminæ florent vatúmq;, ducúmq;
Certatim laurus (olim dolet altera vinci)
Da veniá, ac trepidum patere hoc ſudare parũper
Puluere, te longo, necdum fidente paratu
Molimur, magnúſq; tibi præludat Achilles. .
Soluerat Oebalio claſſem de littore Paſtor
Dardanus, incautas blande populatus Amyclas,
Plenáq; materni referens præſagia ſomni
Culpatum relegebat iter, quà condita ponto
Fluctibus inuiſis, iam Nereis imperat Helle.

Cum Thetis, idæos (heu nunquam vana parentum
Auguria) expauit vitreo ſub gurgite remos.
Nec mora, ab vndoſis turba comitante ſororum
Proſiluit thalamis, feruent coëuntia Phrixi
Littora, & anguſtum dominas non explicat æquor.
Illa vbi diſcuſſo primum ſubit aera ponto,
Me petit, hæc mihi claſſis (ait) funeſta paratur.
Agnoſco monitus, & Protéa vera locutum,
Ecce nouam Priamo facibus de puppe leuatis,
Fert Bellona nurum, video iam mille carinis.
Ionium, Ægæumq́; premi, nec ſufficit omnis
Quod plaga graiugenum tumidis coniurat Atridis.
Iam pelago, terriſq; meus quæretur Achilles,
Et volet ipſe ſequi. quid enim cunabula paruo
Pelion, & torui commiſimus antra magiſtri?
Illic (ni fallor) Lapitharum prælia ludit
Improbus, & patria iam ſe metitur in haſta.
O dolor, ò ſeri materno in corde timores.
Num potui infelix cum primum in gurgite noſtro
Rhœtææ cecidere trabes, attollere magnum
Æquor? & inceſti prædonis vela, profunda
Tempeſtate ſequi? cunctáſq; inferre ſorores?
Nũc quoq; (ſed tardũ eſt) iam plena iniuria raptę,
Ibo tamen, pelagiq; deos, dextrámq; ſecundi
(Quod ſupereſt, cõplexa Iouis, per Thetyos amnes
Grandæuúmq; patrem, ſupplex miſeranda rogabo
Vnam hyemem. Dixit, magnúmq; in tẽpore regem
Aſpicit, Oceano veniebat ab hoſpite, menſis
Lætus, & æquoreo diffuſus nectare vultum

Unde hyemes, ventiq; ſilent, cantúq; quieto
Armigeri Tritones eunt, ſcopuloſáq; Cete,
Tyrrheniq; greges, circúmq; infráq; rotantur
Rege ſalutato, placidis ipſe arduus vndis
Eminet, & triplici telo iubet ire iugales.
Illi ſpumiferos glomerant à pectore fluctus.
Ponè natant, delentq; pedum veſtigia cauda.
Cui Thetis, ô magni rector, genitórq; profundi
Aſpicis in quales miſerum patefeceris vſus
Æquor? eunt tutis terrarum crimina velis.
Ex quo iura freti, maieſtatémq; repoſtam
Rupit iaſonia puppis pagaſæa rapina.
En aliud furto ſcelus, & ſpolia hoſpita portans
Nauigat iniuſtæ temerarius arbiter Idæ.
Heheu quos gemitus terris pelagóq; daturus.
Quos mihi, ſic Phrygiæ penſamus præmia palmæ.
Hi Veneris mores, hoc gratæ munus alumnæ.
Has ſaltem (non Semideos, noſtrúmq; reportant
Theſea) ſi quis adhuc vndis honor, obrue puppes,
Aut permitte fretum, nulla inclementia, fas ſit
Pro nato timuiſſe mihi. Da tollere fluctus.
Nec tibi de tantis placeat me fluctibus vnum
Littus, & Iliaci ſcopulos habitare ſepulchri.
Orabat laniata comas, & pectore nudo
Cœruleis obſtabat equis. Tunc rector aquarum
Inuitat curru, dictiſq; ita mulcet amicis.
Ne pete Dardaniã fruſtra Theti mergere claſſem.
Fata vetant, ratus ordo deum, miſcere cruentas
Europæq; Aſiæq; manus, conſultáq; bella

Iuppiter,& triſtes edixit ſedibus annos.
Quem tu illic natum Sigeo in puluere? quanta
Aſpicies victrix Phrygiarum funera matrum?
Cum tuus Æacides tepido modo ſanguine Teucros
Vndabit campos: modo craſſa exire vetabit
Flumina,& Hectoreo tardabit funere currus,
Impellétque manu noſtros opera irrita muros
Peléa iam deſiſte queri, thalamóſque minores
Crediderls peperiſſe Ioui, nec inulta dolebis.
Cognatis vtêre fretis. dabo tollere fluctus
Cum reduces Danai, nocturnáq; ſigna Caphareus
Exeret,& dirum pariter quæremus Vlyſſem.
Dixerat. Illa graui vultum demiſſa repulſa,
Quæ iam excire fretum: & ratibus bellare parabat
Iliacis, alios iterum commenta paratus,
Triſtis ad Æmonias detorquet brachia terras.
Ter conata manu, liquidum ter greſſibus æquor
Reppulit,& nineas feriunt vada Theſſala plátas.
Lætantur montes,& connubialia pandunt
Antra ſinus, Latéq; deæ Sperchios obundat
Obuius,& dulci veſtigia circuit vnda.
Illa nihil gauiſa locis, ſed cœpta fatigat
Pectore conſilia,& ſolers pietate magiſtra,
Longæuum Chirona petit. Domus ardua montem
Perforat,& longo ſuſpendit Pelion arcu.
Pars exhauſta manu, partem ſua ruperat ætas
Signa tamen, diuúmq; tori,& quem quiſq; ſacrarat
Accubitu, genióq;, locus monſtratur. at intra
Centauri ſtabula alta patent: non æqua nefandis

Fratribus. Hic hominum nullos experta cruores
Spicula: nec truncæ bellis genialibus Orni,
Aut conſanguineos fracti cratêres in hoſtes.
Sed pharetræ inſontes,& inania terga ferarum.
Hæc quoq; dum viridis,Nam tūc labor vnus inermi
Noſſe ſalutiferas dubijs animantibus herbas,
Aut monſtrare lyra veteres Héroas alumno.
Quem tunc venatu rediturum in limine primo
Opperiens,properátq; dapes,largóq; ſerenat
Igne domum. Tum viſa procul de littore mater
Nereis,erumpit ſyluis.Dant gaudia vires.
Notáque deſueto crepuit ſenis vngula campo.
Tunc blãdus dextra, atq; imos ſummiſſus in armos
Pauperibus tectis inducit,& admonet antris.
Iamdudum tacito luſtrat Thetis omnia viſu
Nec perpeſſa moras:vbi nam mea pignora Chiron?
Dic ait: aut cur vlla puer iam tempora ducit
Te ſine?num merito trepidus ſopor?atq; matri
Signa deum?magnos vtinam mentita timores.
(Nanq; mihi infeſtos vtero modo contuor enſes)
Nunc planctu liuere manus, modo in vbera ſæuas
Ire feras,ſæpe ipſa(nefas)ſub inania natum
Tartara,& ad Stygios iterum fero mergere fontes.
Hos abolere metus magici iubet ordine ſacri
Carpathius vates,puerúmq; ſub axe probato
Secretis luſtrare fretis. vbi littora ſumma
Oceani,& genitor tepet illabentibus aſtris
Pontus,vbi ignotis horrenda piacula diuis,
Donáque,ſed longum cuncta enumerare vetórque,

Trade magis, ſic fata parens, neq; enim ille dediſſet,
Si molles habitus, & tegmina fœda fateri
Auſa foret: tunc ille refert, duc optima quæſo
Duc genitrix, humiliq; deos infringe precatu.
Non ſuperant tua vota modum, placandáq; multum
Inuidia eſt: non addo metum, ſed vera fatebor,
Neſcio quid magnum (nec me patria omina fallunt)
Vis feſtina parat, teneróſque ſuperuenit annos.
Olim ferre minas, & obire audita ſolebat
Imperia, & noſtris procul haud diſcedere ab antris.
Nunc illum non Oſſa capit, non Pelion ingens,
Theſſalicæ've niues, ipſi mihi ſæpe queruntur
Centauri, raptáſque domos, abſtractáque coràm
Armenta, & campis ſemet, fluuijſq; fugari.
Inſidias, & bella parant, tumidique minantur.
Olim equidem argoos Pinus cum Theſſala reges
Huc veheret, iuuenem Alciden, & Theſéa vidi,
Sed taceo: figit gelidus Nereida pallor.
Ille aderat multo ſudore, & puluere maior.
Attamen arma inter, feſtinatóſq; labores,
Dulcis adhuc viſu, niueo natat ignis in ore
Purpureus, fuluóq; nitet coma gratior auro.
Necdum prima noua lanugine vertitur ætas,
Tranquillæq; faces oculis, & plurima vultu
Mater ineſt: qualis lycia venator Apollo
Cum redit, & ſæuis permutat plectra pharetris.
Forte & lætus adeſt (o quantum gaudia formæ
Adijciunt) fœtam Pholoes ſub rupe leænam
Perçulerat ferro, vacuíſque reliquerat antris.

Ipſam,ſed catulos aſportat,& incitat vngues.
Quos tamen,vt fido genitrix in limine viſa eſt,
Abijcit,exceptámq; auidis circunligat vlnis
Iam grauis amplexu,iámq; æquus vertice matri.
Inſequitur magno iam tunc connexus amore
Patroclus,tantiſq; extenditur æmulus actis
Par ſtudijs,æuiq; modis, ſed robore diſpar,
Et tamen æquali viſurus pergama fato.
Protinus ille ſubit rapido quæ proxima ſaltu
Flumina,fumantéſq; genas,crinémq; nouauit.
Fontibus Eurotæ,qualis vada Caſtor anhelo
Intrat equo, feſſúmq; ſui iubar excitat aſtri.
Miratur, comitíq; ſenex,nunc pectora mulcens,
Nunc fortes humeros, angunt ſua gaudia matrem.
Nunc libare dapes,bacchæáq; munera Chiron
Orat,& attonitam vario oblectamine mulcens
Elicit extremo chelyn,& ſolantia curas
Fila mouet,leuitérque expertas pollice chordas.
Dat puero,canit ille libens immania laudum
Semina,qui tumidæ ſuperarit iuſſa nouercæ
Amphitryoniades,crudo quo Bebryca cæſtu
Obruerit Pollux. quanto circundata nexu
Ruperit Ægides Minoi brachia tauri.
Maternos in fine toros,ſuperiſque grauatum
Pelion: hic ficto riſit Thetis anxia vultu.
Nox trahit in ſomnos:ſaxo collabitur ingens
Centaurus,blandiſque humeris ſe innectit Achilles.
Quãquam ibi fida parẽs, aſſuetáq; pectora mauult,
At Thetis vndiſonis per noctem in rupibus aſtans

Quæ nato ſecreta velit, quibus abdere terris
Deſtinat, huc, illuc, diuerſa mente volutat.
Proxima ſed ſtudijs multum Mauortia Thrace,
Nec Macedum gens dura placet, laudúmque daturi
Cercopidæ ſtimulos, nimium opportuna carinis
Seſtos, Abydeniq́ʒ ſinus: placet ire per altas
Cycladas. hinc ſpretæ Myconos, humilisq́ʒ Seriphos
Et Lemnos non æqua viris, atq́ʒ hoſpita Delos
Gentibus, imbelli nuper Lycomedis in aula
Virgineos cœtus, & littora perſona ludo
Audierat, duros laxantem Ægæona nexus
Iuſſa ſequi, centúmq́ʒ dei numerare catenas.
Hæc placet, hæc timide tellus tutiſſima matri.
Qualis vicino volucris iam ſedula partu
Iámq́ʒ timens qua fronde domum ſuſpendat inanem
Prouidet hinc ventos, hinc anxia cogitat angues,
Hinc homines, tandem dubiæ placet vmbra, nouiſq́ʒ
Vix ſtetit in ramis, & protinus arbor amatur.
Altera conſilio ſupereſt, triſtémque fatigat
Cura deam: natum ipſa ſinu complexa, per vndas
An magno Tritone ferat, ventóſq́ʒ volucres
Aduocet, an pelago ſolitam thaumantida paſci.
Elicit inde fretis, & murice frenat acuto
Delphinas bijuges, quos illi maxima Tethys
Gurgite atlanteo pelagi ſub valle ſonora
Nutrierat, nullis vada per Neptúnia glaucæ
Tantus honor formæ, nandique potentia, nec plus
Pectoris humani, iubet hos ſubſiſtere pleno
Littore, ne nudæ noceant contagia terræ.

Ipſa dehinc toto reſolutum pectore Achillem
(Quis pueris ſopor) æmonij de rupibus antri
Ad placidas deportat aquas, & iuſſa tacere
Littora: monſtrat iter, totóque effulſerat orbe
Cynthia: proſequitur diuam, celeréſque recurſus
Securus pelagi Chiron rogat. vdáq; celat
Lumina, & abreptos oculis, iamiámq; latentes
Erecto proſpectat equo. quà cana parumper
Spumant ſigna fugæ, & liquido perit orbita ponto.
Illum non aliàs rediturum ad theſſala Tempe
Iam triſtis Pholoe, iam nubilus ingemit Othrys.
Et tenuis ſperchios aquis, ſpeluncáque docti
Muta ſenis: quærunt puerilia carmina Fauni,
Et ſperata diu plorant connubia nymphæ.
Iam premit aſtra dies, humiliſque ex æquore Titan
Rorantes euoluit equos, & ab æthere magno
Sublatum curru pelagus cadit, at vada mater
Scyria iamdudum fluctus emenſa tenebat,
Exierántque iugo feſſi Delphines herili.
Cum pueri tremefacta quies, oculiq; iacentis
Infuſum ſenſere diem, ſtupet aere primo
Quæ loca? qui fluctus? vbi Pelion? omnia verſat,
Atq; ignota videt, dubitátque agnoſcere matrem.
Occupat illa manu, blandéq; affata pauentem.
Si mihi chare puer thalamos ſors æqua dediſſet,
Quos dabat, æthereis ego te complexa tenerem
Sidus grande plagis, magnique puerpera cæli,
Nil humiles Parcas, terrenáq; fata vererer.
Nunc impar tibi nate genus, præcluſáque leti

Tātū matre via eſt. Quin nūc metuēda propinquāt
Tempora, & extremis admota pericula metis.
Cedamus, paulúmq; animos ſummitte viriles,
Atque habitus dignare meos, ſi lydia dura
Penſa manu, molléſque tulit Tirynthius haſtas,
Si decet aurata Bacchum veſtigia palla
Verrere, virgineos ſi Iuppiter induit artus,
Nec magnum ambigui fregerunt Cænéa ſexus,
Has ſine (quæſo) minas, numénque exire malignum.
Mox iterum campos, iterum centaurica reddam
Luſtra tibi: per ego hoc decus, & ventura iuuentæ
Gaudia, ſi terras, humilémq; experta maritum
Te propter, ſi progenitum Stygis amne ſeuero
Armaui (totúmque vtinam) cape tuta parumper
Tegmina, nil nocitura animo: cur ora reducis?
Quidve parant oculi? pudet hoc miteſcere cultu?
Per te chare puer, cognata per æquora iuro,
Neſciet hoc Chiron: ſic horrida pectora tractat
Nequicquam mulcens, obſtat genitórque roganti,
Nutritórq; ingens: & cruda exordia magnæ
Indolis, effrenæ tumidum velut igne iuuentæ
Si quis equum primis ſummittere tentet habenis,
Ille diu campis, fluuijsq́;, & honore ſuperbo
Gauiſus, non colla iugo, non aſpera præbet
Ora lupis, dominiq; negat captiuus inire
Imperia, atque alios miratur diſcere curſus.
Quis deus attonitæ fraudes, aſtúmq; parenti
Contulit? indocilem quæ mens detraxit Achillem?
Palládi littoreæ celebrabat Scyros honorum

Forte diem, placidóq; ſatæ Lycomede ſorores
Luce ſacra (patrijs, quæ rara licentia) muris
Exierant, dare veris opes, diuæq; ſeueras
Fronde ligare comas, & ſpargere floribus haſtam.
Omnibus eximium formæ decus, omnibus idem
Cultus, & expleto teneri iam fine pudoris
Virginitas matura toris, animiq; tumentes.
Sed quãtum virides pelagi Venus addita Nymphas
Obruit, aut humeris quantum Diana relinquit
Naides, effulget tantum regina decori
Deidamia chori, pulchriſq; ſororibus obſtat.
Illius è roſeo flammatur purpura vultu,
Et gemmis lux maior ineſt, & blandius aurum.
Atq; ipſi par forma deæ: ſi pectoris angues
Ponat, & exempta placetur caſſide vultus.
Hanc vbi ducentem longe ſocia agmina vidit
Trux puer. & nullo temeratus pectora motu
Diriguit, totiſq; nouum bibit oſſibus ignem.
Nec latet hauſtus amor, ſed fax vibrata medullis
In vultus, atq; ora redit, lucémq; genarum
Tingit, & impulſam tenui ſudore pererrat,
Lactea Maſſagetæ veluti cum pocula fuſcant
Sanguine puniceo, vel ebur corrumpitur oſtro.
Sic varijs manifeſta notis, pallétq;, rubétq;,
Flamma recens, eat, atq; vltro ferus, hoſpita ſacra
Diſcutiat turbæ ſecurus, & immemor æui,
Ni pudor, & iunctæ teneat reuerentia matris.
Vt pater armenti quondam, rectórq; futurus,
Cui nondum toto peraguntur cornua gyro,

Cum ſociam paſtus niueo candore iuuencam
Aſpicit, ardeſcunt animi, primúſq; per ora
Spumat amor, ſpectant hilares, optántq; magiſtri
Occupat arrepto iam tempore conſcia mater.
Hóſne inter ſimulare choros, & brachia ludo
Nectere, Nate graue eſt? gelida quid tale ſub oſſa,
Peliacíſq; iugis? ô ſi mihi iungere curas,
Atq; alium portare ſinu contingat Achillem:
Mulcetur, lætúſq; rubet, viſúſq; ſuperbos
Obliquat, veſtéſq; manu leniore repellit.
Aſpicit ambiguum genitrix, cogítq; valentem,
Innectítq; ſinus, tunc colla rigentia mollit,
Submittítq; graues humeros, & fortia laxat
Brachia, & impexos certo domat ordine crines,
Ac ſua dilecta ceruice monilia tranſfert,
Et picturato cohibet veſtigia limbo.
Inceſſum, motúmq; docet, fandíq; pudorem.
Qualiter artificis victuræ pollice ceræ
Accipiunt formas, ignémq;, manúmq; ſequuntur.
Talis erat diuæ natum mutantis imago.
Nec luctata diu, ſupereſt nam plurimus illi
Inuicta virtute decor, fallítq; tuentes
Ambiguus, tenuíq; latens diſcrimine ſexus.
Procedunt, iterúmq; monet, rurſúmq; fatigat
Blanda Thetis: ſic ergo gradus, ſic ora, manúſq;,
Nate feres, comitéſq; modis imitabere fictis,
Ne te ſuſpectum molli non miſceat aulæ
Rector, & incœpti pereant mendacia furti.
Dixit, & admoto non ceſſat comere tactu.

Sic vbi virgineis Hecate laſſata pharetris,
Ad patrem, fratrémq; redit, comes hæret eunti
Mater, & ipſa humeros, exertáq; brachia velat:
Iſpa arcum, pharetramq; locat, veſtéſq; latentes
Diducit, ſparſóſq; ſtudet componere crines:
Protinus aggreditur regem, atq; ibi teſtibus aris
Hanc tibi, ait, noſtri germanam rector Achillis
(Nónne vides vt torua genas, æquandáq; fratri?)
Tradimus, arma humeris, arcúmq; animoſa petebat
Ferre, & amazonio connubia pellere ritu.
Sed mihi curarum, ſatis eſt pro ſtirpe virili.
Hæc calathos, & ſacra ferat: tu frange regendo
Indocilem, ſexúmq; tene, dum nubilis ætas,
Soluendúſq; pudor, néve exercere proteruas
Gymnádas, aut luſtris nemorum concede vagari.
Intus ale, & ſimiles inter ſeclude puellas.
Littore præcipue, portúq; arcere memento.
Vidiſti modo vela Phrygum, iam mutua iura
Fallere, tranſmiſſæ pelago didicere carinæ.
Accedit dictis pater, ingeniòq; parentis
Occultum Æaciden (quis diuum fraudibus obſtet?)
Accipit, vltro etiam veneratur ſupplice dextra.
Et grates electus agit, nec turba piarum
Scyriadum ceſſat nimio defigere viſu
Virginis ora nouæ, quantum ceruice comiſq;
Emineat, quantúmq; humeros, ac pectora fundat.
Dehinc ſociare choros, caſtíſq; accedere ſacris
Hortantur, ceduntq; locum, & contingere gaudent.
Qualiter Idaliæ volucres, vbi mollia frangunt

Nubila,iam longum cælóq;,domóq;,gregatæ.
Si iunxit pennas,diuerſóq; hoſpita tractu
Venit auis,cunctæ primum mirantur,& horrent.
Mox propiúſq; volant,ſociam iámq; aere in ipſo
Paulatim fecere ſuam,plauſúq; ſecundo
Circumeunt hilares,& ad alta cubilia ducunt.
Digreditur multum cunctata in limine mater
Dum repetit monitus,arcanáq; murmura figit
Auribus,& tacito dat verba nouiſſima voto.
Tunc excepta freto,longe ceruice reflexa
Abnatat,& blandis affatur littora verbis.
Chara mihi Tellus,magnæ cui pignora curæ,
Depoſitúmq; ingens,timido commiſimus aſtu,
Sis felix,taceáſq; precor,quo more tacebat
Creta Rheæ,te longus honos,æternáq; cingent
Templa,nec inſtabili fama ſuperabere Delo.
At ventis,& ſacra fretis,intérq; vadoſas
Cycládas,ægeæ frangunt vbi ſaxa procellæ,
Nereidum tranquilla domus,iurandáq; nautis
Inſula,ne ſolum danaas admitte carinas,
Te precor hic thiaſos tantum,nihil vtile bellis.
Hic famam narrare doce: dúmq; arma parantur
Dorica & alternum mauors interfurit orbem,
(Cedo equidem) ſit virgo pij Lycomedis Achilles.
Interea meritos vltrix Europa dolores
Dulcibus armorum furijs & ſupplice regum
Conqueſtu flammata mouet. quippe ambit Atrides
Ille magis,cui nupta domi,facinúſq; relatu
Aſperat iliacum,captam ſine Marte,ſine armis

Progeniem cæli, Spartæq́ʒ potentis alumnam.
Iura, fidem ſuperos, vna calcata rapina.
Hoc fœdus Phrygium, hęc geminæ commercia terrę.
Quid maneat populos, vbi tanta iniuria primos
Decraſſata duces? coeunt gens omnis, & ætas.
Nec tantum exciti bimari quos Iſthmia vallo
Clauſtra, nec vndiſonæ quos circuit vmbo Maleæ.
Sed procul ammoti Phrixi, qua ſemita iungi
Europámq́ʒ, Aſiámq́ʒ vetat, quáſq́ʒ ordine gentes
Littore abydeno maris alligat vnda ſuperni.
Feruet amor belli, concuſſáſq́ʒ erigit vrbes.
Æra domant Temeſæ, quatitur naualibus ora
Euboïs, innumera reſonant incude Mycenæ.
Piſa nouat currus, Nemée dat terga ferarum
Cirrha ſagittiferas certat ſtipare pharetras
Lerna graues clypeos cæſis veſtire iuuencis,
Dat bello pedites Etolus, & aſper Acarnan
Argos agit turmas, vacuantur paſcua Ditis
Arcadiæ, frenat celeres épiros alumnos.
Phocis, & Aoniæ iaculis rareſcitis vmbræ.
Murorum tormenta Pylos, Meſſanáq́ʒ tradunt.
Nulla immunis humus, velluntur poſtibus altis
Arma olim dimiſſa patrum, flammiſq́ʒ liqueſcunt
Dona deum, raptum ſuperis Mars efferat aurum.
Nuſq̃ vmbræ veteres, minor Othrys, & ardua ſidũt
Taygeta, exuti viderunt aera montes.
Iam natat omne nemus, cæduntur robora claſſi.
Sylua minor remis, ferrum laxatur ad vſus
Innumeros, quod roſtra liget, quod muniat arma.

Belligeros quòd frenet equos, quòd mille catenis
Squallentes nectat tunicas, quòd ſanguine fumet,
Vulneráq; alta bibat, quòd conſpirante veneno
Impellat mortes, tenuantq; humentia ſaxa
Attritu, & nigris addunt mucronibus iras.
Nec modus, aut arcus lentare, aut fundere glãdes
Aut torrere ſudes, galeáſq; attollere conis.
Hos inter motus pigram gemit ora quietem
Theſſalis, & geminis incuſat fata querelis.
Quod ſenior Peleus, nec adhuc maturus Achilles.
Iam Pelopis terras, graiúmq; exhauſerat orbem
Præcipitans in tranſtra viros inſanus, equóſq;,
Bellipotens, feruent portus, & operta carinis
Stagna, ſuáſq; hyemes claſſes promota, ſuóſq;
Attollit fluctus, ipſum iam puppibus æquor
Deficit, & totos conſumunt carbaſa ventos.
Prima rates danaas Hecateia congregat Aulis
Rupibus expoſitis, longíq; crepidine dorſi
Euboicum ſcandens Aulis mare, littora multum
Montinagæ dilecta deæ, iuxtáq; Caphareus
Latratum pelago tollens caput, ille pelaſgas
Vt vidit tranſnare rates, ter monte, ter vndis,
Intonuit, ſæuǽq; dedit præſagia noctis.
Cœtus ibi armorum, Troiæ fatalis, ibi ingens
Iuratur bellum, donec Sol annuus omnes
Conficeret metas: tum primum Græcia vires
Contemplata ſuas: tunc ſparſa, ac diſſona moles
In corpus, vultúmq; coit, & rege ſub vno
Diſpoſita eſt. Sic torua feras indago latentes

Claudit,& admotis paulatim caſſibus arctat.
Illæ ignem,ſonitúmq; pauent,diffuſaq; linquunt
Auia,mirantúrq; ſuum deſcreſcere montem,
Inq; vicem ſtupuere greges,ſocióq; timore
Manſueſcunt,ſimul hirtus aper,ſimul Vrſa,Lupúſq;
Cogitur,& captos contemnit Cerua Leones,
Sed quanquam gemini pariter ſua bella capeſſant
Atridæ,famamq; auidi virtute paternam
Tydides,Sthenelúſq; premant,nec cogitet annos
Antilochus,ſeptemq;,Aiax vmbone coruſcet
Armenti greges,atq; æquum montibus orbem
Conſilijs,armiſq; vigil contendat Vlyſſes,
Omnis in abſentem belli manus ardet Achillem.
Nomen Achillis amãt,& in Hectora ſolus Achilles
Poſcitur,illum vnum Teucris,Priamoq; loquuntur
Fatalem,quis enim Æmonijs ſub vallibus alter
Creuerit,effoſa reptans niue?cuius ab ortu
Cruda rudimenta,& teneros formauerit annos.
Centaurus?patrij propior cui linea cæli?
Quémve alium ad ſtygios tulerit ſecreta per amnes
Nereis?& pulchros ferro perſtrinxerit artus?
Hæc graiæ caſtris iterant,traduntq; cohortes,
Cedit turba ducum,vinciq; haud mœſta fatetur.
Sic cum palantes Phlegræa in caſtra coirent
Cælicolæ,iamq; Odryſiam Gradiuus in haſtam
Surgeret,& libycos Tritonia tolleret angues,
Ingentemq; manu curuaret Delius arcum.
Stabat anhela metu ſolum Natura tonantem
Reſpiciens,quando ille hyemes,tonitruſq; vocaret

Nubibus, igniferam quæ fulmina poſceret Ætnam.
Atq; ibi dum mixta vallati plebe ſuorum
Et maris, & belli conſultant tempora reges,
Increpitans magno Vatem Cálchanta tumultu,
Proteſilaus ait (nanq; huic bellare cupido
Præcipua, & primæ iam tunc data copia mortis.)
O nimium Phœbi tripodúmq; oblite tuorum
Theſtoride, quando ora deo poſſeſſa mouebis
Iuſtius? aut quando Parcarum occulta recludes?
Cernis vt ignotum cuncti, ſtupeántq;, petántq;
Æacidem? ſordet vulgo Calydonius Heros,
Et magno genitus Telamone, Aiaxq; ſecundus,
Nos quoq;, ſed Mauors arreptáq; Troia probabunt.
Illum neglectis (pudet heu) ductoribus, omnes
Belligerum ceu numen amant, dic ocyus, aut cur
Serta comis, & mutus honos, quibus abditus oris,
Quáve iubes regione peti, nam fama nec antris
Chironis, patria nec degere Peléos aula.
Eia, irrumpe deos, & fata latentia laxa,
Laurigeróſq; ignes, ſi quando auidiſſimus hauri,
Arma horrenda tibi, ſæuóſq; remiſimus enſes,
Nunquam has imbelles galea violabere vittas,
Sis felix, numeróq; ducum præſtantior omni,
Si magnum Danais per te portendis Achillem,
Iandudum trepido circunfert lumina motu,
Intrantémq; deum primo pallore fatetur
Theſtorides, mox igne genas, & ſanguine torquens.
Nec ſocios, nec caſtra videt, ſed cæcus, & amens
Nunc ſuperum magnos deprendit in æthere cœtus,

Nunc ſagax affatur aues, nunc dira ſororum
Licia, thuriferas modo conſulit anxius aras.
Flammarúmq; apices rapit, & caligine ſacra
Paſcitur: exiliunt crines, rigidiſq; laborat
Vitta comis. nec colla loco, nec in ordine greſſus.
Tandem feſſa tremens longis mugitibus ora
Soluit, & oppoſitum vox eluctata furorem eſt.
Quò rapis ingentem magni Chironis alumnum
Fœmineis Nerei dolis? huc mitte, quid aufers?
Non patiar. meus iſte meus, tu diua profundi.
Et me Phœbus agit: latebris quibus abdere tentas
Euerſorem Aſiæ? video per Cycladas altas
Attonitam, & turpi quærentem littora furto.
Occidimus, placuit Lycomedis conſcia tellus.
O ſcélus, en fluxæ veniunt in pectora veſtes.
Scinde puer, ſcinde, & timidæ ne crede parenti.
Hei mihi raptus abit. quęnā hęc procul īproba virgo?
Hic nutante gradu ſtetit, amiſſiſq; furoris
Viribus, ante ipſas tremefactus corruit aras.
Tunc hærentem Ithacū Calydonius occupat Heros,
Nos vocat iſte labor, neq; enim comes ire recuſo,
Si te cura trahit: licet ille ſonantibus antris
Tethyos aduerſæ, gremióque prematur aquoſo
Nereos, inuenies tu tantum prouidus aſtu
Tende animum vigilem, fœcundúmq; erige pectus.
Nam te quis vatum dubijs in caſibus auſit
Fata videre prior? ſubijcit gauiſus Vlyſſes.
Sic Deus omnipotens firmet, ſic annuat illa
Virgo paterna tibi, ſed me ſpes lubrica verſat.

Grande equidē armatū eſt caſtris inducere Achillē.
Sed ſi fata negent, quàm fœdum, ac triſte reuerti.
Vota tamen Danaum non intentata relinquam.
Iámq; adeo aut aderit mecum Peleius Heros
Aut verum penitus latet, & ſine Apolline Calchas,
Conclamāt Danai ſtimulátq; Agamemno volētes.
Laxantur cœtus, reſolutáq; murmure læto
Agmina diſcedunt. Quales iam nocte propinqua
E paſtu referuntur apes, vel in antra reuerti
Melle nouo grauidas mitis videt Hybla cateruas.
Nec mora: iam dextras Ithaceſia carbaſus auras
Poſcit, & in tranſtris hilaris ſedere iuuentus.
At procul occultum falſi ſub imagine ſexus
Æaciden furto iam nouerat vna latentem
Deidamia virum, ſed opertæ conſcia culpæ
Cuncta pauet, tacitáſq; putat ſentire ſorores.
Nanq; vt virgineo ſtetit agmine clarus Achilles,
Exoluitq; rudem genitrix digreſſa pudorem,
Protinus elegit comitem (quanquam omnis in illum
Turba coit) blandæq; nouas nil tale timenti
Admouet inſidias: illam ſequitúrq;, premítq;
Improbus, illam oculis, iterúmq;, iterúmq; reſumit.
Nunc nimius lateri non euitantis adhæret.
Nunc leuibus ſertis, lapſis nunc ſponte caniſtris,
Nunc thyrſo parcente ferit. modo dulcia notæ
Fila lyræ, tenuéſq; modos, & carmina monſtrat
Chironis, ducitq; manum, digitóſque ſonanti
Infringit citharæ, nunc occupat ora canentis,
Et ligat amplexus, & mille per oſcula laudat.

Illa libens diſcit, quo vertice Pelion, & quis
Æacides: puerique auditum nomen, & actus
Aſſidue ſtupet, & præſentem cantat Achillem.
Ipſa quoque & validos proferre modeſtius artus,
Et tenuare rudes attrito pollice lanas
Demonſtrat, reficitque colos, & perdita dura
Penſa manu, vociſque ſonum, pondúſque tenentis.
Quódque fugit comites: nimio quòd lumine ſeſe
Figat, & in verbis intempeſtiuus anhelet.
Miratur: iamiámque dolos aperire parantem,
Virginea leuitate fugit, prohibétque fateri.
Sic ſub matre Rhea iuuenis regnator Olympi
Oſcula ſecuræ dabat inſidioſa ſorori
Frater adhuc, medij donec reuerentia ceſſit
Sanguinis, & verſos germana expauit amores.
Tandem detecti timidæ Nereidos aſtus.
Lucus Agenorei ſublimis ad orgia Bacchi
Stabat & admiſſum cælo nemus. huius in vmbra
Alternum reuocare piæ trieterica matres
Conſuerant, ſciſſúmque pecus, terráque reuulſas
Ferre trabes, gratóſque deo præſtare furores
Lex procul ire mares: iterat præcepta verendus
Ductor inacceſſúmque viris edicitur antrum.
Nec ſatis eſt: ſtat ſine dato metuenda ſacerdos,
Exploratque aditus: nequis temerator oberret
Agmine fœmineo, tacitus ſubriſit Achilles
Illum virgineæ ducentem ſigna cateruæ,
Magnáque difficili ſoluentem brachia motu,
(Et ſexus pariter decet, & mendacia matris)

Et tenuare colos(pudet heu, tædétque fateri)
Iam ſcio, quinetiam dilectæ virginis ignem,
Et quæuámq; facem captus,noctéſq;,diéſque
Diſſimulas?quónam vſque premes vrentia pectus
Vulnera?téq; maré(pudet heu)nec amore probaris?
Sic ait,& denſa noctis gauiſus in vmbra
Tempeſtiua ſuis torpere ſilentia furtis,
Vi potitur votis,& toto pectore veros
Admouet amplexus, riſit chorus omnis ab alto
Aſtrorum,& teneræ rubuerunt cornua Lunæ.
Illa quidem clamore nemus,montémq; repleuit,
Sed Bacchi comites diſcuſſa nube ſoporis
Signa choris indicta putant.fragor vndiq; notus
Tollitur,& Thyrſos iterum vibrabat Achilles.
Ante tamen dubiam verbis ſolatur amicis.
Ille ego(quid trepidas?)genuit quem cærula mater
Peliacis ſyluis,niuibúsq; immiſit alendum
Teſſalicis:neq; ego hos cultus,aut fœda ſubiſſem
Tegmina, ni primo te viſa in littore,ceſſi
Te propter:tibi penſa manu, tibi mollia geſto
Tympana:quid defles magno nurus addita ponto?
Quid gemis ingentes cælo paritura nepotes?
Sed pater ante igni,ferróq; exciſa iacebit
Scyros,& in tumidas ibunt hæc verſa procellas
Mœnia,quàm ſæuo mea tu connubia perdas
Funere: non adeo parebimus omnia matri.
Vade ,ſed arreptum taceas,celéſq; pudorem.
Obſtupuit tantis regina exterrita monſtris.
Quanquam olim ſuſpecta fides, & comminus ipſum

Horruit, & multum facies mutata fatentis.
Quid faciat? caſúſne ſuos ferat ipſa parenti?
Seque ſimul, iuuenémq; premat, fortaſſis acerbas
Hauſurum pœnas? & adhuc in corde manebat
Ille diu deceptus amor: ſilet ægra, premitq;
Iam commune nefas, vnam placet addere furtis
Altricem ſociam: precibus quæ victa duorum
Annuit, illa aſtu tacito raptúmq; pudorem,
Surgentémq; vterum, atq; ægros in pondere menſes
Occuluit, plenis donec ſtata tempora metis
Attulit, & partus index Lucina reſoluit.

P. PAPINII STATII ACHILLEIDOS LIBER SECVNDVS.

Iámq; per ægæos ibat Laertia fluctus
Puppis, & innumeræ mutabant cycládas auræ.
Iam Paros, Olearóſq; latent, iam raditur alta
Lemnos, & à tergo decreſcit Bacchica Naxos.
Ante oculos creſcente Samo, iam Delos opacat
Æquor: ibi celſa libant carcheſia puppe,
Reſponſiq; fidem, & verum Calchanta precantur.
Audijt Arcitenens, Zephyrúmq; è vertice Cynthi
Impulit, & dubijs pleno dedit omina velo.
It pelago ſecura ratis: quippe alta tonantis
Iuſſa, Thetin certas fatorum euertere leges
Arcebant ægram lachrymis: ac multa gementem,
Quod non erueret pontum, ventiſq;, fretiſq;,

Omnibus inuiſum, iam tunc ſequeretur Vlyſſem,
Frangebat radios humili iam pronus Olympo
Phœbus, & Oceani penetrabile littus anhelis
Promittebat equis, cum ſe ſcopuloſa leuauit
Scyros, in hanc totos emiſit puppe rudentes
Dux Laertiades: ſocióſque reſumere pontum
Imperat, & remis zephyros ſupplere cadentes.
Accedunt iuſſi: magis indubitata, magiſque
Scyros erat, placidiꝗ ſuper Tritonia cuſtos
Littoris. Egreſſi numen venerantur amicæ
Ætolúſꝗ, Ithacúſꝗ, deæ. tum prouidus Heros
Hoſpita ne ſubito terrerent mœnia cœtu,
Puppe iubet remanere ſuos: ipſe ardua fido
Cum Diomede petit, ſed iam præuenerat arcis
Littoreæ ſeruator Abas: ignotáꝗ regi
Ediderat (ſed graia tamen) ſuccedere terris
Carbaſa: procedunt, gemini ceu fœdere iuncto
Hyberna ſub nocte Lupi, licet & ſua pulſet,
Natorúmꝗ fames: penitus rabiémꝗ mináſꝗ
Diſſimulant: humiléſꝗ meant, ne nuntiet hoſtes
Cura canum, & trepidos moneat vigilare magiſtros.
Sic ſegnes Héroes eunt, campúmꝗ patentem
Qui medius, portum, celſámꝗ interiacet vrbem
Alterno ſermone ſerunt: prior occupat acer
Tydides. Qua nunc verum ratione paramus
Scrutari? nanꝗ ambiguo ſub pectore quiddam
Verſo, quid imbelles thyrſos mercatus, & æra,
Vrbibus in medijs? baccheáꝗ terga, mitráſꝗ
Huc tuleris? variíꝗ aſperſas Nebridas auro.

Hiſne graue͂ Phrygib⁹, Priamóq; armamus Achille͂?
Illi ſubridens Ithacus paulum ore remiſſo
Hæc tibi, virginea modo ſi Lycomedis in aula
Fraude latens, vltro confeſſum in prælia ducent
Peliden: tu cuncta citus de puppe memento
Ferre, vbi tempus erit, clypeúmq; ijs iungere donis,
Qui pulcher ſignis, auróq; aſperrimus ardet.
Hæc ſat erunt, tecum lituo bonus adſit Agyrtes,
Occultámq; tubam tacitos apportet in vſus.
Dixerat, atq; ipſo portarum in limine, regem
Cernit, & oſtenſa pacem præfatur oliua.
Magna (reor) pridem veſtras peruenit ad aures
Fama trucis belli regum placidiſſime: quod nunc
Europámq;, Aſiámq; quatit. ſi nomina quæras
Huc prælata ducum: fidit quibus vltor Atrides.
Hic tibi, quem tanta meliorem ſtirpe creauit
Magnanimus Tydeus. Ithacis ego ductor Vlyſſes.
Cauſa viæ (metuam, quid enim tibi cuncta fateri,
Cum Grais, notáq; fide celeberrimus vnus?)
Explorare aditus, inuiſáq; littora Troiæ,
Quidve parent: medio ſermone intercipit ille.
Annuerit Fortuna precor, dextriq; ſecundent
Iſta dei, nunc hoſpitio me tecta, piúmq;
Illuſtrate larem, ſimul intra limina ducit.
Nec mora: iam menſas famularis turba, toróſq;
Inſtruit, interea viſu perluſtrat Vlyſſes,
Scrutatúrq; domum, ſi qua veſtigia magnæ
Virginis, aut dubia facies ſuſpecta figura,
Porticibúſq; vagis errat, totóſq; penates

Ceu miretur, adit, velut ille cubilia prædæ
Indubitata tenens muſto legit arua Moloſſo
Venator, videat donec ſub frondibus hoſtem
Porrectum ſomno, poſitóſq; in ceſpite dentes,
Rumor in arcana iamdudum perſtrepit aula
Virginibus quà fida domus, veniſſe Pelaſgos
Ductores, graiámq; ratem, ſociόſq; receptos,
Iure pauent aliæ: ſed vix noua gaudia celat
Pelides, auidúſq; nouos Heroas, & arma
Vel talis vidiſſe cupit: iamq; atria feruent
Regali ſtrepitu, & picto diſcumbitur oſtro.
Tum pater ire iubet natas, comitéſq; pudicas
Natarum, ſubeunt quales mæotide ripa
Cum ſcythicas rapuere domos, & capta Getarum
Mœnia ſuppoſitis epulantur Amazones armis.
Tum vero intentus vultus, ac pectora Vlyſſes
Prælibat viſu, ſed nox, illatáq; fallunt
Lumina, & extemplo latuit menſura iacentis,
Et tamen erectúmq; genas, oculiſq; vagantem,
Nulláq; virginei ſeruantem ſigna pudoris,
Defigit, comitíq; obliquo lumine monſtrat.
Quòd niſi præcipitem blando complexa moneret
Deidamia ſinu, nudatáq; pectora ſemper,
Exertáſq; manus, humeróſq; in veſte teneret,
Et prodire toris, & poſcere vina vetaret
Sæpius, & fronti crinale reponeret aurum,
Argolicis ducibus iam tunc patuiſſet Achilles,
Vt placata fames, epulis bis, terq; repoſtis,
Rex prior alloquitur, pateriſq; inuitat Achiuos.

Innideo veſtris(fateor)decora inclyta gentis
Argolicæ,cœptis vtinam mihi fortior ætas,
Quæq; fuit Dolopas cum Scyria littora adortos,
Perdomui,fregiq; vadis,quæ ſigna triumphi
Vidiſtis celſas murorum in fronte carinas.
Saltem ſi ſoboles aptam quam mittere bello
Poſſem,plena forent mihi gaudia,nanq; iuuarem.
Nunc ipſi viréſq; meas,& chara videtis
Pignora,quãdo nonos dabit hec mihi turba nepotes?
Dixerat,& ſolers arrepto tempore Vlyſſes,
Haud ſpernenda cupis.quis enim non viſere gentes
Innumeras,varióſq; duces,atq; agmina regum
Ardeat?omne ſimul robúrq;,decúſq; potentis
Europæ,meritos vltro iurauit in enſes.
Rura,vrbéſq; vacant,montes ſpoliauimus altos,
Omne fretum longa velorum obtexitur vmbra.
Arma patres tradunt,ruit irreuocata iuuentus.
Non aliàs vnquam tantæ data copia famæ
Fortibus,haud campo maiore exercita Virtus.
Aſpicit intentum,vigiliq; hæc aure trahentem
Cum paueant aliæ,demiſſáq; lumina flectant.
Atq; iterat,Quiſquis proauis & gente ſuperbus,
Quiſquis equo,iaculóq; potens,qui præualet arcu
Omnis honos illic,illic ingentia certant
Nomina,vix timidæ matres,vix agmina ceſſant
Virginea,hic multum ſteriles damnatus in annos.
Inuiſuſq; deis,ſi quem hæc noua gloria ſegnem
Præterit,exiſſet ſtratis,niſi prouida ſigno
Deidamia dato,cunctas hortata ſorores

Liquiſſet menſas, ipſum complexa, ſed hæret
Reſpiciens Ithacum, cœtúq; nouiſſimus exit.
Ille quidem incœpto paulum ſermone remiſit
Pauca tamen iungens. At tu tranquillus in alta
Pace mane, chariſq; para connubia natis.
Quas tibi ſidereis diuarum vultibus æquas
Sors dedit, vt me olim tacitum reuerentia tangit,
His decor eſt formæ, ſpecies permixta virili.
Occurrit genitor, quid ſi bacchæa ferentes
Orgia? palladias, aut circùm videris aras?
Et dabimus, ſi forte nouus cunctabitur Auſter.
Excipiunt cupidi, & tacitis ſpes addita votis.
Cætera depoſitis Lycomedis regia curis
Tranquilla ſub pace ſilet, ſed longa ſagaci
Nox Ithaco, lucémq; cupit, ſomnóq; grauatur.
Vixdum exorta dies, & iam comitatus Agyrtæ
Tydides aderat, prædictáq; dona ferebat.
Nec minus egreſſæ thalamis, Scyriádes ibant
Oſtentare choros, promiſſáq; ſacra verendis
Hoſpitibus, nitet ante alias regina, coméſq;
Pelides, Qualis ſiculæ ſub rupibus Ætnæ
Naides ætneas inter Diana, feroxq;
Pallás, & Elyſij lucebat ſponſa Tyranni.
Iamq; mouent greſſus, thyaſis Iſmenia Buxus
Signa dedit, quater æra Rheæ, quater Euia pulſant
Terga manu, varióſq; quater legêre recurſus.
Tunc thyrſos paritérq; leuant, paritérq; reponūt,
Multiplicantq; gradum, modo quo Curetes in actu,
Quóq; pij Samothraces eunt, nunc obuia verſæ

Pectine amazonio, modo quo citat orbe lacænas
Delia, plaudentéſq; ſuis intorquet Amyclis,
Tunc quoq; præcipue iam iam manifeſtus Achilles,
Nec ſeruare vices, nec iungere brachia curat.
Tunc molles greſſus, tunc aſpernatur amictus
Plus ſolito, rumpitq; choros, & plurima turbat.
Sic indignantem thyrſos, acceptáq; matris
Tympana, iam triſtes ſpectabant Penthéa Thebæ
Soluuntur laudata cohors, repetuntq; paterna
Limina, vbi in mediæ iámdudum ſedibus aulæ,
Munera virgineos viſus tractura locarat
Tydides, ſignum hoſpitij, pretiúmq; laboris,
Hortatúrq; legant, nec Rex placidiſſimus arcet.
Heu ſimplex, nimiúmq; rudis, qui callida dona,
Graiorúmq; dolos, variúmq; ignorat Vlyſſem.
Hinc aliæ, quas ſexus iners, naturáq; ducit
Aut teretes thyrſos, aut reſpondentia tentant
Tympana, gemmatis aut cingunt tempora vittis.
Arma vident, magnóq; putant donata parenti.
At ferus Æacides radiantem vt comminus orbem
Cælatum pugnis ſæuis, & forte rubentem
Bellorum maculis, & acclinem conſpicit haſtam,
Infremuit, torſitq; genas, & fronte relicta
Surrexere comæ, nuſquam mandata parentis,
Nuſquã occultus amor, totóq; in pectore Troia eſt
Vt leo, materno tum raptus ab vbere mores
Accepit, pectúſq; iubas, hominémq; vereri
Edidicit, nulláſq; ruit niſi iuſſus in iras,
Si ſemel aduerſo radiauit lumine ferrum

It iurata fides, domitórq; inimicus, in illum
Prima fames, timidóq; pudet ſeruire magiſtro.
Ut vero acceſſit propius, luxq; æmula vultum
Reddidit, & ſimilem tandem ſe vidit in auro,
Horruit, erubuitq; ſimul. Tunc acer Vlyſſes
Admotus lateri ſummiſſa voce, quid hæres
(Scimus ait) tu ſemiferi Chironis alumnus,
Tu cæli, pelagiq; nepos? te dorica claſſis,
Te tua ſuſpenſis expectat Græcia ſignis,
Ipſaq; iam dubijs nutant tibi Pergama muris.
Eia age, rumpe moras, ſine perfida palleat Ida,
Et iuuet hæc audire patrem, pudeátq; doloſam
Sic pro te timuiſſe Thetin, iam pectus amictu
Laxabat, cum grande tuba (ſic iuſſus Agyrtes)
Inſonuit, fugiunt diſiectis vndiq; donis,
Implorantq; patrem, commotáq; prælia credunt.
Illius intactæ ciciderunt pectore, veſtes.
Iam clypeus, breuiórq; manu conſumitur haſta.
Mira fides, Ithacúmq; humeris excedere viſus,
Aetolúmq; ducem, tantum ſubita arma, calórq;
Martius, horrenda confundit luce penates.
Immaniſq; gradu, ceu protinus Hectora poſcens
Stat medius trepidante domo. Peleia virgo
Quæritur, aſt alia plangebat parte retectos
Deidamia dolos, cuius cum grandia primum
Lamenta, & notas accepit pectore voces,
Hæſit, & occulto Virtus infracta calore.
Dimittit clypeum, regiſq; ad lumina verſus,
Attonitum fatis, inopináq; monſtra pauentem,

Credit,& oppoſito genitorem placat Achille,
Mittitur Æmoniam,magni qui Peléa facti
Impleat,& claſſem,comitéſq; in prælia poſcat.
Necnon & geminas regnator Scyrius Alnos
Deducit genero,vireſq; excuſat Achiuis.
Tunc epulis conſumpta dies,tandémq; receptum
Fœdus,& intrepidos nox conſcia iungit amantes,
Illius ante oculos noua bella,& Xanthus, & Ida,
Argolicáq; rates,atq; hæc iam cogitat vndas,
Aurorámq; timet,chara ceruice mariti
Fuſa noui,lachrymas iam ſoluit, & occupat artus.
Aſpiciámne iterum,meq; hoc in pectore ponam
Æacide,rurſúſq; tuos dignabere partus?
An tumidus,Teucróſq; lares,& capta reportans
Pergama,virgineæ nolis meminiſſe latebræ?
Quid precer?heu timeá'ne prius?quidve áxia mãdẽ
Cui vix flere vacat?modo te nox vna dedítq;,
Inuiditq; mihi,thalamis hæc tempora noſtris?
Hicne eſt liber Hymen?ô dulcia furta,doliq;,
O timor.eripitur miſeræ promiſſus Achilles.
I,(neq; enim tantos auſim reuocare paratus)
I cantus,nec vana Thetin timuiſſe memento.
I felix,noſtérq; redi.nimis improba poſco.
Iam te ſpectabunt lachrymis,planctúq; decoræ
Troádes,optabúntq; tuis dare colla lacertis.
Et patriam penſare toris,aut ipſa placebit
Tyndaris,inceſta nimium laudata rapina.
Aſt ego vel primæ puerilis fabula culpæ
Narrabor famulis,aut diſſimulata latebo.

Quin age, duc comitem, cur non ego Martia tecum
Signa feram? tu penſa manu, bacchæáque tecum
Sacra, quod infelix non credet Troia, tuliſti.
Attamen hunc, quem mœſta mihi ſolatia linquis
Hunc ſub corde tene, ſaltem concede precanti
Hoc ſolum, pariat ne quid tibi barbara coniux,
Ne qua det indignos Thetidi captiua nepotes.
Talia dicentem non ipſe immotus Achilles
Solatur, iurátque fidem, iuratáq; fletu
Spondet, & ingentes famulas, captúmq; reuerſus
Ilion, & Phrygiæ promittit munera gazæ.
Irrita ventoſæ rapiebant verba procellæ.
Exuit implicitum tenebris humentibus orbem
Oceano prolata dies, genitórque coruſcæ
Lucis adhuc hebetem vicina nocte leuabat.
Et nondum excuſo rorantem lampáda ponto,
Et iam punicea nudatum pectora palla,
Inſignémque ipſis, quæ prima inuaſerat armis
Æaciden (quippe aura vocat, cognatáq; ſuadent
Æquora) proſpectant cuncti, iuuenémq;, ducémq;
Nil auſi meminiſſe, pauent, ſic omnia viſu
Mutatus rediit: ceu nunquam Scyria paſſus
Littora, Peliaco raptus deſcendat ab antro.
Tunc ex more deis (ita nanque monebat Vlyſſes)
Æquoreis, matríq; litat: fluctúque ſub ipſo
Cœruleum Regem tauro veneratur, auúmq;
Neréa, vittata genitrix placata iuuenca eſt.
Hic ſpumante ſalo iaciens tumida exta profatur.
Paruimus genitrix, quanquá haud toleranda iubebas

Paruimus nimium, bella ad Troiana, ratéſque
Argolicas quæſitus eo. ſic orſus, & alno
Inſiluit, penitúſq; noto ſtridente propinquis
Arripitur terris, & iam ardua creſcere nubes
Incipit, & Scyros longe decreſcere ponto
Turre procul ſumma, lachrymis comitata ſororum,
Confeſſúmq; tenens, & habentem nomina Pyrrhum
Pendebat coniux: oculiſq; in carbaſa fixis
Ibat, & ipſa fretum, & puppem iam ſola videbat.
Ille quoq; obliquos dilecta ad mœnia vultus
Declinat viduámq; domum, gemitúſq; relictæ
Cogitat: occultus ſub corde renaſcitur ardor.
Dátq; locum virtus, ſenſit Laertius Heros
Mœrentem, & placidis aggreſſus flectere dictis,
Téne (inquit) magnæ vaſtator debite Troiæ,
Quem Danaũ claſſes, quem Diuum oracula poſcunt,
Erectúmque manet reſerato limine bellum,
Callida fœmineo genitrix velauit amictu?
Commiſitq; vllis tam grandia furta latebris?
Sperauitq; fidem? nimis ò ſuſpenſa, nimiſq;
Mater, an hæc virtus tacita torperet in vmbra?
Quæ vix audito litui clangore refugit
Et Thetin, & comites, & quos ſuppreſſerat ignes.
Nec noſtrũ eſt ꝙ in arma venis, ſequeriſq; precãtes,
Veniſſes vltro quem talibus occupat Heros
Æacides. longum eſt reſides exponere cauſas,
Maternúmq; nefas, hoc excuſabitur enſe
Scyros, & indecores fatorum crimina cultus.
Tu potius dum lene fretum, zephyriſq; feruntur

Carbaſa, quæ Danais tanti primordia belli,
Ede, licet iuſtas hinc ſumere protinus iras.
Hic Ithacus paulum repetito longius orſu
Fertur in Hectorea (ſi talia credimus) ora
Electus formæ certamina ſoluere paſtor
Sollicitas tenuiſſe deas, nec torua Mineruæ
Ora, nec ætherij germanam regis, amico
Lumine, ſed ſolam nimium vidiſſe Dionen.
Atq; adeo lis iſta tuis exorta ſub antris
Concilio ſuperum. dum Peléa dulce maritat
Pelion, & noſtris iam nunc promitteris armis.
Ira quatit victas. petit exitialia iudex
Præmia raptori faciles monſtrantur Amyclæ.
Ille Phryges lucos, matris penetralia cædit
Turrigeræ, vetitáſq; ſolo procumbere pinus
Præcipitat, terráſq; freto delatus Achæas
Hoſpitis Atridæ (pudet heu, miſerétq; potentis
Europæ) ſpoliat thalamos, Helenáq; ſuperbus
Nauigat, & captos ad Pergama deuehit Argos.
Inde dato paſſim varias rumore per vrbes,
Vndiq; in exitio ſibi quiſq;, & ſponte coimus
Vltores, quis enim genialia fœdera rumpi
Capta dolis faciliq; trahi connubia raptu
Ceu pecus, armentúmq;, aut viles meſſis aceruos
Perferat? hæc etiam fortes iactura moueret.
Non tulit inſidias diuum imperioſus Agenor,
Mugitúsq; ſacros, & magno numine vectam
Quæſijt Europen, aſpernatúſque tonantem eſt
Vt generum. Captam & ſcythico de littore prolem

Non tulit Æetes, ferróq; & claſſe ſecutus
Semideos reges, & ituram in ſidera puppim
Nos phryga ſemiuirum, portus, & littora circùm
Argolica inceſta volitantem puppe feremus?
Vſqueadeo nuſquam arma & equi, fretáq; inuia grais?
Quid ſi nunc aliquis patrijs rapturus ab oris
Deidamian eat, patriáq; à ſede reuellat
Attonitam, & magni clamantem nomen Achillis?
Illius ad capulum redijt manus, & ſimul ingens
Impulit ora rubor, tacuit contentus Vlyſſes.
Excipit Oenides, quin ò digniſſima cæli
Progenies, ritúſq; tuos, elementáq; primæ
Indolis, & valida mox accedente iuuenta,
Quæ ſolitus laudum tibi ſemina pandere Chiron,
Virtutiſq; aditus, quas membra augere per artes,
Quas animum, ſocijs, multúmq; fauentibus ede
Sit pretium longas penitus quæſiſſe per vndas
Scyron, & his armis primum intendiſſe lacertos.
Quem pigeat ſua facta loqui? tunc ille modeſte
Inchoat ambiguus paulum, propiórq; coacto.
Dicor, & in teneris, & adhuc creſcentibus annis
Theſſalus vt rigido ſenior me monte recepit
Non vllas ex more dapes habuiſſe, nec vllis
Vberibus ſatiaſſe famem, ſed ſpiſſa Leonum
Viſcera, ſemianiméſque libens traxiſſe medullas,
Hæc mihi prima Ceres, hæc læti munera Bacchi
Sic dabat ille pater: mox ille per auia ſecum
Luſtra gradu maiore trahens, viſiſq; decebat
Arridere feris: nec fracta ruentibus vndis

Saxa, nec ad vaſtæ trepidare ſilentia ſyluæ.
Iam tunc haſta manu, iam tunc ceruice pharetræ,
Et ferri properatus amor, duratáque multo
Sole, gelúque cutis: tenero nec fluxa cubili
Membra, ſed ingenti ſaxum commune magiſtro.
Vix mihi biſſenos annorum torſerat orbes
Vita rudis, volucres cum iam præuertere Ceruos,
Et lapithas cogebat equo, præmiſſáque curſu
Tela ſequi: ſæpe ipſe gradu me præpete Chiron
Dum velox ætas, campis admiſſus agebat
Omnibus, exhauſtúmque vago per gramina paſſu
Laudabat gaudens, méque in ſua colla leuabat.
Sæpe etiam primo fluuij torpore iubebat
Ire ſuper, glaciémque leui non frangere planta
Hoc puerile decus. quid nunc tibi prælia dicam
Syluarum? & vacuos ſæuo iam murmure ſaltus?
Nunquam ille imbelles oſſæa per auia Lynces
Sectari, aut timidos paſſus me cuſpide Damas
Sternere, ſed triſtes turbare cubilibus Vrſas.
Fulmineóſque ſues, & ſicubi maxima Tigris.
Aut ſubducta iugis fœtæ ſpelunca Leænæ
Ipſe ſedens vaſto facta expectabat ab antro,
Si ſparſus magno remeaſſem ſanguine, nec me
Antè niſi inſpectis admiſit ad oſcula telis.
Iámque & ad enſiferos vicina pube tumultus
Aptabar, nec me vlla feri Mauortis imago
Præterijt: didici quo Pæones arma rotatu
Quo Magetæ ſua geſa citent, quo turbine cæſtum
Sauromates, falcémque Getes, arcúmque Gelonus

Tenderet,& flexæ balearicus author habenæ,
Quo ſuſpenſa trahens libaret vulnera tractu,
Incluſum quoties diſtringeret aëra gyro.
Vix memorem cunctos (& ſi modo geſſimus actus)
Nunc docet ingenti ſaltu me iungere foſſas.
Nunc caput aerij ſcandentem pondere montis
Quò fugitur per plana gradu: ſimulacráq; pugnæ
Excipere immiſſos curuato vmbone molares.
Ardentéſq; intrare caſas, peditémque volantes
Siſtere quadrijugos. memini, rapidiſſimus ibat
Imbribus aſſiduis paſtus, niuibúſque ſolutis
Sperchios, vulſáſq; trabes, & ſaxa ferebat.
Cum me ille immiſſum, quà ſænior impetus vndæ,
Stare iubet contrà, tumidóſque repellere fluctus,
Quos vix ipſe gradu toties obſtante tuliſſet.
Stabam equidem, nec me referebat concitus amnis.
Et latæ caligo viæ: ferus ille minari
Deſuper incumbens, verbíſque vrgere pudorem.
Nec niſi iuſſus abij. ſic me ſublimis agebat
Gloria, nec duri tanto ſub teſte labores.
Iam procul Oebalios in nubila condere Diſcos
Et liquidam nudare Palen, & ſpargere cæſtus
Ludus erat. requiéſq; mihi, nec maior in iſtis
Sudor, Apollineo quàm fila ſonantia plectro
Cum quaterem, Priſcóſq; virum mirarer honores.
Quinetiam ſuccos, atque auxiliantia morbis
Gramina, quo nimius ſtaret medicamine ſanguis,
Quid faciat ſomnos, quid hiantia vulnera claudat,
Quæ ferro cohibenda lues, quæ cederet herbis

Edocuit, monitúſque ſacræ ſub pectore fixit
Iuſtitiæ, qua Peliacis dare iura verenda
Gentibus, atque ſuos ſolitus placare bimembres.
Hactenus annorum Comites elementa meorum
Et memini, & meminiſſe iuuat; ſcit cætera Mater.

ACHILLEIDOS FINIS.

PARISIIS IN AEDIBVS SIMONIS COLINAEI M. D. XXX.
MENSE IVLIO.